JO. ALBERTI FABRICII
LIPSIENSIS
S. THEOLOGIÆ INTER SUOS D. ET PROF. PUBL.

BIBLIOTHECA LATINA
MEDIÆ ET INFIMÆ ÆTATIS
CUM SUPPLEMENTO

CHRISTIANI SCHOETTGENII
EDITIO PRIMA ITALICA

A P. JOANNE DOMINICO MANSI
CLERICO REGULARI CONGR. MATRIS DEI LUCENSI

E MSS. editiſque Codicibus correcta, illuſtrata, aucta.

Accedunt in fine vetera plura monumenta tum a Fabricio olim tradita, cum hic primo adjecta.

TOMUS II.

PATAVII, Ex Typographia Seminarii. MDCCLIV.
Apud Joannem Manfrè.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

Digitized by Google

Digitized by Google

VENERANDO ET CLARISSIMO VIRO

JACOBO BRUCKERO,

ECcleſiaſtæ Kaufburenſi, de ſacro grege ſuo non minus quam de bonis litteris egregie promerito fauſtiſſima quæque precatur & Volumen præſens ſacrum eſſe cupit, pro jucundo ejus munere tomi quinti Hiſtoriæ Philoſophicæ quo rebus medii ævi etiam lux non inficianda accenditur hanc qualiſcunque redhoſtimenti vicem redditurus

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

AD

Digitized by Google

AD LECTOREM.

ECce alterum Volumen hujus Bibliothecæ, in quo p. 74. emendandum quod in verſu Eberhardi Bethunienſis GETAM de Oſidio Geta interpretatus ſum, erat enim hic de Geta in Amphitruone Vitalis Gallici intelligendus, de quo ſuo loco. Non dubito alia multa eſſe in quibus venia Tua mihi ſit opus, ſed gnarus has litteras aliter quam ut dies diem doceat, non conſtare, conſciuſque ſtudii quod attuli ſumque porro, largiente Deo optimo valetudinem, allaturus, bene de æquitate Tua ſperare non deſino. Doctrinam D. Severini Epiſcopi volui huic Volumini colophonem imponere, ut ſicut priori ita huic quoque a piis monitis uſus & dignitas accederet. Vale.

Digitized by Google

BIBLIOTHECA

MEDIÆ ET INFIMÆ LATINITATIS

LIBER IV.

JOannes de *Dacia*. Vide *Joannes*. *Petrus* de *Dacia*. Vide *Petrus*. *Daeius* Mediolanenſis, ab A. C. 525. ad 541. (*a*) Archiepiſcopus (*Datus* aliis vel *Datius*) de quo Gregorius Magnus III. 4. dialogor. Victor Tunonenſis in Chron. Acta Sanctor. T. I. Januarii 14. p. 767. ſq. Joſephus Ripimontius decad. 1. lib. 7. hiſt. Mediolan. & Ughellus T. 4. Italiæ ſacræ pag. 56. Ad hunc Dacium, Caſſiodori Epiſtola XII. 27. Variar. data circa A. C. 537. in qua de ingenti illa fame, cujus meminit, Dacium laudans Anaſtaſius Bibl. in vita Sylverii Pontificis his verbis: *Eodem tempore tanta fames fuit per univerſum Mundum*, *ut* Dacius *Epiſcopus Civitatis Mediolanenſis* relatione ſua *hoc evidenter narraverit*, *quod in partibus Liguriæ mulieres filios ſuos comediſſent penuria famis &c.* Ante Anaſtaſium, Hiſtoria Miſcella XVI. 15. *ut ſicut vir beatiſſimus* Dacius (*b*) *Mediolanenſis antiſtes retulit*, *pleræque matres infelicium natorum comederent membra*. Relatio illa intercidit, neque de fame illa mentio in *Chronico rerum Mediolanenſium*, quod ſub Dacii nomine laudarunt Corius Gualvaneus Flamma, auctor libri Flos Florum, aliique. Sed Dacii non eſſe, quod jam pluribus doctis ſuboluerat, Menardo, Raynaudo &c. vide Tillemontium Tom. XIII. memoriar. H. E. pag. 962. & non tantum interpolatum paſſim, ut Euſtachio a S. Ubaldo

(*a*) A. 541. pulſo Dacio a Gothis, Magnum datum ſucceſſorem legitur in Chronico Maximi Cæſarauguſtani, apud Nic. Antonium Tom. 2. Bibl. veteris Hiſpan. p. 280.

(*b*) In Pauli Diaconi libro XVII. male editum *Darius*.

Digitized by Google

(*a*) viſum fuit, nec ut alii apud Pagium (*b*) ſibi perſuaſere, Dacii alterius neſcio cujus, verum longe junioris ſcriptoris clari circa extremum Sæculi XI. *Landulphi* (*c*) nimirum, probe animadverterunt Jo. Mabilonius Tom. I. Analect. pag. 3. ſeq. (edit. novæ p. 487.) & Ludov. Antonius Muratorius Tom. I. analect. Latin. p. 236. ſeq. Idem vir tot nominibus meritiſſimus de re litteraria primus etiam hocce Chronicon in A. 1085. deſinens, & quatuor libros complexum, ſub genuini auctoris ſui *Landulphi* nomine e MSS. Codd. Eccleſiæ Mediol. vulgavit tomo quarto Corporis ſcriptorum Italiæ, Mediolan. 1724. fol. ſtudium una adhibente præclaro Viro, Horatio Blanco, Romano. Quæ autem ab hoc Landulpho memorantur Dacii *expoſitio Ordinum S. Ambroſii*, *de Chriſmate* ejuſdem & *de antiphona Crucis*, ea nuſquam exſtant quod ſciam.

Dacriani vitæ ſpiritualis documenta XII. & *ſpeculum Monachorum*, editum primum Lovanii 1538. exſtant in tomo V. Bibliothecæ Patrum Pariſienſis A. 1589. & Colonienſis tomo VIII. & a Margarino Bignæo referuntur ad Abbatem Benedictinum hujus nominis, qui ſæculo octavo vixerit. Sed Theophilus Raynaudus in erotematibus de bonis & malis libris pag. 137. obſervat Dacriani nomen, velut collapſis moribus Chriſtianorum illacrymantis, cooptaſſe ſibi auctorem harum aliarumque plurium aſceticarum lucubrationum *Ludovicum Bloſium*, Abbatem Benedictinum Lætienſem (*Lieſſe*) in diœceſi Leodienſi, defunctum A. 1566. de quo Swveertius in Athenis Belgicis, & Valerius Andreas. Hendreichio autem, qui de ſcriptis Bloſii diligentius tractat in pandectis Brandenburgicis pag. 605. addes novam operum ejus editionem vulgatam Ingolſtadii, 1726. fol.

Dado, alio nomine *Audoenus*, Epiſcopus Rothomagenſis ab A. C. 646. ad 676. Vide vitam apud Surium 24. Auguſt. (infra, *Fridegodus*) Sammarthanos T. 1. Galliæ Chriſtianæ p. 562. ſq. Baronium ad Martyrolog. Rom. 25. Auguſti & Miræum ad Sigeberti c. 58. quo teſte *Vitam S. Eligii*, Epiſcopi Noviomenſis, ſcripſit libris III. ad Rupertum, Epiſcopum Pariſienſem, ſed duos tantum edidit Surius ad 1. Decembr. Carmen de SS. *Medardo* Noviomenſi & *Gildardo* Rothomagenſi Epiſcopo, idem ad 8. Junii.

Dagamus Scotorum Epiſcopus circa A. C. 600. cujus apud Bedam mentio II. 4. hiſtoriæ gentis Anglor. Ex illo loco Baleus XIV. 13. Dagamo tribuit ſcriptum ad Britannorum Eccleſias, nemini viſum ut opinor.

Dagellus, ſive *Dagelius*, qui Simlero, Popelinierio, Cangio aliiſque appellatur, Voſſio eſt *Gellius Fuſcus* ſcriptor Hiſtoricus, quem laudat Trebellius Pollio in XXX. tyrannis cap. 25. ubi de Tetrico juniore. Etiam in Palatino Codice Trebellii, *Dagellum* legi Gruterus notavit, Salmaſius *Agellium*, pro quo *Arellium Fuſcum* conjiciebat, incerta tamen conjectura.

Dagobertus Auſtraſiæ ab An. 622. & Francorum Rex ab A. 628. Diem obiit ſupremum A. 638. (*d*) in Abbatia S. Dionyſii, quam An. 630. conditam, & variis ornatam donis ampliſque reditibus etiam munivit privilegiis, atque inter alia *præcepto* A. 635. dato, quod ex Jac. Doubleti Antiquitatibus illius

(*a*) Diſquiſitione de hymno, *Te Deum laudamus*, Mediolan. 1695. 4. Acta Erud. Tom. 3. ſupplem. pag. 163.

(*b*) Ad A. 1045. num. XI.

(*c*) Landulphum ſeniorem intellige, diſtinguendum a Landulpho de S. Paulo, juniore cujus hiſtoriam Mediolanenſem ab A. 1095. ad 1137. cum Joſephi Antonii Saxii notis edidit laudatus Muratorius tomo V.

(*d*) Vide Mabillonii Analect. p. 517. ſeq. edit. in fol. Hadr. Valeſium in geſtis vett. Francorum libro 18. Carolum le Cointe Tom. 2. annal. Francor. pag. 704. ſeq. 718. His aſſentitur Gabriel Daniel Tom. 1. hiſtoriæ Gallicæ p. 292. quanquam diverſum ab eo ſentit & ad A. 644. Dagoberti obitum refert Petrus Franciſcus Chiffletius in libro cujus argumenta offerunt Acta Erud. An. 1682. p. 329.

Digitized by Google

illius Abbatiæ, editis Gallice, Pariſ. 1625. 4. libro III. c. 3. & ex alio Codice Vyonis Domini de Herouval exhibet Jacobus Petitus ad Theodori Cantuarienſis pœnitentiale p. 763. ſeq. Aliud Dagoberti ſive ut nomen ejus ibi ſcribitur *Dagoberchti* Regis *præceptum* A. 632. apud Mabillonium in opere de re diplomatica, tabula XVI. pag. 374. 465.

Geſta Dagoberti I. a Monacho S. Dionyſii ſcripta ex MS. Codice Sec. XII. Bibl. Jenenſis, additis notis vulgavit V. C. Burchard Gotth. Struvius in faſciculo primo Actorum litterariorum, Jenæ 1703. 8. incipit: *Quartus a Chlodoveo qui primus regnum Francorum* &c. Conferendus Godfridus Henſchenius de tribus Dagobertis, Antvverp. 1655. 4. & in exegeſi præmiſſa tomo tertio Act. Sanctorum Aprilis: nec non ejuſdem de genealogico ſtemmate Regum Francorum per tres Dagobertos deducendo, ante tomum tertium Martii.

Dagulfus manu ſua ſcripſit Pſalterium aureis exaratum litteris, quod Carolus M. Hadriano I. Pontifici munus obtulit, Dagulfus autem Carolo M. dicavit hoc octodecaſticho, quod in Codice illo, Bibliothecæ Cæſareæ illato obvium vulgavit Lambecius Tom. 2. p. 266.

Aurea Davidicos en pingit littera cantus,
Ornari docuit tam bene tale melos.
Aurea verba ſonant, promittunt aurea regna,
Manſurumque canunt & ſine fine bonum.
Hæc merito tabulis cultim decorantur eburnis,
Quas mire exſculpſit ingenioſa manus.
Illic Pſalterii prima oſtentatur origo,
Et Rex doctiloquax ipſe canere choro.
Utque decus rediit, ſublatis ſentibus, olim
Quod fuerat ſtudio pervigilante Viri.
Aurea progenies fulvo lucidior auro,
Carle, *jubar noſtrum, plebis & altus amor.*
Rex pie, Dux ſapiens, virtute inſignis & armis,
Quem decet omne decens, quicquid in Orbe placet.
Exigui famuli Dagulfi *ſume laborem*
Dignanter docto mitis & ore lege.
Sic Tua per multos decorentur ſceptra triumphos,
Davidico & demum conſociere choro.

* Codex ille, quem Lambecio indicante Fabricius hic profert, mihi olim dum Bibliothecam Vindobonenſem viſerem, inſpectus, ac perluſtratus non pſalterium tantummodo exhibet, ſed & cantica biblica. In principio vero quædam habet generalia de pſalmis, ut de eorum origine, & prophetia. An iſta authorem habeant Dagulfum plane ignoro. Inſuper legitur ibidem ſub nomine S. Hieronymi expoſitio illa fidei catholicæ, quam inter apocrypha S. Hieronymi dedit Clar. Vallarſius in editione ſua operum Hieronymianorum Tom. 1.

Joannes Camerarius Dalburgius, Cancellarius Electoris Palatini, & Epiſcopus Wormacienſis defunctus A. 1503. eruditus ipſe & Mæcenas eruditorum, cui Jo. Reuchlinus, & Rudolphus Agricola plurimum profeſſi ſunt ſe debere & Bibliothecæ ejus, Latinis, Græcis, & Hebraicis refertæ voluminibus. Vide Jo. Henricum Majum in Reuchlini vita pag. 139. & Nic. Hieron. Gundlingii obſervationes ſelectas p. 19. 21. ſeq. * Viri hujus doctiſſimi nonniſi unica lucubratio typis edita mihi occurrit abſque loco., & tempore editionis; credo tamen prodiiſſe Romæ. En ejus titulum: *Joannis Camerarii Dalburgii Vormacienſis Epiſcopi oratoris Philippi comitis Palatini Rheni Innocentio VIII. dicta gratulatio an.* 1485. *prid. nonas Julii*. Eſt oratio gratulatoria pro aſſumptione ejus in Pontificem.

Magiſter *Guilelmus Dalingus*, Anglus, cujus quæſtiones in librum Ariſtotelis περὶ ἑρμηνείας MSS. Cantabrigiæ in Col-

A 2 le-

Digitized by Google

legio Cajo Gonvilenſi n. 997. una cum quæſtionibus Magiſtri Gualteri Burley, atque in Elenchos Johannis de Flemingham.

Vita *S. Dalmatii*, Ruthenæ urbis (*Rhodez*) in Gallia Epiſcopi qui A. C. 535. Concilio Arvernenſi (*a*) & A. 541. Aurelianenſi interfuit, & cujus memoria 4. Nonar. Novembris celebratur, *Vita* edita a Labbeo in appendice ad calcem tomi ſecundi Bibliothecæ novæ MSS.

Guilelmus Daltonus, Medicus Anglus, cujus Practicam medicinalem contra ſonitum aurium, Londini impreſſam laudat Pitſeus p. 813. Fuit & junior quidam *Laurentius Dalton*, A. 1561. cujus Certificatio ſed Anglice ſcripta memoratur in Catalogo MStorum Angliæ Oxonienſium n. 5078.

Damaldutius Forolivienſis, Auguſtinianus, ex Joſepho Pamphilo notus Cangio: Sed in Pamphili Chronicis ordinis fratrum eremitarum S. Auguſtini, Rom. 1581. 4. p. 50. atque apud Poſſevinum p. 477. & Elſium p. 168. rectius *Dimaldutius* vocatur, qui An. 1336. eum floruiſſe teſtantur, & præter *Sermones* Varios ſcripſiſſe inſigne Volumen *de reſurrectione*, & tractatum *de ſeptem Sacramentis*. Plura de eo noſſe dabitur, cum Georgii Marcheſii promiſſum opus de eruditis Forolivienſibus in lucem prodierit. * Opus illud ſuum, quod expectandum nobis Fabricius annunciat, jam produxit cl. Marcheſius, in quo non de eruditis tantummodo Forolivienſibus, ſed de viris omnibus patriæ illius ſuæ illuſtribus. Hujus vero Damaldutii meminit lib. 2. cap. 1. appellatque Raynaldum Wilduccium. Inter ejus opera præter ea, quæ hic recenſentur, librum *contra* Hebræos adducit. P. Gandulfus in Differt. de ducentis Auguſtinianis pag. 59. obiiſſe virum hunc conjicit an. 1336. circiter, inter ejus opera nihil ſupra cæteros affert præter *ſermones ad Clerum*.

S. Damaſus, Hiſpanus patria & ab A. C. 367. 15. Sept. ad 384. 10. Dec. Epiſcopus Romanus, defunctus prope octogenarius teſte Hieronymo c. 10. de S. E. Hujus memoriam recolunt Martyrologia 10. Decembr. & diligenter de illo præter editorem Martium Mileſium Sarazanium, & Annalium ſcriptores, Tillemontius tomo octavo memoriarum Hiſt. Eccleſ. Nicolaus Antonius in Bibliotheca veteri Hiſpana lib. 2. cap. 6. & Lucas Holſtenius in diagrammate chronotactico Pontificatus Damaſi, in collectione Romana, Tom. 2. pag. 298. 303. Scripta Damaſi junctim edita, Romæ 1638. 4. & Urbano, VIII. Papæ dicata a Federico Ubaldino recuſaque Pariſiis 1672. 8. & in noviſſima editione Bibliothecæ Patrum, Lugd. 1677. Tomo XXVII. p. 55. hæc ſunt:

1. *Epiſtolæ XIV.* ex quibus dubiæ fidei ſunt *ſeptima* ad Hieronymum, (quæ incipit: *Dum multa corpora librorum*) *octava* ad Stephanum Archiepiſc. Mauritaniæ, *nona* ad Proſperum & Numidiæ Epiſcopos: *undecima* ad Epiſcopos Italiæ: & *duodecima* ad Aurelium Carthaginienſem Epiſcopum. *Decimam* autem ad Illyrios, facile videre licet eandem eſſe cum *tertia*, ſed ex alia verſione Epiphanii Scholaſtici, qui in Hiſtoria tripartita V. 29. Latine exhibere voluit quam Græce dederunt Theodoritus II. 22. Sozomenus VI. 29. & deinde Nicephorus XI. 31. Sed Epiſtolam originariam Latine ſcriptam a Damaſo primus in lucem protulit Holſtenius Tom. 1. collectionis Rom. p. 165.

2. *Epiſtolarum fragmenta* ex Decretorum collectionibus, Gratiani & Ivonis.

3. *Carmina XL.* notis Sarazanii illuſtrata, ſacri argumenti, in quibus elegans Damaſi in verſibus componendis ingenium, Hieronymo laudatum facile agnoſcas. Ac ſubit mirari Damaſum & Damianum omitti potuiſſe ab erudito hiſtoriæ poetarum Latinorum medii ævi conditore. Pauciora ejus dedere Georgius Fabricius in poetarum Eccleſiaſti-

co-

(*a*) Sammarthan. Tom. 3. Galliæ Chriſtianæ p. 953.

corum ſylloge p. 771. & Bibliothecæ Patrum collectores, etiam noviſſimæ Lugdunenſis T. V. pag. 635. & Tom. VIII. pag. 888. & Andreas Rivinus, a quo recenſita & notis illuſtrata Damaſi poemata prodiere, Lipſiæ 1652. 8. Sed editio Romana Ubaldini Rivino non viſa cum ſuam adornaret. Ex carminibus illis ſunt epitaphia quædam obvia etiam in Gruteri Inſcriptionibus Chriſtianis MCLXII. ſq. ad MCLXXIV. Præmiſſa ſunt ab Ubaldino veterum recentiumque de Damaſo teſtimonia magno numero, ordineque chronologico: deinde *vita Damaſi* a quatuor antiquis auctoribus ſcripta ac tradita.

Opera Damaſi recenſere etiam, atque illuſtrare molitus eſt Joſephus Maria Svareſius, teſte in Apibus Urbanis p. 168. Allatio & Ludovico Jacobo a S. Carolo in Bibl. Pontificia pag. 61. qui ex ejuſdem Svareſii Epiſtola notat eum voluiſſe in lucem edere Damaſi *libellos de virginitate*, quos verſu proſaque ab eo ſcriptos laudat Hieronymus ad Euſtochium, & mirum eſt adhuc in tenebris latere, Svareſio jam defuncto A. 1678. Idem Lud. Jacobum monuit *Miſſam de S. Nicolao* verſibus a Damaſo ſcriptam cantari annuatim in proſeſto die S. Nicolai Romæ in titulo S. Nicolai in Carcere. Omitto quæ de aliis Carminibus, ſub *Claudiani* vel aliorum nomine ſparſim obviis, ad Damaſum referri notat Nic. Antonius, Tom. I. Bibl. Vet. Hiſp. p. 144. ſq.

Cæterum *Epiſtolas* & *Decreta* Damaſi poſt Ubaldinum diligentius ſelegit atque erudite illuſtravit Petrus Couſtant in Tomo I. Epiſtolar. Pontificum pag. 472. ſeq. ubi exhibet Lectoribus: 1. Conſtitutionem Valentiniani ad Damaſum A. 370. 2. Baſilii M. Epiſtolam A. 371. ad eundem exaratam. 3. Damaſi Epiſtolam *ad Illyrios* A. 372. (qualis exſtat Græce apud Theodoretum, & Latine in Hiſt. Tripartita,) pag. 482. & qualem Holſtenius pag. 165. Latine edidit pag. 487. 4. Fragmenta decreti in alia Synodo ante exitum Anni 378. *Fidem de SS. Trinitate*, in Orientem tranſmiſſam complectentia, pag. 495. qualia dederat Holſtenius Tom. I. collectionis Rom. pag. 169. & 172. 5. Epiſtolam *ad Paulinum*, Epiſcopum Antiochenum, p. 507. & ex Holſtenii pag. 180. editione p. 516. & partem Græce e Theodoreto V. 11. p. 517. & Latine ex Hiſtoria Tripartita IX. 16. & Iſidoro Mercatore, pag. 518. 6. Romani Concilii ad Gratianum & Valentinianum Imperatores, labente A. 377. p. 523. 7. Gratiani & Valentiniani reſcriptum ad Aquilinum vicarium, pag. 532. ex Baronio ad A. 381. n. 2. 8. Damaſi Epiſtolam utramque An. 388. datam *ad Acholium* Macedoniæ Epiſcopum p. 535. 539. 9. Hieronymi binas ad Damaſum pag. 545. 549. 10. Aquilejenſis Concilii A. 381. ad Gratianum Imp. pag. 551. 11. Cpolitani Concilii A. 382. Synodicum ad Damaſum & Occidentales Epiſcopos, Græce ex Theodoreti V. 9. & Latine ex Hiſtoria tripartita IX. 18. pag. 558. 12. Damaſi Synodica *contra Apollinarium & Timotheum* Græce ex eodem Theodoreto V. 10. & Latine ex Hiſtoria tripartita IX. 15. pag. 571. 13. Damaſi *ad Hieronymum*, pag. 573. 14. Reſcriptum Hieronymi pag. 574. 15. Altera Damaſi quæ incipit: *Dormientem te*, p. 579. cum Hieronymi reſponſo ad ejus quæſtiones. 16. Notitia quinque ſcriptorum Hieronymi ad Damaſum, 1. & 2. de Seraphim & calculo. 3. de filio prodigo, 4. præfat. in Origenis homilias in Canticum, & 5. præfatio in Evangelia, pag. 590. 17. Notitia aliorum ſcriptorum & geſtorum ad Damaſum Papam attinentium, pag. 591. 18. Cenſura decretorum Damaſo præter rem vel incerta fide adſcriptorum, p. 603. 622.

De *duodecim Anathematiſmis* apud S. Auguſtinum ſermone 129. de tempore, conferendus Paſchaſius Queſnellus diſſertat. XIV. ad Leonem Magnum, ubi etiam de Damaſi ſymbolo, de quo W. E. Tentzelius in judiciis eruditorum de ſym-

Digitized by Google

ſymbolo Athanaſii, pag. 15. ſqq. Græce verſi illi anathematiſmi in Bibl. Cæſarea MSC. teſte Lambecio VIII. p. 446.

Præter *libellos de Virginitate*, & auctori vitæ memoratam *ſummam quorundam voluminum utriuſque Teſtamenti, hexametris verſibus breviter comprehenſam*, quam in archivo baſilicæ Principis Apoſtolorum Romæ aſſervari audivit Nic. Antonius, Tom. 1. Bibl. vet. Hiſp. pag. 145. deſideramus etiam Damaſi Acta Martyrum Romanorum, *Petri exorciſtæ & Marcellini*, quæ memorat Eginhartus (Tomo 1. Act. Sanctor. Junii pag. 176.) *Hæc ut geſta referuntur, retuliſſe aſſerunt illum ipſum qui eoſdem interemit Martyres* (Dorotheum) *& ab illo didiciſſe* Damaſum *Pontificem*, *quum ætate puerili per eadem tempora ſub Magiſtro miniſtraret, & ad magnum creſceret rerum culmen, tunc Romanæ Lector in Eccleſia. Poſt hæc cuncta memoraſſe ac mandaſſe litteris, cum illius almæ ſedis obtineret apicem, & in tota principatu polleret Eccleſia*. Neſcio unde acceperint Centuriatores Magdeburgenſes IV. 10. pag. 748. Hieronymum meminiſſe *enarrationum* Damaſi *in XVI. Prophetas*; neque poſſum dicere ubi exſtet libellus Damaſi *de munificentia Conſtantini M.* conſcriptus, quem laudat Baronius ad Martyrol. Romanum 18. Nov. Vel *carmina in Pſalterium*, quæ video a Simlero memorari. Epiſtolas mutuas Damaſi atque Hieronymi *de Catalogo Pontificum*, quas edidere Godfridus Henſchennins ante tomum I. Actor. Sanctorum Aprilis, Lambecius Tom. 2. p. 924. ſq. Nicolaus Antonius Tom. 1. Bibl. vet. Hiſpanæ pag. 145. Emanuel. Schelſtratenus Tom. 1. antiquitatis illuſtratæ, pag. 347. ita repetiit, ut ſimul demonſtraret, ſuppoſitas eſſe: perinde ut Epiſtolas *de Pſalmodia*, inter Hieronymi etiam opera obvias. Illæ quoniam perbreves ſunt, & in editionibus Hieronymi non minus quam Damaſi operum deſiderantur, hoc etiam, non importuno loco, ſe, ut opinor, offerent Lectoribus.

Beatiſſimo Papæ Damaſo Hieronymus:

Gloriam Sanctitatis Tuæ noſtra humilitas deprecatur, ut ſecundum Apoſtolicæ Sedis authoritatem, quam cognovimus per tuam Sanctitatem gubernari, actus geſtorum a Beati Petri Apoſtoli Principatu uſque ad veſtra tempora, quæ ſcilicet in Sede tua geſta ſunt, nobis per ordinem paucis enarrare digneris, quatenus noſtra humilitas ſentiens recognoſcat, quis meruerit de Epiſcopis ſupradictæ Sedis martyrio coronari, vel ſi quis contra Canones Apoſtolorum exceſſiſſe cognoſcatur. Ora pro nobis Beatiſſime Papa.

Damaſus Epiſcopus Urbis Romæ Hieronymo Presbytero:

Gaudet Eccleſia tuo fonte jam ſatiata; & amplius ſitit curioſitas temporum Sacerdotalium, ut quod dignum eſt, cognoſcatur; quod indignum, reſpuatur. Verumtamen geſta Pontificum, quæ potuimus reperire in Sedis noſtræ ſtudio, ad tuam charitatem gaudentes direximus. Ora pro nobis ad ſanctam reſurrectionem, frater, & compresbyter. Vale in Chriſto Deo, & Domino noſtro. Dat. X. Kalend. Junii, & accepta Kalendas Octobris: miſſa de Roma Hieroſolymam.

Porro *Pontificalis* illius, ſive libri veteris *de vitis Pontificum Romanorum*, qualis hodie exſtat, auctorem non eſſe Damaſum, eruditi jampridem fere conſentiunt: & præcipue argumentis etiam demonſtravit laudatus Schelſtratenus, cui præclaram illius Catalogi editionem debemus, deſinentem in Felice IV. qui Papa fuit ab A. 526. ad 530. Quem enim ex MSS. Codicibus Vaticanis, Caſſinenſibus, Regiis Pariſienſibus, Reginæ Chriſtinæ, Colbertino, Florentino & Farneſiano Lucas Holſtenius emendaverat, eum Schelſtratenus notis etiam additis exhibet in tomo primo Antiquitatis illuſtratæ pag. 401. 496. Rom. 1692. fol. De aliis editionibus recentioribus dixi in Volumine ſuperiore, ubi de *Anaſtaſio* p. 233. De notis ineditis Petri Boerii in Ponti-

fica-

Digitized by Google

ficale , videndus Colomeſius in Paralipomenis de ſcriptoribus Eccleſiaſticis , p. 706.

Damaſus Portuenſis Epiſcopus, poſtea inter Papas notus ſub *Formoſi* nomine ab A. 891. Jun. 13. ad 896. Decembr. 23. præter rem creditus a nonnullis auctor libri Pontificalis , quem vel hujus vel Damaſi ſenioris eſſe argumento certo nullo conſtat . Vide Oudinum T. 2. pag. 357. ſeqq. ubi etiam de variis illius Pontificalis editionibus , poſt primam Venetam ſub Damaſi vulgatam nomine A. 1547. Cætera rectius infra in *Formoſo* .

Damaſus Scombrus , Orator inſignis citatur ab Ænea Sylvio in deſcriptione Aſiæ . Centuriatores Magdeburgenſes ubi Damaſi primi , qui Hieronymi æqualis fuit , ſcripta commemorant IV. 10. p. 748. *Scriptores* , inquiunt , *recentes , Geſnerus & Lycoſthenes , Damaſi* Brocardium *ſive* Brocardorum librum de contrarietatibus , *in elenchis ſuis annotarunt* , *qui cujuſmodi ſit* , *ignoramus* . Verum longe diverſus ac junior hic fuit D. *Wilhelmus Damaſus* , JCtus, natione Hungarus , qui Azonis exemplo *Brocardica Juris* medio ſæculo decimo ſexto ſcripſit , recuſa etiam cum Azonianis , Baſil. 1567. 8. & in Oceano Juris ſive Tractatu tractatuum Tom. XVIII. p. 506. Ejuſdem Damaſi ſcriptum pro Religionis Catholicæ pace & concordia ad Germanos A. 1558. editum memorat David Czvvittingerus in ſpecimine Hungariæ litteratæ p. 113.

Damianus Craſſus , Ripolenſis Inſuber Ord. Prædicatorum , docuit Theologiam præfectus Collegio S. Thomæ in Academia Ticinenſi , obiitque A. 1515. Præter *volumen Commentariorum in librum Jobi* , A. 1506. editum memoratur ejus libellus *quæſtionum de S. Joanne Evangeliſta & de ejus affinitate & conſanguinitate cum Chriſto Domino* , contra Samuelem de Caſſinis , Ordin. Minor. editus A. 1506. Vide Altamuram p. 237. Jacobum Echartum Tomo 2. pag. 31. & Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum pag. 140. De ſcriptis Samuelis de Caſſinis (quem Joannem de Caſſivis alii perperam vocant) Damiano Craſſo de Ripolis , oppoſitis mentio apud Waddingum , p. 313. ſeq.

Damianus , *Epiſcopus* Ticinenſis , qui adhuc presbyter ſub nomine *Manſueti* , Eccleſiæ Mediolanenſis Archiepiſcopi , & Patrum Synodi Mediolanenſis , A. 679. ſcripſit *Epiſtolam* atque *Expoſitionem rectæ Fidei* contra Monotheletas , quam in ſexta Synodo Conſtantinopolitana (A. 680.) non mediocre ſuffragium tuliſſe ſcribit Paulus Diaconus VI. 4. de geſtis Longobardorum & Humbertus adverſus Nicetam Pectoratum , ad calcem tomi XI. Annalium Baronii p.798. De hoc Damiano Ughellus Tom. 1. Italiæ ſacræ pag. 1082. Epiſtola illa atque expoſitio Fidei ſæpe edita Latine in tomis Conciliorum ante Actionem primam Concilii ſexti , ut in Harduiniana T. 3. pag. 1051. 1053.

Damianus a Finario , Ord. Præd. defunctus Regii Lepidi , An. 1450. cujus Pias meditationes & ſermones de tempore ac de Sanctis memorat Rovetta & ex eo Echardus , T. 1. p. 808.

Damianus de Padua , qui & Carrarienſis , ex nobili Comitum familia Ord. Minorum , diem obiit Cremonæ An. 1401. Ejus *tractatum contra mulierum fucos & vanitates* laudat Waddingus p. 99.

Petrus Damiani (a Petro de Honeſtis (*a*) diligenter diſtinguendus) natus Ravennæ , An. 1006. & ex Abbate Pompoſiano, Ord. S. Benedicti, Epiſcopus Oſtienſis & Cardinalis An. 1059. quumque abdicato A. 1061. Epiſcopatu

tu

(*a*) *Petrus de Honeſtis* , Clericus Ravennas , Regulam Canonicorum , quæ tomo quarto Operum Damiani ſubjicitur , obtulit A. 1114. Paſchali II. Papæ . Fuit Damiano etiam *Honeſtus* frater , ad quem Opuſc. 48. & *Damianus* , nepos ſive fratris filius ad quem Opuſc. 47. Sed & frater natu major Damianus , a quo ut ab amico Pamphilo *Euſebius Pamphili* , ita a fratre Damiano , qui pueri ejus ſingularem curam geſſerat , *Petrus Damiani* dictus fuit .

tu (*a*) ſeceſſiſſet in ſolitudinem, mox tamen ab A. 1063. magnis rebus componendis iterum ab Alexandro II. admotus, tandem deceſſit Faventiæ A. 1072. Vide Jacobum Laderchium in Petri Damiani vita, (*b*) Rom. 1702. 4. Henſchenium in Actis Sanctor. 23. Februar. Tom. 3. pag. 406. ſeq. ubi & vita ejus ad Liprandum Priorem & cæteros Seniores eremi Fontis Avellani, ſcripta a *Joanne* Monacho, Damiani Diſcipulo, quæ Operibus quoque Damiani, una cum aliis multis vitæ deſcriptionibus & elogiis præfixa legitur. Contra Laderchium vero, qui lib. 1. c. 8. Damianum Camaldulenſibus accenſendum eſſe negaverat, diſputantes Philippum Mariam Machiarellum, Neapolitanum, in Apologia pro S. Petro Damiano Italice edita, Gvidonem Grandum in diſſertationibus Camaldulenſibus, Lucæ 1707. 4. diſſertatione IV. (*c*) & Anonymum (*d*) in Sejani & Rufini dialogo de Laderchiana hiſtoria, Pariſ. 1705. 4.

Opera Damiani juſſu Clementis VIII. (*e*) collegit Conſtantinus Cajetanus, Siculus, tribuſque tomis edidit, Romæ 1606. 1608. & 1615. fol. recuſis Lugduni 1623. fol. quæ editio a Labbeo Tom. 2. p. 201. ſeq. diſtincte recenſetur. Quartum tomum addidit, Urbanoque VIII. inſcripſit idem Cajetanus An. 1640. fol. Hinc repetitæ editiones Pariſienſes An. 1642. & 1663. fol. quæ omnes quatuor tomos uno non admodum ſpiſſo volumine exhibent.

Tomo I. continentur *Epiſtolarum libri VIII.* qui ſeparatim ex Cajetani (*f*) recenſione ad Romanam editionem recuſi exſtant, Pariſ. 1609. 4. Argumenta plerarumque perſequitur Lud. Ellies du Pin, tomo VIII. Bibl. Eccleſ. parte 2. p. 84. ſeq. & Benedictus Pictetus in ſæculi XI. hiſtoria pag. 632. ſeqq. Qui inter alia ejuſmodi monumenta, Argentorat. 1562. Francof. 1614. 1621. & apud Goldaſtum de Monarchia Imperii, Tom. 2. (aliis 3.) pag. 43. atque alibi legitur brevis tractatus, *de correctione Epiſcopi & Papæ*, non ut apud Caveum legas, in tomis Operum Damiani deſideratur, ſed eſt pars Epiſtolæ XII. libri primi, ſcriptæ ad Alexandrum II. Fruſtra igitur velut ſuppoſita per hæreticos arguitur a Poſſevino, Labbeo, Natali Alexandro.

Tomo II. Sermones LXXV. atque in his Sanctorum quorundam Hiſtoriæ ſecundum menſium ordinem diſtributæ, de quibus juvabit adire Poſſevinum, Voſſiumque, pag. 375. & Labbeum Tom. 2. pag. 202. ſeq. De vita *S. Romualdi* inſtitutoris Camaldulenſium, qui An. 1027. diem obiit, videndus Renatus Monti, (*g*) libro Italice edito, Romæ 1707. 8. Ex ſermonibus, quorum nonnullos Damiano præter rem tribui notavit Raynaudus in erotematibus de bonis & malis libris, p. 151. ſeq. alii inter *S. Bernardi* ſermones leguntur, alii in tomo quinto Bernardi Mabilloniani *Nicolaum* Clarævallenſem, auctorem præferunt. Et Nicolao huic tum etiam Petro alteri, itidem Oſtienſi Epiſcopo, vel etiam Petro Comeſtori alios deberi notavit Oudinus, qui de ſermonibus Damiani adeundus, Tom. 2. p. 689. ſeq.

Tomo III. Opuſcula LX. quorum 1. *de fide Catholica* ad Ambroſium, quem filium chariſſimum appellat. 2. Antilogus *contra Judæos*, ad *Honeſtum*, clariſſimum ſecundum Ægypti hujus tenebras Virum. 3. Dialogus inter Judæum requirentem, & Chriſtianum reſpondentem. 4. *Diſceptatio Synodalis* de electione Pontificis, ad Concilium *Osborienſe*,

A.

(*a*) Vide Damiani Opuſc. 19. & 20.

(*b*) Acta Erud. 1703. pag. 482.

(*c*) Id. 1709. pag. 12. ſeq. Memoires de Trevoux 1709. p. 1771.

(*d*) Acta Erud. Tom. IV. ſupplementi pag. 8.

(*e*) Baronius ad An. 1065. n. 16. & An. 1072. n. 34. Mongitor Bibl. Siculæ, Tom. 1. p. 144. Obiit Cajetanus A. 1650. ætatis 90.

(*f*) Cajetanum multa in optimo hoc autore, quæ in veteribus editis aliter habebant, mutaſſe arguitur a Barthio Lib. 13. pag. 2512. Adverſariorum.

(*g*) Acta Erud. Tom. 4. ſupplem. pag. 258. Mem. de Trevoux 1709. p. 1762.

A. 1062. miſſa, inter Regis (Henrici IV.) Advocatum & Romanæ Eccleſiæ defenſorem pro Alexandro II. contra Cadaloum (Honorium II. antipapam.) Hoc opuſculum habet etiam Goldaſtus, T. 2. (al. 3.) Monarchiæ Imperii p. 45. 5. *Actus Mediolanenſes*, ad Hildebrandum, Cardinalem Archidiaconum, de legatione ſua quam Nicolai II. juſſu ſuſceperat. 6. Liber qui appellatur *Gratiſſimus*, de non reordinandis iis, qui a *Simoniacis* ordinati fuerant; ad Henricum Archiepiſcopum Ravennatem. 7. Liber *Gomorrhianus* ad Leonem IX. cujus Epiſtola præmittitur, adverſus Sodomitas. Conf. Bælium in Lexico, *Damien* nota C. & Campegium Vitringam ad Apocalypſin, p. 478. 8. *De parentela & cognationis gradibus* ad Joannem Epiſcopum Cæſenatenſem. Vide Benedicti Picteti hiſtoriam ſæculi XI. pag. 636. ſeq. 9. *De eleemoſyna* ad Mainardum, Epiſcopum Urbinatem. 10. *De ſeptem horis Canonicis*, ubi capite ultimo etiam horarum ſeptem B. Virginis mentio. 11. Liber qui inſcribitur *Dominus Vobiſcum*, an hæc verba in ſolitudine ex Officio omittenda, ad Leonem eremitam. 12. Apologeticum *de contemtu ſæculi*, ad Albizonem eremitam & Petrum Monachum. 13. *De perfectione Monachorum*. 14. *De Ordine eremitarum* & facultatibus Eremi Fontis *Avellani*. 15. *De ſuæ Congregationis Inſtitutis*, ad Stephanum Monachum. 16. Rhetoricæ declamationis invectio *in Epiſcopum, Monachos ad ſæculum revocantem:* ad Giſlerium Epiſcopum Anximanum. 17. *De Cœlibatu Sacerdotum* & *in fornicarios Sacerdotes* ad Nicolaum II. 18. *Contra Clericos intemperantes*, diſſertationes tres ad Petrum Lateranenſis Canonicæ Archipresbyterum, & ad Adelaidem. 19. *De abdicatione Epiſcopatus* ad Nicolaum II. 20. *Apologeticus ob dimiſſum Epiſcopatum*. 21. *De fuga dignitatum Eccleſiaſticarum*. 22. *Contra Clericos aulicos*, ſive aulam ſectantes, ut ad dignitates provehantur. 23. *De brevitate Vitæ Pontificum Romanorum* & *de Divina Providentia*. 24. *Contra Clericos regulares proprietarios*. 25. *De dignitate Sacerdotii*. 26. *Contra inſcitiam & incuriam Clericorum*. 27. *De communi vita Canonicorum*, ad Clericos Fanenſis Eccleſiæ. 28. *Apologeticus Monachorum adverſus Canonicos*, ſubjuncto Bonifacii IV. decreto, quod Monachi, Presbyterii honore decorati poteſtatem habent ligandi & ſolvendi. 29. *De ſplendido veſtitu Eccleſiaſticis non appetendo*, ad Mainardum Abbatem. 30. *De Sacramentis per improbos adminiſtratis*, quod valida eſſe non definant: ad Florentinos. 31. *Contra philargyriam & munerum cupiditatem*, ad Cardinales Epiſcopos Apoſtolicæ Sedis. 32. *De Quadrageſima & XLII. Hebræorum manſionibus* ad reverentiſſimum fratrem Hildebrandum. 33. *De bono ſuffragiorum & variis miraculis*, præſertim B. Virginis, ad archangelum Monachorum, Deſiderium. 34. *De variis miraculoſis narrationibus*, ad eundem Deſiderium, ſubjuncta diſputatione de variis apparitionibus & miraculis. 35. *De Picturis Principum Apoſtolorum*, cur Paulus ad dexteram, (*a*) Petrus ad ſiniſtram collocentur, ad Deſiderium Abbatem. 36. *De Divina Providentia in reparatione corruptæ, & factis infectis reddendis*. 37. *De variis ſacris quæſtionibus*, ad XII. dubitationes Alberici, ex Caſſinenſi Monacho Cardinalis. 38. Contra errorem Græcorum, *de Proceſſione Spiritus S.* 39. *Contra ſedentes tempore Divini Officii*. 40. *de frænanda ira & ſimultatibus exſtirpandis*. 41. *De nuptiis tempore Quadrageſimali non contrahendis*. 42. *De fide Deo per votum obſtricta non fallenda*, ad Landulphum Clericum & Se-

(*a*) *Paulus de tribu Benjamin. Benjamin autem Hebraice, Latine filius dexteræ nuncupatur*; ita Damianus p. 265. Alias rationes & alia ad hanc quæſtionem facientia vide ſis apud Molanum, in hiſtoria ſacrarum imaginum II. 46. III. 24. Allatium de conſenſu utriuſque Eccleſiæ, lib. 1. c. 6. Macros fratres in hierolexico voce *bulla*. Pagium ad A. C. 49. n. 3. &c. Papebrochium paralipomenis ad propylæum Act. Sanctorum Maji pag. 51. ſeqq.

Senatorii generis Mediolan. & peritiæ litteralis nitore conſpicuum, diſſertationes duæ. 43. *De laude flagellorum & diſciplinæ*, ad fratres in Caſini Montis cœleſti ſchola degentes. Confer Jacobi Boileavii hiſtoriam flagellantium, Latine primum, Pariſiis 1700. 12. deinde etiam Gallice editam capite ſeptimo, qui morem, pœnitentiæ cauſſa ſe ipſum flagris concidendi, negat ante Damianum in Eccleſia obtinuiſſe, quem ſi non auctorem, tamen certum propagatorem illius flagellationis ſpontaneæ profitetur Baronius ad Annum 1056. n. 8. 44. *De decem Ægypti plagis*, iiſque oppoſitis decem præceptis Decalogi, ad Joannem jam non Laudenſem, ideoque laudabilem Virum. 45. *De ſancta ſimplicitate*, ſcientiæ inflanti anteponenda. 46. *De ferenda æquanimiter correptione*. 47. *De Caſtitate & remediis eam tuendi*, ad Damianum, quem cariſſimum filium appellat. 48. *De ſpiritualibus deliciis*, ad Honeſtum, fratrem. 49. *De perfecta Monachi informatione*, ad Marinum puerulum fratruelem. 50. *Inſtitutio Monialis* ad Blancam, ex Comitiſſa Monialem. 51. *De Vita eremitica & probatis eremitis*, ad Dominum Teuzonem eremitam. 52. *De bono religioſi ſtatus & variarum animantium tropologia* (*a*) ac de monaſterio, vivario animarum. 53. *De Patientia in inſectatione improborum*, ad Dominicum a ferrea lorica, qua corpus ſuum ſubigebat, dictum loricatum, de quo Damianus in vita Rodolphi Eugubini, Tom. 2. p. 209. & Martyrolog. Rom. 14. Octobr. 54. *De jejunio Sabbati*, ad fratres in Gamungi eremo. 55. *De celebrandis vigiliis*. 56. *De fluxa Mundi gloria & ſæculi deſpectione*, ad Agnetem Imperatricem. 57. *De Principis officio in coercitione improborum*, diſſertationes duæ ad Gothofredum Ducem & Marchionem. 58. *De vera felicitate ac ſapientia*, ad prudentiſſimum virum Bonifacium. 59. *De noviſſimis & Antichriſto*, ad dilectum fratrem Adam. 60. *Expoſitio myſtica hiſtoriarum libri Geneſeos*.

Acta quædam *Legationis* Petri Damiani ab Alexandro II. miſſi *in Galliam*, & Synodi in Galliis celebratæ A. 1063.

Hymnus de Gloria Paradiſi, qui incipit: *Ad perennis vitæ fontem mens ſitivit arida*.

Tomo IV. Orationes ſive *preces & Litaniæ*, *Hymni*, *Lectiones*, *Miſſæ*, *Reſponſoria* & *Carmina* CCXXV. in quibus etiam *Epitaphium*, quod ipſe ſibi Damianus poſuit, num. CCXIII. *Quod nunc es, fuimus; es, quod ſumus, ipſe futurus* &c.

Collectanea in Vetus Teſtamentum, ex Epiſtolis & opuſculis Damiani collecta a Monacho Anonymo illius Diſcipulo, ad Damianum Petri fratris filium, cui Opuſculum 47. a Petro dicatum ſupra dixi.

Regula inſtitutionis Canonicæ, præmiſſa ad Paſchalem II. Epiſtola, & alia Paſchalis qua A. 1115. eam ſuſcipere & confirmare ſe teſtatur, ad calcem ſubjuncta. Hæc Regula non Petrum Damianum auctorem habet, ſed ut probat Cajetanus, juniorem *Petrum de Honeſtis*, cognomento peccatorem, Clericum Ravennatem, Priorem Cœnobii Portuenſis. Damianus An. 1072. diem obiit, Petrus de Honeſtis An. 1119. Paſchalis Papa fuit ab A. 1099. ad 1118.

Sermones quinque in Orationem Dominicam, quos ſub Damiani nomine A. 1666. vulgavit, tomo VII. ſpicilegii Dacherius ipſe poſtea agnovit eſſe *Petri Chryſologi*, cui etiam in nova ſpicilegii editione, Tomo 1. p. 215. reſtituti leguntur, & jam pridem in omnibus Chryſologi ſermonum editionibus lecti ſunt, num. 67. 68. 70. 71. 72. ut ab Oudino Tom. 2. pag. 629. jam notatum.

Damianus Zavalia, Januenſis Ligur, Ord. Præd. primus Montis Regalis, apud Inſubres Epiſcopus, defunctus A. 1388. cujus *decreta a ſuæ diœceſeos clericis*

(a) Adde Epiphanii Phyſiologum, & beſtiarium Hugonis de S. Victore, Tom. 2. Opp. p.391. ſeq.

cis ſervanda laudantur. Vide Jacobum Quetif, T. 1. p. 749.

Ægidius de Damnis, ſupra Tomo 1. pag. 21. *Ægidius*.

Dampetri hæc MSS. fuere apud Renatum Moreau, Medicum Pariſienſem, teſte Labbeo, in Bibliotheca Manuſcriptorum pag. 218. *Phaleuciorum libri IV. de inſtitutione ejus cui ſunt Virgines inſtituendæ: quorum duo ad corporis ſalutem pertinent, alii duo ad curam animorum. Item alii Phaleuci ad Zruchium, & Zruchii ad Dampetrum*. Hic eſt Joannes Dampetrus, junior fortaſſe quam ut hoc loco a me commemorari debeat, Gallus Monachus Franciſcanus, ſed in cujus carminibus (*a*) Julii Cæſaris Scaligeri judicio nullum clauſtrum, nullam invenias cucullam. Nonnulla eorum obvia in Gruteri deliciis Poetarum Gallorum, T. 1. pag. 833. In hendecaſyllabis ſuis ad Catullum viſus proxime accedere. Vide clariſſ. Heumannum ad Sammarthani lib. 1. elog. 15.

Damportus, Monachus Benedictinus, in monaſterio Pontfretenſi, five Pontiſfracti, oppidi inter Dancaſtrum & Eboracum. Ejus non niſi *homilias*, Baleus XII. 63. e Lelando & Pitſeus pag. 831. memorant.

Joannes Danck, ſive *Danckonis*, *de Saxonia*, Aſtronomus clarus circa A. 1330. ſcripſit *Canones tabularum*, atque *eclipſales*, nec non *de aſtrolabio*, & de *incenſionibus*. Vide quæ notavi ad Trithemium, c. 581. * Eſt apud me commentarius hujus Joannis in Achabitium aſtronomum editus in 4. Venetiis an. 1502.

Gvilelmus de Dandina cognomento *de S. Savino*, ſcripſit *vitam* bene cogniti ſibi *Hugonis de Lacerta*, Lemovicenſis, qui diſcipulus S. Stephani Muretenſis, Ordinis Grandimontenſis inſtitutoris, defuncti A. 1124. ipſe diem obiit An. 1157. ætatis 86. Edita ab Edmundo Martene, Tom. 6. vett. monumentorum, Pariſiis 1729. fol. pag. 1143. 1186.

Thomas Dando (ita enim rectius hoc nomen ſcribitur, quam apud Alegrium in paradiſo Carmelitici decoris p. 342. ex Pitſeo (*b*) *Dando*) Monachus Carmelita in Cœnobio Angliæ Marloburgenſi temporibus Henrici ſexti, Regis circa A. 1450. ſcripſit *Hiſtoriam Ealfridi*, ſive *Alvredi*, Magni Viſiſaxonum Regis, ut præter Lelandum c. 543. & Baleum XI. 53. etiam Pitſeus pag. 627. diſerte teſtatur, unde emendandum, quod apud Voſſium pag. 560. opus de vita & rebus geſtis Arturi magni tenditur compoſuiſſe.

Andreas Dandulus, ſupra in *Andrea*, Tom. 1.

Gvilelmus Dandus, Anglicus, Monachus Ordinis Servorum, cujus nihil niſi *Sermones* Quadrageſimales & per annum Dominicales, Pitſeus, pag. 853. commemorat. Florebat in collegio Pariſienſi an. 1352.

Danicarum rerum ſcriptores hactenus ſparſim prodiere, in Erpoldi Lindenbrogii ſcriptoribus ſeptentrionalibus quidem, *Adamus* Bremenſis, de ſitu Daniæ, de quo dictum ſupra Tom. 1. atque Auctor de Origine Gentis Danorum & de Regibus ejuſdem Gentis, deque corundem rebus geſtis uſque ad A. C. 1288. de quo infra in *Erico*. Deinde Stephano Joanne Stephanio curante *Sveno* Aggonis *F.* & *Saxo* Grammaticus, de quibus ſuo loco; Svenonique juncta *Anonymi* Genealogia Regum Daniæ a Dano ad Chriſtophorum I. ſive A. 1259. Tum alterius *Anonymi* Chronicon Danicum ab An. 1028. uſque ad 1282. Quo ex MS. Haſnienſi vulgavit Arnas Magnæus, Lipſ. 1695. 8. Rerum Danicarum ſcriptores *Anonymi* duodecim ab A. 700. ad 1500. in lucem dati a Joanne Petro de Ludevvig in tomo nono monumentorum ineditorum, Francof. 1731. 8. pag. 1. 217. & pag. 591. ſeqq. *Ælnothus*, de vita & Martyrio S. Canuti Regis, de quo Tom. 1. Anonymus de paſſione S. Caroli, Comitis Flandriæ, Canuti Regis F. quem Meurſius cum

B 2 Æl-

(*a*) Scaliger VI. poetic. pag. 728. & Epiſt. 37.

(*b*) Etiam apud Pitſeum index recte habet *Dando*.

Digitized by Google

Ælnotho publicavit: & Gualterus Morinenſis Canonicus Tornacenſis, de martyrio ejuſdem Caroli, Pariſ. 1615. 8.

Canuti Magni, Daniæ & Angliæ Regis Leges, quas præter memoratos Tom. 1. edidit quoque Stephanius, cum Svenone, p. 143. 199. De Alberto Crantzio ejuſque octo libris Daniæ, [dictum] Tom. 1. Omitto tradere de recentioribus Daniæ hiſtoricis Haraldo Huitfeldo, Joanne Meurſio, Claudio Chriſtophoro Lyſchandro, quemque altera parte integriorem a nobiliſſimi Caji Frid. Schnellii induſtria exſpectamus Joanne Iſaacio Pontano, neque non de Thormodo Torfeo, J. B. des Roches, Andrea Hojero, & Ludovico Holbergio, aliiſque quos ex Bibliotheca Hiſtorica Dano-Norvvegica Nicolai Petri Sibben τῷ μακαρίτῃ Hamburgi 1716. 8. vulgata petere licebit.

Daniel Arvonius, primus Epiſcopus *Bangorenſis* poſt medium ſæc. VI. quem cum Dubricio Archiepiſcopo Urbis Legionum, & Davide, Menevenſi Archiepiſcopo, Pelagianis fortiter reſtitiſſe teſtatur Giraldus Cambrenſis in Davidis illius vita Tom. 2. Angliæ ſacræ H. Warthoni p. 638. & Lelandus cap. 42. Hujus Danielis librum *contra Pelagianos*, atque *Orationes Synodales* memorat Jo. Baleus Centur. 1. cap. 59. atque ex eo Pitſeus, pag. 98.

Daniel Monachus *Benedictinus* Lirinenſis, Sæculo XI. cujus *Commentarii in Pſalmos* MSS. aſſervati traduntur in Bibliotheca Lirinenſi.

Daniel Ceretus, ſupra, *Ceretus* Tom. 1.

Daniel Chinaſius, Tarviſinus, A. 1381. ſcripſit hiſtoriam belli inter Venetos & Genuenſes ſeptimi A. 1377. geſti, de quo Jo. Baptiſta Verus lib. 2. rerum Venetarum, pag. 148. ſeq. Danielis hujus mentio apud Voſſium, p. 800. * Opus hic a Fabrio indicatum produxit Muratorius Rer. Ital. Tom. 15. ſed vernaculo Sermone deſcriptum eſt; quare ad hanc Bibliothecam non pertinet.

Daniel Churche, ſive *Eccleſienſis*, de domo ac familia Henrici II. Angliæ Regis circa A. 1180. auctor *carminum rhythmicorum*, & *Urbani*, ſive *Carminis de moribus*, quod incipit: *Cum nihil utilius*, atque MS. ſervatur Dublini in Collegio S. Trinitatis. Vide Baleum III. 17. Pitſeum pag. 243. & Leyſeri hiſtoriam poetarum medii ævi p. 439.

Daniel Marlejus, *Morlejus* ſive *Morilegus* dictus, a villa natali Morlei in Norfolcia Angliæ, poſt Oxonienſem & Pariſienſem Academias frequentatas, Toletum ſe contulit, ibique Mathematicas diſciplinas ab Arabibus didicit: ita enim intelligendi Lelandus cap. 220. & Baleus III. 29. non ut Pitſeum pag. 254. video accepiſſe, in Arabiam iter ſuſcipere diſpoſuit. Lelandus duos tantum libros ei tribuit, unum *de inferiori* alterum *de ſuperiori parte Mundi*, ad Joannem Oxonienſem Epiſcopum Nordovicanum, Matheſeos & ipſum ſtudioſum. His librum *de principiis Mathematices* Pitſeus adjungit e Baleo.

Danielis de Pariſiis, Ordinis Præd. ſex ſermones An. 1273. Pariſiis habitos memorat Jacobus Quetif, Tomo 1. pag. 267.

Daniel de Vicentia, Ord. Præd. cujus & Joannis Aquilani *Linea vitiorum*, ſive *ſermones quadrageſimales* prodiere, Venet. 1499. Lugduni 1501. 8. Pariſ. 1508. 8. Vide eundem Quetifum Tom. 1. p. 856.

Daniel Wentanus, ſive *Wintonienſis*, in Anglia ab A. 704. ad 746. Epiſcopus, de quo Beda lib. V. Hiſt. Eccleſ. Anglor. c. 19. (tunc adhuc vivere eum teſtatus A. 731.) & Lelandus cap. 65. Hic Daniel *Bonifacium* Romam proficiſcentem, Gregorio II. primus litteris ad eum datis commendavit, deinde ſingulari *Epiſtola catechetica*, de ratione inſtituendi infideles monuit, quæ inter Bonifacii Epiſtolas ſexageſima ſeptima, & apud Baronium ad A. 724. n. V. legitur. Plura ex ejus ſcriptis non exſtant, quæ hæc a Baleo Centur. 2. cap. XI. Pitſeo pag. 144. & Voſſio pag. 278. memorantur: *Hiſtoria ſuæ Provinciæ*,

ge-

Digitized by Google

geſta Auſtralium Saxonum, *de inſula Vecta* liber, quam ad ejus diœceſin refert Beda V. 24: *Vita Coddæ* Epiſcopi ab A. 665. Eboracenſis, atque ab A. 669. Lichfeldenſis. *De obitu Aldhelmi*, Shirburnenſis, ab A. 705. ad 709. Epiſcopi, & *Epiſtolæ ad Sanctimoniales*.

Dantes Aligerius, natus Florentiæ Anno 1265. (*a*) cum in patria ingenio & auctoritate floruiſſet, Orator etiam miſſus ad Bonifacium VIII. tandem A. 1301. adverſæ (*b*) factionis invidia Guelforum Nigrorumque ejectus obiit exul Ravennæ A. 1321. Idibus ſeptembris: ſcriptores vitæ nactus Leon. Brunum Aretinum, (editæ Peruſiæ 1671. 12. a Jo. Cinello, & ex alio Codice 1672. 12. curante Franc. Redi:) tum Chriſt. Landinum, Creſcimbenium, alioſque: Jo. Papyrium Maſſonem quoque Tom. 2. elog. p. 15. ad 213. Non eſt congruens inſtituto meo de ſcriptis Dantis verſu (*c*) & proſa (*d*) editis latius differere, quibus Hetruſcam linguam mirum in modum illuſtravit: ſed quæ Latine ab eo in litteras miſſa ſunt prætermitti a me neutiquam debent, in quibus notiſſimum ejus opuſculum tripertitum de Imperio ſuperiore Eccleſiis, etiam Romana: & pendente non a Papa, ſed a *Deo:* quod *de Monarchia Mundi* laudat Trithemius cap. 546. de S. E. primuſque edidit Simon Schardius in ſylloge ſcriptorum de Imperiali juriſdictione & poteſtate Eccleſiaſtica, Baſil. 1566. fol. pag. 237. inde Argent. 1609. 1618. fol. recuſum quoque ſeparatim Baſileæ 1599. 8. apud Oporinum. Propter hunc librum Dantes poſt obitum inter hæreticos condemnatus eſt, ut notatum Bartolo JCto in legem I. *Divi*, §. *Præſides*, D. XLVIII. 17. *de requirendis reis*. Arcimboldus quoque, (*e*) Archiepiſcopus Mediolanenſis, in catalogo hæreticorum, ejuſdem libri meminit & prohibet, ne quis eum legat. Multus quoque eſt in eo reprehendendo Antoninus Florentinus, ſummæ Chronicorum parte 3. tit. 21. cap. V. §. 2. pag. 306. ſeq.

Ex *Epiſtolis* Dantis Latinis una *ad Canem Scaligerum*, Principatus Veronæ & Vicentiæ Vicarium generalem, exſtat in muſeo Minervæ Venetæ (la Galleria di Minerva) Venetiis 1700. fol. Tom. 3. pag. 220. 228. in cujus Epiſtolæ inſcriptione *Florentinum* ſe *natione*, *non moribus* appellat.

Libri duo *de vulgari eloquentia* (*f*) Latine editi Pariſiis 1575. 8. a Jacobo Corbinello, & a neſcio quo verſi Italice, Vicentiæ 1529. fol. & Ferrariæ 1583. 8. cum dialogo Johannis Georgii Triſſini, & in jam laudato muſeo Minervæ Venetæ Tom. I. pag. 36. 64.

Quæſtio *de natura duorum elementorum aquæ & terræ*, edita a Johanne Benedicto Moncetto, Venetiis 1508. 4.

Omitto *Dantem Popoleſchi*, qui Julium Cæſarem An. 1480. lingua Hetruſca reddidit, alioſque Dantes juniores, de quibus laudatus Julius Niger in hi-

(*a*) Diarium eruditor. Italiæ T. XXXV. p. 230. ſeqq. Memoriæ Trevoltinæ A. 1727. p. 1516.

(*b*) Vide Bælium in Lexico.

(*c*) Ex Hetruſcis Dantis poematibus celebratiſſimum eſt Drama ſatyricum *de Cœlo*, *Purgatorio*, & *Inferno*: ſæpiſſime editum & multorum illuſtratum commentariis, de quibus videndus Joannes Marius Creſcimbenius in hiſtoria poeſeos Italicæ, pag. 90. & 288. ſeq. & Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum, p. 143. qui teſtatur Latine etiam verſum a *Paulo Nicoletto*, Veneto, eremita circa An. 1410. & a *Riccardo*, Theologo Carmelita, & *Andrea* Neapolitano circa A. 1400. *Guiniforte Barzjo*, JCto Bergomenſi, & *Mattheo Ronti*, Veneto, Ordinis Montis Oliveti. Editionibus addenda noviſſima, Neapol. 1716. 12. Vide Diarium eruditor. Italiæ, Tom. XXXV. p. 223.

(*d*) Le proſe di Dante e di Boccacio, in Firenze 1723. Adi Diarium eruditorum Italiæ, Tum. XXXVI. pag. 341. Quæ Lud. Caſtelvetrius in hoc Dantis dramate notavit, vide in ejus opuſculis variis Criticis poſtumis editis Italice, Lugd. 1727. 4. pag. 157. ſeqq.

(*e*) Matthias Bernegger in idolo Lauretano, pag. 124. Vide ſis etiam Poſſevinum Tom. 1. apparatus, p. 413.

(*f*) Genuinos Dantis eſſe hos libros dubitat Apoſtolus Zenus, vide Nigrum p. 142. ubi longe plura de Dante atque ejus ſcriptis. Iconem laureatam & elogia dabunt Jovius pag. 10. Reuſnerus in imagioibus claror. virorum Græciæ & Italiæ A. 7. b. Boiſſardus Tom. 1. imagg. p. 72. Bullartius Academ. T. 2. p. 305. &c.

Digitized by Google

hiſtoria ſcriptorum Florentinorum. De aliis etiam Ludovicus Jacobillus in Bibliotheca Umbriæ, atque Petrus Bælius in Lexico.

* *Dardanius* & *Fannonius*: quod ambos hoſce ſcriptores, ut exiſtimo, eccleſiaſticos, hic dederim, fecit ſilentium omnium hiſtoriæ literariæ ſcriptorum. Cum vero uterque mihi innotuerit ex cod. 748. latino Bibliothecæ Athenæi Taurinenſis, in quo adnotatur anonymi Scriptoris opuſculum continens judicia ſcriptorum quorumdam eccleſiaſticorum, atque inter cæteros *Dardanii* & *Fannonii*, nec ibi legerim quid tandem de utroque iſto judicaverit anonymus criticus, rogavi per literas amicum inprimis cariſſimum & eruditiſſimum Abb. Joſephum Paſinium ſupremum Bibliothecæ illius præfectum, ut verba ſcriptoris hujus ex codice mihi deſcriberet. En vero illa ab amico miſſa: fol. 3. *Dardanus quoque multas quæſtiones arripiens per mentis aſtutionem, nucemque circa nucleum non confringens multa impoſſibilia de ſcripturis cum fiducia loquitur*.

Fol. verſo. *Fannonius a multis culpabilis dura ſententia, fortiterque univerſa difficilia ingerere conatus eſt, & quaſi contra undas maris navigare non poteſt, vel contra impetum torrentis validi natare non valet: ita cuncta, quæ ſcripſit contra ſcripturas ſanctas, obſtare non poterant. Ideo quaſi umbra ſecus hominem ſunt*.

Darius Mediolanenſis in quibuſdam editionibus Pauli Diaconi libro XVII. male legitur, debet enim eſſe *Dacius*, ut ſupra in Dacio dicere me memini.

Darius Tibertus, Eques Cæſenas, auctor epitomes vitarum Plutarchi, quam Anno 1492. compoſuit, & poſt primam editionem Ferrarienſem A. 1501. emendatius ex Joannis Oporini caſtigatione excudit Robertus Winter 1541. 8. ut editiones Pariſienſes A. 1547. & 1557. prætercam.

Joannes Daſtyn, ſive *Daſtinus*, (male *Gvilelmus* Pitſeo pag. 853. veluti diverſus a Joanne, de quo idem pag. 871. Philoſophus Anglus, ſcriptor *Speculi Philoſophiæ* de inveſtigatione lapidis pretioſi, MS. in Bibliotheca Bodlejana. In eadem exſtat *liber mixtionum*, atque inter Aſhmolianos *Viſio* A. 1311. (*a*) & *Roſarium* ſecreta ſecretorum complexum: nec non Epiſtola ad Cardinalem Neapol. & ad Papam Joannem XXII. Neſcio ſitne diverſum ab memoratis hiſce ſcriptum *ſapiens aurinus* Pitſeo memoratus, qui præter rem, ſecreta ſecretorum hujus Daſtini diſtinguit ab ejus roſario.

Auguſtinus Dathus, de quo ſupra in Auguſtino T. I.

Nicolaus Datus Senenſis, Auguſtini A. 1479. defuncti Filius, qui patris ſui Opera collegit, obiitque Anno 1501. (*b*) Prodiere Senis, biennio poſt, An. 1503. fol. curante fratris filio *Hieronymo Datho*, & diſtincte recenſentur in Geſneri Bibliotheca p. 102. 104. b.

Leonardi Dati, Florentini, Epiſcopi Maſſani, *Hiempſal* tragœdia ſcripta An. 1440. MS. in Bibliotheca Regia Pariſ. vide Labbeum p. 323. * Præter ea quæ de ſcriptore iſto adnotat Fabricius, extat ejus carmen ad Alphonſum Regem, & aliud carmen ad Nicolaum V. in Mahomet Turcarum Regem; quod utrumque ſervatur in MSS. Codicibus Bibliothecæ Riccardianæ. Vide catalogum ejuſdem Bibliothecæ Cl. Lami pag. 157.

Datius Mediolanenſis. Vide ſupra, *Dacius*.

Joannes Datus de Imola, ex Ord. Eremitar. S. Auguſtini, *Epiſcopus Imolenſis, vir doctus & acerrimus diſputator, Ægidianæque doctrinæ* (Ægidii Romani, de quo ſupra Tom. 1. pag. 23. ſeq.) *imitator & defenſor, ſcripſit* de attributis, de priori & poſteriori, & de potentiis animæ. *Libros D.* Auguſtini *contra* Fauſtum Manichæum, *contra* Creſconium Donatiſtam, & de Trini-

(*a*) Ita legendum in Catalogo ſcriptorum Angliæ n. 7605. pro 1611.

(*b*) Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XXIV. pag. 234.

nitate, *in concluſiones reduxit. Juvenis e vita deceſſit, Imolæque, quæ a Geographis Forum Cornelium nominatur, in templo cathedrario ſepultus jacet*. Hæc de Johanne Dato Joſephus Pamphilus in Chronicis Ordinis fratrum Eremitarum S. Auguſtini pag. 84. b. ad Annum 1460. unde apud Cangium emendabis, quod Datus hic An. 1360. obiiſſe traditur. Præterea animadvertere placet, quod apud Ughellum Tom. 2. Italiæ ſacræ pag. 639. ſeq. nullus inter Imolenſes Epiſcopos Joannes neque decimo quarto, neque decimo quinto ſæculo.

* Epiſcopatus Forocornelienſis nonniſi per injuriam adimi Joanni huic poteſt, cum illi aſſeratur ab Ambroſio Corano ſummo ordinis Eremitarum Antiſtite in Chronico ordinis ſui, coævo ſcriptore. Cum tamen ab eodem Corano dicatur *electus Imolenſis Epiſcopus*; hinc recte ante aditum epiſcopatum obiiſſe illum inſeras. Vide Gandolfo in Diſſert. de ducentis Auguſtinianis Scriptor.

Dauſerius, infra, *Deſiderius* Benedictinus.

David de Auguſta Vindelicorum, Germanus, Ordinis Minorum, defunctus Anno Chriſti 1272. In Bibliotheca Patrum Colonienſi, Tomo XIII. & in Lugdunenſi Tomo XXV. pag. 868. extat ejus *formula Novitiorum* ad Bertholdum & Novitios Ratisbonæ verſantes, ac *de exterioris* quidem *hominis reformatione*, capita XL. & *de reformatione interioris hominis*, capita LXI. Et pag. 898. Speculum *de ſeptem proceſſibus religioſi ſtatus*, fervoris, laboris, conſolationis, tentationis, remediorum, virtutis & ſapientiæ. Hæc ſeparatim prodierant Auguſtæ Vindelicorum 1593. ſub Davidis nomine, cui etiam a Trithemio cap. 455. atque in Codicibus MStis tribuuntur. Vide Oudinum Tomo 3. p. 447. Quanquam nonnulla eorum leguntur interdum ſub *Bonaventuræ* nomine, vide Waddingum pag. 77. & 99. vel etiam ſub *Bernardi*, quod inſcribitur: *in verba: ad quid veniſti?* Vide editionem Operum Bernardi ultimam Mabillonianam, Pariſiis 1719. fol. T. 2. pag. 826. In monaſterio Viridis vallis Sanderus Tomo 2. pag. 136. Elenchi MSiorum Belgii, teſtatur exſtare *Davidis Teutonici*, Ordinis Minorum, *De modis revelationum*, *de generibus viſionum: de ſpeciebus tentationum: de virtutibus*, *de profectu religioſorum*, *de affectu Orationis*, aliaque. In Baſileenſi Bibliotheca, Davidis de *perfidia Religioſorum*, MS.

David Boſchus Lelando cap. 558. & vernacula lingua *Boys*, ut Baleo VIII. 12. Pitſeo pag. 641. & Alegrio pag. 350. *Coiſius:* (a) Cambrenſis patria, Theologus Oxonienſis, Monachus Carmelita, & Carmelitarum Claudiam incolentium Prior, circa Annum 1451. Scripſit *de duplici hominis immortalitate*: & *contra Agarenos*, nec non *contra varios ritus Gentilium*. *Homilias* quoque, & *de doctrina Spiritus*, atque *de vera innocentia*.

David Britannus, primus Archiepiſcopus Menevenſis, cujus jam ſupra in *Daniele Arvonio* pag. 12. mentionem feci. Huic Baleus Centuria I. cap. 55. & ex eo Pitſeus pag. 95. tribuunt *Decreta Synodi Victorienſis contra Pelagianos*, *Regulam Cœnobitarum* & *Homilias Evangelicas*. De antiquioribus in Britannia adverſus Pelagianos Synodis vide, ſi placet, Speelmanni Concilia Tomo 1. pag. 47. In Davidis hujus Legenda, auctore *Giraldo* Cambrenſi apud Warthonum Tomo 2. Angliæ ſacræ pag. 639. narratur eum centum & quadraginta ſeptem annorum curricula compleviſſe. Obitum ejus Pitſeus refert ad Annum Chriſti 544.

David, Lelando cap. 584. *Chiroburgus*, Pitſeo pag. 832. *Chirburius*, Alegrio pag. 332. *Kirburrius*, Carmelita & in Hibernia Epiſcopus Dromorenſis,

(a) Boiſius a *bois*, quod Gallis lignum, & Boſchus a Germanico *Buſch*, quod fruticetum denotat. Sed alieniora ſunt, quod eundem Davidem Harpſfeldio notante *Baiſium* alii vocant, alii *Boethium*.

Digitized by Google

ſis, defunctus circa Annum 1420.

David de Dinanto, qui citatur in ſumma Alberti Magni, eſt notus ille *Almarici*, ſive *Amalrici*, *Carnotenſis*, diſcipulus, de cujus erroribus Cæſarius Heiſterbacenſis V. Dialog. c. 22. hujus libros Davidis damnatos & exuſtos teſtatus: Concilium Pariſienſe A. 1209. Edmundus Martene Tomo IV. Anecdotorum pag. 163. 166. Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. 26. pag. 488. F. Concilium Lateranenſe An. 1215. Rigordus ad Annum 1209. pag. 208. in Petri Pithœi undecim ſcriptoribus: S. Antoninus Tomo 3. Chronicorum pag. 94. ſupra in *Almarico* Tom. 1. pag. 81. Bulæus Tomo 3. hiſtoriæ Academiæ Pariſienſis pag. 24. ſeq. & 48. Spondanus ad Annum 1204. num. 17. ſeq. Bzovius ad Annum 1209. n. XI. &c.

David Morganius, Baleo VIII. 45. David *Landavenſis*, quia Eccleſiæ Epiſcopalis Landavenſis, ſive ut Lelandus cap. 573. *Lannotavanæ*, in Cambria Theſaurarius fuit circa Annum 1480. Scripſit *Antiquitates Cambriæ* & deſcriptionem ejus, ſive *Geographiam*, ut ex eodem Baleo repetunt Voſſius pag. *636.* & Pitſeus pag. *669*.

David Obugæus, Hibernus, Carmelitarum Provincialis circa Annum 1320. de quo plura idem Baleus XIV. 92. Theologiam docuit Oxoniæ primum, deinde in Germania Treveris, in patria Hibernia denique, ubi in Cœnobio Kyldarienſi diem obiit ſupremum. Scripta ejus Baleo memorata, *Sermones ad Clerum*, *Epiſtolæ XXXII. ad diverſos*. *Propoſitiones diſputatæ*. *Lectiones Trevirenſes*. *Regulæ quædam Juris*, & ſcriptum *contra Gerhardum Bononienſem*, Generalem Carmelitarum Priorem, qui Carmelitas in Anglia duabus provinciis diſtingui volebat, omnem Europam (*a*) deſcripturus per Provincias XI.

David I. ab Anno 1114. ad 1143. & *David II.* ab Anno 1329. ad 1370. Reges *Scotiæ*, quorum Leges obviæ ſunt in Johannis Skenæi legibus veteribus Scoticis, de quo libro dictum Tom. 1. p. 285. edito Anglice primum Edinburgi 1609. & Latine Londini 1613. fol. confer, ſi placet, Wilhelmi Nicolſoni Bibliothecam ſcriptorum Scotiæ pag. 255. ſeq. & quæ infra in *Ranulpho de Glanvilla*.

David Scotus, quem Wirciburgi ſcholas regentem Henricus V. Capellanum ſibi aſſumſit, Epiſcopus inde Bancornenſis, ſive Bangorenſis, de quo Baleus XIV. 47. & Georgius Mackenzie Tomo 1. operis de vitis ſcriptorum nationis Scoticæ pag. 109. ſeq. Scripſit *iter*, ſive *expeditionis ſeriem*, quam Imperator Henricus V. Romam ſuſcepit adverſus Paſchalem II. A. 1110. ſeq. ſed judice Wilhelmo Malmesburienſi lib. V. p. *166*. ſcripſit *magis in Regis gratiam quam Hiſtoricum deceret*: & *non Hiſtoriam*, *ſed Panegyricum*. Præter hoc ſcriptum, quod manu exaratum ajunt adhuc ſupereſſe in Cæſarea Bibliotheca, Mackenzius pag. 120. tradit ab hoc Davide compoſitum etiam fuiſſe *Panegyricum Henrici V.* verſibus heroicis, indeque auctorem ejus non hiſtoriographi tantum Imperatorii, verum Poetæ etiam laureati elogio ornatum fuiſſe. Sed prioris tantum operis meminit Conradus a Lichtenau, Abbas Urſpergenſis pag. 254. ubi *tribus libris* diſtinctum fuiſſe teſtatur. Quod autem *Apologiam* etiam *ad Cæſarem*, & *de Magiſtratuum inſignibus*, & *de regno Scotorum*, librum ſcripſiſſe referunt, id Balei fide ab illis fieri exiſtimo.

David Tavenſis, ſupra, *David Morganius*.

David Teutonicus, ſupra, *David de Auguſta*.

Jacobus Deca. Infra, *Didacus Deza*.

Angelus Decembrius, Oberti filius, Petri Candidi frater, patria Viglebanenſis (Vigevano) in ducatu Mediolanenſi, Ducum Mediolanenſium ad Julium II. Orator, latinarum litterarum & ingenii laude celebris, poſt Leonel-

(*a*) Vide Alegrium pag. 280. Paradiſi Carmelit. decoris.

nellum Eſtenſem principem jam defunctum Pio ſecundo Pontifici circa Annum 1462. obtulit *libros ſeptem de politia litteraria*, varia refertos eruditione, & quos ipſe teſtatur *a poliendo*, ſive a cultu & elegantia, non Græca derivatione velut politiæ ac Reipublicæ litterariæ titulo proſcribere ſe voluiſſe. In Philippi Picinelli Athenæo eruditorum Mediolanenſium pag. 34. & in Lazari Auguſtini Cottæ muſeo Novarienſi p. 66. legas hoc opus ex Bibliotheca Pontificia raptum fuiſſe per ſpolium cum A. 1527. Roma a Cæſareano milite occuparetur. Prodiit non ut a Cotta traditum Baſileæ 1527. ſed ut recte in diario eruditorum Italiæ Tomo X. pag. 236. notatum eſt, prima editio lucem vidit Auguſtæ Vindelicorum 1540. fol. Deinde Alphonſo Ateſtio II. Ferrariæ Duci dedicatum curante Auguſtino Curione, Baſileæ 1562. 8. In prologo libri quarti, Decembrius teſtatur, adoleſcentem ſe ſcripſiſſe, Pioque II. legendum obtuliſſe librum *de religionibus & cerimoniis*: deinde carmine pentametro compoſuiſſe *de matronali œconomico libros quinque*, & Virgilianam Panegyrim heroice *de vita & morte divi Caroli*, Hiſpani principis, qui Johannis ſecundi filius, diem obiit A. 1461. *Notas* quas nonnulli memorant *in Auſonium*, non memini me videre.

Petrus Candidus December, ſive *Decembrius*, natus Ticini A. 1399. (*a*) & Nicolai V. circa Annum 1450. Brevium Magiſter, Mediolani defunctus An. 1477. Gvarini ſenioris diſcipulus, idemque amicus Laurentii Vallæ, cujus exſtat pag. 633. Operum, lepida ad illum Epiſtola, qua indignatur Bartolum, Baldum, Accurſium, Dinum, ſimileſque anſeres in locum Sulpitii, Scævolæ, Pauli, Ulpiani aliorumque Juriſprudentiæ cygnorum ſucceſſiſſe, vehementerque invehitur in neſcio quem, qui, ut ait Valla, *furioſe affirmaverat nullum ex operibus M. Tullii cum vel breviſſimo Bartoli libello, qualis eſt ille de inſigniis & armiis, comparandum*, illo ipſo Bartoli libello nihil ineptius eſſe oſtendit. Alphonſi Siciliæ Regis rogatu Latine vertit hic Decembrius *Appiani* Libyca, Syriaca, Parthica, Mithridatica, libros quinque de bellis Civilibus, Illyrica & Celticorum epitomen, dicavitque Nicolao V. Prodiere Ven. 1472. fol. per Vindelinum Spirenſ. & 1477. fol. per Erhardum Ratdolt de Auguſta, cum Petro Loslein de Langelen, correctore ac ſocio ſuo: & 1492. 1500. fol. per Chriſtophorum de Penſis, & 1562. 8. & Moguntiæ 1521. 4. *Franciſcus Philelfus*, qui paſſim Decembrio indignis modis (*b*) detrahit, teſtatur etiam a ſe Appianum ex Codice, quem Laurentius Medices miſerat, magna ex parte intra quinque menſes An. 1470. Latinum factum, lib. XXXI. Epiſt. 41. 43. 45. 46. 50. 59. *ne iſtius*, inquit pag. 219. *veſtri Petri Candidi barbaria & inſcitia diutius Latinas aures ineptiis ſuis obtundat*. Et tamen *eloquentiſſimum Virum* & *exactiſſimæ cenſuræ Grammaticum* hunc Decembrem vocat Laur. Valla: & Philelfi Appianus nunquam vidit lucem, ſicut nec *Jo. Tortellii* quam memorat Trithemius cap. 751. Rarius autem ſtudioſorum manibus jam teritur Candidi interpretatio, quia meliorem *Sigiſmundi Gelenii* habemus, de qua dictum IV. 12. Bibliothecæ Græcæ pag. 394. Cætera hujus Decembris ſcripta, (*c*) quæ in epitaphio ſupra CXXVII. (exceptis vulgaribus ſive lingua Italica ſcriptis) compoſuiſſe traditur, hæc memorantur, inedita omnia:

Res geſtæ Franciſci Sfortiæ IV. Mediolanenſium Ducis, (atque ſi Varillaſio fides, etiam aliorum Ducum Mediolanenſium) MStæ in Bibliotheca Regia Pariſienſi.

Tom. II. C *Epi-*

(*a*) Diarium Eruditorum Italiæ T. XXIV. pag. 285. T. X. p. 252.

(*b*) Diarium Eruditorum Italiæ T. XII. p. 348.

(*c*) Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XII. p. 345. ſeq. & X. p. 252. Lazarus Auguſtinus Cotta muſeo Novarienſi p. 250.

Digitized by Google

Epitome Romanæ Hiſtoriæ ad Regem Siciliæ Alphonſum.

Peregrina Hiſtoria ad Nicolaum Arcimboldum, Epiſcopum Parmenſem.

Vitæ aliquot virorum illuſtrium verſæ fortaſſis Latine e Plutarcho.

Deſcriptio mortis Darii.

Libri X. Platonis de Republica Latine verſi, ad Humfredum, Glocestriæ Ducem, MSti in Bibliotheca Ambroſiana, e qua elogium Emanuelis Chryſoloræ affert Joſephus Antonius Saxius de ſtudiis litterariis Mediolanenſium p. 104.

Orationes & *Epiſtolæ* CLVII. MStæ in Ambroſiana Mediolanenſi, & Bononiæ teſte Mabillonio T. 1. muſei Italici p. 197. E quibus Oratio *in funere Nicolai Picinini* verſa Italice A. 1444. prodiit A. 1732. Mediolani in T. XXII. ſcriptorum Italiæ clariſſ. Muratorii.

Commentarii *Julii Cæſaris* verſi Italice, (*a*) ad Philippum Mariam Vice-Comitem, Ducem Mediol.

Philippi vitam nimia libertate a Decembrio ſcriptam reprehendit Jovius pag. 28. elog. * Omiſit Fabricius libellum Candidi Decembris *de VII. liberalium artium inventoribus ad Thomam Fregoſium Ducem Genuenſem*, cujus operis notitiam debemus Codici Latino MS. 1033. Bibliothecæ Taurinenſis.

Vitam Philippi Marræ Vicecomitis hic a Fabricio indicatam edidit Muratorius Rer. Ital. T. XX. ſicut & ibi pariter primus dedit *Res geſtas Franciſci Sfortiæ*.

Obertus December, Anſelmi filius, (*b*) Angeli & Petri Candidi Pater, diſcipulus Emanuelis Chryſoloræ, Petri de Candia, Epiſcopi Novarienſis (qui poſtea A. 1409. Papa Alexander V.) a ſecretis: ſcripſit ad Joannem Mariam Vicecomitem, Ducem Mediolanenſem, cujus itidem ab illo tempore ſecretarium geſſit, *libros quatuor de Republica*: & *librum de Modeſtia* ad *Modeſtum Decembrium*, tertium ſuum filium: & *de candore*, ad filium Petrum Candidum Decembrem. *De morali Philoſophia* dialogos duos, & *epitomen Romanæ hiſtoriæ*, quam filius Petrus Candidus (*c*) perfecit, variaſque *Epiſtolas*. Vertit etiam *Orationes* quaſdam *Demoſthenis* & *Lyſiæ*, *Epiſtolas* quoque *Demoſthenis* ac *Platonis*. Sed & *libros decem Platonis de Republica*, quos a filio etiam Petro Candido (*d*) translatos jam dixi.

Joannes Dechius, Viconienſis, Ordinis Præmonſtratenſis Canonicus circa Annum 1384. Infra. *Dechtus*.

Philippus Decius, Triſtani filius, natus An. 1454. audivit Jaſonem Maynum ac Jacobum de Puteo, & Jus utrumque docuit per annos amplius ſexaginta variis in locis Italiæ, Galliæque, & hinc iterum in Italia apud Piſanos, ac Senis denique, ubi octogenario major diem obiit ſupremum. Ipſe hæc de ſe in epitaphio, quod exſtat in Tobiæ Fendt monumentis ſepulchrorum &c. 1574. fol. num. LXXXVI. & apud Pancirollum II. 135. atque alios: *Philippus Decius, ſive de Dexio*, (*e*) *Mediolanenſis*, *Juriſconſultus celebri fama notiſſimus: cum primum locum Studii in Jure Canonico vel Civili tenuiſſet Piſis, Senis, Florentiæ, Paduæ, Papiæ: demum ultra montes in Gallia: denique revocatus in Italiam ab excelſa Florentinorum Republica, poſteaquam ſtipendium mille quingentorum aureorum in auro pro Lectura conſecutus fuiſſet, de morte cogitans hoc ſepulchrum ſibi fabricari curavit, ne poſteris ſuis crederet*. Præter ejus commentaria in *Decretales*, Lecturamque in *titulum de privilegiis*, nec non in *Digeſtorum* titulos & *Codicis* Juſtinianei Commentaria: & ad Baldum additiones, plus ſemel Romæ, Neapoli, Venetiis ac Lugduni typis exſcripta,

ce-

(*a*) Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XII. p. 347.

(*b*) Idem Tom. X. pag. 250. ſeq.

(*c*) Idem Tom. XXIV. pag. 286.

(*d*) Diarium Eruditorum Italiæ T. X. p. 251. 253.

(*e*) Decium, ſive Dexium pagi Mediolanenſis nomen, ex quo orti majores Philippi, Mediolanum conceſſerant, & per annos trecentos cum dignitate vixerant.

Digitized by Google

celebrantur ipſius *Conſiliorum* libri quatuor editi cum Caroli Molinæi (*a*) additionibus, Lugd. 1566. in quibus & Conſilium *pro auctoritate Concilii Generalis ſupra Papam*, & ſermo de eodem argumento *pro juſtificatione Concilii Piſani* A. 1511. contra Julium II. congregati, quod utrumque ſcriptum Goldaſtus operi de Monarchia Imperii pag. 1667. & 1677. Tom. II. (al. III.) & Richerius libro IV. hiſtoriæ Conciliorum inſeruere, & ob quæ non modo excommunicari Decium a Pontifice, dirиſque devoveri, ſed etiam domum ejus fœde diripi contigit. Vitam Decii præter Pancirollum, Fichardum, Forſterum aliosque tradunt Bælius in Lexico, Dupinius Tomo XIV. Bibliothecæ Eccleſiaſticæ pag. 156. Nicolaus Comnenus Papadopoli de Gymnaſio Patavino Tomo 1. pag. 241. &c. Iconem habes in Jovii elogiis pag. 164. & apud Boiſſardum Tomo 1. imaginum p. 206. Bullartium Tomo 1. Academ. pag. 213. &c.

Lancellotus Decius, Philippi frater natu major, Jctus & ipſe celebris, Alexandri Tartagni diſcipulus, docuit Jus Civile Piſis & Ticini, ubi defunctus eſt An. 1500. Jam a Geſnero annotatum fuit ſcripſiſſe eum ſuper totum Jus Civile commentarios, qui habentur impreſſi.

Omitto juniores: 1. *Jodocum Ludovicum Decium*, Germanum, S. Laterani Comitem Imperii Regiſque Poloniæ Sigiſmundi a ſecretis, ſcriptorem libri *de vetuſtatibus Polonorum*, & lib. *de Jagellonum familia*, & librorum III. *de Regis Sigiſmundi temporibus*: quæ junctim edita Cracoviæ 1521. fol. & deinde recuſa in Johannis Piſtorii Corpore ſcriptorum hiſtoriæ Polonicæ, Tomo ſecundo, Baſileæ 1582. fol. 2. *Conradum Decium*, Secretarium Ducis Auſtriaci Ferdinandi, qui Gerhardi de Roo Annales Auſtriacos ab Anno 1273. ad 1519. XII. libris expoſitos poſt auctoris obitum recenſuit, vulgavitque Oeniponte 1592. fol. & Germanice vertit, Auguſtæ Vindelicorum 1611. fol. recuſos Latine nuper Halæ Saxonum 1709. 4. 3. *Antonium Decium*, Hortinum, cujus ingenium carminibus Hetruſcis pangendis probatum Torquato Taſſo, principi illius poeſeos, digno elogio mactat Janus Nicius Erythræus pinacotheca prima p. 181.

Decretales Pontificum. vide ſupra Tom. 1.

Decretum, vide infra, *Gratianus*.

Johannes Dedecius, Philoſophus Anglus, qui Oxonii ſcripſit probatas ætati ſuæ *Quæſtiones in libros decem Ethicorum Ariſtotelis*, teſte Lelando cap. 561. Pitſeo p. 872. & Baleo XII. 84.

Defenſor, Grammaticus & Monachus Locociagenſis apud Pictones, Auctor *Scintillæ*, ſive locorum communium & ſententiarum (*b*) per capita LXXX. collectarum ex ſacra Scriptura & ſanctis Patribus, *Ambroſio*, *Anaſtaſio*, *Auguſtino*, *Baſilio*, *Cæſario*, *Clementis* libris, *Collationibus* Caſſiani, *Cypriano*, *Effrem*, *Eſaia*, *Euſebio*, *Gregorio*, *Hieronymo*, *Hilario*, *Iſidoro*, *Joſepho*, *Origene & Vitis Patrum*. Hunc librum ex Bibliotheca montis Caſini deſcripſiſſe ſe refert Joannes Mabillonius pag. 123. Muſei Italici, ubi veterem auctorem appellat, ut qui nullum e Patribus Iſidoro poſteriorem adducit. Præter rem tamen habuit pro inedito, eſt mihi enim in manibus editio Colonienſis A. 1556. forma minore excuſa apud Petrum Horſt. Antvverpienſem quoque Anni 1550. a Geſnero, & Venetam 1552. a Simlero memorari memini, ne dicam de illa, quæ ex Romana Antonii Gangutiæ, Siculi editione, Rom.

(*a*) Carolus Molinæus pag. 95. de Monarchia Francorum. De locis ab Indice expurgatorio notatis in Decio, vide Poſſevinum Tomo 2. apparatus pag. 275. ſeq.

(*b*) Alii *Alvaro* Cordubenſi Scintillas tribuunt, alii *Cæſario* Epiſcopo, ut Codex Bibliothecæ Paulinæ Lipſienſis in Catalogo MSS. Felleriano pag. 122. De Græcis ſimiliis generis collectionibus dictum libro V. Bibliothecæ Græcæ c. 30. Latine poſt Defenſorem alia circa Annum 1316. compoſita a *Thoma* Hibernico, de quo infra ſuo loco.

1560. 4. ſub Bedæ nomine exſtat Tomo VII. ejus operum, de qua ſicut & de Anglo-Saxonica illius verſione, ſupra Tomo I. pag. 191. At enim nomen *Deſenſoris*, & nutritoris ſui *Urſini* auctor diſerte expreſſit in præfatione, quam integram hic, eſt enim brevis, infra poſui: *Lector, quiſquis es, libellum hunc legens, flagito te ſcriptor, ut libenti legas animo, & melliflua grate ſuſcipias verba. Voluntas bona & labor, nihil aliud fuit mecum, niſi de Domini & Sanctorum dictis, e quibus excerpta eſt hæc* Scintilla. *Nec mea exiſtit induſtria, ſed Dei totum eſt gratia, meique nutritoris Urſini doctrinæ obtemperare volens, paginas quaſque ſcrutans, ſententiam reperiens fulgentem, ceu inventam quis margaritam aut gemmam, ita avidus collegi. Guttæ quemadmodum collectæ multæ fontem efficiunt, diverſorum ſic voluminum congregans teſtimonia, hoc condere tentavi. Veluti de igne prodeunt ſcintillæ, ita hic minutæ ſententiæ, pluribuſque libris ſcriptæ vocentur* Scintilla Scripturarum. *Quam qui legere vult, laborem ſibi ut amputet, nec præ cæteris paginas iterando laſſeſcat, hic habet ex pluribus carptum. Ne id opus quoque ſine auctore putaretur apocryphum, unicuique ſententiæ per ſingulas capitulatim virtutes ſuum ſcripſi auctorem, nomen adſcribens meum quod eſt Deſenſor, non ob gloriam vanam, ſed ut quicunque legerit, mei memoriam habeat.* Caput quod in editis deſideratur, trigeſimum quintum *de Doctoribus*, vulgavit B. Nicolaus Staphorſtius noſter Tomo 3. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Hamburgenſis pag. 359. 361. ex Codice Mſto Bibliothecæ templi Petri & Pauli Hamburgenſis.

Johannes Deibocus, infra, *Joannes Dribrocus*.

Johannes Deirus, Joh. Frumentario lib. de Viris illuſtribus *Deurus*, Theologus Anglus circa Annum 1360. teſte Pitſeo pag. 485. celebris ſcripſit *peram ſpiritualium*, ſive *Diſtinctiones* libris IV. Illuſtrationes *ſuper hiſtorias Sacræ Scripturæ*, quarum meminit & Lelandus c. 384. & Baleus VI. 19. Reſponſiones *ad mendacia ab adverſariis ſibi impoſita*. Determinationes *de adoratione imaginum*. *De peregrinatione*. *De prædicatione Verbi Dei*. Et *de ſtipendiis annalium Sacerdotum*.

Wicbertus Deirus, infra, *Wicbertus*.

Jacobus de Deleyto, Cancellarius Nicolai Eſtenſis, Marchionis Ferrariæ, ſcriptor *Annalium Eſtenſium* ſuæ ætatis de geſtis illius Marchionis ab Anno Chriſti 1393. ad 1409. editorum Mediolani An. 1731. in Tomo vigeſimo ſcriptorum Italiæ, curante celeberrimo Muratorio.

Ægidius Delphus. vide, *Ægidius*, T. I. p. 21.

Joannes Demophylax, qui Svveertio & Val. Andreæ, idem rectius Simlero, Poſſevino, Sandero & aliis *Diophylax*, ſive ut Alegrio *Diophylacius*, Gandenſi Flander, Carmelita, qui A. 1527. florentibus annis obiit, ſcripſitque plura carmine, *Chriſtomachiam* acroſtichide laborioſa, nec non *fornacem Chaldaicam*, *Iſraeliticam Catachreſin*, *Laudes lucis*, *Erotema Religionis*, *Carmen de Flandria*, *Oden in Chriſti Domini Natalem*: & *de Virgine beata*. *Epigrammatum librum*, quæ una cum *Epiſtolis* ad diverſos prodiere Lugduni 1527. præmiſſa ejus effigie.

Odofredus, ſive *Ottofredus Denarius*, Beneventanus, Jctus, Kœnigio memoratus idem eſt, qui aliis *Odofredus Bononienſis* appellatur, quia Bononiæ docuit, obiitque Anno Chriſti 1265. ſcriptor Lecturarum *ſuper Codicem* & *Digeſta* & librorum *de formulis actionum*, *de ordine Judiciorum*, & *de arte Notariatus*. Compoſuit etiam *feudorum Compendium*, gloſſas ad ſummam *Azonis*, præceptoris ſui, in titulum *de pace Conſtantiæ*: & Tractatus *de reſtitutione dotis*, *de percuſſionibus*, *de Curatore bonis dando*, & *in primum & ſecundum Decretum*. Vide Pancirollum II. 35. & Joannem Fichardum pag. 405.

Joan-

Digitized by Google

Joannes de Deo, (*a*) Speculatori, ſive Gvil. Durando in proœmio Speculi *Johannes de Deo Gratia*, & a *Johanne* Hiſpano JCto diſtinctus, JCtus Bononienſis, patria Ulyſſiponenſis, qui An. 1247. ſcripſit *Pœnitentiale*, in variis Bibliothecis MStum, de quo Oudinus Tomo 3. pag. 178. ubi etiam de ejus *Caſibus Decretalium Gregorii IX. Quæſtionibus Juris*, ad exercitium Magiſtrorum: & de *quatuor libris*, quibus titulus *Judicium*, (apud Sanderum pag. 177. *Summa Judicum*,) de Judicum officio ac poteſtate & de officio Advocatorum: Commentario & apparatu metrico *ſuper arbore Conſanguinitatis*, in Decreti parte 2. cauſa 35. poſt quæſtionis V. caput 6. atque Tractatu *de Diſpenſationibus*. His ex Pancirollo II. 30. & Nicolai Antonii libro VIII. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ cap. 3. Tom. 2. pag. 45. addere licet *Summam moralem* & additiones ad ſummam *Hugutionis*. *Concordantiam*, ſive ut Trithemius cap. 452. *Tabulam Decreti & Decretalium*. *Catalogum Hæreticorum*. *Librum Diſtinctionum*. *De abuſibus contra Canones* & *Summam* & *Correctionem Cavillationum Huberti de Bovio*, *Apparatum & Breviarium Decretorum*. *Notabilia* cum *ſummis*, *ſuper titulis Decretalium* & *Decretorum*, ac denique *Chronica*. Ad calcem libri Pœnitentialis legitur hoc tetraſtichon:

En ego quem patria genuit pia Portugalenſis,
Diva cathedravit verbis ſchola Bononienſis,
Hoc opus aptavi Domini non abſque labore,
Sed labor eſt facilis veſtro ſuperatus amore,

* Commentarius Joannis Dei in arborem conſanguinitatis, & affinitatis lucem vidit Venetiis in principio libri VI. Decretalium impreſſi ibid. anno 1476. per Nicolaum Jenſon.

Deodatus, infra, *Deusdedit*.

Deodericus, infra, *Theodoricus*.

Deoduinus, ſive *Theoduinus* Noricus, propinquus Henrici III. Imperatoris, & Epiſcopus ab Anno 1047. ad 1075. Leodienſis, a *Durando* (*b*) ab Anno 1021. ad 1025. Epiſcopo Leodienſi ante controverſiam Berengarii extincto diligenter diſtinguendus. Ejus *Epiſtolam* ad Henricum I. ab Anno 1033. Regem Francorum, contra *Brunonem*, Andegavenſem Epiſcopum, & *Berengarium* (*c*) Turonenſem laudat Gvidmundus, ſive Chriſtianus Druthmarus (*d*) lib. 1. de corpore & ſanguine Domini pag. 441. Tom. 18. Bibliothecæ Patrum Lugdun. Edidit, ſub falſo *Durandi* nomine, & mutilam Baronius ad Annum 1035. num. 2. 3. 4. ex Bibliotheca Ludovici Martelli Rothomagenſis: & ex Baronio Joannes Chapeavillius in hiſtoria Epiſcoporum Leodienſium Tom. 1. pag. 261. & Bibliothecæ Patrum curatores Pariſ. Colon. & Lugd. Tom. XVIII. pag. 531. (*e*) Integram denique vulgavit e duobus Codicibus Mabillonius Tomo 4. Analect. pag. 396. (editionis novæ pag. 446.) teſtatus in iisdem Durandi nomen neutiquam exprimi, ſed tantum D. primam litteram, Deoduini nominis indicem, reperiri, quod in Regio etiam Pariſienſi quadringentorum annorum fieri notavit Oudinus Tomo 2. pag. 620. ubi Cantabrigienſium quoque MStorum mentionem facit.

Joannes de Derlingtona, ſive *Derlingtonus*, Anglus, Ordinis Prædicatorum, Confeſſor Henrici III. Regis Angliæ, qui A. 1272. obiit, inde Archi-Epiſcopus

(*a*) Diverſus ab hoc *Joannes de Deo*, Hiſpanus, An. 1540. Ordinis Granatenſis de Hoſpitalitate Conditor, quem beatis adſcripſit A. 1630. Urbanus VIII. Vide Acta Sanctor. 8. Martii.

(*b*) Vide Claudium Robertum in Gallia Chriſtiana, Valerium Andream Biblioth. Belgic. pag. 195. ſeq. & Pagium ad Annum Chriſti 1035. num. 3. & de *Durando* undequinquageſimo Epiſcopo Leodienſi Chapeavillium Tom. I. pag. 258. ſeqq. de *Deoduino* autem, quinquageſimo tertio T. 2. pag. 3. ſeqq.

(*c*) Vide ſupra pag. 211. Tom. 1. ubi de Berengario & pag. 214. ſeq. ubi de Brunone.

(*d*) Id. pag. 1044. ſeq.

(*e*) Non 419. ut eſt apud Caveum. Nam ibi obvius liber eſt alterius Durandi Troarnenſis longe diverſus a Deoduini Epiſtola, licet & ipſe oppoſitus Berengario, de quo infra in Durando.

Digitized by Google

pus in Hibernia Dublinenſis, defunctus Londini A. 1284. præter *Diſceptationes Scholaſticas* & *Sermones* ad Clerum & populum auctor fuit *Concordantiarum* magnarum Biblicarum, quæ vocatæ ſunt Anglicanæ. Vide Pitſeum p. 364. Jac. Qvetif Tomo 1. pag. 395. & quæ de Concordantiis ſupra Tomo 1. p. 408. ſeq.

Dermatius Hiberniensis, ſive Scoticus, qui Reimbaldi, Leodienſis Epiſcopi, commendatitiis circa Annum 1115. inſtructus iter ſuſcepit in Palæſtinam, ſcriptor *Epiſtolæ Exhortatoriæ* editæ Tomo 1. Anecdotorum Edmundi Martene pag. 340. In hac Epiſtola citatur *Auguſtinus in primo contra Marcionitas*.

Deſiderius, ex alio nomine *Dauferius*, ex principum Beneventanorum ſanguine Monachus *Benedictinus* & Præpoſitus Cœnobii SS. Trinitatis *Cavenſis*, inde An. 1058. Abbas *Caſſinenſis* & ex Presbytero *Cardinali* S. Cæciliæ *Papa Victor III.* renitens 9. Calend. Jun. An. 1086. pronunciatus inauguratuſque 12. Calend. Apri. A. 1087. eodem anno diem obiit ſupremum in Monaſterio Caſſinenſi 16. Cal. Octobr. Vide Arnoldi Wion lignum vitæ Tom. 1. pag. 19. & Acta SS. Benedict. ſæc. VI. p. 586. Scripſit *Dialogorum libros IV. de miraculis S. Benedicti* aliorumque Monachorum in Monaſterio Caſſinenſi. *Cantus* quoſdam de *S. Mauro*, Abbate Caſſinenſi. *Epiſtolas* ad diverſos. Vide Poſſevinum Tomo 1. pag. 458. & Bibliothecam Pontificiam Ludovici Jacobi pag. 219. Libri tres dialogorum editi in Actis Sanctorum ad 21. Martii, & in Mabillonii Sec. IV. Benedictin. T. 2. p. 425.

Deſiderius ex Theſaurario Regis Dagoberti I. ordinatus ejus juſſu Epiſcopus ab Anno Chriſti 637. ad 660. *Cadurcenſis*, ſive Divonæ Cadurcorum in Aquitania prima. Vitam ab illius temporis ſcriptore compoſitam edidit Labbeus Tomo 1. Bibliothecæ novæ MSS. p. 699. & ex alio Codice lacunas quaſdam explevit in limine appendicis, ſubjectæ Tomo 1. Ejus Deſiderii *Epiſtolæ XV.* & *XX.* ad Deſiderium editæ primum a Caniſio Tom. V. antiquarum Lectionum p. 526. & editionis novæ Tomo 1. pag. 636. & in Marquardi Freheri Corpore Francicæ Hiſtoriæ veteris, inter Epiſtolas Francicas p. 210. & in Andreæ du Cheſne Tomo 1. pag. 875. atque in Bibliothecis Patrum, Pariſ. Colon. & poſtrema Lugd. Tom. 8. pag. 579.

Deſiderius Hiſpanus, Presbyter, laudatus ab Hieronymo, cum quo, & Ripario Presbytero, *Vigilantium*, Barcinonenſem Presbyterum, circa Annum Chriſti 406. diſertis ſcriptis oppugnavit. Vide Marianam IV. 4. & Nicolai Antonii Bibliothecam veterem Hiſpanam Tomo 1. pag. 176. Ab hoc Deſiderio Tillemontius Tomo XII. pag. 288. diverſum putat *Deſiderium*, ad quem An. 393. ſcripſit idem Hieronymus & Paulinus, & cui Vitam Martini primo obtulit legendam Sulpicius Severus.

Deſiderius Longobardus circa Annum 1260. ſcripſit contra fratres Mendicantes, ſtatumque Monachorum, cujus diſputationes a Thoma Aquinate exploſas tanquam hæreticas, pridem Geſnerus in appendice Bibliothecæ ſuæ annotavit.

Deſiderius, ultimus Longobardorum ab Anno 757. (*a*) Rex, cujus regnum a Carolo Magno in Italia deſtructum eſt A. 774. Ejus *decretum* quod inter antiquas inſcriptiones exſtare & cum aliis excuſum eſſe ſcribit Geſnerus, illud eſt *edictum ad Grimoaldum*, Viterbii Comitem, quod legitur apud Carolum Sigonium libro tertio de regno Italiæ pag. 85. ad Annum 77. Aliud diploma Deſiderii hujus & filii ejus *Adelgiſi* apud Mabillonium Annal. Benedict. Tom. 2. pag. 224. & Cornelium Margarinum bullarii Caſſinenſis T. 2. p. 14.

Deſiderius Parodius, Genuenſis, Auguſtinianus circa ſeculi decimi ſexti ini-

(*a*) Vide Joannis Andreæ Aſtezati, Monachi Benedictino-Caſſinenſis diſſ. de anno primo regni Deſiderii, editam Brixiæ 1728. 4. cum Evangeliſta Manelmo.

initia, cujus hæc duo ſcripta manu exarata Genuæ apud Auguſtinianos aſſervari tradit Joſephus Pamphilus pag. 104. Chronici Ordinis eremitarum S. Auguſtini, & ex eo Poſſevinus in apparatu, & Philippus Elſſius pag. 162. Encomiaſtici Auguſtiniani, unum quo docere inſtituit, *quomodo homo cum Deo vivere poſſit:* & alterum *de paghis*, (*a*) quæ fieri ſolitæ in monte S. Georgii Genuenſis.

Deſiderius Spretus, Ravennas, a Leandro Alberto (*b*) *non inſulſi ſcriptoris* laudatus nomine, ſcripſit libros tres *de amplitudine, vaſtatione & inſtauratione Ravennæ*, editos Venetiis 1489. 4. & 1588. 4. atque in theſauro ſcriptorum Italiæ Burmanniano Tom. VII. Lugduni Batavorum 1722. fol. Etiam Italica verſio lucem vidit Piſauri 1574. 4.

Joannes Deſpauterius ex Ninovia Flandriæ oppido Ninivita, *Vir unoculus, ſed quo in arte Grammatica nemo ea ætate plus videret*, judice Voſſio cap. XLI. §. 4. de ſcientiis Mathematicis. Chriſtiano Maſſæo defectum oculi inhumanius objectanti reſpondit *recriminatione in adverſarium* his verbis: *Polyphemum nuncupas, aliaque id genus convicia ingeris, tibi impudentiſſimo ſcurræ, non mihi dedecori futura*. Magis laudarem ſi & ipſe rem veriſſimam affirmans, a convicio temperandum ſibi duxiſſet. Claruit ſub ſæculi decimi quinti ſextique confinia, Magiſtro uſus Lovanii Joanne Cuſtode Brechtano, poſtea litteras docuit in Lilii Gymnaſio, atque inde Sylvæ Ducis apud Brabantos, tum Bergis S. Winnoci, ac denique Comminii apud Flandros, ubi diem obiit non circa Annum 1514. ut eſt apud Valerium Andream, ſed pluribus annis poſt. Ejus *Commentarii Grammatici* A. 1512. & *Grammaticæ inſtitutionis rudimenta* A. 1514. edita, de quibus in Bibliotheca Geſneri, ita tum probata fuere viris præclaris, ut teſte Miræo in elogiis Belg. pag. 144. Patres in Synodo Machliinienſi, Alexandro a Villa Dei, (de quo ſupra Tom. 1. pag. 67. ſeq.) aliiſque Grammaticis exploſis, unum illum Juventuti in manus tradendum decreverint. De editionibus & de *compendiis*, quæ ex ejus commentariis adornarunt Sebaſtianus Novimola, Gabriel Prateolus, Adolphus Metkerckius & Franciſcus Nanſius: de collectaneis Hub. Suſſannæi in Deſpauterii *figuras:* & de *Arte Epiſtolica* Deſpauterii, & de illius *Orthographia* a Lævino Crucio recenſita, non habeo quæ addam notatis a Valerio Andrea pag. 492. Bibliothecæ Belgicæ, niſi quod *artem verſificatoriam*, in qua proſodiæ exempla diligenter Deſpauterius ex veterum ſcriptis annotavit, Jacobus Micyllus recenſitam a ſe inſeruit libro tertio de re metrica: Joannes vero Pelliſſon A. 1530. edidit epitomen Grammaticæ Deſpauterianæ. Exſtat etiam libellus Deſpauterii *de accentibus & punctis*, itemque alius *de carminum generibus*, junctus Centimetro Servii, de quo dictum in Bibliotheca Latina IV. 7. pag. 789. Epitaphium Deſpauterii triplex reperio, unum quod habet Miræus, & ex eo Svveertius pag. 418.

Hic jacet unoculus, viſu præſtantior Argo,
Flandria quem Ninive protulit, at caruit.

Alterum apud Valerium Andream refertur hunc in modum:

Hic jacet unoculus, viſu præſtantior Argo,
Nomen Joannes cui Ninivita fuit.

Tertium ſuggerit Gvido Patinus Tomo 1. Epiſtolarum editarum Gallice pag. 485.

Grammaticam ſcivit, multos docuitque per annos,
Declinare tamen non potuit tumulum.

Johannes Deſligius, ſive *Deſligio*, Anglus, Alexandri Neccam & Gvilelmi Bretoni exemplo *Vocabularium Biblicum* compoſuit, quod Londini impreſſum memorat Pitſeus p. 873.

Tho-

(*a*) *Paga*, ſolutio, ſtips Italis, ut *pagare*, ſolvere, Gallis *payer*.

(*b*) In Italiæ deſcriptione, ubi de Ravenna.

Digitized by Google

Thomas Balduinus Devonius Oxonienſis, Monachus Ordinis Ciſterc. melior quam Abbas de Forda : & ab Anno 1181. Epiſcopus melior Wigornienſis, quam ab Anno 1185. Cantuarienſis Archiepiſcopus, profectus in Palæſtinam, ibique in obſidione Accon defunctus A. 1191. Vide Warthoni Angliam ſacram Tom. 1. pag. 10. 112. & Oudinum Tomo 2. pag. 1611. ſeq. Scripta ejus præter *Sermones*, ſunt *Tractatus XVI.* quorum primus de *Sacramento Altaris*, ad Bartholomæum, Exceſtrienſem Epiſcopum, *Libri IV. ſuper Hiſtoriis Regum*. De eruditione *Gyraldi* Archidiaconi, *de ſectis hæreticorum* libri II. *de ſacerdotio Johannis Hyrcani*. *Epiſtolarum liber*. Liber *contra Henricum Wintonienſem* : alius *de mythologia* : *Carmen devotionis*, & alia apud Baleum III. 22. Pitſeum pag. 259. ſeq. Carolum de Viſch pag. 31. Bibl. Ciſterc. & Oudinum Tom. 2. pag. 1617.

Joſephus Devonius Iſcanus Exceſtrienſis, Poeta eximius, circa idem tempus claruit, & Richardi I. Regis Angliæ ad bellum ſacrum in Palæſtinam profecti Balduinique Devonii, Cantuarienſis Archiepiſcopi, comes fuit, Balduino etiam conſecraturus *Antiocheidem* ſuam & poema *de bello Trojano*. Nam ut recte Lelandus cap. 217. ad Balduinum (non ad Hubertum, ut viſum Cambdeno) ſpectant hi verſus :

------ te tertia poſcit
Inſula, jam meminit Vigornia, Cantia diſcit,
Romanus meditatur apex ---

Hujus autem beneficio Archiepiſcopum Burdegalenſem factum Devonium, quod narrat Pitſeus pag. 275. non ſine cauſa a Voſſio pag. 450. negatur, neque Joſepho locus apud Sammarthanos in notitia Archiepiſcoporum Burdegalenſium Tomo 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 215. Antiocheidem vero, ſive poema de capta a Chriſtianis An. 1098. Antiochia, quod laudatus Cambdenus evolvit, nondum eſſe typis editum, dolebunt multi mecum & mirabuntur. At quod apud Pitſeum memorari videas Iſcani *Antiocheidem in Arturum Regem*, puto pertinere ad verſus hoſce, quos ex illa Cambdenus attulit :

Hinc celebri fato, felici claruit ortu
Flos Regum Arturus, cujus tum facta ſtupori
Non micuere minus : totus quod in aure voluptas
Et populo plaudente favor. Quæcunque priorum
Inſpice : Pellæum commendat fama tyrannum,
Pagina Cæſareos loquitur Romana triumphos,
Alcidem domitis attollit gloria monſtris :
Sed nec pinetum coryli, nec ſidera Solem
Æquant : Annales Latios Grajoſque revolve,
Priſca parem neſcit : æqualem poſtera nullum
Exhibitura dies : Reges ſupereminet omnes
Solus : præteritis melior, majorque futuris.

Hujus Arturi quem poſt ſexti ſæculi initia res miras patraſſe & incredibiles fabulantur, (*a*) & A. 542. ſubductum oculis extinctumque a vulnere, rediturum iterum & hoſtibus terrori futurum, quorundam credulitas ſibi promiſit, *digni* judice Gvilelmo Malmesburienſi, (*b*) *quem non fallaces ſomniarent fabulæ, ſed veraces prædicarent hiſtoriæ, quippe qui labantem patriam diu ſuſtinuerit, infractaſque civium mentes ad bellum acuerit* : Hujus inquam Arturi meminit idem Iſcanus in extremo libri tertii de bello Trojano :

Si Britonum ridenda fides & credulus error
Arturum exſpectat, exſpectabitque perenne.

Argumentum *ſex librorum de bello Trojano* mutuatus eſt a Darete Phrygio, qui

(*a*) Etiam Judæi. Vide Rev. Wolfii Bibliothecam Hebræam Tom. 1. p. 211.

(*b*) Gvil. Malmesbur. lib. 1. Hiſt. Anglor. pag. 9. adde Lambecium T. 2. p. 703. ſeq.

Digitized by Google

qui ſæpius typis exſcripti ſunt, & notis etiam illuſtrati a Samuele Dreſemio, Dithmarſo, de quorum editionibus non repetam, quæ jam notata in Bibliotheca Latina lib. 1. cap. 6. & lib. 1. Bibliothecæ Græcæ cap. 5. ubi de Darete, quem propterea Britannis præter rem accenſuit Baleus X. 1. Vide ſis etiam Oudinum Tomo 2. pag. 1618. & Johannem Prince in opere Anglice edito de viris illuſtribus Devoniis (the vvorthies of Devon) Exoniæ 1702. fol. Acta Eruditorum A. 1702. pag. 289. Cætera Iſcani ſcripta adhuc inedita ſunt: *De inſtitutione* (*a*) *Cyri*, poema, cujus initium: *Prælia bina Ducum canimus*. *Panegyricus ad Henricum II.* Angliæ Regem: *Nugæ amatoriæ*. *Epigrammata*, & *diverſi generis carmina*. Vide Lelandum c. 217. Baleum III. 60. & Pitſeum p. 276.

Willibaldus Devonius. infra, *Willibaldus*.

Deusdedit Romanus, Papa ab Anno 614. 13. Novembr. ad 617. Novembr. 8. Ejus *Epiſtola ad Gordianum* Epiſcopum quendam Hiſpanum, obvia in Tomis Conciliorum & in Agvirrii Conciliis Hiſpaniæ Tomo 2. pag. 461. in qua decretum, ut qui patrinorum ritu liberos ſuos de ſacro fonte ſuſcipiunt, ab uxoribus ſeparentur, & ne commatrem quis ſuam in uxorem ſuſcipiat. Habet etiam ex Gratiani Decret. quæſt. 30. Baronius ad Annum 617. num. 2. Partem quoque refert Sigebertus Gemblacenſis in Chronico ad Annum 614. teſtatus hunc Papam præterea conſtituiſſe ſecundam miſſam in clero, quod & Anaſtaſius in ejus vita annotavit.

Deusdedit, aliis *Deodatus*, Cardinalis Presbyter, (*b*) & propugnator acris partium Gregorii VII. Pontificis, defunctus A. 1099. Scripſit *Libros quatuor de Verbis Eccleſiaſticis* ad Victorem III. Gregorii VII. An. 1086. ſucceſſorem, ſive Compendium Canonum MS. in Bibliotheca Vaticana, de quo videndus Oudinus Tomo 2. pag. 765. 766. Præterea librum quadripartitum *de privilegiis & auctoritate Eccleſiæ Romanæ ſtatuſque Eccleſiaſtici*, *& adverſus rerum Eccleſiaſticarum invaſores*, *Simoniacos & Schiſmaticos*, *Gvibertinos*, ut vocat Anonymus Mellicenſis cap. 113. & *Henricianos*, hoc eſt, qui cum Gviberto, ſive Clemente III. Anti-Papa, & Henrico IV. Imperatore faciebant, unde *Wigbertinam & Henricianam hæreſin* jungit Urſpergenſis pag. 247. Mirum eſt his libris locum datum non eſſe in Bibliotheca maxima Pontificia Joannis Thomæ Rocaberti.

Deuſdedit, Frithona de gente Occidentalium Saxonum, ſextus Dorovernenſis, ſive *Cantuarienſis* Epiſcopus ab Anno Chriſti 655. ad 664. de quo Beda III. 20. & IV. 1. hiſt. Anglorum, ſed nulla ejus ſcripta memorans. Quo auctore igitur Cangius eum inter ſcriptores referat, necdum comperi.

Dexter Paciani, Barcilonæ in Hiſpania Epiſcopi, filius, Præfectus Prætorio (*c*) ſub Imperatore Honorio. Hujus Dextri hortatu ſcripſit, eique An. 392. dedicavit S. Hieronymus Catalogum de ſcriptoribus Eccleſiaſticis, cujus capite 132. ejus meminit his verbis: *Dexter Paciani*, *de quo ſupra* (cap. 106.) *dixi*, *filius*, *clarus apud ſeculum*, *& Chriſti fidei deditus*, *fertur ad me omnimodam* hiſtoriam *texuiſſe*, *quam necdum legi*. (*d*)

Omnimodam hanc Dextri Hiſtoriam in deperditis jam pridem habuere viri docti, cum repente exeunte ſæculo XIV. percrebeſcere rumor cœpit de invento in Fuldenſi Germaniæ Bibliotheca hoc

(*a*) Fortaſſe *de expeditione*.

(*b*) Vide notata in Bibliothecæ Græcæ Tomo XI. pag. 94. ſeq.

(*c*) Hieron. apologia 2. in Rufin. & Græcus interpres Epiſtolæ Catalogo Hieronymi præmiſſæ.

(*d*) *Nemo Dexter opus hoc nondum perfecerat*, *ſaltem nondum ediderat*. *Sed Hieronymus ubi ex amicis*, *qui id opus viderant*, *cognorat*, *ſuo hoc nomini inſcriptum iri*, *tam eam rem gratam habuit*, *ut non contentus Viri ac libri necdum lecti*, *aut viſi ſibi meminiſſe*, *etiam prævertere Dextrum voluerit affectus ſui teſtimonio*, *quod eſſe voluit dedicationem libelli de ſcriptoribus Eccleſiaſticis*. Hæc veriſimiliter ita Voſſius lib. 2. de Hiſt. Lat. cap. 10.

Digitized by Google

theſauro. Auctor rei, ut docemur a Nicolao Antonio lib. 1. Bibliothec. veteris Hiſpanæ cap. 8. Jeſuitarum ſodalis quidam *Hieronymus Romanus de Higuera* nomine, Toletanus patria, undique munitus vir ſubſidiis curioſæ omnis, qua hiſtorica conſtat res, doctrinæ: Hic teſtatus eſt, a *Thoma Torrialba*, ejusdem Societatis, e Germaniæ Wormatia urbe Dextri Chronicon, ſive Hiſtoriam omnimodam ab Anno Urbis Romæ 752. ad Annum 1183. (Chriſti 1. ad 430.) miſſam ſibi una cum *M. Maximi*, Cæſarauguſtani Epiſcopi continuatione ab Anno Chriſti 468. ad 644. & *Eutrandi* (Luitprandi) Ticinenſis Diaconi ab An. 644. ad 668. Apographum illius, Cæſarauguſtæ repertum *Jo. Calderon* Franciſcanus An. 1619. 4. in ea urbe typis committi curavit primus vehementer interpolatum cum Chronico *M. Maximi* p. 95. 105. & additionibus *S. Braulionis* & *Helecæ*, ſive *Helecanis* Cæſarauguſtanorum Epiſcoporum ad Maximum pag. 105. 112. & fragmentis carminnm M. Maximi & aliorum. Ab eo tempore Thomas Tamajus Vargas, regius Hiſtoricus edidit Dextrum defenſum An. 1624. 4. Madriti, lingua Hiſpanica: *Flavio Lucio Dextro, Caballero Eſpannol de Barcelona, prefecto pretorio de Oriente, Governador de Toledo por los annos del Sennor de CCCC. defendido por Don Thomas Tamajo de Vargas*. Subjicitur: *Antigvedad de la religion Chriſtiana en el reino de Toledo para mueſtra de la verdad de la doctrina de Flavio Lucio Dextro.* Poſtea *Rodericus Carus* Utrarienſis presbyter Chronicon Dextri & continuatorum cum brevibus notis vulgavit Hiſpali 1627. *Franciſcus Bivarius* Ciſtercienſis Monachus ſolum Dextri Chronicon cum amplo commentario Lugd. eodem anno 1627. fol. Maximi vero Chronicon cum *Braulionis* & *Helecanis*, *Tajonis* & *Valderedi* Epiſcoporum Cæſarauguſtanorum additionibus, & ejusdem Bivarii commentario, præmiſſis *Baltaſaris de Sandoval & Moſcoſo* apologeticis prælocutionibus pro Dextro & Maximo, excuſum Madriti 1651. fol. Denique in laudati *Nicolai Antonii* Biblioth. Vet. Hiſpana Tom. 2. pag. 274. 286. eadem Chronica exhibentur longe breviora, qui tamen neutiquam illa pro genuinis habet, ſed quam plurimis & non inficiandis argumentis evincit recens illa & fortaſſe ab ipſo Hignera fuiſſe conficta: de quo videſis etiam eundem Nicol. Antonium lib. 1. de jure exulum cap. 14. Cardinalem R. E. Joſephum Saenz de Agvirre Tomo II. Concil. Hiſpan. pag. 54. ſq. & Joan. Bollandum præfat. ad Tom. 1. Act. Sanctor. Januar. pag. 31. & ad Tomum 1. Act. Februarii pag. XVIII. ſeq. Papebrochium Tom. 4. Sanctorum Maji pag. 14. b. Dionyſius Petavius lib. 2. Epiſt. 14. ad Roſvveidum, Chronicon Dextri vocat *hominis imperitiſſimi ἄτοπον & ἀνα-κόλουθον κόμμα & omnino ψευδεπίγραφον, ab Hiſpano aliquo nebulone confictum*.

Epiſtola commentitio huic Lucii Dextro, ſive ut a Cornelio a Lapide appellatur tenebrionis ſiniſtri Chronico præmiſſa non ad Hieronymum ſed ad Oroſium dirigitur his verbis: *Poſteaquam ex Oriente, (ubi, ſicut noſti, Præfectus prætorio fui) domum redii, cœpit me vehementer tædere functionis munerum publicorum, totumque me converti ad ea ſtudia, in quibus bonam vitæ meæ partem tranſegi, ſi non cum laude, citra notam pudoris tamen. Porro omnimodam hiſtoriam quam ab orbe condito ad hæc noſtra tempora* (Calderionis editio addit: *id eſt annum 430. ad Conſulatum XIII. Theodoſii junioris*) *produxeram, & S. Hieronymo dedicaveram, quoniam ad manus ejus defuncti* (atqui ſcriptam jam erat a Dextro A. 392. cum Hieronymus obierit demum 420.) *pervenire non potuit, auctam & locupletatam tibi nuncupo, ut Hiſtoriarum ſcriptori, & patris mei* (Paciani) *amantiſſimo. Vale.* Verum Calderionis editio habet: *S. Presbytero Hieronymo non ita locupletatam dicaveram: ſed quia ad ejus defuncti manus pervenire non potuit, multis locis au-*

ctam

ctam locupletatamque tibi homini Hiſpano Laletano & Hiſtoriarum ſcriptori ornato & mei amantiſſimo nuncupo. Vale.

Didacus Deza, Ordinis Prædicatorum, Theologus Salmanticenſis, Inquiſitor Generalis, atque ex Epiſcopo Salmanticenſi, Giennenſi, Palentino & Hiſpalenſi deſignatus Archiepiſcopus Toletanus, obiit Anno 1523. (*a*) ætatis LXXX. Ejus ſcripta: *Prælectiones* novarum defenſionum *pro S. Thoma Aquinate*, in quatuor libros Sententiarum. Hiſpali 1517. fol. quatuor Voluminibus, quorum ſecundo ſubjicitur *Defenſorium* pro eodem Thoma contra *Nicolaum Lyram* & invectivas *Matthiæ Dorinck* in replicationibus contra *Paulum Burgenſem* ſuper Biblia, quod ſeparatim viderat lucem Hiſpali 1491. 4. & Pariſ. 1514. 8. *Statuta* miniſtris ſacri tribunalis obſervanda editaque Hiſpali 1500. & Methymnæ ſive Medinæ Campi A. 1504. *Concilium Hiſpalenſe* An. 1512. poſt editionem Hiſpalenſem in 4. obvium in Agvirrii Conciliis Hiſpaniæ in limine Tomi 4. ubi ſermones a Didaco habiti pag. 1. & 23. & Capita Concilii LXIV. in quibus caput V. *contra Vaticinatores & Magos*. Caput X. *de feſtis quibusdam tollendis*. Caput XXI. *ne in Eccleſiis fiant repræſentationes Paſſionis, Reſurrectionis Chriſti, aliæque*. Caput LIII. *ne arces in Eccleſiis conſtruantur*.

Cætera, neſcio an edita, ſunt: *Monoteſſaron*, ſive *ex quatuor Evangeliis unum*, una cum affecta nec abſoluta *Catena* veterum Patrum, illa exponentium. *Expoſitio Orationis Dominicæ*. *Eruditio Paſtorum, ſeu de eorum erga ſibi creditas oves officio*. *Relectio de Peccato Originali*. *Homiliæ in totius anni feſtos & Dominicos dies*. *Commentarius inchoatus in Apocalypſin*. De auctario ad Vincentii Bandelli librum *de Conceptione B. Mariæ Virginis*, An. 1502. 4. edito, infra in *Vincentio*.

Bibini Correctoria MSS. in Bibliotheca Qvedlimburgenſi, de quibus V. C. Tobias Eckardus in notitia illius Bibliothecæ, edita A. 1723. 4. pag. 20. *Sunt Epiſtolæ variis de caſibus ad Epiſcopos, item ad Carolum Regem* (Carolum IV. Imperatorem) *& ipſius Caroli de variis argumentis, Epiſtolæ, Privilegia, Mandata* &c.

Dictinius, Symphoſii Epiſcopi filius, Epiſcopus in Hiſpania Aſturicenſis, cujus memoria ab illa Eccleſia etiamnum colitur 2. Junii. (*b*) *Ob Priſcilliani hæreſin, quam profitebatur, ejecto cum aliis ejus ſectæ Epiſcopis* Anno Chriſti 381. in Synodo Cæſar-Auguſtana, *ſucceſſit Turibius*, teſte Idatio in Chronico. Sed damnato errore ſuo (*c*) reſipuiſſe & ab Eccleſia receptum iterum Dictinnium conſtat ex Innocentii I. Epiſtola ad Synodum Toletanam, & ex Leonis Magni Epiſtola XV. ad Turibium capite 16. in qua tamen ſcripta Dictinnii (*d*) legere prohibet, ſicut Auguſtinus quoque libro contra mendacium ad Conſentium cap. 3. & 17. & Concilium Braccarenſe ſecundum, A. 563. canone 17. Auguſtinus ſpeciatim memorat Dictinnii librum, cujus nomen fuit *libra*, eo quod *per tractatus duodecim quæſtionibus velut unciis* (tot enim libra conſtat) *explicabatur*: quod ſcriptum Priſcillianiſtæ *tantis extulere laudibus, ut talem libram, qua horrendæ blaſphemiæ continentur* (ſpeciatim de eludendo martyrio & perſecutoribus per mendacium & abnegationem declinan-

(*a*) Non 1525. ut Nicolaus Antonius Tomo 1. Bibliothecæ Hiſpanæ pag. 216. neque 1515. ut Joannes Gottfried Olearius in Bibliotheca ſcriptorum Eccleſiaſticorum pag. 197. Vide Epitaphium Dezæ, quod exſtat Hiſpali, & refertur a Jacobo Eckardo, qui de hoc Didaco, quem ille *Deçam* appellat, cæteris accuratius differit Tomo 2. de ſcriptoribus Ordinis Prædicatorum pag. 51. ſeq. Qui aliis Jacobus, Hiſpanis auribus Didacus vel Diego.

(*b*) Benedictini ad Auguſtin. Tom. 6. edit. Amſt. pag. 329.

(*c*) In Synodo Toletana A. 400. vide Agvirrii Concilia Hiſp. Tom. 2. pag. 137. Nicolai Antonii Bibliothecam veterem Hiſpanam II. 5. pag. 131.

(*d*) Adde Paſchaſium Queſnellum ad Leonis Magni Epiſt. XV. pag. 449. Tillemont. Tom. VIII. memor. pag. 518. D. Thomæ Ittigii appendicem de hæreſiarchis p. 233.

Digitized by Google

dis) *multis librarum auri millibus pretioſiorem eſſe* judicarent.

Didacus Deza, ſupra, *Deza*.

Diedericus, vide infra, *Theodericus*.

Franciſcus Diedus, Patricius Venetus, Chriſtophoro Perſonæ in dedicatione verſionis librorum Origenis adverſus Celſum A. 1481. *Franciſcus Dietus vir miræ doctrinæ & eloquentiæ*, (*a*) jam A. 1458. Patavii Oratione celebravit Bartholomæum Pajarinum (*b*) & præter alias *Orationes* atque *Epiſtolas*, invectivamque *in Franciſcum Barocium*, ſive *Barozzium*, Philoſophum & Mathematicum: ſcripſit *vitam S. Rocchi* Confeſſoris, quem narrat obiiſſe A. 1327. anno autem 1414. innotuiſſe Patribus Concilii Conſtantienſis, quorum decreto ad propulſandam ingruentem luem (*c*) eidem honores Sanctis debiti ſunt impenſi. *Operis epitomen habes*, inquit Voſſius, *apud* Franciſcum *Haræum* in Vitis Sanctorum Colon. 1630. fol. *die XVI. Auguſt. At opus ipſum integrum reperies in monumentis Sanctorum Veronæ, quæ Venetiis ſunt edita anno MDLXVI.* Obiit Diedus Veronæ An. 1483. (*d*) quo centum fere annis junior Georgius Diedus Reſponſum de bireto rubro Cardinalibus religioſis dando, Romæ A. 1592. publici juris fecit. * Vitam ab eo ſcriptam *S. Rochi Confeſſoris* habeo apud me vetuſta editione excuſam in 4. ſine adſcriptione temporis, & loci, cujus eſt exordium: *Franciſci Diedi philoſophi ſuper legendam B. Rochi confeſſoris. Etſi de Rocho, cujus vitam ſcripturi ſumus, certi nihil ex veteribus, ſacriſque codicibus compertum habemus; ne tamen hujus viri ſanctiſſimi genus, peregrinatio, vita, atque obitus in obſcuro ſint, tum ex barbaris quibuſdam fragmentis, tum ex latinis vernali tamen lingua craſſaque minerva conſcriptis nonnulla colligimus*. Scripſiſſe hæc videtur ſeu Brixiæ, ſeu in gratiam Brixienſium, qui cum ſæviſſima peſte affligerentur, votum patrono huic ſuo nuncuparunt.

Diemo, aliis *Tiemo*, ſive *Thiemo*, (*e*) Ordinis *S. Benedicti*, ex illuſtri genere Germanus, qui familiaris *S. Othonis*, Epiſcopi Bambergenſis & Pomeranorum Apoſtoli A. 1139. (*f*) defuncti, ejus *vitam* ſcripſit. Hac uſum ſe teſtatur Andreas, Abbas S. Michaelis, ut dicere me memini ſupra Tom. 1. pag. 95. ubi notatum etiam eſt videri vitam hanc ſupereſſe in libris tribus Anonymi de ejusdem S. Othonis vita, editis a Caniſio atque deinde etiam ab aliis: ſed hi non per modum dialogi ſcripti ſunt, in illa autem colloquentes inductos Sefridum & Tiemonem Andreas teſtatur. De aliis Sanctorum vitis, quas huic Diemoni videntur tribuere Voſſius, Cangiuſque, nihil quicquam comperi.

Diemo Trithemio, (*g*) aliis *Thiemo*, vel *Tyemo*, aut etiam *Diethmarus*, ſive *Theodamarus*, ex nobili Bojorum progenitus ſanguine, Archiepiſcopus *Saltzburgenſis*, in Palæſtina captus & cæſus a Turcis Anno Chriſti 1101. (*h*) *Acta paſſionis* ejus lecta Ottoni Friſingenſi & Auctori Chronici Reicherſpergenſis, edidit Henricus Caniſius Tom. IV. parte 2. pag. 666. (editionis novæ Tom. 3. parte 2. p. 103.)

Dietericus, infra, *Theodericus*.

Dietgerus, aliis *Theogerus*, ſive *Theogorus*, vel *Theocarus*, frater Folmari, Comitis Metenſis, Abbas S. Georgii in ſylva Hercinia, & Epiſcopus Metenſis, abdicatoque circa Annum 1118. (*i*) Epiſcopatu Monachus Cluniacenſis. Scripſit, teſte Anonymo Mellicenſi cap. 109.

(*a*) Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XVII. pag 289. ſeq.

(*b*) Voſſius III. de Hiſt. Lat. pag. 601.

(*c*) Vide Baronium ad Martyrolog. Rom. 16. Auguſt. & miſſam S. Rocchi, tempore peſtis celebrandam apud Agvirrium Tomo IV. Conciliorum Hiſpan. pag. 719.

(*d*) Trithem. cap. 869. de S. E.

(*e*) Eundem eſſe *Thimonem*, qui aliis *Diemo*, recte notavit Sandius ad Voſſium pag. 334. editionis a me curatæ.

(*f*) Arnoldus Wion Tom. 2. ligni vitæ p. 713.

(*g*) Trithem. IV. 123. illuſtr. Benedictin. & Chron. Hirſaug. ad Annum 1077.

(*h*) Hundii metropol. Saltzburg pag. 6.

(*i*) Sammarthani Tomo tertio Galliæ Chriſtianæ pag. 716.

Digitized by Google

109. exemplo Gvilelmi, Abbatis Hirſaugienſis, Magiſtri ſui, *Tractatum de Muſica*, in quo de ejus inventione, & numeris ac proportionibus juxta Arithmeticos breviter quidem, ſed ſatis ſubtiliter egit.

Diethmarus, vide, *Diemo Saltzburg.* & infra, *Dithmarus*.

Dietpoldus ab Anno 1176. Pataviensis Epiſcopus, Hundio in metropoli Salisb. pag. 207. *Theobaldus*, in reditu ex Palæſtina, in quam cum Friderico Barbaroſſa contenderat, extinctus A. 1189. Præter *Epiſtolam* ejus ad *Tagamonem*, Decanum Pataviensem, memorari nihil comperi.

Dimaldutius, ſupra, *Damaldutius*.

Dinamius, vide, *Dynamius*.

David de Dinanto, ſupra, *David*.

Nicolaus de Dinckelſpuhl, Svevus, Theologiæ Profeſſor, & Gymnaſii Viennenſis Rector, qui Alberti V. Auſtriæ Ducis legatus, interfuit Concilio Conſtantienſi A. 1414. & deinde Baſileenſi A. 1431. *Orationem* in exordio Concilii Conſtantienſis *ad Imperatorem Sigiſmundum* habitam, ſive præcipua ejus capita edidit V. C. Hermannus ab Hardt in Actis Concilii Conſtantienſis Tomo 2. pag. 182. Ejus *Sermones* avide a doctis lectos, teſtis Æneas Sylvius Epiſt. 165. Argentorati 1516. fol. junctim prodiere. *De dilectione Dei & proximi*, *Sermones XI. De præceptis Decalogi. De Oratione Dominica. De tribus partibus pœnitentiæ. De octo beatitudinibus. De ſeptem peccatis mortalibus. Confeſſionale peccatorum*, & *de quinque Senſibus*. Præterea a Trithemio cap. 738. memorantur ejus *libri IV. ſuper Sententias*, & *Quæſtiones Sententiarum. De ſeptem dona Spiritus Sancti. De octo vitiis capitalibus. De precepto charitatis. De peccatis linguæ. Sermones* de tempore, de Sanctis, & Sermones morales. His a Simlero addi video, *de contractu emtionis & venditionis circa avaritiam*: a Poſſevino: *Quæſtionem Magiſtralem de hæreſibus ac veritatibus Catholicis*, MS. in Bibliotheca Cæſarea, & ab Henrico Warthono ad Caveum: *De donis Spiritus Sancti. De gratitudine & ingratitudine*, & *de Communione Sacramentali*. MSS. in Bibliotheca Auguſtana. Scripta pleraque hujus Dinckelſpuhlii, ut Commentarii in IV. libros ſententiarum & Sermones MSS. in Bibliotheca Paulina Lipſienſi. Vide Oudinum Tom. 3. p. 2302.

Rogerus Dimoccus, aliis *Dinmock*, ſive *Dymmochus*, Anglus, Theologus Oxonienſis, Ordinis Prædicatorum, cujus *opus contra XII. errores & hæreſes Lollardorum* ad glorioſiſſimum & metuendiſſimum Angliæ & Franciæ Regem Richardum II. MSS. in Bibliotheca Academiæ Cantabrigienſis & Colbertina. (*a*) Ejus librum pugnæ *contra Wicoclivum*, ſive *Wicleſum* geſtæ ad eundem Richardum II. Regem, defunctum A. 1399. inſpexiſſe ſe referens Johannes Lelandus cap. 441. idem opus intelligit, ſicut notum eſt Wicleſiſtas venire nomine Lollardorum. Præterea *Ordinarias* Rogeri *Quæſtiones* memorant Baleus VII. 9. & Pitſeus pag. 547.

Dinothus, Abbas Bannochorenſis, laudatus Bedæ Hiſt. Angl. lib. 2. cap. 2. aliis *Dionotus Avonius*, qui in Synodo Claudiana Vectiorum, ſive Wirgornienſi Anno Chriſti 601. traditur, ut eſt apud Lelandum cap. 44. *copioſe, graviter, docte de non admittenda Gregorii Papæ aut miſſi ab eo Auguſtini Monachi auctoritate diſputaſſe. Præterea defendiſſe Archiepiſcopi Menevenſis in rebus Eccleſiaſticis poteſtatem. In ſumma, concluſiſſe, non eſſe e re publica Britannorum, ut Romanorum faſtum vel Saxonum tyrannidem in communionem admitterent*. Atque eodem Lelando judice, *quæ erat Dionoti eruditio, recte ſentiebat, non eſſe penes Romanum, ut gentem advenam*, (Saxones) *fidei prætextu, in alieno* (Britannico) *confirmaret imperio. Nam ſi id admitterent, non deeſſet fucus ad explodendos quoſcunque e regnis ſuis Principes*. Verba ipſa quædam Dinothi ex MSto Co-

(*a*) Vide Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 699. & 700.

Digitized by Google

Codice Anglo-Saxonice deſcripta & Anglice cum Latina verſione publicavit Henricus Speelmannus Tomo I. Conciliorum Angliæ pag. 108. quæ cur conficta ſub Dinothi nomine viſa ſint Schelſtrateno (*a*) & quibuſdam aliis, conjicere facile licet, rationem videre non licet. Sententia verborum hæc eſt: *Notum ſit & abſque dubitatione vobis, quod nos omnes ſumus & quilibet noſtrum obedientes & ſubditi Eccleſiæ Dei & Papæ Romæ, & unicuique vero & pio Chriſtiano ad amandum unumquemque in ſuo gradu in perfecta charitate, & ad juvandum unumquemque eorum verbo & facto fore filios Dei: & aliam obedientiam quam iſtam non ſcio debitam ei quem vos nominatis Papam, nec eſſe Patrem Patrum vindicari & poſtulari: & iſtam obedientiam nos ſumus parati dare & ſolvere ei & cuique Chriſtiano continuo. Praeterea nos ſumus ſub gubernatione Epiſcopi Caerlegionis ſuper Oſca, qui eſt ad ſupervidendum ſub Deo ſuper nobis, ad faciendum nos ſervare viam ſpiritualem*. Quæ præterea a Baleo I. 70. & Pitſeo pag. 104. ſeq. perhibetur ſcripſiſſe Dinothus, *Defenſorium juriſdictionis ſedis Menevenſis: De conſervandis Britannorum ritibus: Diſputationum librum*, aliumque *Orationum & Epiſtolarum*, & *in ſacram Scripturam Commentarios*, ea nemini viſa, & ex ſola conjectura, ut in aliis non raro ab his factum, tributa eſſe mihi perſuadeo.

Edmundus Dinterus, ſive de *Dinter*, Sylvæducenſis, Wenceslai, Antonii, Joannis & Philippi Boni, Ducum Brabantiæ, a ſecretis, defunctus Bruxellæ Anno 1448. ſcripſit brevem *Genealogiam Ducum Burgundiæ*, *Brabantiæ* &c. quam Hunibaldi fabulas ſecutus a Priamo Hectoris filio repetit. Prodiit Argentorati 1529. & in Tomo tertio ſcriptorum Germanicorum Freheri pag. 230. editionis nuperæ Struvianæ: utrobique præmiſſam habens vitam Philippi Burgundi, qui Philippi Boni, Burgundiæ Ducis, filius fuit & ab Anno 1517. Epiſcopus Ultrajectinus. Sed hujus vitæ a Gerhardo Geldenhaver, Noviomago, compoſitæ editæque ſcriptor a Svveertio pag. 229. perperam Dinterus traditur: præter rem etiam edita eſſe ſcribitur An. 1519. nam obitus Philippi hujus, quem deſcribit, incidit in A. 1524. Ineditum adhuc in Belgio ſervatur Dinteri *Chronicon*, ſive *Hiſtoria Ducum Brabantiæ*, de qua Valerius Andreas, p. 203. Aubertus Miræus in Chronico Belgico pag. 386. &c. Oudinus Tomo tertio pag. 2386.

Dinus Compagnus Gonfalonierius, ſive Prætor Florentinus, defunctus A. 1323. Ejus *Oratio ad Joannem XXII.* edita Florentiæ A. 1547. & *Chronicon Florentinum* libris III. ab Anno 1280. ad 1312. verum non Latino, ſed culto ſermone Hetruſco ſcriptum, in Clariſſimi Muratorii ſcriptorum Italiæ Tomo IX. pag. 463. Mediolani 1726. fol. Carmina ejus quædam itidem Hetruſca in Leonis Allatii dramaturgia. De aliis ineditis ejus Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum pag. 146.

Dinus de Garbo, Brunonis Chirurgi Florentini filius, diſcipulus Thadæi Medici, pater Thomæ de Garbo, cujus ſummam Medicinæ laudat Trithemius cap. 613. Dinus hic Bononiæ primum, deinde Senis artem Medicam profeſſus diem obiit A. 1327. 1360. Bonon. Scripta ejus feruntur in *Hippocratis*, *Galeni*, & *Avicennæ* libros quoſdam Commentaria. Enarratio in *Guidonem de Cavalcantibus* de natura Venerei amoris, Venetiis 1498. fol. *Chirurgia*, Ferrariæ 1485. in fol. Diverſarum *Quæſtionum* liber, ex quibus eſt illa de *Cœna & Prandio*, excuſa cum Andreæ Thurini operibus, Romæ 1545. in fol. *De malitia variæ complexionis*, &c. Vide (præter Bibliothecæ Medicæ ſcriptores) Trithemium cap. 532. & Julium Nigrum pag. 146. ſeq.

Dinus, ſive *Dynus de Roſſonibus*, a patria Mugello, agri Florentini oppido, *Mugellanus*, Juris utriuſque peritiſſimus Bo-

(*a*) Mem. de Trevoux A. 1709. pag. 823.

Digitized by Google

Bononiæ docuit, extinctuſque eſt A. 1303. Vide Pancirollum II. 45. Ejus opera uſus eſſe dicitur Bonifacius VIII. (*a*) in componendo *ſexto Decretalium libro*, quem etiam poſt Gvilelmum Mandagoti, Archidiaconum Nemauſenſem, Commentariis illuſtravit: quanquam Juris Canonici parum peritum arguit Johannes Andreæ apud Joannem Fichardum in vitis JCtorum pag. 407. Quæ *in titulum de regulis Juris in ſexto* ſcripſit, *mirabile commentum* vocat Johannes Baptiſta de Gazalupis pag. 503. Fallitur autem Julius Niger cum pag. 147. hiſtoriæ ſcriptorum Florentinorum ait Dinum ſex libros Lugduni, Pariſiis, Colonia & Venetiis editos ſcripſiſſe in titulum de regulis Juris, illum nempe titulum animo cogitans, qui libro ultimo Digeſtorum habetur. Sed Dinus ſcripſit in Bonifacii VIII. regulas Juris LXXXVIII. qui librum ſextum Decretalium claudunt. Cætera illius JCti ſcripta, ut *de præſcriptionibus*, *de ſucceſſionibus* &c. apud eundem Nigrum videantur, & apud Trithemium cap. 515. &c.

Diocleates, Presbyter, *de regno Slavorum* editus Latine in Joannis Lucii opere de regno Dalmatiæ & Croatiæ a gentis origine ad Annum 1480. Amſtelod. 1666. fol. & ex Italica verſione, in Mauri Orbini opere, cui titulus: Il regno delli Slavi, hoggi detti Schiavoni. Piſauri 1601. fol.

Odo de Diogilo, (aliis *de Deiil*) Abbas S. Cornelii Compendienſis, deinde ab Anno 1153. S. Dionyſii in Gallia, ſcriptor *itineris tranſmarini* A. 1147. ſuſcepti a *Ludovico VII.* Rege Francorum in Orientem *libris VII.* editi a Petro Frauciſco Chifletio S. J. Divione 1660. 4. una cum S. Bernardi illuſtri genere aſſerto. Vide Oudinum Tomo ſecundo pag. 1443.

Dionotus, ſupra, *Dinothus*.

Dionyſius patria Calaber, Epiſcopus Romanus fuiſſe perhibetur (*b*) per annos decem, a 22. Julii Anno Chriſti 259. ad Annum 269. 26. Decembris. Vide Petri Couſtant Epiſtolas Pontificum p. 270. ſeqq. ubi poſt fragmenta Græca Dionyſii Papæ & Synodi Romanæ ab eo habitæ *Epiſtolarumque* ad Dionyſium Alex. *adverſus Sabellianos*, & Dionyſii Alexandrini elenchi & apologiæ, ſive Epiſtolarum ad Dionyſium Romanum pag. 292. notat ab Iſidoro Mercatore duas Dionyſio Papæ ſuppoſitas fuiſſe *Epiſtolas*, unam *ad Urbanum* præfectum, alteram *ad Severum* Epiſcopum. Eaſdem falſitatis convictas videre eſt in Blondelli Pſeudo-Iſidoro pag. 349. ſeq. Quod autem Ludovicus Jacobus pag. 62. Bibliothecæ Pontificiæ huic Dionyſio ex fragmentis commentitii Luitprandi Ticinenſis pag. 295. adſcribit *librum de ſitu Orbis*, error eſt manifeſtarius, cum toto cœlo & majore quam ſæculi intervallo differat ab Epiſcopo hoc Dionyſio Dionyſius periegetes, ethnicus, cujus carmen Græcum inſigne hujus argumenti habemus. Similiter ferri non poteſt, quod eodem loco *Commentarius adverſus Arianas hæreſes* Dionyſio Papæ tribuitur, cujus tempore, Arii hæretici nomen nondum erat auditum, quod fieri cœpit ab Anno 316. Neque *adverſus Paulum Samoſatenum* ſcripſit Dionyſius Papa, ſed Dionyſius Alexandrinus Epiſcopus, ſicut a Caveo jam bene notatum video.

Dionyſius Abbas, infra, *Dionyſius Exiguus*.

Dionyſius de Burgo S. Sepulchri Civitate Ducatus Spoletini in Italia, frater Eremitarum S. Auguſtini, clarus circa Annum 1412. ſi audimus Trithemium cap. 728. Sed & illud emendandum & quod ſupra Tom. 1. pa. 304. ſcripſi eum A. 1380. claruiſſe. Nam verius eſt, gratioſum fuiſſe apud Robertum, Regem Siciliæ, laudatum a Petrarcha vivum mortuumque, & diem obiiſ-

(*a*) Vide Marcum Mantuam de JCtis illuſtribus pag. 460.

(*b*) Alias ſententias vide in diverſis editionibus Pontificalis veteris apud Schelſtratenum pag. 434. 435. Tomi 1. Antiquitatis Eccleſiæ illuſtratæ.

Digitized by Google

obiiſſe Neapoli An. 1339. Vide Joſephum Pamphilum pag. 49. 50. & Elſſium pag. 169. qui præter alibi memorata a me, Poſtillas ejus *in Epiſtolam ad Romanos* laudant & Commentarium *in Ariſtotelis Poeticen*. His addendum quod *tropologicæ* ejus *enarrationes in Ovidii metamorphoſin* prohibentur in indice Clementis VIII. ut Poſſevinus obſervavit, idque ſapienter judicatum ab auctoribus indicis, nemo cui cor ſapit negaverit. Ac fortaſſe idem vel magis quoque hoc merebantur tropologiæ quædam frigidiſſimæ, quibus ſacros etiam libros contaminare vecordia maleferiatorum interpretum quorundam jampridem non dubitavit.

Dionyſius de Leevvis, patria *Ryckelius* Belga in ditione Leodicenſi: Magiſter Artium Colonienſis, inter *Carthuſianos* Ruremundæ apud Geldros nomen profeſſus ſuum, ubi etiam diem obiit Anno 1471. ætatis 77. ingenii & doctrinæ gloria cognomen *Doctoris Ecſtatici* promeritus. De eo conſulenda Acta Sanctorum XII. Martii Tom. 2. pag. 245. ſeq. ubi etiam vita ſcripta a Theodorico Loerio a Stratis, Carthuſiano Colon. pag. 247. ex editione Colon. 1532. 8. ut prætercam quæ de eo, revelationibuſque illi factis Petrus Dorlandus libro ſeptimo Chronici Carthuſienſis cap. 6. ſeqq. aliique. Lucubrationum multitudine ſive æquavit, ſive ſuperavit S. Auguſtinum, in illis ſcribendis nullo amanuenſi uſus. Elenchum univerſorum opuſculorum & commentariorum ſuorum ipſe rogatus deſcripſit, qui exſtat apud Bzovium ad Annum 1471. num. XXI. Tom. XVIII. pag. 10. 15. & in Theodori Petreji Bibliotheca Carthuſiana pag. 50. 84. conferendus cum titulis apud Geſnerum, Simlerum & Poſſevinum ex Trithemii capite 820. & apud Svveertium pag. 215. De editionibus accuratius tradunt Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica pag. 186. & Henricus Warthonus ad Caveum; Lugdunenſis editio omnium operum hujus Dionyſii XII. Voluminibus in fol. quam A. 1658. exſpectare juſſit Labbeus de S. E. T. 1. p. 266. nondum lucem vidit quod ſciam. In libello *de quatuor noviſſimis* caute legendum monuit Bellarminus pag. 404. de S. E. & vernaculæ verſiones hujus libri prohibentur in Indice expurgatorio, quæ tamen exſtant in variis linguis, ut Hiſpanica Madrit. 1630. Italica 1583. 12. Nempe vitio datum Dionyſio eſt, quod art. 47. ob quaſdam viſiones docet animas in purgatorio incertas eſſe de æterna ſua ſalute, quod oppugnandum ſibi ſumit idem Bellarminus lib. 2. de purgatorio cap. 4. Exſtat & Germanica verſio librorum quinque *adverſus Alcoranum & Sectam Mahometicam*, quam confutandam ſibi delegit Dionyſius exemplo amici ſui Nicolai Cuſani. *Strasburg* 1540. fol. Dionyſii *von* Rickel Alcoran, *oder des Türckiſchen* Alcoranus *Innhalt und Ablehnung*. De ejus *Commentariis in ſacram Scripturam* videndus Richardus Simon III. 34. hiſtoriæ Criticæ Novi Teſtamenti pag. 487. ſeq. Notitiam ſingulorum ſi quis requirat, & editionum, Jacobi le Long Bibliothecam ſacram exegeticam conſulet pag. 828. 829. illiſque addet *Enarrationem Epiſtolarum & Evangeliorum* typis exſcriptam Pariſ. 1544. fol.

Dionyſius Caſſinenſis Monachus ſcriptor *vitæ S. Lidgani*, Abbatis S. Cæciliæ Ordinis Benedictini in agro Setino, defuncti An. 1118. ad quem annum Baronius num. 28. *Scripſit res ab eo geſtas Dionyſius Monachus Caſſinenſis, ſed eas mendis obſitas legiſſe nobis contigit*.

Dionyſius Caroli loci Monachus *Ciſtercienſis* circa Annum 1230. compoſuit *Compendium vitæ S. Gvilelmi, Bituricenſis Archiepiſcopi*, & quondam Caroli loci Abbatis, qui obiit An. 1209. X. Januarii, (*a*) ad quem diem adire licebit Surium & Acta Sanctorum Tomo 1. Januarii.

Dionyſius Ciſtercienſis junior, *Doctoris clari ac ſubtilis* elogio mactatus a Carolo

(*a*) Sammarthani Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 174.

rolo de Viſch in Bibliotheca Ord. Ciſterc. pag. 84. ſcriptor *Commentariorum in Magiſtri ſententiarum quatuor libros*, qui prodiere ſub naſcentis typographiæ initia, Pariſiis in folio apud Poncium le Preux.

Dionyſius Collenſis, Hetruſcus Auguſtinianus circa Annum 1470. ſcripſit *de arte ſermocinandi*, *de pulchritudine pacis*, & tractatum *de morte*, cujus omnium ferme capitum hoc eſt exordium, *Omnes morimur & quaſi aqua dilabimur*. Vide Elſſium pag. 169.

Monachus Cœnobii S. Dionyſii, ſcriptor coævus *geſtorum Dagoberti I.* filii Chlotarii II. Regis Francorum ab Anno 628. ad 638. Exſtant in Tomo I. Andreæ du Cheſne pag. 571. 589.

Anonymi Benedictini *Chronicon* Eccleſiæ *S. Dionyſii* breve ad Cyclos Paſchales, ab Anno 986. ad 1292. Tomo II. ſpicilegii Dacheriani pag. 808. & Tomo II. edit. novæ pag. 495. ad 498.

Dionyſius Exiguus, natione Scytha, (*a*) Monachus & Abbas Romanus, (*b*) magna laude magniſque ſtudiorum meritis nomen ingens conſecutus diem obiit ante Annum 556. quo librum de Divinis lectionibus ſcripſiſſe ſe Caſſiodorus jam ſenex ſignificat. Scripta ejus ſunt:

I. *Cyclus Paſchalis* quinque cyclorum ſive enneadecaeteridum, conſtans annis XCV. primo ducto ab Anno Chriſti DXXXII. deſinenſque in A. DXXVI. cum alii ante eum imperfectioribus cyclis uſi fuiſſent, vel annos a Diocletiano, cujus initium in Anno Chriſti 284. incidit, computaſſent. Ita enim Dionyſius: (*c*) *Quia vero S. Cyrillus primum*

Cyclum (XCV. annorum) *ab Anno Diocletiani CLIII.* (*d*) *cœpit*, *& ultimum in CCXLVII.* (*e*) *terminavit*, *nos a CCCXLVIII.* (*f*) *anno ejuſdem*, *Tyranni potius quam Principis*, *inchoantes*, *noluimus circulis noſtris memoriam impii & perſecutoris innectere*, *ſed magis elegimus Ab incarnatione Domini noſtri Jeſu Chriſti* (*g*) *annorum tempora prænotare*, *quatenus exordium ſpei noſtræ notius nobis exiſteret*, *& cauſa reparationis humanæ*, *id eſt paſſio Redemptoris noſtri evidentius elucеret*. Hunc Cyclum Anno Chriſti DXXV. compoſuiſſe ſe Dionyſius teſtatur, integriorem autem primus ex Codice Remenſi, Colbertino & Digbæano vulgavit atque erudite illuſtravit D. Joannes Gvilelmus Janus ὁ μακαρίτης in hiſtoria Cycli Dionyſiani, Wittembergæ 1718. 4. In hac pag. 59. occurrit *Epiſtola ad Petronium Epiſcopum*, ſive *Præfatio*, edita pridem a Petavio ad calcem tomi ſecundi doctrinæ temporum pag. 874. (editionis Amſtelodam. pag. 498.) & Bucherio ad Victorii Canonem Paſchalem pag. 485. Sequitur apud Janum pag. 74. Cyclus decemnovennalis ab anno Diocletiani CCXXIX. Chriſti 513. ad 531. inde pag. 76. *Cyclus* ipſe *Dionyſianus* annorum XCV. ad Annum Chriſti 532. ad 626. deſcriptus per columnas octo, quarum hæc addita clavis ſive interpretatio:

Linea, Chriſte, *Tuos prima eſt quæ*
continet annos,
Atque ſecunda tenet cycli quæ Indictio
conſtet,
Servabit numeros Epactis *tertia certos*,
Quarta dies *numerat ſeptem* (*h*) *biſſextilis anni*,

(*a*) Caſſiodor. cap. 23. de inſtitutione Divinarum Litterarum.

(*b*) Beda de ratione temp. cap. 45. Sigebertus cap. 27. de S. E. Baronius ad Annum 527. num. 67. 71. ſeq.

(*c*) Epiſtola ad Petronium Epiſcopum ſcripta An. Chriſti 525.

(*d*) Chriſti 437.

(*e*) Chriſti 531.

(*f*) Confer Marianum Scotum ad Annum 526. in Tomo uno Piſtorii p. 445.

(*g*) Præter Pagium diſſert. de periodo Græco Rom. Mabillonium pag. 177. de re diplomatica, Ricciolum lib. VIII. Chronologiæ reformatę cap. 1. pag. 298. G. J. Voſſium lib. de annis Chriſti Tom. VI. Operum pag. 65. conſulenda diſſertatio V.C. Georgii Alberti Hambergeri de epochę Chriſtianæ, quę a Dionyſio hoc *æra Dionyſiana* audit, ortu & auctore, Jenę 1707. 4. Franciſcus Maria Florentinius ad Martyrolog. Hieron. p. 385. ſeq. Andreæ Kobavi, S. J. vindiciæ Aſtronomicæ pro Dionyſio ejuſque æra, Viennæ Auſtriæ 1643. 8.

(*h*) Dies hebdomadæ, *Aureum* quem ſolemus *numerum* appellare.

· *Quinta tibi* cyclos Lunaris (*a*) *computat anni*,
Jam quartas decimas *deſignat ſextaque* lunas,
Septimanam Paſchæ (*b*) *oſtendit tempuſque diemque*,
*Æ*tatem Lunæ *monſtrat noviſſimus Ordo*.

Deinceps apud laudatum Janum ſuccedunt pag. 79. *Argumenta XVI. de titulis Paſchalibus*, *Ægyptiorum inveſtigata ſollertia*, *ut præſentes indicent*, primum edita ex Codice Digbæano. Horum Argumentorum præter Dionyſium ipſum Epiſtola ad Petronium, meminit Ceolfridus apud Bedam V. 22. Eadem inter Bedæ Opera Tom. I. p. 321. leguntur, ſed variis interpolata modis, hoc titulo: *Canones lunarium decemnovalium Circulorum*. Argumentum decimum quartum ex hiſce ediderat Cangius ad calcem Chronici Paſchalis num. XXIV. pag. 481. inſcripſeratque: *Argumenta Ægyptiorum*, *quorum meminit Dionyſius in Epiſtola ad Petronium & Victorius in Canone Paſchali*. Denique Janus pag. 95. ſubjunxit *Proterii*, (*c*) Epiſcopi Alexandrini ab Anno 451. ad 472. ſcriptam An. 454. Epiſtolam Paſchalem ex Dionyſii verſione, ad Codices MSS. Bodlejanum, Cottonianum atque Digbæanum emendatam: & pag. 105. Epiſtolam Dionyſii *ad Bonifacium*, primicerium notariorum, Bonumque ſecundicerium ſcriptam An. Chriſti 526. de ratione Paſchæ. Utraque hæc Epiſtola etiam obvia apud Petavium pag. 497. & 499. atque apud Bucherium pag. 82. & 489. Proterii Epiſtolam Paſchaſius quoque Queſnellus edidit poſt Epiſtolam Leonis Magni centeſimam tertiam, qui Paſchaſius etiam videndus in notis pag. 502. 503. & in vita Leonis ad Annum 454. pag. 171. Quoniam vero deprehenſum eſt ab ipſo Dionyſio, (*d*) ac deinde ab aliis, cyclum quinque enneadecaeteridum non ſufficere ad regulam, qua novilunia & ad eaſdem ferias non modo redeant, ſed & eodem tenore pertexantur, hinc probatus eſt Cyclus *Victorianus* enneadecaeteridum XXVIII. ſive Annorum DXXXII. qualem *Iſidorus* ab A. C. 721. exorſus eſt, & Jo. Noviomagus ad *Bedam* (*e*) ab A. 1063. Eundem Annorum quingentorum & triginta duorum Cyclum, ſed alio computandum principio ſecuti etiam ſunt Græci, ut conſtat ex Maximi Martyris computo Eccleſiaſtico (*f*) & ex Cronico Theophanis pag. 39. quibus addi poteſt Johannes Archipresbyter, a quo deſcriptum Græce tertium decimum magnum hujuſmodi Circulum ab Anno Chriſti 876. ad 1408. MS. habet eruditiſſimus noſter Johannes Chriſtophorus Wolfius, ſunt autem:

Cyclus I. 532. ab Orbe condito uſque ad annum Enos XCVII. ante Chriſtum 5066.

II. 1064. uſque ad annum Jared CXXX. ante Chriſtum 4534.

III. 1596. uſque ad annum Lamech CXLII. ante Chriſtum 4002.

IV. 2128. uſque ad annum Noe CCCCLXXXVI. ante Chriſtum 3470.

V. 2660. uſque ad annum Heber XXIII. ante Chriſtum 2938.

VI. 3192. uſque ad annum Nachor XXIX. ante Chriſtum 2406.

VII. 3724. uſque ad Annum Aram LVIII. ante Chriſtum 1874.

VIII. 4256. uſque ad annum Philiſtæorum VI. ante Chriſtum 1342.

IX. 4788. uſque ad annum Ezechiæ LXX. ante Chriſtum 810.

X. 5320. uſque ad annum Philometoris XVI. ante Chriſtum 288.

Natus Chriſtus 5508.

XI. 5852. uſque ad annum Conſtantii junioris VIII. poſt Chriſtum 344.

Cy-

(*a*) ἔτη σελήνης.
(*b*) τὸ πασχάλιον Πάσχα.
(*c*) De Proterio Henſchenius in Actis Sanctorum 28. Febr. T. 3. p. 729. ſeq.
(*d*) Epiſt. ad Petronium. Albericus Chron. ad Annum Chriſti 819. pag. 171. *Secundum quoſdam finitur noviès magna tabula Dionyſii, quæ eſt annorum DXXXII. hoc anno ab initio Mundi.*
(*e*) Supra Tom. I.
(*f*) In Uranologio Petavii pag. 129. editionis Amſtelodam.

Digitized by Google

Cyclus XII. ab A. *6384.* uſque ad A. Baſilii Macedonis X. poſt Chriſtum *876.*

XIII. *6916.* uſque ad annum Manuelis Palæologi XXIV. poſt Chriſtum 1408.

Omitto quod in Cyclo iſto majore etiam annor. 532. defectus adhuc quoſdam annotavit ſagax recentiorum induſtria, vide Epiſtolam Paſchalem Theodori Skuminovvicz, Epiſcopi Gratianopolitani, editam Dantiſci *1659.* 4. & Epiſtolam Joannis Baptiſtæ Riccioli eidem ſubjectam, & hujus Chronologiam reformatam lib. 1. cap. 27. pag. *69.* Petavium VI. 5. de doctrina temporum &c. Anonymi Obſervationes in Proſperi & aliorum cyclum annorum LXXXIV. Amſt. 1733. 4. Acta Eruditorum An. 1734. pag. *164.*

Rogatus a *Stephano*, Salonitano in Dalmatia Epiſcopo, Dionyſius collegit & e Græcis exemplaribus Latine vertit *Codicem Canonum Eccleſiaſticorum*, quos *hodie*, inquit Caſſiodorus cap. 23. Divin. Lect. *uſu celeberrimo Eccleſia Romana complectitur*. Amplexa etiam eſt Gallia. Vide Sirmondum præfat. ad Concilia Gallicana Tom. 4. Operum pag. *628.* Carolum le Cointe Annal. Francorum Tom. 2. pag. 177. ſeq. & Tom. *6.* p. 44. ſeq. ſed & Paſchaſium Queſnellium diſſertat. XVI. ad Leonem Magnum. In hoc Codice exſtant: (*a*)

Canones Apoſtolici quinquaginta.

Canones Concilii Niceni XX.

Ancyrani XXIV.

Neocæſarienſis XIV.

Gangrenſis XX.

Antiocheni XXV.

Laodiceni LIX.

Conſtantinopolitani III.

Chalcedonenſis XXVII.

Sardicenſis XXI.

Carthaginenſis & diverſorum Conciliorum *Africanæ* Provinciæ, CXXXVIII.

Editionem Codicis hujus Dionyſiani, ſed ex interpolato, ut videtur, (*b*) Codice debemus Chriſtophoro Juſtello, Pariſiis 1628. 8. unde recuſus eſt in Tomo priore Bibliothecæ Canonicæ Gvilelmi Voelli & Henrici Juſtelli, præmiſſa Dionyſii ad Stephanum *Epiſtola* p. 101. Pariſiis *1661.* fol. atque inde in Conciliorum Tomis.

Primus etiam Dionyſius collegit & digeſſit *librum decretorum*, ſive decretalium Epiſtolarum Pontificum Romanorum, rogante *Juliano* Presbytero Romano tituli S. Anaſtaſiæ, ad quem *Epiſtola* (a Blondello & ex Sirmondi Codice a Juſtello edita) præmittitur. In hac collectione exſtant decreta nulla ante Siricium: quæ vero exſtant, hæc ſunt:

XV.	Decreta *Siricii*, Papæ ab A.	385.	ad 398
LVII.	*Innocentii I.*	402.	416
IV.	*Zoſimi*	417.	418
IV.	*Bonifacii I.*	418.	423
XXII.	*Cæleſtini*	423.	431
XLIX.	*Leonis I.*	440.	461
XXVIII.	*Gelaſii*	492.	496
VIII.	*Anaſtaſii*	496.	498

Hæc collectio ſæpius edita in Tomis Conciliorum & cum Codice Canonum a Juſtello (*c*) & in Bibliotheca Canonica: Exſtat & MS. vetus verſio Theotiſca utriuſque ſylloges, tum Canonum cum Decretorum, niſi quod decretis etiam alia Pontificum, qui poſt Dionyſium fuere, acceſſerunt. Vide Bernardum Pez Tomo 1. Anecdotorum pag. 373. 401.

Latine vertit Dionyſius porro:

1. *Proterii* Epiſtolam Paſchalem, de qua ſupra.

2. *Vitam S. Pachomii Abbatis* cum præfatione, quam a Lipomanno & Surio omiſſam miratur Baronius ad Martyrolog. Rom. pag. 218. Sed cum illa præfatione exſtat in Heriberti Roſvveidi Vitis Patrum pag. 85. & in Actis Sanctorum XIV. Maji. Præfatio dirigitur ad neſcio quam Dominam, quam

E 2 ve-

(*a*) Confer Bibliothecæ Græcæ Tomum XI. p. 4. & 61.

(*b*) Vide Paſchaſium Queſnellum pag. 774. ſeq. ad Leonem Magnum.

(*c*) Bibliothecæ Græcę Tom. XI. pag. 13.

venerandam ſibi & *in Chriſto quoque magnificentiſſimam* Dionyſius appellat.

3. *Epiſtolam de fide*, a *Proclo* Conſtantinopolitano ad Armeniæ Presbyteros & Archimandritas (*a*) per Theodoſium ſive Theodorum Diaconum miſſam Anno Chriſti 435. quæ cum Dionyſii verſione, præmiſſa ejus *Epiſtola ad Felicianum Paſtorem* prodiit in antidoto adverſus hæreſes, Baſileæ 1528. fol. & deinde ſæpius recuſa eſt, ut dixi in Bibliotheca Græca Tom. VIII. pag. 605. ſeq. Occurrit etiam in Conciliis Harduini Tom. 1. pag. 1722.

4. Ejuſdem *Procli*, Cyziceni adhuc Epiſcopi, *Laudationem in ſanctiſſimam* Θεοτόκον *Mariam*, contra Neſtorium dictam publice Conſtantinopoli A. 429. Latine e MSto Vaticano publicavit & Dionyſio verſionem tribuit Vincentius Riccardus in ſua Procli operum editione pag. 673. Romæ 1630. 4. Cum eadem verſione, quam vero non Dionyſii, ſed Marii Mercatoris eſſe putat, vulgavit Joannes Garnerius Tom. 2. Operum Mercatoris pag. 19. Pariſiis 1673. fol.

5. *Gregorii Nyſſeni* (perperam *Emeſeni* in quibuſdam Trithemii editionibus) *de conditione hominis:* edita primum Coloniæ 1537. fol. & deinde 1551. Baſileæ 1562. Coloniæ 1573. in Latinis Nyſſeni editionibus, ſed omiſſa verſione præfationis Nyſſenianæ, & Dionyſii Epiſtola dedicatoria *ad Eugippium* Presbyterum, quam utramque e MS. Corbejenſi vulgavit Joannes Mabillonius in limine Tom. 2. Analectorum, Pariſiis 1677. 8. (in nova editione Pariſ. 1723. fol. pag. 59.) Eugippius ille, idem, quem cum Dionyſio celebrat Caſſiodorus Divinar. Lect. cap. 23.

Baſilii homilias in hexaemeron, interpretatum eſſe Dionyſium ſcribit clariſſimus Caveus, ubi de Baſilio: ſed ſuſpicor memoriæ ejus obverſatam Niſſeni imaginem, & cum Baſilio permutatam fuiſſe.

6. *Marcelli* Archimandritæ ſpelæi Emeſæ vicini *hiſtoriam inventionis capitis S. Johannis Baptiſtæ*, factæ in Urbe Emeſena (*b*) An. 453. ad *Gaudentium* Abbatem. Edidit Cangius pag. 205. ad calcem tractatus hiſtorici de capite Joannis Baptiſtæ, Pariſiis 1665. 4. & Daniel Papebrochius in Actis Sanctorum Junii, Tom. IV. pag. 821. 728. cum notis.

7. *Epiſtolam Synodicam S. Cyrilli & Concilii Alexandrini contra Neſtorium cum XII. Anathematiſmis* Latine verſam ad *Petrum* Epiſcopum, quæ ſubjicitur Codici Canonum Dionyſiano a Chriſtophoro Juſtello vulgato Pariſiis 1628. 8. & in Tomo priore Bibliothecæ Canonicæ Gvilelmi Voelli & Henrici Juſtelli pag. 175. & in Tomis Conciliorum. Interpretationem vero Epiſtolarum duarum Cyrilli ad Succenſum, quas a Dionyſio verſas Poſſevinus memorat, nemo adhuc, quod ſciam, in lucem protulit.

Dionyſius Hiſtoricus quem ex Jornandis cap. 19. de rebus Geticis, Voſſius memorat & Cangius, nec Latine ſcripſit nec hiſtoricus eſt, ſed Jornandes ſecutus eſt Euſebianum Hieronymi Chronicon in quo ad A. 255. hæc leguntur: *Peſtilens morbus multas totius Orbis provincias occupavit, maximeque Alexandriam & Ægyptum, ut ſcribit Dionyſius, & Cypriani de mortalitate teſtis eſt liber*. Dionyſius autem Alex. ſcriptor Græcus Chriſtianus intelligitur, ex cujus Epiſtola Paſchali teſtimonium de illa lue longe lateque graſſante exſtat apud Euſebium VII. hiſtor. Eccleſ. cap. 22. Recte hoc obſervatum Chriſtophoro Sandio in obſervationibus ad Hiſtoricos Latinos Voſſii pag. 4. ſeq.

Dionyſius Palæotus, Ord. Minor. auctor Officii proprii de B. Catharina Bononienſi, quod ab An. 1526. Clementis VII. conceſſione in ejus Natali peragitur. Vide Waddingum pag. 103.

Dionyſius Soulecbat, Ord. Minor. cujus

(*a*) Vide Baluzii Concilia Tom. 1. pag. 946.
(*b*) Vide Sozomenum VIII. 21. & Lambecium Tomo VIII. pag. 89.

Digitized by Google

jus *ſcedulæ revocationis quorundam articulorum* in diſputationibus ſolemnibus per eum Pariſiis & in curia Romana Avenionis A. 1365. & 1369. factæ exſtant in Bibliotheca Patrum, ut in noviſſima Lugdunenſi editione Tom. XXVI. pag. 488. 490.

Diſcipulus ſub cujus nomine exſtant A. 1418. ſcripti (*a*) *Sermones de tempore*, & *de Sanctis*, cum *exemplorum promtuario* ac *miraculis B. Virginis*, quibus annexi ſunt etiam *caſus Papales & Epiſcopales*, *atque a ſacra Communione inhibitiones*. in fol. vetus editio ſine anno & loco, (*b*) & Noribergæ 1480. Baſileæ 1482. Spiræ 1483. Daventriæ 1485. fol. tum Norimbergæ 1514. Colon. 1518. Pariſ. 1519. 4. Lugd. 1520. 4. Venet. 1598. 4. & Moguntiæ 1612. 4. Auctor *Johannes Herolt*, (*c*) Teuto, Ord. Præd. qui ſcripſit etiam *Quadrageſimale* & *de bello Albigenſium*. (*d*) Exſtant quoque ejus *ſermones ſuper Epiſtolas Dominicales*, *collecti e ſermonibus Wilhelmi Lugdunenſis*, *& ex dictis S. Thomæ*, *Johannis Nyderi & aliorum*, qui prodiere A. 1488. fol. & *Eruditorium Vitæ*, ſive *de eruditione fidelium Chriſti*, ſeu *Loci communes* in quibus continentur *explicatio Decalogi*, *Orationis Dominicæ*, *Angelicæ ſalutationis*, *Symboli Apoſtolorum*, *ſeptem Sacramentorum*, *totidem donorum ſancti Spiritus*, cum tabula pro ſermonibus de tempore ex hoc libro colligendis per totius anni circulum. Argentinæ 1490. fol. Sermones cum eruditorio junctim editi Mogunt. 1612. 4. tribus Vol. In calce ſermonum auctor monet *Diſcipuli* ſe nomen adſciviſſe, *intitulantur ſermones Diſcipuli*, *quod in iſtis ſermonibus non ſubtilia per modum Magiſtri*, *ſed ſimplicia per modum diſcipuli conſcripſi & collegi*. Ætatem ſuam ſignat ſermone Dominic. 2. poſt feſtum SS. Trinitatis: *ab Abraham uſque ad Chriſtum tranſacti ſunt duo mille ſexcenti ſeptuaginta ſex anni: a Chriſto autem tranſacti ſunt millequadringenti decem & octo anni*. Citantur ab eo (*e*) Ambroſius, Auguſtinus, Baſilius, Boethius, Cæſarius, Caſſiodorus, Gregorius Papa, Holkot, Hubertus, Iſidorus, Thomas, Jacobus de Voragine, Ariſtoteles, Ovidius &c. * Si quis amat eorum Scriptorum catalogum inſpicere, quorum meminit Diſcipulus, illi profecto alius a Fabricio Bibliothecarius adeundus eſſet; nam paucos admodum e multis profert. En minus notorum nomina: Joardanus, quo perſæpe utitur, Joannes a S. Geminiano, Gvillelmus Theophilus, Arnoldus, Petrus de S. Amore, Jacobus Januenſis, Gvillelmus in lib. de Apibus, Holkot in lib. Sapientiæ, Liber de Donis, Jacobus de Vitriaco, Arnoldus in narratorio ſuo, Viridarius in quodam ſermone. Henricus de Haſſia ſuper Geneſim, Chronicon Helipandi ad an. 1058. Albertanus de menſura loquendi, Mag. Umbertus de ſeptemplici timore, Gvillelmus Lugdunenſis in ſumma vitiorum.

Dithmarus, ſive *Diethmarus*, *Helmovardienſis Abbas*, *Scriptor Vitæ S. Modoaldi circa Annum* 1107. Ita Cangius, ex memoriæ puto errore. Nam *Stephanus*, Abbas Leodienſis, qui A. 1112. obiit, rogante *Diethmaro*, ſive *Thietmaro*, Helinvvardicenſis Cœnobii Abbate, *vitam S. Modoaldi*, Trevirenſis Archiepiſcopi, qui Anno Chriſti 656. obiit, *tribus libris* ſcripſit editam a Surio & in Actis Sanctorum XII. Maji. Subjungitur tamen *Diethmari* ad Stephanum Leodienſem *Epiſtola de translatione S. Modoaldi* facta A. 1107. in Oratorium Petri Apoſtoli in Cœnobium Helinvvardeshuyſen. De *vita & miraculis S. Remacli*, quæ in quibuſdam Codicibus *Thietmaro* adſcribitur, vide infra in *Notgero* Leodicenſi.

Dithmarus, ſive *Ditmarus*, ex illuſtri

Co-

(*a*) Jacobus Quetif Tom. I. Bibl. Dominicanorum pag. 763.

(*b*) *Unſchuldige Nachrichten* A. 1724. pag. 698.

(*c*) Vitioſe aliis *Heriot* vel *Berolis*.

(*d*) Vincentius Placcius de ſcriptoribus pſeudonymis n. 841. pag. 238. ex Caſtillo & Altamura: quanquam laudatus Quetifus de ſcripto bellum Albigenſium perſequente addubitat.

(*e*) Tobias Eckard Catalogo MSS. Bibl. Quedlimburgenſis pag. 23.

Comitum Saxonicorum Walbeccenſium ſtirpe, Martisburgenſis ab An. 1008. ad 1118. Epiſc. de cujus gente, vita & laudibus præter veterem ſcriptorem Chronici Antiſtitum Merſeburgenſium, apud Reineccium, Maderum pag. 255. & Leibnitium Tomo 1. pag. 427. plura Reineccius ipſe & Maderus, ac prolegomenis ad Tomum 1. Brunſvicenſium num. XXIX. Leibnitius. Scripſit Dithmarus inſigne *Chronicon* libris octo, de geſtis quinque Imperatorum per annos CVII. *Henrici I.* & trium filiorum ejus *Ottonis*, qui dictus eſt Rufus, & *Ottonis* ſecundi, nec non tertii *Ottonis*, qui dicebatur pulcher puer, & *Henrici II.* cui adhæſit nomen pietatis. Primus edidit *Reinerus Reinecius*, ſed mancum initio & pluribus hiulcum lacunis Francofurti 1580. fol. recuſum deinde A. 1600. apud Wechelium, una cum aliis ſcriptoribus rerum Germanicarum. Deinde ſeparatim *Joannes Joachimus Maderus*, cum notis marginalibus, Tabulis genealogicis & indice copioſo. Helmſtadii 1667. 4. Denique laudatus *Leibnitius* Dithmarum reſtitutum, toto pæne ejus contextu ex MS. quod Papebrochius cum illo communicaverat emendato & lacunis ingentibus expletis redintegratum vulgavit Tomo 1. ſcriptorum Brunſvicenſium p. 323. Hanoveræ 1707. fol. In eodem Tomo p. 1005. 1006. Variæ Lectiones & emendationes Ditmari ſerius annotatæ exhibentur. *Hunc Ditmarum*, inquit, *etſi rudem ſtylo & obſcuriuſculum ſubinde ſcriptorem, merito in pretio habemus, quod res ſui temporis pene ſolus poſteris tradidit ex fide: peritiſſimus eorum quæ ſcripſit. Itaque Andreas Brunnerus merito opus ejus* unicum ſui ævi theſaurum *appellat*. Germanica *quidem, & certe* Saxonica *pleraque ſine ipſo ignoraremus*. Miſnicas *antiquitates nemo ipſo luculentius dedit*. *Urbis* Lipſiæ, *patriæ meæ, meminit omnium primus: &* Sileſiæ *etiam, ſub nomine pagi* Silenſis. *Idem de* Slavicis. Polonicis, Hungaricisque *dicendum eſt, Hiſtoriam veterem earum gentium ſine Ditmaro mancam fore. Et præ his quæ ille tradidit, nihili ſunt quæcunque de ſuo afferre poſſunt* Poloni, *ſerius ſcriptores nacti*.

Chronicon Monaſterii S. Benigni *Divionenſis*. Vide ſupra, *Benigni*, T. 1.

Liber Pontificum, qui dicitur Diurnus, laudatur ab Ivone Carnotenſi Epiſt. 60. ad Hugonem Lugdunenſem, atque alibi: eſtque Codex ſæculo octavo ſcriptus, (*a*) in quo formulæ ſuperſcriptionum & ſubſcriptionum, quibus Pontifices Romani in Epiſtolis ſoliti ſunt uti, electiones & Ordinationes Pontificum & ſuburbicariorum Epiſcoporum, & quæcunque ad omnem illum ritum ſpectant: nec non profeſſiones Fidei, Privilegia, Conceſſiones & Præcepta. Hunc ex Codice nongentorum annorum Collegii Claromontani Soc. Jeſ Pariſienſis collato apographo Codicis Romani primus edidit *Joannes Garnerius*, Soc. Jeſ. Pariſiis 1680. 4. (*b*) additis eruditis notis, ac præterea tribus diſſertationibus, quarum prima refert titulos, quibus in Epiſtolarum inſcriptionibus uſi ſunt Pontifices ſæculo IV. V. VI. VII. VIII. & IX. In ſecunda diſſerit de cauſa Honorii Papæ, quem negat a Synodo ſexta perculſum anathemate, quod unicam in Chriſto voluntatem cum Monotheletis docuiſſet, ſed tantum quod docentibus faverit, docendique opportunitatem ſuppeditaverit. Tertia denique de uſu pallii Patriarchalis cum Epiſcopis communicato. Hanc Gernerii editionem recudi nuper curavit Vir Juris Conſultiſſimus *Chriſtianus Godfridus Hofmannus* in nova ſcriptorum ac monumentorum Collectione, Tomo ſecundo, Lipſiæ 1733. 4. Libris prohibitis adſcriptum, ex Danielis Papebrochii apologia adverſus Sebaſtianum a Paulo Carmelitam articul. XIV. notavit (*c*) W. E. Tentzelius, quod minus mirum eſt,

cum

(*a*) Garnerius in præfat. & Caveus hiſt. lit. S. E. ad Annum 714.

(*b*) Journal des Scavans A. 1680. pag. 37.

(*c*) In dialogis vernaculis menſtruis Anno 1698. pag. 277.

cum editio quam ex Codice Romano Lucas Holſtenius An. 1660. adornaverat, plane ſit ſuppreſſa. Stephanus Baluzius notis ad Antonium Auguſtinum de emendatione Gratiani pag. 433. *Librum diurnum non extare putabat Antonius Auguſtinus. Et tamen varia ejus exemplaria etiamnum ſuperſunt, unum Romæ in Bibliotheca Vaticana, alterum Lutetiæ in Bibliotheca Collegii Claromontani Societatis Jeſu, ex quo nonnulli viri clariſſimi deſcripſerunt in ſuos uſus. Immo vir clariſſimus Joannes Launojus aliud exemplar viderat,* (*a*) *ut ipſe teſtatur in diſſertatione de Lazari & Magdalenæ in Provinciam appulſu cap.* 10. *obſervat.* 10. Laudatum porro Romanæ Eccleſiæ Diurnum, *inquit*, qui videre voluerit, apud eos videbit, ad quos integra pervenit Caroli Montchalli, Toloſatis, Archiepiſcopi, Bibliotheca. *Vaticanum ediderat Vir de antiquitate Eccleſiaſtica optime meritus Lucas Holſtenius anno MDCLX. prioraque & poſtrema folia miſerat ad illuſtriſſimum Virum Petrum de Marca, Archiepiſcopum ea tempeſtate Toloſanum, e cujus manibus illa recuperavit Cœlius Picolomineus, Nuncius tum Apoſtolicæ Sedis in Gallia, nunc vero Eminentiſſimus Cardinalis. Suppreſſa autem ſtatim eſt editio illa Diurni,* (*b*) *neſcio quam ob cauſam. Fortaſſis quia in initio nimium multa circa electionem Romani Pontificis tribuuntur Imperatori & Exarchæ apud Ravennam commoranti.* Johannes Mabillonius in itinere Italico pag. 77. narrat Hilarionem Rancatum, Ciſtercienſem, hominem ſtudioſum & eruditum, qui Ughelli præceptor fuerat, habuiſſe antiquum Diurni exemplar, quod Allatius commodato cum accepiſſet, una nocte exſcripſerit & poſtea publicare voluerit, at impreſſionem prohibitam fuiſſe. Idem Mabillonius T. 1. muſei Italici p. 35. teſtatus conceſſum ſibi uſum vetuſtiſſimi illius annorum octingentorum exemplaris Vaticani, ex eodem loca quædam ſupplendæ editioni Garnerianæ, & Varias Lectiones eidem emendandæ pag. 32. 37. publicavit, ſubjuncta vita Hadriani Pontificis, in qua formulæ in Diurno libro præſcriptæ, prout a Pontifice uſurpatæ ſunt, referuntur pag. 38. 44. * Quanquam viri plures doctiſſimi, inquiſitione diligentiſſima inſtituta inveſtigare conati ſunt ætatem, qua liber confectus eſt; vicerintque ſæculo demum octavo coaluiſſe; cum multis tamen hæc tanta antiquitas ſuſpicioſa ſit; novam aliam probationem idipſum adſtruentem afferre opportunum maxime judico. Suppeditat illam MS. codex in Cathedrali Lucenſi ſervatus, & ſæculo octavo labente ſcriptus de quo ego peculiarem ſcripſi Diſſertationem inſertam Tomo XLV. collectionis opuſculorum, quæ Venetiis prodiit. Legenda ibi ſeſe offert Epiſtola Gelaſii Papæ more cæterarum formularum, quæ in libro Diurno leguntur, reſecta ſine die, & conſule, atque ejus ad quem miſſa eſt nominibus carens; ex quo certo indicio deprehendimus jam tunc certam aliquam collectionem formularum in uſus Eccleſiaſticos extitiſſe. Cum vero hanc ipſam formulam in libro Diurno legamus, quis non jure inferendum ſibi judicaret librum Diurnum jam tunc innotuiſſe? cum vero hæc ipſa formula brevior ſit, & nonnihil variet ab editis, integram hic dare juvat. *Incipit conſtituta S. Gelaſii Papæ, quas Epiſcopi in ordinatione ſua accipiunt.*

Papa ille, clero, ordini, plebi conſiſtentibus in civitate illa. Probabilibus deſideriis veſtris nihil attulimus tarditatis; Fratrem etiam & coepiſcopum noſtrum illum vobis ordinavimus ſacerdotem, cui dedimus in mandatis, ne umquam ordinationes præſumat illicitas, ne bigamum, aut qui virginem

(*a*) Meminit ejuſdem Launojus in aſſertione inquiſitionis in chartam immunitatis B. Germani pag. 160.

(*b*) Suppreſſionem illam a Curialibus Magiſtris & Inquiſitoribus factam Romanis, utpote non modo tanquam injuſtam & cognitioni Antiquitatis Eccleſiaſticæ inopportunam, ſed contumelioſam quoque in Pontificem & Eccleſiam Romanam, variis Epiſtolarum locis exagitat Launojus, quæ congeſſit laudatus Tentzelius T. 1. exerc. ſelect. pag. 353.

ginem non eſt ſortitus uxorem, neque inliteratum, vel in qualibet corporis parte vitiatum, aut ex pœnitente, vel curiæ aut cuilibet conditioni obnoxium, notatumque ad ſacros ordines permittat accedere. Sed ſi quos hujuſmodi ſorte repererit, non audeat promovere. Afros paſſim ad Eccleſiaſticos ordines prætendentes nulla ratione ſuſcipiat, quia aliqui eorum Manichæi, aliqui rebaptizati ſæpius ſunt probati. Miniſteria, atque ornatum Eccleſiæ, vel quidquid illud eſt in patrimonio ejus non minuere ſtudeat, ſed augere. De reditu vero Eccleſiæ, vel oblatione fidelium, quatuor faciat portiones, quarum unam ſibi retineat; alteram clericis pro officiorum ſuorum ſedulitate diſtribuat. Tertiam pauperibus & peregrinis. Quartam Eccleſiaſticis Tabulis noverit reſervandam, de quibus divino erit redditurus judicio rationem. Ordinationes vero presbyterorum, ſeu Diaconorum nonniſi quarti, ſeptimi, vel decimi menſium jejuniis, ſed & ingreſſu quadrageſimali, atque medianæ veſpere ſabbati celebrandum. Sacroſancti autem baptiſmi Sacramenta nonniſi in paſchali ſolemnitate, & Pentecoſtes meminerit eſſe præbenda exceptis his, qui mortis urgentur periculo, ne in æternum pereant, talibus debet remediis ſubveniri. Huic ergo ſedis noſtræ præcepta ſervanti devotis animis vos oportet ut inreprehenſibilem, placidumque fiat corpus Eccleſiæ per Chriſtum Dominum noſtrum, qui vivit, & regnat cum Deo Patre omnipotente & Spiritu Sancto per omnia ſæcula ſæculorum, amen.

Ab hoc Pontificali Diurno longe diverſa ſunt *Diurnalia*, ſive *Horæ Diurnæ* Breviarorum, Græcis καθημερινὰ quæ varia exſtant & variis in locis exſcripta typis, ut *Diurnale Pariſienſe* editum Pariſiis 1496. forma minore, *Antverpienſe* 1553. 1670. *Romanum* 1560. & juſſu Clementis VIII. recognitum 1602. *Ambianenſe* 1670. *Eccleſiæ Maronitarum* Rom. 1584. 8. &c.

In indice Romano Clementis XI. pag. 134. inter libros prohibitos refertur *Diurnale Romanum*, impreſſum Lugduni in ædibus Philiberti Rolleti & Bartholomæi Freni.

In Bibliotheca Telleriana, hodie S. Genovefæ Pariſ. exſtat MS. *Diurnale Officii pro Præſule vel Majore, cum vult officiare in Eccleſia Turonenſi.*

Joannes, *Dlugoſſus* (*a*) cognomine gentilitio, ſive *Longinus*, præceptor (*b*) filiorum Caſimiri III. Regis Poloniæ, ſenior Canonicus Cracovienſis & deſignatus Archiepiſcopus Leopolienſis, ſed antequam inaugurararetur, rebus humanis exemtus A. 1480. 29. Maji, ætatis 65. Scripſit *Hiſtoriæ Polonicæ* a Slavorum Polonorumque originibus uſque ad annum emortualem ſuum *libros XIII.* Ex his *ſex primores* libri, qui in An. 1240. deſinunt, præmiſſa vita auctoris jam lecta a Cromero, Dlugoſſique dedicatione ad defunctum jam (*c*) Zbigneum Cardinalem de Oleſnica, Epiſcopum Cracovienſem, & dedicatione editoris Felicis Herbulti Dobromiski *ad Venetos, Principem M. A. Memum & Senatum unicum Orbis terrarum*, prodiere Dubromili 1615. fol. *At*, quod notavit Daniel Papebrochius ad vitam S. Stanislai, Tom. 2. Act. Sanctorum Maji pag. 198. *ne reliqui libri imprimantur, prohibent Poloni, arbitrati in hiſce plurima regni ſui ſecreta prodi:* huic non obſtitit, quo minus editionem univerſi operis jampridem debeamus illuſtri Henrico L. B. ab Huyſſen, magno Ruſſorum Cæſari Petro a Conſiliis intimis, bellicis & Juſtitiæ, qui libros a *ſeptimo* quidem ad *duodecimum*, quos ab Alber-

(*a*) Minus recte aliis *Dugloſſus*, *Dugloſchus* &c. Slavonica enim dialecto *lugos*, *dlugos*, eſt longus.

(*b*) Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XXVI. pag. 405. ſeq.

(*c*) Dlugoſſus in inſcriptione ad Cardinalem optat ei, *viſione perfrui Remuneratoris æterni, & beata atque immortali ſtola potiri*. In ipſa autem Epiſtola: *Ego opus præſens meum*, inquit, *Paternitati tuæ jam ex mortalium converſatione ſubtracto & abſenti etiam corpore concreta & mortali exuto dedico, tuo ſuffragio mortali orbandum tutela. Idque eo libentius mea tenuitas aggreditur, quod a me id in corpore mortali poſito, tua exhortatione, cujus auctoritas apud me etiam poſt fata magna, eſt impletum.*

Digitized by Google

berto Dembinſkio, vexillifero Zatorienſi acceperat, primus una cum ſex prioribus vulgavit Lipſiæ 1711. fol. (*a*) Horum ultimus duodecimus deſinit in Anno 1444. ſive cæſo ad Varnam Uladiſlao. Sed deerat adhuc *decimus tertius* liber, prolixior cæteris, & res ab Anno 1445. ad 1480. perſecutus, quo & vitæ & Annalium ſcribendorum finem Dlugoſſus fecit. Hunc quoque laudatus Huyſſenius nactus, Codicis Cracovienſis apographum communicavit cum Lipſienſibus, qui eum ſimiliter A. 1712. fol. (*b*) vulgarunt cum erudita præfatione V. C. Johannis Gottlieb Krauſe (*c*) ſubjunctiſque 1. Vincentii *Cadlubkonis* hiſtoriæ Polonicæ libris IV. de quibus ſupra Tom. 1. 2. *Stanislai Sarnicii* Annalibus ab Aſarmotho conditore Sarmaticorum populorum ad Lechum, & a Lecho uſque ad Annum Chriſti 1586. libris VIII. ex editione Cracovienſi An. 1587. 3. *Stanislai Orichovii Okszi* Annalium ab exceſſu Sigiſmundi I. ſive Anno Chriſti 1548. ad 1552. libris V. & libro de Conſiliis & Concionibus in Conventu maximo Leopolitano A. 1537. & Vita *Petri Kmithæ* de Wiſnicze, Palatini Cracovienſis, A. 1553. defuncti, ſcriptore Anonymo, ex editione Dobromilenſi An. 1611. 4. Illuſtrium Virorum *Epiſtolis*, ſcriptis ab Anno 1567. ad 1577. inque tres libros digeſtis, & a *Stanislao Carncovio*, Epiſcopo Wladislavienſi & Pomeraniæ, editis Cracoviæ 1578. 5. *Stanislai Hoſii*, Cardinalis & Epiſcopi Varmienſis, Orationibus IV. & 6. *Stanislai Sarnicii* deſcriptione veteris & novæ Poloniæ & Ruſſiæ inferioris, edita primum Cracoviæ 1585. Nec omittendum, quod priori tomo hiſtoriæ Dlugoſſianæ præfigitur, *Samuelis Joachimi Hoppii*, Soltquella Marchici, ſchediaſma de *Scriptoribus Hiſtoriæ Polonicæ*, ſed longe auctius quam præſide præclaro Viro *Gabriele Groddeckio* in argumentum diſputationis publicæ propoſitum fuerat Dantiſci 1707. 4.

Cætera Dlugoſſi ſcripta ſunt: *De Vita S. Stanislai*, Epiſcopi Cracovienſis, quem Rex Boleslaus, ab eo ob libidines excommunicatus, ſua manu A. 1079. interfecit, *libri III.* editi primum Cracoviæ 1611. & Stanislao Dobielovviczio curante 1666. ac denique in Actis Sanctorum Tomo 2. Maji ad diem VII. p. 198. cum præludiis notiſque Danielis Papebrochii. Nam *Surius* quidem quam habet S. Stanislai vitam ad VIII. Maji profitetur ſe ex Joanne Longino mutuatum, ſed mutato fere ſtylo redegiſſe in compendium, & prologum utrumque ſatis longum omiſiſſe. Pleraque etiam ex Dlugoſſo mutuatus *Bartholomæus Sotarevius* in vita Stanislai, edita A. 1693.

Vitæ Epiſcoporum Plocenſium nondum viderunt lucem, (*d*) quanquam ſæpius provocat ad illas eiſque uſum ſe teſtatur *Stanislaus Lubienski* in vitis Plocenſium (*e*) Antiſtitum, quæ editæ primum Cracoviæ 1642. 4. obviæ in operibus Lubienskii poſtumis, Antvverpiæ 1643. in folio.

Vitæ Epiſcoporum Poſnanienſium (*f*) necdum ipſæ æditæ, licet viſæ Jacobo Brzemezkio & Thomæ Tretero, Canonico Varmienſi, (*g*) quorum vitæ Poſnanienſium Epiſcoporum prodiere Brunſbergæ 1604. 4. is non diffitetur ſe a Cromero obtinuiſſe manu exaratum (*h*) Dlugoſſi *Catalogum omnium Epiſcoporum per omnes univerſi Poloniæ regni cathedras ab ipſa cujuſvis fundatione ad ſua uſque tempora*. Vide ſis & Simonis Staravol-

(*a*) Acta Eruditorum A. 1712. pag. 302. Memoires de Trevoux An. 1711. pag. 1107. *Neue* Bibliothec Parte XV. Oudinus Tomo 3. pag. 2635. ſeq. *Neuer Bucher-Saal* XV. pag. 149. & XVI. pag. 225. ſeq. ubi accuratum de Dlugoſſiano opere judicium.

(*b*) Acta Eruditorum Tom. V. ſupplem. pag. 423. *Neue* Bibliothec parte XXVIII. *Neuer Biecher-Saal* XV. pag. 165.

(*c*) Addenda quæ de Dlugoſſo clariſſimus Krauſius in Diario, quod inſcribitur: *Umſtendliche Biecher-Hiſtorie* parte 2. pag. 145. ſeqq.

(*d*) Vide laudatum Krauſium p. 263. ſeq.

(*e*) Vitioſe *Placentium* apud Oudinum Tomo 3. pag. 2640.

(*f*) Idem Krauſius pag. 166.

(*g*) Apud Oudinum & in Roberti Geri appendice ad Caveum vitioſe *VVormacienſis*.

(*h*) Idem Krauſius pag. 167.

Digitized by Google

ſeu vitas Præſulum Poſnanienſium.

Chronicon de Epiſcopis Wratislavienſibus (*a*) a Godofredo Anno Chriſti 966. ad Rudolphum A. 1477. Vide Acta Eruditorum A. 1713. pag. 143.

Catalogus (*b*) *Epiſcoporum Smogrzovienſium & Piczinenſium* continuatus ab alia manu ad Annum 1520. MS. Uratislaviæ in Bibliotheca Rhedigeriana.

Præter hæc a Matthia Micheovio IV. 72. Chron. Polon. hæc Dlugoſſi ſcripta memorantur, inedita omni a & digna utique editione:

Vita B. Kunigundis, Conjugis & perpetuo Virginis Boleslai Pudici, Ducis ac Monarchæ Polonorum in Sandecenſi Cœnobio vita functæ & ſepultæ.

Geographia, ſive potius *Chorographia regni Poloniæ*, Urbes, caſtra, oppida, flumina, montes atque villagia cujus ſitus & diſpoſitionis ſint.

Libri inventarii proventuum Cathedralis Eccleſiæ Cracovienſis (*c*) & cunctarum Eccleſiarum collegiatarum conventualium & parochialium *diœceſis Cracovienſis*. Hoc opus Simon Staravolſcius pag. 31. hecatontadis ſcriptorum Polon. vocat *Eccleſiæ Cracovienſis Acta & Beneficiorum in diœceſi illa Eccleſiaſticorum Synopſin*.

Familiæ, *arma*, *& clinodia Nobilitatis Polonorum* cum origine & cauſſa eorundem.

Vitæ aliorum quorumdam (præter S. Stanislaum) *Sanctorum Polonorum Hungarorumque*. (*d*)

Vitam S. Stanislai Dlugoſſus dedicavit Sandivogio de Ezechel, Præpoſito Monaſterii Cladavenſis, qui gratias ei perſolvit litteris, quæ cum illa vita leguntur lib. 3. cap. 62. ſeq. & in quibus non modo teſtatur ſe a teneris & per annos quinquaginta circiter ab eo amari, ſed etiam hoc ipſum mactat encomio, quod in exemplum quod ament & ſectentur, libenter legendum offero lectoribus: *Tibi (Deus) ſingulariter*, inquit, *inter coætaneos tuos docile ingenium cum ſtudioſitate donavit virtutum; ut in tenera, quam novi ætate tua, inter maturos obverſatus viros creſceres ſemper moribus & meritis. Convenit in te ſatius flos ætatis & maturitas mentis, ut æquo gradu eloquentia tua & conſcientia pariter incederent. Acceſſit etiam oris veritati caſtitas animi, ut ab ore tuo cana ſemper manarent verba, curſuſque annorum uſque ad hos canos laudis tibi & honoris procuraret augmentum ex Dei dono, unde virtutum omnium ſumitur manifeſta cognitio. ..... Hæc te reſplendere fecit æqualem actionis merito & dictionis eloquio ac ſpecialibus tuam inclinavit mentem, ut oratoriam colendo diligeres artem, quæ utique apud veteranos Chaldæos, Hebræos & Latinos litterarum omnium humanarum eſt ornamentum .... In hac te cenſeo arte ſub noſtris præclarum ævis, ut & ſuaviter ſcias perſuadere animoſque audientium orando poſſis mulcere. Verum exiſtimo inter egregios noſtri dictatores ſæculi tu ipſe haberis, qui toto niſu de Italia, ubi Latina eſt ipſius ſcientiæ ſcaturigo, plures libros in eadem magno pretio congregaſti, nec uſque modo deſiſtis colligere: unde ex tuo dictatu in his ferme oris omnes hauriunt, tuiſque vaſis diteſcunt*. Non prætereundum & hoc, quod ſub finem hiſtoriæ ſuæ Dlugoſſus omnes patriam amantes obteſtatur, ut idoneis auctoribus Hiſtoriæ telam pertexere ne negligant: *Rogo & obſecro denique omnes Eccleſiaſticos viros, Regulares & Seculares, venerandos & egregios viros, Doctores, Profeſſores, Magiſtros, Studentes, Scribas, in qualibet facultate Alumnos noſtræ Univerſitatis ſtudii Cracovienſis generalis, ut & ipſi & quilibet eorum pro ſua virili ætate, morte mea ſecuta, Annalia præſentia continuent, & illa defluere deficereque non permittant. Quin imo Doctores, Magiſtros, Profeſſores, Collegiatos deprecor, obteſtor, & adjuro, ut una collegiatura de melioribus ſegregata, etiam Magiſtrum præcipuum, & ſtudiorum & literarum humanitatis peritum illi jungant; qui ab omnibus operibus*

(*a*) Idem Krauſius pag. 168. 170. ſeq.
(*b*) Id. pag. 169.
(*c*) Id. pag. 173. ſeq.
(*d*) Starabolſcius pag. 31.

Digitized by Google

bus laboribuſque & occupationibus vacans, Annalibus tantummodo ſe occupet, illa cogitet, illa amet, illis ſe oblectet, de illis tractet, de illis nocte dieque ſecum & cum aliis loquatur, commoditati quoque, utilitati & decori patriæ, plus tamen honori Dei & veritati provideat. Præterea etiam Martino Bielskio teſte lib. IV. Chron. Polonic. (*a*) teſtamento conſtitutum voluit Dlugoſſus, *ut ex Collegiatis Cracovienſibus laborem ipſius Hiſtoricum quiſpiam continuaret, & ut talem Hiſtoricum inter ſe continuo haberent*, *certos ipſi proventus aſſignavit*.

Thomas Dochingus, ſive *Dockingus*, *Dockingam* &c. Anglus Norfolcienſis, Ordinis Minorum, Theologus & Cancellarius Academiæ Oxonienſis circa Annum 1270. Ejus ſcripta, inedita pleraque omnia hæc memorantur a Lelando cap. 311. Wadingo pag. 324. Pitſeo pag. 347. Poſſevino Tom. 2. pag. 485. atque Oudino Tom. 3. pag. 525. Commentarius *in Deuteronomium*, *in Eſaiam*, *in Epiſtolas quatuordecim Pauli*, & *in Apocalypſin*. Commentarius & quæſtiones in librum *Jobi* & *in Lucam*. *In præcepta Decalogi*. *Lecturæ Bibliorum*. *Quæſtiones ordinariæ* LXXXVIII. & Commentaria in quatuor libros *Magiſtri Sententiarum*, edita Pariſiis 1505. *De ſufficientia Articulorum in Symbolo contentorum*, & quot Symbola ſunt, & in quot partes dividuntur &c. *Commentarius in poſteriora Analytica Ariſtotelis*.

Joannes Docreus Eyſengrenio pag. 131. b. & Voſſio pag. 508. ſcriptor libri *de vita*, *paſſione & ſepultura Dionyſii Areopagitæ*, clarus circa Annum 1318. Idem Poſſevino *Johannes Docæus*, Gallus, Ordinis Benedictini, ex Abbate S. Dionyſii Pariſienſis, Epiſcopus Laudunenſis, cujus exſtant *de æterna generatione Filii Dei & temporali nativitate*, Pariſ. 1554. 8. *Enarratio Dominicæ paſſionis*, ibid. 1552. *De Domini reſurrectione*, ibid. 1560. & *homiliæ ad populum*, Antvverpiæ 1561. *in Dominicas & feſta anni*, Pariſiis 1560. *Quadrageſimales*. 1555. * Extat apud me libellus Joannis Docei Archiprioris apud D. Dionyſium in Francia. Editus Pariſiis an. 1553. in 8. Hic porro auctor ſi idem eſt cum Joanne Docreo, ſive Doceo, de quo Fabricius hic, ut ne ambigo quidem, edidit etiam hiſtoriam de D. Dionyſii Martyris vita, paſſione, ac ſepultura, quam evulgandam typis tradidit Claudio Bodetio apud S. Dionyſium Monacho, teſte Roberto Vivario ejuſdem ordinis & Cœnobii in præfatione ad libellum de hac ipſa Dominica Paſſione a Doceo ſcriptum. Verum, ſiquidem confirmemus hunc Doceum a Fabriciano hoc non eſſe diverſum, conſtat recentiorem eſſe ſcriptorem, quam Fabricius arbitretur; nam Doceus iſte eodem vivebat tempore ac Robertus Vivarius, eodem ipſe Vivario teſte; Vivarius vero libellum hunc edidit primum anno 1553. ut eſt in fronte libri, ſed ſi mavis 1551. ut in finem ejuſdem libri ſcribitur. Inſuper in calce prefationis, quam Doceus eidem libello præſcripſit, hæc ſignantur: *conſcripta & abſoluta in ædibus Dionyſianis VIII. Kal. Aprilis* 1550.

Dodana, ſive *Duodena*, fœmina pia, quæ Bernardo Duci Septimaniæ, Comiti Barcinonenſi, S. Wilhelmi filio nupſit Anno Chriſti 824. Ejus *libellum manualem* ad Wilhelmum filium, vulgavit Mabillonius Sec. IV. Benedictin. parte 1. pag. 757. Vide Baluzii Marcam Hiſpanicam pag. 349. & Pagium ad Annum 824. n. XIX.

Dodechinus Presbyter in Longenſtein, natione Teutonicus, Abbas in Monaſterio S. Dyſibodi, ſcripſit *appendicem ad Chronicon Mariani Scoti* ab Anno 1084. ad 1200. editam a Johanne Piſtorio ad Mariani Scoti calcem pag. 457. 476. in tomo uno veterum Germaniæ ſcriptorum, Francofurti 1613. fol. Hujus *Epiſtolas*, & in his *libellum* in modum Epiſtolæ *de peregrinatione ſua Hieroſolymitana* evolvit Trithemius, qui *ſatis eleganti ſermone ſcriptum celebrat*.

Matthæus Doering, ſive *Dering*, aliis rectius *Matthias Doring*, ſive *Thoring*,

(*a*) vide Krauſium pag. 152.

Digitized by Google

(*a*) a patria Thuringia : apud Richardum Simonem (*b*) & alios, vitioſe *Dornick* : Theologus Ordinis Minorum, Profeſſor Erfordienſis, cui Fridericus (*c*) Langravius Thuringiæ A. 1431. reformationem Diſcalceatorum Iſenacenſium præ cæteris commendavit. Interfuit inde Concilio Baſileenſi, a quo An. 1443. creatus Miniſter Franciſcanorum Generalis, denique ultimos vitæ annos tranſegit in Conventu Kiritz oppidi Marchiæ Prignitianæ. Scripſit *Continuationem Chronici Theodorici Engelhuſii* ab Anno 1420. ad 1464. cui deinde alia manus adjunxit continuationem ab Anno 1464. ad 1497. Prodiit primum Lipſiæ 1730. in limine tomi tertii ſcriptorum rerum Germanicarum nobiliſſimi Menckenii, qui notat, ut Engelhuſii induſtriam in rebus Brunſvicenſibus, ita Dœringii in rebus Miſnicis ac Thuringicis, Brandenburgicisque magis enituiſſe. Nondum in lucem datum eſt Doringii hujus ſcriptum alterum, cujus ipſe ad Annum 1442. meminit his verbis: *Inter cætera mala præcipuum, quia potiores & doctiores Eccleſiæ, qui columnæ videbantur, ſua ingenia colentes, contra ſe invicem ſcribentes, hi pro Papatu, hi pro Concilio, hi primatum Papæ, hi pro Concilio tribuentes, ſcriptis Apologeticis mundum repleverunt, animoſque neutralium nedum, ſed & aliorum perplexos reddiderunt, quorum ſcripta quæ videbantur acutiora, recolligens, aliis modicum addens, in unum Volumen redegi. Titulum Volumini dedi : Liber Perplexorum Eccleſiæ.* Neque adhuc edita eſt, quod ſciam, *Appellatio contra Magdeburgenſem Archiepiſcopum* (*d*) Fridericum de Bichlinge, An. 1445. pro cultu ſuperſtitioſo hoſtiæ miraculoſæ in Wolſenac, MSta in Bibliotheca Paulina (*e*) Lipſienſi : Neque lucem vidit Anonymo Maderiano memoratum opus grande *in Eſaiam*, aut Commentarius *in libros ſententiarum*, vel *Dialectica*, aut *Sermones* ad populum & ad Clerum. Sed exſtat ejus *Defenſorium*, ſive *replicæ* (*f*) *adverſus Paulum Burgenſem* pro Nicola Lirano, cum Nicolai poſtillis, ſive ſcholiis in libros Biblicos, & Pauli ad ea additionibus ſæpius editæ, de quibus infra in *Lirano*. Quod vero Oudinus Doringio noſtro tribuere non dubitat Chronicon, quod in An. 1493. deſinens notum eſt ſub titulo *Norimbergenſis* Chronici, auctore *Hartmanno Schedelio* : id fide Codicis MSti Lipſienſis (*g*) ab eo fit, ſed auctoritati Trithemii & aliorum Codicum adverſatur, atque ſi Chronicon ſimile Doringius contexuit, ſaltim triginta vel quadraginta annos poſtremos neceſſe eſt, ut in continuatione Engelhuſii, ab aliena manu illi acceſſiſſe.

Ex libris *Dolabellæ* Agrimenſoris leguntur fragmenta quædam in ſcriptoribus rei agrariæ pag. 293. 301. de quibus dicere me memini in Bibliotheca Latina lib. 4. cap. XI.

Chronicon *Dolenſis* Monaſterii in Provincia Bituricenſi ab Anno Chriſti 917. ad 1345. & recentiore manu ab Anno 1459. ad 1550. cum notis Philippi Labbei, Societatis Jeſu, Pariſiis 1651. 4. & in tomo priore Bibliothecæ novæ MStorum Labbeanæ pag. 315. ſeqq. cum auctario de miraculis B. Mariæ Dolenſis pag. 319. 322.

Adamus de Domersham. ſupra, *Adamus*, Tom. I.

S. Dominicus natus Calervegæ in diœceſi Uxamenſi in Hiſpania, Anno Chriſti 1170. & deinde ex Canonico Regulari Uxamenſi, Conditor A. 1215. Ordinis Prædicatorum, approbante Innocentio III. qui viſus ſibi eſt videre Baſili-

(*a*) Vide Centuriam ſcriptorum Maderianam cap. 68. VVadingum pag. 255. & Oudinum Tomo III. pag. 2451. Journal lit. Tom. XVIII. pag. 198. ſeq.

(*b*) Libro tertio Hiſtoriæ Criticæ Veteris Teſtamenti cap. XI.

(*c*) Apud Joannem Georgium Reinhardum de jure Principum Germaniæ circa ſacra, Lipſ. 1717. 4. pag. 141.

(*d*) Vide Meibomium Tomo 2. rerum Germanicarum pag. 359.

(*e*) Joachimi Felleri Catalogus MSS. Bibliothecæ Paulinæ pag. 236.

(*f*) Thomam Aquinatem adverſus eaſdem Doringii replicas defendit *Didacus Deza*, Ord. Præd. de quo ſupra.

(*g*) apud laudatum Fellerum pag. 409. 410.

Digitized by Google

ſilicam Lateranenſem minantem ruinas, ſed ſubjectis Dominici humeris ſuſtentari. Hic eſt Ordo Dominicanus a primis initiis & Anno mox 1216. confirmatus etiam ab Honorio III. exinde longe lateque in hæc uſque tempora per totum diffuſus Orbem, nec minus *miſſionibus* in partes infidelium, quam *prædicatione* adverſus Albigenſes, & *inquiſitione* contra alios hæretici nominis infamia notatos, magnam in Romana aula auctoritatem laudemque apud ſuperſtitionis ſævæ patronos conſecutus. Scripſiſſe fertur Dominicus: (a) *In Pſalmos*, Romæ *In Matthæum* enarrationes, & ſeparatim *in caput octavum*. *In Epiſtolas Pauli*, & *in Epiſtolas Canonicas*, Bononiæ. *In Apocalypſin*. *Libellum confirmationis Fidei*, ſive rationes & auctoritates contra Albigenſes. *Auctoritates pro Eccleſiæ Catholicæ Fide*. *Acta* legati a Pontifice conſtituti, ſive *Miniſtri Prædicationis pro reducendis ad Eccleſiam hæreticis*. *Conſtitutionum*, regulæ S. Auguſtini ſuperadditarum *corpus*. Obiit Bononiæ A. 1221. Vide Tabulam Chronologicam Actorum ejus apud Qvetiſum Tom. 1. poſt pag. 84. & Acta Sanctor. T. 1. Auguſti. (b) Sanctis adſcriptus eſt (c) a Gregorio IX. A. 1234.

Vitam S. Dominici tradidere (ne recentiores jam memorem, Joannem Garzonium, M. Antonium Flaminium, Franciſc. Diacetium, alioſque multos)

S. Antoninus parte 3. ſummæ Hiſtoricæ titulo 23.

Bernardus Gvidonis de vita, obitu & miraculis B. Dominici, apud Quetiſum Tom. 1. pag. 44. *69.*

Conradus Teuto, circa An. 1290. S. Dominici vitam traditur ſcripſiſſe, ſed in dubium vocat Qvetiſus Tom. 1. pag. 421.

Conſtantinus Medices, Etruſcus, Epiſcopus Urbevetanus, defunctus A. 1254. Vita ab eo ſcripta exſtat notis illuſtrata apud Qvetiſum Tomo 1. pag. 25. 44.

Gerhardus de Fracheto, parte altera libri, cui titulus: *Vitæ fratrum*.

Gerhardus Provincialis Teutoniæ.

Humbertus in Chronico apud Qvetiſum Tom. 1. p. *69.* ſeq.

Jacobus de Voragine hiſtoriæ Lombardicæ cap. CVIII.

Jordanus Dominici amicus & ſucceſſor, a quo ſcriptam illius Vitam edidit Jacobus Qvetif, in limine tomi 1. Bibliothecæ Dominicarum p. 2. 24. cum notis.

Petrus Ferrandi, ſive *Ferdinandi*, Luſitanus. Vide Nicolaum Antonium Tom. 2. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ pag. 46.

Petrus de Natalibus Catalogi Sanctorum lib. VII. cap. 22.

Theodoricus de Appoldia (oppido inter Jenam & Vinariam) circa Annum 1297. ad Nicolaum Bocaſſinum Magiſtrum Ordinis, libris VIII. qui interpolati, nec integri apud Surium V. Auguſti. Adde Qvetiſum Tomo 1. pag. 453. ſeq.

Thomas Senenſis.

Vincentius Bellovacenſis XIX. 93. ſq. & XXX. 65. ſpeculi Hiſt.

Catalogus Scriptorum,
qui *de claris Dominicanis* & res Ordinis Prædicatorum tradidere.

Anonymi in Tomo ſexto monumentorum Edmundi Martene & Urſini Durandi, brevis hiſtoria Ordinis Prædicatorum pag. 331. Breviſſima Chronica Magiſtrorum generalium Ordinis pag. 344. 398. Numerus monaſteriorum monialium pag. 539. Brevis hiſtoria Conventus Pariſienſis fratrum Prædicatorum pag. 549.

Lean-

(a) Dubitat Natalis Alex. quem vide Sec. XIII. & XIV. Tom. 7. pag. 239. Librum vero de *corpore Chriſti* laudatum a Petro Galatino VI. 5. aliiſque notat auctorem habere *Dominicum de Pantaleonibus*, de quo infra. Confer Nicolaum Antonium VIII. 7. Bibliothecæ Hiſpanæ Tomo 2. pag. 68. ſeq. & Quetiſum Tomo 1. pag. 89.

(b) Acta Erud. 1734. pag. 58.

(c) Cherubini bullarium Tomo 1. pag. 103. Labbei Concilia Tom. IX. pag. 329. Acta Sanctorum Tom. 3. Aprilis pag. 872.

Digitized by Google

Leandri Alberti, Bononienſis de Viris illuſtribus Ordinis Prædicatorum, libri VI. Bononiæ 1517. fol. cum præfatione Ludovici Rhodigini. Et Italice: Delle donne che ſono ſtate illuſtri nella Domenicana Religione. ib. Labbeus notat Albertum uſum fuiſſe prolixo Chronico Ordinis Prædicatorum Ambroſii *Tegii* Mediolanenſis: ſcriptiſque Nicolai *Bagnatorii*, Joannis *Caroli*, Johannis Antonii & Sebaſtiani *Flaminiorum*, *Franciſci* Caſtilionii, Joannis *Garzonis*, Bartholomæi *Mortarii*, *Nicolai* Brixiani, & Georgii *Ravennatii*, Mediolanenſis.

Ambroſii de Altamura (*a*) Bibliotheca Dominicana ab Anno 1212. ad 1600. Romæ 1677. fol. Ejuſdem Panagion Dominicanum, Neapoli 1671. 8.

Jordani Anſalonii Siculi vitæ Sanctorum Ordinis Prædicatorum ex 1. & 2. Centuria Ferdinandi Caſtillo. MS.

Arnaldi de Badeto margarita Virorum illuſtrium Ordinis Prædicatorum. Toloſæ 1525. 4.

Nicolaus Bagnatorius. ſupra, Leander *Albertus*.

Timotheus Boſſonus, infra, Ferdinandus *de Caſtillo*.

Hieronymi Albertuccii de Borſellis, Bononienſis, (qui An. 1497. obiit) Annales, Chronicon & Tabulæ de rebus Ordinis Prædicatorum, Viriſque illuſtribus provinciæ Bononienſis. MSS. Bononiæ. Vide Qvetiſum Tomo 1. pag. 882.

Jacobi Buyens Vitæ illuſtrium Virorum Anglorum, Scotorum, Saxonum & Belgarum Ordinis Prædicatorum. MS. vide Echardum Tom. 2. p. 356.

Abrahami Bzovii Annales Ordinis Prædicatorum MSti, aliaque, de quibus Echardus Tom. 2. p. 491.

Ludovicus de Cacegas ſcripſit Luſitanice hiſtoriam Ordinis Prædicatorum in ditionibus Luſitanicis, cujus prima pars lucem vidit 1633. fol. ſecunda a Ludovico de Souſa. 1662. fol. Uliſſipone.

Hyacinthus Cambius, infra, Ferdinandus de *Caſtillo*.

Joannes Carolus, Florentinus, ſupra in Leandro *Alberto*.

Alberti Caſtellani, Veneti, Catalogus Virorum illuſtrium Ordinis Prædicator. Conſtitutiones & Privilegia, Chronicon &c. Vide Echardum Tomo 2. pag. 48.

Thomæ de Caſtellar Hiſtoria & Progreſſus Provinciæ Mexicanæ Ord. Præd. MS. & Triumphus Martyrum A. 1580. Hiſpanice.

Franciſcus Caſtilionius, Florentinus, ſupra, Leander *Albertus*.

Ferdinandus de Caſtillo & *Johannis Lopez* hiſtoria general de S. Domingo y de ſuo Orden de Predicatori. Valliſoleti 1611. 1612. 1615. 1621. 1622. fol. quinque Voll. & ex Hiſpanico Italice, Timotheo Boſſono interprete, Tomus I. & II. Venetiis & Panormi 1626. fol. atque Hyacinto Cambio de Janua, ſive Genuenſis, Tomus III. IV. & V. Florent. 1643. fol. Vide ſupra, Jordanus *Anſalonius*.

Joannis Michaelis Cavalieri, Bergomatis, Galeria de' Pontefici Domenicani e Patriarchi, Arciveſcovi e Veſcovi. Beneventi 1696. 4. duobus Voluminib. Confer *Pompeji Sarnelli* Epiſtolam Eccleſiaſticam XL. & infra, Vincentius Maria *Fontana*.

Hyacinthus Choquetius, Inſulenſis, de ſanctis Belgii, Ord. Præd. Duaci 1608. 8. & ex Latino Belgice a Leonhardo Janſſenboy. Antvverp. 1644. 8.

Ignatii Ciantis Cerimoniale Ordinis Prædicatorum. Neapoli 1658. 8.

Clemens Scotus de ingreſſu Ordinis in Scotiam.

Annales Dominicanorum *Colmarienſium* ab Anno 1211. ad 1303. apud Urſtiſium Tom. 2. pag. 5. 62. De auctore videndus Jacobus Qvetif Tom. 1. pag. 494.

Antonii a Conceptione, Luſitani, Chronicon & Bibliotheca Ordinis Prædicatorum, Pariſiis 1585. Vitæ Patrum ejuſdem Ordinis, Lovan. 1575.

Joannis a S. Cruce Chronicon. Ordinis

(*a*) Cenſura Richardi Simonis Tom. 2. Bibl. Criticæ cap. 4. pag. 88.

Digitized by Google

nis Prædicatorum, Ulyſſipone 1567. fol. Luſitanice.

Auguſtini Davila & Padilla Hiſtoria Provinciæ S. Jacobi Mexicanæ, Hiſpanice. Madrit. 1596. 4. Bruxell. 1625. fol. Pinciæ 1634. fol.

Franciſci Diego Hiſtoria della Provincia d' Aragon della Orden de Predicadores, des de ſu origen. Barcinone 1599. fol.

Jacobi Dominici, qui circa An. 1360. floruit, Catalogus Provinciarum & domorum tam fratrum, quam ſororum Ordinis, Chronica Capitulorum generalium & Provincialium Provinciæ & Aragoniæ: De privilegiis Ordinis, de modo celebrandi electiones, de judiciorum ordine &c. MSS.

Jacobus Echardus abſolvit Bibliothecam ſcriptorum Ordinis Prædicatorum elaboratam diligenter & accurate, quam affectam reliquerat *Jacobus Quetif*, defunctus Pariſiis Anno 1698. 2. Martii, ætatis 80. Lucem vidit opus eximium Pariſiis 1719. fol. duobus Voluminibus, quod in lucem proferri multi peroptaverant. (*a*) Vide Memorias Trevoltianas A. 1708. pag. 1493. & A. 1723. pag. 749. Acta Eruditorum A. 1720. pag. 153. & 441. ſeqq. ubi V. C. Joannis Erhardi Kappii (*b*) Obſervationes: & A. 1722. pag. 474. Nomina plerorumque, qui hiſtoriam Dominicanorum illuſtravere, obvia apud Echardum Tom. 2. p. 983. ſeq.

Georgii Eppii de illuſtribus Viris ac ſanctimonialibus Ordinis Prædicator.

Ambroſii Eſtienne Athenæ Prædicatoriæ, ſive Bibliotheca Patrum Ordinis Prædicatorum, ab initio Ordinis ad Annum 1688. ordine Alphabetico: MS. vide Echardum T. 2. p. 715.

Nicolai le Febure Agematologie de conventu Dominicanorum S. Jacobi Carnotenſis. Andegavi 1625. 8. Gallice. Ejuſdem Prædicator Carnuteus. Carnuti 1637. 8. Scriptum utrumque inſigne.

(*a*) Bælii Epiſt. p. 582. edit. primæ.

(*b*) Adde ejuſdem Kappii differt. de nonnullis Indulgentiarum quæſtoribus pag. 39. ſeq. Lipſiæ 1720. 410.

Alphonſi Fernandez, Placentini Hiſpani, Concertatio Prædicatoria pro Eccleſia Catholica contra Hæreticos, Gentiles, Judæos, Agarenos, ſeu Muhamedanos, per epitomen in Annales diſtributa, cum notitia ſcriptorum, Pontificum, Cardinalium, Præſulum, Confeſſariorum &c. ejuſdem Ordinis. Salmanticæ 1615. fol.

Dominicus Fernandez Navarrete de miſſione Ordinis Prædicatorum Chinenſi. Vide Echardum Tomo 2. p. 721. ſeq.

Petri Ferrandi Chronicon a B. Dominico ad Humberti tempora.

Sigiſmundus Ferrarius de rebus Ungaricæ Provinciæ Ordinis Dominicani, libris VIII. Viennæ Auſtriæ 1637. 4.

Andreæ Ferrerii de Valdecebro Annales Ord. Præd. MS.

Joannis Baptiſtæ Feuillet, *Jacobi Laſon*, *Stephani Tomæ Soveges*, *Caroli a S. Vincentio*, & *Caroli Raiſſon* Annus Dominicanus, ſive vitæ Sanctorum Ordinis Prædicatorum. Gallice in 4. Vide Echardum Tom. 2. pag. 748. Latina verſio affecta *Joannis Damaſceni Lubienecki* non vidit lucem.

Nicolaus Figuerez Valentinus in Vitis Patrum Ord. Præd.

Joannes Antonius Flaminius, & *Sebaſtianus Flaminius*. ſupra in Leandro Alberto.

Gvalſanei Flammæ Chronicon Ordinis Prædicatorum uſque ad Annum 1544. MSS.

Vincentius Maria Fontana, Romanus, in Catalogo ſcriptorum (*c*) Ordinis Prædicatorum Romanæ Provinciæ, & ſacro Theatro Dominicano. Conſtitutiones Ordinis ab Anno 1220. ad 1650. Romæ 1655. fol. 2. Voluminib. Pontifices, Cardinales, Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Abbates Dominicani. Romæ 1666. fol.

Antonii Franciſci Fracaſſi Vitæ Magiſtrorum Generalium, vide Mandoſium Tomo 2. Bibliothecæ Romanæ pag. 318. ſeq.

Ger-

(*c*) Giornale de' letterati di Roma An. 1670. pag. 62.

Digitized by Google

Gerhardus Frachetus, Lemovicenſis, circa An. 1257. vide Voſſium p. 481. & infra in Antonio *Senenſi*.

Joannis Baptiſtæ Fueillet l' Annèe Dominicale, Ambiani 1679. 4. De Martyribus & Sanctis ex Ordine Prædicatorum.

Joannes Garzo ſcriptor vitarum S. Dominici, Petri Veronenſis, Thomæ Aquinatis &c. editarum cum Leandro *Alberto*.

Georgius Mediolanenſis, infra, *Ravennatius*.

Gerhardi Lemovicenſis Vitæ fratrum juſſu Umberti de Romanis ſcriptæ.

Bernhardi Ghetaldi hiſtoria Virorum illuſtrium Congregationis Dominicanorum Raguſinæ.

Franciſcus Gonſalez a S. Petro de miſſionibus Ordinis Prædicatorum in Chinenſe regnum.

Ambroſius Gozzæus in Catalogo Virorum ex familia Prædicatorum in litteris illuſtrium. Venetiis 1605. 8.

Gilberti de la Haye Bibliotheca Belgico-Dominicana MS.

Bernardus Gvido, ſive *Gvidonis*, qui circa Annum 1300. ſcripſit de Viris illuſtribus Ordinis Prædicatorum, ex quo locus apud Baluzium Tomo 6. Miſcellan. pag. 444. 445. Et noviſſime Edmundus Martene & Urſinus Durand, viri clariſſimi in lucem produxerunt hujus Gvidonis hiſtoriam fundationum Conventuum Ordinis Prædicatorum Toloſanæ & Provinciæ, Provinciarum Tom. 6. monumentorum pag. 537. & Tractatum de Magiſtris Ordinis Prædicatorum & Provincialibus Provinciæ & Toloſanæ provinciarum pag. 398. Hæc addenda illis, quæ de Gvidone hoc dixi ſupra Tom. I. p. 220. ſeq.

Petrus Gvido patrui ſui Bernhardi exemplum imitatus in Vitis illuſtrium Ordinis Virorum.

Dominici de Herre faſti Dominicani. Antvv. 1675. 8.

Johannis Heyn Epilogus Chronologicus de conventibus & fundationibus Ordinis Prædicator. in regno Hiberniæ. Lovan. 1706. 4.

Philippi de Horto novo Catalogus illuſtrium Virorum Ord. Præd.

Humberti de Romanis, infra, *Umbertus*.

Camilli Jaſinsky Conſtitutionum Ordinis Prædicatorum & Ordinationum Summarium ab Anno 1220. ad 1629. Cracov. 1638. 4.

Nicolai Andreæ de Incontris necrologium Cœnobii S. Dominici Senenſis.

Bernhardi de Jonghe deſolata Batavia Dominicana, Gandavi 1718. 8. Ejuſd. Belgium Dominicanum, (*a*) Bruxellis 1719. 4.

Vincentii Juſtiniani Chronicon Ordinis Præd. MS.

Petronii Kamiensky antiquitas Ord. Præd. in magno Ducatu Lithuaniæ. Vilnæ 1642. 4.

Jo. Baptiſtæ Lancii elenchus ſcriptorum Dominicanorum.

Antonini Lembo Chronica Conventus S. Dominici Sorianenſis, cum auctario Dominici de Seminaria. Meſſanæ 1687. fol. Italice.

Hyacinthi Libelli Catalogus ſcriptorum Ord. Præd. MS.

Deſiderii Lignaminei de Viris ex pietate illuſtribus in familia S. Dominici.

Emanuelis de Lima hagiologium Dominicanum, Luſitanice. Ulyſſipone 1703. 1710. & 1712. fol. quatuor Voluminibus.

Joannes Lopezius, ſupra, Ferdinandus de *Caſtillo*.

Joannis Mahuet Prædicatorium Avenionenſe, ſeu hiſtoria Conventus Ordinis Prædicatorum Avenionenſis. Aven. 1678. 8.

Petri Malphei Athenænm Dominicanum MS.

Antonii Malleti Hiſtoria Virorum illuſtrium Conventus Ordinis Prædicator. S. Jacobi Pariſienſis, Gallice. Pariſiis 1634. 8. duobus Voll.

Joannis de Malliaco Chronicon Ordinis Prædicatorum.

Tho-

(*a*) Acta Eruditorum Tomo ſeptimo Supplementi pag. 459.

Digitized by Google

Thomæ Malvendæ Annales Ordinis Prædicatorum. Neapoli 1627. fol. 1630. edente Dominico Gravina.

Joannis a S. Maria vitæ Sanctorum Ordinis Dominicani. Pariſ. 1635. 4. Gallice 2. Voll. & 1647. 4.

Dominici Marii Marcheſii ſacrum diarium Dominicanum, Italice. Neapoli 1668. 1679. fol. ſex Voll.

Joannis de Marietta, Victorienſis, Catalogus Epiſcoporum & triumphus Virorum illuſtrium Ordinis Dominicani. Hiſpanice.

Antonii Mazenod Chronicon Conventus Tullenſis Ordinis Prædicatorum. MS.

Ludovici Meſplede notitia antiqui ſtatus Ord. Prædicator. ex primis ejus Conſtitutionibus. Pariſ. 1643. 8.

Godfridi a Mierlo Calendarium perpetuum, ſecundum inſtitutum Ord. Præd. XXXVI. tabulis conſtans, & poſt primam Didaci Ximenis Ariæ editionem emendatum. Antverp. 1566. 12. Vide infra in Jos de *Urdunna*.

Hyacinthi Montalti, Panormitani, iſtoria della Religione di S. Domenico nella Provincia Sicilia. MS.

Vincentii Montalvan Vitæ Sanctorum Ordinis Præd. Italice.

Bartholomæus Mortavius, ſupra, in Leandro *Alberto*.

Nicolaus Brixianus, ſupra, in Leandro *Alberto*.

Dionyſii de Occillis, Neapolitani, Cronica della Provincia Oſſervante del regno di Napoli dell' Ordine de' Predicatori. Hoc opus MStum legiſſe ſe teſtatur Nicolaus Toppi in Bibliotheca Neapolitana pag. 71. refertque poſt auctoris obitum fuiſſe *Theodorum a Valle*, Pipernenſem, qui illud pro ſuo edidit inſcripſitque: breve Compendio degli più illuſtri Padri della Provincia del regno di Napoli. Neapoli 1651. 4.

Joannis de Palentia Martyrologium Dominicanum, cum ejuſdem Ordinis Conſtitutionibus. Salmanticæ 1579. Venetiis 1582. 4.

Hyacinthi de Parra Catalogus auctorum Dominicanor. MS.

Benedicti Pauli, Florentini, breve MStum Chronicon Ordinis Prædicatorum, ſed Echardo judice accuratum, memorat Julius Niger pag. 95. hiſtoriæ ſcriptorum Florentinorum.

Dominici Peccioli, Piſani, Chronicon monaſterii S. Dominici Piſani.

Gvilelmus Pelhiſſo de rebus Ordinis Prædicatorum ab Anno 1214. ad 1246. & de Conventus Toloſani exordiis.

Vincentii Perſii Cœlum virgineum Ordinis Prædicatorum ſignis XII. hieroglyphicis per XII. ſanctos ſtellatum. Neapoli 1658. fol.

Laurentius Pignon, qui A. 1446. vixit, in Chronico & Catalogis variis, de quibus Quetif Tom, 1. p. 805.

Joannes Michael Pius, Bononienſis, *Domenico in Italia*, ſive de Viris illuſtribus Ordinis Prædicatorum in Italia, & notitia Conventuum & Monaſteriorum in Europa Indiiſque. Bononiæ 1607. Ticini 1613. & Bononiæ 1615. fol. 3. Voll. & Bononiæ To. 1. fol. 1620. cum addit. Italice.

Jacobus Quetif. ſupra, Jacobus *Echardus*.

Purpuræ Dominicanæ ſcriptor.

Georgius Ravennatius, Mediolanenſis, de Viris illuſtribus Ordinis prædicator. Provinciæ Romanæ, quo uſus Leander *Albertus*, de quo ſupra.

Seraphini de Razzis iſtoria degl' uomini illuſtri dell' Ordine Domenicano della Provincia Romana. Lucæ 1596. in 8.

Bolandus Scotus de dilatatione Ordinis S. Dominici.

Didaci a Roſario Chronicon Dominicanum, & Vitæ Sanctorum. Luſitanice.

Nicolai Roſelli, qui A. 1362. obiit, Commentarii MSti de rebus Ordinis Prædicatorum.

Andreæ Rovettæ de Brixia (*a*) Bibliotheca Chronologica illuſtrium Virorum Provinciæ Lombardiæ Ord. Prædicator. Bononiæ 1691. fol.

(*a*) Acta Eruditorum A. 1691. pag. 331.

P. Ruvierius eodem, quo tempore Bibl. Dominicanam Jacobo Echardo cœpimus debere, ipſe Annales accuratiores ejuſdem Ordinis condere inſtituit, ad quos ornandos ac perficiendos Magiſter Dominicanorum Generalis Antonius Cloche An. 1714. promulgavit Epiſtolam encyclicam ad Ordinis ſui Provinciales, Vicarios Generales Congregationum, & Conventuum Priores, quæ inſerta etiam legitur Diaro Eruditorum Italiæ T. XIX. pag. 430.

Stephani de Salanhaco, Aquitani, qui A. 1290. obiit, ſcripta varia, de quibus videndus Quetif Tomo 1. p. 415. ſeq.

Joſephus de Sarabia y Lezana Annales de la ſagrada Religion de S. Domingo. Madrit. 1709. fol. 2. Voll. deſinunt in A. 1291.

Thomæ Schiſladi, Siculi, circa Annum 1460. de Viris illuſtribus Ordinis Prædicatorum, MS. Vide Mongitorem Tomo 2. Bibliothecæ Siculæ pag. 262.

Vincentii Seiglier Florus Dominicanus, MS.

Dominici de Seminaria, vide, Antoninus *Lembo*.

Antonii Senenſis, Luſitani, Chronicon & Bibliotheca Ordinis Prædicatorum, Pariſiis 1585. & Index Scriptorum Aſceticorum ex illo Ordine. ibidem. Uſus Antonius vitis Patrum Dominicanorum, quas *Umberto* alii, alii *Gerhardo Fracheto*, ſive *Fraſqueto* tribuunt, ſub cujus nomine prodiit Duaci 1619.

Seraphini Sicci vitæ ſanctorum & ſanctarum Ordinis Prædicatorum, & Hiſtoria illuſtrium Dominicanorum. Italice.

Balthaſar Sorius, Valentinus, de Viris illuſtribus Dominicanis Provinciæ Aragoniæ.

Ludovicus de Souſa, ſupra, *Ludovicus de Cacegas*.

Friderici Steil Vitæ Sanctorum Ordinis Prædicatorum, Coloniæ 1676. Germanicæ. 4. Ejuſdem Ephemerides Dominicano-ſacræ. Dilingæ 1692. 4. 2. Voll.

Stephani de Exonia, qui circa Annum 1370. floruit, auctor Annalium Dominicanorum Hiberniæ uſque ad Annum 1374.

Jacobi de Suſato Chronica brevis ab origine Ordinis ad Annum 1445. itemque privilegia.

Ambroſii Tegii, Mediolanenſis, monumenta Ordinis Prædicatorum, ſive Chronica Dominicana MSta Tomis VI. vide Echardum T. 2. p. 35.

Anonymi *Teutonis* mare magnum privilegiorum Ord. Præd. Vide Echardum T. 1. p. 892.

Cherubini Torni elenchus ſcriptorum Ordinis Prædicatorum Provinciæ Venetæ. MS.

Theodorus a Valle, vide ſupra, *Dionyſius de Occillis*.

Ludovici Valleoleti tabula quorundam Doctorum Ord. Præd.

Roberti Ubaldini de Galliano Chronicon MStum Conventus S. Marci de Florentia uſque ad Annum 1435.

Caroli a S. Vincentio Chronologia Miſſionum Ordinis Prædicatorum ab Anno Chriſti 1417. ad 1562.

Umbertus Heduus de Romanis, Burgundus, qui A. 1277. obiit, ſcriptor libri de Vitis primorum Patrum Ordinis Dominicani. Vide ſupra in Antonio *Senenſi*. Opuſculum de eruditione Religioſorum. Lovan. 1576. forma minore. Ejuſdem Eccleſiaſticum officium Ordinis Prædicatorum libris XIV. Expoſitio in Conſtitutiones: Liber de inſtructione Officialium: Chronicon ab Anno 1203. ad 1254. Vide Qvetifum Tomo 1. pag. 143. ſeq.

Joannis de Urdunna Calendarium perpetuum juxta ritum Ordinis Prædicator. Venetiis 1584. 8. vide ſupra, *Godfr. a Mierlo*.

Ludovici de Urrera hiſtoria della ſacrada Orden de Predicadores en los remotos Reynos de Europa. Valentiæ 1611. 4.

Stephani Uſuſmaris Privilegia Ordini con-

Digitized by Google

conceſſa & Catalogus Virorum illuſtrium. Romæ 1555. 4.

Philippi Wolphii Viretum Dominicanum de vitis Virorum illuſtrium Ord. Præd. citatur a Baleo.

Didacus Ximenes, ſupra, Godfr. a *Mierlo*.

Conradi Zittardi Chronicon Ord. Præd. Dillingæ 1596. 4. Germanice.

* In tanta rerum ordinis Dominicani ſcriptorum copia illuſtrem locum meretur, atque tuetur opus eximium inſcriptum *Bullarium ordinis Fratrum* Prædicatorum ſub auſpiciis D. Benedicti XIII. Pont. Maximi vulgatum opera Reverendi P. F. Thomæ de Poll Generalis ordinis ejuſdem Magiſtri; collectum, atque illuſtratum notis a P. F. Antonio Bremond ejuſdem ordinis nunc meritiſſimo atque doctiſſimo ſupremo Magiſtro. Tomus I. Bullas continet ab anno 1215. uſque ad 1280. proditque Romæ an. 1729. in fol. Proxime ſucceſſit Tomus II. ab anno 1281. uſque ad 1430. Romæ 1730. Tom. III. ab anno 1430. uſque ad 1484. Romæ 1731. Tom. IV. ab anno 1484. ad 1549. Romæ 1732. Tom. V. ab an. 1550. ad 1621. Romæ 1733. Tom. VI. ab anno 1621. ad 1735. Romæ 1735. Tom. VII. ſupplementa continet uſque ad 1739. Romæ 1739. Tom. VIII. ſupplementa duo exhibet, additque varios indices Romæ 1740.

Alii Dominici.

Dominicus Abbas Ordinis Benedictini, multorum & ipſe conditor Monaſteriorum, defunctus An. 1031. de quo Leo Oſtienſis III. 33.

Dominicus de Barta, Ordinis Minorum, Provinciæ Aquitaniæ Miniſter Generalis, A. 1343. defunctus in Monte Peſſulano. Scripſit Poſtillam *in Apocalypſin*. Vide Waddingum p. 103.

Dominicus Bolanus, Venetus, clarus An. 1484. qui ad Nicolaum Marcellum, Ducem Venetorum, ſcripſit *de Immaculata Conceptione S. Mariæ*. Vide Trithemium cap. 883. * Opuſculum de conceptione S. Mariæ a Trithemio indicatum prodiit in 4. ſub hoc titulo: *Tractatus Dominici Bolani artium & philoſophiæ doctoris filii magnifici Dominici Candiani de conceptione B. M. Virginis*. Nullus tamen adeſt locus, & tempus editionis, quamquam eſt vetuſtiſſima.

Dominicus Bonaventura Feſſis de Fabriano, Picenus, Ordinis Minorum, quem idem Waddingus circa Annum Chriſti 1340. floruiſſe & patrui ſui *Franciſci Fabrianenſis* A. 1322. defuncti *vitam* & *Chronica brevia Ordinis Minorum* ſcripſiſſe teſtatur. Vita illa in Actis Sanctor. Tom. 3. April. p. 984.

Inſtitutorem vel inſtauratorem *Roſarii Dominicum*, vir doctus Andreas Rivetus (*a*) recte eundem facit cum auctore Ordinis Prædicatorum, qui ab illo Dominicani appellantur; ſed male eum vocat *Calaguritanum*. Nam Calagurin longe diverſam eſſe conſtat a S. Dominici patria, qui non Calaguritanus fuit, ſed Calarogitanus, a Calaroga, ſive Calaruega oppido diœceſis Uxomenſis in Caſtella veteri, cum Calaguris ſit Calahorra in Hiſpania Tarraconenſi. De roſario ejuſque auctoribus dixi in indiculo Mariano.

Dominicus de Caldariis, apud Colomeſium ad Gyraldum pag. 97. vitioſe pro *Domitio Calderino*, de quo ſupra Tom. I. pag. 321.

Dominicus Capranica, ſive *Capranicenſis*, Major Pœnitentiarius & ex Epiſcopo Firmiano Cardinalis, defunctus An. 1456. inter ſcriptores a Cangio refertur, quanquam ſcripta ejus, perinde ut *Angeli Capranicæ* Cardinalis, qui Anno 1478. obiit, nulla reperio. Provectioris jam ætatis virum Dominicum hunc morali Theologiæ ſingularem operam navaſſe & Biblioth. inſtructam reliquiſſe refert Ciacconius in vitis Cardinalium Tom. 2. pag. 1115.

* Quod Fabricio non obvenit videre ſcilicet, & legere ſcriptum ali-

(*a*) Apologia pro Maria lib. 2. cap. 12. Tom. III. Operum pag. 713.

Digitized by Google

quod Dominici Capranicæ; mihi obtigit excurrenti codicem MS. Vindobonenſem in quo ſcripta plurima continentur, de rebus Concilii Baſilienſis. Ibi enim hæc inter cætera legi pag. 29. *Cardinalis Epiſcopus Firmanus recurrit ad Concilium contra Eugenium IV. a quo plura contra jus & fas ſe paſſum queritur, & quod excluſum ſe ab electione Papæ contra omnem juſtitiam cum eſſet a Martino Papa Cardinalis electus quamvis non publicatus; ſed nihilominus Martinus per ſuam Bullam ibi recitatam locum ſuum reſervarat in caſu obitus Pontificis*. Incipit ſcriptum iſtud: *retulit quidam a felicis recordationis &c.* Hoc Capranicæ ſcriptum refutaſſe credo Jordanum Bricium J. C. in ſuo illo *tractatu pro Eugenio adverſus Cardinalem Capranica ſcripto juſſu Petri Card. Fuxenſis an.* 1433. quem legas apud Baluzium Miſcell. tom. 2. pag. 303. Alios etiam libros ab eo vulgatos tradit Baptiſta Poggius in ejus vita a Baluzio ibidem pag. 297. vulgata his verbis: *ſcripſit ille nonnulla erudite magis, quam eleganter, quæ in vulgus emanarunt ad religionem noſtram ſpectantia*. Denique Bibliothecæ Ambroſianæ codex MS. fert *Dominici Firmani de arte bene moriendi*, teſte Montfaucon Bibl. MSS. tom. I. pag. 513. Quod opus ab authore abſolutum anno 1452. diſcimus ex cod. 179. Bibliothecæ regiæ Pariſienſis. Ibid. tom. 2. pag. 905.

Aliud etiam Scriptoris hujus opuſculum ſervatur in MS. Codice Bononienſi Bibliothecæ Canonicorum Regul. S. Salvatoris, ut me per literas monuit vir doctiſſimus, editiſque operibus Clariſſimus RR. P. Abbas Joannes Chryſoſtomus Trombellus, cujus viri optimi, & ampliſſimi me obſervantiſſimum profiteor. Eſt illud: *Manipulus Epiſcopalis*; continetque optimas morum, & diſciplinæ leges animarum Paſtoribus, cæteriſque præſcriptas, ut vitam ad chriſtianam ſanctimoniam componant. Dirigitur F. Joanni Baptiſtæ de Firmo Ord. Prædicatorum Epiſcopo Hieropolitano, & ſuffraganeo ſuo Gabrieli de Camerino Vicario Firmano. In Præfatione vero ſcribit antehac *Conſtitutiones quaſdam* ſe in ea Provincia (Firmana) legatum ediſſe.

Dominicus Carthuſianus circa Annum 1460. natione Prutenus, auctor Hymni: *Homo Dei Creatura &c.* & librorum: *Sonus epulantis*, *Corona Mariæ*, *Revelationum*, ſive *libri experientiæ*. Vide Poſſevinum.

* *Dominicus a Corelia* pago Caſentinatis agri in adjacenti Florentina regione ſiti ordinis Prædicatorum natus anno 1403. denatus an. 1483. ſubita apoplexia correptus. Scripſit opus metricum inſcriptum *Theotocon* ſeu *de vita, & obitu B. Mariæ Virginis* libros IV. quorum duo tantummodo poſteriores nempe III. & IV. edidit Cl. Lamius Delic. Erud. tom. XI. pag. 49.

Dominicus de Dominicis, Venetus, & Epiſcopus Torcellanus primum, deinde Brixienſis, defunctus Brixiæ A. 1478. cujus *Orationes*, quas vocat elegantes, & *Sermones* laudat Trithemius cap. 858. Ex ejus libello ad Pium II. *de Reformatione Curiæ Romanæ* loca quædam affert Joannes Wolfius Tomo 2. lect. memorabil. pag. 891. *Tractatus de ſanguine Chriſti*, & *de filiatione Johannis Evangeliſtæ ad B. Virginem*, prodiere Venetiis 1557. & 1563. 8. Alia ejus ſunt, neſcio an edita: *De Cardinalium electione & legitima creatione* ad Calixtum III. *De poteſtate Papæ & Cardinalium*. *De Concilio & ipſius poteſtate ac Pontificis*. *Expoſitio Pſalmi centeſimi*: Miſericordiam & judicium cantabo, *ad propoſitum regiminis* Papæ vel Principis cujuſque. *An Divus Hieronymus fuerit Cardinalis*. *Utrum caput*, Conſtantinus, diſt. 96. *verum ſit*, *de baptiſmo Conſtantini*. *Summa ſecundum quam Archiepiſcoporum & Epiſcoporum notarii debeant officium exercere*. Vide Oudinum Tomo tertio pag. 2569. * Inter MSS. codd. Taurinenſes latiùs occurrit liber de *Epiſcopali dignitate* ab eodem authore ſcriptus. Eſt inſuper oratio habita in fi-

funere D. *Papæ Pii II. ejuſdem*. Inſuper eſt alius tractatus *An Papa ligetur vinculis ſui juramenti, & decretis*. Incipit: *Quia nonnulli*. Ex quo exordio intelligimus non alium deſignari librum a Ludovico Jacobo in Bibliotheca Pontificia ſub titulo de creatione Gardinalium, cujus idem eſt initium.

Dominicus de Flandria, Ordinis Prædicatorum, cujus *Quæſtiones Metaphyſicales*, in XII. libros Metaphyſ. Ariſtotelis, Venetiis 1496. 1499. Coloniæ 1621. Venetiis 1637. fol. *Quæſtiones* in libros III. *de anima*, Venetiis 1503. 1518. fol. & *in libros poſteriorum Analyticorum* memorantur in appendice ad Trithemium cap. 32. Sed quod ibi legas obiiſſe *Alexandro octavo* Pontifice, error eſt, & legendum *Alexandro ſexto*, ut recte Latinus Latinius & Jacobus Quetif Tomo I. pag. 894. qui An. 1500. Bononiæ defunctum teſtatur refertque quæſtiones in libros poſteriorum Analyticorum prodiiſſe cum quæſtionibus ejus *in elenchos*, ſive in *opuſculum S. Thomæ*, *de fallaciis*. Venetiis 1496. & 1565. *Quæſtiones quodlibetales*, Venetiis 1500. tum ineditas *ſummulas in Petrum Hiſpanum*, & Commentaria *in libros Phyſicorum* Ariſtotelis, *de Cælo & Mundo*, *de generatione & corruptione*, & *in parva naturalia*. Addit Quetiſus etiam *Commentaria in librum de cauſis*, *Proculi* neſcio cujus, & tractatum brevem *de ordine Divinarum Perſonarum*.

Andreas Dominicus Floccus, infra, *Floccus*.

Dominicus Forolivienſis, Ordinis Minorum, Inquiſitor hæreticæ pravitatis, ſcripſit *de Officio Inquiſitorum*, ita enim legendum e Waddingo pag. 104. non ut eſt apud Cangium, *de Officio Imperatoris*.

Dominicus de Sancto Geminiano, auditor Antonii de Butrio, clarus poſt ſæculi decimi quinti initia JCtus, cujus Commentarios *in ſextum Decretalium* laudat Gazalupus in hiſtoria interpretum & gloſſatorum pag. 508. Iidem MS. in Biblioth. Patavina teſte Tomaſino p. 4. b. Ejus *declarationes varias* Trithemius cap. 759. Vide Joannem Vincentium Coppium in viris inſignibus Sangeminianeuſibus, Florent. 1695. 4. Præter ejus commentarios in VI. Decretalium, cujus operis MSS. codices duos ſervat etiam Felini Bibliotheca, ſicut & volumina duo ejuſdem operis impreſſa, quorum unum nullam præſert adſcriptionem loci, & temporis, ſolamque habet impreſſoris inſcriptionem, cum ibi legatur hoc ſolitarium nomen *Sixtus Reuſſingen*. Alter vero impreſſorum Magiſtrum Adam Rot. Clericum Metenſem annumque 1471. tantummodo habet; præter, inquam, codices hoſce eſt alius codex MS. notatus n. 217. exhibens: *Dominici de S. Geminiano ſuper diſtinctionibus decreti commentum*. In ipſo operis veſtibulo hæc ſua manu ſcripſit Felinus Sandeus, *reperitur aliud opus ejuſdem Dominici ante iſtud editum, in quo plenius loquitur & magiſtralius; videlicet adaptando Canones ad intentionem Gratiani, ponendo caſum, & inſiſtendo in aliis habentibus legem. Sed opus hoc ſecundo loco doctius compoſitum plurimas novas, & utiles ponderationes habet reſecatis inutilibus*. In cod. 277. MS. legitur ejuſdem authoris commentarius *ſuper primo Decretalium ad Antonium de Butrio præceptorem ſuum*.

Dominici Gradenſis & Aquilejenſis in ditione Veneta Patriarchæ ſæculo medio XI. *Epiſtola ad Petrum Antiochenum*, Patriarcham, ſed Græce cum Latina verſione edita a Cotelerio T. 2. monument. Eccleſiæ Græcæ pag. 108. ſubjuncta Antiocheni reſponſione pag. 112.

Dominicus de Gravina, cujus Chronicon de rebus in Apulia geſtis ab Anno Chriſti 1333. ad 1350. editum in Theſauro Italiæ laudatiſſimi Muratorii Tomo XII.

Dominicus Jacobatius, ſive *de Jacobatiis*, Romanus, ex Auditore Rotæ & Epiſcopo Lucerino Cardinalis An. 1517. ad Annum 1528. quo Romæ obiit. De eo Proſper Mandoſius Centuria V. ſcriptorum Romanorum num. XXVI. p. 293.

Digitized by Google

293. Scripſit ad Clementem VII. opus *de Concilio* excuſum Romæ 1538. fol. & apparatus loco ad Concilia Labbei Pariſ. 1672. & Coleti 1728. fol. & in Tomo nono Bibliothecæ maximæ Pontificiæ Tomo IX. Romæ 1699. fol. Argumenta operis ſunt : *De Concilio*, *de loco Concilii*, *ad quem ſpectet congregare Concilium*, *quando ſit congregandum Concilium*, *quales debeant eſſe interfuturi Concilio*. *An Papa habeat auctoritatem a Conciliis generalibus*, & *an Concilium poſſit reſtringere auctoritatem Papæ*. *An Cardinales*, *qui diſceſſerunt a Papa*, *poſſint aggregare Concilium*. *An Papa poſſit accuſari de hæreſi*. *Ex quibus cauſis & quomodo poſſit Papa deponi*. *De appellatione a Papa ad Concilium*. * Conſilium *de computatione dotis in legitimum* extat in codice MS. Felini 398.

Joannes Dominici, Florentinus, Ordinis Prædicatorum, Archiepiſcopus Raguſinus & Cardinalis, defunctus A. 1419. Budæ Junii X. ad quem diem conſulenda Acta Sanctorum, ubi vita ejus compoſita a Johanne Caroli, Florentino. Scripſit *Luculam noctis* contra Collutii Salutati (*a*) librum de fortuna & fato: juris jurandi fide teſtatus ſe in nulla ſcientia Doctorem habuiſſe. Lectiones in *Eccleſiaſten*, & *Eccleſiaſticum*. *In Evangelium Matthæi* uſque ad caput XIX. *in Epiſtolam ad Romanos*, & *ad Corinthios*. *Itinerarium devotionis in Pſalmos & Cantica Canticorum*. *Super Magnificat*. *Quadrageſimalia* duo, quorum altero verſiculi Pſalmorum IX. primorum: altero regulæ Juris in libro ultimo ſexti Decretalium illuſtrantur, laudata ab Antonino Florentino ejus diſcipulo: (*b*) Poema *de vita & morte B. Virginis*, *& Eccleſiis apud Florentinos ei dedicatis*, (*c*) libris IV. *Sermones* varios & *Epiſtolas*. Tractatum *de Conceptione*. Librum *de Poſſeſſionibus*. *Orationem* in funere *Ludovici Boniti* Cardinalis. Vitam B. *Marcolini* Forolivienſis: & Italice *Regulam vivendi*, MS. apud Magliabechium, & *de Amore Charitatis* in 1. Cor. XIII. Venet. 1554. 1586. & Florent. 1595.

Dominicus Mancinus, infra, *Mancinus*.

Dominicus Nardi, Ordinis Prædicator. ſcriptor *Sermonum*, tribus Voll. defunctus A. 1385.

Dominicus Pantaleo, ſive de *Pantaleonibus*, Florentinus, Ordinis Prædicator. qui A. 1376. rebus humanis valedixit, ut Waddingum ſecutus recte Cangius & in Bibliotheca Mariana Hippolytus Maraccius: non A. 1262. ut cum Antonio Senenſi Poſſevinus aliique: neque 1476. ut Julius Niger pag. 153. hiſtoriæ ſcriptorum Florentinorum. Vide Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 675. ex quo ſicut etiam ex Altamura pag. 134. conſtat hunc Dominicum perperam a Waddingo & Cangio accenſeri Ordinis Minorum fratribus, quorum ſententiæ immaculatam B. Mariæ conceptionem defendentium oppoſuit dialogum *de peccato originali & gratia B. Virginis*, contra minus bene ſentientes & minores in Fide: nec non tractatum *contra protervos de peccato originali B. Virginis doctores*. Scripſit præterea Commentarium *in Salutationem Angelicam*. Ejuſd. eſt *diſcipulus ad mortales*, ſive tractatus ſuper *Miſerere*, Pſalm. 51. *Super caſu de Monte* (*d*) contra *Franciſcum de Empoli*, (*e*) Ordinis Minorum. *De forma conſecrationis ſanguinis Chriſti*, ad petitionem *Jacobi*, Epiſcopi Florentini. *De Subſtantia Orbis*, adverſus *Averroem*.

Dominicus Pratenſis de Vita *B. Davanzati* Confeſſoris prodiit in Actis Sanctorum Tomo ſecundo Julii 7. p. 527.

Dominicus Sinarra e Fabriano, ſive Fabrianenſis e Piceno (idem qui Cangio *Sinazza*, Rovettæ *Senarius*, vel *Smarra*) Ordinis Prædicatorum circa An-

(*a*) Vide ſupra, *Collutio*, Tom. 1. pag. 399.

(*b*) Summæ hiſt. tit. 23. cap. XI. §. 3.

(*c*) Julius Niger de ſcriptoribus Florentinis p. 280. Vide etiam Oudinum Tomo 3. pag 2221. & G. Joſephi Eggs Purpuram doctam Tomo 1. pag. 510.

(*d*) Apud Waddingum: *Tractatum de Monte communi*. Niger: *Tractatus plures de monte communi*.

(*e*) Apud Nigrum pag. 154. *de Emporio*.

Digitized by Google

Annum 1314. cujus nihil refertur præter Sermones de tempore & de Sanctis. Vide Quetiſum Tomo 1. pag. 527.

Dominicus Sotus, ſive *a Soto*, natus Segobiæ in Hiſpania A. 1494. Ordinis Prædicatorum, Theologus Salmanticenſis, Carolo V. Imp. a ſacris Confeſſionibus, Concilio Tridentino interfuit An. 1545. obiitque Salmanticæ An. 1560. de quo Nicolaus Antonius Tomo 1. Bibliothecæ Hiſpanæ pag. 255. ſeq. & Jacobus Echardus Tomo 2. de ſcriptis Dominicanorum pag. 171. ſeq. Scriptorum Catalogus apud utrumque videri poteſt, & apud ipſum Sotum in recognitione operum ſuorum, ad calcem commentarii in quartum Sententiarum. Præcipua ſunt Commentarii *in Epiſtolam ad Romanos*, Antvverpiæ 1550. & ex meliore editione Salmanticenſi 1551. fol. Annotationes ad *Joannem Ferum* in *Evangelium Johannis*, Salmanticæ 1554. 4. quibus Michael Medina, Bellarcenſis Franciſcanus Apologiam pro Joanne Fero (in Indice Romano prohibitam) oppoſuit Compluti 1558. & Moguntiæ 1572. 8. *De Juſtitia & Jure* libri X. poſt editionem Salmanticenſem 1556. fol. ſæpius recuſi. *De natura & gratia* libri tres itidem ſæpius ſubjecti prælo poſt primam editionem, Venetam 1547. 4. atque aucti *Apologia adverſus Ambroſium Catharinum*, Epiſcopum Minorienſem, certitudinis Gratiæ aſſertorem. *De cavendo juramentorum abuſu*, & *de ratione tegendi & detegendi ſecretum* libri III. Salmanticæ 1552. Deliberatio in cauſa pauperum, ſeu *de non inhibendo publico mendicabulo*. ibidem 1545. & Venetiis 1617. Commentarii *in quartum Sententiarum*, duobus Voluminibus, Salmanticæ 1560. fol. ac ſæpius alibi. In *Ariſtotelis* Dialecticam, Phyſicamque &c.

Joannes Dominicus Spazzarinus, infra, *Spazzarinus*.

Dominicus Sylveſter, Florentinus, circa Annum 1380. vixit, cujus Volumen metrice conſcriptum *de Inſulis & earum proprietatibus* evolviſſe ſe teſtatur Joannes Boccatius, MS. in Bibliotheca Sancti Spiritus Florentiæ Ordinis Auguſtini, una cum *Bucolico* ejus opere, ſive *eclogis decem*, & *Epiſtolis* compluribus vincta & ſoluta oratione.

Dominicus Toloſanus, agnomine *Grenier*, vel *Grinia*, Ordinis Prædicatorum, Papæ Joannis XXII. ſacri palatii Magiſter, & Epiſcopus Appamienſis circa Annum 1330. ſcripſit *Lecturam*, ſive Commentaria juxta litteralem & Myſticum ſenſum *ſuper tota Biblia*, ſex Voluminib. præmiſſa Epiſtolari præfatione ad Joannem XXII. cujus pars exſtat apud Quetiſum Tomo 1. pag. 613. Idem memorat quoque ejus *Rituale Appamienſis Eccleſiæ*, ſed in quo non tam rubricæ, ſeu ritus ejus Eccleſiæ, quam varii caſus ex Juris Canonici regulis enodantur.

Domitianus Ancyrenſis Civitatis Epiſcopus, ex cujus libello ad Papam Vigilium favente Origenianis nonnulla affert Facundus lib. I. cap. 2. & lib. IV. c. 4. ſed Græce, ut videtur, ſcripſerat, non Latine, itaque hoc erat loco rectius a me prætereundus.

Domitius Calderinus, de quo ſupra, *Calderinus* Tom. 1. & ad Trithemii cap. 838. Eum triginta vix annos (a) natum cum obiret An. 1477. duplici ornavit epitaphio Politianus, quæ in ejus epigrammatibus pag. 316. & 319. leguntur. Horum prius ita ſe habet:

Hunc Domiti ſiccis tumulum qui tranſit ocellis,
Vel Phœbo ignarus, vel male gratus homo eſt.
Intulit hic Vatum cæcis pia lumina chartis,
Obſtruſum ad Muſas hic patefecit iter.
Hunc Verona tulit docti patria illa Catulli,
Huic letum atque urnam Roma dedit juveni.

Domnizo, aliis *Donizo*, vel *Donnizo*, Presbyter & Monachus Canuſinus Ordi-

(a) Barthius Tom. 1. in Statium pag. 483.

dinis S. Benedicti, ſcripſit *libris duobus* carmine hexametro & magnam partem leonino *Vitam Mathildis* Comitiſſæ, celeberrimæ Principis Italiæ, quæ Anno Chriſti 1115. obiit. Edita eſt primum a Sebaſtiano Tegnagelio in veterum monumentorum ſylloge, Ingolſtadii 1612. 4. Deinde emendatior ex Codice Romano in G. G. Leibnitii ſcriptoribus Brunſvicenſibus Tom. 1. pag. 629. Denique ex Codicibus Padolironenſi & Regienſi caſtigatior, & verſibus multis locupletior, cum laudati Leibnitii & clariſſimi Muratorii notis in Tomo quinto Theſauri Mediolanenſis ſcriptorum Italiæ pag. 335. Pleriſque eorum quæ ſcribit Domnizo, ipſum interfuiſſe, & Papæ partibus contra Imperatorem Henricum IV. impenſius favere jam notatum Voſſio pag. 773. Nemo autem adhuc protulit, quod memorat Sandius ſcriptum Domnizonis ſoluta oratione, in quo de *Theobaldi*, Epiſcopi Aretini, caſtitate aliiſque virtutibus, & nonnulla eadem, quæ in vita Mathildis metro condita leguntur. * Domnizonis hiſtoriam ſoluta oratione conſcriptam ex Lucenſi Franciſci Mariæ Florentini Codice prior evulgavit Leibnitius, tum ex illo Muratorius Rer. Ital. Tomi V. pag. 389. ibi vero occurrunt ea omnia de virtutibus, & caſtimonia Theobaldi Epiſcopi Aretini, quæ Sandius hic apud Fabricium adnotavit. Hæc eſt igitur hiſtoria Domnizonis ſoluta oratione conſcripta non quidem ipſo Domnizone, ſed alio quopiam authore. Quare non eſt, cur Fabricius dicat a nemine memorari opus illud Domnizonis ſoluta oratione; non enim commemoratum eſt, ut a Domnizone confectum; ſed ex Domnizone petitum perquam notiſſimum eſt.

Donatus Acciajolus, ſupra, *Acciajolus* Tom. 1. pag. 4.

Ælius Donatus, Præceptor S. Hieronymi, Grammaticus, de quo in Bibliotheca Latina IV. 7.

Donatus e S. Agatha, Provincia Æmiliæ, Ordinis Minorum, hæreticæ pravitatis Inquiſitor, cujus *tractatum adverſus hæreticos* Waddingus pag. 104. memorat, cujus initium: *Spiritus Sancti Gratia*.

Donatiſtæ, ſive, quod malebat Creſconius Grammaticus, *Donatiani*, nomen ſchiſmatis famoſiſſimum in Africa ſæculo quarto appellatum a *Donato*. Verum in Donatiſtarum hiſtoria ne alios jam memorem, tres inprimis Donati celebres reperiuntur. Primus auctor ſchiſmatis *Donatus* Epiſcopus de *Caſis nigris* in Numidia An. Chriſti 313. alter præpollens eloquentia atque auctoritate, & libenter pro capite turbulentorum ſe venditans, *Donatus* A. 328. Epiſcopus Carthaginienſis: Tertius *Donatus Bagajenſis*, *Bagai*, ſive *Vagadæ*, in Numidia Epiſcopus An. 348. fax & tuba furoris *Circumcellionum*. Ex his ſolius *Donati* Carthaginenſis ſcripta memorari video, contra cujus *Epiſtolam* ſcripſiſſe ſe teſtatur Auguſtinus, ſed liber ille Auguſtini, ſicut & alii duo contra partem Donati, interciderunt. Sed interciderunt etiam Donati omnia, quem Hieronymus cap. 93. auctor eſt *multa* ad ſuam hæreſin pertinentia *opuſcula*, & *de Spiritu Sancto librum* ſcripſiſſe Ariano (*a*) dogmati congruentem. Auguſtinus hæreſi *69*. *Exſtant ſcripta Donati, ubi apparet eum etiam non Catholicam de Trinitate habuiſſe ſententiam, ſed quamvis ejuſdem ſubſtantiæ, minorem tamen Patre Filium, & minorem Filio putaſſe Spiritum Sanctum. Verum in hunc, quem de Trinitate habuit, errorem, Donatiſtarum multitudo intenta non fuit, nec facile in eis quiſquam, qui hoc illum ſenſiſſe noverit, invenitur.* Auctor Prædeſtinati lib. 1. cap. *69*. *Exſtant hodie ſcripta ejus, ubi probatur in Trinitate contra fidem Catholicam ſenſiſſe. Et quamvis unius ſubſtantiæ dicat in Trinitate Deum, Patrem tamen majorem Filio, Filium majorem Spiritu Sancto* con-

(*a*) Confer Sandii nucleum Hiſtor. Eccleſ. pag. 172. Petavium Tom. 2. dogm. Theol. de SS. Trinit. lib. 1. cap. 10. §. 8.

Digitized by Google

confirmare tentavit. Sed in hunc errorem ideo nullus de populo ejus adtendit, quia alia erat intentio inter partes.

Scriptores de Donatiſtis. ex Veteribus:

Conſtantini Magni Epiſtolæ apud Euſebium X. 5. & 5. & Nicephorum VII. 42. ſeq.

Philaſtrius hæreſi 83. qui *Parmenianos* etiam dictos teſtatur a Parmeniano Donati in Epiſcopatu Carthagin. ſucceſſore.

Auguſtinus Tomo IX. Operum & de hæreſibus cap. 69.

Auctor Prædeſtinati cap. 69.

Geſta Collationis (*a*) *Carthaginenſis* A. 411. & aliorum illo tempore in Africa atque alibi habitorum *Conciliorum*.

Optatus, de quo infra ſuo loco, & monumenta vetera cum Optato a Ludovico Ellies du Pin & Tomo IX. Auguſtini a Benedictinis edita.

Theodoretus IV. 6. de hæreticis fabulis.

Joannes Damaſcenus hæreſi 99. *Harmenopulus* cap. 17.

Joannes Zonaras & *Theodorus Balſamo* ad can. 61. Carthag.

Matthæus Blaſtares ſyntagmate Alphabetico Tom. 2. magni Synodici Beveregiani pag. 14.

E Recentioribus, præter Annalium & Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, hæreſiumque ſcriptores, & qui Auguſtinum vel Optatum illuſtrandum ſibi ſumſere:

Franciſcus Balduinus in delibatione hiſtoriæ Africanæ, ſive hiſtoria Collationis Carthag.

Joannes Conradus Dannhaverus diſſertat. ad Collationem Carthaginienſem. Argentor. 1668. 4.

Rèſponſe de Sieur *David* aux Remarques de Monſieur Launoy ſur la notion du Concile plenier. à Paris 1671. 8.

Svante Guſtavi Diez diſſ. de Circumcellionibus. Lipſiæ 1690. 4.

Joannes Forbeſius in inſtructionibus Hiſtorico-Theologicis p. 713. ſeqq.

Franciſcus de Harlay, Archiepiſcopus Rothomag. libro 1. & 2. de rebus Eccleſiæ, Pariſiis 1645. fol.

Thomæ Ittigii hiſtoria Donatiſtarum, diſſertat. ſecunda heptadis ſubjectæ ejus appendici diſſertationis de hæreſiarchis Apoſtolicæ & Apoſtolis proximæ ætatis. Lipſiæ 1696. 4.

Joannes Launojus de Conciliis in quibus Donatiſtæ damnati, partis V. Epiſtola prima, Tomo ultimo Operum, & in diſſertatione de notione plenarii apud Auguſtinum Concilii (Arelatenſis Anno Chriſti 314.) Pariſiis 1644. 1661. 1676. 8. & diſſertat. ejus adverſus Johannem Nicolaum defenſione, ibid. 1667. 8. & in ſcriptis tribus, Gallice, contra N. Davidem editis, Pariſ. 1671. 1672. 1675. 8.

Melchior Leydeckerus ad S. Auguſtini librum de unitate Eccleſiæ, & in diſſ. de Schiſmate Donatiſtarum, & hiſt. Eccleſiæ Africanæ illuſtrata.

Thomæ Long hiſtory of the Donatiſts. Lond. 1677. 8.

Joannis Nicolai, Ordinis Prædicatorum, de Concilio plenario contra Donatiſtas habito diſſertationes duæ. Pariſiis 1668. 12. 2. Voll. Giornale de' letterati di Roma 1668. pag. 95.

Chriſtiani Niſanii exercitatio de Donatiſmo, præmiſſa matæologiæ Labadianæ, quæ Germanice prodiit Mindæ 1673.

Henrici Noris, Cardinalis, Hiſtoria Donatiſtarum poſtuma, in Tomo quarto ejus Operum, Veronæ 1732. fol.

Emanuel Schelſtratenus Antiquitatis illuſtratæ parte 2. diſſ. 1. cap. 7. pag. 232. ſeqq. & diſſertationibus de Eccleſia Africana, Rom. 1679. 4.

Joannis Philippi Storrii, Paſtoris Heilbrunnenſis, *Bericht von Donatiſten*, *Franckfurt* 1713. 4. contra Godfridi Arnoldi hiſtoriæ hæreſium lib. IV.

Tom. II. H *Til-*

(*a*) Baluzius pag. 609. ad Cyprianum: *Utinam Harduinus voluiſſet ſequi editionem meam geſtorum, quæ certe, abſit verbo invidia, multo melior eſt quam ille dedit.*

Tillemontius Tomo ſexto memoriarum Hiſt, Eccleſ. editarum Gallice Pariſiis 1704. 4.

Henrici Valeſii diſſertatio de Schiſmate Donatiſtarum ſubjecta ejus notis in Euſebii Hiſt. Eccleſ.

El. Veielii de diſcrimine ingenti inter cauſam Donatiſtarum & Proteſtantium. Ulmæ 1686. 4. Adde *Antonii Sadeelis* opera pag. 873. ſeq. *Davidis Ancillon* Melange Critique Tom. 2. pag. 431. ſeq. &c.

Hermannus Witſius diſſertat. ultima Miſcellaneorum Tom. 1. p. 742. ſeqq.

Donatus, Afri eremitæ diſcipulus, Hiſpanis auctor monaſticæ obſervantiæ, teſte Ildefonſo cap. 4. de Scriptoribus Eccleſiaſticis. Idem *Servitanorum* in Hiſpania Abbas, cujus diſcipulus & ſucceſſor in eodem Monaſterio Abbas *Eutropius*, ut eſt in Chronico Joannis Biclarienſis ad Annum Juſtini V. & Mauritii Imperatoris II. ſive ad Annum Chriſti 570. & 583. Obiiſſe A. 575. traditur in Chronico Pſeudo-Maximi Cæſarauguſtani, (*a*) & *regulam Eremitarum S. Auguſtini* locupletiorem mitioremque primum in Hiſpaniam invexiſſe. Confer Philippum Elſſium pag. 175. ſeq. Encomiaſtici Auguſtiniani. *Regulam* Donati *ad Virgines* tranſmiſſam ad ſe ex vetuſto Codice a Canonicis regularibus Corporis Chriſti Colonia, teſtatur Aubertus Miræus ad Ildefonſum & in elencho regularum pag. 130. affertque ejus inſcriptionem, quæ ita ſe habet: *Sanctis & a me plurimum venerandis Chriſti Virginibus* Gvadſtrudæ *omnique ſuæ Congregationi*, *in Cœnobio a famula Dei* Flavia *conſtructo Donatus*. Hanc ipſam *Regulam* edidit Lucas Holſtenius in parte tertia Codicis Regularum pag. 47. ad 71. ſed ex fide Jonæ Monachi in vita S. Columbani cap. 13. recte tribuit *S. Donato*, *Veſontienſi* Epiſcopo, quem Joannes Jacobus Chifletius parte 2. Veſontionis pag. 157. ſeq. & Sammarthani Galliæ ſacræ Tom. 1. pag. 12h. notant Eccleſiæ illi præfuiſſe Anno Chriſti 630. ad 660. atque videri etiam auctorem *Commonitorii ad Monachos S. Pauli & Stephani*, quod vulgavit Holſtenius parte 2. pag. 44. & cujus perinde, ut regulæ illius ſæpius meminit Benedictus Anianenſis in Concordia Regularum, ſicut notavi Tom. 1. pag. 199. 200.

Donatus Bergomenſis Epiſcopus, infra, *Ludovicus Donatus*.

Donatus Boſſus, ſive *Boſſius*, natus Mediolani A. 1436. & cauſis in foro agendis magnam vitæ partem intentus, horas ſubſecivas per tria luſtra impendit ſcribendo *Chronico*, quod impenſis ſuis excudi fecit Mediolani 1492. fol. *Donati Boſſii*, *cauſidici & civis Mediolanenſis*, *geſtorum dictorumque memorabilium & temporum ac conditionum & mutationum humanarum ab Orbis initio uſque ad ejus tempora* (uſque ad Annum 1492.) *liber* ad illuſtriſſimum Principem Johannem Galeatium, Mediolanenſium Ducem ſextum. Subjicitur *Hiſtoria Epiſcoporum & Archiepiſcoporum Mediolanenſium* deſinens in Gvidantonio Arcimboldo, qui Archiepiſcopus creatus eſt Anno 1489. Hoc Chronicon cum legiſſet Matthæus Boſſus (de quo ſupra Tom. 1. pag. 264. ſq.) ita Epiſtola CXXIX. *ad Donatum Boſſum*, *eruditum & accuratum ſcriptorem temporum*: *Plurimum ſalve*, *vir ſine dubitatione erudite & accurate*, *Donate*. *Annotationes noſtri temporis*, *eventuſque bellorum*, *quos ſcribis legi tuos*, *& ita id avide quidem ac perbelle*, *ut ego te amo*, *Donate*: *& ut eſt honos gratiſſimus mihi*, *quem tu affers Boſſio nomini*, *a quo ego tecum originem duco*. Vide Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XXVIII. pag. 117. ſeq. & Philippi Picinelli Athenæum eruditorum Mediolanenſium p. 166.

Donatus Diaconus Eccleſiæ Mediomatricenſis, ſive *Metenſis*, ad Angelramum, Metenſem Epiſcopum, Caroli Magni Archi-Capellanum, circa Annum

(*a*) P. 354. edit. Franciſci Bivarii, Madrit. 1651. fol. & ad calcem Bibliothecæ veteris Hiſpanæ Nicolai Antonii Tom. 2. p. 283.

Digitized by Google

num Chriſti 795. ſcripſit *Vitam S. Trudonis* Confeſſoris, defuncti A. 698. Edita eſt a Mabillonio Sæculo 2. Benedictin. p. 1069.

Hieronymus Donatus, Patricius Venetus, obita ad Julium II. legatione de patria præclare meritus, diem obiit Romæ A. 1511. *Monumenta ejus ingenii, digna luce, quod publicis occupationibus abſolvi nequiverant, filii ſuppreſſerunt, edito* libro (*a*) adverſus Græcos *de ſacrorum Principatu cum Romano Pontifice contendentes. Legitur etiam* libellus Alexandri Aphrodiſei de Intellectu, (*b*) *e Græco in Latinum puriter ac appoſite traductus. Exſtant etiam aliquot* Epiſtolæ, *multa ſtyli gravitate conſcriptæ, ex his ea præſertim, qua Gallici fœderis compedes Maximiliano Cæſari exuendas perſuadet: altera, qua concuſſæ ingenti terræ motu Cretæ inſulæ, cum ipſe præſideret, clades terroreſque deſcribit.* Hæc Jovius in elogiis, cui ſuffragatus Joannes Pierius Valerianus lib. 1. de infelicitate lit. pag. 307. cum Donatum hunc *nullius ignarum doctrinæ, Poetam, Oratorem, Philoſophum, Theologum, Mathematicum peregregium celebraſſet*, ſubjungit: *Scripta ejus innumera ad immortalitatem elucubrata, quod eruditis indigniſſimum eſt ærumnarum genus, pauciſſimis admodum exceptis, quæ vivens ediderat, adhuc in tenebris jacent occultata.* De eodem Eraſmus in Ciceroniano: *Epiſtolæ quod pæne ſolum illius habemus, declarant illum quidvis præſtare potuiſſe, ſi voluiſſet huc animum intendere: ſed Reipublicæ negotia diſtraxerunt hominem ab otio litterario.* In Bibliotheca Barberina ſervatur ejus *Oratio* habita ad Julium Secundum nomine Reipublicæ Venetæ, typis exſcripta in 4. Effigiem ejus præter Jovium affert Nicolaus Reuſnerus k. e. cum hoc elogio:

Par mihi majeſtas fuerat ſermonis & oris,
Seu Latio, Grajo ſeu libet ore loqui.

* In bibliotheca collegii mei Lucenſis extat oratio illa ab hoc Hieronymo habita coram Julio II. impreſſa Venetiis an. 1504. in 4. Hanc vero dictam non quidem nomine Venetorum, ſed potius Cremonenſium, quorum oratorem agebat Donatus, certum eſt. Extat etiam ejuſdem Hieronymi Brixiæ impreſſa an. 1496. in 4. interpretatio enarrrationis S. Joannis Chryſoſtomi in illam particulam epiſtolæ S. Pauli ad Corinth. quæ in cœna Domini legitur.

Ludovicus Donatus, Patricius Venetus & Epiſcopus ab Anno 1475. ad 1484. *Bergomenſis*, cujus *Commentarium in quatuor libros ſententiarum* ad Paulum II. Pontificem, & *Orationes* varias memorant Trithemius cap. 859. & Ughellus Tomo 4. pag. 483. Hujus Donati edita Romæ a Zacharia Calliergo & Pio II. dicata opuſcula quatuor adverſus Græcos: *De Proceſſione Spiritus Sancti. De purgatorio. De azymo & fermentato, & de poteſtate Romani Pontificis*, ſubjuncta diſputatione *contra Bohemos de Euchariſtia, ſub una ſpecie a Laicis & Sacerdotibus cum non ſacrificant*. Fuit & *Ludovicus Donatus*, Ordinis Minorum & Cardinalis, capite minutus ab Urbano VI. An. 1385. ſed nulla ejus ſcripta invenio. Vide Nicolaum Comnenum de Gymnaſio Patavino Tomo 2. pag. 24. & 157.

Donatus Monœus Hibernus Midenſis, Provinciæ Hiberniæ Ordinis Minorum Miniſter, cujus brevem hiſtoriam ejuſdem Provinciæ habere ſe MS. teſtatus eſt Waddingus pag. 104. Non dubito hunc eſſe, qui *Dorotheus Monœus* apud Cangium appellatur.

Donatus Patavinus, de quo Franciſcus Petrarcha, qui A. 1374. obiit: *Fuit nuper Poetarum omnium, quos noſtra vel Patrum noſtrorum vidit ætas, facillime Princeps, niſi Civilis Juris ſtudium amplexus, & novem Muſis duodecim tabulas immiſcuiſſet.*

Tiberius Claudius Donatus, Gramma-

(*a*) Venet. 1525. (*b*) Sive *liber primus de anima*. Vide Bibl. Græc. IV. 25. Tom. 4. pag. 71.

maticus, Ælio Donato Junior, in uſus filii ſui *Tiberii Claudii Maximi Donatiani* ſcripſit jam ſenex *vitam Virgilii* non indignam lectu, & in illum Poetam *commentarios:* Eidem Donato quoque Codices nonnulli tribuunt *abbreviationem fabularum* Metamorphoſeos *Ovidii*. Vide, ſi placet, quæ de eo notavi in Bibliotheca Latina lib. 1. c. 15. & 12. ubi etiam index ſcriptorum ab hoc Donato ad Virgilium laudatorum, & de libro ejus, quem tantopere exſtare peroptabat Barthius ad Statii XI. 543. Thebaid. Tom. 3. pag. 1386. *quo Urbium, fluviorum, Deorum Dearumque Virgilio uſurpatorum nomina cum hiſtorica exegeſi Æneidos comprehendere voluit*.

Donatus Veſontionenſis, vide ſupra in *Donato Afri* diſcipulo.

Joannes Donckels, Prior Canicorum Regularium S. Auguſtini apud Tungrenſes, defunctus An. 1453. Ejus Tractatum *de gratitudine*, *ſub moralizatione Nicodemi & Joſephi ab Arimathia* MS. memorat Oudinus Tomo 3. pag. 2376. ex Valerii Andreæ Bibliotheca Belgica pag. 493.

Jacobus de Dondis, Medicus Patavinus, defunctus An. 1350. auctor *Promptuarii Medici*, ſive operis *de aggregatione Medicamentorum ad omnes ægritudines*, (unde illi nomen *Aggregatoris* Patavini. (*a*) Venetiis 1481. & 1576. fol. Etiam *de modo conficiendi ſalis ex aquis calidis Aponenſibus*, & *de fluxu ac refluxu maris*, Venetiis 1572. Vide Jacobum Philippum Tomaſinum Tom. 2. Gymnaſii Patavini pag. 156.

Johannes de Dondis, Jacobi filius, *Gabrielis* Medici præſtantiſſimi (ſed cujus ſcripta nulla) frater: Petrarchæ ſæpius laudatus, Medicus & ipſe ac Philoſophus, Patavii obiit An. 1380. octennio ante fratrem. Scripſit *Planetarium* de conſtruenda machina motus cœleſtes Planetarum imitante. Librum *de balneis Patavinis*, alterum *de cauſis caliditatis aquarum Aponenſium*, & tertium *de earundem natura*. Vide Tomaſinum pag. 158. & Joannis Jacobi Mangeti Bibliothecam Medicam Tom. 2. pag. 195. Jacobi & Johannis de Dondis ſcripta de fontibus calidis agri Patavini exſtant in Veneto opere de balneis, 1554. in fol. pag. 90. ſeqq. * Scripſit præter hæc a nemine quod ſciam indicatum hucuſque opuſculum hoc titulo: *Modus vivendi tempore peſtilentiali compoſitus per R. Magiſtrum Johannem de Dondis de Orologio illuſtris D. Ducis Mediolanenſis venerabilem medicum ad inſtantiam, & requiſitionem Epiſcopi Papienſis*. Habetur in MS. codice Riccardiano. Vid. Lamii Cathalogum Bibliothecæ Riccardianæ pag. 167.

Donnizo, ſupra, *Domnizo*.

Donus I. Epiſcopus Romanus ab Anno 677. Octobris 4. ad 679. Decembris 26. a Papebrochio creditur auctor eſſe *Epitaphii* ſcripti in *Honorium Papam* defunctum A. 638. quod exſtat in Gruteri Inſcriptionibus p. MCLXV. num. 11. igitur in verſo ultimo: *Quod Patris eximii ſim* Bonus *ipſe memor*, non legere jubet *Bonus*, ſed *Donus*. Vide Propylæum ad Acta Sanctorum Maji pag. 97. Leyſeri hiſtoriam Poetarum medii ævi pag. 187. 195.

Nicolaus Dorbellus, infra, de *Orbellis*.

Dorcatius non notus mihi niſi ex Iſidoro Hiſpalenſi, qui de notatione nominis pilæ differens libro XIX. Originum cap. ult. hos ejus verſiculos adducit:

Neu tu parce pilos vivaces condere cervi,
Uncia donec erit geminam ſuperaddita libram.

Matthias Doring, ſupra pag. 43. ſeq. *Doering*.

Petrus Dorlandus Dieſtenſis, Carthuſianus, Prior in Zelemenſi S. Johannis Carthuſia, apud Dieſtemium Brabantiæ oppidum in diœceſi Leodicenſi defunctus An. 1507. Scripſit *Chronicon Car-*

thu-

(*a*) In Catalogo MStorum Bibliothecæ Paulinæ Lipſienſis pag. 260. memoratur *Aggregator Brixienſis*, ſeu opus de ægritudinibus a capite uſque ad pedes.

Digitized by Google

thuſianum, ſive *Coronæ de Viris Carthuſiani Ordinis illuſtribus libros VII.* ad Johannem Delphum, Carthuſiæ Lovanienſis Priorem. Hos ſubjunctis notis, ſive elucidationibus edidit Theodorus Petræus, Campenſis, Carthuſiæ Colonienſis alumnus. Coloniæ 1608. 8. *Violam animæ*, dialogis VII. quorum ſex priores abbreviati ex Theologia naturali *Raymundi Sebunde*, ſeptimus *de myſteriis Paſſionis Chriſti* a Dorlando additus. Toleti 1506. 4. Colon. 1500. 4 (*a*) & deinde Antvverpiæ 1533. 1543. Lugd. 1568. & omiſſo ſeptimo dialogo Colon. 1700. 12. *De Vita S. Annæ* libros quinque, Antvv. 1617. fol. Dialogum *de vitio proprietatis Monachorum*, Lovanii 1513. 4. *Explicationem myſticam habitus Carthuſienſis*, ibid. 1514. 8. Tractatum *de tribus Carthuſianorum votis*. Dialogos *de duabus Viis: De perſeverantia Noviciorum: De ſtabilitate Monachorum: De remedio amoris* dialogum practicum & heroicum. *De opere amoris & paſſione Chriſti. De vera amicitia. De extremis hominum calamitatibus. De dominatu Vitiorum. De dominatu Virtutum. De vera hominis Sapientia. De vera beatitudine. De laude & claritate veræ Juſtitiæ. De vera patientia, ex Chryſoſtomo* ad Stagirium Monachum. Dialogos *inter Sapientem & Inſulſum*. Inter Dieſtemium & Servatium *de cognitione ſui*. Inter Chriſtum & Franciſcum, *ſuper Charitate, procuratrice Salutis noſtræ. De unione, de inſtitutione optimi Paſtoris. Collationes de Militia ſpirituali*, & *Sermones III.* de eodem argumento. *De Sacerdotum dignitate. Speculum humanæ Vitæ. Pſalterium Virginis Deiparæ. Duas Coronas Roſaceas B. Mariæ*, carmine heroico. *Diadema S. Annæ*, verſu elegiaco. *De ſeptem B. Mariæ gladiis. De fraternitate compaſſionis ejuſdem. De S. Urſula* & ſodalibus ejus. *De S. Cæcilia*, cur Phœnici compararetur. De ſanctis, *Romano* milite & Martyre: De inventione & paſſione *S. Laurentii* Martyris. *Sermones de S. Laurentio. De S. Vincentio Ferrarienſi*, Ordinis Prædicatorum. De variis *S. Antonii* Abbatis tentationibus. De vita & converſatione *B. Catharinæ* Virginis & Martyris, & de paſſione ejuſdem ex Baptiſta Mantuano, Carmelita. *De Actibus & laudibus S. Joannis* Apoſtoli & Evangeliſtæ. *Quomodo ſancta Religio ſit inſtituta, corruptæ & reformata*. Librum *Epiſtolarum. Sermones* ex ſermonibus *Leonis* Papæ *de paſſione Domini. Sermones de tempore & ſanctis. Orationes ad SS. Trinitatem. Diſputationem Jeſu duodecennis cum Doctoribus in templo. De pane ſalutifero Vitæ. De laudibus Spiritus Sancti. De laude meditationis*.

Bernardus Dorna, Provincialis, diſcipulus Azonis, JCtus circa Annum 1250. qui denique poſt editum ſcriptum *de libellorum* in Judiciis offerendorum *conceptione* nomen profeſſus eſt ſuum inter Monachos Ordinis Minorum. Vide Pancirollum II. 36.

Thomas Dorniberg, Memmingenſis Svevus, Decretorum artiumque liberalium Doctor & Conſulatus Spirenſis Advocatus, compoſuit indicem in libros ſeptem *Compendii Theologicæ veritatis*, (*b*) quos cum illo præfixo habeo editos ſine Auctoris nomine & ſine loci nota A. 1473. fol. Atque inde eſt quod Compendium ipſum, inter præcipuos illa ætate libros Theologicos merito æſtimandum, Dornibergio alii tribuerunt, præter rem ſine dubio, cum longe antiquiorem auctorem habeat, ſive *Albertum Magnum*, in cujus operibus

(*a*) In Dialogorum prima hac editione Dorlandi nomen non invenio; ſed tribuuntur ei a Valerio Andrea pag. 736. & a Svvertio pag. 613.

(*b*) Ab hoc diverſum plane eſt *Compendium Theologiæ* libris duobus ad fratrem Reginaldum, quod extat inter *Thomæ* Aquinatis opuſcula Tomo XVII. Operum. Confer Jacobum Quetif Tomo I. de Scriptoribus Dominicanis pag. 332. & 470. ſeq. Aliud Compendium Theologicum diviſum in capita XCVIII. de quo B. Nicolaus Staphorſtius noſter Tomo III. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Hamburgenſis pag. 237. Aliud Capitibus conſtans CLXXVI. id. pag. 365. Aliud ex dictis Veterum Patrum, partibus abſolutum quinque. id. pag. 420. Aliud denique libris quatuor digeſtum, de quo idem pag. 371. ſeq.

bus legitur Tomo XIII. vel *Bonaventuram*, nam & inter ejus Opera in appendice Tomi octavi occurrit: vel *Ægidium de Columna*, Romanum, vel potius *Hugonem* (*a*) Argentinenſem, Ordinis Prædicatorum, circa Annum 1270. de quo infra, ſuo loco. Præterea Dornibergius hic in lucem dedit *Areolam, ex ſuaviſſimis ſalutiferiſque floribus glorioſi Confeſſoris B. Hieronymi*, Romæ 1472. fol. Vixit adhuc An. 1479. quo tempore Moguntiæ præſens interfuit inquiſitioni, quo id actum omnibus viribus, ut ad palinodiam (*b*) adigeretur Johannes Weſſelus, Groningenſis.

Matthias Dornick, ſupra, *Doering*.

Dorotheus Monœus, ſupra, *Donatus Monœus*.

Martinus Dorpius, vir candidus & eruditus, Theologus Lovanienſis, quem A. 1525. in flore ætatis defunctum pulchro ornavit epitaphio (*c*) Eraſmus, contra quem An. 1515. binas Epiſtolas impulſore Noxo, ſive Joanne Atenſi, Theologo Lovanienſi, (*d*) ſcripſerat Dorpius & encomium moriæ ipſi verterat vitio, (*e*) atque ut laudem ſive apologiam Sapientiæ reponeret, erat hortatus. Reprehendit etiam, quod Novum Teſtamentum Eraſmus Græce edendum novaque verſione donandum in ſe ſuſcepiſſet: ſed poſtea edoctus meliora, & a Thoma Moro (*f*) & ab ipſo Eraſmo (*g*) perſuaſus, omnia alia ſentire ſe teſtatus eſt in Oratione A. 1517. habita ante prælectiones Epiſtolarum divi Pauli, & Baſileæ 1520. in 4. edita, (*h*) in qua pag. 39. *Atqui, inquiet aliquis mihi, tu non meminiſti, quid olim in Epiſtola quadam eruditiſſimo Domino Eraſmo Roterodamo ſcripſeris, quam ſedulo niſus fueris alteram ſententiam defenſare? Memini probe, ſed ne longos logos legas, neve me vertam huc aut illuc, paucis recanto ſuffragium, tum ſic ſentiebam, nunc nihil minus. Nam qui potui aliter quam didiceram? verum ſimulatque veteres Theologos accuratius denuo percurri, & ea item legi, quæ doctiſſimi quique hujus tempeſtatis ſcripſerunt, præcipue longe eruditiſſimus vir Thomas Morus, perpetuum ſuæ Britanniæ decus, in Epiſtola quadam ad me ſua, continuo mutavi ſententiam, neque dubitem, quin mutaturus ſit quiſquis non omnino bonarum litterarum rudis proprie hanc rem veſtigarit, de qua* libellum *compoſui, quem Lovanii in ſchola publica Theologiæ ſtudioſis prælegi: & eram inſuper in* diſputationibus *quas vocant* Quodlibeticas, *ad eadem reſponſurus, id quod complures eruditi probe norunt, ac teſtari queunt, ni veritus fuiſſem ne quorundam aures novitas offenderet, a me præſertim profecta, homine (ut ipſis viſus ſum) novo*. Scripſit præterea Dorpius, procœmium & finem *Aulul ariæ Plautinæ* & prologum in Pyrgopolinicem, ſive *Militem* Plauti *glorioſum*: Orationem de *laudibus Ariſtotelis* adverſus Laurentium Vallam, habitam Anno 1510. editamque Lovanii 1514. 4. Aliam *de laudibus omnium diſciplinarum & amœniſſimi Lovanii Academiæque Lovanienſis*. ibidem. *De aſſumtione Virginis Deiparæ: Dialogum Veneris & Cupidinis*, Herculem animi ancipitem in ſuam militiam, invita Virtute propellentium. *Epiſtolam de Hollandorum moribus*, aliaſque Epiſtolas. Vide Valerium Andream pag. 648. ſeq. Bibliothecæ Belgicæ. Recognovit etiam Orationem Iſocratis ad Nicoclem, translatam a Rodolpho A-

gri-

(*a*) *Ulricum* Argentinenſem alii per errorem nuncupant.

(*b*) Vide G. Chriſtiani Johannis Volumen I. rerum Moguntinarum pag. 105. ſeq.

(*c*) Exſtat apud Swertium pag. 528. Athen. Belg. & in elogiis Belgicis Miræi pag. 39.

(*d*) Hermann. ab Hardt hiſtoria litteraria Reformationis pag. 75.

(*e*) Johannes Clericus in Eraſmi vita Tomo V. Bibliothecæ ſelectæ p. 210. Hermannus ab Hardt pag. 20. ſeq.

(*f*) Vide Richardum Simonem Tomo 2. Hiſtoriæ Criticæ Novi Teſtamenti pag. 80. ſeq. & Tom. 1. Bibliothecæ ſelectæ p. 88. ſeq.

(*g*) Thomas Morus Epiſtola gravi & digna lectu elegantique ad Dorpium data Brugis A. 1515. pag. 284. ſeq. Operum.

(*h*) Recuſa legitur Antwerpiæ 1531. 4. atque in laudati Hermanni ab Hardt hiſtoria litteraria Reformationis pag. 76. 87.

Digitized by Google

gricola, & cum Catonis diſtichis edidit, recuſam Lipſiæ 1517. 4. Argent. 1520. 8.

Georgius Dottanus, Oſtro-Francus, Profeſſor Theologiæ in Academia Lipſienſi, ſuperſtes adhuc A. 1514. cujus hæc ſcripta referuntur in Centuria Maderiana cap. XLIX. Carmen *de quatuor Evangeliſtis*. Sermo verſibus concinnatus *de S. Pauli laudibus*. Poema ad Juventutem *de curſu & brevitate temporis*. Aliud *contra oſores poetarum*. *Epitaphia* & *Epigrammata*. *Epiſtolæ*. Opuſculum *de coloribus Rhetoricis*.

Gavinus Douglas, ſive *Galvinus Douglaſſius*, Scotus, Epiſcopus Douncheldenſis, ſive Dunkeldenſis in Scotia, defunctus Londini A. 1521. ſcripſit *Commentarium de rebus Scoticis* miſitque ad Polydorum Virgilium, qui laudat libro tertio Hiſtoriæ Anglicanæ pag. 71. editionis Thyſianæ, ſed num Latine an Scotice ſcripſerit, non teſtatum reliquit: inter Latinos tamen Hiſtoricos locum ei dedit Voſſius pag. 686. Cætera autem quæ Baleus XIV. 58. memorat, Scotico metro exarata ſunt, ut metaphraſis Æneidos Virgilianæ, Palatium honoris ad Jacobum IV. Scotorum Regem, & Comœdiæ aliquot, ut aureas narrationes, Scotice ſcriptas prætercam.

Dracontius Presbyter Hiſpanus clarus ſæculo quinto, tempore Theodoſii junioris, quem Anno Chriſti 450. conſtat rebus humanis valedixiſſe. Scripſit heroicum carmen *de fabrica Mundi*, ſive *Hexaemeron*, eique ſubjunctum *carmen elegiacum* verſuum 198. *ad Theodoſium juniorem Auguſtum*: in eo ſatisfactio continetur, qua ab Omnipotente Deo veniam petit ne præcedenti carmine aliquid incautus erraſſet: dein Theodoſio precem defert, cur de triumphis illius eodem opere tacuiſſet. *Hexaemeron* prodiit primum Pariſiis 1560. 8. cum Geneſi Claudii Marii Victoris, & in poetis Chriſtianis Georgii Fabricii pag. 351. Baſileæ 1562. 4. & in Bibliothecis Patrum, ut Pariſienſis 1624. Tom. VIII. pag. 837. & cum *Joannis Weitzii* notis atque erudito indice gloſſario, Francof. 1610. 8. præmiſſa Goldaſti de Dracontio Epiſtola. Alteram ἔκδοσιν Hexaemeri Dracontiani interpolatam ab *Eugenio* Toletano edere inſtituit *Michael Ruiz de Azagra*, Hiſpanus, teſte ipſo ad Corippum pag. 62. & Barthio p. 2615. Adverſ. licet nec Barthio viſam, nec Nicolao Antonio Tomo 1. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ pag. 192. Primus edidit in Gallia *Sirmondus* cum Eugenii opuſculis, Pariſiis 1619. 8. & Tomo 2. Operum Sirmondi pag. 890. præmiſſa Eugenii Epiſtola ad Chindaſvintum Regem, qua illius juſſu teſtatur operam hanc in ſe ſuſcepiſſe, & ſubjecta p. 903. Dracontii elegia ad Theodoſium. & pag. 906. ſuccedunt Eugenii monaſticha de ſex diebus & de die ſeptimo ſupplementum, verſibus hexametris, Dracontio ſubjiciendum. In Sirmondi editione hexaemeron abſolvitur verſibus 634. in prioribus exſtant 575. Sirmondianam editionem ſecuti ſunt *Andreas Rivinus*, qui notas etiam addidit Lipſiæ 1651. 8. & Bibliothecæ Patrum editores Lugdunenſ. Tom. XII. pag. 724. Plura Dracontii loca illuſtravit *Barthius* in Adverſariis. Vide Leyſeri hiſtoriam Poetarum medii ævi pag. 60. ſeq. Alius Dracontius, ad quem exſtat S. Athanaſii Epiſtola, Tomo 1. pag. 63. edit. Montfaucon. turbulentis ſe temporibus Epiſcopatui ſe ſubtrahentem. Alius itidem, qui vir ἅγιος καὶ θαυμάσιος Palladio in Lauſiaca pag. 24. Alius denique Dracontius Pergami Epiſcopus depoſitus, de quo Socrates II. 42. Sozomenus IV. 24. &c.

Latinus Pacatus Drepanius, Sidonio laudatus Auſonioque, ſcriptor Panegyrici in Theodoſium Magnum, de quo in Bibliotheca Latina II. 22.

Drepanius Florus, non diverſus, ut videtur, a Magiſtro Floro Diacono Lugdunenſi, de cujus ſcriptis Caveus ad Annum 837. Ejus obſervatis pauca hæc habeo, quæ addam:

1. Præter *Commentarium in Pauli Epiſtolas* ex *Auguſtino*, & ſub *Bedæ* vulgatum

tum nomine, ſcripſit & alium ſimilem Florus in eaſdem Pauli Epiſtolas ex *Cypriano*, *Hilario*, & aliis Patribus, MStum in Carthuſiæ majoris Bibliotheca, de quo Baluzius in Epiſtola ad Tourneminium (*a*) & quæ ſupra T. 1.

2. Opuſculum *de Actione Miſſarum* collectum ex verbis SS. Patrum *Cypriani*, *Ambroſii*, *Auguſtini*, *Hieronymi*, *Gregorii*, *Fulgentii*, *Severiani*, *Vigilii*, *Iſidori*, *Bedæ*, *Aviti & ex antiquis myſteriorum libris* ex Petri Franciſci Chifletii editione recuſum in Bibliotheca Patrum Lugdunenſ. Tom. XV. p. 62. ſed nuper ex Codice Reginæ Sveciæ Chriſtianæ longe integrius & emendatius vulgatum eſt pag. 579. Tomi noni monumentum Edmundi Martene & Urſini Durandi, Pariſiis 1733. folio.

3. Præter *Poematia novem*, in Georgii Fabricii Poetis Chriſtianis & in Bibliothecis Patrum ſæpius edita, & ſeparatim in lucem data ab Andrea Rivino, (*b*) Lipſiæ 1653. 8. cum notis, & alia *poematia ſex*, quæ vulgavit Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 388. ſeq. (editionis novæ pag. 412.) de quibus ſingulis diligenter Polycarpus Leyſerus in hiſtoria Poetarum medii ævi pag. 244. ſeq. alia adhuc nuper ex MSto Bigotiano legenda dederunt laudati viri Martene & Durandus Tomo 5. anecdotorum, quæ ſunt carmine hexametro: *In Evangelium Matthæi* pag. 595. *Geſta Chriſti Domini* pag. 601. *In Evangelium Johannis* pag. 603. *Oratio ad Chriſtum, cum commemoratione antiquorum* (*c*) *miraculorum Chriſti, Dei noſtri* p. 608. *Epigramma libri homiliarum totius anni ex diverſorum Patrum tractatibus ordinati* pag. 612. *Epiſtola* tertia (*d*) *ad Modoinum*, Auguſtodunenſem Epiſcopum, pag. 616. quæ incipit

Salve, ſancte parens, Chriſti venerande Sacerdos
Auguſti montis (*e*) *Paſtor in arce potens.*
Titulus in apſide memoriæ S. Juſti. pag. 618.

4. Opuſculum *adverſus Amalarium* Lugdunenſem Chorepiſcopum, *de Corpore Chriſti tripartito*, in Tomo nono monumentorum Martenii & Durandi pag. 641. De illo Amalarii errore dixi ſupra Tomo 1. Florus hoc opuſculum per modum Epiſtolæ ſcripſit: *Dominis beatiſſimis, reverentiſſimis, & piiſſimis Paſtoribus Gregis Chriſti, Rectoribus Eccleſiæ Dei, Prædicatoribus ac Propugnatoribus Catholicæ Fidei*, Drogoni *ſacri Conſilii magiſtro & Pontifici clariſſimo*, Heti *Trevirorum Antiſtiti*, Aldrico *reverentiſſimo Cenomanorum Epiſcopo*, Rabban *Abbati venerabili & ex provincia Lugdunenſi prima* Alberico *Lingonum* & Foræ *Cabilonenſi reverentiſſimis Epiſcopis, Eccleſiæ Catholicæ indignus filius & pietatis ac paternitatis veſtræ exiguus ſervulus* Florus. Subjicitur deinde pag. 649. *Opuſculum de eadem cauſa in Concilio Epiſcoporum apud Cariſiacum palatium acta*, & pag. 166. *Epiſtola* Flori *ad Theodonis Villæ Concilium adverſus libros Amalarii.*

5. *Contra Johannis Scoti erroneas definitiones*, qui ſcripſit nomine Eccleſiæ Lugdunenſis, in Gilberti Maugvini vindiciis Gratiæ & Prædeſtinationis ex ſæculi noni ſcriptoribus Tom. 1. pag. 585. 738. Pariſiis 1650. 4. & T. XV. Bibliothecæ Patrum edit. Lugdunenſ. pag. 611. videndum fueritne alius a noſtro *Florus Prudentius Galindo*, *Epiſcopus Tricaſſinus*, cujus & aliæ exſtant adverſus eundem Scotum lucubrationes ab eodem Mangvino editæ. Vide etiam, quæ contra ſententiam Floro noſtro ſcriptum illud tribuentem diſſeruit Menetrierius in memoriis litterariis Trevoltinis A. 1705. pag. 344. ſeqq.

6. Al-

(*a*) Journal des Sçavans A. 1716. pag. 234. ſeq.

(*b*) Subjunctis nonnullis carminibus Theodulfi & Jonæ Aurelianenſium Epiſcoporum, Modoini Epiſcopi Auguſtodunenſis, & Laidradi atque Agobardi Lugdunenſium.

(*c*) In Veteris Teſtamenti libris deſcriptorum.

(*d*) Prima apud Georgium Fabricium & alios incipit: *Salve Pater profluas hilari de pectore grates.* Secunda apud Mabillonium: *Egregio, Modoine, viro tibi mitto ſalutem.* De hoc Modoino Sammarthani Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 36.

(*e*) *Dunum* Celtæ montem vel clivum, ut Græci βȣνὸν & θῖνα appellant. Vide Cangium.

Digitized by Google

6. Alterius etiam vetuſtioris *Flori*, Monachi S. Trudonis, Ordinis Benedict. diœceſis Leodicenſis, circa Annum 760. clari ſunt *Additamenta ad Martyrologium Bedæ* cum illo vulgata ab Henſchenio in Actis Sanctorum ante Tomum ſecundum Martii, & noviſſime cum Bedæ hiſtoria Eccleſiaſtica gentis Anglorum ex recenſione Joannis Smith. Cantabrigiæ 1722. fol. Adde Carolum Cointe Tomo 4. Annalium Francorum pag. 470. ſeq. * Adjecit etiam elegiacos quoſdam verſus in calce cujuſdam veteris commentarii in Pſalmos, qui in Codice mille annorum manuſcripto in Bibliotheca Mediolanenſi Ambroſiana ſervatur. Carmen hoc edens Muratorius Antiquit. Tom. 3. pag. 856. in ea eſt opinione, ejus auctorem ipſum eſſe Lugdunenſem Diaconum ſæculi ſui lumen, æque tamen judicat commentariorum illorum authorem a S. Hieronymo, cujus nomen ibidem præfert, longe eſſe diverſum. Porro in eo carmine ad Eloardum Abbatem directo Florus recenſuiſſe ſe commentarium illum narrat. Eamdem commentationem ex Elonenſi Codice ſibi notam eidem Floro Uſſerius in hiſtor. Goteſch. & Caveus adſcribunt, ſed ex carmine a Muratorio relato nullum aliud ab eo munus præſtitum diſcimus, quam correctoris. Cæterum & ipſe Florus Hieronymo vindicare opus illud viſus eſt.

Drogo Monachus Bergenſis in Flandria Benedictinus, ſcripſit *Vitam S. Winoci & de ejus miraculis*, quo in libro Drogonis Epiſcopi tanquam diverſi a ſe meminit, edidit Mabillonius Sæc. 3. Benedictin. pag. 310. *Hiſtoriam translationis S. Levvinæ* Anglæ in Monaſterium Bergenſe libris II. ad Abbatem Rumoldum A. 1058. quam poſt Mabillonium dedere Antvverpienſes in Actis Sanctorum 24. Julii, Tom. V. pag. 613. *Vitam S. Oſvvaldi* Northumbriæ, in Anglia Regis, & de eodem *Sermones duos* MStos. De Oſvvaldo illo Surius ad V. Auguſti ex Bedæ libro 3. hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Anglorum.

Drogo Sacerdos *Ghiſtellenſis* in Flandria, atque inde *Morinorum* Epiſcopus Bolonienſis Teruanæ, ſive Tervanæ (a) ab Anno 1031. ad 1078. ſcripſit *Vitam S. Godelevæ, Virginis & An. 1070. Martyris* ad Ratboldum, Epiſcopum Noviomenſem & Tornacenſem. Hanc ſinceriorem, quam Surius ad 6. Jul. dedit Johannes Baptiſta Solierius in Actis Sanctorum Tom. 2. Julii pag. 402. cum notis, ſubjuncta etiam pag. 409. Suriana editione.

Drogo ex Monacho Benedictino Monaſterii Nicaſiani apud Remenſes Priore & Abbate Laudunenſi Epiſcopus *Oſtienſis* & Cardinalis ab Anno 1130. ad 1138. ſcripſit *de Sacramento Dominicæ Paſſionis* librum, ſive ſermonem obvium in Orthodoxographis utriſque, & in Bibliothecis Patrum: in noviſſima autem Lugdunenſi Tomo XXI. huic ſubjungitur pag. 341. liber *de creatione & redemtione primi hominis* editus primum An. 1622. e MSto Codice Bibliothecæ Elnenſis: nec non pag. 344. *de ſeptiformi gratia Spiritus Sancti ac de Beatitudinibus*, & pag. 345. *de Divinis Officiis, ſeu horis Canonicis*.

Druſianus (Trithemio cap. 543. *Cruſianus*, aliis *Crucianus*, Merklino *Turrianus de Turrianis*, Julio Nigro *Truſianus Ruſticellus Valorius*) Thaddei Florentini Medici celebris (qui An. 1286. Honorium Quartum curavit) diſcipulus, Florentinus & ipſe, atque inter Medicos *pluſquam Commentator* appellatus, quoniam fertur ejus *pluſquam commentum in Artem Galeni*: poſt editionem Venetam An. 1504. ſæpius deinde editum, recognitum etiam & locupletatum a Julio Martiano Rota. Vide Merklini Bibliothecam Medicam pag. 1031. Mangeti Tom. 2. pag. 205. & Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum pag. 516. ſeq. qui præter libellum ejus *de hypoſtaſi*, etiam *in Avicennam præfationes* memorat, & *Canones balneandi LXXXI.* ex illius pluſquam commento de-

(a) Vide Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 430.

decerptos notat recuſos occurrere in opere Veneto de balueis.

Chriſtianus Druthmarus, de quo ſupra in *Chriſtiano* Tom. I.

S. Dubricius Gvainus, Archiepiſcopus Urbis Legionum ad Iſcam fluvium in Britannia (*Caerleon*) Concilio adverſus Pelagianos circa Annum 512. habito interfuit, diemque obiit An. 522. Vide Speelmaunum Tom. I. Concil. Britannicor. pag. 60. ſeq. Lelandum cap. 31. Baleum Centur. I. cap. 51. & Pitſeum pag. 94. Vide ſis etiam ſupra in *Daniele* Avronio & *Davide* Britanno.

Dudo Neuſtrius, Decanus S. Quintini, ſcripſit ad Adalberonem Epiſcopum Laudunenſem, *de moribus & actis primorum Normanniæ Ducum* libros tres, ab Haſtingo Rege Daniæ & Rollone primo Normanniæ Duce, qui Anno Chriſti 912. baptiſmo ſuſcepto nomen Chriſto dedit, uſque ad Annum 996. ſive obitum Richardii I. a cujus fratre, Comite Rudolpho narrata ſibi collegiſſe eaque *ſcholaſtico dictamine ſcripta* relinquere poſteris Dudo teſtatur. Ejus libros edidit Andreas du Cheſne in ſcriptoribus Normannicis pag. 49. Pariſiis 1619. in folio. Plurimumque ei tribuunt *Gvilelmus* Gemeticenſis, qui tribus prioribus libris de Normannorum geſtis ejus ſequi ſe veſtigia non diffitetur, nec non *Ordericus Vitalis* in Hiſtoria Eccleſiaſtica, qui ambo in eodem laudati Ducheſnii volumine leguntur. Videndus etiam Claudius Hemeræus in antiquitatibus Urbis S. Quintini pag. 107. 111. Quod vero Voſſius pag. 356. judicat Dudonem poetica magis quam hiſtorica fide ſcripſiſſe, adeo multas inſerſiſſe fabulas, id magis etiam probare viſus eſt Gvido Alexius Lobineau, qui in minoris Britanniæ hiſtoria Gallice edita Pariſiis 1707. fol. non dubitat auctoritati Dudonis multum derogare: Operæ pretium tamen eſt videre, quæ pro aſſerenda ejus fide contra Lobineavium diſputata ſunt a Renato Auberio de Vertot in diſſertatione hiſtorica (*a*) Gallice edita Pariſiis 1710. 12. *de la mouvance de Bretagne*, & a Claudio Molineto in libro, cui titulus: *Diſſertation ſur la mouvance de Bretagne*. a Paris 1711. 12.

Dulcidius, Presbyter Toletanus, & Alphonſi Regis ad Abub Alithum, Saracenorum Ducem, A. 883. legatus, inde Epiſcopus Salmanticenſis, a Joſepho Pellizerio perhibetur auctor *Chronici*, quod illuſtrandum ſibi ſumſit & cum notis edidit Barcinone 1663. 4. Ab Ambroſio Morali allegatur hoc jam ſub titulo *Annalium Complutenſium*, jam *Codicis Abeldenſis* nomine: Video etiam Gregorio Argaizio & Nicolao Antonio venire nomine *Chronici Æmilianenſis*, eo quod ſervatum ſit in tabulario Æmilianenſis monaſterii. Titulum in Pellizerii editione hunc præ ſe fert: *Incipit liber Chronica, ſeu Fabularium*. Initium: *Ab Adam uſque ad Diluvium Anni MMCCXLII.* &c. Et poſt ſummarium omnium Mundi generationum uſque ad Alphonſi Regis, Ordonii filii, Annum XVIII. Incarnationis Dominicæ 883. & ſex ætatum Mundi recenſionem, Orbiſque totius breviſſimam deſcriptionem, dividitur totum opus in *quatuor*, uti vocat, *ordines*, ſcilicet *Romanorum*, *Gothorum*, *Aſturianorum & Saracenorum*. Cæterum non adeo exploratum eſſe, quod auctor hujus Chronici ſit Dulcidius, demonſtrat laudatus Nicolaus Antonius VI. 10. Bibliothecæ Hiſpanæ veteris pag. 365. Erudite etiam brevem notitiam Epiſcoporum Hiſpaniæ illuſtrat in illo Chronico obviam poſt æram 915. ſive Annum Chriſti 877.

Dungalus recluſus ſive Monachus ſolitariam Vitam ducens, ſcripſit *Epiſtolam ad Carolum Magnum de duplici eclipſi Solari*, quæ dicebatur contigiſſe priore anno 810. Edidit Lucas Dacherius Tomo X. ſpicilegii pag. 143. (editionis novæ Tom. 3. pag. 324. ubi etiam Iſmaelis Bullialdi cenſura, repetita ex præfatione tomi decimi editionis prioris.) Idem an alius

(*a*) Jacques le Long Bibliotheque hiſtorique de la France pag. 592. num. 1187. ſeqq. Memoires de Trevoux An. 1712. pag. 658. & An. 1713. p. 1888.

Digitized by Google

lius Diaconus Pariſienſis circa Annum 828. *librum* compoſuit *reſponſionum adverſus Claudii Taurinenſis* (de quo ſupra Tom. 1.) *ſententias cultum imaginum diſſuadentes* , ad Ludovicum Imperatorem & Lotharium filium ejus Auguſtum . Adde Carolum le Cointe Tomo VIII. Annalium Francorum pag. 34. ſeq. Primus edidit Papyrius Maſſonus, Pariſiis 1608. 8. unde inſertus Bibliothecis Patrum Pariſiis 1624. Tom. IV. 2. Colon. Tom. IX. & Lugd. Tom. XIV. p. 196.

Joannes Duns , infra , *Scotus* .

S. Dunſtanus , Epiſcopus Wigornienſis ab Anno 958. & Archiepiſcopus ab Anno 960. ad 988. Cantuarienſis , ſeptem Regum Angliæ temporibus . Vide Warthoni Angliam ſacram T. 1. p. 102. Dunſtani vitam tradidere *Osburnus* , ſive *Osbernus* , Monachus & Præcentor Cantuarienſis , libris duobus , quam habes in Actis Sanctorum 19. Maj. Tom. IV. pag. 359. cum altera Anonymi Presbyteri coævi pag. 346. & in Warthoni Tomo 2. Angliæ Sacræ: & libris duobus *Gvilelmus Meildunenſis* , ſive *Meildulphi curia* , ex quo nonnulla Lelandus cap. 123. Vide & infra in *Eadmero* . Scripta Dunſtano multa tribuuntur a Baleo II. 38. & Pitſeo pag. 179. *Benedictionarium Archiepiſcopale* , ſive *formulæ Benedictionum Archiepiſcopalium* ad Alphiraldum , *Regulam vitæ monaſticæ* , & *in regulam S. Benedicti* . *Ordinationes Cleri* . *De occulta Philoſophia* . *Leges decimarum* . *Contra malos Sacerdotes ad Papam* . *Solutiones dubiorum de Euchariſtia* . *Epiſtolæ ad Edvvinum* , & *ad diverſos Epiſtolæ* .

Robertus , (*a*) ſive *Radulphus* de *Dunſtable* , ſive de *Dunſtaplia* , Monachus S. Albani , obiit An. 1151. ſcripſitque verſibus heroicis, ut eſt apud Lelandum cap. 314. Baleum II. 84. & Pitſeum pag. 213. *SS. Albani & Amphibali ſociorumque Vitam & Paſſionem* . Elegiacis verſibus fertur MS. in Bibliotheca Cottoniana p. 8. & 45. Ejuſd. verſuum *de creatione hominis* , *de paradiſo aliiſque ſacris argumentis* , mentio pag. 8. Sed *Hiſtoria Alexandri Magni* libris V. MSta in Bibliotheca Bodlejana n. 3832. idiomate Scotico compoſita eſt .

Dunſtaplenſe Chronicon , ſive Annales Prioratus de *Dunſtaple* in Anglia , una cum excerptis e Chartulario ejuſdem Prioratus , vulgati hoc ipſo anno 1734. 2. Voluminibus in 8. a Viro clariſſimo Thoma Hearne .

Duodena nobilis fœmina Aquiſgrani circa Annum 842. ex cujus *Manuali* ad filium ſuum Wilhelmum nonnulla refert Baluzius appendice ad Marcam Hiſpanicam pag. 777.

Durandus de Aureliaco , ſive *Durandellus* , Ordinis Prædicatorum circa Annum 1330. oppugnavit Durandum , qui Thomæ ſe Adverſarium profeſſus fuerat . Vide infra , p. 68. *Durandus de S. Portiano* , & Oudinum T. III. p. 796. ſeq.

Durandus Campanus , Gallus , a Confeſſionibus Reginæ Franciæ & Navarræ circa Annum 1340. a Waddingo p. 104. Monachis Ordinis Minorum accenſetur traditurque ſcripſiſſe *Summam Confeſſariorum* , ſive *Directorium* , in quatuor partes diſtinctum : quod in Bibliotheca Colbertina MS. ſervari notavit Oudinus Tomo 3. pag. 956. nec non *in quartum Sententiarum* MS. Bononiæ , non ut idem Oudinus , *in quatuor libros* .

Durandus Cancellarius Imperatoris Henrici II. & Leodienſis Epiſcopus ab Anno 1021. ad 1025. quem Albericus in Chronico *in utraque litterarum ſcientia* (ſacra & civili) *longe ſatis expeditum prædicat* . Sed quam a Sammarthanis (*b*) traditur ſcripſiſſe *Epiſtolam* ad Henricum I. Francorum Regem , *contra Brunonem* Epiſcopum Andegavenſem & *Berengarium* Turonenſem , illa *Deoduini* eſt , de quo dictum ſuo loco : Opus vero eximium de Sacramento Altaris , re-

(*a*) Oudinus Tom. 2. pag. 1416.

(*b*) Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 640. b. Epiſtolam illam Durando Leodienſi præter rem tribui notavit Phil. Labbeus Tom. 1. de S. E. pag. 269. & Pagius ad Annum 1035. n. 3.

Digitized by Google

ctius tribuitur *Durando*, de quo mox infra, *Troarnenſi*.

Gvilelmus Durandus de Sancto Porciano, (*a*) Ordinis Prædicatorum Claromontenſis diœceſis, Licentiatus Pariſiis Anno 1312. atque inde Lector Curiæ ſacri Palatii, & Epiſcopus Anicienſis ac Meldenſis, inter Scholaſticos audit *Doctor reſolutiſſimus*, defunctus An. 1333. Scripſit *Commentaria in IV. libros Sententiarum*, Pariſiis 1508. 1515. fol. ac deinde ſæpius. Vide Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 586. & 587. ubi etiam de *Durandello*, (*b*) qui Thomam adverſus Durandi objectiones defendit.

Librum *de origine Juriſdictionum*, ſive *de Juriſdictione Eccleſiaſtica & de Legibus*. Pariſ. 1506. 4.

Statuta Synodi Diœceſanæ Anicienſis A. 1320. in Odonis Giſſey, Soc. Jeſ. libro: Diſcours hiſtorique de la devotion a N. D. du Puy en Velay. Lugduni 1620. 8.

Omitto inedita, ut *de ſtatu animarum ſanctarum poſtquam reſolutæ ſunt a corpore*, (*c*) aliaque apud Quetiſum l. c.

Gvilelmus Durandus, ſive *Durantes*, Ordinis Prædicatorum, ex nobili genere in Gallia Narbonenſi, Auditor Henrici Hoſtienſis, Juris Civilis & Canonici peritia nomen *Patris Practicæ* promeruit, & propter Speculum Juris, quod compoſuit, notus eſt nomine *Speculatoris*. Poſtremo *Mimatenſis* in Gallia Aquitanica Epiſcopus ab Anno 1286. ad 1296. Vide Sammarthanos Galliæ Chriſtianæ Tomo 3. pag. 730. Simonem Majolum in hujus Durandi vita, præmiſſa ejus Commentario in Concilium Lugdunenſe, Bulæum Tomo 3. hiſtoriæ Academiæ Pariſienſis pag. 473. ſeq. Gvidum Pancirollum in vitis Juriſconſultorum III. 14. Jacobum Echardum de ſcriptoribus Ordinis Prædicatorum pag. 480. ſeq. Nicolaum Staphorſtium Tom. 3. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Hamburgenſis p. 181. Gvilelmum Caveum aliosque. Scripta ejus ſunt:

Speculum Juris tribus Voluminibus A. 1271. ad Cardinalem Ottobonum de Fliſco, poſtea Adrianum V. Papam: uſus Joannis Faſoli & aliorum ſcriptis. Varia illi addidit *Joannes Andreæ*, excerpta ex *Oſtradi* Conſiliis. Prodiit Bononiæ 1474. Lugduni 1516. 1531. 1551. Baſileæ 1574. Venetiis 1576. Lugduni 1577. Francofurti 1592. 1612. 1668. fol.

Repertorium, ſive *Breviarium aureum ſuper Corpus Juris Canonici* libris V. Venetiis 1485. & 1496. fol. & cum ſpeculo Juris plus vice ſimplici.

Rationale Divinorum officiorum libris VIII. A. 1286. (*d*) Prodiit primum Moguntiæ 1459. (*e*) inde Reutlingæ 1473. Romæ 1477. Norimbergæ 1480. (*f*) Venetiis 1485. Argentorati 1484. 1486. 1493. Baſileæ 1488. Norimbergæ 1493. Lugduni 1516. Venet. 1519. Lugduni 1551. 1565. 1568. 1584. 1592. Antvverpiæ 1570. Venetiis 1572.

Commentarius in Canones Concilii Lugdunenſis An. 1274. prodiit cum vita auctoris a Simone Majolo ſcripta, Fani 1569. 4.

Breviarium gloſſarum & textuum Juris Canonici. Pariſiis 1519. 8.

Memorantur & ejus *Pontificale*, & *Sta-*

(*a*) Natus in Aruernorum, Bojis proximo oppido, quod a S. Portiano Abbate dicitur. Labbe T. 1. de S. E. pag. 269.

(*b*) Antoninus Florentinus Summæ Hiſt. tit. XXIII. cap. XI. §. 2. Tom. 3. pag. 681. *Durandus Magiſter ſuper Sententias ſcripſit, qui prius ſuis ſectator doctrinæ S. Thomæ, ſed poſtea ſatis impugnator, neſcio quo ſpiritu ductus. Sed quidam Ordinis ejuſdem*, Durandellus *vocatus, nepos ut dicitur ejus, ſcripſit libellum contra eum, in quo refellit impugnationes quas ille fecit contra dicta ejus, efficacibus rationibus: & incipit tractatus ille*: Sedens adverſus fratrem tuum loquebaris, & adverſus filium matris tuæ ponebas ſcandalum. Hæc feciſti & tacui, exiſtimaſti inique quod ero tui ſimilis: arguam te & ſtatuam contra faciem tuam.

(*c*) Hoc ſcriptum intelligit etiam Cornelius Zantfliet in Chronico ad Annum 1334. apud Edmundum Martene Tom. V. monumentorum pag. 209. ubi ait Durandum Epiſcopum, Ordinis Prædicatorum, contra errorem Johannis XXII. feciſſe tractatum egregium: propterea fuiſſe citatum a Papa, ſed per Regem Franciæ viriliter defenſatum. Confer Oudinum Tomo III. pag. 792. ſeq.

(*d*) Vide lib. VIII. cap. 9.

(*e*) Charl Patin Voyages pag. 133. W. E. Tentzelii *Monatliche Unterredungen* An. 1698. pag. 504. Cornel. Beughem p. 56. incunab. typograph.

(*f*) Nicolaus Staphorſt Tom. 3. Hiſt. Eccleſ. Hamb. pag. 181.

Digitized by Google

Statuta pro Cleri ſui Mimatenſis inſtructione, Commentaria *in Gratiani Decretum* & *in Decretales Gregorii IX. & Nicolai III.* de quibus dicat, qui illa viderit. * De hoc Scriptore ambigua ſunt plura; confuſa ſunt multa apud Hiſtoricos. In ordine Dominicano profeſſio ignota eſt vetuſtioribus ſcriptoribus: addo & ipſi Durando; nam in Speculo Subdiaconum ſe & Capellanum Domini Papæ, Canonicum Narbonenſem, Decanum Carnotenſem, & Doctorem prodit, numquam vero Dominicani ordinis fratrem ſe nuncupat. Ait geſſiſſe ſe graviſſimos Eccleſiæ Romanæ magiſtratus, Præfecturam in Patrimonio Eccleſiæ, & provinciam Romandiolæ Rectoris Generalis nomine adminiſtraſſe. Quare ipſe quoque Pancirolus parum inclinat in eam ſententiam, quæ hunc Dominicano ordini accenſet. Viciſſim tamen Pancirolus in deſignando tempore, quo floruit Durandus iſte, erravit. Scripſit enim anno 1268. Clementem V. Viennenſem Synodum indixiſſe, cui Mimatenſis iſte Epiſcopus interfuerit; obiiſſe vero addit Nicoſiæ in Cypro A. 1270. Quot verba, tot menda. Nam Viennenſe Concilium nonniſi An. 1311. eſt habitum, quo tempore Clemens V. annum ſextum Pontificatus agebat. Quomodo ergo circa annum 1268. Viennenſem Synodum indicere potuit? Inſuper quo tempore Durandus Speculum ſuum ſcribebat, annus Chriſti 1271. agebatur, ut ipſe indicat in Rubrica de Inſtr. edit. §. 1. V. *hodie*. Anne poſt mortem ſcribebat? Cenſendus eſt igitur obiiſſe Romæ an. 1296. ut Epitaphium a multis recitatum docet legendum in Gallia Chriſt. loco hic a Fabricio indicato.

Scriptum ab hoc Durando *Repertorium* contineri integrum in Repertorio Bertacchini de Firmo adnotavit ſua manu Felinus in Cod. Bibliothecæ ſuæ, in quo idem Speculatoris opus impreſſum ſeorſum continetur.

Gvilelmus Durandus, ſuperioris fratris filius, & in Mimatenſi Epiſcopatu Anno 1296. ſucceſſor, (*a*) librum *de modo celebrandi generalis Concilii* A. 1311. in Concilio Viennenſi compoſuit, editum a Philippo Probo Pariſiis 1545. recuſum & 1561. Venet. & Pariſ. 1617. 8. & 1635. 4. & cum Nicolai Clemangis de corrupto Eccleſiæ ſtatu, Petri de Alliaco de emendatione Eccleſiæ, & Cardinalium ad Paulum III. Conſilio (*b*) de emendanda Eccleſia, Pariſiis 1671. 8. Ex altero ſcripto adhuc inedito *de rebus in Concilio Viennenſi definiendis*, excerpta apud Bzovium ad Annum 1311. Vide & Spondanum ad illum annum num. 3. * Scriptum *de rebus in Concilio Viennenſi definiendis* vix perſuaderi poſſum, ut ab authore libelli *de modo celebrandi generalis Concilii* profectum credam. Nam licet eadem utrimque tractantur, in nullo tamen conveniunt ambo hæc ſcripta. Id ergo facta libelli de Concilio celebrando cum excerptis alterius operis a Bzovio datis collatione reperi. In afferendis exemplis relaxatæ diſciplinæ ſuper re quapiam alia ſcriptum illud tangit, alia vero omnino diverſa in poſteriori afferuntur. Vix credo uni, eidemque authori, ſi utriuſque unus fuiſſet, non eadem in mentem veniſſe. Cur inſuper ſecunda ſcriptione tractanda ſuſcepiſſet Durandus, quæ jam excuſſerat in priori? Nunquid parendum duxerat Clementi, qui mandaverat a ſingulis ea proponi, quæ e reformatione diſciplinæ eſſe cenſuiſſent? Sed eodem conſilio parendi Pontifici perſuaſus ad ſcribendum prius opuſculum ſe contulerat. Nec Bzovius Durandi nomen in ſcripro illo, cujus exhibuit excerpta, ſe legiſſe umquam dixit; immo & ambigere ſe, num Durandi ſit, profeſſus eſt ſcribens ea de re ad annum 1311. *Placet ſententiam ejuſdem* (Durandi) *ſive alterius cu-*

(*a*) Vide Sammarthanos Tomo 3. Galliæ Chriſtianæ pag. 731. ſeq. Oudinum Tomo 2. pag. 705. ſq. & Supplem. pag. 580. ſeq.

(*b*) De auctore hujus Conſilii infra *Thomas Badius Æmilius*.

Digitized by Google

cujuſdam Prælati in eodem Concilio ſuper articulis &c. *audire* ; tum affert ſecundæ ſcriptionis excerpta . Spondanus quidem ad annum 1311. 3. ſcribit ſecundum illud ſcriptum, cujus excerpta in Bzovio legit , extare integrum in Fuxenſi codice MS. Addit in exordio tractatus hujus Gvillelmum nomen ſuum expreſſiſſe ; at ſuſpicandi locus eſt Spondano fucum factum eſſe ex libello *de modo celebrandi Concilium*, in quo reipſa Durandus nomen ſuum expreſſit ; cum igitur ex Bzovio noverit (quamvis ſub dubio) in ſcripto *de rebus in Concilio Viennenſi definitis* plura reformationis capita tangi , & in codice Fuxenſi offenderit Durandi opuſculum *de modo Concilii celebrandi*, in quo pariter argumentum idem author verſatur, unum idemque opus utrumque cenſuit, & cum in ſecundo Durandi nomen legerit, utriuſque authorem Durandum eſſe ex Codicis fide ſe probaſſe viſus eſt . Cæterum in Vaticano codice , quem Bzovius excerpſit, nomen Durandi haud legi ex ambiguitate illa Bzovii de authore ejus ſcriptionis ſatis comprobatur .

Durandus primus Abbas *Troarnenſis* (*a*) in Normannia in diœceſi Bajocenſi : ab Infantia Monachus Fiſcamnenſis Ordinis Benedictini, & teſte Orderico Vitali lib. VIII. pag. 676. *religione & ſapientia præcipuus*, *Eccleſiaſtici cantus & Divini dogmatis Doctor peritiſſimus* , obiit grandævus An. 1088. (*b*) Liber ejus de *corpore & ſanguine Domini contra Berengarium* (*c*) in novem partes diſtributus, quem circa Annum 1060. compoſuit editus eſt a Luca Dacherio in appendice ad Lanfranci Opera , Pariſiis 1648. fol. pag. 72. atque inde in Bibliotheca Patrum Tom. XVIII. p. 420.

Conſtantius Felicius Durantinus, Juriſconſultus , cujus liber *de conjuratione L. Catilinæ* ad Leonem X. Pontificem culto ac diſerto ſtylo ſcriptus ſubjicitur Salluſtii quibuſdam editionibus , ut Baſileenſi pag. 457. A. 1564. fol. & Lipſienſi Gottlieb Cortii τῇ μακαρίτῃ elaboratiſſimis notis illuſtratæ 1724. 4.

Dynamius , ſive *Dinamius* , vir illuſtris ac *Patricius* (*d*) Galliarum An. 593. 596. apud Gregorium M. lib. 2. Ind. 11. Epiſt. 33. lib. 5. Epiſt. 6. quem *Maſſilienſem* vocat Venantius Fortunatus lib. 6. poemat. 11. De eo etiam Poemate 12. & Gregorius Turonenſis lib. VI. Hiſtor. cap. 7. 11. Ejuſdem Dinamii & Eucheriæ conjugis *Epitaphium* apud Andream du Cheſne Tomo 1. hiſtoric. Francorum pag. 519. Scripſit , teſte Sigeberto c. 144. & Uſuardo 27. Januarii , Dinamius *Vitam S. Marii* , Abbatis circa Annum 500. Bobacenſis , ſive Bodanenſis . Edita eſt a Bollando 27. Januarii Tom. 2. p. 774. & a Mabillonio Sec. 1. Act. Sanct. Benedictin. pag. 105. Deinde *Vitam S. Maximi* , Abbatis primum Lerinenſis, poſtea A. 433. Regienſis, ſive Rejenſis Epiſcopi, ad Urbicum Epiſcopum An. 584. Rejenſem, quæ exſtat apud Surium 27. Novembris, & in Vincentii Barralis Chronologia Abbatum & Monaſterii Lerinenſis , & illuſtratur a Barthio LIX. 12. Adverſar. De eodem Maximo Gregorius Turonenſis in opere de gloria Confeſſorum .

Dynamii Grammatici *Epiſtola ad Diſcipulum* in Goldaſti paræneticis veteribus pag. 148:

LIBER V.

EAdmerus, ſive *Edmerus* , ab *Eadmero* Abbate S. Albani Cantuarienſi , qui Anno 980. obiit, diſtinguendus (aliis vitioſe *Edinerus* , *Emondus* , *Emundus* ,) Anſelmi Archiepiſcopi Cantuarienſis , e diſcipulo fidus Achates , & ex Monacho Cantuarienſi Ordinis Benedictini , Epiſcopus S. Andreæ in Scotia , ſed A. 1124. abdicato Epiſcopatu iterum Monachus & Prior Cantuarienſis , obiit Anno 1137. Ex ſcriptis ejus hæc ſunt a *Gabr.*

(*a*) Vitioſe aliis Trojanenſis .
(*b*) Pagi ad Annum 1088. num. 14.
(*c*) Idem ad Annum 1050. num. 8.
(*d*) Cangii gloſſarium, voce *Patricius*.

a *Gabr. Gerberonio* edita & recenſita ad calcem operum Anſelmi, Pariſiis 1675. & 1721. fol.

1. *Vita S. Anſelmi*, Cantuarienſis Epiſcopi ab Anno 1093. ad 1109. libris II. obviis etiam in editionibus Anſelmi prioribus Coloniæ 1612. Pariſiis 1630. & apud Surium 21. Aprilis, (*a*) & in Actis Sanctorum Tomo 2. Aprilis p. 866. cum notis Henſchenii. Capita tria deſiderata in editis. LXVI. LXVII. LXVIII. ſupplevit H. Warthonus T. 2. Angliæ Sacræ pag. 181. 183. Fortaſſe etiam Eadmero debetur *Carmen de S. Anſelmi miraculis*, editum primum ab Edmundo Martene Tom. 6. monumentorum pag. 983. 987. quod incipit: *Cum patris Anſelmi miracula plura ferantur*.

2. *Hiſtoria novorum* ab Anno 1066. ſive a Rege Angliæ Eduardo, qui Edgaro Patri ſucceſſit, uſque ad Annum 1122. libri VI. expreſſi ex editione *Joannis Seldeni*, Londini 1623. fol. cujus etiam notæ eruditæ ſubjunctæ ſunt: obviæ cum ſpicilegio T. 2. Opp. p. 1588. ſq. Ex libro primo novorum petita *Vita Lanfranci* Cantuarienſis, quæ exſtat in Actis Sanctorum T. 6. Maji 28. p. 848. & *Vita Anſelmi* Tom. 2. April. p. 893.

3. Liber *de excellentia Virginis Mariæ* pag. 135. & *de quatuor virtutibus, quæ fuere in B. Maria: Juſtitia, Prudentia, Fortitudine & Temperantia, ejuſque ſublimitatibus* pag. 143.

4. *De beatitudine Cæleſtis Patriæ* p. 146.

5. Liber *de S. Anſelmi ſimilitudinibus* pag. 153.

Præter hæc a Gerberonio recenſita, exſtant:

6. *Vita S. Wilfridi*, Archiepiſcopi Eboracenſis, vulgata a Mabillonio in Actis Benedictinis Sec. III. parte 1. pag. 196. & ab Henſchenio cum notis Tom. 3. Act. Sanctor. April. 24. p. 293.

7. *Vita B. Bregvvini*, Archiepiſcopi Cantuarienſis & Confeſſoris, apud Warthonum Tomo 2. Angliæ ſacræ pag. 184.

8. *Vita S. Oſvvaldi*, Epiſcopi Wigornienſis & Archiepiſcopi Eboracenſis, id. pag. 191.

9. *Vita S. Dunſtani*, (*b*) Archiepiſcopi Cantuarienſis, id. pag. 211. & *Epiſtola ad Glaſtonienſes*, corpus ejus habere ſe perhibentes pag. 222.

10. *Liber de miraculis S. Dunſtani*. Compendium ejus apud Surium 19. Maji.

Nicolai, Prioris Wigornienſis, Epiſtola ad Eadmerum electum in Cathedram S. Andreæ, de primatu Sedis Eboracenſis in Scotia, apud Warthonum Tom. 2. p. 234.

11. Eadmeri *Epiſtola ad Monachos Wigornienſes* de electione Epiſcopi. idem, pag. 238.

12. *Vita S. Odonis*, Archiepiſcopi Cantuarienſis, id. pag. 78. & apud Mabillonium Sec. V. Benedict. pag. 283. *Oſberno* perperam inſcripta.

Inedita Eadmeri hæc memorari video: *De libertate Eccleſiaſtica* volumen grande, de diſcordia inter Gvilelmum Rufum Anglorum Regem & Anſelmum Cantuarienſem. Vide Baleum II. 68. Meminit & Henricus Gandavenſis cap. 7. & Trithemius cap. 372. de S. E. & II. 114. illuſtr. Benedictin. qui ambo *Emundum* pro Eadmero appellant, ſicut Pitſeus quoque p. 199.

Inſtituta Chriſtianæ vitæ.

Hiſtoriarum collectanea. Vide Pitſeum pag. 199.

De geſtis ſui temporis, opus utrumque ab Hiſtoria novorum in Anglia diverſum, præter quam hiſtoriam hexabiblon nihil ſe ab Eadmero ſcriptum aut vidiſſe aut legiſſe teſtatur Lelandus cap. 147.

Carmen *de S. Dunſtano*. Aliud *de S. Eduardo*, Rege & Martyre, cum Epiſtola ad Eadmerum de matre S. Eduardi.

Car-

(*a*) Apud Warthonum præf. Tom. 2. Angliæ Sacræ p. XIV. perperam legitur *die* 21. *Februarii*.

(*b*) Sub Oſberni nomine, ſed minus integra apud Surium 19. Maji. Vide Warthoni præfationem pag. XIII.

Digitized by Google

Carmen *de rebus geſtis S. Anſelmi* & *S. Elphegi* Archiepiſcoporum, carmine heroico.

Querela ſuper morte S. Anſelmi, carmine elegiaco.

De ordinatione B. Gregorii.

De conceptione B. Virginis. Vide Thomam Jameſium in ecloga Oxonio Cantabrig. & Henr. Warthoni præfat. ad Tomum 2. Angliæ ſacræ pag. XV. Caveum ad Annum 1121. Oudinum Tom. 2. pag. 1073.

Vita Petri primi Abbatis Cœnobii S. Auguſtini Cantuarienſis.

Sententia de memoria Sanctorum quos veneraris.

De commovendo ſuper ſe manum S. Petri Apoſtoli.

De reliquiis S. Audoeni & aliorum Sanctorum in Eccleſia Cantuar.

De Gabriele Archangelo.

Epiſtolæ plures in Bibliotheca Cottoniana.

Eadmerus, five *Ealmerus*. Prior Monaſterii S. Albani Cantuarienſis, defunctus A. 980. cui a Lelando cap. 146. tribuuntur *libri V. de exercitiis ſpiritalis vitæ*, quorum initium *Redemtor noſter*: Tum *Epiſtolarum* liber & *Homiliarum*.

Eadmundus Albanus Sec. XIV. auctor *Commentarii in Boethium de SS. Trinitate*, quem laudant idem Lelandus c. 312. Baleus V. 64. & Pitſeus ad Annum 1340. pag. 446.

Eadmundus Divitius ſive *Rich*, Abyndonienſis, Rogeri Baconi amicus, & ex Theſaurario Sarisberienſi Archiepiſcopus Cantuarienſis ab Anno 1233. ad 1240. a quo tempore Monaſticam vitam vixit, edito *Speculo*, quod ſolum ex ſcriptis ejus ſe vidiſſe Lelandus cap. 262. prædicat. Vitam ſcripſit *Robertus* frater, de quo Baleus III. 97.

Præter hoc *Speculum Eccleſiæ*, Joh. Pitſeus ad Annum 1240. pag. 308. etiam laudat ejus *Conſtitutiones Synodales*, & librum Gallice ſcriptum *de contemplanda Deitate*, quem Latine vertit Gvil. Bonus. * Hujus *Conſtitutiones Synodales provinciales* præter Spelmannum dedit etiam ad MSS. Codices recenſitas Wilkinſius Concilior. Britan. Tom. 1. pag. 635.

Eadmundus Gryme, ſive *Grimæus*, amicus *Thomæ Cantuarienſis*, cujus A. 1170. interfecti *vitam* ſcripſit, in compendium miſſam a Surio 29. Decembris. Vide Lelandum cap. 192. & Baleum III. 14.

Ealredus, ſupra, *Adilredus* T. 1. De eo Seldenus præfatione ad decem ſcriptores Hiſtoriæ Anglicanæ Londini 1652. fol. pag. XXVII. ſeq. & Tom. 2. Operum pag. 1152. ſeq. *Vita S. Eduardi*, Regis Angliæ & Confeſſoris, defuncti An. 1066. proſario ſermone ſcripta exſtat cum notis Bollandi in Actis Sanctorum V. Januarii Tom. 1. pag. 293.

Eambaldus, ſive *Eanbaldus* Senior, ad quem Alcuini Epiſtola, Archi-Epiſcopus Eboracenſis, defunctus Anno 796. Hujus Bibliothecam inſignem celebrant, ſed ſcriptorum memoriam nullam, Lelandus cap. 105. & Pitſeus pag. 833. Idem Pitſeus pag. 164. ad Annum 800. *Eanbaldi* junioris, qui ſeniori in Archiepiſcopatu Eboracenſi ſucceſſit, *Decretorum Synodalium librum* memorat.

Earnulphus Lexovienſis. Vide *Arnulfus* Tom. 1.

Earnulphus ex Monacho Bellovacenſi, Priore Cantuarienſi & Petroburgenſi Abbate, *Roffenſis* in Anglia Epiſcopus. id. pag. 373.

Ebbekeſtorpenſis Legenda apud Leibnitium Tomo 1. ſcriptorum Brunſvicenſium pag. 184. 191. de Martyribus tempore Ludovici Imperatoris interfectis in Hamburg & in Ebbekeſtorp reconditis.

Ebbo Monachus, ſcriptor *Vitæ S. Othonis*, Bambergenſis Epiſcopi & Apoſtoli Pomeranorum, defuncti A. 1139. quam libris tribus conſtantem offerunt Acta Sanctorum Tom. 1. Julii pag. 425. addito a recentiore manu libro quarto pag. 429. qui ad Canonizationem Othonis pertinet factam An. 1189. Confer notata a Johanne Baptiſta Solerio ibid. pag. 352. De aliis vitæ S. Othonis ſcriptoribus ſupra in *Andrea* Abbate S. Michaelis T. 1.

Eb-

Ebbo Archiepiſcopus ab Anno 822. *Remenſis*, quum Lothario adverſus Ludovicum Pium faventior fuiſſet, depoſitus A. 835. & poſt Ludovicum exſtinctum demum An. 840. a Lothario reſtitutus: mox Caroli Calvi iram fugiens in Germania Hildesheimenſis Epiſcopus obiit An. 851. Vide Sammarthanos Tomo 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 482. ſeqq. Ejus *Apologeticum* editum eſt a Dacherio Tomo 7. ſpicilegii pag. 175. (Tomo 3. editionis novæ pag. 335.) Confer narrationem Clericorum Remenſium de depoſitione duplici Ebbonis, apud Andream du Cheſne Tomo 2. ſcriptor. Franc. pag. 340. ſeq.

S. Eberhardus, ſive *Ebrardus*, vide infra, *Eberhardus Saliſburgenſis*.

S. Eberhardi diſcipulus circa Annum 1186. ſcriptor Vitarum Archiepiſcoporum Saliſburgenſium: *S. Ruperti*, (*a*) Bavariæ Apoſtoli, *S. Virgilii*, (*b*) Apoſtoli Carinthiæ, *S. Eberhardi*, (*c*) *S. Hartvvici*, (*d*) *S. Gebhardi Svevi*, (*e*) quæ editæ ab Henrico Caniſio Tomo 2. Antiquar. Lectionum pag. 247. ſeq. & emendatiores Tom. 6. pag. 1139. ſeqq. (editionis novæ Tom. 3. parte 2. pag. 282. ſeqq. p. 340. ſeqq.)

Eberhardus Monachus *Altahenſis*, Ordinis Benedictini, Ratisbonenſis Archidiaconus, ſcriptor Annalium de rebus Auſtriæ, Bavariæ, Sveciæ ab Anno 1273. ad 1305. in multis convenientium cum Henrico Sterone, quem inſtituit continuare, multiſque partibus locupletiorum. Edidit Henricus Caniſius Tomo 1. Lectionum antiquarum pag. 307. editionis novæ Tomo IV. pag. 216. 234.)

Eberhardus, *Bethunienſis* Arteſius, dictus *Græciſta*, quia *anno milleno*, *centeno bis duodeno* (1124.) *condidit Ebrardus* Græciſmum *Bethunienſis*. Vide Henricum Gandavenſem cap. 60. & ad eum notas Miræi, & Cangium præfat. ad gloſſar. Latin. §. XLV. Oudinum T. 3. Tom, II. pag. 37. Hic *Græciſmus*, ſive liber carmine hexametro ſcriptus de figuris deque octo partibus orationis, &c. capita XXVII. cum expoſitionibus *Joannis Vincentii Mehilini*, in Pithavenſi Univerſitate regentis fol. ſine anno & loco: atque cum Alexandri de Villa Dei Grammatica Latina, Lugduni 1490. 4. Incipit: *Eſt proprie meta trans Græce*, *formatio plaſma*. *Elementa Grammaticæ* Latine MSta Lovanii memorat laudatus Miræus. *Labyrinthum*, ſive carmen elegiacum *de miſeriis Rectorum Scholarum* edidit Polycarpus Leyſerus hiſtoriæ Poetarum medii ævi pag. 796. 809. cum altero de arte Rhetorica pag. 809. 825. & tertio de verſificatione pag. 825. 854.

Ejuſdem, ſive alterius potius junioris, ut videtur, *Eberhardi* Sec. XIII. *Antihæreſin contra Waldenſes* hæreticos, (cum *Bernardo*, Abbate Fontis calidi, de quo Tomo 1. & Ermengardo) vulgavit Jacobum Gretſerus Ingolſtadii 1614. 4. inde recuſam in Bibliotheca Patrum Lugd. T. 24. p. 1525. & inter Gretſeri Opera Tom. XII. Ebrardus *de XII. abuſibus ſæculi* citatur a Goldaſto pag. 120. not. ad Iſidorum de prælatis. *Epiſtolas* ſecundum artem dictatas Sanderus memorat Biblioth. MSS. pag. 203. *Proverbia Senecæ in poeſin verſa*. MS. Cantabrig.

Antequam ad alios Eberhardos pergam, lubet ex Eberhardi Bethunienſis carmine tertio de verſificatione, & ex laudati Leyſeri hiſtoria pag. 825. apponere locum inſignem, in quo recenſet Poetas, & pleroſque ex illis mediæ ætatis, quos illo tempore in ſcholis prælegi ſolitos innuit:

Viribus apta ſuis pueris ut lectio detur,
Auctores tenero fac ut ab ore legas.
Elige quod placet, & lege, perlegis ecce ſub uno
Ordine, quos traxit gloria, fama mei.

K Se-

(*a*) Acta Sanctorum 27. Mart. Tom. 3. p. 702.
(*b*) De hoc Virgilio Surius edit. A. 1618. 27. Nov. Hundius metropoli Saliſburg. Tom. 1. pag. 2. ſeq.
(*c*) Acta Sanctorum Tom. 4. Junii 22. pag. 261.
(*d*) Acta Sanctorum Tom. 6. Junii 14. pag. 131.
(*e*) Acta Sanctorum Tom. 6. Junii 16. pag. 147.

Digitized by Google

Semita virtutum, cautus Cato, (a) regula morum,
Quem metri brevitas verba polire vetat.
Veri cum falſo litem Theodolus (b) arcet.
In metro ludit Theologia ſibi.
Inſtruit apologis, trahit a vitiis Avianus. (c)
Sed carmen venit pauperiore ſtilo.
Æſopus metrum non ſopit (d) fabulæ flores
Producit, fructum flos parit, ille ſapit.
Quæ ſenium pulſant incommoda maxima ſcribit
Et ſe materiam Maximianus (e) habet
Vulnus amoris habet in pectore Pamphilus (f) illud
Pandit in antidotum, ſubvenientis anus.
Ludit Geta (g) gemens, quia captus Mercuriali
Arte Jovem lectus Amphitrionis habet
Perſephones raptum (h) qui comtus carmine claudit,
Arte nec ingenio claudicat ille ſuo.
Statius Æacidem (i) ſtantem vultu muliebri
Virtutem prodit calliditate viri.
Quam ſolemnis & hinc uſus ſit turba (k) colenda
Ovidiana magis, quod facit illa, placet.
Sunt libri ſatyræ Venuſinæ bis duo (l) vultus.
Sit licet his durus, utilitate valet.
Non juvenis ſatyra ſed maturus Juvenalis
Nudat, nec vitium panniculare poteſt.
Verſutiis animi non parcit Perſius, alti
Ingenii, quamvis ſit brevitatis amans.
Circuit, & totum fricat Architrenius (m) orbem
Qualis ſit vitii regio quæque, docet.
Virgilio (n) ſervit triplex ſtylus. Hæc tria thema
Præbent: bos; & ager; hiſtorialis apex.
Statius eloquii jucundus melle, duorum
Arma canit fratrum (o) ſub duce quæque ſuo:
Lucanus claræ civilia bella lucernæ
Imponit, metro lucidiore canit.
Lucet Alexander (p) Lucani luce. Meretur
Laudes deſcriptas hiſtorialis honor.
Ruffini ſordes, & virtutes Stiliconis
Cui dant thema (q) ſapit hic Heliconis ope.
Dat Phrygius Dares (r) veraci limite cauſas
Exitii Trojæ ſeditionis onus.

In-

(a) *Catonis* diſticha, de quibus in Bibliotheca Latina IV. 1. 8.

(b) *Theodoli*, qui ſæculo X. ſcripſit, ecloga, ſive carmen leoninum inter auctores octo morales, & a Goldaſto editum in manuali Biblico Francofurti 1620. 8. in quo colloquuntur ἀλήθεια, ſive Veritas, & ψεύστης mendax judice φρόνησις, ſive prudentia, veritatemque miraculorum Veteris Teſtamenti, diſtare docent a fabulis Poetarum. Vide Leyſerum pag. 293. ſeq.

(c) *Flavii Aviani* ab Avieno plane diverſi fabulæ nuper egregie illuſtratę a V. C. Henrico Cannegieter, Lugd. Bat. 1731. 8.

(d) i. e. non impedit, quo minus verſibus ſcriptæ ſint fabulę. Intelligit *Æſopum*, ſive fabulas, quæ prodiere inter Auctores octo morales. Incipit: *Ut moveat & proſit conatur pagina præſens*. Nota, *Phædri* nullam ab Eberhardo mentionem fieri.

(e) *Cornelii Maximiani*, Hetruſci, qui tempore Anaſtaſii Imperatoris floruit, Elegiæ VI. de incommodis ſenectutis, ſæpius editę cum Catullo, Tibullo, Propertio.

(f) *Pamphili Mauriliani* libri III. de vetula, cum illius Pamphilo, ſive elegiis LXIII. de arte amandi, editi a Goldaſto in Catalectis Ovidii. Francof. 1610. 8.

(g) *Hoſidius Geta* auctor tragœdię, de quo in Bibliotheca Latina lib. 1. c. 12. §. IX.

(h) *Claudiani* tres libri de raptu Proſerpinę.

(i) *Statius* duobus Achilleidos libris.

(k) Major numerus poematum *Ovidianorum*.

(l) Satyrarum *Horatii*, & Epiſtolarum, libri IV.

(m) Vide infra, *Johannes Hanvillenſis*.

(n) In Bucolicis, Georgicis, Æneide.

(o) Etheoclis & Polynicis, in *Statii* XII. libris Thebaidos.

(p) *Philippus Gualterus* ſcriptor X. librorum Alexandreidos.

(q) *Claudianus* libris duobus in Ruſinum, & libris III. in Fl. Stiliconis utrumque Conſulatum.

(r) *Joſephi Iſcani* de bello Trojano libri VI. Scripti culto heroico carmine, & ſub *Daretis* vel ſub *Cornelii Nepotis* nominibus falſo jactati.

Digitized by Google

Inſtruit in Trojam Græcos, & pandit Homerus,
Quæ vehat unda rates, Argolicumque dolum.
Sidonii (a) regis qui pingit prælia, morem
Egregium calamus Sidonianus habet.
Chriſticolas acies Solymarius (b) armat in hoſtes
Chriſti ſolius plenus amore crucis.
Herbarum vires declarat carmine Macer (c)
Servat in officiis hunc medicina ſuis.
Naturas lapidum varias, variosque colores
Qui ponit lapidum, (d) non ſapit ille metro.
Petrus Riga, petra cujus rigat intima Chriſtus,
Legem mellifluo texit utramque ſtylo.
Contemnit paleas Sedulius. Eligit aptas
Res Evangelii, ſedulitate metri.
Non aret ſerie metri, ſed floret Arator
Doctus, Apoſtolica facta decenter arat.
Virtutem prudens Prudentius armat in hoſtes,
Quo, vitio victo, gaudeat illa, docet.
Septenas quis alat artes deſcribit Alanus. (e)
Virtutis ſpecies proprietate docet.
Tobias (f) in agro veteri laſcivit, & æque,
Res novat, & metri nobilitate placet. (g)
Ars nova ſcribendi (h) ſpeciali fulget honore,
Rebus cum verbis delicioſa ſuis.
Quod pueri potent tibi doctrinale (i) propinat
Priſci doctoris (k) utiliora legit.
Græciſmus (l) recitat, peperit quas Græcia voces.
Quas Latium dat, quæ ſignificata ferant.
Hi tres conjungunt per ſe modulamina metri
Tali lectores alliciendo modo.
Fontibus ex ſacris haurit, qui dogmata fundit
Proſper doctrinæ proſperitate ſapit,
Scribendi regit arte ſtylum, Rufoque negante (m)
Laudem Matthæus Vindocienſis habet
Enumerat, probat, eximius liber æquivocorum, (n)
Dictio quot in ſe ſignificata gerat.
Felici ſcribente ſtylo Felice Capella
Nubit Mercurio philologia Deo.
Eximia ratione beat Boethius, ut det
Solamen miſero philoſophia viro.
Tractatum titulos laudis Bernardus (o) habentem
De gemina mundi partitione docet.
Naturas Phyſiologus (p) exponendo ferarum
Quarundam quæ ſit allegoria docet.
Hortatur propria per ſcripta Paraclitus (q) omnes
Peccantes. Veniam gratia donat eis.
Per tot perſonas duo teſtamenta figurat
Sidonius. (r) Judex philoſophia ſedet.
Quam plures alii metri dulcedine quadam

(a) Vide infra in *Sidonio*.
(b) *Guntherus* Poeta de cujus poemate *Solymario* adhuc inedito infra, in *Gunthero*.
(c) *Macri* Ovidio laudati poema de herbis pridem intercidit, ſed ab Eberhardo reſpicitur poema hujus argumenti quod ſæpius prodiit ſub Æmilii Macri nomine. Vide Bibliothecam Latinam IV. 12. 7.
(d) *Marbodeum* innuit, cujus de gemmis poema itidem frequenter vidit lucem.
(e) De *Alani* ab Inſulis anti Claudiano dictum T. 1. p. 91.
(f) *Prudentius* in Pſycomachia.
(g) Tobias *Matthæi* Vindocinenſis.
(h) *Gaufredi* poetria nova.
(i) *Alexander de villa Dei*, de cujus doctrinali ſupra T. 1.
(k) utiliora quam Priſciani.
(l) *Græciſmum* ſuum Eberhardus Bethunienſis reſpicit, de quo ſupra.
(m) Gloſſa MS. *Matthæus deſcribit contra Rufum Curiatium doctrinas, & obtinet victorias & laudes contra ipſum.*
(n) *Joannis de Garlanvaria.*
(o) *Bernardus Sylveſter*, de quo T. 1.
(p) *Theobaldi* Epiſcopi de naturis duodecim animalium.
(q) Vide infra, *Paraclitus*.
(r) *Sidonius Poeta, de duobus teſtamentis Novo & Veteri per duas perſonas, ſcilicet Judæum & Chriſtianum ſcripſit.* Gloſſa MS.

Docti ſe legi ſuppoſuere meæ.
Hos taceo, quos fama tacet, &c.

Eberhardus, ſive *Ebirhardus* Monachus *Fuldenſis*, cujus *Summaria traditionum Fuldenſium*, ſive *donationum veterum S. Bonifacio legatarum*, exſtant in V. C. Joannis Friderici Schannat corpore traditionum Fuldenſium pag. 280. 316.

Eberhardus Presbyter, qui ex Chronico Latino Gandersheimenſi antiquo, verſibus Saxonicis circa A. 1216. deſcripſit *fundationem & incrementa Eccleſiæ Gandersheimenſis* uſque ad Henrici II. ſancti Imperatoris tempora A. 1002. Edidit Leibnitius Tomo 3. ſcriptorum Brunſvicenſium pag. 149.

Eberhardus Mainardus, Moguntinus Carmelita circa Annum 1403. Cujus Poſſevinus & pag. 324. Alegrius nihil aliud memorant, quam *Sermones* per Adventum & per Quadrageſimam, librumque *de triplici vita*.

Eberhardus de Parentinis, Ordinis Prædicatorum Provinciæ Toloſanæ, tractatus *ſuper totum Officium Miſſæ*, compoſitus A. 1339. & deſcriptus manu Jacobi Schuch de Eslingen A. 1454. MS. in Bibliotheca Cæſarea, teſte Lambecio II. pag. 775.

Eberhardus de S. Quintino, Ordinis Prædicatorum, cujus *Sermones* quoſdam An. 1273. Pariſiis habitos enumerat Jacobus Quetif Tom. 1. p. 267.

Eberhardus Ratisbonenſis Archidiaconus. ſupra, *Eberhardus Altahenſis*.

S. Eberhardus Noricus, ex Biburgenſi Abbate Archiepiſcopus *Salisburgenſis*, defunctus A. 1164. a Cangio & aliis quibuſdam perhibetur auctor *Vitæ S. Hartvvici*, Epiſcopi Salisburgenſis, exſtincti A. 1023. Sed illam ſcripſit aliquis ex S. Eberhardi hujus diſcipulis, qui circa Annum 1186. floruit, ut ſupra, jam annotavi. Vide Acta Sanctorum Tomo 6. Junii pag. 129. & Tomo 4. pag. 261. ubi vita ejuſdem Eberhardi a diſcipulo ſcripta, ex Caniſiana editione exhibetur. *Oratio Eberhardi* Truchſen Archiepiſcopi junioris ab A. 1200. ad 1247. Salisburgenſis *de Hildebrandi Anti-Chriſtiano Imperio* dicta in Comitiis Ratisbonenſibus ſub Friderico II. Imperatore habitis, apud Aventinum VII. Annal. pag. 684. & Goldaſtum in Apologia pro Henrico quarto pag. 237.

* *Eberhardus Tegernſeenſis* Monachus ab anno 1002. Scripſit epiſtolas breves undecim vulgatas a PP. Pez & Hueber in Cod. Diplomat. pag. 135.

Ebervvinus, alii *Ebroinus*, vel *Evervinus*, ſub ſæculi undecimi initia Abbas S. Martini Trevirenſis, Ordinis Benedictini, ſcripſit 1. *Vitam S. Magnerici*, Confeſſoris Archiepiſcopi Trevirenſis circa Annum 596. quæ cum notis Joannis Baptiſtæ Solerii edita eſt in Actis Sanctor. Tom. 6. Julii 25. pag. 183. 2. *Vitam Simeonis recluſi*, qui diem An. 1035. obiit, Sanctiſque adſcriptus eſt A. 1042. obviam in iiſdem Actis 1. Junii Tom. 1. pag. 89. & in Mabillonii Sec. VI. Benedictin. pag. 372. Hæc vita ab Ebervvino dicata eſt Poppoui, Archiepiſcopo Trevirenſi, qui præſulatum illum geſſit ab Anno 1016. ad 1047.

Ebracenſe Necrologium, Cœnobii Ciſtercienſis in diœceſi Wirtzburgenſi, (*a*) vulgatum ab *Ignatio Gropp*, Bibliothecario Ebracenſi, in monumentis ſepulchralibus Ebracenſibus. Herbipoli 1730. in 4.

Ebrardus, ſupra, *Eberhardus*.

Ebroinus, vide, *Ebervinus*.

Ecbertus, *Eckbertus*, *Egbertus*, *Eckebertus*, Archiepiſcopus ab Anno 732. ad 767. *Eboracenſis*, ad quem non diu ante obitum ſuum ſcripſit Beda Epiſtolam de Chriſtiani Præſulis officio, ut dixi T. 1. Hujus Egberti *Dialogum de Eccleſiaſtica inſtitutione* poſt editionem Jacobi Waræi Dublinenſem 1664. in 8. recudi fecit Henricus Warthonus Lond. 1693. 4. cum nonnullis Bedæ opuſculis. Exſtat etiam in editionibus Conciliorum Labbeana, Harduiniana & Veneta Coleri ad Annum 747. In iiſdem Conciliorum editionibus, ſicut in Regia quoque leguntur excerpta ex ejus *Conſtitutionibus Eccle-*

(*a*) *Fortgeſezte Sammlung von Alten, und Neuen A. 1732. pag. 264.*

cleſiaſticis, (a) quas ab *Hucaro*, ſani Germani in Corinia Diacono, ſtudioſe in compendium redactas teſtantur Lelandus cap. 85. & Pitſeus p. 154. (b) *CXLV. Capitula e dictis & Canonibus SS. Patrum. Capitula XXXV.* ex Ecberti *Pœnitentiali*, quod opus in quatuor libros tributum, in variis Angliæ Bibliothecis MS. ſervari Caveus notavit: Utraque primus vulgaverat Henricus Speelmannus Tomo I. Conciliorum Angliæ, Lond. 1639. fol. pag. 258. 276. Exhibet priora etiam Johannes Morinus in ſylloge pœnitentialium veterum, ad calcem operis de Pœnitentia, poſt primam Pariſienſem editionem A. 1651. recuſi Bruxellis 1685. & Venetiis 1702. fol. Sequuntur tituli *Capitulorum XCVII. de Sacerdotali Jure* apud eundem Speelmannum p. 278. Sed & *Capita XV.* de remedio peccatorum, quæ ibi p. 281. 288. ſub *Bedæ* (c) nomine leguntur, & in Antonii Auguſtini collectione libellorum Pœnitentialium, Tarracone 1582. 4. & Venetiis 1584. 4. nec non inter Bedæ opera Tom. VIII. pag. 961. atque in Conciliorum Tomis, Ecberto huic, quo Magiſtro profeciſſe ſe prædicat Alcuinus, (d) tribuenda poſſunt videri. Vide, ſi placet, notata Tomo XI. Bibliothecæ Græcæ p. 74. ſeq. Omitto memorata a Baleo II. 15. & Pitſeo pag. 154. Homilias, Lectiones ad erudiendos diſcipulos, ad Paſtores Provinciæ ſuæ: Ad Zachariam Papam pro pallio, quod accepit A. 735. vide Warthonum Tomo I. Angliæ Sacræ pag. 697. Epiſtolas ad fratrem ſuum Egbertum Regem, ad Alcuinum &c. * Excerptiones Ecberti præter Spelmannum, cæteroſque noviſſime Wilkinſius in ſua collectione Conciliorum Britanniæ ad MSS. codices exactas recudit, & ex MS. Oxonienſi Sexdecim alias nondum alicubi excuſas adjecit. Vide Tom. I. pag. 111. ejuſdem operis.

Ecbertus Hereſfeldenſis Presbyter circa Annum 1076. ad Hartvvigum, Abbatem, ſcripſit *Vitam Heimeradi*, (e) Presbyteri & Confeſſoris, defuncti A. 1019. quam poſt Brovverum & Adolphum Overhamum cum vita Meinvverci, Epiſcopi Paderbornenſis, edidit Leibnitius Tomo I. ſcriptorum Brunſvicenſium pag. 565. Exſtat etiam in Actis Sanctorum 28. Junii T. V. p. 386.

Ecbertus Svevigena in Anglia Monachus *Lindisfarnenſis* Ord. Benedict. defunctus circa A. 728. apud *Huenſes* Monachos in Scotia, quos libro *de Paſchali obſervatione* erudiit, ut ex variis Bedæ locis notavit Lelandus cap. 66. Eidem Ecberto Baleus centur. I. cap. 98. & Pitſeus pag. 125. etiam tribuunt *Conciones* & *de ritibus Catholicorum* librum, neſcio an confundentes illum cum Epiſcopo Lindisfarnenſi.

Ecbertus, Clericus *Leodienſis*, ſcripſit teſte Sigeberto cap. 146. *metrico ſtylo de* Ænigmatibus ruſticanis *librum primo brevem, ſed ampliato orationis tenore ſcripſit de eadem re metrice alterum librum majuſculum*. Eadem e Sigeberto Trithemius cap. 330. qui teſtatur circa Annum 1060. floruiſſe.

Ecbertus Lindisfarnenſis Epiſcopus ab Anno 803. ad 821. Vide Warthoni Angliam ſacram T. I. pag. 698. Non ad hunc, ſed ad Eboracenſem Ecbertum ſcripſit Beda Epiſtolam de Præſulis Chriſtiani officio: itaque commentitia ſunt *Gratificationis* ad Bedam *reſponſa*, quæ huic Ecberto tribuunt Baleus II. 4. & Pitſeus pag. 127. Ex Bedæ Epiſtola etiam puto ſumtam occaſionem, quod Gvilelmus Butlerus atque idem Pitſeus cum Baleo ſcribunt, finguntque Ecbertum hunc e ſermone Latino in Anglo-Saxonicam linguam plures Bibliorum libros vertiſſe. Nam ut Lelandus cap. 86. cui recte ſuboluit Lindisfarnenſem Bedam juniorem fuiſſe, Bedæ Epiſtolam *plane* acu-

(a) Adde Oudinum Toma I. pag. 1794. ſeq.

(b) Non ſoli Echerto omnia tribuenda eſſe, diſputat Clariſſimus Gundlingius in Gundlingianis XXXVIII. pag. 258. ſeq.

(c) Supra Tom. I.

(d) Epiſtola ad Carolum Magnum, apud Wilhelmum Malmesburienſem de geſtis Pontificum Anglorum lib. 3. pag. 269.

(e) Ita legendum pro *Nemoradi*, & pro *Jeremradi* apud Anonymum Mellicenſem c. 68.

Digitized by Google

aculeatam appellat, *in qua multa de officio Epiſcopi, nec pauciora de Scriptura ſacra in linguam Saxonicam vertenda, & quibus ea rationibus a plebe legenda.*

Ecbertus Presbyter & Canonicus Bunnenſis, Colonienſis diœceſ. ac denique Monachus & poſt Hildelinum Abbas *Schœnaugienſis* (*a*) S. Florini in diœceſi Trevirenſi, Ordinis Benedict. circa Annum 1160. Opuſculum *de laude Crucis*, & *Soliloquium*, ſive *Meditationes* & *Stimulus amoris* in celeberrimi Bernardi Pezii Bibliotheca Aſcetica Tom. VII. pag. 13. 21. 37. Ratisbonæ 1725. 8. *De obitu Sororis ſuæ* Germanæ *S. Eliſabeth*, Viginis Abbatiſſæ Schœnaugienſis, defunctæ A. 1165. ad cognatas ſuas: prodiit in Actis Sanctorum Tomo 3. Junii 18. pag. 607. cum hujus Eliſabethæ viſionum libris V. ut prius lucem viderat edente Jacobo Fabro, Stapulenſi, Pariſiis 1500. & deinde Coloniæ 1628. &c. Vide infra, *Eliſabetha*. *Sermones XIII. adverſus hæreſes Catharorum*, hæreſin *Manichæorum* renovantes (cum *excerpto de Manichæis* ex Auguſtino) ad *Reginoldum*, Archiepiſcopum Colonienſem, Coloniæ 1530. 8. (*b*) & Tomo XII. Colon. atque Tomo XXIII. Bibliothecæ Patrum edit. Lugd. pag. 601. Cætera quæ huic Ecberto tribuuntur apud Trithemium cap. 403. de S. E. & illuſtr. Benedictin. II. 121. ſunt: *In principium Evangelii Johannis: Super Magnificat: Super:* miſſus eſt Angelus: *Meditationes*, *Sermones* per annum, *Laudes Salvatoris*, & *Epiſtolas* ad diverſos.

Eccardi nomen varie ſcriptum reperio *Ecchardus*, *Eckardus*, *Eckerhardus*, *Egehardus*, *Eggehardus*, *Eggerardus*, *Ekkardus*, *Ekkerardus*, *Aichardus*, *Aicardus*, *Haycardus*, *Heccardus*, *Hegecartus*: itaque juvat utcunque expreſſum uno hoc loco Lectori exhibere.

Eccardus ſpeculi Saxonici ſcriptor & interpres. vide infra pag. 79. *Ecco de Repgovve*.

Eccardus ſcriptor *Chronici*, quem laudat Hermannus Cornerus ad An. 1117. pag. 659. & alibi, & quem Vir doctiſſimus Johannes Georgius Eccardus, qui Cornerum Tomo 2. Corporis hiſtor. medii ævi edidit, putabat eſſe auctorem Chronici Magdeburgici, (*c*) ſive Annalium Saxonicorum, quos vulgavit illuſtris Leibnitius Tomo 1. acceſſionum hiſtoricarum. Sed diverſum eſſe Annalium horum auctorem a Corneri Eccardo, non ſine ratione judicat Theodorus Haſæus Tomo 7. Bibliothecæ Bremenſis pag. 911. Cæterum Corneri Eccardus non diverſus, ut videtur ab Eccardo, Urangienſi Abbate, de quo infra, Chronicon vero, quod reſpicit, necdum in lucem datum, quod ſciam.

Eccardi quinque inter eos, qui Monaſterium *S. Galli* decorarunt, celebrantur ab Hepidanno, Ratperto aliiſque apud Goldaſtum in Alemannicis:

Eccardus I. ſenior, Decanus, temporibus Ottonis I. Imperatoris ab An. 958. ad 972.

Eccardus II. Palatinus & Magiſter Scholarum, defunctus A. 996.

Eccardus III. Decanus, & ſub idem tempus

Eccardus IV. Junior, Monachus *S. Galli* circa Annum 1040. carmine heroico ſcripſit *geſta Waltharii*, laudata ab Anonymo Mellicenſi cap. 70. Ejus liber *de caſibus Monaſterii S. Galli*, quo *Ratpertum* ab Anno 891. ad 982. continuavit, legitur in Goldaſti Alemannicis Tomo 1. pag. 11. 64. Eccardum continuavit *Burkhardus* (de quo ſupra Tomo 1. pag. 301.) ab Anno 982. ad 1204. apud Goldaſtum pag. 65. 91. Cujus notæ in Eccardum pag. 109. ſeq. Vide & Tomo 2. pag. 165. Excerpta quædam apud Andream du Cheſne Tomo 3. pag. 484. 489.

Ec-

(*a*) Abbatiam Schœnaugienſem ab Abbatia S. Florini præter rem diverſam faciunt Voſſius pag. 430. Oudinus T. 2. pag. 1548. aliique.

(*b*) Hermanni ab Hardt Autographa Tomo tertio pag. 195.

(*c*) Aliud eſt, quod edidit Clariſſimus Meibomius Tomo ſecundo pag. 269. & cujus lacunam ſupplevit laudatus Leibnitius Tomo 3. ſcriptorum Brunſvicenſium pag. 749.

Digitized by Google

Eccardus V. Minimus, Decanus tempore Innocentii III. & Friderici II. Imperatoris, ſive circa Annum 1214. ſcriptor *Vitæ Notkeri Balbuli*, eruditi Monachi S. Galli, qui A. 912. diem obiit, & de quo infra ſuo loco. Hanc vitam ſed interpolatam edidere Henricus Caniſius Tomo 6. Antiquarum Lectionum pag. 934. & editionis novæ Tomo III. pag. 552. Goldaſtus Tomo 1. Alemannicarum rerum ſcriptorum pag. 226. Papebrochius additis notis in Tomo 1. Actorum Sanctorum Aprilis 6. pag. 579. & Mabillonius Sec. V. Benedictin. p. 11, Dicitur etiam hic Eccardus Latine vertiſſe *Vitam S. Galli*, quam Germanice ſcripſerat Ratpertus. Vide Oudinum T. 3. pag. 80.

Eccardus Saxo-Teutonicus, Ordinis Prædicatorum, Theologus clarus in Auſtria, & jam defunctus A. 1329. quo ſeptendecim capita a Pontifice Johanne XXII. & A. 1330. quo undecim capita doctrinæ ejus tanquam ſuſpecta damnari contigit a Theologis Heidelbergenſibus. Vide Raynaldum ad Annum 1429. n. 70. & Natalem Alexandr. Sec. XIII. & XIV. pag. 103. ſeq. Trithemium cap. 537. qui hæc ejus ſcripta memorat: *In Geneſin*, *Exodum*, *librum Sapientiæ*, *Cantica Canticorum*, *Evangelium Johannis*, & *ſuper Orationem Dominicam*. *In IV. libros Sententiarum*, *Sermonem* in Capitulo Ordinis Prædicatorum: alioſque de tempore & de Sanctis, & *Poſitionum* ſuarum librum. Hiſce ex Jacobo Qvetif. Tom. 1. p. 507. licet addere, quod aſcetica quædam hujus Eccardi viderunt lucem inter Joannis Tauleri opera, *notabiles quædam Inſtitutiones: Inſtitutiones quam in extremis conſtitutus amicis rogantibus reliquit*. *De duodecim ineffabilibus bonis atque gratiis, quas Divina clementia digne communicantibus largitur*. *Convivium de paupertate ſpiritus*.

Eccardus Saxo Junior, Ordinis Prædicatorum, defunctus An. 1339. cui adſcribitur, quæ inter Taulerianas exſtat Epiſtola XXV. *de perfecta reſignatione & oblivione noſtrum ipſorum & omnium, quæ in ſchola Dei addiſcuntur*. Vide Qvetiſum Tom. 1. p. 593.

Eccardus Canonicus *S. Victoris* Pariſienſis Seculo XII. ſcriptor quorundam opuſculorum aſceticorum, quæ Gallice & Latine edita a P. Gourdano Pariſiis 1729. *les œuvres ſpirituelles d' Eccard*. Vide memorias litterarias Trevoltinas illius anni pag. 1299.

Eccardus, Abbas primus S. Laurentii *Vragienſis* in diœceſi Herbipolenſi, Ordinis Benedict. defunctus Anno 1130. Scriptor *Laternæ Monachorum*, libris V. proſa & carmine ad imitationem Boethii librorum de Conſolatione Philoſophiæ. Præterea *Sermones* ejus & *Epiſtolas* laudat Trithemius cap. 378. de S. E. & de illuſtribus Benedictinis II. 107.

Eccardus, Abbas Vragienſis junior, cujus Chronicon breve *de Epiſcopis Hildesheimenſibus* ad Egbertum, Corbejenſem Abbatem, a Caroli Magni temporibus ad Annum 1280. edidit Chriſtophorus Brovverus, Moguntiæ 1616. 4. cum vita Godehardi, Epiſcopi Hildesheimenſis: & Leibnitius Tomo 1. ſcriptorum Brunſvicenſium pag. 772. 774. qui & alia de rebus Hildesheimenſibus dedit p. 742. ſeqq. ſed quæ ejuſdem Eccardi eſſe, neſcio quibus argumentis affirmat D. Johannes Fabricius Helmſt. T. 3. Biblioth. ſuæ pag. 23. Sicut nec idem conſtat de Chronico Hildesheimenſi ab Anno 688. ad 1137. quod edidit Andreas du Cheſne Tomo 3. pag. 504. 539. & Leibnitius pag. 710. 741.

Ecco de Repgovve, al. *Bibikovv*, qui aliis *Eckhardus*, *Eyke*, *Ebko*, *Ecke*, *Epho*, (a) ille judiciorum ſub Hoyero Comite de Falckenſtein per multos annos aſſeſſor, circa Annum 1240. ex conſuetudinibus fori Saxoniæ ſuperioris digeſſit, & Latine primum ſcripſit *Speculum Saxonicum*, ſive Jus provinciale Saxoniæ, libris III. quod deinde Comitis

(a) Vide Tobiæ Eckardi notitiam MStorum Quedlimburgenſ. pag. 39. & Pauli Chriſtiani Hilſcheri diſſertationem de exercitu furioſo §. 23. ubi de *fideli Eccarto*.

tis Hoyeri hortatu vertit Germanice, confirmatum etiam a Carolo IV. (*a*) Imperatore, & vehementer probatum Dieterico ſive Theodorico Burgsdorfio, (*b*) qui ex Doctore Lipſienſi Epiſcopus Numburgenſis fuit ab Anno 1453. ad 1466. Speculum idem Pontificibus Gregorio XI. A. 1373. & Eugenio IV. An. 1431. prohibendum viſum. Latine ſupereſt adhuc MS. in nonnullis Bibliothecis, ut in Qvedlimburgenſi: ac veriſimillima videtur Clariſſimi Gærtneri ſententia, qui non dubitat maximam partem Latini ſpeculi Ecconis ſupereſſe in Latino illo, quod ſine nomine auctoris in editione Zamoiſciana An. 1602. cum variis Lect. MSS. Codicum, & una cum verſione in idioma recentius Germanicum vulgatum eſt in editionibus *Zobelianis*, (*c*) Lipſiæ 1561. 1569. 1582. 1591. 1614. fol. & quod ipſe etiam non omiſit addere in luculenta ſua editione nupera ad MStos Codices & veteres editiones recenſita illuſtrataque Vir Juriſconſultiſſimus D. Carolus Wilhelmus Gærtnerus, Lipſiæ 1732. fol. de qua juvabit conſulere Acta Eruditorum An. 1733. pag. 17. ſeq. Habet etiam Latinum junctum tribus Germanicis, duobus quidem ſtylo Saxonico veteri, & tertio recentiore D. Jacobus Fridericus Ludovicus, Juriſconſultus Hallenſis, cujus Speculum Saxonicum lucem vidit Halæ 1720. 4. De auctore gloſſarum D. Burchardo de Mangelfeld, aliis editionibus pluribus quam viginti, idem Ludovicus & Gærtnerus conſuli poſſunt, quarum antiquiſſimæ ſunt Baſileenſis 1474. quam ſecutæ A. 1482. Auguſt. 1516. & *Wolfi Loſſenii* Lipſ. A. 1545. Omitto Eckonis *Chronicon* breve, cujus verſionem Germanicam edidit Clariſſ. Menckenius T. 3. p. 350. 359.

Alcimus Ecdicius Avitus, ſupra in *Alcimo*, Tom. 1. pag. 53.

Claudianus Ecdicius Mamertus, in *Claudiano* Tom. 1. pag. 388.

Thomas Eckleſton, (vitioſe quibuſdam *Ecleſon*) Anglus, Ordinis Minorum circa Annum 1340. ad Simonem de Eſſeby, Franciſcanum, ſcripſit *Chronicon de origine, incrementis & ſucceſſu Ordinis Franciſcani in Anglia* ab adventu Agnelli (*d*) Piſani uſque ad tempora Gvilelmi Nottingamii, (*e*) Ordinis Minorum, in Anglia Provincialis. *Opus eſt*, inquit V. 58. Jo. Baleus, *inſtar libri Conformitatum Bartholomæi Piſani* (*f*) *licet quantitate minus, fabulis, mendaciis ac blaſphemiis plenum*. Ejuſdem Thomæ memoratur ſcriptum alterum *de impugnatione per Dominicanos* facta A. 1269.

Stephanus Eddius, ſive *Heddius*, Monachus & Presbyter Cantuarienſis circa Annum 720. ſcripſit *Vitam S. Wilfridi I.* Eboracenſis, atque inde Haguſtaldenſis Epiſcopi defuncti (*g*) A. 709. 12. Octobr. Edita eſt ex MSto Sariſburienſi a Thoma Galeo inter ſcriptores quindecim, Oxoniæ 1691. fol. pag. 40. cum minus integram e MSto Cottoniano vulgaſſet Mabillonius Sec. IV. Benedictin. parte 1. pag. 671. & parte 2. pag. 550. ſupplementum nactus ex Codice Sariſburienſi ab Eduardo Bernardo. Vide & Lelandum cap. 77.

Gvilelmus Eddius, ſive *Edys*, Abbas Burtonenſis in Anglia Ordinis Benedict. circa Annum 1216. ab Oudino Tom. 3. pag. 3. traditur compoſuiſſe *vitam S. Moduennæ*, Virginis Hibernicæ, quam S. Patricii temporibus vixiſſe ajunt defuncti Anno Chriſti 460. Ac ſane

(*a*) Tobias Eckardus loco laudato.

(*b*) Johannes Martinus Schamelius in Numburgo litterato pag. 7. ſeq. ubi etiam Concordantias hujus Epiſcopi in illud ſpeculum, & recenſionem illius atque auctarium commemorat. Pro Burgſdorfio varie alii appellant, ut *Bockvorſium*, *Bogſdorſium*, *Buckendorſium*, *Buxtorfium* &c.

(*c*) *Chriſtophorus Zobelius*, Juriſconſultus Lipſienſis, morti vicinus opus hoc edendum tradidit *Georgio Menio*, qui poſt illius fata prælo illud commiſit.

(*d*) Ita recte Waddingus pag. 324. Lelandus, aliique: apud Pilſeum pag. 442. minus bene *Aguelli*.

(*e*) Apud Lelandum cap. 284. *Snotingamii*, Voſſium pag. 518. & Oudinum Tom. 3. pag. 962. *Nortingami*.

(*f*) De quo ſupra Tom. 1. p. 50. 176.

(*g*) Henricus Warthonus Tomo 1. Angliæ Sacræ pag. 695.

ne ſub hoc nomine fertur in Catalogo Bibliothecæ Cottonianæ pag. 136. Apud Voſſium autem pag. 784. ex Lelando ſcriptor vitæ vocatur *Galfridus* Burtonenſis, & apud Lelandum ipſum c. 211. *Galfridus* Burgodunenſis Abbas Monaſterii ad Terenti ripam, ſive Trenti fluvii Angliæ Borealis. Sed Joannes Pinius, Soc. Jeſ. qui vitam illam ex MS. Cottoniano primus edidit in Actis Sanctorum Tom. II. Julii 6. pag. 297. tribuit eam *Conchubrano* Scholaſtico de Gleanuſſen, defuncto A. 1082. & pag. 246. ex Waræo docet *Galfridi* Burtonienſis nomen in Cottoniano Codice præfixum eſſe a recentiore manu: Porro Conchubranum, cujus etiam *duos Hymnos Alphabeticos* in Moduennam pag. 245. memorat, monet confudiſſe inter ſe ſanctas duas cognomines earumque res & geſta, unam *Moduennam*, *Modvvennam*, *Monuinam*, ſive *Moninnam*, quæ & *Darerca* virgo, exſtincta A. 518. & alteram juniorem, quæ vixit circa Annum 640.

Edelbertus, *Adelbertus*, *Alibertus*, *Odilbertus*, *Oldibertus*, *Odelpertus*, Archiepiſcopus ab Anno 804. Mediolanenſis, defunctus eodem, quo Carolus M. Anno 814. Caroli M. encyclica Epiſtola circa Annum 811. data ad Edelbertum & alios Epiſcopos, cupientis ab eis edoceri *de rationibus rituum Baptiſmi*, una cum Edelberti reſponſione ad Carolum, atque indice XXIII. capitum *libri de Baptiſmo*, quem ad eundem miſit, exſtat apud Mabillonium in Analectis Tom. 1. editionis novæ pag. 75. ſq. (prioris editionis Tomo 1. pag. 25. & Tomo 4. pag. 317.) *Præceptum conceſſionis*, quo Arigauſo, Abbati Monaſterii S. Ambroſii An. 806. ædem S. Vincentii in Prato tribuit, editum eſt ab Ughello Tomo IV. Italiæ ſacræ p. 75.

Edgarus, ſive *Ædgarus*, *Eadgarus*, Angliæ Rex egregius ab Anno 959. ad 975. & amplificata re Anglorum nautica & legibus variis promulgatis memorabilis. Apud Speelmannum quidem Tomo 1. Conciliorum Angliæ. (atque inde in Conciliorum Tomis, Regia Tom. XXV. Labbei Tom. IX. Harduini Tom. VI. & Coleti Tom. XI.) hæc illius exhibentur: Poſt notitiam *Concilii* An. 959. ab Edgaro *Brandfordiæ* convocati, Speelmannus pag. 430. *Privilegium pro Dorobernenſis*, ſive Cantuarienſis *Eccleſiæ primatu* pag. 432. *Charta de ejiciendis clericis uxoratis, & introducendis Monachis*. ibid. *De concilio Londinenſi* An. 965. pag. 435. *Charta duplex novo Wintoniæ Monaſterio Hydenſi A. 966. tributa*. ibid. & 443. *Leges Eccleſiaſticæ, capita V.* Latine & Anglo-Saxonice, addita Latina verſione ex Gvilelmi Lambardi Archæonomia pag. 444. Eædem Leges ex antiqua verſione, quæ eſt apud *Joannem Bromptonum* pag. 870. ſeq. Chronici. *Canones LXVII. de ordinatorum vivendi formula*, pag. 446. & 447. *De Confeſſione, Canones X.* pag. 459. *De modo imponendi pœnitentiam, Canones XLVI.* pag. 460. *De Satisfactione, Canones XIX.* pag. 469. *De Magnatum pœnitentia, Canones IV.* pag. 474. ſingula Anglo-Saxonice & Latine. *Oratio* ad Dunſtanum, Archiepiſcopum Cantuarienſem, Oſvvaldum Wigorniæ & Ethelvvaldum Wentanæ Epiſcopos *de conjugatis clericis ejiciendis, introducendiſque Monachis* pag. 476. *De injuncta Edgaro, quod clauſtralem virginem compreſſiſſet, ſeptenii pœnitentia*. pag. 481. ſeq. Hæc apud Lambardum, Speelmannum & in Conciliorum Tomis. Præterea Johannes Seldenus notis ad Eadmerum pag. 105. ſeq. & Tom. 2. Operum Seldeni primus Anglo-Saxonice & Latine edidit *Proœmium Regularis Concordiæ Anglicæ Nationis Monachorum, Sanctimonialiumque*: & deinde Latine *capita privilegii & Regulæ novo Wintoniæ Monaſterio propoſitæ*, ac denique *Orationem ad Epiſcopos & Cœnobiorum Præfectos*, ex Adilredo, de qua jam dicere me memini Tom. 1. pag. 39. Satis autem conſtat unum Edgarum Regem fuiſſe, licet velut duo apud Cangium ponantur. * Cum poſt Speltmannum

Conciliorum Anglicanorum Collectionem ex integro reformandam edendamque ſuſceperit, ac tandem perfecerit David Wilkins, quem ille ordinem novum monumentis hiſce eccleſiaſticis Edgari Regis conſtituerit, quid novi adjecerit indicare mihi hic viſum eſt opportunum. Familiam hic ducunt (Tom. 1. pag. 225.) Canones editi ſub Edgaro Rege Anglo-Saxonice, & latine; ſed verſione multo quam Speltmannica diligentiori, & elegantiori.

Sequitur Charta Edgari *de ejiciendis Clericis uxoratis* pag. 239. Pone ſuccedunt *leges Monachis Hydenſibus ab Edgaro datæ;* quas vulgavit Seldenus, de quibus hic Fabricius. Additur *Charta Edgari* de novo Wintoniæ Monaſterio, quæ pariter in Speltmanno legitur. Tum dantur *leges eccleſiaſticæ* capitibus V. Anglo-Saxonice & latine ex verſione ut ſupra. Excipit hæc *oratio Edgari ad Dumſtanum*, quam figmentum eſſe Alfredi Rievallenſis in Genealog. Reg. Angl. ad Henricum II. cenſet in nota Wilkinſius pag. 246. Denique agmen claudit *de pœnitentia Edgari* Regis narratio.

Edilredus, ſupra, *Adilredus* T. 1.

Chronicon Cœnobii S. Crucis Edinburgenſis in Scotia, ab ingreſſu Julii Cæſaris in Angliam uſque ad Annum 1163. Hoc Chronicon omiſſis illis, quæ ante Annum 596. ex ſolo Beda auctor contraxerat, editum ab Henrico Warthono Tomo 1. Angliæ Sacræ pag. 152. 162.

Edinetus, ſupra, *Eadmerus*.

Edmundus Albanus, ſupra, *Eadmundus*. Apud Cangium *Albonus* ex Balei V. 64.

S. Edmundus, ſive *Eadmundus*, Anglorum Orientalium Rex, Martyr A. 870. cujus *paſſionem* circa Annum 980. ſcripſit Abbo Floriacenſis, (*a*) editam a Surio 20. Novembr. *Miracula* Anonymus Cœnobii S. Edmundi Monachus circa Annum 1090. quem vulgavit Edmundus Martene Tomo 6. monumentorum pag. 822.

Edmundus I. Angliæ Rex ab Anno 941. ad 946. cujus *Leges* quædam in *Joannis Bromptoni* Chronico pag. 858. 862. & in Gvilelmi Lambardi Archæonomia: Plures apud Speelmannum Tomo 1. Conciliorum Angliæ pag. 415. ſeqq. Anglo-Saxonice & Latine: etiam priſca Legum illarum verſio Latina ex MSto Jornalenſi pag. 423. & *Charta donationis & privilegiorum* conceſſorum Eccleſiæ S. Mariæ Glaſtonienſi pag. 425. Leges illæ e Speelmanno etiam Latine in Conciliorum Tomis ad Annum 942. & 944.

Edmundus II. Angliæ Rex A. 1016. & 1017. ſed cujus nullæ, quod ſciam, Leges feruntur. Quod vero apud Cangium legas: *S. Edmundus Confeſſor, Angliæ Rex, cujus Leges Latine editæ exſtant, obiit prid. Non. Januar. An.* 1066. Non dubito legendum eſſe *Edvvardus*. Vide, ſi placet, quæ infra in *Eduardo*.

S. Edmundus Rich, ſive Divitis, Archiepiſcopus *Cantuarienſis*, defunctus An. 1240. de quo ſupra. Vita ejus ſcripta a *Roberto* fratre, obvia apud Surium XVI. Novembr. *Speculum Eccleſiæ* ad Ciſtercienſes Pontiniacenſis Monaſterii Monachos, in Bibliotheca Patrum Pariſienſi An. 1589. 1624. 1644. Tomo V. in Colonienſi Tomo XIII. & in Lugdunenſi Tomo XXV. pag. 316. *Conſtitutiones Synodales XII.* apud Gvilelmum Lindevvoodum, ſive de Tilio Nemore, in Provinciali Anglico, Pariſiis 1505. Londini 1557. & Oxoniæ 1664. 8. Vide Caroli de Viſch Bibliothecam Ciſtercienſem p. 88. ſeq.

Edmundus Dinterus, ſive *de Dinter*, in agro Sylvæducenſi, Canonicus Lovanienſis, defunctus Bruxellis 1448. Scriptor *Chronici Brabantiæ* neſcio an editi, quod MStum fuit apud Gevartium,

(*a*) Wilhelmus Malmesburienſis III. de geſtis Pontificum Anglorum pag. 270. *Abbo Floriacenſis Monachus, qui multam ſcientiæ frugem Angliæ invexit, paſſionem Edmundi Martyris jubente Dunſtano (Eborac.) Archiepiſcopo plenitudini litterarum adjecit.*

Digitized by Google

tium, & Miræum, teſte Valerio Andrea pag. 203. & Svveertio pag. 229. Ejus *Genealogia brevis Ducum Burgundiæ, Brabantiæ, Flandriæ, Hollandiæ*, ab Hectore Trojano deducta, Francofurti & Argentorati prodiit A. 1529. 8. ab alio continuata ad Carolum V. obvia etiam in Freheri Tomo 3. ſcriptorum rerum Germanicarum pag. 230. editionis novæ Struvianæ, poſt Gerhardum Noviomagum de Vita Philippi Burgundi.

Edmundus Divitis, ſupra.

Edmundus Gryme, ſive *Grimæus*, ſupra, *Eadmundus*.

Edmundus de Hadenham, Anglus, Monachus Roffenſis, ſcriptor *Annalium*, ſive Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ ab Orbe condito ad Annum Chriſti 1307. qui MSti in Bibliotheca Cottoniana una cum continuatione Anonymi, preſſiore ſtylo ad Annum 1377. Vide Henrici Warthoni præfationem ad Tomum 1. Angliæ Sacræ pag. XXXI. & Caveum ad Annum 1307. qui multa eadem eſſe obſervant cum Matthæo Weſtmonaſterienſi. Sed in eo deſiderantur *Annales Eccleſiæ Roffenſis*, quos ex *Hiſtoria Eccleſiaſtica Edmundi de Hadenham* ab Anno 604. ad 1307. vulgavit laudatus Warthonus Tomo 1. Angliæ ſacræ p. 341. 355.

Edmundus Monachus, qui a Cangio memoratur e Pitſeo pag. 199. quemque Pitſeus ait claruiſſe A. 1120. & ſcripſiſſe *de diſcordia inter Anſelmum & Regem* Gvilelmum Rufum, & *de libertate Eccleſiaſtica:* nentiquam diverſus eſt ab *Eadmero*, cujus hæc ipſa ſcripta jam retuli ſupra.

Edmundus Rich, ſupra.

Edmundus Sturtonus, ſive *Stuttonus*, Anglus, Monachus Ordinis Benedictini in Cœnobio Glaſconienſi, laudatus Baleo XII. 98. qui ejus *dialogum in Regulam S. Benedicti*, & librum *de nominibus Mariæ & Johannis* memorat. Addit Pitſeus pag. 835. librum *de laudibus B. Mariæ Virginis*. Tempus, quo floruit, neuter prodidit.

Eduardus, *Eadveardus*, *Eaduvardus*, *Anglus* Hiſtoricus, teſte pag. 835. Pitſeo continuavit *Radulphi* Nigri Hiſtoriam ad 1302. ita enim legendum pro 1202. etiam apud Cangium, cum idem Pitſeus pag. 291. teſtetur Radulphum hiſtoriam ſuam uſque ad Annum 1213. perduxiſſe.

Eduardus Senior, *Angliæ* Rex, defunctus Anno Chriſti 924. cujus *Leges* in Joh. *Bromptoni* Chronico pag. 835. 837.

Eduardus, *Angliæ* Rex, Martyr A. 978. cujus Vita, Martyrium & corporis translationes, exſtant in Actis Sanctorum 18. Martii, pag. 644. ſeq.

Eduardus, *Angliæ* Rex, Confeſſor, defunctus An. 1066. cujus vitam ſcripſit *Ailredus*, tum proſa, tum carmine leonino ad Laurentium Abbatem Monaſterienſem. De illa pridem edita dixi Tomo 1. pag. 14. Carmen incipit: *Dum tibi Laurenti cogar parere jubenti.* A Rege Eduardo vel ejus auſpiciis promulgatæ *Leges*, ſive *Chartæ tres* una cum *Epiſtola ad Nicolaum II.* Papam exſtant in Henrici Speelmanni Conciliis Angliæ Tomo 1. pag. 628. 630. 631. 632. atque inde in Conciliorum Tomis ad Annum 1066.

Eduardus tertius *Angliæ* Rex, defunctus An. 1377. de cujus *Legibus* & *Epiſtolis* Pitſeus pag. 517. 518. ex Balei VI. 57.

Eduardus Cantuarienſis Monachus (*a*) Ordinis S. Benedicti profitetur ſe *vitam S. Thomæ*, Cantuarienſis Archiepiſcopi A. 1170. interfecti, ſcripſiſſe *partim*, *ut ab iis accepimus*, *qui viventi familiarius adhæſerunt*, *partim ipſi noſtris oculis vidimus*. MS. in Bibliotheca Cottoniana, ſed Surius *valde*, ut ait, *prolixam* in compendium miſit atque edidit 29. Decembr. Alii ſcriptorem pro Eduardo *Eadmundum Gryme* vocant; quos ſecutus

(*a*) Ita voco cum Pitſeo pag. 239. Voſſio aliiſque. Nam ſi ita *aperte*, ut ait Oudinus Tomo II. pag. 1521. *a Clericis & Monachis* auctor *ſe diſtingueret*, nec Presbyteri titulus erat illi ab Oudino tribuendus.

tus ſum ſupra pag. 83. non uno enim exemplo hoc mihi conſtat, *Edmundi* atque *Eduardi* nomina invicem inter ſe confundi.

Eduardus Dinlejus, Novocaſtrenſis in diœceſi Dunelmenſi, Carmelita circa Annum 1450. cujus *Sermones* XXIV. iidem Baleus XII. 70. Pitſeus pag. 642. neque plura Alegrius pag. 350. Carmelitici decoris memorat.

Eduardus Kirketonus, ſive *Kirtonus*, cujus nihil aliud eodem loco Pitſeus refert quam *Breviarium Sermonum*.

Egelmotus, ſive ut apud Trithemium cap. 319. *Egelnotus*, ſupra T. p. 5. *Achelnotus*.

Egelnotus, ſupra, *Ælnotus* T. 1. pag. 26.

Egeſippus, vide, *Hegeſippus*.

Egilvvaldus, ſive *Egilvvardus*, Monachus S. Burchardi Wirtzburgenſis, ſive Herbipolenſis in Germania, aliquo tempore poſt Annum 980. perhibetur ſcripſiſſe *vitam S. Burchardi*, Wirtzeburgenſis (*a*) ab Anno 752. ad 790. Epiſcopi, quam dedit Surius 14. Octobris. Idem quoque exiſtimatur compoſuiſſe *vitam S. Kiliani*, Epiſcopi Wirtzburgenſis primi & A. 688. Martyris, (*b*) quam vulgavit Henricus Caniſius Tomo IV. Antiquarum Lectionum parte 2. pag. 628. (Tomo 3. editionis novæ pag. 174.) Et poſt eum Nicolaus Serarius in Opuſc. Theolog. Mogunt. 1611. fol. & ex Serarii editione Johannes Petrus Ludevvig in ſcriptoribus Wirtzburgenſibus p. 966. De Egilvvardo auctore dubitat Voſſius pag. 501. ſed non adeo idoneis argumentis.

Eginhardus, *Eynardus*, *Einartus*, *Æginardus*, *Agenardus*, *Egvinardus*, *Einchardus*, *Emchardus*, *Heinardus*, *Eginerius*, (*c*) Germanus Oedenvvaldenſis, (*d*) cognomento *Sapiens*, (*e*) Carolo M. A. 814. defuncto, cujus gener, Archicapellanus, Cancellarius & Palatii Regalis Notarius fuit, per multos annos ſuperſtes, Lotharium Ludovici Pii filium inſtituit, variaſque geſſit Abbatias, Blandinenſem, Fontanellenſem, S. Joannis Ticinenſis, Gandenſem, aliaſque, defunctus poſt Annum 840. Epitaphium ei poſitum a Rabano Mauro, legitur inter Rabani opera Tomo 6. pag. 228. Plura de Eginhardo, præter editores ac præcipue C. V. Johannem Hermannum Schminckium, Mabillonios Sec. IV. Benedictin. parte 1. Joannes Weinskenſius (*f*) in Navarchia Seligenſtadiana & in Eginharto illuſtrato ac vindicato, Francof. 1714. fol. Franciſcus Dionyſius Camuſatus ad Bibliothecam Alphonſi Ciacconii, (*g*) & Nicolaus Hieronymus Gundlingius ſecundo tomo Otiorum cap. V.

Inter ejus ſcripta primum locum meretur *Vita Caroli Magni*, non minus accurate & fideliter ſcripta quam cultiore ſtylo, ita ut Suetonii & meliorum imitatorem ſcriptorum facile agnoſcas. Edita primum in lucem eſt dicataque Carolo V. Imperatori a Comite Hermanno a Nuenare. Coloniæ 1521. 4. cum Annalibus ab Anno 741. ad 829. Paucaque admodum ſunt & a Codicis MSci varietate profecta potius, (*h*) quæ aliter ille exhibet, quam ut interpolatoris ſibi partes ſumere, vel auctori ſuo fidem vel teſtimonium detrahere voluiſſe poſſit jure argui. Prodiit hinc in collectione antiquiſſima Hiſtoricorum Hervagiana, cujus notitiam hoc loco in gratiam Lectoris ſubjungere liceat. Offeruntur igitur in illa: *Witichindi Saxonis*, *Monachi Benedictini*, rerum ab *Henrico & Otthone I. Impe-*

(*a*) *Joham Peter Ludevvigs Geſchicht-Schreiber vom Biſchoſtbum Vuirtzburg* pag. 388.

(*b*) Id. pag. 384. Mabillon. SS. Benedict. III. p 703.

(*c*) Vide illuſtris Leibnitii Epiſtolas ad diverſos pag. 391.

(*d*) D. Nicolai Hieronymi Gundlingii Otia Tom. 2. pag 302. ſeq.

(*e*) Ita vocatur ab Odilone in hiſtoria tranſlationis S. Sebaſtiani Martyris.

(*f*) Acta Eruditorum, edita Germanice parte 26. & 27. Tom. 3. p. 143. 210.

(*g*) Bibliotheque Raiſonnèe Tom. 7. pag. 114. ſeq.

(*h*) Confer laudati Gundlingii Otia Tom. 2. p. 213. ſeq.

peratoribus geſtarum libri III. una cum annotationibus in eundem, per *Martinum Frechtum* ſcriptis pag. 1. Vita *Henrici IV. Imperatoris* Aug. a quodam coætaneo ſcripta pag. 53. *Ducis Bavariæ VII.* Epiſtolæ, aliquot *Henrici IV.* ad *Pontificem Romanum & alios Principes* pag. 73. *Conradi Vecerii*, *Regii Secretarii*, libellus de rebus geſtis Imperatoris *Henrici VII.* pag. 84. *Hermanni*, *Comitis Nuenarii*, brevis narratio de origine & ſedibus priſcorum Francorum, ad *Carolum V. Cæſarem* pag. 102. Vita & geſta *Caroli Magni*, *Francorum Regis fortiſſimi*, *& Germaniæ ſuæ Illuſtratoris Imperatoriſque optime meriti*, per *Eginhardum*, ſive, ut alii habent, *Alcuinum* (*a*) conſcripta pag. 107. *Æneæ Sylvii*, *tit. S. Sabinæ Cardinalis Senenſis*, de Bohemorum, & ex his Imperatorum aliquot origine & geſtis. Opus & integris periodis locupletatum, & ab innumeris repurgatum mendis, idque ex fide manuſcripti exemplaris bonæ notæ. Ad *Alphonſum*, *Regem Arragonum*, pag. 126. *Luitprandi*, *Ticinenſis Eccleſiæ Levitæ*, rerum, ab Europæ Imperatoribus ac Regibus geſtarum, libri VI. Ad *Raymundum*, *Liberitanæ Eccleſiæ in Hiſpania Epiſcopum*. pag. 219. Epitome Imperatorum Germanicorum, opera *Jacobi Wimphelingii*, *Seleſtadienſis & ſuorum* contexta, ac nuper per eruditum quendam recognita. Ad *Thomam Wolphium juniorem*, *Pontificii Juris Interpretem*, p. 315. Chronicon rerum Moguntiacarum, per *Conradum Epiſcopum* conſcriptum. Cum præfatione *Johannis Hervagii*. Ad *Beatum Arnoaldum Seleſtadienſem*, *Caroli V. Cæſaris Secretarium*. Baſil. 1532. fol. apud Johannem Hervagium, cum præmiſſo rerum memorabilium indice.

Ab eo tempore Eginhardus de Caroli Magni vita iterum ſubjectus prælis cum *Beati Rhenani* A. 1542. defuncti libris III. rerum Germanicarum, Baſileæ 1551. fol. & cum Anonymi Benedictini Annalibus Regum Francorum Pipini, Caroli Magni & Ludovici Pii ab Anno 751. ad 829. Coloniæ 1561. 1562. 12. nec non in limine ſcriptorum de rebus Germanicis editorum a *Juſto Reubero*, Francofurti 1584. recuſorumque Hanov. 1619. & *Georgio Chriſtiano Johannis* curante, qui Reuberianam ſyllogen variis auctariis ornavit, & Eginhardo ex Schminckiana varias lectiones addidit, Francof. 1726. fol. cujus tamen editionis Johanneæ exempla plura (*b*) in incendio Francofurtenſi ejuſdem A. 1726. feruntur periiſſe. *Vita & geſta Caroli Magni per Eginhartum*, *illius quandoque alumnum & ſcribam adjuratum*, in *Marquardi Freheri* Corpore Franciceæ hiſtoriæ veteris atque ſinceræ pag. 435. Hanov. 1613. fol. Præter editionem Lipſ. 1616. 4. cum Annalibus ab Anno 741. ad 829. & præfatione Comitis Nuenarii: Dicitur etiam Eginhardum edidiſſe & commentario illuſtraſſe An. 1631. *Chriſtophorus Helvvich*, Vicarius Moguntinus, qui An. 1632. rebus humanis valedixit, & Francofurti A. 1631. 4. vulgavit Antiquitates Cœnobii Laurishamenſis, recuſas in laudati Georgii Chriſtiani Johannis Tomo novo ſcriptorum, Hiſtoriæ Moguntinenſi inſervientium, Francofurti 1727. fol. Exſtat vero Vita Caroli Magni Eginhardiana in *Andreæ du Cheſne* ſcriptoribus rerum Francicarum Tomo 2. pag. 93. Pariſiis 1636. fol. recenſita ad quinque Codices MSS.

Vi-

(*a*) *Sunt nonnulli*, inquit laudatus Schminkius, *qui hanc Vitam Caroli Eginharto abjudicant*, *&* Alcuino *tribuunt*, *ut MStum Cajogonvillenſe*, *Albericus Monachus ad Annum 770. Blondus*, *Petrarcha &c. ſed in errorem deducti videntur*, *quod & Alcuinus res geſtas Caroli conſcripſerit*, *ut Doctiſſimus Duchesnius ex MSto Moiſſiacenſi in fine hujus libri notavit*, *quos fætus ignorantia inter ſe permutarunt ac confuderunt*, *tot enim exſtant MSS. quæ Eginharti nomen præferunt*, *tot ſcriptores*, *qui in rebus Caroli cum* [illegible] *ſequuntur & auctorem agnoſcunt*, *ut nullum de genuino hujus libelli parente relinquatur dubium. Quibus accedit Lupus Abbas Ferrarienſis*, *teſtis omni exceptione major*, *qui in Epiſtola ſua prima ad Eginhartum*, *quam certiſſime librum hunc vero ſuo auctori vindicat.*

(*b*) *Gelehrte Zeitungen* Anno 1726. pag. 533. & 741.

Vita & converſatio glorioſiſſimi Imperatoris Karoli *Regis* Magni *atque invictiſſimi Auguſti*, *edita ab* Eginhardo *ſui temporis impenſe doctiſſimo*, *nec non liberalium experientiſſimo artium viro*, *educato a præfata Principe*, *propagatore & defenſore Religionis Chriſtianæ*. Et cum notis *Johannis Bollandi* in Actis Sanctorum 28. Januarii Tom. 2. pag. 877. Antvverpiæ 1643. fol. collatis duobus MStis & variis editionibus. *Johannes* etiam *Joachimus Frantzius* Argentoratenſis, hiſtoriæ Caroli Magni, quam ipſe juvenis adhuc ex ſcriptoribus illorum temporum concinnavit, Eginhardi Carolum pag. 97. ſed ſine notis addidit. Argentin. 1644. 4. cum præfatione Johannis Henrici Bœcleri. Singulariter autem laudandum ſtudium *Johannis Friderici Beſſelii* Filiena Pruſſi, qui Eginhardum cum eruditis annotationibus publicavit Helmſtadii 1667. 4. ad quem deinde præſtantiſſimus Meibomius miſit lectiones Codicis MSti Florentini, cujus varias Lectiones annotavit etiam V. C. Tobias Eckartus in vita *Alberti* Stadenſis pag. 54. ſeqq. quem obſervat ex Eginhardo multa repetere ad verbum, ita ut emendando illi vel conſtituendæ genuinæ lectioni interdum utiliter inſerviat. Obvia quoque Vita & geſta Caroli Magni Eginhardo ſcriptore in *Johannis Michaelis Heinecii* & *Joannis Georgii Leuckfeldii* ſcriptoribus rerum Germanicarum Francofurti 1707. fol. Denique optimam hujus Vitæ editionem debemus Clariſſ. Viro *Johanni Hermanno Schminkio* (*a*) excuſam nitide & emendate Trajecti ad Rhenum 1711. 4. Poſt præmiſſam hiſtoricam diſſertationem de vita & ſcriptis Eginhardi, ſequitur Eginhardus ipſe diſtributus in capita XXXIV. cum notis integris Beſſelii, Bollandi atque editoris: Deinde poſt ineditas antea Goldaſti animadverſiones, & *Marquardi Freheri* diatribam de ſtatura Caroli Magni ad caput Eginhardi XXII. cum florum ſparſionibus & notis *Henrici Guntheri Thulemarii*, ex editione 1682. 12. Volumen claudit *Hermanni* Comitis *Nuenarii* brevis narratio de origine & ſedibus priſcorum Francorum, & præfatio ejuſdem primæ Eginhardi editioni A. 1521. præmiſſa ad Carolum V. & *Variantes Lectiones* ad Eginhardum ex variis MStis. In Bibliotheca Hohendorfiana, quæ in Cæſaream nuper tranſiit, parte 3. pag. 282. memoratur Eginhardus cum notis MSS. & pag. 269. *Lettre de* Mſr. Pean *a Mſr. Schmincke au ſujet de ſon edition d'Eginhard*, *écrite en 1712. Notes & Obſervations du Sr.* Pean *ſur la dite edition d'Eginhard*. In eadem Cæſarea Bibliotheca Codices MSS. Eginhardi, e quibus plura loca emendavit Lambecius Tomo II. pag. 263. 323. ſeq. 390. atque alibi. Præclari Viri *Johannis Davidis Kœleri* diſſertatio de Bibliotheca Caroli Magni ad Eginhardi cap. 33. prodiit Altdorfii 1727. 4. *Germanica* (*b*) verſione Eginhardum donavit *Joannes Auguſtinus Egenolfus* Lipſiæ 1728. 12.

Cætera Eginhardi ſcripta ſunt: *Epiſtolæ LXII.* editæ ex Codice MSto Laudunenſi ab Andrea du Cheſne Tomo 2. ſcriptorum de rebus Franc. pag. 695. ſeq. & in Johannis Weinkenſii Eginhardo vindicato & illuſtrato, Francofurti 1714. fol.

De translatione SS. Martyrum Marcellini & Petri, quorum ſub Diocletiano & Maximiano circa Annum 303. paſſorum corpora ad Abbatiam Seligſtadenſem diœceſeos Mognnt. Ordinis Benedictin. ex urbe Roma circa Annum 826. adducta eſſe feruntur, *libri IV.* proſa ſcripti, quos edidit Surius 2. Junii, unde repetita in Actis Sanctorum Tom.

(*a*) Acta Eruditorum A. 1711. pag. 529. Memoirs of literature Tom. 1. pag. 229. Hiſtory of the vvorks of the learned 1711. p. 429.

(*b*) Metaphraſis vitæ Caroli Magni verſibus Teutonicis, ſed ex alio Latino ſcriptore quam Eginhardo adornata ante annos quadringentos, MS. in Bibliotheca Cæſarea teſte Lambecio Tomo 2. pag. 385. ſeq. & in Bibliotheca Gothana vide Rev. D. Erneſti Sal. Cypriani Catalogum MSS. pag. 104. ſeq. Titulus libri: *Daz iſt der Kunc Karl, dem dient Rome unde Arl.*

Digitized by Google

Tom. 1. Junii pag. 181. collata cum MSto Chriſtinæ, Reginæ Svecorum. Conferenda quoque eadem Acta Tom. VI. pag. 1. ſeq. & qui libros Eginhardi quatuor carmine epico reddidit Johannes Weinckens, Francofurti 1714. fol.

Acta Martyris eorundem Sanctorum, expreſſa *carmine* trochaico, quod incipit: *Erat quidam exorciſta* (*ſanctus*) *Petrus nomine*. Hoc ſine nomine auctoris in eodem Codice repertum Eginhardo tribuit Surius, ex quo idem offertur in Actis Sanctorum Tomo 1. Junii p. 174.

Annales ab Anno 741. ad 829. qui ſub *Chronici Laureshamenſis* nomine quibuſdam veniunt, a Nuenario, aliiſque ſed ſine nomine auctoris editos cum Eginhardo de vita Caroli Magni, parum probabili conjectura ad Eginhardum tanquam auctorem ab Andrea du Cheſne referri, notare me memini ſupra in *Ademaro* T. 1. pag. 13. ſeq.

Breviarium Chronologicum, ſive *Abbreviatio Chronici* ex *Beda* ab Orbe condito ad Annum Chriſti 809. res breviſſime percurrens ac perſtringens, quam ex Codice Cæſareo edidit Lambecius T. 2. pag. 395. 398. atque Eginhardo deinceps vindicare conatur argumentis, quibus pro captu ſuo vel tribuet quiſque vel denegabit fidem.

Rodolphi Monachi *de miraculis S. Alexandri*, S. Felicitatis filii, liber a M. Eginhardo abſolutus, cum ejuſdem Eginhard, *Epiſtola ad Sundrolum* Presbyterum MS. apud Federicum Pacium, Lugduni Batavorum tantæ antiquitatis, ut ipſum *Meginharti*, (ita enim nomen exprimit in ſchedio, quod publicavit hoc ipſo Anno 1734.) autographum eſſe & ſæculo IX. exaratum non dubitet.

Diploma donationis loci in ſylva Odonavvalda, A. 815. a *Ludovico* Pio ad Eginhardum exſtat apud Reuberum in præfatione: & in Actis Sanctorum T. I. Junii pag. 177.

Deperdita Eginhardi ſunt liber *de adventu*, *moribus*, *bellis & ſuperſtione Saxonum*, ex quo fragmenta quædam apud Adamum Bremenſem lib. 1. hiſt. Eccleſ. cap. 6. ſeqq.

Libellus *de Cruce adoranda* ad Lupum Ferrarienſem, qui Epiſtola quarta ad Eginhardum, *libellum*, inquit, *de adoranda Cruce*, *meo judicio utiliſſimum*, *quam meo nomini dediçaſtis*, *ut par fuit*, *amplexus ſum*.

Indiculus eorum, *ad quos exſtant Eginhardi Epiſtolæ*.

A miſſo Dominico. 22.
Amalhario. 3.
Anſgiſo. 1.
Blidthrut ſorori. 15.
Magno Domino ſervus modicus. 42.
Dominæ. 40.
Egilolfo & Humberto. 6.
Epiſcopo. 31.
Eremberto Vicedomino & Luithardo presb. 12.
Ev. S. S. 26.
G. Comiti atque Optimati. 45. N. W. & G. 61.
Geboino Comiti. 9.
Gervvardo. 14.
Gozberto Abbati. 2.
Hattoni Comiti. 16.
Hermengardi Imperatrici Auguſtæ. 62.
Hetti Archiepiſcopo. 10.
Hludovici Imp. 19. 20. 21. *ad Emeritanos*. 39.
Hirabano Abbati (*Fuldenſi*) 17.
Hruotberto Comiti. 11.
Humberto & Egilolfo. 6.
Jacobo Epiſcopo. 5.
Ad Lotharium Imperatorem admonitio. 34.
Luithardo Presbytero & Eremberto Vicedomino. 12.
Lupo Ferrarienſi, Eginhardi Epiſtola tertium locum occupat inter Epiſtolas Lupi a Baluzio illuſtratas, ut Lupi ad Eginhardum, quem præceptorem ſuum vocat, ſunt prima, ſecunda, quarta, quintaque.
Magiſtro & præcipuo Capellano dominæ Imperatricis. 59.

Mar-

Marchrado Vicedomino. 18. Hunc puto Marcvvardum, cujus mentio in Lupi Epiſtola quinta.
· Miſſis Imperatoris Comiti, Judici. 33.
N. 24. 32. 36. 38. 47. 48. 50. 51. 53. 55. 56. 58. venerabili. 25. Comiti. 27. 28. 56. 57. ſummi Dei Sacerdoti. 29. Abbati. 35. 46. 54. Vicedomino. 37. Epiſcopo. 43. Optimati. 49. Presbytero & Vicedomino. 52.
R. G. R. O. Epiſcopo. 8.
Orgario Archiepiſcopo. 4.
Popponi Comiti. 7. 13.
E. E. S. S. 44.
M. V. 60.
Vicedomino. 23. vide Eremberto.
Vuſſin. 30.
N. W. & G. 61.

* Nemo hucuſque prodidit, quid rei ſit libellus Eginhardi de Pſalmis, qui legitur in Catalogo vetuſtiſſimo Bibliothecæ Bobienſis vulgato a Muratorio Antiq. Med. ævi Tom. 3. pag. 822. his verbis *libellus Einardi de Pſalmis*. In Bibliotheca Cæſarea vidi ego libellum Pſalmorum dono miſſum a Carolo Magno Rege ad Adrianum Papam I. cui apparatus quidam in libros ſacræ ſcripturæ præmittitur. Præcedunt omnia verſus more epiſtolæ, quam dedicatoriam dicimus. Num forte hæc omnia præter verſus ab altero utique auctore dictatos Alcuino tribuenda ſunt? Viderint docti.

Eginus Monachus ſcripſit *vitam S. Anſovini*, circa Annum 840. Confeſſoris & Epiſcopi Camerinenſis in Piceni Umbriæque confiniis ad Petrum Epiſcopum, quæ edita eſt in Actis Sanctorum Tom. 2. Martii 13. p. 322. 327.

Egmondanum Chronicon. Infra, *Johannes* de Leydis.

. *Johannes Baptiſta Egnatius* gentilitio nomine *Johannes de Cipellis* (*a*) natus Venetiis An. 1473. deinde diſcipulus Politiani, atque in patria ſucceſſor Sabellici, cum ibi humaniores litteras per annos fere XL. magna laude docuiſſet, obiit An. 1553. ætatis 80. Ejus ſcripta præter *libros III. de Cæſaribus* in Carolo V. definentes, qui ſæpe prodiere cum Suetonio, notaſque *in Suetonium*, & *in Hiſtoriæ Auguſtæ ſcriptores*, *in Ovidium*, *in Ciceronis Epiſtolas ad diverſos*, *ad Romanæ Urbis deſcriptionem*, & *in Dioſcoridem*, verſum ab Hermolao Barbaro, ſunt *De exemplis Virorum illuſtrium*, *Venetæ præſertim Civitatis*: *Racemationes* in loca bonorum Auctorum a Grutero inſertæ Tomo 1. Lampadis artium pag. 318. 352. & laudatæ Jacobo Gaddio de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis Tom. 1. pag. 170. ſeq. *Panegyricus Franciſco*, Regi Francorum, (*b*) ob victoriam de Helvetiis partam, Venetiis 1540. 3. Aliæ *Orationes LXX. Oratio ad Meretrices*. *De Origine Turcarum*. *Epiſtolæ XC.* Vide Nicolaum Comnenum Papadopoli T. 2. Gymnaſii Patavini pag. 200. ſeq. Bælium in Dictionario, & Sebaſtianum Corradum in Quæſtura, ſub init. ubi inter laudes ejus ait *melius eum dixiſſe quam ſcripſiſſe*.

S. Egvvinus, ſive *Eugenius*, Monachus Ordinis Benedict. atque inde *Wicciorum*, ſive *Vigornienſis* in Anglia Epiſcopus, ſcripſit vitam *S. Althelmi*, (*c*) Shirburnenſis Epiſcopi, defuncti An. 709. & *aliorum Sanctorum*, nec non *de origine & inſtitutione Cœnobii ſui* Coveshamenſis, & *de ſuis apparitionibus*. Rebus valedixit humanis A. 716. vitæ ſcriptorem nactus *S. Bercivaldum*, ſive *Berhtvvaldum*, (*d*) Archiepiſcopum Cantuarienſem, qui diem obiit A. 731. Vide Lelandum cap. 68. Baleum Centur. 1. cap. 91. Pitſeum pag. 121. & Voſſium pag. 274. ſeq.

S. Eigil, ſive *Æigil*, Abbas Fuldenſis ab Anno 818. ad 822. Vide ſupra, *AEgil* Tomo 1. pag. 24. & de *Candido*, qui Eigilis vitam ſcripſit, pag. 796. *Bruun*.

Einhardus, ſupra, *Eginhardus*.

Ein-

(*a*) Colomeſius ad Gyraldum pag. 282. & ad Scaligerana pag. 258.

(*b*) Eſſais de Litterature Tom. 1. p. 291. ſeq.

(*c*) De hoc *Althelmo* ſupra T. i. pag. 54.

(*d*) Henrici Warthoni Anglia Sacra Tom. 1. p. 241. Supra, *Berthovvaldus* & *Arithvvaldus*.

Digitized by Google

Einhardus de Catzenelebogen (Cattimeliboco) ex Abbate Limburgenſi Epiſcopus ab Anno 1057. ad 1067. (*a*) *Spirenſis*, ſcriptor *librorum quatuor de cæremoniis Eccleſiæ*, quod inſigne volumen vocat Cornelius Schultingius in Bibliotheca Eccleſiaſtica.

Eitelredus, *Athelredus*, *Valredus*, Abbas Rievallenſis, ſupra, *Adilredus* Tom. 1. pag. 14.

Eitelredus, ſive *AEthelredus*, totius Albionis, ſive Angliæ Rex, cujus Charta data Vulſſino Epiſcopo & Cœnobio Sciréburnenſi A. 998. exſtat in Henrici Warthoni Anglia Sacra Tomo 1. pag. 170.

Eitelvvoodus, *Eitelvvolfus*, infra, *Ethelvv*.

Elbodum Venedotarum in Anglia Archiepiſcopum Voſſius pag. 261. Cangiuſque appellant, Baleum ſecuti Gentur. 1. c. 72. & Pitſeum pag. 105. Idem Elbodus apud Lelandum cap. 45. dicitur *Venetorum* Epiſcopus, rectius ſane, ut intelligamus, Epiſcopatui eum præfectum Venetenſi (*Gvent*) Paterni in Southvvallia Angliæ. Ex lucubrationibus ejus nihil ætatem tulit, quanquam Baleus & Pitſeus eum *de celebratione Paſchatis* ſcripſiſſe, & *Hiſtoriam ſui temporis* tradidiſſe referunt, clarum apud Cambros circa Annum 610.

Eldadus, ſive *Heldadus*, *Ealdadus*, Epiſcopus Claudioceſtrienſis, ſive Gloceſtrienſis circa Annum 490. in Anglia, cujus *Orationes invectivas in Saxones* memorat Pitſeus p. 90.

Eldefonſus, infra, *Ildefonſus*.

Philippus Harvengius de Eleemoſyna, S. Bernardi amicus, Abbas bonæ Spei in Cœnobio Hannoniæ, Ordinis Præmonſtratenſis, defunctus poſt Annum 1180. Ejus ſcripta junctim edita Duaci a Nicolao Chamart, & ipſo Cœnobii bonæ Spei Abbate, Duaci 1620. fol. Vide Caveum ad Annum 1140. Svveertium pag. 941. Valerium Andream pag. 772. Scripta illa ſunt: *Epiſtolæ XXI. Commentarius myſticus* & *Moralitates in Cantica Canticorum*. *De ſomnio Nabuchodonoſoris*. *De lapſu primi hominis*. *De damnatione Salomonis*. *De clericorum dignitate*, *ſcientia*, *juſtitia*, *continentia*, *obedientia & ſilentio*. *Vita S. Auguſtini Hipponenſis* & *S. Admandi Abbatis Tungrenſis*, *Paſſio SS. Cyriaci & Julittæ*, *Salviique Martyris*. Vitæ *SS. Foillani*, *Gisleni Abbatis*, *Landelini Abbatis*, *Odæ Virginis*, (*b*) *Waldetrudæ Virginis*. *Paſſio S. Agnetis Virginis*. Varia *Carmina*, *Epitaphia*, (*c*) *logogriphi*.

Eleredus, ſupra, *Adilredus*, *Ealredus*. Vide etiam in *S. Eduardo* Rege.

Elerius Cambrius, Abbas in Cambria præſens A. 660. interfuit diſceſſui *S. Wenefredæ* Virginis ejuſque vitam ſcripſit, ex quo profecit, (*d*) qui circa Annum 1140. de eadem Virgine ejuſque An. 1138. Salopiam translatione narrationem compoſuit *Ropertus*, Abbas Salopienſis, cujus compendium apud Surium 3. Novembris. Laudant Elerium Lelandus cap. 49. Baleus X. 10. & Pitſeus pag. 109.

Eleuſius alio nomine *Georgius* dictus, Monachus & diſcipulus *S. Theodori* Siceotæ, Epiſcopi Anaſtaſiopolitani, Archimandritæ Cœnobiorum in Galatia, defuncti An. 613. cujus *Vitam* ſcripſit non Latine autem, ſed Græce, etſi Latine legitur apud Surium 22. April. ex verſione Petri Franciſci Zini, quam ſolam quoque habet Henſchenius Act. Sanctor. April. T. 3. p. 33.

S. Eleutherius Epiſcopus *Romanus* ab Anno Chriſti 171. Junii 3. ad 185. Septembris 6. *Epiſtola* ei tributa *ad Eccleſias per Galliæ Provincias Domino militantes* exhibetur & exploditur a Blondello in Pſeudo-Iſidoro pag. 209. De Lugdunenſium & de Lucii Britannorum Regis ad hunc Eleutherium litteris

(*a*) Sammarthani Tom. 3. Galliæ Chriſtianæ pag. 1037.

(*b*) S. Odæ vita in Actis Sanctorum Tom. 2. April. 20. pag. 573.

(*c*) Epitaphium in Ivonem Tomo V. Maji 20. pag. 248.

(*d*) Voſſ. pag. 267. Hiſt. Lat.

Digitized by Google

ris vide Petri Couſtant Epiſtolas Romanorum Pontificum pag. 87. ſeqq. quemadmodum & de *Decretis*, quæ illi adſcribuntur, atque de *Epiſtola Elevtherii ad Lucium*, Regem Britannorum, quam exhibet in appendice pag. 23. ex Uſſerii de Britannicarum Eccleſiarum primordiis capite 6. ſed eam (ex quinque licet Codicibus MStis expreſſam) tempora Elevtherii minime ſapere Uſſerius ipſe pulchre annotavit: cui addendus etiam Johannes Ovvenus eſt in Theologumenis pag. 245. ſeq. & 253.

Elevtherius Blandinenſis per novem, & per XXXI. amplius annos *Tornacenſis* Epiſcopus defunctus A. 531. de quo Ægidius Bucherius in Belgio Romano XX. 4. pag. 586. ſeq. & Henſchenius ad ſcriptores Vitæ Elevtherii tres antiquos *Anonymos* pag. 187. 189. 206. & *Gvilbertum* de Tornaco, Ordinis Minorum circa Annum 1260. pag. 196. & revelationem factam *Henrico* Tornacenſi A. 1141. pag. 195. Act. Sanctorum 20. Februar. Tom. 3. Hujus Elevtherii ſub nomine (non citra cauſam quidem illa ſuſpecta ſunt eruditis, vide Oudinum Tomo 1. pag. 1335.) quæ Andreas Schottus in Bibliotheca Patrum Colonienſi A. 1622. Tom. XV. edidit, recuſa deinde in Lugdunenſi Tomo VIII. pag. 1124. hæc ſunt: *Sermo & Confeſſio de SS. Trinitate*. *De incarnatione Domini*. *De Domini Natali*. *In Annunciationis feſtum*, & *Oratio* Elevtherii animum agentis *ad Deum pro Fide & Eccleſia Tornacenſi*. Sermo in Annunciationis feſtum incipit his verbis: *De tripartita ſolennitate beatiſſimæ Virginis Mariæ, fratres chariſſimi, in qua Angelus annunciat, Virgo concipit, Unigenitus Ingeniti Filius carne veſtitur, pauca dicenda ſunt, quamvis multimoda laude dignus ſit, qui nunciat, dignior quæ per aurem concipit, digniſſimus autem ille, qui concipitur*.

Elſvvardus, *Elvvardus*, vide, *Ethelvverdus*.

Elias de Annibaldis, Waddingo pag. 105. *de Nabinalis*, Ordinis Minorum, ex Archiepiſcopo Nicoſienſi An. 1342. Cardinalis, defunctus Avenione Anno 1363. Sripſit *in Apocalypſin*, *in quatuor libros Sententiarum*, & *de vita contemplativa*, nec non *Sermones*. Vide G. Joſephi Eggs purpuram doctam Tom. 1. p. 370. qui ab hoc Elia de Nabunal, Cardinali, diſtinguendum eſſe contendit *Eliam de S. Heredio*, (*a*) Ordinis Benedict. Epiſcopum Uticenſem & Cardinalem ſub Innocentio VI. A. 1353.

* *Elias* de *Boideil* Petraconicenſis Archiepiſcopus Turonenſis ab anno 1468. demum Cardinalis tit. S. Luciæ in Silice ab anno 1483. Anno dein ſequenti 1484. defunctus, cujus extat libellus Pragmaticam Gallorum Sanctionem confutans impreſſus Romæ An. 1486. in 4.

Elias Capreolus, ſupra, *Capreolus*, Tom. 1. p. 332.

Elias Cortonenſis, Ordinis Minorum, cujus exſtat *Epiſtola de obitu* Doctoris ſui *S. Franciſci* An. 1226. edita a Spoelberto, Waddingo aliiſque.

Elias de Coxida, ſupra, *Coxidius*, Tom. 1. p. 432.

Elias Abbas *Dunenſis* Ordinis Ciſterc. defunctus An. 1203. idem cum *Coxidio*, & Sermo ille, quem pietate & doctrina refertiſſimum laudat Sanderus pag. 180. Bibliothecæ Belgicæ MS. is ipſe eſt, quem vulgavit Carolus de Viſch pag. 90. Bibl. Ord. Ciſterc.

Elias de Eveshamo, Wigornienſis Monachus Ordinis Benedictini circa Annum 1270. ſcriptor *Chronici* nondum editi, quod ſciam. Vide Pitſeum p. 351. Baleum IV. 33.

Elias de S. Heredio, ſupra, *Elias de Annibaldis*.

Elias de Nabinalis, ſupra, *Elias de Annibaldis*.

Magiſter *Petrus Elias* Sæculi XI. Grammaticus, cujus Commentarium MStum in *Priſcianum* memini me evolvere ſatis ſpiſſo Volumine. Ejuſdem Com-

(*a*) De S. Irier apud Lemovicenſes, ut Cangio notatum, ſed qui hunc cum priore eundem facit, ut Waddingus quoque.

Compendium metricum e Priſciano, & *Lexicon metricum* MStum in variis Bibliothecis, ut dixi libro IV. Bibliothecæ Latinæ cap. *6*. & *7*.

Elias Presbyter & Ecdicus, auctor florilegii ſæculo XII. a Cangio præter rem inter Latinos ſcriptores refertur. Nam Græce ſcripſit, atque Anthologia ejus Gnomica ex præſtantibus Philoſophis, diſtincta capitibus CCLI. Græce MSta ſupereſt in variis Bibliothecis, ut in Bavarica Cod. LXXXIV. & in Bibliotheca Regia Pariſienſi Cod. 378. 765. Ex hoc florilegio, florilegium Latine vulgavit Jacobus Pontanus (*a*) Ingolſtadii 1603. 4. cum Simeonis junioris ſermonibus: recuſum in Bibliotheca Patrum Pariſienſi, Colonienſi & Lugdunenſi Tom. XXII. pag. 756.

Elias non diu poſt Annum 1126. ſcriptor *Vitæ S. Raymundi*, Rotenſi & Balbaſtrenſis Epiſcopi in Aragonia, editæ in Actis Sanctorum Tomo IV. Junii 21. pag. 127.

Elias Rubeus Tripellanenſis in Comitatu Cantabrigienſi Anglus circa Annum 1280. cujus librum *contra notabilitatem inanem* memorant Baleus IV. 48. & Pitſeus pag. 363.

Elias de Trickingham, Anglus, Monachus Petriburgenſis, Ordinis Benedictini, auctor *Chronici*, quod MStum in Bibliotheca illuſtris Clarendonii Comitis deſinit in Anno 1268. ut teſtatur Wilh. Nichols in Bibliotheca Hiſtoricorum Angliæ pag. 63. Eundem Eliam laudant Baleus IV. 32. & Pitſeus pag. 350. Baleus teſtatur Chronicon ejus incipere ab Anno Chriſti *626*. Præfixa Chronico brevis computatio de ſex ætatibus Mundi, cujus hoc initium apud Caveum: *Ab origine Mundi in prima ætate ſeculi ſecundum Hebraicam veritatem computantur anni mille ſexcenti quinquaginta ſex*.

S. Eligius Epiſcopus Veromandenſis, ſive translata ſede Noviomenſis (*Noion*) in Gallia ab Anno *640*. ad *659*. Vita S. Eligii ſcripta ab *Audoeno*, ſive *Dadone*, (*b*) libris tribus, quos integros vulgavit Dacherius Tomo V. ſpicilegii pag. 147. (editionis novæ Tom. 2. p. *76*.) cum duos tantum ſine prologo (quem vulgavit Labbeus Tomo 2. Bibliothecæ MSS. pag. 517. ſeq.) publicaſſet Surius ad 1. Decembris. Tres etiam dedit in Gallica ſua verſione Ludovicus Montignius, Archidiaconus Noviomenſis, Pariſiis *1626*. ut ex Auberti Miræi auctario de ſcriptoribus Eccleſiaſticis pag. 32. didici. Ex hujus Audœni teſtimonio II. 15. & MSS. Codicum fide Eligio (*c*) vindicatur *Sermo* ad omnem plebem *de rectitudine Catholicæ converſationis*, qui inter S. Auguſtino adſcripta ſæpe editus Tomo IX. tractatu 20. & in noviſſima editione Benedictinorum Tom. VI. pag. *746*. Amſtelod. De variis ſuperſtitionibus, a quibus in illo ſermone Chriſtiani removentur, videndus Carolus le Cointe Tomo 3. Annalium Francorum pag. 484. ſeq. *Epiſtola* Eligii *ad Deſiderium*, Epiſcopum Cadurcenſem, edita inter alias ad eum ſcriptas Epiſtolas Tomo quinto antiquarum Lectionum parte 2. Tom. 1. editionis novæ pag. *646*. Ex *Homiliis* autem *XVI*. quæ in Bibliothecis Patrum, ut noviſſima Lugdunenſi Tomo XII. pag. 300. ſeq. nonnullæ etiam in Franciſci Combefiſii Bibliotheca Concionatoria leguntur, ſi non omnes, pleraſque junioris longe ætatis eſſe, eruditi jam pridem monuere. Vide laudatum Cointium Tomo 3. pag. 481. ſeq. Caveum ad Annum 640. Edmundum Albertinum de Euchariſtia pag. 906. b. atque Oudinum Tom. 1. p. 1619.

Eligius Houcarius, ſive *Eucharius* po-

M 2 tius,

(*a*) Vide Bibliothecam Græcam Tomo X. pag. 300. & 508.

(*b*) Illis quæ de *Dadone* ſupra pag. 2. & quæ de *Epiſtola* ejus *ad Deſiderium Cadurcenſem*, *vita S. Remigii*, & *de libello de anima Dagoberti Regis* jam notavit Caveus, adde quod *Epiſtola* Dadonis *ad Rodobertum* Papam, ſive Epiſcopum Pariſienſem, cum Rodoberti Epiſtola ad Dadonem, vitæ Eligii apud Dacherium ſubjungitur.

(*c*) Sirmondus notis ad Concilium Autiſiodorenſe A. 578. Tom. 1. Conciliorum Galliæ p. 613.

tius, Gandavenſis, ſub Seculi XVI. initia ſcripſit carmine *Vitas S. Levini*, Epiſcopi & Martyris, *S. Coletæ*, Virginis Gandenſis, & *Bertulſi* Confeſſoris. Comœdiam de patientia Chryſeleidis, Pæana & laudes S. Agnetis & S. Catharinæ, De pœnitentia, Morales Inſtitutiones. Gandavi 1511. 1513. 4. *Dialogum Charitatis & Gandæ*, ſive *Gandavi*, in Carolum V. A. 1519. electum Imperatorem. *Genethliacon Chriſto Jeſu* ex Bucolicis Virgilianis, colloquentibus Gaſpare, Melchiore & Balthaſare: Carmen elegiacum *in laudem Servatoris e morte reſurgentis*. Pariſiis 1511. 4. Gandavi 1519. 4. Dialogum *de moribus urbanorum & ruſticorum*, verſibus hexametris, Gandavi 1520. 1521. *Apologiam Annæ Bynſiæ* Virginis Antverpienſis adverſus hæreticos, carmine elegiaco. Antvverpiæ 1529. 8. Vide Svvertii Athenas Belgicas pag. 227. qui Eligium Eucharium ab Houcario præter rem diſtinguit, Voſſium pag. 649. ſq. & Valerium Andream p. 201. ſeq.

Elimandus, ſive *Elymandus*, Carolo de Viſch pag. 101. *Elinandus*, & pag. 140. *Helinandus*, aliis *Helmundus*, Frigidi Montis Monachus Ord. Ciſterc. in agro Galliæ Bellovcenaſi, defunctus A. 1227. Jac. Phil. Bergomenſi ad 1199. teſte ſcripſit *Chronicon* ab initio Mundi uſque ad ſua tempora *libris XLVIII.* Præterea librum *de reparatione lapſi*, nec non *Sermones & Epiſtolas*. Adde librum *de laude vitæ clauſtralis*, & alium *de regimine Principum*. Commentar. *in Apocalypſin* aliaque de quibus Oudinus T. 3. p. 20. ſq. Chronico ejus uſi ſunt præter Jac. Philippum, Vinceut. Bellovacenſis, Ant. Florentinus, atque, ut Voſſio p. 441. notatum, magni auctor Chronici Belgici. Partem poſtremam ab A. 634. edidit Bernh. Tiſſier tomo VII. Biblioth. Ciſtercienſis.

Elipandus Epiſcopus Toletanus circa Annum 780. de cujus & *Felicis* Urgeſlenſis hæreſi videndus Petrus de Marca in Marca Hiſpanica III. 12. Ejus *Epiſtola ad Alcuinum* plena bilis, inter Alcuini Opera p. 910. ſeq. & alia *ad Felicem*, cum ille errori ſuo renunciaſſet, pag. 995. ſq. Confer, quæ infra in *Felice*. *S. Eliſabetha* filia Andreæ, Hungariæ Regis, Ludovici Pii Landgravii Haſſiæ ab Anno 1221. uxor, defuncta Anno 1231. de qua, præter *Conradum* de Marpurg, de quo ſupra Tomo 1. pag. 416. ſeq. & *Theodoricum* Thuringum apud Caniſium, de quo ſuo loco: Surius & Baronius 19. Novembr. Burchardus Gotthelf. Stuvius Act. Litterar. e MSS. Tomo 2. ſub init. Joannes Georgius Liebknecht in bina ſanctarum Eliſabetharum, teſtium veritatis Evangelicæ in Haſſia, memoria Gieſſæ 1729. 4. pag. 21. ſeq. ut Johannis Balthaſaris Happelii divam Eliſabetham, Marpurgi 1645. Germanice editam prætercam. Hujus Eliſabethæ *Revelationes* An. 1227. factas exſtare Cangius annotavit.

S. Eliſabetha Virgo Monialis Ordinis Benedict. & Abbatiſſa Schœnaugienſis in finibus diœceſeos Trevirenſis, defuncta An. 1168. De ejus obitu frater germanus *Ecbertus* (non Rex, ut eſt apud Voſſium, Cangiumque, ſed) Abbas S. Florini Schœnaugienſis, (*a*) libellum ſcripſit, qui ſexti libri vice viſionibus hujus Eliſabethæ ab Anno 1152. ſeq. factis ſubjicitur, ut dicere me memini ſupra pag. 234. *Viſionum libri V.* prodiere edente Jacobo Fabro Stapulenſi Pariſiis 1513. fol. & cum Viſionibus amicæ ejus *S. Hildegardis*, & *S. Brigittæ* Colon. 1628. fol. Italice quoque Venetiis 1589. 4. In Actis Sanctorum autem Tom. 3. Junii 18. pag. 607. ſeqq. non integri quidem Viſionum libri, ſed ex Viſionum libris (*b*) & Ecberti narratione excerpta ampla exhibentur illiſ-

(*a*) De tribus Cœnobiis, Schœnaugiæ nomine claris in Germania, vide Miræi Auctarium de Scriptoribus Eccleſiaſticis pag. 66. ſeq. editionis a me curatæ, & Oudinum Tomo ſecundo pag. 1479.

(*b*) Liber primus & ſecundus cum parte tertii, & totus ſextus, cæteris duntaxat delibatis, quod minus ad hiſtoriam facerent. Nam in tertio, quarto & quinto *Sermones* quidam Virginis & *Epiſtolæ* continentur.

illiſque inſcribitur titulus: *Vita S. Eliſabethæ partim ab ipſamet dictata, partim ab Egberto fratre ſcripta*, una cum *Epiſtola* Virginis *ad S. Hildegardem*, Abbatiſſam Bingienſem, ex Johannis Trithemii Chronico Hirſaugienſi ad Annum 1165. Librum *de origine, inventione & nominibus virginum undecim millium* (*a*) huic Eliſabethæ tribuit Voſſius pag. 413. de quo nihil apud alios reperio, quanquam de S. Urſula & undecim millibus decantata fabella apud Petrum Natalem IX. 87. Jacobum de Voragine Legend. aureæ cap. 154. Surium & Baronium 21. Octobris, Hermannum Crumbach Soc. Jeſ. in S. Urſula vindicata Coloniæ 1547. fol. ejuſque auctario 1669. 4. quibus opponendus Pagius ad A. 383. num. V. Launojus parte 4. Ep. ult. & apud D. Reiſerum p. 861. Uſſerius Antiquitatt. Eccleſ. Britanniæ pag. 323. ſeq. Voetius III. ſelectarum diſſertationum pag. 474. ſqq. & D. Johannes Conradus Dannhaverus noſter Tomo 2. homiliarum Academicarum pag. 619. Johannis Davidis Kœleri *Hiſtoriſche Müntz-Beluſtigung* Tom. 1. pag. 260. ſeq.

Thomas de Elmham Prior Monaſterii S. Trinitatis Lentoniæ Canonicorum Regularium S. Auguſtini, ſcripſit proſa & verſu *Vitam & geſta Henrici V.* ab Anno 1413. ad 1422. Angliæ Regis. Primus ex MStis edidit Thomas Hearne Londini 1728. 8. De MStis Cottonianis vide Oudinum Tom. 3. p. 2333.

Chronicon breve Elnonenſe S. Amandi in Gallia ab Anno 534. ad 1223. editum ab Edmundo Martene & Urſino Durando Tomo 3. Anecdotorum pag. 1390. 1400.

Gvilelmus Elphiſton Epiſcopus in Scotia Aberdonienſis & Cancellarius circa Annum 1480. ſcriptor *Antiquitatum & Chronici Scotorum*, in quo Weremundum S. Andreæ Archidiaconum & Johannem de Bello Campo ſequi ſe fuit profeſſus. Servatur MS. in Anglia vide Tomum 2. MSS. pag. 217. num. 7006. & Oudinum Tomo 3. pag. 2670. *Conciliorum* etiam *ſtatuta* reliquiſſe, Voſſius pag. 635. annotat ex Joannis Balei XIV. 57.

Elpidius, qui *Helpidius* aliis, vel *Helfridius* Diaconus & Theodorici Regis Medicus, de quo adire juvabit Sirmondum ad Ennodium lib. VIII. Epiſt. 8. Alius ut mihi perſuadeo *Ruſticus Elpidius* V. C. & *Inl.* & Exquæſtor, cujus ſunt *triſticha* in XXIV. hiſtorias Veteris & Novi Teſtamenti, & *Carmen* epicum *de Jeſu Chriſti beneficiis*. Utraque in Georgii Fabricii Poetis Chriſtianis & in Bibliothecis Patrum obvia vulgavit etiam cum notis Andreas Rivinus Lipſiæ 1652. 8. juncta poematiis non diſſimilis argumenti veterum ſcriptorum *Lactantii*, *Merobaudis*, *Incerti* & *Amœni*, ſive Prudentii. Triſticha illa, Barthio *Hiſtoriarium*, cum Amœni enchiridio exſtant etiam in Goldaſti manuali Biblico, Francofurti 1610. 8. Vide Leyſeri hiſtoriam poetar. medii ævi p. 74. ſq. Intercidit ejus *Conſolatio*, cujus mentionem facit in Carmine v. 45.

Hinc etiam noſtro nugata eſt ſchema dolori
Garrula mendoſis fingens ſatyromata Muſis
Falleret ut trepidos cantatrix pagina queſtus &c.

Alexander de S. Elpidio, ſupra, *Alexander*, Tomo 1. pag. 64. Ejus ſcriptis addenda *Expoſitio Evangelii S. Johannis* cum *compendio librorum B. Auguſtini de Civitate Dei*, ad Franciſcum Gaitanum Cardinalem. MS. in Bibliotheca Regia Pariſienſi. Vide Oudinum T. 3. pag. 882.

Elpis uxor *Boethii* A. 524. interfecti, erudita & virtute ac fide in maritum præſtantiſſ. fœmina, traditur compoſuiſſe *hymnum duplicem* in Petrum & Paulum Apoſtolos, ex quibus prior incipit: *Aurea luce & decore roſeo*. Altera Fe-

(*a*) Secundum Jacobi Sirmondi Conjecturam; ex *Undecimillæ* Martyris nomine, undecim millium fabulæ anſa data, vide Hadriani Valeſii Valeſiana pag. 48.

Digitized by Google

Felix per omnes feſtum Mundi cardines. Utrique Georgius Caſſander locum dedit inter hymnos Eccleſiaſticos, quos ſelegit ediditque An. 1556. recuſos deinde in ejus Operibus pag. 264. 265. Pariſiis 1626. fol. Vide Mougitoris Bibl. Siculam T. 1. p. 174.

Elpricus, *Chilpericus*, *Helpericus*, Monachus, cujus quæſtio: *Cur Natalitia Sanctorum in lætitia, Paraſceve vero in triſtitia celebremus?* ad Alcuinum, legitur in hujus libro de Divinis Officiis, inter Alcuini Opera p. 1054. 1058.

Elredus, ſupra, *Ealredus* & *Dilredus*.

Elſvvardus, infra, *Ethelvverdus*.

Elvanus Avalonius inter primos Chriſtianos Doctores in Britannia, laudatus a Gilda, Matthæo Weſtmonaſterienſi circa A. C. 156. & Lelando c. 13. de Britannicis ſcriptoribus. Ejus librum *de origine Eccleſiæ Britannicæ* memorant Baleus 1. 27. & Pitſeus pag. 79. ſed neutri inſpectum opinor. Itaque de eorum fide addubitat Voſſius pag. 170.

Elvodugus Probus, Britannus Monachus Banuochorenſis a Pitſeo pag. 103. traditur *Hiſtoriam Britannicam* ſcripſiſſe circa An. 590. adde Baleum Centur. I. c. 67. & quæ infra in *Nennio*. Non diverſus eſſe videtur hic *Elvodugus* ab *Elbodo* de quo ſupra. Vide Lelandum cap. 45. & 57.

Elvvacenſe Chronicon, vide mox *Elvvangenſe*.

Ex *Elvvangenſi Chronico* Abbatiæ nobilis in Circulo Svevico Germaniæ ad Jagiſtam fluvium (*Fagſt*) in Virguna (*Virngrunde*) excerpta per Matthæum Mareſchallum de Pappenheim ab An. 1095. ad 1477. in Tomo I. ſcriptorum Freheri de rebus Germ. pag. 453. & editionis novæ Struvianæ p. 675. 690. Idem Chronicon ex MS. Neveshemenſi integrum ab Incarnatione Domini uſque ad A. 1473. communicatum a Magno Ster, Bibliothecario Neresheimienſi publicavit Bernardus Pez in tomo quarto anecdotorum parte 3. pag. 759. ad 892. ſub titulo Chronici *Elvvacenſis*.

Emericus Monachus Ord. Benedict. Eleſancenſis (*a*) ſive Elvvangenſis, ſcripſit circa A. 870. juſſu Lanthonis Epiſcopi Auguſtani *Vitam S. Magni* Abbatis & Confeſſoris, diſcipuli S. Galli. Memoria Magni hujus recolitur 6. Septembr. Vide Arnoldum Wion Tom. 2. ligni Vitæ p. 295. & 296.

Emicho poſt Ecbertum Abbas Schœnaugienſis Ordin. Benedict. circa A. 1190. Ejus rhythmi in laudem S. Eliſabethæ Schœnaugienſis, editi in Actis Sanctor. T. 3. Junii 18. pag. 605. 606. Vitam illius quam memorat Cangius, non vidi, & quod de laudibus Eliſabethæ Trithemius cum Emichonis hujus ſermonibus commemorat, nihil fortaſſe intelligitur a rhythmis illis diverſum.

Emo, ſive *Emmo*, Abbas primus Horti floridi Ordin. Præmonſtratenſis in agro Werumenſi ſive Wittovverano apud Omlandos Friſiæ, ſcripſit *Chronicon* rerum ſua ætate geſtarum ab A. 1204. ad 1237. quod edidit Antonius Matthæus in limine Tomi 3. Analectorum Veteris ævi Lugdun. Batav. 1699. 8. & Carolus Ludovicus Hugo Abbas Stivagienſis in tomo I. ſacræ Antiquitatis monumentorum Hiſtoricorum Dogmaticorum & Diplomaticorum, Stivagii 1725. fol. p. 429. addita p. 504. continuatione *Menconis*, Abbatis Werumenſis tertii ab A. 1237. ad A. 1272. & pag. 552. 566. continuatione tertia *Anonymi* ab A. 1276. ad 1297. Utramque etiam Antonius Matthæus pag. 162. & 275. dicti tertii Voluminis ſubjunxerat.

Emmo neſcio idem cum ſuperiore an diverſus, cujus ſcriptum *de qualitate Vitæ futuræ* memorat Antonius Sanderus in Bibliotheca Belgica MSta p. 271. & cujus *Præfationem* in *libros tres ex pratis SS. Scripturarum & Patrum ſententiis excerptos* ad Wilhelmum, quem Reverendiſſimum in Chriſto Patrem appellat, ex MSto ante 500. annos exarato vulgavit Edmundus Martene Tomo 1. Anecdotorum p. 667.

Em-

(*a*) Corrupte *Ele ph antiacenſis*.

Emporius Rhetor, qui ſæculo ſexto ſuppar Caſſiodoro videtur floruiſſe, ſcripſit librum *de Ethopœia ac Loco communi*, nec non *præcepta demonſtrativæ materiæ & de ſpecie deliberativa*, quæ cum aliis veterum Rhetorum Latinorum ſcriptis lucem viderunt Baſileæ, Pariſiis, atque inter Rhetores antiquos Latinos Franciſci Pithœi, Pariſiis 1599. 4. pag. 278. 283. Vide quæ notavi in Bibliotheca Latina IV. 8.

Emundus, qui vitam S. Anſelmi, aliaque ſcripſit. Supra pag. 70. *Eadmerus*.

Emundus Rex, *Emundus* Divitis, *Emundus* Dinterus &c. Supra *Edmundus* p. 82. ſeq.

Enchiriades ſub Perſona diſcipuli interrogantis & Magiſtri reſpondentis ſcripſit Dialogum de ratione Muſicæ, *& in* tribus libris *multiformes Muſicæ regulas explicuit*. Hæc de eo Sigebertus Gemblacenſis cap. 109. * In codice MS. bibliothecæ Ambroſianæ extat opuſculum ſine titulo, de Muſica tamen agens, quod his clauditur verbis: *Finit regula Henchiradis, & Bohetii, & Domini Guidonis* (Aretini) Proxime vero in eodem codice ſuccedit: *Liber Enchiradis in Muſica*. Incipit: *Sicut voces articulatæ elementariæ &c.* Dividitur libellus in partes duas; pars prior in libros totidem. Hæc Muratorius Antiquit. Tom. III. pag. 876.

Encolpius, quo familiariſſime uſum Imperatorem Alexandrum Severum teſtatur Lampridius cap. 17. eumque inter eos, qui Alexandri Severi vitam ſcripſerunt refert cap. 48. Hinc inter Hiſtoricos Latinos Encolpium celebravit Voſſius vir præſtantiſſimus pag. 177. At ſi credimus Thomæ Elioto, (*a*) equiti Anglo, Græce ſcripſit, non Latine. Prodiit enim Anno 1549. Londini libellus Anglicanus inſcriptus: *Imago Imperii*, ſive *the image of Governance compiled of the Acts and Sentences notables of Alexander Severus*, quem in Epiſtola ad Proceres Anglicanos dedicatoria e Græco ſermone tranſtuliſſe ſe ait *Thomas Eliotus*, Eques auratus, atque exemplar Græcum commodato accepiſſe a Clariſſimo quodam Neapolitano cui nomen Pudericus. Auctorem libelli affirmat fuiſſe Encolpium, Alexandro Severo a Commentariis. *Sed Græculi alicujus recentioris commentum libellum iſtum fuiſſe, utcunque ſane Lampridio ſubinde ſatis concordem, non dubito*, inquit Seldenus in notis ad Eutychium pag. 175. cui ſuffragatur Stephanus le Moyne ad Varia Sacra pag. 1109. & Tillemontius Tomo 3. Hiſtoriæ Imperatorum pag. 373. At Viri Clariſſimi Wilhelmus Wotton in Hiſtoria Romana ab exceſſu Antonini Pii ad mortem Alexandri Severi, ſcripta Anglice editaque Londini 1701. 8. pag. 533. ſq. eumque ſecutus Petrus Bælius in ſupplemento Lexici voce *Encolpius*, & Humfredus Hody ab ipſo Elioto, inter cujus ingenii monumenta etiam illud refert Joannes Baleus, totum ſcriptum contendunt ſuppoſitum & confictum fuiſſe. Atque Humfr. Hodius quidem lib. 1. de Bibliis Originalibus p. 108. *Hiſtoria Encolpii*, inquit, *quam citamus, prorſus ignota eſt viris litteratis, neque multis inter noſtrates* (Anglos) *quorum lingua ſola habetur, nota, forſan uni tantum aut alteri. Ex Græco vero in ſermonem Anglicanum tranſlata eſt* (*ſi ipſi titulo fides*) *a Thoma Elyoto Medico, & edita Anno* 1549. *Sed non eſt, cur doleant viri eruditi, lingua ſolum Anglicana Hiſtoriam iſtam exſtare. Quamvis enim ex Lampridio appareat, exſtitiſſe olim Hiſtoriam Vitæ Alexandri Severi ab Encolpio ſcriptam, tamen fidem dederim, non illius hanc eſſe, ſed ab aliquo Chriſtiano, ejus nomini ſuppoſitam. Neque Orationes quæ in ea multæ habentur, ex Codice Græco converſæ ſunt, ſed ab ipſo, crede mihi, Elyoto compoſitæ. Scio ego hominis ingenium, & Orationes confingendi morem ex aliis ejus ſcriptis. Imo totum librum ab ipſo Elyoto compoſitum*

(*a*) De hoc Elioto vide Johannem Baleum Centur. VIII. 77. Johannem Piſſeum ad Annum 1546. pag. 734.

ſitum fuiſſe, *mihi ego facile perſuadeo*, *quamvis prætendat a nobili quodam Neapolitano exemplar Græcum ſe mutuo accepiſſe*. *De Hiſtoria hac plene nos alibi*. Sed fatis citius conceſſit vir longiore vita digniſſimus jam Anno 1707. Itaque Antiquitates ejus Alexandrinas & alia præclara ingenii monumenta incaſſum fortaſſe exſpectamus. De Wottoni ſententia vide ſis Acta Eruditorum Lipſ. A. 1702. pag. 489. Idem judicium feras de hiſtoria conficta ac ſuppoſititia de Principe *Eraſto*, filio Diocletiani Imperatoris, & VII. Philoſophis, quæ velut e Græco translata Gallice prodiit Pariſiis 1709. 12. In præfat. mentio verſionis Italicæ, Hiſpanicæ, & veteris paullo prolixioris Gallicæ. De Latina, Auglica & Germanica veteri, vide Erhardum ſive Goldaſtum ad Petronium pag. 509. editionis Clariſſimi Burmanni.

Enerandus, infra, *Entrandus*.

Enervinus, infra, *Evervinus*.

Engelbertus, Abbas *Admontenſis* in Stiria ad Anaſum fluvium: Ordinis Benedictini (*a*) ab Anno 1297. obiit A. 1331. ſcriptor libri *de ortu*, *progreſſu & fine Romani Imperii*, quem Mundi finis proxime eſt inſecuturus. Hunc poſt editionem Caſparis Bruſchii, qui cum hodœporico ſuo Bavarico illam vulgavit, Baſileæ 1553. 8. & Joachimi Clutenii, Offenbaci 1610. 8. recognovit Andreas Schottus, unde recuſus prodiit in ſupplemento Bibliothecæ Patrum Colonienſi A. 1622. & in Lugdunenſis T. XXV. pag. 363.

Carmen Engelberti heroicum, ſeu *Panegyricum in Coronationem Rodulphi Habſpurgenſis* A. 1273. ſcriptum, in quavis fere Hiſtoricorum Germanicorum collectione reperiri, ait Caveus, lapſus memoria, eumque ſecutus Oudinus Tomo 3. pag. 555. nam quantum memini in nulla hactenus mihi occurrit.

Cætera, magnam partem adhuc inedita Engelbertus ipſe memorat in *Epiſtola de ſtudiis & ſcriptis ſuis* ad Ulricum Scholaſticum Viennenſem, quam edidit Bernhardus Pexius Tomo 1. Anecdotorum pag. 429. Ex illa Catalogum lucubrationum Engelberti referam, annotatis iis, quæ ejuſdem Pezii induſtriæ debemus in lucem jam prolata,

Primo in Theologia.

Primo Expoſitionis continuæ ſuper Pſalmum: *Beati immaculati*, per totum uſque: *ad Dominum cum tribularer*. Quod Opus incipit: *Vadam in agrum*.

Item de Gratiis & Virtutibus Beatæ Mariæ Virginis, quod incipit: *Lætetur anima veſtra*. Edidit laudatus Pezius Tomo 1. Anecdotorum pag. 504. & partem ſecundam pag. 565. tertiam p. 585. Expoſitionem Cantici B. Mariæ p. 617. partem quartam p. 696.

Item de Articulis Fidei, quod incipit: *Qui confidunt in*.

Item Tractatum unum de Paſſione Domini & myſterio Crucis, qui incipit: *Circa magnum*.

(Tractatum ſuper Paſſionem ſecundum Matthæum, edidit Pezius Tomo VIII. Bibliothecæ Aſceticæ pag. 67. 112.)

Item de Corpore Domini Tractatum, qui incipit: *Cum propter plures modos*.

Item Tractatum de Gratia Salvationis & juſtitia damnationis humanæ, qui incipit: *Indica mihi*.

Item de Libero Arbitrio Tractatum, qui incipit: *Inter cætera plures*. editus Tom. IV. Anecdotorum Pezii parte 2. pag. 121. 147.

Item de Summo Bono hominis Tractatum, qui incipit: *Melius eſt videre*.

Item de Providentia *Dei*, qui incipit: *De Providentia Dei*. Edidit Pezius Tomo VI. Bibliothecæ Aſceticæ pag. 51. 150.

Item de Miraculis Chriſti, qui incipit: *Mirabilia teſtimonia*.

Item ſuper duodecim Antiphonas: *O Sa-*

(*a*) Trithem. cap. 375. de S. E. & illuſtr. Benedictin. II. 100.

Digitized by Google

O Sapientia &c. Tractatum, qui incipit: *aſpiciebam in viſione*.

Item de Quæſtionibus ſuper Antiphonam: *Cum Rex gloriæ*, Tractatum, qui incipit: *De illo laudabili*.

Item de Statu Defunctorum Tractatum, qui incipit: *Occaſione ejus, quod legitur*. Edidit Pezius Tomo IX. Bibliothecæ Aſceticæ p. 113. 192.

Item de Quæſtione illa: Utrum Deus adhuc incarnatus fuiſſet, ſi primus homo non fuiſſet lapſus, Tractatum, qui incipit: *Utrum, ſi primus homo*.

Item ſuper Evangelium: *in principio erat Verbum*, Tractatum, qui incipit: *Ad præceptum tuum elevabis*.

Item de Senſu doloris Chriſti in Paſſione, & de declaratione verborum Hilarii Tractatum, qui incipit: *Super quibuſdam Verbis Hilarii*.

(Sermones.

Opus de Sanctiſſima Trinitate.

Orationes precatorias ad Jeſum & Mariam.)

De Philoſophia Naturali.

Primo ſuper Librum Ariſtotelis de Mundo, unum magnum Commentum, quod incipit: *Inter plura capitula*.

Item ſuper Librum de Inundatione Nili unum Scriptum, quod incipit: *Poſt librum Ariſtotelis*.

Item de Faſcinatione Tractatum, qui incipit: *Cum ſecundum Philoſophum*.

Item de Naturis Animalium Tractatum, qui incipit: *De Naturis*.

Item de quibuſdam Naturalibus Tractatum, qui incipit: *Super exceptivis*.

Item de cauſis & Signis mutationis aeris & temporum.

Item de Cauſa longævitatis hominum ante Diluvium Tractatum: qui incipit: *Quæſtionem difficilem*. Tom. 1. Anecdotorum Pezii p. 437. 502.

Item in Muſica Tractatum, qui incipit: *Propter amicorum inſtantiam*.

Item in Philoſophia Morali.

Tractatum de Regimine Principum. Incipit: *Philoſophus dicit*.

Item Tractatum, qui dicitur Speculum Virtutum. (*a*) Incipit: *Glorioſis Dominis*: Alberto & Ottoni, Ducibus Auſtriæ. Edidit in XII. partes tributum laudatus Pezius in Aſcetica Bibliotheca cujus totum Volumen tertium occupat.

Item de Officiis & Abuſionibus eorum. Incipit: *Cum libros &c.*

Item de Ortu & Fine Romani Imperii. Incipit: *Confedentibus*. De hujus libri editionibus dictum pag. *96*. ſeq.

Item de eo, utrum Sapienti competat ducere uxorem, Tractatum, qui incipit: *Narrat Satyrus*.

Item Dialogum Concupiſcentiæ & Rationis. Incipit: *Quoniam, ut dicit Seneca*.

Item Tractatum Metricum de Conſilio vivendi, qui incipit: *Conſilium vitæ cupiat qui diſcere rite*.

Item de Electione Regis Rudolphi, qui incipit: *Sclavica qui tumidi confregit cornua Sceptri*.

Item de Paſſione beatæ Katharinæ Opus, quod incipit: *Inclyta qui ſanctæ Katharinæ Virginis acta*.

Quæ tria ſola metrice ſunt dictata &c. Si quæ adhuc Opera complenda habemus in manibus, prædictis addi poſſunt, cum completa fuerint Deo dante. *Hactenus Engelbertus*. * Quamvis integra ejus expoſitio in Pſal. *Beati immaculati in via* nondum prodiit; ejus tamen commentationis Præfatio vulgata eſt a PP. Pez, & Hueber cod. Diplom. p. 3. pag. *6*.

Engelbertus alius, de quo Albericus in Chronico ad Annum 1177. *Apud Cabillonem* Engelbertus *ordinatur Epiſcopus, qui poſt annos tres Epiſcopatum dimiſit, ſed tamen Ordines & Benedictiones celebrat*.

Engelbertus Abbas Ordinis *Ciſtercienſis* cir-

(*a*) Acta Eruditorum A. 1724. pag. 483.

Digitized by Google

circa Annum 1250. ſcripſit *Vitam S. Hedvvigis*, Duciſſæ Poloniæ, (*a*) & poſtea monialis Cœnobii Trebrucenſis in Sileſia, ex qua profeciſſe ſe profitetur ſcriptor, qui ejuſdem Hedvvigis vitam ſcripſit editam a Surio 15. Octobris. *Ex iis etiam*, inquit, *quæ frater* Engelbertus, *Ordinis Ciſtercienſis*, *de hac ſancta ſcripſit*, *quædam notatu digna illis adjunxi*.

S. Engelbertum Colonienſem, *illuſtratum ex Archivis* vulgavit Ægidius Gelenius Coloniæ 1633.

Engelbertus Abbas *Corbejenſis*. Vide, *Angilbertus*, T. 1.

Engelberti Cultificis Tractatus de *Simonia vitanda in receptione Novitiorum*, memoratur a Sandero Tom. 2. Biblioth. Belgic. MSS. p. 214.

Engelbertus S. Matthiæ Trevirenſis Abbas Morellanus Ordinis Benedictin. ab Eiſengrenio & Poſſevino traditur vixiſſe An. 987. ſcripſiſſeque carmine heroico *Paſſiones duodecim Apoſtolorum*.

Engelhardus Abbas in Lanckhaim, Ordinis Ciſtercienſis, Diœceſis Bambergenſis, ſcripſit *vitam S. Mechtildis*, ſive *Mathildis*, cognatæ Friderici I. Imperatoris, Abbatiſſæ in Dieſſen & poſtea Eitelſteden inter Auguſtam & Ulmam, defunctæ circa Annum 1160. Edidit Henricus Caniſius Tomo V. antiquarum Lectionum parte 2. pag. 8. (editionis novæ Tomo III. pag. 532.) unde recuſa cum commentario prævio & notis Henſchenii Tom. VII. Actorum Sanctorum Maji 31. pag. 444. Engelhardum circa Annum 1200. ſcripſiſſe Cangius ait, Voſſium ſecutus, recte ni fallor. Nam Oudinus, qui Tom. 3. pag. 619. utriſque eo nomine manifeſtum impingit errorem, debebat evidenter demonſtrare, quod ait Mechtildem poſt Annum 1280. e vivis migraſſe.

Engelhardus Funck, ſive *Scintilla* Svobacenſis Francus, clarus Romæ circa Annum 1494. teſte Trithemio c. 927. & de ſcriptoribus Germaniæ cap. 282. qui memorat ejus Carmen elegiacum *de laude Patriæ ſuæ*, carmen *de annulo ſibi donato*, *Epigrammata* & *Epiſtolas*.

Theodoricus ab Engelhuſen, ſive *Engelhuſius* Einbeccenſis, ex Canonico Hildesheimenſi Presbyter monaſterii in (*b*) Wittenborch, defunctus A. 1430. ſcripſit *Chronicon Chronicorum* minime contemnendum ab Orbe condito ad Annum 1420. quod primus poſt Baſilii Joannis Heroldi, & Gvilelmi Budæi, Medici Halberſtadenſis intercepta conſilia, (*c*) in lucem edidit Joachimus Johannes Maderus, ex IV. MSS. Helmſt. 1671. 4. Excerpta quædam ediderat in Antiquitatibus Brunſvicenſibus, ibidem 1661. 4. Idem Chronicon emendatum & ab Auctore continuatum ad Annum 1433. legitur in Tomo ſecundo ſcriptorum Brunſvicenſium illuſtris Leibnitii pag. 977. ſeq. De *Matthiæ Doeringii* continuatione ab Anno 1420. ad 1464. & alterius (Thomæ forſan *Werneri*) ad Annum 1497. dixi ſupra. Idem Engelhuſius traditur *Commentarium* ſcripſiſſe *in Pſalmos*, & *Vocabularium* ab auctore *Engelhuſen* dictum, quod Brunſvici in Codicibus ædis San-Blaſianæ ſervatum notavit Rev. Philippus Jul. Rehtmeyerus in Antiquitatibus Brunſvicenſibus Germanice editis, appendice ad Tomum 1. pag. 81. nec non *Chronicon Erfordienſe*, de quo infra. Non audet laudatus Leibnitius Engelhuſio tribuere *Poeſin Ducum Brunſvicenſium*, ſive poema de Ducibus Brunſvicenſibus, quod allegatur ſub titulo: *Theodori*, ſive *Theodorici Longi de Einbecke*. Nam *ut diſtinguendos*, inquit, *judicem*, *facit non tantum*, *quod Meibomius*, (*d*) *editor poematis leonini de Saxonia*, *Tidericum Langium ejus auctorem*, *Canonicum Goſlarienſem & Einbeccenſem vocat*, *ſed*

&,

(*a*) Matertera hæc S. Eliſabethæ Regis Hungariæ filiæ, de qua ſupra pag. 92.

(*b*) Vide Buſchium apud Leibnit. T. 2. Brunſv. pag. 842.

(*c*) Idem præfat. ad Tomum 2. pag. 54. atque ex eo Oudinus Tomo 3. pag. 2312. ſeq.

(*d*) Tom. 1. ſcriptorum rerum Germanicarum pag. 806. 812.

Digitized by Google

&, quod in poemate inter Saxoniæ dynaſtas adhuc vigentes, quoſdam recenſet, velut Homburgios, qui Engelhuſio florente jam extincti erant. Genealogiam brevem Ducum Brunſvicenſium Engelhuſio auctore idem exhibet Leibnitius T. 2. p. 20. ſq. Indicem ſcriptorum, quibus Engelhuſius in Chronico eſt uſus, hoc loco interferendum exiſtimavi:

Catalogus Scriptorum, quorum Teſtimoniis in Chronico ſuo uſus eſt Engelhuſius.

Ambroſius.
Ariſtoteles.
Auguſtinus de Civitate Dei.
Aureum ſpeculum D. Alberti Engelſchalc, Theologi Pariſienſis. De eo Auctor ſub Gregorio XII.
Bedæ geſta Anglorum.
S. Bernhardus.
Boethius.
Cæſarius (Heiſterbacenſis.)
Caldrini Repertorium.
Chronica Martiniana. (Martini Poloni.)
Chronica Trevirorum.
Chronica Slavorum.
Chronicon Goslarienſe.
Chronicon Caroli.
Chronicon S. Michaelis in Hildesheim.
Chronicon Amelungsbornenſe, citatum ſæpe littera A. ſolum.
Claudianus.
Corpus Juris Canon.
Damaſi Chronicon Romanorum Pontificum.
Egeſippus.
Epiphanius.
Epiſtolæ variorum.
Epitaphia varia.
Eſtadius. Citatur, ubi de Phaleg & Jano.
Euſebii Hiſtoria Eccleſiaſtica.
Extravagantes.
Freculphi Chronica.
Gaufredi Chronica Britonum.
Gennadius.
Gloſſa Juris Canon.
Gobelini Perſonæ Coſmodromion. De eo Auctor ſub Innocentio VI.
Gotfridus Viterbienſis.
Gregorii Dialogi.
Gregorius Turonenſis.
Gvalterus de Vita Alexandri.
Gvido de Columnis, de bello Trojano. Citatur, ubi de Troja.
Ejuſdem Chronica Britannorum. Citatur in Præfatione Auctoris.
Hebræorum Traditiones.
Helinandus.
Henricus Rosla Nienborgenſis Poeta. Citatur in Præfatione Auctoris, alibi paſſim.
Hieronymi Chronica.
Hilarius.
Hiſtoria Scholaſtica Comeſtoris.
Homerus.
Honorii Solitarii Hiſtoria ſolemnis. Præfat. Auctoris. Citari ſolet littera H.
Honorii Solitarii gemma animæ: in Præfatione.
Hugo Floriacenſis, in Præfat.
Hugo Bambergenſis in Hiſtoria Poetarum. Vide Auctorem ſub Rodulpho Habsburgenſi.
Joachimi Abbatis prophetia.
Jorad.
Jordani, Magiſtri Generalis Ordinis Prædicatorum, Chronica de Germanis Regibus. De eo Auctor in Gregorio IX.
Joſephus.
Irenæus.
Iſidori Libri Etymologiarum.
Julius Celſus.
Libellus Moſis contra Belial.
Liber Virorum illuſtrium Ordinis Ciſtercienſis.
Lucanus.
Methodius.
Oroſii Eccleſiaſtica Hiſtoria.
Ovidius.
Petrus Damianus.
Philo.
Plauti Comœdiæ.
Poema, Aurora Petri de Riga. De eo Auctor ſub Anaſtaſio IV.
Poetria nova Gaufredi ſub Calixto II.

Proſperi Chronica.
Ruffinus.
Salluſtius.
Seneca.
Septuaginta Interpretes.
Solinus.
Statuta Imperatorum.
Theodulus.
Theodoricus de Niem.
Theodori Longi de Eimbeke Poema.
Trogus Pompejus.
Turpini Remenſis Chronica Francorum.
M. Tydericus minor. Vide in Alexandro III. Videtur non eſſe alius a Theoderico de Niem.
Verſus Variorum.
Vincentii Speculum Hiſtoriale.
Virgilius.
Vita S. Hermachoræ. (Hermagoræ.)
Wilhelmus Pariſienſis.

Engelmodus Epiſcopus Sveſſionenſis, cujus carmen epicum in laudes Paſchaſii Ratberti, Abbatis Corbejenſis, quem conſtat diem obiiſſe ſupremum Anno Chriſti 851. edidit cum Ratberti ſcriptis Sirmondus Pariſiis 1618. fol. recuſum inde in Patrum Bibliothecis & noviſſima Lugdunenſi Tom. XIV. pag. 353. 354.

Engoliſmenſe (*a*) Chronicon breve ab Anno Chriſti 814. ad 991. in Labbei Bibliotheca MSS. Tomo 1. pag. 323. 325.

Magnus Felix Ennodius, Arnulpho Lexovienſi (*b*) propter obſcuritatem *Innodius*, Bernhardo Sacco *Ænnodius*, Epiſcopus ab Anno 511. ad 521. Ticinenſis, defunctus anno ætatis XLVIII. De illo Acta Sanctorum Tomo 4. Julii 17. pag. 271. ſeqq. Varia ſcripſit verſu & proſa, quorum pleraque edita in Orthodoxographis A. 1569. Tom. 1. pag. 269. 480. & ab Andrea Schotto Tornaci 1610. ſed emendatiora, auctioraque a Jacobo Sirmondo, Pariſiis 1611. 8. ad Nicolaum Fabrum, cum eruditis notis, & T. 1. Operum Sirmondi junctim editorum Pariſiis 1696. atque inde Venetiis 1729. fol. Recuſa quidem etiam ſunt in Bibliothecis Patrum Pariſienſibus recentioribus, Colonienſi & Lugdunenſi ex Sirmondi recenſione, ſed notis ejus omiſſis. Verſibus ſcripta ſunt: XXI. *Carminum* liber, in quo Itinerarium Brigantionis caſtelli; & hymni varii ac laudes: tum Liber *Epitaphiorum* atque *Epigrammatum* CLI. Cætera, quæ proſa ſcripſit, ſunt *Epiſtolarum* ad diverſos *libri IX.* quibus indicem eorum ad quos miſſæ ſunt, Sirmondus præmiſit. *Panegyricus* Theodorico Regi Oſtrogothorum dictus Mediolani vel Ravennæ A. 507. vel 508. editusque etiam cum Sirmondi notis in vita Theodorici Regis, poſt Jo. Cochleum Ingolſtad. 1544. 4. edita a Johanne Peringskiold, Stockholmiæ 1699. 4. *Libellus Apologeticus pro Synodo* IV. Romana A. 502. obvius etiam in Tomis Conciliorum. Hic eſt quem Trithemius cap. 203. vocat: *De Fide Catholica ad Symmachum Papam*, ubi male *Evodius* dicitur pro *Ennodio*. Ibidem refert Trithemius Anaſtaſium Imper. cum miſſus ab Hormiſda, Papæ ad eum mandata ferret Ennodius, refutaſſe ea his verbis: *Quid nobis mandata porrigitis, qui ſub nullius ditione ſumus? Oportet Romanum Pontificem nobis obedire, non etiam præcipere*. Cætera Ennodii ſunt: *Vita B. Epiphanii*, Epiſcopi Ticinenſis ab Anno 466. ad (*c*) 498. & *B. Antonii*, Monachi Lirinenſis. *Euchariſticon de Vita ſua*, poſtquam gravi morbo liberatus eſſet Ennodius, ad Elpidium Diaconum & Medicum. *Parænesis didaſcalica* ad Ambroſium & Beatum. *Præceptum* quando juſſi ſunt omnes Epiſcopi *cellulanos* habere, ſive contubernales Clericos, vitæ ſuæ actuumque teſtes. *Petitorium* quo abſolutus eſt, ſive manumiſſus in Eccleſia Gerontius, puer Agapiti. *Be-*

(*a*) *Angouleſme* in Aquitania Galliæ, ſub Archiepiſc. Burdegal.
(*b*) Joannis Goiſr. Olearii Biblioth. ſcriptor. Eccleſ. pag. 222.
(*c*) Vide Ughellum Tomo 1. pag. 1079. ubi etiam Ennodii Epitaphium, ſicut etiam apud Bernardum Saccum VIII. 1. Hiſt. Ticinenſ.

Digitized by Google

nedictiones duæ *cerei Paſchalis*. *Dictiones*, ſive Declamationes breves XXVIII. in quibus ſacræ quædam feriæque, aliæ Scholaſticæ, & Controverſiæ Rhetoricæ. Hiſce a Sirmondo editis addenda *Dictio in Natali Laurentii*, *Mediolanenſis Epiſcopi*, quam cum brevi ad Venantium *Epiſtola* ex MSto S. Remigii Remenſis edidit Edmundus Martene Tomo V. Anecdotorum pag. *61. 62.*

Enoch Patriarcha Hieroſolymitanus a Carmelitis perhibetur auctor *Vitæ S. Angeli* Carmelitæ Martyris An. 1220. quæ prodiit Panormi 1527. & cum Papebrochii cenſura & obſervationibus legitur in Actis Sanctorum Tomo 2. Maji V. pag. 803. 834. Vitam illam ſcriptam eſſe ab Enocho A. 1227. contendit Thomas Bellorofius, (*a*) qui eam ſeparatim recudi curavit, & contra Papebrochium aggreſſus eſt vindicare. Bononiæ 1691. in 4.

Entrandes, ſive *Entrandus*, vel *Enerandus* Diaconus Sec. XIII. cujus Chronicon *de rebus Francofurtenſibus* in Bibliotheca Lauriſhamenſi inſpectum ſibi teſtatur Franciſcus Irenicus. (*b*) Ex Lauriſhamenſi in Palatinam Heidelbergenſem, ex Heidelbergenſi in Vaticanam fieri poteſt, ut pervenerit, qui tamen proferret in lucem, hactenus fuit nemo.

Ephibius Abbas de Geniciaco Villa, cujus Teſtamentum a Childeberto Rege roboratum An. *696.* vulgavit Dacherius Tomo XII. ſpicilegii pag. 101. (editionis novæ Tomo 3. p. 318. ſq.)

Epiphanii Epiſcopi Salaminæ Cypri *Epiſtola ad Johannem Hieroſolymitanum*, & altera *ad Hieronymum*, Latine legitur inter Hieronymi Epiſtolas ſexageſima & ſeptuageſima tertia, (Epiſt. 110. & *63.* Tom. 4. editionis Marcianææ,) ſed ex Hieronymi verſione, nam Epiphanius Græce illam ſcripſerat, & Hieronymum, ut verteret, rogaverat. Vide, ſi placet, librum V. Bibliothecæ Græcæ cap. 11. §. 4. num. 5. *6.*

Epiphanius Catanenſis Diaconus, Synodo Nicænæ ſecundæ A. 787. interfuit *loci Servator*, ſive vicem gerens *Thomæ*, (*c*) Archiepiſcopi Sardorum Inſulæ, habuitque *Sermonem Laudatorium*, qui ex veteri Latina Anaſtaſii Bibliothecarii verſione ſupereſt Tom. VII. Labbei p. *617.* & Harduini Tom. IV. pag. 502. 508. Incipit *Beatus Propheta Eſaias*. Alius videtur Epiphanius Diaconus & Cubicularius, (κουβικουλάριος) qui in eadem Synodo Actione VI. legit *refutationem* ὅρου ſive *Definitionis cultui imaginum oppoſitæ*. Et Definitio illa & refutatio Græce ſcripta utraque, edit. Harduin. pag. *326.* 443. diviſa in tomos ſive ſectiones VI.

Epiphanius Scholaſticus, clarus circa Annum 510. & amicitia Caſſiodori, (*d*) atque ſuſcepta ejus precibus verſione Latina inſignium Græcorum ſcriptorum, famam non obſcuram conſecutus. Hic eſt, qui *Hiſtoriam Eccleſiaſticam Socratis*, *Sozomeni*, *& Theodoreti* miſit in compendium, cui digeſto in duodecim libros impoſuit nomen *Hiſtoriæ tripartitæ*, (*e*) qui lucem primum viderunt Auguſtæ Vindelicorum 1472. fol. per Johannem Schuſsler *non quidem chirographati*, *ſed ipſa quæ a Summo demiſſa eſt arte quam diligenter impreſſi*. Hinc Pariſiis ſine anni nota in octavo apud Franciſcum Regna-

(*a*) Giornale de' Letterati in Modena An. 1692. 4. pag. 176.

(*b*) H. C. Schenckenberg præf. ad Tom. 1. ſelect. Juris & Hiſt. pag. 7.

(*c*) Vide Harduini Concilia Tom. IV. pag. 129. 295. ubi Thomas ille tantum ἐπίσκοπος Σαρδινίας dicitur, ſed pag. 502. *Archiepiſcopus*.

(*d*) Vide Caſſiodori Divinas Lect. cap. 17. & præfat. in Hiſt. Tripartitam.

(*e*) Miræus ad Sigeberti cap. 12. annotat *Epiphanium Caſſiodoro poſtulante Theodoreti, Socratis, & Sozomeni hiſtoriam Eccleſiaſticam ex Græco Latinam feciſſe: Caſſiodorum autem ex tranſlatione Epiphanii, Hiſtoriam tripartitam contexuiſſe*. Ac ſi Caſſiodori præfationem in illam Hiſtoriam conſulas, verum dixiſſe Miræus videbitur: Si vero attendas verba capitis 17. Inſtitut. Divinar. Lect. veriorem pronunciabis Sigeberti ſententiam, qui ait Epiphanium (non Caſſiodorum) tres hiſtorias (ſuadente Caſſiodoro in unam compegiſſe. Verſione hac Epiphaniana jam uſum ſe eſſe innuit Liberatus cap. 2. breviarii. De qua non repetam, quę dixi libro 3. Bibliothecę Latinæ cap. 16.

Digitized by Google

gnault & poſtea ex Beati Rhenani recognitione Baſileæ 1523. 1528. 1533. 1539. 1568. & Pariſiis apud Nivellium 1562. fol. 1566. 8. atque Francofurti 1588. fol. una cum hiſtoria Eccleſiaſtica Euſebiana, quam Latine vertit Rufinus & duobus libris additis continuavit. Denique Johannes Garetius, Monachus Benedictinus, in nova Operum Caſſiodori editione Hiſtoriam tripartitam ad MStos Codices recenſuit, & locorum Socratis, Sozomeni ac Theodoreti, quæ Epiphanius interpretatur, paginas ex Valeſiana editione, utili inſtituto annotavit. Rothomagi 1679. fol. *Gallica* verſio Jacobi Billii, cujus ipſe facit mentionem libro 1. Obſervationum ſacrarum cap. 26. neſcio an lucem viderit. Aliam Ludovici Cyanei, Pariſiis 1568. fol. apud Ægydium Gourlinum excuſam memorat Franciſcus a Cruce in Bibliotheca Gallica pag. 293. *Hiſpanica* Johannis Crucii, ſive a Cruce, Ordinis Prædicatorum, prodiit Ulyſſipone 1541. & Conimbricæ 1554. fol. *Germanice* quoque cum Euſebio & Rufino tripartitam vulgavit Caſpar Hedio Argentorati 1545. in folio.

Ex Caſſiodori capite XI. libri Divinarum Lectionum conſtat etiam Epiphanio huic deberi Latinam verſionem *Codicis Encyclici* (*totius Orbis Epiſtolarium* vocat idem Caſſiodorus) ſive Collectionis Epiſtolarum Synodalium Anno 458. pro defenſione Concilii Chalcedonenſis ad Leonem Imperatorem. Opus eximium Eccleſiaſticæ antiquitatis, quod Græce quoque exſtare peroptabat Valeſius pag. 72. ad Evagrium. Latinam Epiphanii verſionem primus, ſed omiſſo interpretis nomine ediderat Surius in ſua Conciliorum editione An. 1562. hoc titulo: *Epiſtolæ illuſtrium perſonarum pro Concilio Chalcedonenſi*. Surium ſecutus Nicolinus eſt An. 1585. & in prima ſua Conciliorum editione A. 1606. Binius: ſed in editione Romana An. 1608. alia inſerta huic collectioni, quæ ad eam non pertinent, alia magni momenti detracta ac prætermiſſa, tum Epiſtolarum ordo mutatus contra mentem collectoris & interpretis. Editionem Romanam imitati Binius in editionibus Anni 1618. & 1638. tum Regia Tomo IX. & Labbeus Tomo IV. qui pag. 890. meminit quidem Codicis Bellovacenſis, ſed ita ut inſpexiſſe ſe neget, licet collatum illum a Labbeo annotet Tomo 2. pag. 689. Harduinus. Verum primus Baluzius Labbeanam editionem contulit cum Bellovacenſi & Corbejenſi, utroque octingentorum annorum Codice, & poſt eruditam præfationem lectiones utriuſque Codicis ad paginas editionis Labbeanæ annotavit in ſua Conciliorum editione Pariſ. 1683. fol. pag. 1412. 1446. ex Baluzii reſtitutione deinde Codicem encyclicum Actis Concilii Chalcedonenſis ſubjunctum exhibent Tomo 2. Harduinus & in noviſſima Veneta Conciliorum editione Tomo IV. Nicolaus Coletus.

Verſio vetus *Antiquitatum Judaicarum Flavii Joſephi* itidem Epiphanio a viris doctis tribuitur, & ſub ejus nomine etiam edi cœpit Oxoniæ 1700. fol. Sed ex Caſſiodori verbis cap. 17. Inſtitut. Divinarum Litterarum recte colligas, Epiphanium ſi in eo poſuit operam, certe non ſolum id feciſſe, ut jam notare me memini libro IV. Bibliothecæ Græcæ cap. 6.

Ex *Clementis Alexandrini* ὑποτυπώσεων, ſive *adumbrationum* libris brevia ſcholia habemus *in priorem Petri*, *in Judæ Epiſtolam*, & *in primam ac ſecundam Johannis*, ſæpe excuſa Latine in Bibliothecis Patrum. & curante Joanne Fello ad calcem libri Clementis de divite ſalvando Oxoniæ 1683. 12. nec non in B. Doctoris mei, Thomæ Ittigii ſupplemento Operum Clementis, Lipſiæ 1700. 8. & in noviſſima Operum Clementis editione Oxonienſi, quam Johanni Pottero debemus 1715. fol. pag. 1006. Hanc quoque verſionem Epiphanio viri docti tribuunt, quia adumbrationes ſe hujuſmodi, Clementis curaſſe transferri teſtatur Caſſiodorus Divinarum Litterarum inſtitut. capite 8. ubi expoſitionis *Didymi* etiam

Digitized by Google

iam *in ſeptem Epiſtolas Canonicas* meminit, & capite quinto ejuſdem *Didymi in Proverbia*, atque *Epiphanii* Antiſtitis *Cyprii* voluminis brevis *in Canticum Canticorum*, quæ tria *ab amico ſuo viro diſertiſſimo Epiphanio* refert rogante ſe Latine reddita fuiſſe, ſed nemo adhuc, quod ſciam, in lucem protulit.

Epko de Repkovv, ſupra, *Ecco* pag. 79.

Eraclius (apud Baronium & alios *Eradius*) Hipponenſis Presbyter, S. Auguſtino valde probatus, & ab eo Anno 426. 26. Septembr. deſignatus (*a*) ſucceſſor in Epiſcopatu Hipponenſi. Huic tribuitur, & ſub ejus nomine editus eſt in Combefiſii Bibliotheca Concionatoria *Sermo* XIV. inter LXIV. Auguſtinianos de Verbis Domini, ſive de Verbis Evangelii. In noviſſima editione Benedictinorum Tomo V. in appendice, num. LXXII. Ejuſdem Eraclii *Sermo* alius præſente Auguſtino habitus, qui incipit: *Puto, fratres, quod meam ſarcinam ſentiatis*, extat in eodem Tomo V. poſt ſermonem Auguſtini CCCXCV. De eodem idem Auguſtinus ſermone 15. de diverſis (editionis novæ 356.) *Diaconus Eraclius ante veſtros oculos verſatur: opera ejus* (erogatæ pecuniæ) *lucent coram oculis veſtris* &c.

Eraſmus Stuler, (*b*) ſive *Stella Libanotanus*, ſive Lipſienſis, (*c*) *Hippocenius* h. e. Ephippiarii filius, Medicus & A. 1513. Conſul Zvvickavienſis, denatus A. 1521. Primus hic duobus brevibus libellis complexus eſt *Antiquitates Boruſſiæ* An. 1510. in gratiam Friderici Saxoniæ Ducis, Sacro-ſanctæ militiæ Ordinis Divæ Virginis Teutonicorum Protomagiſtri. Prodiere primum Baſileæ 1510. 4. de quibus Voſſius pag. 650. notans eodem Eraſmo dictante *Johannem Garzonem*, Bononienſem, Eraſmi præceptorem, Annales Miſnenſes, ſive de rebus Saxoniæ compoſuiſſe, ad quos Lectorem ſuum ablegat Georgius Fabricius libro ſexto Originum Saxonicarum. Annales Garzonis, eidem Friderico Duci Saxoniæ dicatos & libris duobus digeſtos edidit Eraſmus Stella Baſileæ 1518. 4. unde recuſi ſunt in ſylloge, cui titulus: *Opus Hiſtoriarum noſtro ſæculo convenientiſſimum*, ibid. 1541. fol. Deinde cum Monacho Pegavienſi de vita Viperti Marchionis Luſatiæ, curante Reinero Reineccio, Francofurti 1584. fol. Denique præmiſſis eruditorum de Garzone teſtimoniis in Clariſſimi Menckenii ſcriptoribus rerum Germanicarum Tom. 2. pag. 1015. 1056. cum notis W. E. Tentzelii. Neque vero lucem viderunt Eraſmi hujus *Hiſtoria Boruſſica* quam decem voluminibus complecti volebat: nec Liber *de eduliis IV.* aut *Chronica ſuccincta Zvvickavienſis* MSta Cygneæ ſive Zvvckaviæ, cui non adeo multum tribuit Tobias Schmid in Chronico Cygneo, edito A. 1656. 4. *Libri duo de Germaniæ vetuſtatibus*, utraque lingua ſcripti (Latina & Germanica,) ſive commentarii duo ad Fridericum Electorem Saxoniæ: *de populis & rebus priſcis oræ inter Salam & Albium, de origine & rebus Tubantinorum, Cygneorum, Libanotanorum & Miſnenſium, Chroniconque Pliſſenſe*, præter brevia *paralipomena* vulgata a laudato Menckenio Tomo 3. ſcriptorum de rebus Germanicis pag. 2040. 2052. *de origine, vetuſtate, appellatione & regionibus Tubantinorum, Cygneorum, Libanotanorum, Miſneſium*, & carmen epicum *Molbii fluminis* (Mulde prope Cygneam) deſcriptionem complexum. Cæterum Antiquitates Boruſſicæ non modo recuſæ ſunt in Simonis Grynæi novo orbe, Baſileæ 1532. fol. pag. 573. & Anno 1555. pag. 511. & in Joannis Huttichii ſimili collectione, Baſileæ 1536. fol. atque in Joannis Piſtorii Corpore hiſtoriæ Polonicæ, Tomo 1. Francofurti 1582. fol. verum etiam in Clariſſimi Michaelis Lilienthal Actis Boruſſicis, Regiomont. 1730.

(*a*) Vide Auguſtini Epiſtolam 110. (editionis novæ 213.)
(*b*) Melchior Adam de vitis Medicorum pag. 5.
(*c*) Chriſtiani Schœtgenii Diplomatiſche und curieu. *ſe Nachleſe von Ober-Sachſen* III. pag. 500. ſeq.

Digitized by Google

1730. 8. Tomo primo pag. 99. 141. Interpretamentum gemmarum ſive libellus eximius *de gemmis* ad Jobum Domeneck, Epiſcopum in Boruſſia Pomeſanenſem, Norimbergæ 1517. 4. & cum excerptis de eodem argumento e Plinio, Argentorati 1530. in 8.

Eraſmus Vitellius, Epiſcopus (*a*) in Polonia Plocenſis (minus recte aliis Blocenſis) in Comitiis Auguſtanis 20. Auguſti nomine Sigiſmundi I. Poloniæ Regis A. 1518. habuit Orationem ad Maximilianum I. Imperatorem de bello Turcis inferendo. Prodiit edita primum a Jacobo Spiegelio, Seleſtadienſi, Secretario Imperiali, cum præfatione ad Eraſmum Roterodamum, Auguſtæ Vindelicorum 1518. 8. deinde in Tomo tertio ſcriptorum Johannis Piſtorii de rebus Polonicis pag. 7. & Alexandri Gvagnini T. 3. pag. 513. & in Nicolai Reuſneri, Conſiliarii Saxonici, delectu Orationum de bello Turcico Tom. 1. pag. 65. Non alium puto eſſe librum de victoria Sigiſmundi adverſus Turcas, quem relictum a Vitellio, & Maximiliano I. dicatum ſcribit Voſſius pag. 646.

De *Deſiderio Eraſmo*, qui ſal & ſol ætatis ſuæ & renaſcentium litterarum fuit, meritis laudibus & ſcriptis dixi in diſſertatione de religione Eraſmi, edita Hamburgi 1717. 4.

Erchamberti fragmentum ex *breviario Regum Francorum & Majorum domus* a Chlodhario uſque ad Theodoricum Dagoberti junioris filium, ſive ab Anno 613. ad 727. apud Freherum T. 1. ſcriptorum Francorum pag. 167. apud Andream du Cheſne T. 1. ſcriptorum de rebus Francorum pag. 780. 781. & apud Ruinartum ad Gregorium Turonenſem pag. 1352. Vide & Carolum le Cointe Tomo 4. Annalium p. 176.

Erchamberti, ſive *Ercamberti*, neſcio an ejuſdem cum ſuperiore, *Annotationes in Evangelium S. Johannis*, MStæ Pariſiis in Bibliotheca Collegii Jeſuitarum, teſte Jacobo le Long in Bibliotheca Biblica Tom. 2. p. 714.

Erchanbaldus, infra, *Erganbaldus*.

Erchembertus, aliis *Rembertus*, *Erembertus*, vel *Herempertus*, *Herembertus*, Langobardus, (*b*) Diaconus, Monachus Caſſinenſis, Ordinis Benedictini, ſcripſit *Chronicon*, ſive *Hiſtoriam Langobardorum* fuſiorem, quæ videtur intercidiſſe. Tum fuſioris hiſtoriæ epitomen, *Hiſtoriam Longobardorum Beneventi*, a tempore Algelſis (*c*) & a capto per Carolum Magnum Deſiderio, ſive ut Caracciolus: *de geſtis Principum Beneventanorum* ab Anno 774. uſque ad 889. Hæc Pauli Diaconi hiſtoriam pulchre continuans hiſtoria edita primum ab Antonio Caracciolo, Ordinis Clericorum Regularium Presbytero, una cum Lupo Protoſpatha, Anonymo Caſſinenſi & Falcone Beneventano: Neapoli 1626. 4. & ex emendatiorum Codicum collatione a Camillo Peregrino, in hiſtoria Principum Longobardorum, Neapoli 1643. 4. tum ex editione Peregrini in theſauro ſcriptorum Italiæ Burmanniano Tomo IX. & Muratoriano Tomo 2. pag. 237. parte 2. pag. 167. nec non in Joannis Georgii Eccardi Tom. 1. ſcriptorum medii ævi pag. 50. 90. Sed & in Tomo quinto theſauri Muratoriani ſtatim ſub initium occurrit ex Caraccioli editione Herempertus de geſtis Principum Beneventanorum ab Anno 745. ad 912. & ex *fuſiore ejus hiſtoria fragmenta* ex MSto Codice excerpta a Joanne Baptiſta Bolvito pag. 31. At Petrus Diaconus de viris illuſtribus Caſſinenſibus cap. 14. teſtatur Erchembertum ſcripſiſſe *de deſtructione & renovatione Caſſinenſis Cœnobii*, nec non *de Iſmaelitarum incurſione*: quod utrumque argumentum etiam in illa Hiſtoria a Caracciolo & Peregrino edita attingitur. Adde Pagium ad Annum Chriſti 827. num. 5. Idem Erchember-

(*a*) Gabr. Groddeck ſchediaſmate de ſcriptoribus rerum Polonicarum §. XX.

(*b*) Vide Leonem Oſtienſem libro 1. cap. 46. & Johannem Georgium Eccardum præfatione ad Tomum 1. ſcriptorum medii ævi §. VIII. atque Oudinum Tomo 2. p. 391. 451. ſq.

(*c*) Labbeus bibliotheca nova MSS. p. 10.

bertus traditur carmine ſcripſiſſe *vitam Landulphi I.* Capuani ab Anno 851. ad 879. Epiſcopi, atque *Acta translationis Matthæi Apoſtoli*. Vide Johannem Baptiſtam Marum notis ad Petrum Diaconum pag. 173. editionis a me curatæ. * Hanc ipſam auctoris hujus Hiſtoriam *Longobardorum* una cum cæteris a Peregrino editis nova recenſione a ſe caſtigatis, cum notis ſuis fuſioribus, aliorumque ineditorum opuſculorum adjectione in lucem produxit Franciſcus Maria Pratillus tomis tribus in 4. Neapoli an. 1750. & 1751.

Erchinfredus tertius Abbas Mellicenſis in Auſtria, ſcripſit *hiſtoriam martyrii & miraculorum Colomanni* natione Scoti, qui An. 1012. in oppidulo Auſtriæ inferioris Stockerau, olim Aſturis vocato martyrium ſubiit: editam a Lambecio Tomo 2. de Bibliotheca Vindob. pag. 611. 618. & Hieronymo Pez Tomo 1. ſcriptorum Auſtriacorum pag. 94. Vide & pag. 97.

Ercombertus Anglus, Ordinis Benedictini Monachus Glaſconienſis, Grammaticus, cujus librum *de octo partibus orationis* & *Regularum Grammaticalium* Pitſeus p. 837. commemorat.

Erdvvini Erdmanni, Conſulis Oſnabrugenſ. defuncti A. 1505. *Chronica Epiſcoporum Oſnabrugenſium* a fundata a Carolo Magno Eccleſia Oſnabrugenſi An. Chriſti 772. ad A. 1453. ſive ad tempora Conradi de Diepholtz, Oſnabrugenſis Epiſc. quo hortante opus auctor ſuſcepit, editum a Meibomio in ſcriptoribus rerum Germanicarum Tomo 2. pag. 195. 264. Vide Oudinum Tomo 3. pag. 2706. *Chronicon Comitum Schauenburgenſium & aliorum heroum*, quod Conradi hujus Epiſcopi ſuaſu collectum ab Erdvvino, notat Hermannus Hamelmannus, lucem non vidit, quod ſciam. *Erembertus*, ſupra, *Erchembertus*.

Chronicon breve Erfordenſis Civitatis ab Anno 438. quo Erfordia cœpit primo fundari, ad A. 1422. auctore, ut credunt, *Theodorico Engelhuſio*, quod e MSto Bibliothecæ S. Crucis Hanoveranæ deſcripſit Joannes Georgius Eccardus, edidit que Johannes Burchardus Menckenius Tomo 2. ſcriptorum rerum Germanicarum p. 561. 566.

Anonymi *Chronicon Erfordienſe* ab Anno 1223. ad 1254. vulgatum a V. C. Johanne Friderico Schannat in Vindemiarum litterariarum collectione prima, Fuldæ & Lipſiæ 1723. fol. pag. 91. 106.

Erphurdianus Antiquitatum Variloquus ab initio fundationis ejus Civitatis ad Annum 1517. cum brevibus notis laudati Eccardi, apud eundem Menckenium p. 461. 560.

Erphesfordenſis Anonymi, Ordinis S. Benedicti, (*a*) non indiligentis ſcriptoris Hiſtoria de Landgraviis Thuringiæ duplex, una prolixior ab ultimis uſque Noachi temporibus ad Annum 1426. & altera brevior deſinens in A. 1253. utraque in Piſtorii Tomo uno pag. 908. 955. & 956. 960.

Ex *Chronico Erfurtenſi* antiquiori ab Anno 1078. ad 1181. excerpta apud Menckenium Tomo 3. p. 226. ſq.

Chronicon Erfurtenſe Sanpetrinum (poſt pauciſſima quæ ab Anno Chriſti 31. breviter perſtringit) ab Anno 1036. ad 1355. in Tomo tertio ſcriptorum laudati Menckenii pag. 202. 344. ex Codice, quo olim uſus Petrus Albinus cui Chronicon Miſnenſe debemus. Omitto Annales Erfurtenſes Germanicos ab eodem vulgatos Menckenio ab Anno 1440. ad 1467. Tomo 3. pag. 1186. 1238.

Erphesfordienſis Monachi ad *Lambertum* Schafnaburgenſem additiones ab Anno 1068. ad 1352. cum ſuperiori Chronico Sanpetrino multa ſimilia habent, & addito auctario annotationum quarundam recentioris ſcriptoris Anonymi, quarum ultima eſt de Erphordiæ incendio A. 1472. prodiere in T. 1. ſcriptorum Piſtorii p. 253. 265.

Erganbaldus, ſive *Erchanbaldus* Abbas S. Trudberti in Briſgoia Ordinis Benedictini, ſcripſit *Vitam S. Trudperti*, ſive

(*a*) Oudinus Tomo 3. pag. 2317.

ſive *Rudberti* Hiberni Martyris An. 607. quæ in duos diviſa libros, ſed interpolata occurrit cum notis in Actis Sanctorum Tomo 3. Aprilis XXVI. pag. 427. 440. Sinceriorem ſed ſine nomine auctoris exſtare in variis Sveviæ Bibliothecis notat Mabillonius in Analectis pag. 20. editionis novæ, hoc initio: *Cum merita Sanctorum recoluntur* &c. Auctoris nomen tamen prodi hiſce ad calcem verſibus:

Has Erchanbaldus, *Thrutberti martyris almi*
Præſul, poſt cineres renovando ſtruxerat ædes,
Tactus amore Dei, venerandos ſcribere ſancti
Actus non piguit, ſed & id pro poſſe peregit &c.

Hanc demum in lucem dedit celeberrimus Bernardus Pez (*a*) in Epiſtola ad P. Marcum Hanzizium Soc. Jeſ. Viennæ Auſtriæ 1731. 4. Putat Ergambaldum ſcripſiſſe circa Annum 700. Videtur autem Pezianæ editioni deeſſe prologus, quia non incipit illis verbis, quæ appoſui e Mabillonio, ſed his: *Cum igitur innumerabiles martyres*.

Erkardus Monachus Benedictinus circa A. 1050. Hujus *Commentarium in Pentateuchum* & ejuſdem *Homilias* laudat Trithemius cap. 337. de S. E. & lib. 2. cap. 82. illuſtrium Benedictinorum, Arnoldus Wion T. 1. ligni vitæ p. 414. Idem hic apud Poſſevinum, atque deinde apud Cangium vitioſe *Ethardus*.

Erhardi de Lainitz, Abbatis San-Petrenſis Salisburgi, Ordinis Benedictini Anno 1436. defuncti, expoſitio moralis Pſalmi XII. edita a Bernardo Pez T. 2. theſauri anecdotorum p. 23.

Ericus IX. Mendvidius, Daciæ ſive Daniæ Rex ab Anno 1287. ad 1319. *Regni ſui Annales* ſcripſiſſe traditur. Vide Jo. Molleri τῷ μακαρίτῃ præfat. ad Bibl. ſeptentrionis eruditi pag. 27.

Ericus X. Daniæ Rex, Wratislai VII. Ducis Pomeraniæ filius, qui regno præfuit ab Anno 1412. ad 1438. Ejus *Hiſtorica narratio de origine Gentis Danorum & de Regibus ejuſdem Gentis* a Dano uſque: *deque eorundem rebus geſtis* ad Annum 1288. in Erpoldi Lindenbrogii ſcriptoribus rerum ſeptentrionalium pag. 292. & in editione a me curata pag. 262. 276. atque in Jani Gvaltheri ſive Gruteri Chronico Chronicorum Politico, Tomo 1. pag. 425. 459.

Ericus, ſive *Herricus*, corrupte *Liricus*, vel *Firicus*, Monachus *Antiſſiodorenſis* Ordinis Benedictini circa Annum 980. teſte Sigeberto Gemblacenſi cap. 104. ſcripſit carmine ad Carolum Craſſum jam Imperatorem 1 *Vitam S. Germani Antiſſiodorenſis* libris VI. in Actis Sanctorum Tomo ſeptimo Julii 31. ex edit. Pariſ. 1543. 12. Caſpar Barthius, qui plura loca vitæ Germani illuſtrat in ſuis Adverſariis, etiam *hymnum* publicavit XXXIV. 20. Libros duos *de miraculis* ejuſdem Germani proſa ſcriptos jam ediderat Labbeus Tomo 1. Bibliothecæ novæ MStor. pag. 531. 569. *Sermonem* adhuc ineditum in hunc Germanum laudat Mabillonius. *Vita S. Albani* Martyris, quam verſibus ſcriptam Poſſevinus memorat (Ericus hic illi eſt *Henricus Luxovienſis*: confer Voſſium pag. 332.) exſtat initio quarti libri vitæ S. Germani, ut in Actis Sanctorum Tom. IV. Junii pag. 831. recte obſervatum. *Epiſtolas* ejus plures & *Sermones* laudat Trithemius cap. 289. de S. E. & illuſtrium Benedictinorum II. 56. Ex ſermonibus illis nonnulli leguntur in homiliario Pauli Diaconi, quos a recentiore manu additos eſſe oportet. Vide ſi placet Tomum XIII. Bibliothecæ Græcæ pag. 795. Ex homiliis ejus in Joannem nonnulla Combefiſius Bibliothecæ ſuæ Concionatoriæ inſeruit, qui vocat *luculenta, erudita, & ſat ſtylo nitida*. Thomas Aquinas citat jam ſub *Bedæ*, jam ſub *Alcuini* nomine. His addere denique juvat, quod Mabillonius pag. 422. ſeq. Analect. (editionis veteris Tom. 1. pag. 413.) in lucem protulit *Verſus elegiacos ad Hildeboldum* Antiſiodorenſem Epiſco-

(*a*) Acta Eruditorum A. 1731. p. 242.

Epiſcopum, quos Heiricus hic Monachus præmiſerat *Collectaneis* ſuis, de quo hæc annotat editor doctiſſimus: *Hiricus ſeu Hericus, Ericuſve natus eſt in agro Antiſiodorenſi, in vico ab ipſius nomine dicto* Hery, *duabus leucis infra Urbem, ad fluvium Armentionem: qui locus hactenus Cœnobio S. Germani ſubjectus eſt. Puer, ut puto, eidem Monaſterio traditus, Haymonem, poſtea Halberſtadienſem Epiſcopum, & Lupum, Abbatem Ferrarienſem, Præceptores habuit adoleſcens, uti ipſe in his verſibus teſtatur,* (*a*) *quæ* Præfatio *eſt* in Collectanea *ex ore præceptorum ſuorum excerpta. Hæc* Collectanea *in Codice Corbejenſi ante annos ſeptingentos manu deſcripto cum* vita S. Adelhardi Abbatis *compacta reperiuntur. In his fragmenta referuntur primo ex* Valerio Maximo: *tum ex Patribus*, Hieronymo, Auguſtino, Beda *& aliis. Plura alia ſcripſit Hericus, ut* geſta Epiſcoporum Antiſiodorenſium, *collaborantibus Rainogala & Alago Canonicis, ut patet ex capite* 39. *ubi Hericus* Theoſophus ſimul & Monachus *appellatur. Denique &* homilias in Evangelia *compoſuit, teſtante inprimis Honorio Auguſtodunenſi IV.* 49. cui conſentit Jo. Trithemius c. 289. &c.

Ericus Olai S. Theologiæ Profeſſor Eccleſiæque Upſalienſis Præpoſitus circa Annum 1464. ſcripſit libris VI. *Hiſtoriam Svecicam* ab Erico ſapiente circa Chriſti nati tempora, uſque ad reſtitutionem Caroli Canuti Regis A. 1464. (*b*) primus edidit (*c*) Johannes Meſſenius, Holmiæ 1615. 4. inde Johannes Loccenius cum notis, Upſaliæ 1654. 8. ut editionem Svecicam Johannis Sylvii omittam, quæ prodiit A. 1678.

Eriſhamenſis Monachus, *de vita Richardi II.* Regis Angliæ (ab Anno 1377. ad 1399.) editus a Thom. Hearne, Londini 1729. 8.

Iſrael Erlandi F. Ordinis Minorum, ex Priore Monaſterii Sictonnienſis, Epiſcopus in Svecia Aroſienſis, ſcripſit *vitam & miracula S. Erici* Regis Sveciæ & Martyris Anno 1151. cujus memoriam recolit Eccleſia 18. Maji. Edidit Joannes Scheferus Holm. 1675. 8. Hanc Scheferi editionem non profitetur ſe vidiſſe Henſchenius, qui Vitam illam ex Codice MS. Reginæ Chriſtinæ vulgavit cum notis in Actis Sanctorum Tomo IV. Maji 18. pag. 188. auctoremque vocat *Iſraelem, Canonicum Upſalenſem*.

Ermanricus, infra *Ermenricus*.

Ermengardus, ſive *Ermongaudus*, Scriptor Sec. XII. vel. XIII. Hujus opuſculum *contra Waldenſes* (*d*) extrema parte mutilum & XIX. tantum ejus capita vulgavit Jacobus Gretſerus Ingolſtad. 1614. 4. cum *Bernardo* Abbate fontis calidi & *Ebrardo* Bethunienſi, de quibus ſupra Tom. 1. Inde recuſa hæc trias ſcriptorum Anti-Waldenſium in Bibliothecis Patrum Pariſienſi Anno 1644. 1655. Tomo IV. & Lugdunenſi Anno 1677. T. XXIV. Debet etiam iterum comparere inter Gretſeri opera Tomo XII.

Alius, ut non dubito, *Ermengaudus*, Comes Urgellenſis, cujus litteræ quibus Anno 1162. abdicat conſuetudinem quam ab Anteceſſoribus ſuis habebat capiendi bona mobilia & immobilia Epiſcoporum Urgellenſium defunctorum, exſtant apud Baluzium Tom. 2. Miſc. pag. 225.

Ermenoldus. Vide mox *Ermenricus*, & *Ermoldus*.

Ermenricus, ſive *Ermanricus*, Walafridi Strabonis Abbatis Augienſis diſcipulus, Monachus ipſe *Augienſis*, poſt Walafridum Anno 849. extinctum ſcripſit *librum de Grammatica* ad Grimoldum Archicapellanum. Ex eo fragmenta, in quibus multa de viris illuſtribus S. Galli, edidit Mabillonius Tomo IV. Analector. Tom. IV. pag. 329. (edit. novæ in fol. pag. 420. 422.) Opuſculum breve, quod *de inceptione Augienſis cœ-*

(*a*) Hic præceptorum ſunt ludicra pulchra ducrum,
Quis ego Præſulibus ingenium colui,
His *Lupus*, his *Haimo* ludebant ordine grato &c.

(*b*) Male MCCCCXLIV. excuſum apud Oudinum Tom. 3. p. 2464.

(*c*) Johannis Schefferi Svecia litterata pag. 14. ſeq. Johannis Molleri hypomnem. p. 358.

(*d*) Pamelius in Cypriani Epiſt. LXIII.

nobii & fratrum ibidem Deo famulantium vita, ad Gozbaldum Epiſcopum miſiſſe Ermenricus teſtatur, nemo hactenus in lucem protulit.

Ermenricus (*a*) Rudolfi Fuldenſis, qui Rabani præceptoris ſui vitam ſcripſit, diſcipulus, & ab An. 845. Abbas in Svevia. Elvvangenſis Ordin. Benedict. ſcripſit Diaconus adhuc & Monachus ad Gundramnum, cujus *conlevitam* ſe vocat, *vitam Solæ* ſive *Soli* Angli, (vulgari nomine *Svalonis*) Abbatis Solenhovenſis in Norico, diſcipuli S. Bonifacii, defuncti circa A. 790. Edidit primus Caniſius Tomo IV. lect. Antiquar. Parte 2. pag. 544. atque edit. novæ Tom. 2. Parte 2. pag. 169. ubi Jac. Baſnagius præmiſit *hymnum* ejuſdem Hermanici ἀκρόστιχον in Solum, quem Caniſius ad calcem tomi ſexti ediderat, nec non, *Epiſtolas Gundrammi & Erminrici* mutuas, *verſuſque Adonicos* in Solum & Erminrici *ad Ruodolfum* didaſcalum ſuum *Epiſtolam*, quæ Caniſius exhibuerat ſub extremum Tomi quarti pag. 732. Contulit Baſnagius quoque editionem Mabillonianam, qui eandem vitam dedit in Actis SS. Benedict. Sæculo III. Parte 2. pag. 429. Idem Baſnagius T. I. p. 654. negat *Vitam S. Magni* ſive *Magnoaldi* ab Ermenrico ſive ſcriptam ſive interpolatam, quod viſum Mabillonio Sec. II. ad Annum 665. Ermenrico Poſſevinus ex Arnoldi Wion ligno Vitæ Tom. I. p. 414. etiam tribuit *dialogum de vita & miraculis S. Hariolphi*, Abbatis primi Elvvangenſis, ſed editam neuter indicat.

Ermentarius Abbas Tornuſienſis ſive Trenorchienſis (*b*) in Inſula Herio apud Pictones circa Annum 863. ſcripſit ad Hilduinum *libros duos de translatione corporis S. Philiberti Abbatis ex Herienſi monaſterio* tempore Ermentarii ob Normannorum irruptiones *in varia loca deportati*. Edidit Petrus Franciſcus Chifletius Soc. Jeſ. in Tornutienſis Abbatiæ & Civitatis hiſtoria (*c*) Gallice edita Divione 1664. 4. & poſt Chifletium Mabillonius Sec. IV. Benedict. pag. 537. Vide Carolum le Cointe Tom. 8. Annal. Francor. p. 863. ſeq.

Ermoldus Nigellus, ob neſcio quod delictum a Ludovico Pio Imper. multatus exilio, ad ejus reconciliandam ſibi gratiam ſcripſit poema elegiacum *de rebus geſtis Ludovici Imp.* ab Anno 781. ad 826. in *quatuor* digeſtum *libros*, præmiſſo carmine hexametro invocationem ad Chriſtum complectente, quod carmen ex Codice Cæſareo, qui antea Wolfg. Lazii fuerat, vulgavit Lambecius pag. 359. ſeq. ex quo exordium libri primi etiam atque ultimi finem (utraque repetita apud Oudinum Tom. 2. pag. 78. ſeq.) cum attuliſſet, ſubjungit pag. 362. *Quod porro ad cauſam, propter quam* Ermoldus *in exilium pulſus fuit attinet, & an Ermoldus hic idem ſit atque* Ermoldus Abbas *quem coætaneus Vitæ Imperatoris Ludovici Pii ſcriptor a Petro Pithœo primum editus pag.* 407. (*d*) *refert a jam memorato Imperatore A.* 834. *miſſum eſſe ad filium Pippinum in Italiam, cum mandato*, ut res Eccleſiaſticas quæ in regno ejus erant, quas vel ipſe ſuis attribuerat, vel ipſi ſibi præripuerant, abſque cunctatione Eccleſiis reſtituerent: (*e*) *utraque de re, cum integrum illud* Ermoldi exulis *poema poſthac a me publicabitur, opinionem meam aperiam*. Quod vero nec Lambecius neque Neſſelius, qui ejuſdem Ermoldi editionem promiſerat, morte præventus potuit efficere, tandem feliciter præſtitum eſt ſtudio illuſtris Muratorii, (*f*) qui recenſitum hoc poema integrum a Lambecii Neſſelii-

(*a*) Idem *Ermenoldus* quoque apud Caniſium & Voſſium.

(*b*) Abbatem Gemmelicenſem vocat Ermentarium præter rem Cangius. Primus vero Abbas Gemmeticenſis S. Philibertus fuit, de cujus translatione Hermentarius ſcripſit. Vide Sammarthanos Tomo 4. Galliæ Chriſtianæ pag. 868. & 463. ſq.

(*c*) Hiſtoire de l' Abbaye Royale & de la ville de Tournus, avec les preuves.

(*d*) Tom. 2. Andreæ du Cheſne pag. 312.

(*e*) Hoc deinde factum diligenter, *omniaque invaſa* Pipinum *obedienter reſtituiſſe*, idem ſcriptor pag. 413. edit. Pithœi (Cheſnianæ p. 315.) teſtatur.

(*f*) Acta Eruditorum A. 1727. p. 481. ſq.

Digitized by Google

liique ſucceſſore Gentilotto, eruditis notis illuſtravit ediditque in limine partis ſecundæ Tomi ſecundi ſcriptorum rerum Italicarum Mediolani 1626. fol. Videturque laudato Muratorio quoque veriſimillimum, Ermoldum hunc exulem non diverſum ab *Ermoldo*, ſive *Hermenoldo* Abbate Anianenſi, quem ad Pipinum Ludovici Imperatoris filium ablegatum notaverat etiam Baronius ad Annum 834. num. 4.

Ernaldus, ſive *Arnoldus*, ſcriptor *vitæ S. Bernardi*. Vide ſupra Tom. I.

Erneſtus Abbas Benedictinus, A. 1048. Palæſtinam adiit, quem *de laude martyrum* ſcripſiſſe, martyrem ipſum, ſepultumque Antiochiæ, Poſſevinus ex Eiſengreinio retulit.

Erneſtus, Monachus S. Galli, non diu poſt S. Bernardum vixit. Ex ejus *expoſitione ſive meditatione ſuper Salutationem Angelicam* nonnulla affert Joannes Jacobus Hottingerus appendice ad Hiſtoriam Eccleſiaſticam ſuam Helveticam, Germanice editam Tom. IV. pag. 123. Tiguri 1719. 4.

Ernulfus, ſive *Earnulfus*, Epiſcopus Roffenſis. Vide ſupra, *Arnulfus*, Tom. 1. Caveum ad Annum 1114. & Oudinum Tomo 2. pag. 1064. ſeq.

Erphesfordienſis, ſupra, *Erfordienſis*.

Ericus, vide *Ericus*. Etiam infra, *Henricus*.

Ertvvinus Ertmannus, ſupra *Erdvvinus*.

Eſaias Abbas, inter Latinos ſcriptores cenſetur a Cangio aliud agente, & a ſecuto Bellarminum refertur ad Seculum ſeptimum: quanquam, quo loco, ex qua Monachorum diſciplina, quo tempore Abbatem egerit, non ſatis conſtat: Scriptor Græcus *Præceptorum ad fratres qui cum ipſo vivebant*; ſive *ſermonum XXIX.* qui ex verſione Petri Franciſci Zini prodiere Venetiis 1574. 8. cum nonnullis Nili, Ephræni, Marci, ſæpiuſque recuſi ſunt in Biblioth. Patrum, etiam noviſſima Lugdunenſi Tomo XII. pag. 384. 417. Sermone vigeſimo ſexto continentur *B. Eſaiæ dicta quæ Petrus Abbas diſcipulus ejus ex illo accepit & litteris commendavit* pag. 413. Sermoni ſeptimo reſpondent Eſaiæ Abbatis κεφάλαια περὶ ἀσκήσεως καὶ ἡσυχίας *Capitula XIX. de religioſa Exercitatione & Quiete*, Græce & Latine edita in theſauro aſcetico Petri Poſſini pag. 315. 325. Pariſiis 1684. 4. Eadem κεφάλαια quæ MSta memorat Lambecius IV. pag. 145. quæ vero pag. 146. ſeq. περὶ καταστάσεως ἀρχαρίων καὶ περὶ τῶν μονοκελλιτῶν καὶ τῶν θελόντων οἰκῆσαι ἐν κοινοβίῳ *de Novitiis, Monocellitis & de iis qui habitare volunt in Cœnobio*: reſpondet ſermoni inter Eſaiæ Latine editos tertio. Confer, quæ inter Apophthegmata Patrum, Abbatis Eſaiæ afferuntur apud Coteleriunı I. monument. pag. 445. ſeq. Zini interpretis locum ex Græco Codice Colbertino emendat idem Cotelerius in notis p. 802. ſeq. & 809. qui etiam de hoc Eſaia ſcriptore videndus pag. 808. Codicem illum Colbertinum 1509. decimi ſæculi laudat præterea celeberr. Montfauconus Palæographiæ Græcæ pag. 47. Si idem hic ſit Eſaias de quo Palladius in Lauſiaca cap. 15. 16. & 55. ſeq. nemo dubitabit antiquiorem & cum Ægypti Aſcetis ad ſæculum IV. referendum eſſe. Et *Petrus* fortaſſe idem de quo Theodoretus religioſæ hiſtoriæ cap. IX. Inter ſcripta Aſcetica inſigniora commendatur Eſaiæ liber a Joanne Antiocheno apud Cotelerium I. Monument. pag. 167.

Joannes Eſchvvidus, Anglus, Mathematicus, cujus exſtat liber A. 1489. fol. Venetiis curante Johanne Lucilio Santritter, Heilbronnenſi, excuſus hoc titulo: *Summa Aſtrologiæ judicialis de accidentibus Mundi, quæ* Anglicana *vulgo nuncupatur*. Vide V. C. Chriſtiani Gottlieb Schvvartzii indicem librorum quorundam ſæculo XV. impreſſorum p. 35. ſeq.

Eſtodius, infra, *Extodius*.

Eſytius, vide, *Heſychius*.

Ethardus, Monachus Benedictinus, ſupra, *Erhardus*.

Ethelbaldus, vide *Adelboldus*.

Ethel-

Ethelbertus, ſive *Edilbertus*, Cantiorum in Anglia primus Rex Chriſtianus, qui A. *616.* Februarii 24. obiit. Hujus ſcriptum nullum exſtat, ſed Baleus pag. 73. & Pitſeus pag. 105. ex Beda notant ſcripſiſſe *Decreta judiciorum*, ſive *primam illam magnam Chartam* (*a*) cæteris etiam Heptarchiæ in Anglia probatam Regibus, de qua præter Davidem Wilkiniſium Tomo 1. Legum veterum Anglorum, Londini 1721. fol. vide quæ nuper notavit Thornagh Gourdon in hiſtoria Parlamenti, Anglice edita Londini 1731. 8. & *Epiſtolarum* librum maxime *ad S. Gregorium* Papam, & ad *S. Auguſtinum*, Anglorum Apoſtolum & primum Archiepiſcopum Cantuarienſem. De Ethelberto hoc Baronius & Acta Sanctorum 24. Februarii. De Auguſtino illo ad 26. Maji.

Ethelnotus, aliis ut Gvilelmo Malmesburienſi pag. 76. idem aliis *Achelnotus*, de quo ſupra Tom. 1.

Ethelredus, ſive *Æthelredus*, Angliæ ab Anno 979. ad 1016. Rex, cujus leges in Joannis Bromptoni Chronico pag. 893. 903. & in Gvilelmi Lambardi Archæonomia, nec non Privilegium Eccleſiæ Cantuarienſi conceſſum & Concilium Ænhamenſe generale ſub Ethelredo habitum, Legeſque Eccleſiaſticæ, Tom. 1. Conciliorum Angliæ Henrici Speelmanni pag. 504. 510. ſeq. 530. 532. atque inde in Conciliorum Tomis. Vide etiam ſupra *Eitelredus*.

Ethelredus, Abbas *Rhienvallenſis*. Supra *Ealredus* & *Adilredus* Tom. 1.

Ethelredus, ſive *Edilredus*, Anglus, Abbas *Wardenſis*, Ordin. Ciſterc. quem circa Annum 1220. claruiſſe ſcribit Baleus III. 80. non ut Pitſeus p. 295. cumque ſecutus Cangius, illo anno obiiſſe Scripta quæ ad eum referuntur, ſunt *Homiliæ in Lucam*, & *Speculum charitatis*, ſive liber *de vinculo perfectionis*, aliuſque *de tribus hominibus*, tum *Epiſtolæ*, *Sermones*, & *locorum S. Scripturæ explicationes*.

Ethelſtanus, *Æthelſtanus*, ſive *Adelſtanus*, Eduardi F. Angliæ Rex ab An. 923. ad 941. de quo hæc Joannes Lelandus cap. 121. *Paucis abhinc annis fui in* Badunenſi *Bibliotheca*, *ubi reperi aliquot non indoctos libros*, *venerandæ vetuſtatis theſauros*, *ab ipſo* Ethelſtano, *ut ex inſcriptionibus apparuit*, *monachis dono datos*. *Ex illis unum*, *captus cum antiquitate tum majeſtate operis*, *erat enim* de Synodis Pontificiis, *in palatinam Bibliothecam illuſtriſſ. Regis* Henrici octavi *tranſtuli*, *at prius hoc hexaſticho inſcriptum:*

Ethelſtanus erat noſtræ pars maxima curæ
Cujus nota mihi Bibliotheca fuit.
Illo ſublato, ſexcentos amplius annos
Pulvere delitui ſquallidus atque ſitu:
Donec me pietas Magni revocavit ad auras
Henrici, digno reſtituitque loco.

Rem litterariam coluiſſe Ethelſtanum teſtantur etiam hi cujuſdam non ineruditi laudatoris ejus (*b*) *verſiculi:*

Ad patris edictum datus in documenta ſcholarum
Extimuit rigidos, ferula crepitante, magiſtros,
Et potius avidis doctrinæ mella medullis
Decurrit teneros, ſed non pueriliter, annos.

At quæ Gvilelmus Meildunenſis adſert, *longe certiora ſunt*, *ſcribit enim Ethelſtanum uſum fuiſſe calamo*, *atque adeo ſe vidiſſe librum ab eo ſcriptum*, *quamvis in illo Latinæ linguæ puritatem deſideret*. Hæc Lelandus, quem non dubito a ſententia Gvilelmi aberraſſe. En tibi ejus verba: *De Æthelſtano Rege non invalida apud Anglos fama ſeritur*, *quod nemo legalius vel litteratius Remp. adminiſtraverit*. *Quanquam litteras illum ſciſſe*, *pauci admodum dies ſunt quod didicerim*, *in quodam ſane volumine vetuſto*, *in quo ſcriptor* (non ſane Æthelſtanus ipſe, ſed alius, res traditurus Æthelſtani & laudes) *cum difficultate materiæ luctabatur*, *judicium animi ſui non valens pro voto* pro-

(*a*) Bibliotheque Britannique Tom. 3. pag. 9. (*b*) Apud Gvilelmum Malmesburienſem lib. 2. pag. 49.

Digitized by Google

proferre. *Cujus hic verba pro compendio ſubjicerem*, *niſi quod ultra opinionem in laudibus Principis* (Æthelſtani) *vagatur eo dicendi genere quod* ſuffultum *rex facundiæ Romanæ Tullius in Rhetoricis appellat*. *Eloquium excuſat conſuetudo illius temporis*: *Laudum nimietatem adornavit favor Æthelſtani adhuc viventis*. Mirum quoque eſt unde hauſerit Baleus quod II. 27. Gvilelmo Malmesburienſi teſte laudato ſcribit Æthelſtanum *Scripturas Divinas verti feciſſe in Anglo-Saxonicum idioma ex puriſſimis Hebræorum fontibus per quoſdam Hebræos ad Chriſtianiſmum ut credere par eſt in ſuo regno converſos*. Sed eodem Baleo notante Æthelſtanus *Leges* antiquas correxit, novaſque utiles condidit quarum initium: *Ego Ethelſtanus conſilio Rus.* Edictum *ad ſubditos* quod incipit: *Ethelſtanus Rex notifico vobis*. Præterea *Conſtitutiones cleri* & *Aſtrologicum Opus*. Inter leges Eccleſiaſticas & in Concilio Grateleano, Rege Athelſtano ſancitas apud Speelmannum Tomo I. Concil. Anglorum pag. 403. & 396. ſeq. memorabilis eſt hæc pag. 399. *Præterea autem ſtatuimus*, *ut unus per omnem ditionem noſtram*, *atque idem ſit nummus*, *eumque nemo extra oppidum cudito*. *Atque ſi monetariorum quiſquam nummos corruperit*, *ei manus ſcelere violata præciditor*, *atque nummariæ conſpicienda fabricæ affigitor*. *Sin nummi adulterati poſtulatus aliquis*, *criminis ſuſpicionem diluere voluerit*, *candentis ferri quæſtione manum ſceleris p ram*, *atque immunem oſtendito*. *Quin ſi ipſa Ordalii ſententia reus extiterit*, *ita*, *uti antea a nobis dictum eſt*, *fiat*.

Cantuariæ monetarii ſeptem ſunto, *quorum quidem quatuor regi*, *duo præſuli*, *ac unus cœnobiarchæ deſervito*.

In civitate Roffenſi tres ſint, *Regis duo*, *tertius Epiſcopi*.

Londini ſint monetarii octo.

Vintoniæ ſex.

In vico Levviſio 2.

In vico Aaſtingo 1.

Ciceſtriæ unus ſit.

Hamtonæ duo.

Werhamiæ duo.

Exceſtriæ totidem.

Schafresbyriæ duo.

Ad aliud quodque oppidum monetarius unus eſto.

Facile adducor, ut mihi perſuadeam, confictum eſſe a Pitſeo 838. *Ethelſtanum* Doctorem Anglum a Rege diverſum, cujus conſilio uſus fuerit Rex Alfredus Magnus.

Ethelulfus, ſive *Ethelvvolphus*, vel *Athulphus*, ſive *Athelulphus*, Egberti Magni filius, Rex Angliæ ab Anno 836. 857. Hujus *Leges* pro denario S. Petri perſolvendo, & *Epiſtolam hæreditariam*, ſive *Teſtamentum* memorant Baleus II. 20. & Pitſeus pag. 165. * Leges illas pro denario S. Petri nihil eſſe aliud cenſeo, quam tabulas donationis decimæ regni ſui partis in proventum Anglicanæ Eccleſiæ; quas tabulas ab ipſo Ethelulpho dictatas, & ſubſcriptas in conſpectum producit Wilkinſius Concil. Britan. tomo I. pag. 183.

Ethelvverdus, *Etheveardus*, *Elvvardus*, *Elſvvardus*, ſive *Ethelvvardus*, *illuſtris* apud Anglos *Patricius*, *Conſul Fabius Quæſtor* e Regio procreatus ſanguine, *ad Mathildem* conſobrinam ſuam ſcripſit *breves quatuor libros Cronicorum* de rebus Anglicis, quorum *primus* decurrit a nato Chriſto uſque ad Annum 592. *Secundus* ab adventu Auguſtini a Gregorio M. in Angliam miſſi uſque ad Annum 787. *Tertius* inde pergit uſque ad Annum 860. *Quartus* denique uſque ad Regem Eadgarum & Annum Chriſti 973. Patet inde, falli Baleum (niſi de aliis ei perinde, ut Lelando cap. 114. Ethelvverdis ſermo eſt,) qui X. 33. ait Ethelvverdum defunctum An. 920. Rectius Lelandus eumque ſecutus Pitſeus obitum hujus refert ad Annum 1090. Rectius quoque Pitſeus initium Epiſtolæ ad Mathildam affert hoc: *Dilectiſſimæ & vere Chriſti*, cum Henricus Savilius, (*a*) qui Ethelvverdum cum Wilhelmo Malmesburienſi, Hen-

a) ſupra Tom. 1.

Henrico Huntidonienſi, Rogero Hovedeno & Ingulpho vulgavit Londini 1595. & Francofurti 1601. fol. pag. 831. ediderit: *Diſertiſſimæ & veræ Chriſti ancillæ Ethelzverdus in Domino Patricius Mathildi ſalutem*.

Ethelvvoldus, ſive *Athelvvoldus*, *Aethelvvolfus*, Anglus, diſcipulus S. Dunſtani: atque ex Monacho Glaſconienſi Ordinis Benedictini, & Abbate Abindonienſi Wentanus, ſive Wintonienſis Epiſcopus Ab Anno 961. ad 984. Calendis Auguſti defunctus. Huic Ethelvvoldo Lelandus cap. 152. nulla, Baleus II. 36. varia ſcripta tribuit, ut *contra presbyteros fornicarios*, & *de ſuis viſionibus*, (*a*) nec non *de planetis & climatibus Mundi*. His apud Pitſeum pag. 178. adduntur: *De ſua in Presbyteros poteſtate* ad Johannem XIII. Papam. *De regibus*, *regnis & Epiſcopatibus totius Angliæ*. *De tempore Regum Britannorum*. Etiam liber *de Abbatibus Lindisfarnenſibus*, ſed qui potius eſt Ethelvvulfi Bernicii. Vide Oudinum Tomo 2. pag. 470. ubi notat MStum in Cottoniana: ſed & Anglo-Saxonice librum Ethelvvoldi Wintonienſis *de Conſuedine Monachorum Ordinis S. Benedicti*, nec non in Bibliotheca Cantabrigienſi Collegii Corporis Chriſti *Regulam S. Benedicti* Saxonice verſam ab hoc Ethelvvoldo.

Ethelvvolfus, *AEdilvvulphus*, (*Lupus nobilis*) patria *Bernicius* Angloſaxo, Monachus Lindisfarnenſis, Ordinis Benedictini circa Annum 820. (*b*) cujus eſt Carmen epicum ad Egbertum Epiſcopum Lindisfarnenſem, *de Abbatibus* & viris piis Cœnobii S. Petri in inſula *Lindisfarnenſi*, de quo jam in *Ethelvvodo* dixi, & quod ex Codice Cantabrigienſi vulgavit Mabillonius Sec. IV. Benedict. parte 2. pag. 302. Laudat Lelandus cap. 109.

Ethelvvolfus, ſive *Eitelvvolfus de Lapide*, Svevus, ex Magiſtri Graftonis Udenheimii Sletſtani diſciplina clarus circa Annum 1494. ſcripſit *de laudibus heroum & virorum illuſtrium* ad Ceorgium de Lapide, avunculum ſuum, atque *Epiſtolare* quod cultiſſimum vocat Trithemius cap. 932. qui videndus etiam c. 295. de ſcript. German.

Etherius, ſive *Heterius* (*c*) Epiſcopus in Hiſpania Uxamenſis una cum *Beato* Presbytero Aſturicenſi circa Annum 785. *duobus libris de adoptione Filii Dei* oppugnavit *Elipandum* Toletanum, qui extrema parte mutili primum prodiere in Petri Stevartii auctario, Ingolſtadii 1604. 4. inde in nova Caniſii Lectionum editione Baſnagiana Tom. 2. pag. 297. 375. nec non in Bibliothecis Patrum, Pariſienſi, Colonienſi & noviſſima Lugdunenſi Tom. XIII. pag. 353. Baſnagius eruditam de Elipandi hæreſi & adverſariis diatribam præmiſit. *Fragmentum* vero, quod *Folmaro* oppoſitum velut iiſdem Beato atque Etherio auctoribus editum a Stevartio pag. 243. ſcripſit Caveus, jam ſupra in *Adamo* Reicherſpergenſi, & *Beato*, notavi illorum minime eſſe, cum Folmarus qui tempore Alexandri III. circa An. 1160. vixit, ab Etherio & Beato oppugnari neutiquam potuerit. Fragmentum vero a Stevartio vulgatum eſt præfatio atque initium operis, quod Folmaro oppoſuit *Adamus* Reicherſpergenſis, exſtatque in editione nova Caniſii Baſnagiana Tom. 3. parte 2. pag. 200. 204. Heterico hoc rogante Commentarium ſive Catenam ex Doctoribus Eccleſiæ adhuc ineditam *in Apocalypſin* Beatus compoſuit eamque Heterio dedicavit, quem his verbis (*d*) alloquitur: *Hæc*

ego,

(*a*) Vitioſe apud Pitſeum pag. 179. ex Eyſengrenio & Poſſevino *de ſuis viſitationibus*, ſed pag. 818. *de ſuis viſionibus*, & ex Poſſevino *de ſuis miſſionibus*. Quam recte autem *Monachum VVintonienſem Ethelvvoldum* ejuſdem ætatis ab Epiſcopo diverſum cum Poſſevino faciat, & huic viſiones illas, non Epiſcopo adſcribat, alii viderint. Pitſeum ſecutus Cangius & ipſe Monachum ab Epiſcopo, præter rem, ut opinor, diſtinguit.

(*b*) Non An. 750. ut Baleum II. 12. ſecuti Pitſeus pag. 143. Voſſius pag. 284. & Cangius. Vide Caveum.

(*c*) Vide Nicolaum Antonium VI. 2. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ Tom. 1. p. 325.

(*d*) Id. pag. 326.

ego, *ſancte Pater* Heteri , *te petente* , *ob ædificationem ſtudii fratrum tibi dicavi* , *ut quem conſortem perfruor Ordinis*, *cohæredem etiam faciam mei laboris*.

Evagrius Antiochenus ab Anno Chriſti 388. Epiſcopus , ut Græce alia , ſic nonnulla etiam Latine ſcripſit , atque adhuc *Presbyter* , teſte cap. 125. de S. E. Hieronymo *Vitam S. Antonii* ab Athanaſio ſcriptam ex Græco Latine vertit . Eam verſionem dicatam Innocentio , poſt editiones Bonini Mombritii , in Legendario edito Mediolani 1474. fol. Suriique ad 17. Januar. & aliorum , emendatius vulgatam cum notis , Evagrioque (*a*) vindicatam habemus , ab Heriberto Roſvveido in vitis Patrum Tom. 1. pag. 25. & Bollando Tom. 2. Januarii pag. 120. Exſtat quoque in nova editione Operum S. Athanaſii Montfauconiana Tomi primi parte altera.

De *Evagrio* juniore , quem a notiſſimo illo Pontico Græco Aſceta (de quo cap. XI. dixerat) diſtinguit , ita Gennadius Maſſilienſis in libro de ſcriptoribus Eccleſiaſticis (ſcripto non ante An. Chriſti 493.) cap. 50. *Evagrius alter ſcripſit* altercationem *Simonis* Judæi & *Theophili* Chriſtiani , *quæ pæne omnibus nota eſt* . Eadem de illo (Gennadii ut ſolet inſiſtens veſtigiis) Marcellinus Comes , qui Juſtiniani Imp. temporibus claruit , in Chronico ad Annum Chriſti 423. & Honorius Auguſt. de S. E. lib. 2. cap. 49. Hanc altercationem ſive dialogum huncce cum Simone Judæo , qui a Theophilo ad Chriſti fidem amplectendam perſuaſus & ab eodem tinctus ſive baptizatus eſt , primi ex Codice Vindocinenſi vulgarunt monachi eruditi Benedictini Edmundus Martene & Urſinus Durandus in limine Tomi quinti , theſauri anecdotorum , Pariſiis 1717. fol. pag. 3. 13. Quoniam vero & ætas & ſcribendi genus non male convenit , etiam Evagrio huic tribuere non dubitant , quam in eodem Codice Vindocinenſi præmiſſam illi repererunt :

Collationem ſive *altercationem Zachæi* Chriſtiani cum *Apollonio* Ethnico Philoſopho , tribus diſtinctam libris , quos primus Lucas Dacherius ediderat ex Codicibus MSS. duobus Thuanæ Bibl. & uno Bibl. S. Arnulfi Metenſis , in T. X. ſpicilegii Patrum Pariſ. 1671. 4. & poſtea ad calcem Tomi XIII. A. 1677. ſubjunxit Varias Lectiones ex MS. Codice Bibliothecæ S. Martialis Lemovicenſis, ante Annum 1010. juſſu Ademari Cabanenſis exarati . Illis adhibitis , ſicut etiam lectionibus Codicis Vindocinenſis , quas publicavit Edmundus Martene Tomo V. theſauri anecdotorum pag. 1845. ſeq. opus hoc recenſuit, notaſque ſuas addidit Ludovicus Franciſcus Joſeph de la Barre , Tornacenſis in nova editione ſpicilegii Dacheriani Pariſiis 1723. fol. ſtatim in limine Tomi primi .

Libro *primo* conſultationis hujus, ſive collationis reſpondet Zachæus ad Apollonii varia objecta , & Chriſtianam fidem Philoſopho perſuadet ita , ut manus ille det rationibus & teſtimoniis victum ſe confiteatur . Etiam de divinitate Legis Moſaicæ & contra fatum & Mathematicos ſive Aſtrologos & de aliis capitibus acute diſſerit . Cultum imaginibus Imperatorum exhibitum damnat cap. 28. & ab diſtrictioribus Chriſtianis horreri teſtatur .

Libro *ſecundo* breviter confutatis Judæis oppugnat hæreticorum errores Manichæorum , Marcionitarum , Photinianorum , Sabellianorum , Patripaſſianorum , Arianorumque & denique Novatianorum .

Libro *tertio* , formam converſationis Catholicæ , ſive vivendi & abſtinentiæ præcepta perſequitur , quibus Chriſtianos univerſe , ſpeciatim Monachus Monachos hortandos ſuſcipit , & de reſurrectione atque adventu Chriſti ad judicium commentatur, finem impoſiturum

(*a*) Contra eorum ſententiam , qui Hieronymo tribuunt . Vide Voſſium de hiſt. Lat. pag. 202. Viciſſim *Prologus* Latinus *in vitas Patrum* , qui ſæpius editus , exſtat ſub Hieronymi nomine , idem in MSto Burdigalenſi , teſte Poſſevino , tribuitur neſcio cui *Evagrio Diacono*.

ſævitiæ Anti-Chriſti, quem Judaiſmum conaturum inſtaurare exiſtimat. Tempus, quo ſcripſit, indicat lib. 3. cap. 8. *Regnis inſuper regna confligunt, & inſuſpicabiles ſceptris juſtarum ſedium Auguſtos depellunt*. His enim verbis non obſcure tangit, quæ ab Odoacro Herulorum Rege geſta Anno Chriſti 470. Certe Auguſtino tribui non poteſt, non tantum ob temporis notam, ſed etiam ob ſtylum & ſcribendi genium, qui eſt valde ab Auguſtiniano diverſus, quamvis in Catalogo Bibliothecæ Nobiliſſimi Viri, atque nuper Francofurto ſuæ boniſque litteris, quas impenſe ornabat erepti, Conradi Zachariæ ab Uffenbach Parte 2. pag. 11. reperio MS. *S. Auguſtinum de contentione Zachæi & Apollonii*. De aliis Evagriis, qui Græce ſcripſerunt dictum ad Hieron. cap. 125. de S. E. & Tomo VI. Bibliothecæ Græce pag. 126. ubi de Evagrio Hiſtor. Eccleſ. ſcriptore & 128. & ubi de Evagrio Pontico T. VIII. pag. 364. ſeq.

Evagrii Monachi *Sententiæ ad eos qui in cœnobiis & xenodochiis habitant fratres*, quæ incipiunt: *Heredes Dei, audite Sermones Dei*. Et *Sententiæ ad Virgines*, quarum initium: *Dilige Dominum & amabit te:* Latine verſio vetus ab Holſtenio edita in appendice Regularum Rom. 1661. 4. & Pariſ. 1663. 4. & Tomo XXVII. Biblioth. Patrum Lugdun. pag. 469. 471. auctore ut videtur *Rufino* vel potius *Gennadio* Maſſilienſi, quem vide cap. XI. de S. E. Auctor Evagrius Ponticus, defunctus A. 399.

Evangeliſta Manelmus Vicentinus, cujus exſtat *Commentarius de quibuſdam geſtis in bello Gallico* quo *Franciſcus Barbarus*, præfectus Brixiæ, illam civitatem adverſus exercitum Gallorum, *Philippo* Mediolanenſium Duce Urbi extrema minantem per tres menſes An. 1438. fortiter tutatus eſt. Primus illum Brixiæ 1728. 4. e MS. Codice Monaſterii S. Euphemiæ Urbis Brixienſis edidit notiſque & obſervationibus illuſtravit ejuſdem Archivarius, D. Joannes Andreas Aſtezatus, Brixianus, Monachus Benedictinus Caſſinenſis, olim in Brixiana Academia Matheſeos Profeſſor publicus, additis præter diploma Henrici Imp. & Franciſci Barbari gratiarum actionem ad populum Brixianum, diſſertationibus tribus, de anno coronationis Caroli Craſſi Imp. De anno primo regni Deſiderii, Regis ultimi Longobardorum, & de nova epocha Ludovici II. Imp. Confer, quæ de Franciſco *Barbaro* ſupra Tom. 1. & *Chriſtophorus* a Soldo in Annalibus Brixianis a celeb. Muratorio nuper in lucem editis.

Evantus, ſive *Evantius*, Abbas *Hiſpanus*, ab Evantio Viennenſi in Gallia Epiſcopo An. 586. (*a*) defuncto diverſus, eoque junior, ſcripſit *Epiſtolam contra eos, qui* Cæſarauguſtæ *ſanguinem animalium immundum eſſe judicant & carnem mundam eſſe dicunt*. In hac laudat S. Gregorii ab A. 590. Papæ (*b*) librum Paſtoralem, qui nondum ſcriptus erat cum Evantius Viennenſis jam diem obiiſſet. Primus edidit Epiſtolam hanc Henricus Caniſius Tom. V. Lect. antiqu. parte 2. p. 553. (edition. novæ Baſnagianæ Tom. 1. pag. 522.) recuſam inde in Bibliothecæ Patrum ſupplemento Morelliano An. 1639. atque in vulgatis ab eo tempore Bibliothecis, Colonienſi T. VI. & in noviſſima Lugdunenſi Tom. XI. pag. 1092. Exſtat quoque ad calcem Luitprandi Ramireſiani pag. 526. & in Cardinialis Agvirrii Conciliis Hiſpaniæ Tom. 3. pag. 87. qui probat Evantium hunc fuiſſe Archidiaconum Toletanum. Apud Nicol. Antonium nullam Evantii inter ſcriptores Hiſpanos mentionem reperio.

Evariſtus, ſive ut Euſebio vocatur, *Evareſtus*, Epiſcopus Romanus ab An. 95. vel, ut alii, 100. ad 109. traditur ſcri-

(*a*) Sammarthani Tom. 1. Galliæ Chriſtianę pag. 795. 796. Miræus auctario de ſcriptoribus Eccleſiaſticis pag. 29.

(*b*) Vide Sam. Baſnage Tom. 3. Annal. ad Annum Chriſti 586. num. 6. pag. 891. & Jacobum Baſnage ad Caniſium Tom. 1. p. 521.

Digitized by Google

ſcripſiſſe, quæ in Pſeudo-Iſidori ſylloge, atque inde in Conciliorum Tomis, collectionibusque Lamberti Gruteri, Franciſci Joverii & aliorum exſtant, *Epiſtolas duas*, unam *ad fratres univerſos Africæ regionis Epiſcopos* & alteram *ad omnes per Ægyptum Domino conglutinatos fratres*. Utramque falſitatis convictam exhibet Blondellus in Pſeudo-Iſidoro pag. 147. & 151. *Decreta*, quæ ad eundem Evariſtum referuntur apud Gratianum, Ivonem, Burchardum &c. longe juniorum temporum eſſe notavit Petrus Conſtant Tom. 1. Epiſt. Romanorum Pontificum pag. 51. quem opponere juvat Ludovico Jacobo a S. Carolo p. 64. Bibl. Pontificiæ, aliiſque.

Evax de gemmis. Vide infra, *Marbodeus*, & quæ jam notavi in Bibl. Latina IV. 12.

Auguſtinus Eucadius. Supra, *Auguſtinus*.

Eucherius illuſtri genere, ex Senatorio Viro & Conſulari Monachus Lirinenſis, atque inde ab Anno 434. ad 455. Epiſcopus laudatiſſimus *Lugdunenſis*, amicus *Paulini* Nolani Epiſcopi, (cujus Epiſtolam ad Eucherium & uxorem ejus *Gallam* edidit Chifletius) *Salviani* Maſſil. cujus Epiſtola 2. & 8. eſt ad Eucherium: *Ruſtici* Burdegalenſis, cujus Epiſtola ad Eucherium legitur in Sirmondi notis ad Sidonii lib. 2. cap. XI. Tom. 1. Operum Sirmondi pag. 900. *Domino vere Sancto Papæ Eucherio Ruſticus ... Ora pro me, vere ſancte atque amice Dei, & mihi in Chriſto omni cultu ſuſpiciende Papa:* ac ne multos alios referam *Joannis Caſſiani*, qui ex Collationibus ſuis quaſdam illi dicavit, & *Hilarii* Arelatenſis, qui eodem quo Eucherius anno diem obiit, & cui Eucherius dicavit libellum de laude eremi. De hoc Eucherio adeundos præ cæteris ſuadeo Vincentium Barralim in Chronologia Abbatum Lerinenſium, Lugduni 1613. 4. Tillemontium Tomo XV. memoriarum hiſt. Eccleſ. Petrum Franciſcum Chifletium parte 1. Paulini illuſtrati cap. 14. ſeq. Sammarthanos in Gallia Chriſtiana novæ editionis Tomo IV. Pariſiis 1725. Dominicum de Colonia Tom. 1. hiſtoriæ litterariæ Lugdunenſis, Gallice nuper editæ parte 2. pag. 192. ſeq. Joſephum ejuſque fratrem Carolum Anthelmium in aſſertione pro unico Eucherio Lugdunenſi, Heniſchium Tomo IV. Actorum Sanctorum Junii 22. pag. 249. ſeq. & Pagium ad Annum Chriſti 441. quos qui attentius luſtraverit, facile poterit reſpondere ad ea, quæ pro altero *juniore Eucherio Lugdunenſi* objiciuntur a Baronio ad Annum 529. (qui ipſe notis ad Martyr. 16. Novembr. veriora tradiderat) Theophilo Raynaudo in indiculo ſanctorum Lugdunenſ. (Tomo VIII. Operum pag. 48. ſeqq.) Labbeo Tom. 1. de S. E. pag. 293. ſeq. Mabillonio ad vitam S. Conſortiæ Eucherii filiæ Tom. 1. Actor. Sanctorum Bened. aliiſque.

Scripta S. Eucherii ſunt:

1. ad filios ſuos, quos e Galla ſuſceperat, poſtea Epiſcopos *Veranium* & *Salonium* (*a*) liber *formularum ſpiritalis intelligentiæ*, diſtributus in undecim capita, Bedæ lectus diligenter, obſcuraſque Sacræ Scripturæ locutiones pandens, cum præmiſſa ad *Veranium* Epiſtola. prodiit additus aliis Eucherianis Baſileæ 1531. fol. edente Joanne Alexand. Braſſicano, & Romæ 1564. fol. apud Manutium, tum ad calcem clavis Scripturæ, quem Matthiæ Flacio debemus, & in Vincentii Barralis Chronologia Lirinenſi, & in Bibliothecis Patrum, ut Tomo 6. Lugd. pag. 824. Hic eſt liber Eucherii *de myſticis verborum ſignificationibus*, quem cum Cæſarii admonitionibus MStum exſtare in Bibliotheca Helmſtadienſi, notant Conringiana pag. 152. Primam editionem Pariſ. 1520. 12. ſinceriorem eſſe, cæteras interpolatas notavit Oudinus Tom. 1. pag. 1220.

2. *Inſtructionum* ad *Salonium* (*b*) filium libri

(*a*) Gennadius cap. 63. Tillemont Tom. XV. pag. 134. ſeq.

(*b*) Hunc Salonium Eucherius celebrat inſtitutum edoctumque ab Honorato Maſſilienſi, Hilario Arelatenſi, Maſſilienſi Salviano & Vincentio Lirinenſi.

Digitized by Google

libri duo, quorum priore diſſolvit difficiliores de Veteris & Novi Teſtamenti locis quæſtiones, altero nomina ſacrarum litterarum Hebraica, ponderaque & menſuras & alia ſcitu digna nec obvia interpretatur. Hos libros Ruſtico valde laudatos, poſt Braſſicanum, Baſileæ 1530. & Romanam editionem 1564. recenſuit in Lirinenſibus ſuis Vincentius Barralis Lugduni 1613. 4. tum Joannes Ludovicus de la Cerda cap. 115. pag. 204. cap. 159. pag. 390. ſeq. & cap. 164. pag. 423. ſeq. Adverſariorum ſacrorum Lugd. 1626. fol. Denique recuſi in Bibliothecis Patrum, ut Lugd. Tom. 6. pag. 853. Confer Iſidorum Hiſp. VII. 6. ſeq. Originum, & Bedæ interpretationes T. 3. Operum p. 371. ſeq.

3. *Epiſtola parænetica* ad *Valerianum* cognatum, *de contemtu Mundi* (*a*) *& ſæcularis Philoſophiæ*, ſcripta, ut videtur, ex Lirinenſi ſeceſſu A. 432. Hanc ante Braſſicanum & Romanam Manutii editionem vulgaverat Eraſmus A. 1520. cum ſcholiis in 4. atque inde 1531. 4. & cum notis Heribertus Roſvveidus Antvverpiæ 1621. & minore forma Philippus Labbeus 1646. & apud Vincentium Barralim & in Bibliothecis Patrum ut Lugdunenſi Tom. 6. p. 857. Gallice etiam vertit poſt J. Canagium & Antonium Godellum, Arnaldus Andilius: Hiſpanice Ludovicus Granatenſis, Italice G. Jolitus, H. Vaughanus Anglice. Hujus ſcripti meminit Gennadius cap. 63.

4. Opuſculum ad *Hilarium* Arelatenſem (*b*) Antiſtitem Lirinenſis eremi deſerta petentem, *de laude eremi*, quod *luculentiſſime & dulci ſermone dictatum* laudat Iſidorus Hiſp. de S. E. cap. 15. Primus edidit Gilbertus Genebrardus Pariſ. 1578. 8. & cum ſuperiore Epiſtola Roſvveidus Antvverp. 1621. 8. Vincentius Barralis quoque: deinde Bibliothecæ Patrum editores, ac noviſſimæ Lugdunenſis Tom. VI. pag. 862.

5. *Hiſtoria paſſionis S. Mauritii* & ſociorum *Agaunenſium Martyrum Legionis Felicis Thebææ* An. C. 286. in Codicibus interpolatis perinde ac ſincerioribus ad Eucherium auctorem refertur. Interpolata exſtat apud Boninum Mombritium, una cum Epiſtola ad *Sylvium* (ſive *Salvium*) Epiſcopum Octodorenſem in Valleſia Galliæ, & minus emendate etiam apud Surium 22. Septembris, & in editione quam cum notis in lucem emiſit Petrus Stevartius Ingolſtad. 1617. Sinceriorem vulgavit Petrus Franciſcus Chifletius in parte 1. Paulini Nolani illuſtrati, qui prodiit Divione 1662. 4. Theodoricus Ruinartus in Actis ſelectis Martyrum pag. 289. edit. Pariſienſ. in 4. (Amſtelod. in fol. pag. 271.) Curatores Bibliothecæ Patrum Lugdunenſ. Tom. VI. pag. 866. ſeq. & cum Gallica verſione Johannes Dubourdieu in diſſertatione Hiſtorico-Critica Gallice edita, qua & traditioni de illo Martyrio, detrahere fidem, & Eucherio ſuppoſitum hoc ſcriptum oſtendere contendit. Amſt. 1705. 12. Sed malo accedere Tillemontio, qui Eucherio noſtro vindicare tanquam eximium (*l' ouvrage le mieux ecrit*) non dubitat Tomo XV. memoriarum pag. 131. Proſam Eucherii metro epico complexus eſt *Marbodeus* Rhedonenſis, teſte Sigeberto cap. 158. quod carmen poſt editionem veterem Rhedonenſem A. 1524. exſtat pag. 1535. ſqq. operum Marbodei, ad calcem Hildeberti, Pariſiis 1708. fol. Videndus etiam Venantius Fortunatus II. 15. carminum, Tom. XV. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſ. p. 537. E. & Walafridus Strabus Tom. XV. pag. 220. F. Rudolfus Abbas in Actis translationis militis e Legione Thebæa A. 1121. Tom. VI. monumentorum Edmundi Martene pag. 1015.

6. Epi-

(*a*) Al. *de contemtu rerum humanarum*. Alii minus bene, *de vita ſolitaria*.

(*b*) Hoc ſcriptum reſpicit Honoratus in vita Hilarii Arelatenſis cap. I. §. 6. apud Surium & in Actis Sanctorum die V. Maji. *Relationi huic ſcriptæ B. Eucherii præbent atteſtationem, quæ ad eum directa teſtantur.*

Digitized by Google

6. Epiſtola ad *Fauſtinum* Presbyterum Inſulanum *de ſitu Judææ, Urbiſque Hieroſolymitanæ* ex Joſepho, Hieronymo &c. edita primum a Philippo Labbeo Tomo I. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 665. 667. Pariſ. 1657. fol.

7. Eucherium MS. *in Pſalmos* nactum ſe Coloniæ, ſcripſit Nicolaus Heinſius Epiſtola An. 1673. data ad Grævium Tomo IV. ſylloges Burmannianæ pag. 171.

8. Commentariorum *in Geneſin* libri III. & *in libros Regum* libri IV. (*a*) poſt editiones Baſil. 1530. & Romanam 1564. recuſi in Bibliothecis Patrum, ut Lugdun. Tom. VI. pag. 868. & 939. 1014. Horum commentariorum auctorem poſt Caſſiodorum & Auguſtinum, Anglorum Apoſtolum, ſcripſiſſe & Britannum fuiſſe videri, primus obſervavit Latinus Latinius, cujus vide Biblioth. ſacram & profanam Tom. I. p. 166. Sixtum Senenſem IV. Bibl. S. p. 226. & Tillemontium Tomo XV. memoriar. pag. 133.

9. Ex *Sermone* Eucherii locum referens Claudianus Mamertus his eum verbis celebrat lib. 2. de ſtatu animæ cap. 9. *Haudquaquam tamen Eucherium præterierim, mihimet vivente doctrina & præſentaneis coram diſputationibus cognitum, non porro nunciis aut lectione compertum, qui ſcilicet viridis ævi, maturus animi, terræ deſpuens, cœli appetens, humilis ſpiritu, arduus merito ac perinde ingenii ſubtiliſſimus, ſcientiæ plenus, eloquii profluus, magnorum ſæculi ſui Pontificum longe maximus, editis in rem fidei multijugis variorum operum voluminibus, ad populum quoque his* ſuper ſtatu animæ *concionatus eſt*. Sermones ſub Eucherii nomine qui exſtant, duplicis ſunt generis, alii qui variis aliorum permixti & An. 1545. primum editi leguntur, de quibus infra in *Euſebio Emeſeno*: alii a Joanne Livinejo, Canonico Antvverpienſi poſt Catecheſes Theodori Studitæ editi Antvverp. 1602. 8. de quibus Combefiſius notat Labheum *graviter hallucinari, dum quas Livinejus* Eucherii homilias *evulgavit, illas ipſas eſſe ait quæ toties* Euſebii Emeſeni *nomine, tumque* Euſebii Gallicani *ſunt editæ: cum nihil ſit inter utraſque commune, veroque profiteatur Livinejus vir doctus, deque Græcis litteris bene meritus, quas producit Eucherii homilias, nunquam antehac fuiſſe editas, ſuntque Pſeud-Euſebianis illis pauciores, ſtylo ſane nitentes, ac forte ſolæ Eucherianæ, ex quibus aliquas in hanc Concionatoriam Bibliothecam derivavimus*. Hæc ille. Sermones illi ex Livineji editione recuſi in Bibliotheca Patrum Pariſ. An. 1624. &c.

10. *Exhortatio ad Monachos* duplex, una quæ incipit: *Quid vobis exhibeamus, fratres chariſſimi*. Et altera, cujus initium: *In hunc fere modum artifex Mundi Deus*. Exſtat in Codice regularum Holſtenianæ Romæ & Pariſ. edito p. 55. 57. Appendicis & in Bibl. Patrum Lugdun. Tom. 27. pag. 180. 181. ubi non debebat omitti, quæ in eadem appendice p. 60. legitur Eucherii *admonitio ad Virgines*, quæ incipit: *Si diligenter attenditis, venerabiles filiæ*.

11. Gennadio cap. 63. teſte *Joannis Caſſiani quædam* (*b*) *opuſcula lato tenſa ſermone, anguſto verbi reſolvens tramite in unum coegit volumen*. Epitome illa Caſſiani cum aliis Eucherii ſcriptis edita Romæ 1564. fol. & Græca Epitomes verſio in Athanaſio Montfauconiano T. 3. p. 366. Vide ſupra in Caſſiano T. 1. pag. 355. Quanquam vero Caſſiani ſcripta amavit Eucherius, Semipelagianis tamen accenſeri propterea non meruit. Conſule Noriſium hiſt. Pelag. II. 13. & Tillemontium T. XV. memoriar. p. 131. ſeq. Oudinum Tom. 1. p. 1213. ſq. Honoratus in vita *S. Hilarii* Arelatenſis cap. 1. §. 15. apud Vinc.

Bar-

(*a*) Dionyſius Faucherius hæc velut Iſidori Hiſpal. ex cap. 15. de ſcriptoribus Eccleſiaſticis affert de Eucherio, ſed quæ in nullo Codice veteri, in nulla editione Iſidori leguntur: *Scripſit alia in multos ſacros libros commentaria non minus neceſſaria quam utilia, præcipue vero* in Geneſin, & libros Regum *ad Salonium & Veranium fratres Epiſcopos, opus prolixum & doctiſſimum*. Vide Voſſium de Hiſtoricis Latinis II. 17. pag. 228.

(*b*) Quatuor libros de inſtitutis Cœnobiorum.

Barralim, & ad 5. Maji Surium, Henſcheniumque: *Sed ne quis me exiſtimet falſa fortaſſis aſſerere, teſtimonium B. Eucherii, Epiſcopi Lugd. juſtum credidi adhibendum, qui Hilarii volumine proſa verſuque percepto ita reſpondit:* Dictu difficile eſt, quanti mihi pretii fuerint litteræ ſanctitatis tuæ, in quibus ita expertam facundiam recognovi, ſicut tenes in aliis modeſtiæ morumque operibus principatum. Ignoſce de te ſtudioſe minora dicenti, quia ſemper in prædicatione ſui virtus erubeſcit, cum hoc ipſum verecundiæ genus pars magna virtutis ſit.

Ex *laterculo* ſive Calendario *Ptolemæi* ſive *P. Annæi Sylvii* ad Eucherium Epiſcopum A. 449. Menſem Januarium & de Paſchate, & de menſibus aliis excerpta quædam exhibet Joannes Bollandus præfat. ad Tom. I. Actor. Sanctor. Januarii pag. XLIII. ſeq. Idemne hic ſit Sylvius, cui Eucherius paſſionem Legis Thebææ dedicavit, diſquirit Tillemontius Tomo XV. pag. 134.

Eucherius, non Lugdunenſis, ſed alterius ſedis, Provinciæ, ut videtur, Arelatenſis Epiſcopus, qui interfuit ſubſcripſitque Conciliis Arelatenſi IV. Anno 524. Carpentoratenſi A. 527. Arauſicano. &; Vaſenſi A. 529. Hic amicus Cæſarii Arelatenſis, de quo Cyprianus Tolonenſis in Cæſarii vita cap. 22. apud Surium 27. Aug. Eucherius iſte ibi quidem *Lugdunenſis Epiſcopus* appellatur, ſed in quatuor Codicibus MStis, quos inſpexit Antelmius, vox *Lugdunenſis* deſideratur.

Eucherius, Aurelianenſis Epiſcopus, ſed An. 727. miſſus in exilium, & in cœnobio Trudonis in Belgio defunctus An. 743. Ejus *vita* a ſynchrono ſcriptore tradita exſtat apud Surium 20. Febr. & ſincerior in Actis Sanctorum Februarii Tomo 3. pag. 217. In iiſdem Actis ad eandem diem pag. 177. ſeq. de *Eucherio* Tungrenſi & Trajectino ad Moſam Epiſcopo, defuncto A. 526.

Everardus, infra, *Evrardus*.

Everbinus, infra, *Evervinus*.

S. Everhardus Dux Forojulienſis, gener Ludovici Pii Imp. & Pater Berengarii Italiæ Regis. *Teſtamentum* A. 835. ſcriptum edidit Florentius Haræus libro Gallice edito de Caſtellanis Inſulenſibus, Inſulis 1611. 4. & poſt eum Aubertus Miræus in notitia Eccleſiarum Belgii, Antvverp. 1630. 4.

Everhardus de Vilelenis, Prior S. Catharinæ de Cultura, ex Ordine Vallis Scholarium, Doctor Pariſ. Anno 1267. Ejus *ſumma de feſtis*, ſive *Sermonum de ſanctis & feſtivitatibus per annum* volumen MStum. Vide Oudinum Tomo 3. pag. 492.

Everhardus Nurembergius, Ord. Præd. circa Annum 1430. laudatur a Joanne Nydero IV. 12. formicarii, pluraque Concionatoribus utilia ſcripſiſſe perhibetur. Vide Jacobum Quetif Tomo I. pag. 780.

Everhelmus, ſive *Everhelinus*, ex Altimontenſi in Hannonia, Blandinienſis A. 1058. prope Gandavum in Flandria Abbas Ord. Bened. defunctus Anno 1069. (*a*) Scriptor *vitæ S. Popponis* Abbatis Stabulenſis, cui morienti præſens adfuit An. 1048. 25. Januar. Edidit Surius ad 25. Jan. & breviatam Franciſcus Haræus, Zacharias Lippeolus, Jacobus Donbletius. Sinceriorem Jo. Bollandus Act. Sanctor. Tom. 1. Januarii pag. 638. Præmittitur *Onulphi* Monachi præfatio, ad Everhelmum, qua ſe ejus rogatu Vitam S. Popponis ſcribendam ſuſcepiſſe profitetur. *At fortaſſis*, inquit Bollandus, *eam non perfecit (nam hominem inconſtantem fuiſſe patet ex Everhelmi narratione:) aut ſi perfecit, minus forte probata eſt Everhelmo, qui aliam propterea ſcribere eſt aggreſſus, aut illam ita ipſe recudit, ut ejus non* Onulphi *opus cenſeri deberet. A ſe quidem Vitam illam compoſitam ipſe fatetur.*

Joannes Everiſdenus, ſive *Everheſden*, *Everiſtinus*, Monachus Anglus in Cœnobio S. Edmundi Burienſis, Ord. Bene-

(*a*) Vide Oudinum Tomo 2. pag. 645. Voſſium pag. 369.

Digitized by Google

nedict. ſcripſit *ſeriem temporum* ab initio Mundi ad An. 1336. quod opus MS. adhuc in Anglia (*a*) ſervatur. Librum *de Regibus & Epiſcopis Angliæ*, nec non *Concordantias Divinæ hiſtoriæ*, & *Concordiam Decretorum*. Etiam carmine alia ſcripſiſſe Baleus V. 40. auctor eſt, ex quibus memorat *Legum medullam*, quæ incipit: *Diſce quid humanum Jus Divinumque*. Confer Pitſeum pag. 434. 435.

Evervvinus, *Evrinus*, *Ebroinus*, *Everbero*, ſive *Everbinus*, S. Mauritii Dolenſis in agro Trevirenſi Monachus, atque inde Abbas S. Martini Trevirenſis Ord. Cluniacenſis, ſcripſit ad Popponem ab An. 1016. ad 1047. Trevirorum Archiepiſcopum *Vitam S. Simeonis*, *Syracuſani*, Monachi recluſi Trevirenſis An. 1035. defuncti, quam poſt Surium 1. Junii, integriorem ex octo Codd. MSS. exhibent Acta Sanctorum Tom. I. Junii pag. 89. Præterea *Vitam S. Magnerici* Trevirenſis ab Anno 573. ad 595. Archiepiſcopi, quæ exſtat T. 6. Julii 25. pag. 183. 191. notis Johannis Pinii illuſtrata. Etiam *geſta Popponis*, de quo jam dixi, Archiepiſcopi Trevirenſis ſcripſiſſe teſtatur Trithemius in Chronico Hirſaugienſi. Vide Voſſium pag. 368.

Evervvinus, ſive *Hervinus*, Steinfeldenſis Monaſterii, Præmonſtratenſis Ordinis, Colonienſis Diœceſis Præpoſitus primus, (*b*) circa Annum 1146. ſcripſit *Epiſtolam ad S. Bernardum de hæreticis ſui temporis*, quorum dogmata refellit idem Bernardus ſermone LXV. & LXVI. in Canticum. His præmiſſa ab ultimis editoribus Operum Bernardi illa Epiſtola legitur. Vide editionem noviſſimam Mabillonianam T. 1. p. 1490. ſeq. & Mabillonii præfationem ad Bernardum §. 76. ſqq. notationemque Mabillonii, ſubjectam eidem Epiſtolæ, editæ primum An. 1682. in Analectis T. 3. pag. 452. (novæ edit. pag. 473.) ubi typorum errore identidem Evervinus hic *Steinteldenſis* Præpoſitus perperam pro Steinfeldenſi appellatur, etiam apud Pagium ad An. 1146. n. 7.

Monachus *Eveshamenſis*, (*c*) Anglus, cui debemus *Hiſtoriam vitæ & regni Richardi II.* ab An. 1377. ad 1399. Angliæ Regis. Eam ex MS. Cottoniano in lucem primus nuper produxit Thomas Hearne, Oxon. 1729. 8.

Eugenius, ab Anno 480. Archiepiſcopus *Carthaginienſis* & tempore Vandalorum Africam vexantium Confeſſor: miſſusque in exilium ab Hunnerico, deinde a Gontamondo revocatus An. 487. atque hinc iterum dejectus a Thraſamondo, diem obiit An. 505. De hoc Eugenio diligentiſſime, ut ſolet, Tillemontius Tomo XVI. memoriarum. De ejus ſcriptis unus audiendus Gennadius cap. 97. *Eugenius Carthaginis, Africæ civitatis Epiſcopus, & Confeſſor publicus, admonitus ab Hunerico, Vandalorum Rege*, Catholicæ fidei expoſitionem, *& maxime verbi homouſii proprietatem diſſerere cum conſenſu omnium Africæ, Mauritaniæ, & Sardiniæ, atque Corſicæ Epiſcoporum & Confeſſorum, qui in Catholica permanſerunt fide. Compoſuit* (*d*) librum fidei, *non ſolum ſanctarum ſcripturarum ſententiis, ſed & Patrum teſtimoniis communitum, & per collegas confeſſionis ſuæ porrexit: Jam vero aſportandus pro fidelis linguæ remuneratione in exilium*, Epiſtolas *velut commonitorias fidei, & unius ſacri, & conſervandi Baptiſmatis, ovibus ſuis quaſi paſtor ſollicitus dereliquit:* Altercationes *quoque, quas cum Arrianorum Præſulibus, per internuncios habuit, conſcripſit, & relegendas per majorem domus Hunerico tranſmiſit: Similiter &* preces *pro quiete Chriſtianorum eidem velut* apologias *obtulit. Vivere adhuc* (*e*) *ad confirmationem Eccleſiæ dicitur*. Ex hiſce omnibus Eugenii ſcriptis nihil ad nos pervenit, niſi quod ejus eſſe creditur *Profeſſio fidei Catholicorum Epiſcoporum, Hunerico Regi oblata* XII. Cal. Maj.

(*a*) Oudin. Tom. 3. pag. 909.
(*b*) Vide Joannis le Paige Bibliothecam Præmonſtratenſem pag. 305.
(*c*) Acta Eruditorum A. 1730. p. 477.
(*d*) An. 484.
(*e*) Scripſit hæc Gennadius A. 494.

Digitized by Google

Maj. An. 484. quæ implet totum librum tertium Hiſtoriæ Victoris Vitenſis, quam de perſecutione Vandalica compoſuit, Tom. 8. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſ. pag. 683. atque inde ſub *Eugenii* nomine, quod Victor omiſit, eadem legitur in Tomis Conciliorum. Quo minus tamen illa ſit Confeſſio, de qua Gennadius, videtur obſtare, quod hic teſtatur Eugenium Confeſſionem ſuam *non ſolum SS. Scripturarum ſententiis, ſed & Patrum teſtimoniis communitam* porrexiſſe, in hac autem, quæ apud Victorem exſtat, ſola ex ſacris litteris repetita teſtimonia afferuntur: niſi partem alteram a Victore de induſtria prætermiſſam eſſe dixeris. Vide, ſi placet, Tillemontium Tomo XVI. pag. 561.

S. Eugenius ſupra *Egvvinus*.

Eugenius I. Romanus, Rufiniani filius, ab Anno 654. Septembris 7. ad An. 657. 31. Maj. Eccleſiæ Romanæ Epiſcopus, cujus nulla quidem ſcripta, ſed hæc decreta quatuor apud Gratianum, Jacobum Philippum Bergomatem, alioſque feruntur: 1. *ut quilibet Epiſcopus carceres haberet ad pœnitentiam delinquentium clericorum*. 2. *ut juxta Eccleſias, domicilia Sacerdotum conſtruerentur*. 3. *ne Monachi quavis ex cauſa ſine ſui ſuperioris licentia clauſtrum exirent*: & 4. *ut nullus invitus Monachus in monaſterio teneretur*.

Eugenius II. Boemundi filius, Papa ab Anno 824. Junii 5. ad Annum 827. Auguſti 27. cujus *Epiſtola ad Bernardum*, Epiſcopum Viennenſem, exſtat in Tomis Conciliorum, in Bibliotheca Floriacenſi, in Baronii Annalibus ad Annum 827. num. 2. in antiquitatibus Johannis Lieurei Viennenſibus (*a*) Gallice editis Viennæ 1623. 8. &c. *Epiſtola ad Epiſcopos* apud Carolum le Cointe Tomo VII. Annalium Francorum pag. 706. ſeq. *Diploma datum Trolfo*, Laureacenſis Eccleſiæ Archiepiſcopo, in Chriſtophori Gevvoldi appendice ad Chronicon Reicherſpergenſe pag. 17. Monachii 1611. 4. *Epiſtola* in Synodo Pariſienſi (An. 825. contra cultum imaginum habita) nomine Romani Pontificis *ad Michaelem atque Theophilum*, Imperatores Græcorum, in Goldaſti Imperialibus decretis de cultu imaginum pag. 723. *Decreta XI.* ex Concilio Remenſi, quæ pleraque ad Eugenium III. ſpectare notarunt Conciliorum editores, ſicut de illis quoque, quæ apud Gratianum ſparſim exſtant, monuit Baronius ad Annum 626. num. 7. Sub eodem Eugenio II. A. 826. *Concilium Romanum* Epiſcoporum LXIII. in quo conditi *Canones XXXVIII.* in Holſtenii collectione Romana 1662. 8. parte 2. & in Tomis Conciliorum, in quibus etiam Epiſtola Ludovici & Lotharii Imperatorum ad hunc Eugenium data A. 824. adde Carolum le Cointe T. 7. p. 792.

Eugenius III. antea *Petrus Bernardus* Piſanus, Ordinis Ciſtercienſis, inde Papa ab Anno 1145. Februarii 14. ab A. 1153. Julii 8. cujus *Epiſtolæ* LXXXVIII. exſtant in Conciliorum Tomis, & in Angeli Maurici ſive Mauriquez Annalibus Ciſterc. Tom. 2. in Bertrandi Tiſſier Biblioth. Ciſtercienſi &c. Ex illis Epiſtolæ XII. ad Hiſpanos apud Agvirrium Tomo III. Conciliorum Hiſpaniæ pag. 355. ſeqq. His accedunt Epiſtola ad Petrum Regenſem & Bertrandum Forojulienſem Epiſcopos in Baluzii Miſcell. Tomo 2. pag. 222. Epiſtolæ duæ ad Abbatem & Monachos Beccenſes, in iiſdem T. 7. pag. 140. ſeq. Ad Yvonem & Serlonem Abbates, Epiſtolæ duæ apud Edmundum Martene Tomo 1. Anecdotorum pag. 403. 404. alia ad Bermundum, pag. 412. & ad Sugerium Abbatem duæ p. 416. Aliæ item Epiſtolæ XV. in ejuſdem Martenii atque Urſini Durandi nova collectione Tomo 2. p. 627. ſeqq. *Diplomata* ſparſim obvia, ut in Bibliotheca Cluniacenſi Andreæ du Cheſne pag. 1411. in Arnoldi Oihenarti notitia utriuſque Vaſconiæ lib. 1. cap. 3. &c. Vide Caroli de Viſch Bibliothecam Ciſtercienſem pag. 103. ſeq. Carolum Jacobum pag. 65. ſeq. Primum fuiſſe

(*a*) Ludovicus Jacobus Bibl. Pontif. pag. 65.

ſe Eugenium III. qui juſſit in tribunalibus Eccleſiaſticis judicari ſecundum *Gratiani* decretum, notat Franc. Pagi in breviario de vitis Pontificum Tom. 3. pag. 27. qui *Diploma Canoniſationis Imperatoris Henrici II.* (*a*) affert pag. 30. quod habes etiam apud Baronium An. 1152. & in Laurentii Cherubini bullario Tomo 1. pag. 61. atque alibi: Idem Pagius etiam adeundus de Conciliis ſub Eugenio habitis, *Trevirenſi* A. 1148. in quo ſcripta *S. Hildegardis* examinata, tum *Remenſi* eodem An. 1148. in quo damnatus *Eudo* ſive *Eon* hæreticus & *Gilbertus* Porretanus. Canones XVII. hujus Concilii edidit Edmundus Martene in Collectione, Rothomagi 1700. 4. edita pag. 232. & Tomo 4. Theſauri Anecdotorum pag. 141.

Eugenius IV. antea *Gabriel Condelmerius*, Venetus, Papa ab Anno 1431. Martii 6. ad Annum 1447. Februarii 18. Hunc Oratione funebri atque epitaphio celebravit Æneas Sylvius: *Vitam* a ſcriptore coætaneo traditam vulgavit Baluzius Tomo 7. Miſcellan. pag. 506. Eugenii IV. *bullam adverſus Proſperum de Columna, Cardinalem*, pag. 513. De *Epiſtolis* ejus pluribus, quæ in Tomis Conciliorum, & in Actis Concilii Baſileenſis A. 1431. & Ferrarienſis ac Florentini A. 1438. 1439. & Friſingenſis An. 1440. & apud Bzovium, Raynaldumque, & in Waddingi Annalibus Ordinis Minorum Tomo V. leguntur, longum eſt referre. In Laertii Cherubini bullario exſtant ejus Conſtitutiones XXIX. Tom. 1. pag. 338. 373. ex quibus XV. pag. 351. eſt *de Cardinalium dignitate* præſtantiore cæteris Eccleſiaſticis dignitatibus: *Decretum* XVII. pag. 353. *de unione inter Romanam & Græcam Eccleſiam* illuſtravit Cardinalis *Johannes de Turrecremata*, Ordinis Prædicatorum, qui Anno 1468. 26. Septembris diem obiit. Præter editiones in Actis Concilii Florentini, prodiit Venetiis 1561. 4. Adeundus etiam Antoninus Florentinus in ſumma hiſtor. tit. XXII. cap. 11. Tom. 3. pag. 529. ſeq. De numo Eugenii IV. A. 1439. cuſo in unionem Latinæ, Græcæ & Armenicæ Eccleſiæ, vide V. C. Johanis Davidis Kœleri delicias hiſtoricas numiſmaticas T. 1. pag. 73. Decretum *de Armeniorum Concordia*, apud Cherubinum eſt XIX. pag. 355. cum *ſeptem articulorum declaratione*. Et *de Concordia Jacobitarum* in Ægypto, XXIII. pag. 361. Ejus *librum contra Bohemos & Huſſitas*, quem Franciſcus Pagius Tomo 4. de vitis Pontificum pag. 650. memorat, non memini me videre. *Decretum contra Fratricellos* apud Raynaldum ad A. 1430. n. 24. p. 107. ⁑ Non eſt hic prætereunda adnotatio quædam manu Felini deſcripta in fine Codicis 122. in ejus Bibliotheca. *Eugenius IV. an.* 1434. *Florentiæ dicitur feciſſe conſtitutionem de multis feſtis non obſervandis, necnon & de multis aliis*. Hæc nunquam me alibi legiſſe ſuccurrit.

Eugenius Helladii diſcipulus, inter Toletanos Epiſcopos primus hoc nomine, ſubſcripſit Conciliis Toletanis V. & VI. Anno Chriſti 636. 638. (*b*) Huic qui An. 646. ſucceſſit *Eugenius II.* ad Annum uſque 657. Toletanus Epiſcopus, teſte Ildefonſo cap. 14. de ſcriptoribus Eccleſ. *ſtudiorum bonorum vim perſequens, cantus paſſivis uſibus vitiatos, melodiæ cognitione correxit*: Officiorum *remiſſos ordines, curamque diſcrevit*. *Scripſit* de Sancta Trinitate *libellum*, (*c*) *& eloquio nitidum & rei veritate perſpicuum: Scripſit &* duos libellos, (*d*) *unum diverſi carminis* metro, *alterum diverſi operis* proſa *concretos: Li-*

(*a*) De hoc Gretſerus in Divis Bambergenſibus & in Johannis Petri Ludevvig ſcriptoribus rerum Bambergenſium: Acta Sanctorum Tomo III. Julii 14. pag. 711. ſeq. Johannes Conradus Dictericus in hiſtoria Auguſta Imperatorum Germanicorum familiæ Saxonicę, Gieſſę 1616. 4. D. Joannes Henricus Feltzius in ſelectis ex hiſtoria Henrici ſancti, Argentorati 1712. 4. &c.

(*b*) Nicolaus Antonius Tomo 1. Bibliothecæ Hiſpanæ pag. 281. Arnoldus Wion Tom. 2. ligni Vitę pag. 368.

(*c*) Hunc libellum hodie deſideramus.

(*d*) Ex his duobus priorem carmina XXXI. complexum vulgavit Sirmondus Pariſiis 1619. 8. & Tom. II.

bellos quoque Dracontii (*a*) de creatione Mundi *conſcriptos* , *quos antiquitas protulerat vitiatos*, *ea quæ inconvenientia reperit*, *ſubtrahendo*, *immutando vel meliorando*, *ita in pulcritudinis formam coegit*, *ut pulchriores de artificio corrigentis* , *quam de manu proceſſiſſe videantur auctoris* . *Et quia de die ſeptimo idem Dracontius omnino reticendo* , *ſemiplenum opus viſus eſt reliquiſſe*, *iſte & ſex* dierum recapitulationem ſingulis verſibus *renotavit* , *&* de die ſeptimo , *quæ illi viſa ſunt*, *eleganter dicta ſubjunxit*. Teſtimonia Eugenii *de reſurrectione carnis* & *beatitudinis ſtatu* producit Julianus Toletanus III. 17. & 24. prognoſticorum futuri ſæculi . De *Miſſa S. Hippolyti Martyris* , quem præterea Eugenius fertur ſcripſiſſe , & de commentitia *correctione Itinerarii Provinciarum Antoniniani* , quam illi Pſeudo-Julianus Chronici ſcriptor tribuit : videndus Nicolaus Antonius V. 4. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ §. 259. 260. Defuncto Anno 657. die 13. Novembris Eugenio ſucceſſit idem , quem modo laudavi , *Ildefonſus* , de quo ſuo loco.

Eugeſippus Chriſtianus ſcriptor , cujus brevem tractatum *de diſtantiis locorum terræ ſanctæ* An. 1040. compoſitum e MSto Codice Caroli Moroni vulgavit Leo Allatius in συμμίκτοις pag. 104. 120. Colon. 1653. 8.

Eugippius (*b*) Italus , S. Severini & Gelaſii Papæ diſcipulus , Presbyter & Abbas Lucullanenſis prope Neapolin Campaniæ, ſcripſit biennio poſt Conſulatum Importuni , (*c*) hoc eſt Anno Chriſti 511. *Vitam S. Severini*, Abbatis & Noricorum Apoſtoli , dicatam Paſchaſio Diacono, quam mutilam Surius 8. Januarii, ſed integram primus ex Bibliotheca S. Emerani Reginoburg. edidit ſcholiiſque illuſtravit Marcus Velſerus Auguſtæ Vindelicorum 1595. 4. recuſam inter Velſeri opera pag. 635. præmiſſa Paſchaſii ad Eugippium , qua ei gratias agit Epiſtola. *Epiſtolam* Eugippii *ad Paſchaſium* edidit Henricus Caniſius Tomo 6. Antiquarum Lectionum pag. 453. (edit. novæ Tom. I. pag. 411.) Ex Velſeri & Caniſii editione legitur etiam hæc vita atque Epiſtola in Surii vitis iterum cum auctario vulgatis, atque in Actis Sanctorum Tomo 1. Januarii pag. 484. cum notis Joannis Bollandi , & ex recenſione Hieronymi Pez in Tomo primo ſcriptorum de rebus Auſtriacis pag. 64. Præter hanc Severini vitam , cujus loca quædam illuſtrantur a Lambecio T. 2. pag. 12. ſqq. Eugippius ab Iſidoro Hiſp. cap. 13. de S. E. & Honorio III. 15. traditur etiam ſcripſiſſe *Regulam Monachis conſiſtentibus in Monaſterio S. Severini*, *quam eiſdem moriens quaſi teſtamentario jure reliquit* . Verum hæc jam videtur intercidiſſe , antequam Concordiam regularum conderet circa Annum 810. Benedictus Anianenſis, in qua Eugippii nuſquam meminit . Quod vero Sigebertus Gemblacenſis cap. 39. ait Eugippium Abbatem *hortatu Renducis*, ſive Reducis *Neapolitani* in Campania *Epiſcopi defloraſſe libros S. Auguſtini* & Probæ virgini dedicaſſe , vixiſſeque tempore Pelagii II. & Tiberii II. hoc eſt circa Annum 580. id anſam dedit viris doctis duos fingendi Eugippios , alterumque hunc juniorem Afrum , quod Neapolitanum intelligerent cum Chioccarello de Neapoli Africæ , & Auguſtino deflorando non

II. Operum pag. 879. Liber alter *diverſi operis proſa* concretus, nuſquam hodie exſtat. Priorem ex Sirmondi editione reperiit Andreas Rivinus Lipſiæ 1651. 8. & Bibliothecę Patrum editores , ut Lugdunenſis Tomo XII. pag. 345. In illo libro num. XXI. exſtat notum hexaſtichon Petro Crinito pridem laudatum de litterarum inventoribus:

Moyſes primus Hebræas exaravit litteras.
Mente Phœnices ſagaci condiderunt Atticas:
Quas Latini ſcriptitarunt, *condidit Nicoſtrata*.
Abraham Syras, *& idem repperit Chaldaicas*,
Iſis arte non minori protulit Ægyptias:
Gulfila promſit Getarum quas videmus ultimas.

(*a*) Etiam hos vulgavit Sirmondus. Vide ſupra in *Dracontio*.

(*b*) Philippo Bergomati in Chron. Sabellico VIII. 2. & Platinæ *Egippus*, Franciſco Irenico III. 14. *Cregiptius* . Aliis *Eugipius* , *Eugepius* , *Eugypius*, *Eugippus*. Vide Velſeri Opera pag. 632.

(*c*) Voſſius pag. 236. Sirmondi Opera Tom. IV. pag. 737. Lambecius Tomo 2. pag. 25. Mabillonii Analecta pag. 61.

non crederent niſi Afrum hominem operam ſuam libenter impenſurum fuiſſe. Sed Sigebertum decepit ſubſcriptio Excerptorum, ſive deflorationum Eugippianarum Codici MSto diu poſt Eugippii mortem exarato adjecta, qualem vidit Mabillonius, & ſubſcriptionem illam publicavit in Analectis Tomo 2. pag. 11. (editionis novæ pag. 60.) in qua Codex ille traditur Reduce curante transſcriptus & oblatus fuiſſe circa Annum 580. Eccleſiæ Neapolitanæ, neutiquam vero opus ipſum ab auctore compoſitum, qui *beatæ recordationis Egipius Presbyter & Abbas* appellatur. De eodem jam defuncto Caſſiodorus cap. 23. Divinarum Lectionum: *Convenit etiam ut Presbyteri Eugipii opera neceſſario legere debeatis, quem nos quoque vidimus, virum quidem non uſque adeo ſæcularibus litteris eruditum, ſed Scripturarum Divinarum lectione pleniſſimum. Hic ad parentem* (*a*) *noſtram* Probam, *virginem ſacram ex operibus* S. Auguſtini *valde altiſſimas quæſtiones ac ſententias ac diverſas res deflorans in uno corpore neceſſaria nimis diſpenſatione collegit, & in CCCXXXVIII. capitulis collocavit*. Hoc opus Eugippii Jo. Heroldus (*b*) edidit Baſileæ 1542. fol. duobus Voluminibus, ſub titulo *Theſaurorum* ex Operibus Auguſtini: recuſum etiam Venetiis 1543. Præfationis exordium hoc eſt: *Dominæ merito venerabili, & fructu ſacræ virginitatis in Chriſto gratia ſemper illuſtri* Probæ Eugipius *omnium ſervorum Dei famulus, in Domino ſalutem dicit*. Excerptorum *codicem, quem de nonnullis operibus* S. Auguſtini, *cohortante domno meo* Marino *Abbate vel cæteris ejus ſanctis Fratribus, quomodocunque compegeram, continuo transferri vobis ſancto quo polletis ſtudio voluiſtis* &c. Ad eandem Probam exſtat Fulgentii Ruſpenſis Epiſtola 3. & 4. qui Epiſt. 2. ad Gallam pag. 159. ait eam *avis atavisque natam Conſulibus*, *& deliciis regalibus enutritam*. Ejuſdem *Fulgentii* Epiſtola quinta ad Eugippium legitur, quem *compresbyterum ſuum* appellat. Legitur & Epiſtola *Fulgentii Ferrandi*, Diaconi Carthaginienſis, in appendice ad Fulgentium Ruſpenſem p. 11. & in Ferrando Petri Franciſci Chifletii pag. 332. Denique Epiſtola *Dionyſii* Exigui, qua Eugippio verſionem Gregorii Niſſeni de opificio hominis dedicavit, apud Mabillonium in limine Tomi ſecundi Analectorum, & editionis novæ pag. 59.

Eugubinum Chronicon ab Anno 1350. ad 1472. editum in laudatiſſimi Muratorii Tomo XXI. ſcriptorum de rebus Italicis, auctorem habet Gvernerium Bernium, Eugubinum: ſed ſcriptum eſt non Latine verum Italice. De hoc Gvernerio vide Acta Eruditorum A. 1733. pag. 447.

S. Eulogius Cordubenſis (*c*) Martyrium paſſus in perſecutione quam Chriſtianis moverunt Saraceni in Bætica Hiſpanica, Rege Cordubæ Habdaraghmane II. Anno Chriſti 859. De vita hujus Eulogii ſcripta ab *Alvaro* dixi ſupra Tomo I. Eadem præfixa Eulogii operibus, quæ ex Petri Poncii Leonis recenſione cum notis vulgavit Ambroſius Morales, Compluti 1574. fol. unde recuſa fuere in Tomo quarto Hiſpaniæ illuſtratæ, atque in Patrum Bibliothecis Pariſienſi & Colonienſi Tomo IX. & noviſſima Lugdunenſi Tomo XV. Sunt autem hæc:

1. *Memoriale Sanctorum*, ſive de Martyribus Cordubenſibus libri III. p. 243. Editionem hujus operis integriorem promiſit Joannes Maldonatus p. 19. Epiſt. Nam ut Thomas Malvenda (*d*) lib. 1. de Antichriſto cap. 24. pag. 58. *S. Eulogius* quidem *libro* 1. *Memorialis Sanctorum cap.* 7. *ex* Speraindeo *Abbate*:

Q 2 &

(*a*) Propinquam.
(*b*) De hac editione videndus Poſſevinus.
(*c*) Quod Monacham Benedictinum alii, alii Archiepiſcopum Toletanum faciunt, neutiquam idoneis argumentis conſtat. Vide Nicolaum Antonium VI. 6. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ pag. 340.
(*d*) Malvendæ verba expreſſi ex edit. Lugd. 1647. fol. nam in Romana hæc non exſtare notavit præſtantiſſimus Caveus.

Digitized by Google

& lib. 2. cap. 1. ex Perfecto *martyre multa de abominandis & turpiſſimis Mahometi operibus & dogmatibus percenſuerat: quæ magna ex parte ſuſtulit Morales in ſua S. Eulogii operum editione: quod ſane ab eo non ſatis recta ratione nobis factum videtur: quantumvis id ipſe excuſet: opera enim Patrum non ſunt eo modo attingenda, aut mutilanda; nam nec Gnoſticorum fœdiſſima & ſpurciſſima exempla a S. Epiphanii libris deraſa ſunt: & apud alios Patres & Scriptores antiquos ejuſmodi deteſtandæ & horrendæ hæreſes deſcriptæ reperiuntur: ſiquidem & eas noſſe non parum intererat, nec ſine valida & forti reſutatione referebantur. At S. Eulogius acerrime ſemper, ut tantum virum decebat, in pravos Mahometi errores invectus eſt*. Ex hoc memoriali depromta ſunt, quæ de *Georgio Diacono*, *Aurelio*, *Felice*, *Natalia* & *Lilioſa* exſtant apud Surium 24. Auguſt. & quæ de *Perfecto* Presbytero in Actis Sanctorum Tom. 2. April. XVIII. p. 585. & de *Iſaaco* Monacho Tomo 1. Junii III. pag. 325.

2. *Apologeticus Sanctorum Martyrum* cum geſtis & martyrio Ruderici & Salomonis pag. 286. adde Acta Sanctorum Tom. 2. Martii XIII. p. 328.

3. *Documenta Martyrii*, ſive *adhortatio ad Martyrium*, quam Eulogius in carcere poſitus miſit Virginibus ſacris Floræ & Mariæ itidem carcere compeditis pag. 293. ſubjuncta pro iiſdem Virginibus *Oratione ad Deum* pag. 297.

4. *Epiſtolæ* 1. ad *Wileſindum*, Pampilonenſem Epiſcopum, pag. 298. 2. 3. 5. ad *Alvarum*, quem clariſſimum in *Domino Jeſu Chriſto* fratrem ſuum appellat, pag. 303. cum duabus *Alvari* ad Eulogium pag. 303. 306. 4. ad *Baldegotonem* ſororem pag. 305. De Epiſtolis hiſce videndus Nicolaus Antonius pag. 342. & Chronologica notatio eorum, quæ in hiſtoria & Epiſtolis S. Eulogii ab Anno 850. ad 859. continentur, auctore Ambroſio Morale, apud Agvirrium Tom. 3. Conciliorum Hiſpaniæ p. 144. 148.

Petro de Alva & Aſtorga Franciſcano, qui librum S. Eulogii *de ſcriptoribus Eccleſiaſticis* in Bibliotheca Eccleſiæ Toletanæ vidiſſe ſe ſcripſit, teſte Labbeo in Bibliotheca Bibliothecarum, fidem derogat idem Nicolaus Antonius.

Eulogio & *Theodulo* ut coævis affictа *Acta* aprocrypha *S. Eleutherii* Epiſcopi cum Antia Matre ſub Adriano paſſi martyrium, leguntur in Actis Sanctorum Tomo 2. Aprilis XVIII. pag. 530. adde Tillemontii memorias Tomo 2. pag. 227. 587.

Eumenius Auguſtodunenſis Rhetor, de cujus *Panegyricis* intra Annum Chriſti 297. & 311. habitis dixi in Bibliotheca Latina II. 22.

Evodius Tagaſtenſis, ex Agente in rebus, Uzalenſis in Africa Proconſulari Epiſcopus, & amicus S. Auguſtini, e primis ſcripſit teſte Sigeberto cap. 15. *librum de miraculis in Africa oſtenſis per reliquias Stephani* (*a*) *Protomartyris noviter inventas, quas detulit in Africam Oroſius Auguſtini diſcipulus* An. 416. S. Auguſtinus ſermone 323. (*b*) num. 3. *Apud Uzalim, ubi eſt Epiſcopus frater meus Evodius, quanta miracula ibi fiant quærite & invenietis*. & lib. XXII. de Civitate Dei cap. 8. *Uzali etiam, quæ Colonia Uticæ vicina eſt, multa præclara per eundem martyrem* (Stephanum) *facta cognovimus, cujus ibi memoria longe prius quam apud nos ab Epiſcopo Evodio conſtituta eſt*. Qui autem exſtant *libri duo* de hoc argumento ad calcem librorum Auguſtini de Civitate Dei, Tomo VII. Operum edit. Benedictinor. non Evodium auctorem habent, (*c*) ſed alium qui ejus juſſu videtur eos compoſuiſſe. Librum *de Fide ſeu de unitate SS. Trinitatis, contra Manichæos*, qui inter Auguſtini ſcripta ſæpius eſt editus, Evodio vindicant Codices MSti, te-

(*a*) Confer quæ ſupra in *Avito* Braccarenſi T. 1. pag. 153. ſeq.

(*b*) Tomo V. editionis Amſtelod. pag. 891. (in aliis editionibus ſerm. 32. de diverſis.)

(*c*) Adde Oudinum T. 1. p. 1003.

Digitized by Google

teſte Sirmondo in hiſtoria Prædeſtinatiana cap. 1. (*a*) In Benedictinorum editione exſtat in appendice Tomi octavi pag. 26. *Epiſtola ad Innocentium I.* Papam, & *quatuor ad Auguſtinum* inter Auguſtinianas leguntur n. 95. & n. 98. 246. 247. & 258. (in Benedictinorum editione 177. 163. 160. 161. & 143.) & fragmenta Epiſtolæ *ad Monachos Adrumetinos* edita a Sirmondo cap. 1. hiſtoriæ Prædeſtinatianæ, & a Benedictinis ad Epiſt. 216. (in aliis editionibus 256.) Auguſtini ad Evodium tractatus de anima Chriſti apud inferos, atque Epiſtolæ exſtant quatuor, 159. 162. 164. & 169. editionis Benedictinorum. (veteris 100. 101. 99. 102.) De hoc Evodio præ cæteris adeundus Tillemontius Tomo XII. memoriarum p. 581. ſeq.

Evodius Epiſcopus Cæſareenſis, ſcriptor Græcus *Martyrii quadraginta Martyrum Sebaſtenorum* ſub Licinio. Antiqua verſio Latina *Johannis* Diaconi Neapolitani exſtat in Actis Sanctorum Tom. 2. Martii X. p. 22.

Evpolemius, ſub quo nomine liber ſcriptus carmine, fuit Helmſtadii apud Polycarpum Leyſerum τῷ μακαρίτῃ. Incipit: *Contra Meſſiam violenti prælia Caci*.

Evrardi Comitis, & Conjugis ejus, *Giſlæ Teſtamentum* A. 867. edidit Miræus in Codice Donationum cap. 21. Dacherius Tomo XII. ſpicilegii pag. 490. (Tom. 2. editionis novæ pag. 876.) & Johannes Georgius Eccardus in quaternione monumentorum pag. 38.

Gvilelmus Evrardus, (*Erardus*, *Everardus*,) Lingonenſis in Regio Gymnaſio Navarræ Pariſienſi Doctor inclytus interfuit Concilio Ambianenſi An. 1422. & Baſileenſi An. 1431. & Avaricenſi Biturgum A. 1438. Denique ex Canonico & Cantore Rothomagenſis Eccleſiæ Decanus diem obiit A. 1444. Ejus *Epiſtolæ quinque Baſileæ datæ ad nationem Franciæ* exſtant in Bulæi hiſtoria Academiæ Pariſienſis Tomo quinto. De Evardo ipſo Launojus in Gymnaſii Navarræ hiſtoria parte 3. lib. 2. cap. 5. Tomo quarto operum: (editionis primæ Pariſ. 1682. 4. pag. 585. ſeq.) qui inter alia refert eum Anglis Puellam Aurelianenſem vexantibus faviſſe, & Rothomagi cum ad populum verba faceret, contra illam, ut veneficam, atrociter declamaſſe. Ad hunc Evrardum Baccalareum in Theologia, Nicolai Clemangis Epiſtola 136. Ad alium Everardum Moriſite, Archidiaconum, Ducis Biturigenſis Secretarium Epiſtola 49. * In codice MS. Aquicinctenſi inter multas Orationes coram Baſilienſibus Patribus habitas occurriſſe ſibi pariter Gvillelmi Evrardi Ambaſciatoris Univerſitatis Pariſienſis orationem ibidem habitam Dominica IV. Adventus teſtantur PP. Martene, & Durand in II. Itinerar. Litteral. pag. 80.

Evrardi de Tremangonio, J. U. Doctoris, propoſitum factum An. 1371. Cangius evolvit in Codice Bibl. S. Germani Pariſ. Cod. 645.

Evreſius, ſive *Epheſius*, Epiſcopus in Aſia Luciferianus contra quem edictum Arcadii (*b*) lib. XVI. Codicis Theodoſ. tit. V. de hæreticis, lege 28. De eodem Marcellinus & Fauſtinus Luciferiani in libello precum, qui *ſanctitate & fidei æmulatione ferventem* injuſte a Damaſo preſſum & exagitatum contendunt. Vide Jacobum Gothofredum Tomo 6. pag. 147. Tillemontium Tomo VIII. pag. 419. & Pagium in limine Tomi 2. Annalium ad Annum 395. num. 5. ſeq.

Euſebius Epiſcopus *Bononienſis*, qui S. Ambroſium Mediolani audivit verba facientem de Virginitate. De eo Baronius

(*a*) Tom. IV. Operum p. 402.

(*b*) Verba edicti ad Aurelianum Proconſulem Aſiæ hæc ſunt: *Hæreticorum vocabulo continentur, & latis adverſus eos ſanctionibus debent ſuccumbere, qui vel levi argumento a judicio Catholicæ Religionis & tramite detecti fuerint deviare. Idcoque experientia tua* Evreſium *hæreticum nec in numero ſanctiſſimorum Antiſtitum habendum eſſe cognoſcat.* Ad hanc definitionem hæretici operæ pretium eſt conferre, quæ monuit laudatus Jacobus Gothofredus.

nius ad Martyrolog. Romanum 26. Septembris:

Euſebius Bruno, Epiſcopus ab Anno 1047. ad 1081. *Andegavenſis*, de cujus Epiſtola ad Berengarium, dixi ſupra in *Brunone* T. 1.

Euſebius Carthaginienſis. Vide ſupra. *Eugenius*.

Euſebius Corradus Mediolanenſis Canonicus Regularis; pro aſſerendo Canonicorum ſuorum jure adverſus Eremitanos Fratres, & Benedictinos Monachos calamum ſtrinxit. Cum enim quatuor eccleſiæ Doctorum ſtatuæ in principe Mediolanenſi Eccleſia collocandæ eſſent, Regulares Canonici apud fabricæ præfectos inſtiterunt, ut S. Auguſtinus canonica veſte indutus effingeretur, viciſſim Eremitani more ſuo cucullatam volebant. Euſebius nonnulla ea occaſione ſcripſit, inter quæ *reſponſis pro venerabili, & erudito Dei prædicatore Domno Dominico* (Tarviſino) *Canonico Regulari, clara, atque veriſſima*. *Item brevis annotatio ad errores Pauli* (Lulmei) *Bergomenſis, & Coriolani* (Corani) *ad Sixtum IV.* Hæc duo opera innotuerunt mihi ex Pennotto Hiſtoria ordinis canonici lib. 3. pag. 791. Ea pariter occaſione ſcriptum credo opuſculum, quod vidi in Archivo Abbatiæ S. Petri in Cælo Aureo Papæ inſcriptum: *Euſebii Corradi Mediolanenſis Can. Regul. Congreg. Lateranenſis ad Sixtum IV. Pont. Maximum adnotatio veriſſima in errorem ſcribentium S. Auguſtinum fuiſſe Eremitam*. Forte tamen idem eſt opus cum ſuperiori Pennotto haud ignoto. Viciſſe Eremitanos notat Saxius in hiſtor. Typograph. Mediolan. pag. 183.

Litem aliam inter Canonicos Regulares, & Benedictinos Monachos agitatam in ſe ſuſcepit Euſebius: utri nam præſtantior in ſolemnibus Eccleſiaſticis ſupplicationibus locus dandus eſſet Benedictinis ne vel Canonicis. Hac forte occaſione Euſebius librum dedit *de ordine ac dignitate Canon. Regul.* cujus meminit Pennottus. An iſte ſit libellus Euſebii e Mediolano Canonici Regularis *in quo impugnat opinionem Doctorum ignoro*. In hac cauſa pro Monachis ſcripſerunt plures, quorum conſilia habes poſt conſilia Franciſci Zabarellæ Lugduni an. 1552. excuſa, unde verba illa accepi, quæ hic de Euſebio dedi. Prodiiſſe typis excuſum libellum illum Euſebii contra Benedictinos diſco ex Dialogo pro Benedictinis ibidem excuſo, ubi hæc lego; *libellus ille fuit impreſſus Romæ ſunt anni 16. vel circa*.

Euſebius Cremonenſis, amicus Hieronymi, in cujus gratiam ille Epiſt. 101. de optimo genere interpretandi teſtatur ſe Epiſtolam Epiphanii ad Jo. Epiſc. Hieroſol. e Græco in Latinum vertiſſe. Hujus aliqui eſſe putant quod Gennadius cap. 34. & ex eo Honorius II. 34. memorant Euſebii *de Crucis Domini myſterio & Apoſtolorum, præcipueque Petri conſtantia, virtute Crucis indepta*. Trithemius cap. 126. ei tribuit *Epiſtolam* poſt S. Hieronymi opera ſæpius editam *de tranſitu*, ſive obitu laudati *Hieronymi*, ſed quam longe recentioris ſcriptoris eſſe Eraſmus & alii viri docti jampridem monuere. De *Epiſtola ad Cyrillum Alex.* quam edidit Baronius ad Annum 419. num. 15. conſulendus Tillemontius Tomo XIII. memoriarum pag. 1012. qui etiam de hoc Euſebio quædam annotavit Tomo XII. pag. 208. cui junges Pagium ad Annum 417. num. 10. & Vitam ſed dubiæ fidei editam a Franciſco Ferrario, Mediolani 1612. 4. & in Actis Sanctorum Tomo 1. Martii V. pag. 369. ſeq. Franciſci Ariſii Cremonam litteratam Tomo 1. pag. 46. ſeq. Diarium Eruditorum Italiæ Tom. X. p. 268. * Ex antiquo Ambroſiano Codice MS. vita S. Hieronymi per Euſebium Cremonenſem edita vulgata eſt a Cl. Vallarſio in noviſſima editione operum S. Hieronymi Veronenſi in Mantiſſa pag. 297. inter teſtimonia veterum.

Euſebius ab Emiſſa, ſive *Emeſenus*, co-

cognomento Pittacas, (*a*) *concitatus orator*, Galli Imperatoris juſſu interfectus Anno 354. Vide Ammianum Marcellinum XIV. 7. Hunc ab Euſebio Emeſeno Epiſcopo jure meritoque diſtinguit Tillemontius Tomo VI. p. 757.

Euſebius Emeſenus in Phœnicia Epiſcopus, Semi-Arianis favens, & Anno Chriſti 360. defunctus, de quo idem Tillemontius Tomo VI. Memoriarum Hiſt. Eccleſ. pag. 314. Græce ſcripſit non Latine: & genuina ejus ſcripta Hieronymo cap. 91. de S. E. memorata interciderunt, præter κατασυλλογισμὸν πρὸς τῶν Ἰουδαίων, qui MS. exſtat Græce in Bibliotheca Vindobonenſi, teſte Lambecio lib. IV. pag. 184. & Syriace una cum Quæſtionibus in Vetus Teſtamentum & homilia de Stephano, quæ memorat Hebed Jeſu apud Aſſemanum T. 3. Bibliothecæ Orientalis pag. 44. Alias tres homilias: 1. de Johanne Baptiſta, Chriſti adventum apud inferos prædicante, 2. de proditione Judæ, & 3. in Diabolum & infernum poſt proditum a Juda Chriſtum, in eadem Cæſarea Bibl. Græce exſtare teſtatur Lambecius lib. V. pag. 135: ſeq. Hic eſt Euſebius Phœnix, qui contra Manichæos ſcripſit, teſte Epiphanio LXXVI. 21. & Theodoreto lib. 1. cap. 28. de hæret. fabulis, ſed quod opus itidem intercidit. Confer Allatium de Georgiis pag. 306. Cæterum *Homiliæ X. ad Monachos* (*b*) vulgatæ Coloniæ 1531. 12. illiſque junctæ aliæ *Homiliæ XLVI. ad populum*, & ſub eius nomine editæ Latine a Johanne Gagnejo Pariſiis 1547. 8. atque ibidem 1561. 8. & Antvverp. 1555. recuſæ, atque ſub nomine *Euſebii Gallicani* recenſitæ ab Andrea Schotto in Bibliotheca Patrum Colonienſi Tomo V. A. 1618. atque inde Tomo VI. editionis Lugdunenſis: farrago ſunt variorum ſcriptorum Latinorum, *Hilarii* Arelatenſis, *Eucherii* Lugdunenſis, *Fauſti* Regienſis, qui & ipſe *Euſebius* dictus, *Cæſarii*, *Maximi* Regienſis vel Taurinenſis, *Gregorii M. Iſidori*, *Bedæ*. Vide Tillemontium T. 6. p. 314. ſeq. Edmundum Albertinum de Euchariſtia pag. 877. Combefiſium in Bibliothecæ Concionatoriæ Tom. 1. in recenſione auctorum pag. 12. & 18. Labbeum Tomo 1. de Scriptoribus Eccleſiaſticis pag. 297. 310. Eliam du Pin Bibliothecæ Eccleſiaſticæ Tomo 4. pag. 175. & qui uberius hoc argumentum excuſſit, Oudinum Tomo 1. pag. 390. 425. tum Latini Latinii Bibliothecam ſacroprofanam Tomo 1. pag. 114. ſeq. ubi caſtigationes quædam ad illas homilias exhibentur. Aliæ ſunt homiliæ CXLV. de tempore & Sanctis in Evangelia, feſtoſque dies, Pariſiis 1554. & in Bibliotheca Concionatoria Lugduni 1588. & Combefiſiana: atque una cum prioribus editæ Pariſiis 1575. 8. & Tomo VI. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſis, quæ Schottus potius pro Bedæ vel Rabani collectaneis ex B. Auguſtino, Gregorio aliiſque Patribus habere ſe affirmat, quæque inter Brutonis Aſtenſis A. 1151. defuncti opera prodierunt Venetiis 1651. in fol. Alias quæ *Eucherium* Lugdunenſem auctorem habent, edidit Johannes Livinejus Antvverpiæ 1602. 8. de quibus ſupra. De Vita hujus Euſebii Emeſeni a Georgio Laodiceno Epiſcopo ſcripta vide Socratem II. 9. & Sozomenum III. 6. Nicephorum IX. 5. Allatium de Georgiis pag. 305.

XIV. Opuſcula & *Homilias* quas Latine ſub *Euſebii* Cæſarienſis nomine vulgavit Sirmondus, ab antiquo ſcriptore verſas e Græco, præſtantiſſimus Caveus ſuſpicatus eſt Euſebio Emiſſeno tribuendas eſſe, conjectura minime veriſimili. Vide Tomum VI. Bibliothecæ Græcæ pag. 102. atque Oudinum Tomo 1. pag. 313. & 423.

Sub *Euſebii Epiſcopi* nomine exſtat Latine a Carolo Fabiano verſa oratio *de commemoratione Sanctorum* ex editione Thomæ Galleti, in ſupplemento Bibliothecæ Patrum Pariſienſi An. 1639. To-

(*a*) Vitioſe in aliis editionibus: *Euſebius in Myſia, pietatis cognomento.*

(*b*) Vide Oudinum Tomo 1. pag. 392. ſeq.

Digitized by Google

Tomo 1. pag. 826. In hac refertur, quid Euſebius, Epiſcopus neſcio quis, reſponderit Alexandro roganti, quem fructum ferant qui ſanctos ac beate defunctos colunt.

Euſebius Gallicanus. Vide ſupra, in *Emeſeno*.

Euſebius ab Anno 449. ad 464. *Mediolanenſis* (*a*) Epiſcopus, in quem Ennodii epigramma XXCIV. Hic ante habitam Chalcedonenſem (*b*) Synodum ſcripſit ſuo & XVIII. Epiſcoporum nomine *Epiſtolam ad Leonem Papam*, quæ poſt Leonis Epiſtolam LXXVII. legitur pag. 291. editionis noviſſimæ Paſchaſii Queſnelli, Lugduni 1700. fol. Huic Euſebio præter rem Cangius tribuit Orationem de commemoratione Sanctorum, quam conſtat eſſe Græci ſcriptoris, Euſebii Alexandrini, Græce obviam in Bibliotheca Cæſarea, teſte Lambecio Tom. V. p. 24. & in Eſcurialenſi. Incipit: δεομαι ου ημας επισκοπε. Eam Græce edere voluit Holſtenius, eodem Lambecio teſte Tomo 1. pag. 112. Latine ex Græco vertit Carolus Fabianus, edidit Thomas Galletus, recuſam in ſupplemento Bibliothecæ Patrum Morelliano, Pariſiis 1639. Tom. 1. pag. 826. & in Bibliotheca Patrum Colonienſi, Tomo ultimo, & in Lugdunenſi Tomo XXVII. p. 479. Veriſimilius Euſebio Mediolanenſi tribuunt alii ſcriptum *de Crucis myſterio*, quod Gennadio memoratum & Honorio, ad Euſebium Cremonenſem ab aliis referri ſupra pag. 126. annotavi.

Euſebius Nanneticæ Civitatis Epiſcopus interfuit & ſubſcripſit Concilio Turonenſi An. 461. Vide Sirmondi. Concilia Galliæ Tom. 1. p. 126.

Euſebius Græci Medici filius, Epiſcopus Romanus Anno Chriſti 310. (*c*) a die 10. Maji ad Septembris 26. Hujus nomine *tres Epiſtolas* commentitias Iſidorus Mercator collectioni ſuæ inſeruit, recuſas in Conciliorum Tomis atque aliis Collectionibus ſæpiſſime: unam ad Epiſcopos per *Gallicanas* Provincias conſtitutos, alteram ad fratres per *Alexandriam* & *AEgyptum* Domino militantes, tertiam ad Epiſcopos per *Campaniam* & *Tuſciam*. Exhibet haſce, additiſque notis, fraudis convincit Blondellus in Pſeudo-Iſidoro pag. 493. ſeq. De *quinque Decretis* quæ ad eum a Gratiano & in aliis Canonum collectionibus referuntur, videndus Petrus Couſtant in Epiſtolis Romanorum Pontificum pag. 319. ſeq. ubi etiam Epigramma Damaſi in hunc Euſebium:

Heraclius (*d*) *vetuit lapſos peccata dolere,*
Euſebius miſeros docuit ſua crimina flere.
Scinditur in partes populus gliſcente furore,
Seditio, cædes, bellum, diſcordia, lites.
Exemplo pariter pulſi (*e*) *feritate tyranni* (*f*)
Integra cum Rector (*g*) *ſervaret fœdera pacis,*
Pertulit exſilium ſummo ſub judice lætus
Littore Trinacrio (*h*) *mundum vitamque reliquit.*

Euſebius Lector *Romanus*, infra in Euſebio *Vercellenſi*.

Euſebius Presbyter *Romanus* & Martyr ſub Conſtantio A. 357. ob Liberium Papam & Conſtantium Imperatorem Arianiſmi fautores liberius reprehenſos. Vide narrationem hac de re editam apud Baluzium Tomo 2. Miſcellan. pag. 141. 142. quæ inſcribitur: *Vita S. Euſebii Presbyteri Romani*. De eo quod Euſebius hic in Martyrologiis XIV. Auguſti colitur, vide Tillemontium Tomo VI. pag. 776. ſeq.

Euſebius Sardus, ex Romanæ Eccleſiæ lectore primus *Vercellenſis* ab Anno 340.

(*a*) Confer Ughellum Tom. IV. pag. 50.
(*b*) Vide Queſnelium ad Leonem pag. 482.
(*c*) Tillemont. Tomo V. memoriarum pag. 630.
(*d*) Novatianus, lapſos prohibens a pœnitentia.
(*e*) In exilium Marcellini Papæ.
(*f*) Maxentii.
(*g*) Euſebius.
(*h*) Obiit in Sicilia.

Digitized by Google

340. Epiſcopus, & A. 371. ætatis 88. Martyr, qui Calendis Auguſti colitur. Ad eum diem conſulendus, qui jam vulgari cœpit Tomus primus *Actorum Sanctorum Auguſti*. Jungenda eſt præter S. Ambroſium lib. X. Epiſt. 32. & ſermone qui incipit: *Ad ſancti*: Homilia LVIII. ſeq. S. Maximi Taurinenſis, Tom. 6. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſis pag. 38. De hoc Euſebio nolo repetere quæ ad Annum Chriſti 354. præclare Gvilelmus Caveus, & Tillemontius Tomo VII. pag. 529. ſeqq. tantum addo Vitam ejus & paſſionem ab antiquo auctore ſcriptam, legi apud Ughellum Italiæ ſacræ Tomo IV. pag. 750. 761. ex qua Acta Concilii Mediolanenſis An. 355. habiti dedit Baluzius pag. 29. Concil. Eadem Vita edita eſt cum veterum teſtimoniis de hoc Euſebio a Joanne Franciſco Bonhomio, Epiſcopo Comenſi, Novicomi 1591. vide Franciſci Ariſii Cremonam litteratam Tomo 2. pag. 363. Extat etiam vita hujus Euſebii diligenter ſcripta a Joanne Stephano Ferrerio. Commentariorum Euſebii Cæſareenſis in Pſalmos ab Vercellenſi Latine translatorum meminit Hieronymus cap. 96. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, & adverſus Vigilantium Epiſt. 75. his verbis: *Sit in culpa ejuſdem confeſſionis, Vercellenſis Euſebius, qui omnium Pſalmorum Commentarios hæretici hominis vertit in noſtrum eloquium, licet hæretica prætermittens, optima quæque tranſtulerit.* Denique Epiſtolæ in exilio ſcriptæ *ad Conſtantium* Imperatorem apud Baronium ad Annum 355. num. 6. *ad Presbyteros*, & *Plebes* Italiæ, & *ad Patrophilum*, leguntur quoque apud Surium 1. Auguſti, & in ſupplemento Bibliothecæ Patrum Morelliano Pariſienſi Tomo 1. pag. 627. & in editione Bibliothecæ Lugdunenſi Tom. V. p. 1227. Epiſtola ad *Gregorium* Epiſcopum *Spanenſem* Bæticum, in S. Hilarii Pictavienſ. fragmento XII. pag. 1356. editionis novæ Benedictin. * Codex Evangeliorum ipſius Euſebii manu deſcriptus, qui ſervari fertur Vercellis in majori ejuſdem Urbis Eccleſia hodie tandem lucem publicam aſpexit curante primum viro inſigni Joanne Andrea Irico Tridinenſi Collegii Ambroſiani Doctore, qui & præfationem, notas, & concordantias aliorum codicum adjecit Tom. 1. in 4. Mediolani an. 1748. Dein recuſus eſt in ſplendido opere nuper vulgato Romæ Tom. 4. in fol. curante eruditiſſimo Blanchinio, cujus operis titulus hic eſt: *Evangeliarium quadruplex*. Romæ 1749.

Euſignius de Vita *S. Baſiliſci* Martyris ſub Maximiano & Maximino tyrannis exſtat in Actis Sanctorum Tomo 1. Martii III. pag. 237. 241.

Euſtachius de Balneo regio, Cardinalis Albanenſis, qui Cangio defunctus traditur A. 1283. non diverſus eſt a *Bonaventura*, de quo, ſcriptiſque ejus dictum ſupra Tomo 1. pag. 255. ſeq. ſed ſimul demonſtratum quod diem obiit non A. 1283. ſed 1274.

Euſtachius Plateſius *Bononienſis*, Ordinis Prædicatorum Procurator Generalis, defunctus A. 1519. Reliquit Commentarios *in libros Sententiarum*, & tractatus *de incarnatione Verbi*, *de beata Virgine*, *de Angelis*, *de SS. Trinitate*, & *Orationes* plures tam eleganti ſtylo, ſi Jacobum Echardum audimus Tomo ſecundo pag. 40. ut in tractatibus diſſerere Lactantium, in Orationibus Ciceronem ipſum verba facere cenſueris.

Euſtachius Abbas *de Flay*, cum S. Fulcone ex Normannia in Angliam trajeciſſe, & ſacris Concionibus miraque patrando, corda multorum convertiſſe traditur. Vide Bzovium ad Annum 1200. num. 18. & Raynaldum num. 21. ex Rogero Hovedeno.

Euſtachius Leuſius, Vallis Serenæ Abbas circa Annum 1216. Ordinis Præmonſtrat.

Euſtachius Normanvillius Anglus, J. U. Doctor & Academiæ Oxonienſis Cancellarius, circa Annum 1280. Hujus doctrinam efferunt, ſcripta nulla ſignant Lelandus cap. 251. Baleus X. 75. Pitſeus pag. 838. & Lucas Waddin-

Digitized by Google

gus in Bibl. Ordinis Minorum p. 108.

Euſtachius, ſive *Euſtathius* Afer *vir diſertiſſimus* circa Annum 440. *S. Baſilii homilias IX. in hexaemeron ita tranſtulit in Latinum, ut ingenium doctiſſimi Viri* (Baſilii) *facundiæ ſuæ viribus æquiparaſſe videatur*. Ita de eo Caſſiodorus capite 1. Divinarum Lectionum. Dicavit verſionem eam Euſtathius *Syncleticæ* Diaconiſſæ, cujus ut æqualis ſuæ meminit Sedulius in præfatione Operis Paſchalis. De editionibus dicere me memini Tomo 8. Bibliothecæ Græcæ pag. 69. neque omittendum quod noviſſime recenſita prodiit ad calcem Tomi 1. Operum S. Baſilii, Græce & Latine luculenter nuper vulgati Pariſiis 1721. fol. curantibus Monachis Benedictinis Juliano Garnerio & Franciſco Faverolles.

Euſtaſius, ſive *Euſtathius*, diſcipulus & ſucceſſor S. Columbani, Abbas ab Anno 610. Luxovienſis, *Regulam S. Columbani* in Synodo Matiſconenſi An. 627. fortiter aſſeruit, atque ſcripſit ejuſdem Magiſtri ſui exulis *Itinerarium*, quo deperdito, certe adhuc inedito, uſus in vita Columbani *Jonas* Scotus. Vide quæ ſupra Tom. 1. p. 402.

Euſthenius, cujus argumenta in Æneidem, aliique verſus & epigrammata exſtant, ingenio certantis cum æqualibus ſuis undecim: *Aſclepiadio*, *Aſmeno*, *Baſilio*, *Euphorbo*, *Hilaſio*, *Juliano*, *Maximiano*, *Palladio*, *Pompejano*, *Vitali* & *Vomano*. Leguntur in veteribus poematibus Petri Pithœi, Pariſiis 1590. 12. & Genevæ ac Lugduni 1596. 8. Hunc, ut opinor, ætate anteceſſit *Claudius Euſthenius*, de quo ſupra in *Claudio* Tom. 1. p. 387.

Euſtochius Latine vertit *Vitam Pelagiæ*, Virginis Antiochenæ ſub Diocletiano paſſæ, ſcriptam Græce a Jacobo Diacono. Vide Voſſium pag. 702. de Hiſt. Lat. & Bibliothecam Græcam Tomo IX. pag. 132. ſeq. Latina verſio Vitæ Pelagiæ exſtat apud Lipomannum Tomo VI. ad octavum Octobris pag. 322. ſine Interpretis nomine.

Eutrandus, vide infra, *Luitprandus*.

Fluvius Eutropius, Italus, tempore Conſtantini Magni, Juliani & Valentis Imperatorum clarus *Sophiſta*, a Chriſti alienus nomine, ad Valentem Imperatorem ſcripſit *breviarii Romanæ hiſtoriæ uſque ad ſua tempora*, ſive ad Joviniani obitum, *libris X.* de quorum editionibus, continuatoribus & interpretibus dixi III. 9. Bibliothecæ Latinæ. Vide & infra *Paulus* Diaconus, & *Landulphus*.

Attendendum ſitne diverſa *Hiſtoria Eutropii Martiniani*, quæ MSta memoratur apud Thomaſinum pag. 32. Catalogi MSS. Bibliothecæ Cardinalis Beſſarionis, quam Venetiis etiamnum aſſervari conſtat.

Eutropius Medicus, quem laudat Marcellus Empiricus in præfatione.

Eutropius Presbyter, Auguſtini diſcipulus, circa Annum 430. auctor *duarum Epiſtolarum* conſolatoriarum ad ſuas ſorores, ancillas Chriſti propter monaſticam vitam exhæredatas a parentibus. Vide Gennadium cap. 49. de Scriptoribus Eccleſiaſticis. Hodie illæ Epiſtolæ non exſtant, quod ſciam: certe falluntur, qui cum Trithemio cap. 81. huic Eutropio etiam Chronicon tribuunt ad ſua uſque tempora, hoc eſt eundem eum faciunt cum Eutropio breviarii hiſtorici ſcriptore, cum hic & ætate Presbyterum antecedat, & ab eo diſſideat vitæ & religionis inſtituto.

Eutropius Presbyter junior *Longobardus*, cujus tractatum de juribus ac privilegiis Imperatorum in Imperio Romano, ſcriptum circa Annum 900. edidit poſt Flacium in Catalogo teſtium Veritatis aliosque, Goldaſtus in opere de Monarchia Imperii Tomo 1. pag. 8. 11. Incipit: *Priſcis temporibus Imperiale decus effloruit Romæ*.

Eutropius Abbas Servitanus Ordinis S. Benedicti, non diverſus ab Epiſcopo *Valentinæ* Eccleſiæ in Hiſpania, circa Annum 599. cujus ſcriptum *de octo vitiis ad Petrum* Papam, ſive Epiſcopum Ittabicenſem, & Epiſtola *de diſtrictione*

(*a*)

Digitized by Google

(*a*) *Monachorum & ruina Monaſticorum*, directa (*b*) Romæ ad eundem *Petrum* Papam, exſtat Tom. XXVII. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſis pag. 480. & 482. 483. & in ſupplemento Morelliano Pariſienſi Anno 1639. Tomo. 1. pag. 831. Epiſtola etiam in Holſtenii appendice ad Codicem Regnlarum pag. 82. 86. Eam memorans Iſidorus Hiſpalenſis cap. 32. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, addit etiam ſcriptam ab eo valde utilem *Epiſtolam ad Licinianum*, Carthaginis Spartariæ Epiſcopum, in qua petit ab eodem *pro qua re baptizatis infantibus chriſmatis unctio tribuatur*. Hanc nos hodie Epiſtolam deſideramus, nec videtur vidiſſe Trithemius, qui meminit cap. 227. & II. 14. illuſtrium Benedictinorum. Sicut interciderunt etiam Liciniani Epiſtolæ, quas ad Eutropium plurimas ſcripſiſſe idem Iſidorus cap. 29. teſtatur. Confer Nicolaum Antonium Bibliothecæ veteris Hiſpanæ Tomo 1. pag. 211. & 214. ſeq.

Eutropius Grammaticus laudatur a Priſciano lib. 1. pag. 540. una cum Servio in Donatum.

Eutyches Epiſcopus, qui cum aliis Epiſcopis ad Cornelium, Epiſcopum Romæ, miſit Epiſtolam, quæ inter Cyprianicas eſt LVII. edit. Oxon. Johannis Felli: in Pamelii & Baluzii LIV. & in veteribus editionibus lib. I. Epiſt. 2.

Eutyches, ſive *Eutychus*, Grammaticus, auditor Priſciani. Ex ejus libello *de adſpiratione* leguntur quædam apud Caſſiodorum cap. 9. de Orthographia. Ejus *libri duo de diſcernendis conjugationibus*, editi cum Victorini & Servii quibuſdam, a Joachimo Camerario Tubing. 1537. 4. & integriores in Grammaticis Eliæ Putſchii Hanov. 1605. 4. pag. 2143. 2191. *Sedulii* neſcio cujus commentarium in hos libros exſtare MS. in Bibliotheca Tigurina, Simlerus annotavit, qui etiam libellum ejus *de arte verſificandi* memorat, dubito an adhuc editum.

Eutychianus Lunenſis e Tuſcia, Epiſcopus *Romanus* ab Anno 275. Jan. 4. & Martyr A. 283. Decembris 7. *Epiſtolæ duæ* ab Iſidoro Mercatore ſuppoſitæ ſunt una ad *Johannem* & conſtitutos per *Bæticam* Epiſcopos: altera ad Epiſcopos per Siciliam. Utramque exhibet atque additis notis convincit falſitatis Blondellus in Pſeudo-Iſidoro pag. 365. ſeq. De *Decretis* duodecim quæ ad hunc Pontificem referuntur, accurate diſputat Petrus Conſtant in Epiſtolis Pontificum pag. 299. ſeq.

Eutychianus Adanenſis in Cicilia Clericus circa Annum 538. Græce non Latine ſcripſit *Hiſtoriam pœnitentiæ & converſionis S. Theophili*, MS. in Bibliotheca Cæſarea. Vide Lambecium Tomo 8. pag. 75. Sed vetus Latina verſio auctore *Paulo*, Diacono Neapoleos, exſtat in Actis Sanctorum Tomo I. Februarii IV. pag. 483. nam Lipomannus quam dederat & Surius, tantummodo recentiorem narrationis ejuſdem argumenti interpretationem offert, expreſſam ex Simone Metaphraſte.

Stephanus Exnottis ex ſolo mihi notus Kœnigio, qui in Bibliotheca ſua annotat eum compoſuiſſe librum *de remiſſione a pœna & culpa* editum Mediolani A. 1500.

De *Julio Exſuperantio* aliiſque hoc nomine dixi in Bibliotheca Latina IV. 4.

Exſuperius Rhetor, de quo Auſonius, ab *Exſuperio* Epiſcopo Toletano diſtinguendus. Vide Pagium ad Annum 405. num. 18.

Extodii Chronico uſum ſe profitetur Martinus Polonus. Theodorico Engelhuſio idem eſt *Eſtodius*, ubi de Phaleg & Jano differit. Sunt qui legunt *Methodium*, de quo adhuc ampliandum putem.

Albertus ab Eyb, ſupra Tom. 1. *Albertus*.

Nicolaus Eymericus Gerundenſis Catalanus, Ordinis Prædicatorum, in Aragonum regno Inquiſitor Generalis per

(*a*) Perperam apud Honorium III. 38. & Caveum de *diſtinctione*.

(*b*) Ita recte Holſtenius, non *Romam*: nullus enim Romæ poſt Apoſtoli tempora Petrus Romæ.

Digitized by Google

annos quatuor & quadraginta, defunctus Gerundæ An. 1399. de quo præter Altamuram pag. 142. ſeq. & Oudinum Tomo 3. pag. 1024. conſulendus inprimis Jacobus Quetif in Bibliotheca Dominicanorum Tomo 1. pag. 709. ſeq. & Nicolaus Antonius Bibliothecæ veteris Hiſpanæ IX. 7. T. 2. p. 124. ſq.

Quamplurima ſcripſit, ex quibus primo loco memorari debet compoſitum ab eo An. 1376. Avenione, *Directorium Inquiſitorum hæreticæ pravitatis*, quod Barcinone 1530. fol. vulgavit Gvilelmus de Caſelles, Inquiſitor in regno Majoricarum, ſive inſulis Balearibus. Vide eundem Quetiſum Tom. 2. pag. 9. Deinde prodiit cum commentario Franciſci Pegnæ, ſive Pennæ, Hiſpani, (qui Decanus Rotæ Romanæ diem obiit Anno 1612.) & plus ſimplici vice, præmiſſa Eymerici vita recuſum eſt Romæ 1578. 1585. 1587. 1597. Venetiis 1591. 1607. fol.

Vita F. Dalmatii Moner Ordinis Prædicatorum, ſui olim in tyrocinio religionis Magiſtri, defuncti An. 1341. edita in Franciſci Diagi hiſtoria Provinciæ Aragoniæ pag. 259. 265. Barcinone 1599. fol.

Adverſus hæreticaliter aſſerentes S. Johannem Evangeliſtam, filium naturalem B. Mariæ, tractatus ſcriptus An. 1395. ad F. Bonitum Litelli, Inquiſitorem Carcaſſonenſem. Error fuit, ut ajunt, *Nicolai Boneti* cujuſdam & *Franciſci Marogi* (a) factam fuiſſe tranſſubſtantiationem corporis S. Johannis in corpus Chriſti per illa verba Joh. XIX. 26. *Ecce Filius tuus:* adverſus quem, Belgas duos ſcripſiſſe, *Joannem de Ecoute* & *Joannem Tinclorem*, in Bibliotheca Belgica Valerii Andreæ legitur. Quod Theophilus Raynaudus in ſuo Johanne Evangeliſtæ, puncto 10. vix credit, Bonetum ſcilicet & Marogum potuiſſe ſic monſtroſe inſanire. Quanquam non diffitetur eodem tempore ſcripſiſſe adverſus eundem errorem *Dominicum de Dominicis*, de quo ſupra. Ex illo Eymerici tractatu hæc Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 712. *Iſte articulus*, quod Johannes vi verborum Chriſti fuerit effectus matris Chriſti filius naturalis, *ut prædicitur, hæreticalis, eſt articulus antiquus & non noviter inventus. Fuit enim jam Romæ præſente* D. Urbano V. *ſanctæ memoriæ Papa, per quendam Magiſtrum in Theologia* Ordinis Minorum *prædicatus, & idem Prædicans fatigatus, ut audivi a D. Cardinali Hoſtienſi illius temporis* Ordinis Prædicatorum (Gvilelmo Sudre) *qui multum audire dictum articulum abhorrebat, & ipſum fore hæreticalem aſſerebat. Iſte etiam articulus fuit prædicatus Avenione nuper per Epiſcopum Pergamenſem, Magiſtrum in Theologia, etiam* Ordinis Minorum, *me præſente, audiente, & cum Magiſtris aliis reclamante coram D. P.* Clemente VII. *Qui Epiſcopus in collatione poſt prandium fuit per Magiſtros ſic durius affrontatus, ut fuerit faſſus quod non poterat defenſare: ſed ibidem per Papam fortiter reprehenſus, de ejus mandato coactus eſt revocare, & creditur & merito abjuraſſe, niſi exortum Schiſma noviter in Eccleſia eum adjuviſſet. Quare contra aſſertores articuli antedicti eſt, ſed juſte & juridice procedendum.*

Cætera Eymerici ſcripta inedita, undecim enim Volumina in fol. MSta in Conventu Dominicanorum Gerundenſi ſervantur, ſunt Poſtillæ litterales, ſive Commentarii *in Matthæum, Marcum, Lucam, Johannem. Epiſtolam ad Romanos, ad Galatas, ad Hebræos.*

Tractatus *contra Dæmonum invocatores*, & de *Juriſdictione Eccleſiæ & Inquiſitorum contra infideles, dæmonia invocantes:* & *contra infideles agentes contra noſtram ſanctam Fidem.*

Tractatus *contra Alchymiſtas*, ad Abbatem Roſarum Ampuriarum Comitis Cancellarium.

Contra doctrinam Raymundi Lulli, & *Dialogus contra Lulliſtas*. adde Baluzium Tomo 1. pag. 1115. de Papis Avenionen-

(a) Ita legendum apud Nicolaum Antonium Tom. 2. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ pag. 125. pro *Franciſci Maironis*. Vide ſupra in *Andrea Bouchier* Tom. 1. pag. 92.

nenſibus, & Bzovium ad A. 1372. num. IV. ſeq.

Correctorium Corruptorii, ſive Cenſura libri *de vilitate conditionis humanæ* Anno 1396.

Elucidarius Elucidarii, quod inter *S. Anſelmo* præter rem tributa ſcripta legi, dictum eſt ſupra Tom. 1.

Epiſtolæ ad Cardinales Anagniæ agentes contra electionem Urbani VI. A. 1378. adde Baluzium ad Papas Avenionenſes pag. 1235.

Contra emiſſum A. 1395. *in conclavi per Papam* Benedictum *& Cardinales promiſſorium juramentum*, *& contra Epiſtolam Pariſienſium Magiſtrorum*. *Contra Univerſitatem Pariſienſem*, *Dei Eccleſiam impugnantem*, *reſponſiones ad XXIX. quæſtiones*.

Tractatus *contra præfigentes certum terminum finis Mundi*, ad Joannem, Comitem Amouriarum, A. 1395.

Contra Aſtrologos imperitos atque necromanticos de occultis perperam judicantes, ad Thomam Ulzinam, Ordinis Minorum, Regis Aragoniæ Confeſſorem. Anno 1395.

Super declaratione XXII. articulorum Magiſtri Sententiarum, *in quibus communiter non tenetur*. A. 1397.

Incantatio Studii Ilerdenſis ſuper XX. articulis per quendam *Antonium* Riera, ſtudentem Valentinum inibi ſeminatis, cum bulla *Gregorii XI.* eidem oppoſita A. 1395.

Confeſſio Fidei Chriſtianæ A. 1396.

Contra calumniantes præeminentiam Chriſti & Virginis Matris ejus.

De admiranda ſanctificatione Dei & Hominis Genitricis, ad Martinum Aragoniæ Regem A. 1396.

De duplici natura in Chriſto, & *de tribus in Deo perſonis*, ſeu *an Sacramentum Euchariſtiæ ſit Pater & Filius & Spiritus Sanctus* contra hæreſin *Petri Seiplanis* Sillæ Paſtoris ad Valentiam A. 1389. adde Baluzii Papas Avenionenſes Tom. 1. pag. 1368. ſeq.

De peccato originali & *de conceptione B. Virginis*, ad Clementem VII. A. 1384.

De poteſtate Papali ſeu ſummi Pontificis.

Volumina *Sermonum de tempore* A. 1366. *De Sanctis* A. 1373.

De Logica, *de principiis naturalibus*, & *in librum I. Phyſicorum Ariſtotelis* ad F. Arnaldum de Fedaria, Ordinis Prædicatorum.

Eynardus, ſupra, *Eginhardus*, pag. 88.

Eynvvicus, ſive *Ainvvicus* Præpoſitus Canoniæ S. Floriani in Auſtria, diœceſis Laureacenſis ab Anno 1289. ad 1313. & antea Confeſſionarius *Wilburgis* Virginis. Hujus Anno 1289. defunctæ *vitam* ſcripſit, quam cum diſſertatione iſagogica (*a*) & notis vulgavit Bernardus Pez, Auguſtæ Vindelicorum 1715. in 4.

Ezelo Monachus, infra, *Gilo*.

LIBER VI.

Conradus de Fabaria. Vide ſupra in *Conrado* Tom. 1. pag. 412.

Conradus Faber, hæreticus ſub decimi quinti ſæculi initia, de quo Joannes Gottlob Hornius in vita Friderici, bellicoſi Electoris Sax.

Felix Faber Tigurinus, Ordin. Prædicat. apud Ulmenſes, una & altera An. 1479. & 1483. Hieroſolymam ſuſcepta peregrinatione celebris, ſcripſit Anno 1489. *Hiſtoriæ Svevorum* libros II. vulgatos a Goldaſto in rerum Svevicarum ſcriptoribus Francof. 1605. 4. & Ulmæ 1727. fol. Ejus *Hodœporicon* ſive deſcriptio itineris quod cum Bernardo Breitenbachio (*b*) in Palæſtinam ſuſcepit, edita non Latine ſed Germanice a Jac. Eyſengreinio A. 1560. *Peregrinationem* aliam ineditam, ipſius Fabri exaratam manu, fuiſſe apud Heinzelium, Patricium Auguſtanum, notat Goldaſtus. Fortaſſe hoc eſt illius *Evagatorium*, lectum Martino Zeilero, de quo

(*a*) Acta Eruditorum A. 1716. pag. 437.

(*b*) Vide ſupra Tom. 1. pag. 219. ſeq.

Digitized by Google

quo Joannes Fridericus Fellerus ὁ μακαρίτης in ſemeſtribus p. 244. ubi etiam *Chronicon Ulmenſe* a Felici Fabro ſcriptum ſuſpicatur. Idem Goldaſtus præterea ineditos ejus *de Offenhuſano monaſterio* commentarios commemorat. Vide Jacobum Qvetif Tom. 1. pag. 871.

Joannes Faber, Burdegalenſis, Engoliſmæ ſive Angoliſmenſis diœceſis, medio ſæculo XIV. ſuppar Bartolo, cauſas in foro cum egiſſet, Jus docuit ea laude, ut Doctoris *ſubtilis*, & *perſpicaciſſimi*, & *fundamentalis* elogia meruerit. Vide Marcum Mantuam pag. 472. & Pancirollum de Legum Interpretibus lib. 2. cap. 61. Ejus Commentarius *in Inſtitutiones* Juris Civilis prodiit Venet. 1488. fol. hoc titulo: (*a*) *Opus excellentiſſimi Juris utriuſque Monarchæ* Domini Joannis Fabri *ſuper Inſtitutionibus*, *ſine quo Legum incunabula incaſſum juvenculus animus aſſequi laborat*. Et ad calcem Voluminis: *Famoſiſſimi utriuſque Juris-Conſulti* Joannis Runcini, *dicti* Fabri Gallici *ſuper libro Inſtitutionum Commentarii finiunt, a celeberrimo Juris-Conſulto* Petro Albignano Trecio *caſtigati*, &c. Ejuſdem laudatur *Breviarium* ſive brevis *in Codicem* Commentarius. * De Fabro hoc judicium tulit Ægidius Bellamera conſil. 110. *Joannes Fabri, qui fuit magis practicus, quam ſpeculativus*. An conſilium iſtud Bellameræ typis editum ſit ignoro. Ego ex MS. Cod. Felini accepi.

Joannes Faber Pariſienſis, in Patria Decretorum Doctor, & ex Monacho Ordin. Benedict. Tornuſiano diœceſis Cabilonenſis An. 1379. Abbas S. Vedaſti Atrebatenſis, ac denique *Carnotenſis* Epiſcopus ab Anno 1379. ad 1390. Pro Clemente VII. adverſus Urbanum VI. ſcripſit *dialogum de planctu bonorum*, MS. in Bibliotheca Colbertina, & oppoſitum Joannis de Lignano libro quem An. 1379. *de fletu Eccleſiæ* (*b*) emiſerat. *Diarium rerum geſtarum ab Anno* 1381. *ad* 1388. ſcriptum Gallice, ex quo paſſim (*c*) quædam affert Baluzius in notis ad vitas Paparum Avenionenſium. *Expoſitionem rerum in Gallia tum geſtarum*, editam a Bulæo in hiſtoria Academiæ Pariſ. Tomo IV. pag. 523. *Orationem* nomine Caroli V. Francorum Regis habitam Anno 1376. ad Gregorium XI. MS. in Bibliotheca Colbertina. Huic Fabro Ludovicus Jacobus a S. Carolo pag. 362. Biblioth. Pontificiæ, præter tractatus aliquot de ſchiſmate, tribuit librum, quod Petrus Romæ ſit ſub Nerone martyrio affectus.

Joannes Fabri, natione Svevus, ſatus ex urbe Werdea, Artium & utriuſque Juris Studii Lipzenſis Doctor, Collegiique Ducalis. Diſputavit de quolibet, & conſcripſit: Carmina de novem Muſis. De Philoſophia librum I. De Proſodia lib. I. De modo prædicandi lib. I. De conditionibus boni Præceptoris, ſive artificis. Item proverbiorum, metrice librum I. Super regulas Juris lib. I. & *quædam alia. Floruit Anno Domini* 1500. Hæc de eo auctor Centuriæ Maderianæ num. 50. Ejuſdem Fabri libellus, *an licitum ſit diebus feſtivis intendere bonarum artium diſciplinis*, excuſus Lipſiæ in 4. itemque alius *de privilegiis pauperum* & tractatus *de mediis quibus ad beatam vitam pervenitur*. Alius *Joannes Faber* Weertenſis Brabantus, quem accuratum & exactæ diligentiæ Grammaticum vocant, ſcripta ejus de recta pronunciatione & de arte metrica referentes Franciſcus Svveertius & Valerius Andreas.

His duos adhuc liceat jungere ex Dominicanorum ordine, unum *Joannem Fabrum* de Carvinio Arteſiæ, circa Annum 1477. cujus Compendioſa ex variis libris *exhortatio ad omnes Chriſti fidelium ſtatus* prodiit in 4. ſine loci nota vel anni, in qua etiam Commentarius in Pſalmum LXXVIII. *Deus, venerunt gentes*. De aliis vide Jacobum Qvetiſum

(*a*) Index librorum Sæc. XV. impreſſorum, quos poſſidet V. C. Chriſtianus Gottlieb Schvvartzius pag. 78.

(*b*) Baluz. Pap. Avenionenſ. Tom. 1. pag. 1401. ſeq. & 1083.

(*c*) Confer Oudinum Tomo 3. pag. 1197. ſeq.

ſum Tom. 1. Biblioth. Dominicanorum pag. 856. Alterum *Joannem Fabrum* Daventrienſem, cujus virtutem & doctrinam An. 1520. magnis elogiis commendavit Eraſmus. De Codice MS. Græco Novi Teſtamenti qui olim fuit B. D. Hinckelmanni, & nunc in Bibl. divite ſucceſſoris ejus digniſſimi, Rev. Jo. Chriſtophori Wolfii, aſſervatur, in Catalogo MStorum laudati Hinckelmanni num. 168. annotatur: *Fuit hoc exemplar* Johannis Fabri, *Daventrienſis*, *Monachi Dominicani*, *quem magnis laudibus ornat & ſtudioſe commendat Eraſmus Roterodamus in Epiſtolis. Contulit is hoc ſuum exemplar cum alio vetuſtiſſimo, quod ipſe in fronte Voluminis prioris, his verbis teſtatur:* Quatuor Evangelia non ſemel collata magno labore cum vetuſtiſſimo exemplari membranaceo, quod fuit Magiſtri Weſſelii Groningenſis, cujus jam poſſeſſores Fratres Regulares in monte Divæ Agnetæ apud Svvollam. Non facile dixerim, quantum laborem mihi peperit collatio, non occurrente & ad manus exiſtente, qui auſcultaret, ut ego recognoſcerem. *Hæc ille*. Omitto alios Fabros juniores, quorum aliquot attinguntur a B. Johanne Mollero in Homonymoſcopia pag. *669*. ſeq. & longe plurimos adjungere eſt animus in tertia quartaque Fabriciorum centuria, quibus Fabros, Schmidioſque comites dare juvabit.

Jacobus Faber Stapulenſis, tenuibus parentibus natus ante An. 1440. Stapulis maritimo pago in Picardia, eximium in illis locum meretur qui virtute & ingenio præclaram in reſtituendis litteris etiam ſacris operam præſtiterunt, defunctus centenario propior Neraci Navarræ ditionis civitate A. 1537. De ejus vita, meritis & concertationibus exſpectamus Commentarium Clariſſimi Viri Friderici Jacobi Beyſchlagii, cujus ſciagraphiam capitumque argumenta dedit in ſylloge variorum opuſculorum edita Halæ Svevorum 1727 8. pag. 261. ſeqq. Epitaphium Fabri in templo Neracenſi hoc olim legiſſe ſe teſtatus eſt Florimundus Remondus in hiſtoria hæreſium VII. 3.

Corpus humo, mentemque Deo, bona cuncta relinquo
Pauperibus. Faber hæc dum moreretur ait.

De ejus obitu Colomeſius in Colomeſianis pag. 810. edit. a me curatæ, & Salomo Macrinus libro 3. hymnorum pag. 119. ex quo hæc laudata etiam Bernardo Monetæ notis ad Menagiana pag. 272.

AEvi peracto jam prope ſeculo,
Morbo gravatus quam ſenio minus,
Efflavit inſtar dormientis
Sanctam animam tenues in auras.
Senis loquentis Chriſtus ad ultimum
Verſatus ore eſt: unaque vox fuit,
Laus una Chriſtus, cantioque.
Et dubitem hunc adiiſſe cœlum?

Scripta Fabri Stapulenſis ſunt:

Pſalterium quincuplex, Gallicum, Romanum, Hebraicum, Vetus, Conciliatum, cum Fabri ad ſingulos Pſalmos brevibus notis. Pariſ. 1509. & 1513. fol. De hoc opere videndus Richard. Simon Tom. 1. Cenſuræ Gallice editæ in Bibl. Eccleſiaſticam Dupinianam pag. 562. ſq. & Bibl. ſelectæ Tom. 1. cap. 5. Editionem Cadomenſem A. 1515. præter Dupinium memorat etiam Jacobus le Long pag. 719. Bibliothecæ Biblicæ.

Commentarii initiatorii in quatuor Evangelia, Meldis 1522. fol. apud Simonem Colineum, & Coloniæ apud M. Godefridum Hittorpium ſine anni nota in 4. & abſque loco 1526. fol. Colon. 1541. fol. Apud laudatum Longum refertur etiam editio Baſil. 1523. fol. & Colon. 1541. fol.

Commentarius in Epiſtolas Pauli, cum *verſione* earum Latina duplici, Vulgata & Fabri quam vocat *Intelligentiam*. Pariſ. 1512. 1515. 1531. Baſileæ 1527. fol. Coloniæ 1531. 4. Antvverpiæ 1540. 8. Adjuncti libri duo qui feruntur ſub *S. Lini* nomine de paſſionibus Petri & Pauli: nec non Epiſtolæ Apocryphæ Pauli *ad Senecam* & *ad Laodicenſes*.

In

In Epiſtolas Joannis, Petri, Jacobi & Judæ. Meldis 1525. Baſileæ 1527. quæ edito *tunc primo ab authore emiſſa* legitur in ipſa libri fronte. Antverp. 1540. 8. Vide Richardum Simonem lib. III. hiſt. Crit. Novi Teſt. cap. 34.

Liber exhortationum ſuper Epiſtolas & Evangelia, pro uſu Meldenſi. Pariſienſis Facultatis decreto condemnatus Anno 1525. Confer ejuſdem Simonis Cenſuram Dupinianæ Bibliothecæ Tomo 1. pag. 576. ſeq.

Diſceptatio de Maria Magdalena, triduo Chriſti reſurgentis, & ex tribus una Maria. Pariſ. 1518. 4.

Diſceptatio ſecunda. ibid. 1519. 4. Sententia Fabri de Maria Magdalena diverſa a Maria Bethanica & a peccatrice pœnitente, propugnata etiam a Jodoco Clichtoveo ac deinde a Gvil. Eſtio, ab Angvelino aliiſque, oppugnata a Natali Beda & Marco Grandivalle, gravique Cenſura Sorbonicorum notata eſt An. 1521. Hæc legitur in Rich. Simonis Bibliotheca Critica Tom. 2. c. 19. p. 286. & in Actis Sanctorum Tom. V. Julii 22. pag. 189. & in vita Francisci Picarti ſcripta ab Hilarione a Coſta, Minimo, & Gallice edita Pariſ. 1658. 8. pag. 325.

Verſio Gallica totius Novi Teſtamenti, Pariſ. 1523. 8. duobus voluminibus, & ſine nomine auctoris adjuncta verſioni Gallicæ Bibliorum. Antverpiæ 1530. & 1534. De hac verſione (*a*) videndus Rich. Simon in cenſura Bibl. Dupinianæ Tom. 1. pag. 570. ſeq. Biblioth. Critic. Tom. 4. cap. 15. & in novis Obſervationibus ad hiſtor. Criticam Novi Teſt. pag. 146.

Latina vetus verſio Epiſtolarum SS. *Ignatii* & *Polycarpi*, ſcriptorumque quæ feruntur ſub *Dionyſii* Areopagitæ nomine. Pariſ. 1498. fol.

Eædem Epiſtolæ, quibus argumenta Faber præfixit, recuſæ Baſileæ 1520. 4. atque alibi, ut dictum in Biblioth. Græca lib. V. cap. 1. Argentor. 1527. 8. Compluti 1541. 8.

Verſio nova Latina librorum IV. *Joannis Damaſceni* de orthodoxa Fide, Pariſ. 1507. 4. & cum Jodoci Clichtovei commentario 1512. & 1519. fol. atque ſæpius alibi: & in Damaſceni editionibus ut dixi lib. V. Bibl. Græcæ cap. 30.

Scholia in *Dionyſium* Areopagitam de Cœleſti Hierarchia. Venet. 1556.

Contemplatione Idiotæ, editæ Pariſ. 1519. 4.

Paraphraſis in libros *Logicos Ariſtotelis*. Pariſ. 1525. fol.

Paraphraſis in *Ariſtotelis Phyſica* cum Scholiis Jod. Clichtovei. Pariſ. 1525. fol.

Commentarius in *Ariſtotelem de Cœlo*, Salmanticæ 1535.

Introductio in *Ariſtotelis Ethicam; Politicam, Hecatonomiam & Oeconomicam*, cum ejuſdem Clichtovei annotationibus Pariſ. 1514. 1516. 1527. fol.

Introductorium Aſtronomicum. Pariſiis 1515. & cum Clichtovei commentario 1517.

Commentarius in Sphæram *Joannis de Sacroboſco*. Venet. 1508. addito commentario Licelis Eſculani & Franciſci Capuani de Manfredonia. Et inter plura ſcripta variorum Aſtronomica, Venetiis 1531. fol.

Elementa Muſicalia, ſive *Muſica*, IV. libris demonſtrata. Pariſ. 1514. 1551. 4.

Rhythmomachia, ſeu *Ludus Numerorum*.

Algorithmus ſeu *praxis numerandi*.

Introductio in arithmeticam *Jordani*. Pariſ. 1514.

Adverſarios Jacobus Fober habuit præter 1. *Eraſmum* in c. 2. ad Hebræos, & ſingulari apologia, T. 9. Opp. Eraſmi p. 18. cum quo tamen mox in gratiam (*b*) iterum rediit. 2. *Petrum Sutorem* Cartuſianum, qui vehementer in eum

(*a*) *La premiere qui ait été faite en nôtre langue avec quelque exactitude*. Rich. Simon. pag. 571.

(*b*) Hermannus ab Hardt hiſtoria Reformationis pag. 40. ſeq. D. Val. Erneſtus Lœſcherus in Actis Reformationis plenioribus Tomo 1. pag. 564. ſeq.

Digitized by Google

eum invehitur capite 21. libri de tranſlatione Bibliæ & novarum reprobatione verſionum pag. LXXXII. ſeqq. ſicut in Eraſmum capite 20. Pariſiis apud Joannem Petitum, ſine anni nota in fol. 3. *Natalem Bedam* Doctorem Pariſienſem, cujus exſtant libri tres, primus in Commentarios Fabri ſuper Epiſtolas Pauli, Secundus in Commentarios ejusdem ſuper quatuor Evangelia, & tertius in Eraſmi Paraphraſes ſuper Evangelia & Epiſtolas omnes Apoſtolicas. Pariſiis 1526. fol. & Colon. 1526. 4. (*a*) & ejuſdem Bedæ declaratio ſententiæ & ritus Eccleſiæ de unica Magdalena, contra Clichtoveum & Fabrum edita Pariſ. 1519. 4. 4. *Didacum Lopeſium de Stunica* (*b*) Theologum eruditum Salmanticenſem, cujus Annotationes contra Eraſmum ex edit. Veneta 1520. fol. Criticis ſacris inſertæ leguntur: nam idem quoque adverſus Fabrum annotationes & antapologiam edidit, excuſam Compluti 1519. & Pariſ. 1522. fol. 5. *Marcum Grandavillem* denique, Canonicum S. Victoris Pariſ. cujus Apologia pro unica Magdalena, ejuſque Apologiæ tutamen & anchora Fabro oppoſita prodiit Pariſii. 1518. in 4.

Commentarium *in Eccleſiaſtem* & in *Danielem*, qui Fabro tribuitur apud Gvil. Crovvæum, nuſquam puto exſtare.

De ſtudio Fabri ad ſcientiæ incrementum exteras luſtrandi regiones, duo teſtimonia, laudato Bernardo Monetæ obſervata in gratiam lectoris adſcribere juvat. Unum eſt Symphoriani Champierii in Epiſtola ad Fabrum data Lugduni 24. Maj. An. 1507. *Inſtar item Pythagoræ atque Platonis, aliorumque inſignium Philoſophorum, exteras luſtraſti regiones, atque diverſos adiiſti populos, nec non ipſam per univerſum Orbem famatiſſimam Italiam, doctorum ingeniorum altricem laborioſiſſime peragraſti, tum ut eos quos ex libris atque fama noveras, coram quoque videres, tum ut ab eis bonas litteras ad tuos adveheres*. Alter eſt Bartholomæus Chaſſanæus in Catalogo Gloriæ Mundi parte X. conſideratione IV. p. 204. *Quibus etiam adjungemus illum virum omnium litteratorum in omni ſcibili perfectiſſimum* Jacobum Fabrum, Stapulenſem, *qui cauſa diſcendi, totam Europam & Aſiam transfretavit, & partem Africæ etiam tranſcurrit, ut viros doctos & perfectiſſimos litteris Græcis, Latinis, Hebraicis & Chaldæis inveniret*. * Ex epiſtola ejus data Pariſiis ad Joannem Langrenum Minoritam, quæ extat in libello inſcripto *duellum epiſtolarum Symphoriani Camperii* hæc ſcribit de operibus ſuis: *His diebus miſimus ex officina Philologiam Ariſtotelis integram cum duplici translatione. Nunc reſumimus labores in emittendis agonibus Martyrum, deinde ſi Dominus dederit, aggrediemur geſta Confeſſorum*. De ſimultate ſua cum Eraſmo hæc in eadem epiſtola ſcribit: *Inter me & Eraſmum ex parte mea nulla ſimulatio, nullaque malevolentia in illum; & hac de cauſa nolui ad invectivam Eraſmi quidquam reſpondere, ne eum irritarem; quamvis haberem quo in promptu meam defenderem aſſertionem .... petebat reſponſionem ad epiſtolium ſuum, revera adeo ſum indiſpoſitus ad ſcribendum, ut nullo proœmio, vel nulla prece id a me quiſquam extorquere poſſit*. Edidit etiam, & præfatione ſua illuſtravit *opuſculum Bernonis de ſacrificio Miſſæ* editum Pariſiis An. 1510. Vide *Berno*.

Ex epiſtola etiam Camperii, cujus pauca hic Fabricius recitat diſco cæteris Fabri ſcriptis adjungendos eſſe commentarios in Mercurii Triſmegiſti *opuſcula duo, unum de ſapientia, & poteſtate Dei, alterum de voluntate divina*.

Fabianus, Epiſcopus Romanus ab Anno 236. Januar. 16. & Martyr An. 251. Jan. 20. (*c*) Sub ejus nomine *tres Epiſtolæ* commentitiæ apud Iſidorum Mer-

(*a*) Rich. Simon III. hiſt. Crit. N. T. pag. 524. & Epiſt. ſelect. Tomo IV. Epiſtol. 15. pag. 104.

(*b*) Rich. Simon III. 36. Hiſt. Crit. Nov. Teſt. pag. 532. ſeq. & Tom. 1. cenſuræ Biblioth. Dupinianæ p. 589. 605. ſeq.

(*c*) Acta Sanctorum Tomo ſecundo Januarii pag. 252. ſeq.

catorem, 1. *ad Catholicæ Eccleſiæ comminiſtros*, 2. *ad Orientales Epiſcopos cunctoſque fideles* & 3. ad dilectiſſimum fratrem *Hilarium Epiſcopum*. Has cum notis, quibus falſitatis convincuntur, exhibet Blondellus in Pſeudo-Iſidoro pag. 286. ſeq. De decem *Decretis* quæ ad Fabianum referuntur, vide Petrum Couſtant in Opere de Epiſtolis Pontificum pag. 118. ſeq. ubi etiam de Origenis ad Fabianum *Epiſtola* & Fabiani *ad Privatum* Epiſcopum Lambeſitanum.

* *Fabianus* de *Giocchis* de Monte S. Savini advocatus conſiſtorialis dedit tractatum, quem Pancirolus vocat inſignem, *de emptione & venditione* impreſſum ſenis per Magiſtr. Henricum de Colonia An. 1483. quo vivebat author. Hujus Fabiani ex filio nepos fuit Julius III. Romanus Pontifex. Excuſa eſt etiam ibid. An. 1492. per Henricum Harlem ejus *Repetitio C. de inoffic. teſtam.*

Fabius Cerilianus, ſupra in *Ceriliano* Tom. 1. pag. 370.

Fabius Claudius Gordianus Fulgentius & *Fabius Fulgentius Placiades*, infra, *Fulgentius*.

Fabius Marcellinus, ſcriptor *Vitæ Alexandri Severi*, Lampridio laudatus in vita ejuſdem Alexandri cap. 48. & Vopiſco in vita Probi cap. 2. Idem fortaſſe Fabius Marcellinus in veteri Inſcriptione Tarraconenſi apud Voſſium pag. 703.

AEgidius Fabri, ſupra, T. 1. p. 18.

Fabricius Tuſcus, ſcriptor *Vita Aldhelmi*, infra, *Faricius*.

Fabularius Conradi a Mure, de quo ſupra T. 1. pag. 417.

Facetus, poema Anonymi leoninum de officiis cujuſque erga *Deum*, alios homines & ſeipſum. Incipit:

Cum nihil utilius humanæ credo ſaluti
Quam rerum noviſſe modos, & moribus uti,
Quod minus exequitur moroſi dogma Catonis,
Supplebo pro poſſe meo, monitu rationis.

Exſtat inter Auctores octo morales (*a*) qui ſcholiis illuſtrati prodierunt Colon. 1520. 4. Allegatur ab Ugutione Piſano, qui ſcripſit circa A. 1192. vide Cangii præfat. ad gloſſarium Latinum §. 45.

Bartholomæus Facius e Spedia (*Spezzia*) Genuenſis ditionis, gravis Laurentii Vallæ adverſarius, eodem quo ille Anno 1457. (*b*) Romæ Valla Auguſto, Facius Neapoli menſe Novembri diem obiit.

Ne vel in Elyſiis ſine vindice Valla ſuſurret,
Facius haud multos poſt obit ipſe dies.

Reipubl. Genuenſis & Alphonſi I. Regis Neapolitani a ſecretis & apud eum gratioſus fuit.

Scripta ejus ſunt: Latina verſio librorum ſeptem *Arriani de rebus Alexandri M.* atque *Arriani Indicorum*, quæ per *Jacobum Curlum* ſive *Currulum* (*c*) ſuppleta & expolita prodiit Piſauri 1508. fol. & Græcis ſubjecta, Baſileæ apud Robertum Winter 1539. 4. atque iterum ſeparatim Lugd. 1552. 12. & Bernæ 1554. 8. Quanquam vero Bonav. Vulcanius multa deinde melius reddidit & accuratius, (*d*) tamen Facii quoque verſionem, elegantem certe, loca nonnulla Arriani rectius quam Vulcanium expreſſiſſe notavit Jacobus Gronovius, in cujus Arriano, Vulcanii verſio ſubinde emendata exhibetur.

De bello Veneto Clodiano cum Genuenſibus

(*a*) Hi ſunt Cato, Theodulus, Facetus, Carmen de contentu Mundi, Tobias Matthæi Vindoc. Alani parabolæ, Fabulæ Æſopi, & Floretus, addito Jo. Sulpicii Verulani carmine de moribus puerorum.

(*b*) Diarium eruditorum Italiæ T. XI. pag. 324. Auguſtinus Oldoinus in Athenæo Liguſtico pag. 91.

(*b*) In eandem ſententiam Joannes Matthæus Toſcanus in peplo Italiæ lib. 1. n. 15. in Facium:

Quin, apud Elyſias extincto (Vallæ) *inſultet ut umbras,*
Haud mora, defunctum ſubſequitur moriens.

(*c*) Raph. Sopranes de ſcriptoribus Liguriæ pag. 124.

(*d*) Adde Bibliothecam Græcam lib. IV. cap. 8. pag. 273.

Digitized by Google

ſibus geſto A. 1377. Lugd. 1568. 1578. 8. & in theſauro Italiæ Burmanniano T. V. parte 4.

De rebus geſtis ab Alphonſo I. Neapolitano Rege uſque ad obitum Nicolai V. Papæ An. 1455. *commentariorum libri X.* editi a Jo. Michaele Bruto Lugd. 1560. 4. recuſique An. 1562. 1566. & cum Gviicciardino per Cœlium Secundum Curionem Latine verſo, Baſileæ 1566. fol. & in tomo nono laudati theſauri parte tertia ante Jo. Joviani Pontani hiſtoriam Neapolitanam. Septem priores libri etiam a Franciſco Philopono editi Mantuæ 1563. 4. ut verſionem Italicam librorum decem a Jacobo Mauro Venet. 1580. 4. prætercam. Confer Jac. Gaddium de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis T. 1. p. 183. ſeq. Diarium eruditorum Italiæ T. XI. pag. 190. & Niſſeroni memorias Virorum illuſtrium, Gallice editas Tom. XXI. pag. 320.

Hiſtoria ſuorum temporum. Baſil. 1597. 8. tribus Vol. in Bibliotheca Barberiniana, non diverſum ut videtur ab opere ſuperiore.

Hiſtoriarum & Chronicorum Mundi epitome Venet. 1533. 8.

Ad Carolum Ventimilium, *de origine belli inter Gallos & Britannos* (a) A. 1415. Primus edidit Franciſcus Dionyſius Camuſatus additionibus ad Bibliothecam Alphonſi Ciacconii pag. 883. Incipit: *Quod me rogaſti, Carole generoſe*.

De vitæ felicitate ac præſtantia hominis ſeu de ſummi boni fruitione Dialogus inter Antonium Panormitam, Gvarinum Veronenſem & Joannem Lamolam ad Alphonſum Regem. Antvverp. 1556. 8. & cum Felini Sandæi de Regibus Siciliæ & Apuliæ epitome, edente Frehero, Hanoviæ 1611. 4.

De rebus Siculis commentarium, & alium *de differentiis verborum Latinorum*, quos in Bibl. Regis Chriſtianiſſimi exſtare teſtatus eſt Labbeus pag. 313. & 330. Bibl. MSS. nemo adhuc in lucem protulit: nec librum *de viris ſui ævi illuſtribus*, quem Alphonſo Regi dedicaſſe & tradidiſſe ſe teſtatur Facius Epiſtola (b) ad Æneam Sylvium, qui Facio quod locum ſibi in eo dederit, gratias agit Epiſtola 251. ubi ſemper *Factius* pro Facio dicitur. Refert etiam Poggius invectiva ſecunda in Vallam, magnum Volumen contextum a Facio, quo notaverat *errores Vallæ quos in hiſtoria de geſtis Regis Aragonum* viſus illi eſt commiſiſſe: Alii *de immortalitate animæ* librum Facii contra Vallam memorant. *Epiſtolæ* quædam ejuſdem leguntur ut inter Æneæ Sylvii ita inter Epiſtolas Antonii Panormitæ, editas Venet. 1553. 4.

Laurentii Vallæ invectivarum ſeu recriminationum in Bartholomæum Facium & Antonium Panormitam libri quatuor exſtant in Vallæ operibus pag. 460.

Commentarius in Perſium, quem Oldoinus noſtro pag. 92. Athenæi Liguſtici, & ex eo Lexicon eruditorum, tertium jam Lipſiæ editum tribuit, non Bartholomæi Facii eſt, ſed *Bartholomæi Fontii*, de quo infra. Puto etiam commentum eſſe quod *elenchus ſcriptorum omnium* Facio apud Oldoinum adſcribitur, qui in Lexico illo recte eſt omiſſus. * Operis adhuc inediti de viris illuſtribus ævi ſui MS. Codicem extare apud eruditum virum P. Benedictum Bandinellum Senenſis Benedictinorum cœnobii præpoſitum, & antiquiorem in alia Senenſi bibliotheca tradit ſumma cum laude ſemper celebrandus Cardinalis Quirinus in Diatriba præliminari ad epiſtolas Franciſci Barbari pag. DXLIX. & ex eo libro elogium Franciſci Barbari producit exſuccum plane, & exile.

Animadvertendum eſt etiam ſcripſiſſe Facium opuſculum de excellentia & præſtantia hominis, quem Fabricius male confudit cum libro *de humanæ vitæ felicitate* cum duo ſint diſtincta Opuſcula,

S 2

(a) Apud Niſſeronum Tom. XXI. memoriar. pag. 322. perperam: *inter Gallos & Hiſpanos*.
(b) Inter Epiſtolas Æneæ 233.

la, exhibeanturque ſeorſim ambo in editione Hannoviana an. 1611. in 4. Monet autem Cl. Zeno in Diſſert. Voſs. T. I. p. 69. dedicationem poſtremi operis ad Pium II. non eſſe ejuſdem authoris cum libellus iſte in Cod. Vaticano n. 3662. dicatus ab authore reperiatur Nicolao V. Pont.

Opuſculum Facii de viris ſui ævi illuſtribus cum epiſtolis ejus XV. addita ejus vita, & notis dedit Cl. Mehus Florentiæ 1745. 4.

Facius, ſive *Bonifacius*, vel etiam *Fatius de Ubertis*, Florentinus, ſcripſit tempore Caroli IV. Imp. poſt Anno 1355. ſed non Latine ut perſuaſum Voſſio, qui Latinis eum Hiſtoricis p. 528. accenſet & refert ad tempora Æneæ Sylvii, ſed Italicis verſibus opus Geographicum cui titulus *Dittamondo*. Venet. 1501. 4. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 155. ſeq. & Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinor. pag. 161. * Non nego equidem erratum a Voſſio, cum Italicorum carminum ſcriptorem inter Latinos accenſet; ſed hallucinationis hujus cauſam juvat hic indagare. Sub ipſis Æneæ Sylvii temporibus florebat Franciſcus de Ubertis Cæſenas vates non ignobilis, qui carmina plura latina, & hiſtorica etiam latina nonnulla dedit; hinc natus Voſſii error, qui ea quæ debebantur Franciſco de Ubertis, dedit Facio de Ubertis, itemque Facium de Ubertis ætate multo anteriorem Franciſco de Ubertis ad tempora ejuſdem Franciſci reduxit. Franciſcus igitur, qui ad hanc Bibliothecam pro ſuo jure ſpectat, ſcripſit

Epiſtolarum carmine ſcriptarum de rebus ſui temporis libros duos.

Epiſtolam pro deligendo ſummo Pontifice tunc ſcriptam, cum præcedens electioni Sixti IV. conclave haberetur. Epiſtolam aliam ad Malateſtam Novellum Cæſenatenſem Dominum & alia id generis.

Centum Epigrammatum libellum, in quo carmina varia ad viros tunc temporis clariſſimos ſcribuntur; ut ad Titum Veſpaſianum Strozzam Ferrarienſem, ad Marſilium Ficinum Florentinum &c. Eſt etiam ejus libellus de ſpiritibus ad Chriſtophorum Viterbienſem Epiſcopum Cæſenatem.

Libellus alter Epigrammatum quibus laudes Alexandri VI. & aliorum doctorum virorum celebrantur.

Denique orationes ejus ſunt duo; altera pro pace, & libertatis recuperatione; funebris altera in obitu Dominici Malateſtæ Cæſenatenſis Principis. Hæc omnia in duplici MS. Cod. qui ſervatur in Bibliotheca Malateſtarum Cæſenatenſi contineri docuit me per literas vir doctus P. Muccioli Minor Conventualis ejus Bibliothecæ meritiſſimus præſes.

Franciſci Uberti vitam ſcripſit, ac typis vulgavit Nicolaus Magini Etruſco, ut puto, ſermone, neque enim editionem hanc videre uſpiam contigit.

Facundus, Hermianenſis in Africa Epiſcopus, cum Vigilio Papa contra Mennam Patriarcham Conſtantinopol. *tria Capitula* (*a*) damnantem, illa probavit, & *pro eorum defenſione* CPli An. 547. ad Juſtinianum Imp. ſcripſit inſignes illos libros XII. moderatius ut ait ipſe & ordinatius digeſtos, quam fuerat *prior reſponſio* jam pridem deperdita, quam juſſu Magiſtri officiorum ſcripſiſſe ſe intra ſeptem dierum ſpatium, & tria millia verſuum exceſſiſſe teſtatur. Libri illi duodecim, ex Codice quo uſus fuerat Baronius, prodierunt Pariſiis 1629. 8. cum Sirmondi notis, addito ejuſdem Facundi jam exulis libro *contra Mocianum* ſive Mucianum Scholaſticum, in quo nec Vigilio parcit, (qui retractata ſententia & recepto in communionem Menna Conſtitutum

tum

(*a*) Decantatiſſima in rebus illorum temporum *tria Capitula* ſunt: 1. Epiſtola *Ibæ* Edeſſeni ad Marim Perſam. 2. *Theodorus Mopſveſtenus* ejuſque doctrina. 3. *Theodoreti* libri contra Cyrillum Alex. Inprimis pro Theodoro Mopſveſteno acriter decertat Facundus, cujus Facundi opus *grande & eximium eleganti ſtylo ſcriptum & magnis veterum auctoritatibus inſtructum* vocat Trithemius cap. 208

tum ſive Judicatum (*a*) contra tria capitula An. 553. promulgaverat) Mucianum vero acriter reprehendit, qui Africanis vertit vitio quod ſe a Vigilio ob illud Judicatum ſegregaſſent. Recuſo Sirmondi Facundo, curante Philippo Priorio cum libris Optati contra Donatiſtas, Pariſiis 1675. fol. & in Tomo ſecundo Sirmondi Operum junctim vulgatorum Pariſiis 1696. & Venetiis 1721. fol. pag. 843. ſubjicitur etiam *Epiſtola fidei Catholicæ* in defenſione trium capitulorum damnatorum ab Acephalis, quam ediderat Dacherius (*b*) Tomo III. ſpicilegii pag. 106. (editionis novæ Tomo 3. pag. 307.) Hæc Epiſtola omiſſa in Tomo decimo Bibliothecæ Patrum Lugdunenſis A. 1677. in quo Facundus cum Sirmondi notis legitur. Interciderunt autem *duo libelli de duabus Naturis Jeſu Chriſti* ad Juſtinianum, in quibus *caute nimis luculenterque* argumentum illud tractaſſe Facundum, *venerabilem Epiſcopum*, *hæreticorum penetrabili ſubtilitate deſtructorem*, judicat Caſſiodorus in Pſalm. 138. pag. 473. Nam ſignificaſſe eum tantum primora libri primi duo capita, eorum quos Facundi habemus, ægre accredam Oudino T. 1. p. 1428. Facilius venio in eam ſententiam, Volumen in Bibliotheca Dominicanorum Bononienſi, in quo Ambroſius Camaldulenſis geſta Conciliorum Veterum pulcherrime deſcripta reperit, & inprimis Chalcedonenſis Synodi per actiones diſtincta, pulcherrimis & antiquiſſimis litteris; & libros Facundi *de* ipſius *Concilii Chalcedonenſis geſtis*, *contra detrahentes*, nihil aliud quam libros XII. Facundi editos, quos Honorius III. 13. *de profeſſione Catholicæ Eccleſiæ* appellat, continuiſſe. Hunc Codicem invenire ſe potuiſſe negat Clariſſimus Mabillonius p. 202. Itineris Italici. Harduini parum credibilem ſententiam, qui Facundum & qui ejus cum honore meminerunt Caſſiodorum, Victorem Tunnonenſem ſcriptorem Chronici, atque Iſidorum Hiſpalenſem de ſcriptoribus Eccleſiaſticis; præterea Liberatum quoque & Marium Mercatorem a neſcio quo ſcriptore Gallo multa poſt ſæcula confictos ac ſuppoſitos fuiſſe exiſtimavit, confutat Ludovicus Ellies du Pin præfatione ad Bibliothecam Eccleſiaſticam ſexti a nato Chriſto ſæculi. Plurima docere Facundum quæ uſui Theologis futura ſunt, recte judicat Sirmondus Tomo quarto Operum pag. 657.

Hugo Falcandus Siculus circa Annum 1190. tradidit *hiſtoriam de rebus geſtis in Siciliæ regno* præcipue ab Anno Chriſti 1154. ad 1169. & de calamitatibus ſub Wilhelmo I. & II. Regibus, ad Petrum, Panormitanæ Eccleſiæ Theſaurarium. Prodiit vulgata primum a Gervaſio Tornacæo, ſive Tornacenſi, Canonico Sveſſionenſi, ex Bibliotheca Matthæi Langogæi, Sveſſionenſis Epiſcopi, Pariſ. 1550. in 4. Deinde emendatior Francofurti apud Wechelos inter rerum Sicularum ſcriptores 1579. fol. p. 247. tum in Tomo primo Bibliothecæ hiſtoricæ regni Siciliæ, quæ curante Johanne Baptiſta Caruſio prodiit Panormi 1720. fol. nec non in Clariſſimi Muratorii ſcriptoribus rerum Italiæ, Tomo ſeptimo, Mediolani 1725. fol. pag. 247. ac denique in theſauro antiquitatum Siciliæ Burmanniano, parte quinta. Auctorem hujus hiſtoriæ *Guiſcardam* vocat Thomas Fazellus, qui veteri Codice uſum ſe teſtatur in extremo capite quarto libri ſeptimi decadis poſterioris pag. 463. additque ſub nomine Hugonis Falcandi (non Johannis, ut apud Voſſium p. 781. excuſum eſt) dum pararet ipſe libros ſuos de rebus Siculis edere, Lutetiæ impreſſum. Prima Fazelli editio lucem vidit Panormi An. 1558. fol. Antoninum vero Mongitorem miror, ſcriptorem diligentiſſimum, quem & de Guiſcarda & de Falcando incaſſum conſului.

Nicolaus Langmann de Falckenſtein, ſive

(*a*) Extat apud Baronium ad Annum 553. num. 50.

(*b*) Vide B. Ittigium de Bibliothecis Patrum pag. 174.

ſive *Valckenſtein*, Cæſareus Capellanus & Legatus, ſcriptor *hiſtoriæ deſponſationis & Coronationis Imperatoris Friderici tertii & ejus Auguſtæ Dominæ Leonoræ, filiæ Eduardi Portugalliæ Regis*, MS. Latine in Bibliotheca Cæſarea, teſte Lambecio Tomo 2. pag. 971. ſeq. Hunc libellum Germanice editum Auguſtæ A. 1503. profitetur ſe habuiſſe Freherus, ex quo Latinam verſionem ſive concinnavit ipſe ſive publicavit Tomo 2. ſcriptorum rerum Germanicarum p. 55. 80. auctoremque ſcripti vocat Nicolaum, Epiſcopum Ypponenſem, cum tamen Nicolaus Ypponenſis ſe teſtetur diverſum a Nicolao Falckenſteinio, cujus ſcriptum Germanice edidit & Maximiliano I. Imperatori, Friderici III. & Eleonoræ filio, dedicavit, ut Clariſſimo Struvio jam obſervatum.

Falco Beneventanus, Scriba S. Palatii Innocentii II. Papæ, & Judex Beneventanus, *de rebus ætate ſua geſtis* ab Anno Chriſti 1102. ad 1140. exſtant in Antonii Caraccioli quatuor antiquis Chronologis, qui ſunt Herempertus, Lupus Protoſpatharius, Anonymus, & Falco, Neapoli 1626. 4. nec non Camilli Peregrini in hiſtoria Principum Longobardorum recenſita & carptim illuſtrata, ibid. 1643. 4. in Joannis Baptiſtæ Caruſii Bibliotheca hiſtorica Siciliæ Tom. 1. Panormi 1720. fol. in laudatiſſimi Muratorii Tomo ſecundo & quinto Corporis Mediolanenſis ſcriptorum de rebus Italiæ pag. 82. cum appendicibus hiſtoricis, & in theſauro antiquitatum Italiæ Burmanniano Tomo IX. Novam quoque editionem promiſit Antonius de Amico, Meſſanenſis, in rerum Sicularum ſcriptoribus, ex Codice MS. D. Annibalis Maſcambruni, Beneventani, poſtea Epiſcopi Stabienſis. Vide Pagium ad Annum Chriſti 1113. num. 1. ſeq. & 1140. n. 13. & Miræum in auctario de S. E. p. 56. qui Falconem res Beneventanas præſertim ita accurate ait deſcripſiſſe, *ut qui eas legit, non legere, ſed præſens intereſſe videatur*.

Omitto *Benedictum de Falco*, qui Civis Neapolitanus, *Antiquitates Neapolis atque amœniſſimi ejus agri* non Latine ſcripſit, ſed Italice, ſæpius recuſas poſt primam editionem Neapolitanam 1539. 8. 1568. 1580. 1589. 8. donec denique vertit Latine V. C. Sigebertus Havercamp, ex Italica editione emendatiore ſexta Neapolitana 1679. 4. exhibuitque in limine Tomi noni Theſauri Antiquitatum Italiæ Burmanniani.

Falco Monachus, auctor *Chronici Trenorchienſis*, quod Petrus Franciſcus Chiffletius vulgavit in hiſtoria Monaſterii Tornutienſis, ſive Trenorchienſis, Divione 1664. 4.

Falconia Proba Centonem *de fabrica Mundi & Evangeliis*, Virgilianis cooptatum verſiculis compoſuit. Hanc *Centonum Virgilianorum* Poetriam, Gentilium carmina ad obſequium Fidei retorquentem, *Falconiam Probam*, civem Hortanam, non *Faltoniam* appellandam eſſe, & nec cum *Anicia Faltonia Proba*, trium Conſulum matre, (de qua Baltellus (*a*) in diſſertatione de ſarcophago marmoreo Probi Anicii & Probæ Faltoniæ in templo Vaticano, Romæ 1705. 8. nec cum *Valeria Proba*, uxore Adelfii ProCoſ. (*b*) quicquam habere commune docet Vir eruditiſſimus Juſtus Fontanini libro 2. de Antiquitatibus Hortæ Coloniæ, cap. 1. ſeq. (*c*) Romæ 1708. 4. & Tomo VIII. theſauri ſcriptorum Italiæ parte 3. oppugnans virum itidem præſtantiſſimum *Tho-*

(*a*) Memoires de Trevoux A. 1708. pag. 876. De Anicio Probo præfecto Prætorio ſub Valentiniano, Probaque uxore Jacobus Gronovius Tomo tertio theſauri Antiquitatum Græcarum ꝛꝛꝛ Probæ Probique tumulus in Ferreti Muſis lapidariis lil. 45. pag. 215. & in Pauli Aringhi Roma ſubterranea ll. 10. pag. 181.

(*b*) Confer Ephemerides Eruditorum Pariſ. A. 1694. pag. 249. ſeq. & Pagium ac Samuelem Baſnagium ad Annum Chriſti 395. Notas ad Auguſtinum Tomo 2. editionis Amſtelod. pag. 289. Pagium etiam ad Annum 438. num. 7.

(*c*) Acta Eruditorum An. 1709. pag. 6. Memoires de Trevoux A. 1708. pag. 1904. Giornale de' letterati d' Italia Tom. XXIV. pag. 140. ſeq.

Digitized by Google

Thomam de Simeonibus, qui in diſſertatione de duabus Probis, (*a*) in cujus calce cento ipſe exhibetur, Bononiæ 1692. 4. Valeriam Faltoniam Probam Adelfii (*b*) uxorem centones illos compoſuiſſe contendit. Scripti ſunt poſt Annum Chriſti 393. ad Honorium cum jam Auguſtus atque Imperator eſſet:

Hæc relegas ſerveſque diu, tradaſque minori
Arcadio; hæc legat ille tuo generi, hæc tua ſemper
Accipiat, doceatque ſuos Auguſta propago.

Poſt Venetam editionem (*c*) 1472. fol. & Romanam A. 1481. 4. in Bibliotheca Barberina obviam, *Johannis Philippi de Lignamine*, Equitis Siculi, quam pro prima habet V. C. Juſtus Fontaninus: prodiere Antvverpiæ, ſive in oppido Mercuriali Antvverpienſi per Gerhardum Leonis 1489. quam editionem evolvit Henricus Stephanus: & Brixiæ 1496. 8. Deinde ab Aldo una cum Sulpicio Severo, Homerocentonibus, quos Probæ imitatione deinde compoſuit Eudocia Auguſta, Juvenco, &c. Venetiis 1501. 4. a qua ἐκδόσει plurimum differt altera itidem in quarto circa idem ut videtur tempus ſine loci & anni notatione vulgata. Præterea prodierunt Daventriæ 1505. 4. Pariſiis 1509. 4. apud Johannem Petitum, & Lugduni 1516. 8. cum Mantuano & aliis, per *Stephanum de Baſignana Gorgonum*, Carmelitam Doctorem Theologum, *Probæ Centonæ vatis clariſſimæ a Divo Hieronymo comprobatæ de Fidei noſtræ myſteriis e Maronis Carminibus excerptum opuſculum*. Et Oppenheimii Anno 1517. Francofurti 1541. 8. curante *Petro Brubachio*, una cum Homerocentonibus & Nonno. Tum Pariſiis apud Franciſcum Stephanum An. 1543. 8. & apud *Henricum Stephanum* (*d*) 1578. 12. cum Homerocentonibus (*e*) Eudociæ & Nonni paraphraſi Evangelii Johannis. Præterea curante *Julio Roſcio* Romæ 1588. 12. qui ex Codicibus Vaticanis & Hortano caſtigavit, præfationemque Probæ reſtituit, quam Sedulio alii perperam tribuere: commentarios etiam pollicitus, ſed qui lucem nunquam viderunt. Exſtat & cum Capiluporum & *Henrici Meibomii* aliorumque Virgiliocentonibus, curante eodem Meibomio, Helmſtadii 1597. 4. Omitto editiones alias ut Colonienſem 1601. 8. & quæ in Bibliothecis Patrum occurrunt. Sed præ cæteris laudandum ſtudium *Joannis Henrici Kromayeri*, qui centones hos notis & indice ornatos vulgavit Halæ 1719. 8. ſignatis accurate ad ſingulos verſus verſibus Virgilii, quibus centones illi conſtant. Novam editionem expectare nuper a ſe

juſſit

(*a*) Giornale de' letterati di Modena An. 1692. pag. 247.

(*b*) Ita certe Iſidorus Hiſpalenſis de ſcriptoribus Eccleſiaſticis cap. 5. *Proba uxor Adelfii ProCoſ. fœmina, inter viros Eccleſiaſticos idcirco poſita ſola, pro eo quod in laude Chriſti verſata eſt, componens centonem de Chriſto, Virgilianis coaptatum verſiculis. Cujus quidem non miramur ſtudium, ſed laudamus ingenium. Quod tamen opuſculum legitur inter Apocryphas ſcripturas inſertum.* Gelaſ. diſt. 15. cap. 3. *Centimetrum de Chriſto Virgilianis compaginatum verſibus, Apocryphum.* His adde quod ad calcem Codicis MSti Centonum, ſæculo X. exarati, qui exſtat in Bibliotheca Monaſterii S. Benedicti Padolironenſis non procul a Mutina, hæc leguntur teſte Bernardo de Montfaucon Diarii Italici pag 36. *Proba uxor Adelphi, mater Olibrii & Aliepii* (Alypii) *cum Conſtantii* (Conſtantini) *bellum adverſus Magnentium conſcripſiſſet, conſcripſit & hunc librum.* Uxorem Adelfii vocat etiam Iſidorus Hiſp. libro 1. Originum cap. 28. & ex eo Vincentius Bellovacenſis libro 3. ſpeculi doctrinalis cap. CXI. qui Virgiliocentonum etiam meminit lib. 1. cap. 32. ex Hieronymo ad Paulinum. Pluribus quoque eam celebrat Johannes Boccacius libro de claris mulieribus.

(*c*) Illius primæ editionis titulus ita refertur a C. V. Michaele Maittaire in Annalibus Typograph. pag. 98. *Auſonii Peonii Poetæ diſertiſſimi Epigrammaton libri:* Probæ Centonæ clariſſimæ fœminæ excerptum e Maronis Carminibus ad teſtimonium Veteris Novique Teſtamenti: *Ovidii Conſolatio ad Liviam: Calphurnii Bucolicum carmen: Publ. Greg. Tiferni hymni & alia Poemata*, Venetiis 1472. fol.

(*d*) Caſpar Barthius ad Claudianum pag. 47. ubi de Proba Falconia: *Teritur manibus editio Henrici Stephani, qui non æque bene ac de aliis de hoc libello meritus eſt: illud vero facinus commiſit illaudabile, quod notas librorum Virgilianorum marginibus depulit, unde ſedes argute traductorum in Centones verſuum & hemiſtichiorum, memoria eximuntur.* Adde ejus Adverſaria XV. 15.

(*e*) De Homerocentonibus Patricii, Eudociæ, Pelagii dixi libro 2. Bibliothecæ Græcæ cap. 7. §. 4.

Digitized by Google

juſſit in Ephemeridibus litterariis Germanice editis Lipſiæ An. 1710. pag. 1010. atque iterato in novis litterariis A. 1719. p. 33. præclarus Vir *Johannes Gottlieb Krauſe*. In *Laurentii Legati*, Cremonenſis, primitiis muſei poetriarum, editis Bononiæ 1668. 4. de Ælia Eudoxia Auguſta, de Proba Valeria Falconia, & de Sulpicia, earundemque vita, carminibus & opuſculis diſſeritur, conſultis etiam Inſcriptionibus antiquis. MStos quoſdam Codices Oxoniæ, Lugduni Batavorum & Londini obvios notat Oudinus Tomo 1. pag. 900. ſeq. Jampridem Probæ centones una cum Tancredo Philippi Beroaldi, Gallice convertit Richardus le Blanc Pariſiis 1553. apud Robertum Meſſalinum, teſte Crucimanio pag. 440. Bibliothecæ Gallicæ.

Falcuinus ſcriptor (*a*) vitæ *S. Pharonis*, ſive *Faronis*, Epiſcopi Meldenſis poſt ſæculi ſeptimi medium, (*b*) ex qua fragmenta in Andreæ du Cheſne Tomo 1. ſcriptorum de rebus Francorum pag. 567. 571. Vide & Surium ad 28. Octobris.

Farfenſis Cœnobii, in Ducatu Spoletano *Chronicon* auctore *Gregorio* Monacho & Chartophylace, ab Anno Chriſti 681. ad 1104. exſtat in theſauro Italiæ laudatiſſimi Muratorii Tomo 2. parte 2. pag. 287. Excerpta Chronici Monaſterii *Acutiani* ſive Farfenſis, apud Andream du Cheſne Tomo 3. pag. 650. 671. * Hiſtoriam literariam Cœnobii hujus non ſatis accurate tradenti Fabricio ſubveniendum hic mea opera cenſui. Gregorius Monachus, & Chartophylax non Farfenſe tantummodo chronicon elaboravit, ſed & ante illud alia duo volumina confecit, quibus chartas omnes Archivi Farfenſis complexus eſt. Duobus hiſce tertium aliud adjecit Joannes Grammaticus, ejuſdem Cœnobii, ejuſdemque ætatis Monachus. Porro collectionem illam Gregorii uſque ſaltem ad annum 1100. continuavit Todinus ſive Theodinus ejus conſanguineus. Ex his omnibus voluminibus prodiit, authore Muratorio, Farfenſe illud Chronicon, de quo Fabricius. Idem pariter Muratorius in tom. V. Antiquitat. Medii Ævi pag. 687. &c. dedit *catalogum nonnullarum chartarum* collectionis illius, quam Joannes Grammaticus compegit. Incipit a chartis anni 691. & cum chartis anni 817. abſolvitur; quæ ſane chartæ modo ſuperſunt, cum reliquæ intercciderint.

Denique Muratorius in Præfatione ad chronicon Farfenſe teſtatur incidiſſe ſe olim in Opuſculum MS. *de deſtructione Monaſterii Farfenſis editum a Venerabili P. Hugone Abbate ejuſdem Monaſterii*. Hugo iſte anno 997. cœpit.

Faricus Monachus Abindonenſis Ordinis S. Benedicti, quem Baleus XIII. 18. ait ex Tuſcia, ſive Hetruria in Angliam veniſſe & præter *Epiſtolas* circa Annum 1110. ſcripſiſſe *vitam Aldhelmi* Epiſcopi. Poſſevino hic vitioſe, ut opinor *Fabricius* Tuſcus appellatur. Aldhelmus iſte Abbas fuit & Epiſcopus, de quo An. 709. defuncto ſupra Tomo 1.

Hugo Abbas, dictus Farſitus ſcripſit miracula *multa* B. Virginis, *quæ faciebat in Eccleſia ejuſdem glorioſæ Virginis Sveſſionenſis*. Hæc de eo Henricus Gandavenſis cap. 36. Videtur ille eſſe Hugo Abbas Cluniacenſis, cujus obitum Sigebertus Gemblacenſis in Chronico refert ad A. C. 1109.

Faſciculus temporum, omnia antiquorum Chronica ſuccincte complecti ſe profeſſus ab Orbe condito uſque ad Annum Chriſti 1474. prodiit Spiræ 1477. Argent. 1488. fol. Pariſ. cum additt. apud Johannem Petitum 1512. 4. & cum *Joh. Linturii* appendice ab A.1475.ad 1514.in Piſtorii ſcriptoribus rerum Germanicarum Tomo ſecundo. Etiam Germanice verſum exſtare teſtatur Arnoldus Boſtius de viris illuſtribus Carthuſ.

(*a*) Sammarthani Tom. 3. Galliæ Chriſtianæ pag. 695.

(*b*) Voſſius pag. 703. ex Hieronymi Rubei hiſt. Ravennat. lib. 2.

thuſ. Ordinis cap. ult. Auctor faſciculi hujus *Wernerus* (*a*) *Roelovinck* Carthuſienſis, domus S. Barbaræ Colonienſis de quo infra ſuo loco. * Neque hic a Fabricio, neque in Tom. VI. V. *Wernerus* indicatur editio Veneta in fol. anni 1481. & alia 1484. per Erhardum Retedolt Auguſtenſem. Additamentum hæc præfert ab an. 1474. ad annum 1481. Viri illi doctiſſimi, qui commentarios de MSS. Codicibus Bibliothecæ Univerſitatis Taurinenſis ſcripſerunt tom. II. Cod. 555. ignoraſſe videntur, operis hujus crebras adeo impreſſiones: alioqui ab integra præfatione repetenda abſtinuiſſent. Nec feliciori conjectura ducuntur rati Codicem ſuum MS. ejuſdem ſcriptoris autographum habendum eſſe; neque enim ullam opinionis ſuæ idoneam rationem præferunt.

Faſti Conſulares Cuſpiniani, ſive *ignoti auctoris opuſculum, ubi nomina Conſulum traduntur*, ad quod paſſim provocat *Johannes Cuſpinianus* in Commentario ad faſtos Conſulares Caſſiodori, edito Baſileæ 1553. fol. illud integrum videre deſiderabat Ægidius Bucherius ad Victorii Canonem Paſchalem pag. 246. Vulgavit illud tandem, Codicis MSti Bibliothecæ Cæſareæ apographum a Magliabechio nactus, *Henricus Noriſius* Florentiæ 1690. 4. recuſum cum libro de anno & epocha Syromacedonum Lipſiæ 1696. 4. & Tomo ſecundo Operum laudatiſſimi Noriſii, Veronæ 1729. fol. Recudi etiam curavit Grævius Tom. XI. theſauri antiquitatum Romanarum pag. 232. Deſinunt hi faſti in Anno Chriſti 354. Apud *Bucherium* pag. 247. exſtant faſti ſimiles ab Anno 205. ad 553. quos itidem exhibet Grævius pag. 384. una cum *Idatianis* pag. 247. deſinentibus in An. Chriſti 468. De his infra in *Idatio*. * Faſti illi, quorum primum nomen ex Cuſpiniano audiri in mundo cœpit, in lucem publicam per hos dies iterum vulgati ſunt ab Eccardo in corpore Hiſtor. Tom. I. pag. 1. ad MS. Codicem Vindobonenſem iterum recenſiti, & cum additamento ex eodem Codice ab anno 354. uſque ad annum 407. nempe ad Theodoſium II. & Honorium.

Faſtidioſi Ariani Epiſcopi *ſermo* contra Homouſianos & Donatiſtas, qui incipit: *Dicimus, prudentiſſimi Fratres*, ſubjicitur Epiſtolæ nonæ Fulgentii Ruſpenſis, cujus temporibus vixit ſub ſæculi ſexti initia. Vide Fulgentii Opera edita Pariſiis 1684. 4. pag. 210. & pag. 340. ubi *Fulgentii* liber contra ſermonem Faſtidioſi Ariani ſcriptus ad Victorem.

Faſtidius apud Gennadium cap. 56. in MSto Corbejenſi, tantum ſimpliciter *Britto* (*b*) appellatur, in aliis autem & apud Honorium II. 55. Trithemium cap. 129. ac Lelandum cap. 21. & in Veronenſi Codice, quem emendatiorem Corbejenſi laudat Noriſius Tomo IV. Operum pag. 884. *Brittannorum Epiſcopus*. Archiepiſcopum tamen Londinenſem, quod vult pag. 86. Pitſeus ad Annum Chriſti 420. neutiquam fuiſſe, probat Uſſerius Antiquitatum Britannicarum pag. 171. ſeq. Eodem Gennadio teſte Faſtidius ſcripſit ad Fatalem, *de vita Chriſtiana* librum unum, & alium *de viduitate ſervanda*, ex quibus librum priorem *de vita Chriſtiana* ſupereſſe credunt viri docti, eundemque qui ſine nomine auctoris ſæpius editus eſt inter S. Auguſtini Opera (*c*) ſcriptus ad Viduam quam *dilectiſſimam ſororem* auctor appellat, & cujus nomen itidem nullum additur. Incipit: *Ut ego peccator*. Huic libro, Faſtidii nomen inſcriptum reperit Lucas Holſtenius in veteri Codice Caſſinenſi, itaque auctori ſuo reſtitutum edidit Romæ 1663. 8. Quoniam vero Pelagianiſmi (*d*) in eo ve-

Tom. II. T

(*a*) non *VValterus*, ut apud Poſſevinum legitur.

(*b*) *Faſtidius Priſcus* Baleo fortaſſe Centur. I. c. 41. atque inde Pitſeo, pro Faſtidio Brittone.

(*c*) Tomo ſexto editionis novæ Benedictinorum, Amſtelodami recuſæ pag. 663. 672.

(*d*) Vide Noriſium hiſt. Pelag. lib. 1. cap. 19. Benedictinorum admonitionem libello illi præmiſſam, & Tillemontium Tomo XV. Memoriarum pag. 17. Oudinum Tomo 1. pag. 1001.

veſtigia inſignita exſtant, ideo Pagius ad Annum 420. num. 29. negat hunc eſſe librum, de quo Gennadius, *ſanam & Deo dignam doctrinam* in eo celebrans. Ac verba ipſa hujus ſcripti ex libro *Pelagii* ad viduam refert Auguſtinus libro de geſtis Pelagii cap. 6. Ex uno Faſtidii libros duos feciſſe Gennadium, non crediderim: quanquam in extremo libri de vita Chriſtiana paucis etiam, qualis vidua debeat eſſe perſtringitur. Illud longe magis credibile, quod Baleus & Pitſeus ex Gennadii verbis quatuor nobis Faſtidii libros procuderunt: 1. *de fide & vita Chriſtiana*. 2. *de doctrina Spiritus*, ſive, ut Pitſeus: *de doctrina Deo digna & ſpirituali*. 3. *de viduitate ſervanda ſana*. & 4. *librum admonitionum piarum*. Neque quiſquam oculis uſurpavit *Chronicon Scotorum*, quod compoſitum a Faſtidio ait Thomas Dempſterus hiſtoriæ Scoticæ lib. VI. num. 536. cui in rebus gentis ſuæ multa comminiſcenti condonandum hoc eſſe monet præſtantiſſimus Caveus.

Faſtredus Abbas Clarævallenſis, cujus *Epiſtola* ad Omnibonum, Veronenſem Epiſcopum, de Concilio Toloſano Anni 1162. in quo Alexander III. rejecto Victore, Pontifex agnoſcitur: & de Synodo Papienſi pro Victore III. Antipapa: exſtat in Tomis Conciliorum, ut Harduinianæ editionis Tomo VI. parte 2. pag. 1585. & in Tomo tertio Bibliothecæ Patrum Ciſtercienſium Bertrandi Tiſſierii. Vide Pagium ad Annum 1159. num. 10. A. 1160. num. 1. & A. 1161. num. 9. ſeq.

Fatius de Ubertis, ſupra, *Facius*.

Remus Favinus in Codice Abbatiæ Morbacenſis (*a*) atque in editionibus quibuſdam, ut Lipſienſi Æolici A. 1494. (*b*) auctor perhibetur Carminis ſæpiſſime editi de ponderibus & menſuris, quod alii Codices ad *Priſcianum*, alii ad *Q. Rhemnium Fannium Palæmonem*, Plinio Majori ac Svetonio laudatum Grammaticum referunt, de quibus dixi in Bibliotheca Latina. Incipit: *Pondera Pæoniis veterum memorata libellis*.

Fauſtinus, Presbyter Luciferianus, teſte Gennadio cap. XVI. ſcripſit *ad Flacillam*, (*c*) primam Theodoſii Magni conjugem, quæ An. 385. obiit, libros ſeptem *adverſum Arianos, & Macedonianos*, ſive librum in ſeptem capita diviſum, qui in Codicibus quibuſdam exſtat (*d*) & plus ſimplici vice prodiit in Bibliothecis Patrum Tomo VIII. Pariſ. 1575. & Tomo IV. An. 1589. ſub titulo *Gregorii* Bætici Hiſpanienſis, Epiſcopi Eliberitani, cum Epiſtola ad Flaccillam, priore parte manca, qualis etiam exſtat in editione operum Fauſtini Oxonienſi 1678. 8. pag. 65. Sed Epiſtola integra præfigitur eidem libro ſub *Fauſtini* vulgato nomine in Orthodoxographis utriſque Baſil. 1555. & 1569. fol. & in Bibliothecis Patrum Pariſ. 1575. Tomo V. & An. 1589. 1624. 1644. Tomo IV. & Colon. 1618. Tomo IV. & Lugd. Tomo V. pag. 637. Scripſit etiam eodem Gennadio teſte Fauſtinus *libellum precum* ad Imperatores Valentinum, Theodoſium & Arcadium circa Annum Chriſti 384. pro defenſione ſuorum (Luciferianorum) quem cum *Marcellino* quodam *Presbytero* eis obtulit. Hunc libellum, multa quæ alibi incaſſum quæras, nos docentem primus edidit Jacobus Sirmondus Pariſiis 1650. 8. recuſum in

ejus

(*a*) Voyage litteraire de deux Religieux Benedictins Tom. 1. parte 2. pag. 139.

(*b*) Polycarpus Leyſerus pag. 1057. hiſt. poetarum medii ævi.

(*c*) Ita recte Gennadius, ut oſtendit Paſchaſius Queſnellus diſſertatione XIV. ad Leonem M. etſi in editionibus Fauſtini & Codicibus quibuſdam pro Flacilla, *Gallæ Placidiæ* nomen legitur, quo appellatam eſſe conſtat uxorem Theodoſii Magni ſecundam. In numis prior conjux vocatur *Ælia Flacilla*. Vide Mediobarbum pag. 519. editionis novæ.

(*d*) Vide Montfauconi Diarium Italicum pag. 85. Sed Fauſtino rectius vindicatur hoc ſcriptum: nam *Gregorii* Bætici liber *de Fide* memoratus Hieronymo cap. 105. de S. E. eſt potius alter, qui inter S. Ambroſii ſcripta legitur *Gregorii de Fide Orthodoxa contra Arianos*, etiam Tomo 1. Operum Gregorii Naz. pag. 727. Vide Bibliothecam Græcam Tomo 7. pag. 521. ſeq. Tillemontium Tomo VII. Memoriarum pag. 767. Tomo IX. pag. 727. & Tomo XVI. pag. 801.

Digitized by Google

ejus Operibus Tomo 2. pag. 229. & cum libro adverſus Arianos in Bibliotheca Patrum Lugdunenſi An. 1677. Tomo V. pag. 652. & cum notis partem ex Paſchaſii Queſnelli diſſertatione XIV. ad Leonem Magnum depromtis, Ozoniæ e Theatro Sheldon. 1678. 8. ſub titulo: *Fauſtini Presbyteri*, *Scriptoris ſeculi quarti*, *& fidei Orthodoxæ adverſus Arianos vindicis acerrimi opera*. In Codice Canonum & Conſtitutorum Eccleſiæ Romanæ, quem laudatus Queſnellus Tomo ſecundo Operum Leonis Magni edidit, capite XXXVII. exſtat *expoſitio Fidei Catholicæ* (*Marcellini* fortaſſe) *contra hæreſin Arianam*: & capite XXXVIII. Fauſtini Presbyteri *Fides miſſa Theodoſio Imperatori*: de quibus duobus ſcriptis idem Queſnellus diſſertatione XIV. pag. 378. Libello precum Sirmondus præmiſit *præfationem* de ſchiſmate Urſini & qui illud extinxit Damaſi, Epiſcopi Romani: ſed Tillemontius notat illam nihil cum libello precum habere commune. Vide T. VII. memoriarum pag. 766. ſeq. *Reſcriptum* autem *Theodoſii* Magni *ad Cynegium*, quod libello precum ſubjectum legitur, omnino Fauſtini & Marcellini petitioni concedit locum, quos *pleniſſimos fidei Sacerdotes* Imperator appellat, *qui communicantes Gregorio Hiſpanienſi & Heraclide Orientali*, *ſanctis ſane & laudabilibus Epiſcopis*, *optant in Fide Catholica ſine oppugnatione alicujus ac moleſtia vivere*. Alius Fauſtinus, de quo Symmachus lib. 1. Epiſt. 118. Et de aliis tribus Jacobus Gothofredus in proſopographia Codicis Theodoſiani. De Fauſtino Presbytero & Martyre Brixienſi, Acta Sanctorum 15. Februarii Tomo 1. pag. 805. ſeq.

Fauſtini Epiſcopi *Sermonem* contra ſuperſtitioſos quoſdam ritus *Calendis Januariis* (*a*) frequentatos, ex MS. Accincti Monaſterii eruit Petrus Franciſcus Chifletius, ediditque Bollandus in limine Actorum Sanctorum Januarii. Fragmentum ſermonis de *arca diluvii* edidit Dacherius Tomo 7. ſpicilegii pag. 118. (editionis novæ Tomo 1. pag. 215.) Ex S. Fauſtini Epiſcopi in *Dominica ante Quadrageſimam* fragmentum apud Æneam Pariſienſem libro contra Græcos cap. 176. id. pag. 140. ſeq. Homilia *de paſſione Domini*, quæ incipit: *Beneficia Dei noſtri*, apud Edmundum Martene Tomo V. Anecdotorum pag. 37. 40.

Fauſtinus Epiſcopus Lugdunenſis inter eos, qui ad Cornelium Epiſcopum Romanum miſerunt Epiſtolam Cypriani LVII. in edit. Oxon. (Pamel. & Baluz. LIV. Eraſmi lib. 1. Epiſt. 2.)

Fauſtini Buturini *Carmen de genere veſtimentorum* MS. in Bibliotheca Carmelitarum excalceatorum Claromontenſium in Arvernia, memorat Labbeus in Bibl. nova MSS. pag. 207.

Fauſtus S. Benedicti in monaſterio Caſſinenſi a ſeptimo ætatis anno diſcipulus, deinde S. Maurum ſecutus in Galliam, in Abbatia ad Ligerim Glannafolienſi cum illo annis amplius quadraginta exactis, poſt eundem An. 584. extinctum rediit Caſſinum ibique diem obiit circa Annum 620. Vide Leonem Oſtienſem Chronic. Caſſinenſ. lib. 1. cap. 3. Petrum Diaconum de illuſtribus Caſſinenſibus cap. 2. notaſque Johannis Baptiſtæ Mari, & Acta Sanctorum 15. Februarii Tomo 1. pag. 839. ſeq. Scripſit rogatu fratrum Caſſinenſium & præcipue Abbatis Theodori, *Vitam S. Mauri*, quam ipſe teſtatur ſe oſtendiſſe Papæ Bonifacio III. (A. C. 607.) Exſtat apud Surium XV. Januarii, & in Actis Sanctorum Tom. 1. Januar. pag. 1039. ſubjuncta pag. 1051. hiſtoriam translationis S. Mauri, ſcriptore *Odone* Abbate Cœnobii S. Mauri, ad Adelmodum Archidiaconum. Exhi-

T 2 bet

(*a*) In eaſdem ſuperſtitiones indignas Chriſtianis invehuntur Auguſtinus ſermone ſeptimo inter editos a Sirmondo & undeſexageſimo de diverſis. (editionis novæ 198. & 196. Tomo V.) Petrus Chryſologus ſermone 155. Maximus Taurinenſis ſermone decimo: atque e Græcis Aſterius homilia quarta, & Chryſoſtomus ſermone, qui incipit: [illegible] χορὸς Tom. 1. editionis Montfauconianæ p. 697.

bet etiam Mabillonius Tomo 1. Actorum SS. Benedictin. Pag. 274. Quæ contra fidem hujus Vitæ diſputata ſunt a Bailleto in novis vitis Sanctorum Gallice editis, & a Jacobo Baſnagio lib. XXI. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap. 4. Tom. 4. pag. 1261. ſeq. diſcutere inſtituit Theodoricus Ruinartus in libro edito Pariſ. 1702. 8. (*a*) *Apologie de la Miſſion de S. Maur, Apotre des Benedictins en France, avec une addition touchant S. Placide, premier Martyr de l' Ordre de S. Benedict.*

Fauſtus Presbyter, diſcipulus S. Severini, Abbatis Agaunenſis, defuncti An. 506. a ſuperiore Fauſto utique diſtinguendus, ſcripſit *Vitam* jam dicti *Severini*, quam in compendium redactam Surius XI. Februarii: interpolatam ab Anonymo veteri ſæculi IX. exhibent Acta Sanctorum Tomo 2. Februarii pag. 547. & Mabillonius Tomo 1. Actorum Sanctorum Benedictin. p. 568.

Fauſtus e Britannis Gallis (*b*) ſupra Ligerim Monachus, & poſt Maximum Abbas Lerinenſis & ab Anno 472. Epiſcopus itidem poſt Maximum Rejenſis, ſive Regenſis in Gallia (*Riez*) quem ultra Annum 493. vitam produxiſſe diſputat Tillemontius Tomo XVI. memoriarum pag. 433. qui diligentiſſime de hoc ſcriptore commentatur. Semipelagianorum principibus adſcribere non dubitant Voſſius lib. 1. cap. 8. & Norifius hiſtoriæ Pelagianæ lib. 2. cap. XI. & in diſſertatione de quinta Synodo pag. 114. ſeq. aliis Fauſtum defendentibus, ut faciunt Sirmondus hiſtoriæ Prædeſtinatianæ c. 8. Tom. 4. Operum pag. 420. ſeq. & Ruardus Tapperus apud Bælium: (*c*) vel certe reſipuiſſe ſtatuentibus, vide Sammarthani Galliam Chriſtianam Tomo tertio pag. 936. Etiam pro Sancto habentibus nonnullis, de quibus laudatus Tillemontius pag. 434. ſeq. Scripta Fauſti a Gennadio cap. 85. memorata hæc ſunt:

1. *Liber de Spiritu Sancto*, qui videtur intercidiſſe, niſi cum Oudino Tomo 1. pag. 1304. ſeq. & 1339. ſeq. velis affirmare Fauſti eſſe libros duos de Spiritu Sancto, qui a Gregorii Magni jam temporibus feruntur ſub nomine *Paſchaſii*, Diaconi Romani.

2. Opus *de Gratia Dei qua ſalvamur, & liberæ mentis arbitrio*, ſive ut ipſe Fauſtus, *de tenuitate liberi arbitrii*. Hi ſunt libri duo hoc de argumento, quos habemus, contra *Lucidum* ſcripti A. 475. ſuaſu Synodorum Arelatenſis & Lugdunenſis. Vide Sirmondum T. 2. Concilior. Galliæ p. 147. 152. Ludovicum Thomaſinum Tomo 1. ad Concilia, diſſ. XIII. pag. 435. ſeq. & Tillemontium Tomo XVI. pag. 425. In hoc opere *docet*, ut eſt apud Gennadium, *Gratiam Dei ſemper & invitare & juvare* (*d*) *voluntatem noſtram, & quicquid ipſa libertas arbitrii labore piæ mercedis acquiſierit, non eſſe proprium meritum, ſed Gratiæ donum*. Primus edidit Joannes Heroldus in Orthodoxographis, Baſileæ 1555. fol. recuſos in editione 1569. & in Bibliothecis Patrum univerſis & in noviſſima Lugdunenſi Tom. VIII. p. 525.

3. *Adverſus Arianos & Macedonianos* parvus libellus, & alius *adverſus eos, qui dicunt eſſe in creaturis aliquid incorporeum*. Hæc creditur eſſe Epiſtola ad neſcio quem *Reverendiſſimum Sacerdotem*, quam a parte anteriore integriorem primus vulgavit Henricus Caniſius, decimam ſextam earum quas edidit Tom. V. lectionum antiquarum (Tom. 1. editionis novæ Baſnagianæ pag. 362.) recuſam inde in Bibliothecis Patrum, ut Lugdunenſi Tom. VIII. pag. 548. Hujus Epiſtolæ prior pars contra Arianos diſputat (contra Macedonianos in illa ne *[illegible]*) Poſteriore parte Angelos & animas corporibus adſcribit. Hanc

(*a*) Nouvelles de la Republique des lettres A. 1702. Novembre pag. 595.
(*b*) Sirmondus ad Facundum Tomo 2. Operum pag. 826.
(*c*) Bælii Dictionaire in *Tapper*, nota F.

(*d*) Ita Codex Veronenſis. In editis: *& invitare, & prævedere & adjuvare*. Sane vero mirum erat *præcedentem Gratiam* commendatam vel a Gennadio vel a Fauſto, quam ut minus neceſſariam prætexitam a Semi-Pelagianis eſt notiſſimum.

Hanc tribus libris de anima confutavit *Claudianus* Mamertus, (*a*) quibus ſubjuncta etiam eſt a Caſp. Barthio pag. 214. & in Orthodoxographis atque Bibliothecis Patrum, ante Caniſium ſæpius edita. Confer Sirmondum ad Sidonis IV. 3. Tom. 1. pag. 931. & Tillemontium Tomo XVI. p. 419. 778.

4. *Epiſtola ad Gratum*, Diaconum Neſtorianum, quem *Græcum* alii vel *Gregorium* appellant. Edita a Petro Pithœo una cum aliis quibuſdam Fauſti ſcriptis in collectione veterum aliquot Galliæ Theologorum, Pariſiis 1586. 4. Biblioth. Patrum Tomo VIII. pag. 553. De Græco illo, ſive Grato vide Tillemonrium Tom. XVI. pag. 412. ſeq. infra, *Græcus*.

5. *De pœnitentia & timore Dei* ad *Felicem*, Præfectum & Patriciæ dignitatis Virum, Epiſtola in eadem Petri Pithœi ſylloge aliquot veterum Galliæ Theologorum, Pariſiis 1586. 4. & Tomo VIII. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſis pag. 552.

Præter hæc a Gennadio memorata exſtant

6. *Reſponſio ad objecta quædam de ratione Fidei Catholicæ*, in eadem Petri Pithœi ſylloge.

7. *De variis quæſtionibus* ad *Benedictum Paulinum*, diverſum a Paulino Nolano, jam defuncto An. 431. Fide Oudinum Tomo 1. pag. 1302. & Tillemontium Tomo XVI. pag. 416. Etiam hoc ſcriptum publici juris factum eſt a Petro Pithœo in laudata ſylloge, & recuſum Tomo VIII. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſis pag. 550.

8. *Sermones* varii inter eos, qui ſub *Eucherii* & *Euſebii* Emeſeni nomine feruntur, præſertim ille *de S. Maximi* deceſſoris ſui *laudibus*: vide Voſſium de hiſt. Lat. pag. 233. ſq. & Hiſt. Pelag. T. VI. Opp. p. 565. & *de vidua*, *quæ duo æra miſit in gazophylacium*, vide Labbeum Tomo 1. de S. E. pag. 316. Sermo ad *Monachos*, qui incipit: *Inſtruit nos atque hortatur*. Tomo VIII. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſis pag. 545. adde Oudinum Tomo 1. pag. 1310. ſeq. *Admonitio*, cujus initium: *Modo*, *fratres chariſſimi*, edita a Caniſio Tomo V. antiquarum Lectionum (editionis novæ Tomo 1. pag. 350.) & in Bibliotheca Patrum Tomo VIII. p. 547.

9. *Epiſtola* ad *Lucidum* Presbyterum Prædeſtinatianum, cum *Lucidi* retractatione, apud Baronium ad Annum 490. num. 18. ſeq. Caniſium Tom. V. (editionis novæ Tom. I. pag. 352. 354.) Sirmondum in Conciliis Galliæ Tomo I. pag. 150. & in Conciliorum Tomis, nec non Tom. VIII. Bibliothecæ Patrum pag. 524. Confer, ſi placet, Tillemontium Tom. XVI. memoriarum pag. 422.

10. Ad *Ruricium*, Epiſcopum Lemovicenſem, *Epiſtolæ V.* in Bibliotheca Patrum pag. 554. ſeq. ex eodem Caniſio.

11. *Profeſſio Fidei* ad *Leontium* Papam ſive Epiſcopum Arelatenſem, contra negantes cum Manichæis liberum arbitrium, & Fatum aſſerentes cum Gentilibus. id. p. 523.

12. *Sermones ſex* ad Monachos Lerinenſes, in Edmundi Martene nova collectione monumentorum veterum Tomo IX. pag. 142. 158. Pariſ. 1733. in fol. Ex ſermone alio *de revelatione corporis S. Stephani*, quem habuit ineditum Sirmondus, exordium affert notis ad ſermonem XXV. Auguſtini Tomo 1. Operum Sirmondi pag. 339. De illa revelatione ſupra pag. 124. ſeq. & Tom. 1. pag. 153.

Fauſtum Manichæum a Reienſi diſtincturus & hujus ſcripta ab Odone Abbate mitti ſibi expetens Lupus Ferrarienſis Epiſt. 112. *Fauſtum*, inquit, *dirigi poſtulavi*, *non quem refellit Auguſtinus*, *ſed quem notat in decretis* (*b*) *Gelaſius*. Fauſtus Manichæus ille patria Milevitanus fuit e Numidia, inter ſectæ ſuæ homines Epiſcopus magnæ aucto-

(*a*) Supra Tom. 1. pag. 384.

(*b*) Decretum idem memorat Epiſt. 128. *Opuſcula Fauſti Rienſis Galli apocrypha*.

Digitized by Google

ctoritatis, qui tamen cum A. 382. Carthagine conſuleretur ab Auguſtino, nato tum XXIX. annos, dubiis ejus ſatisfacere neutiquam potuit, unde ſtudium quo per annos ferme ipſos novem jam Manichæis adhæſerat, non parum refrixit. Vide Auguſtini Confeſſiones lib. V. cap. 6. & e recentioribus Tillemontium Tomo XIII. pag. 42. ſeq. Hujus Fauſti *Volumen*, quod poſt *Adimanti* ſcriptum *Semi-Chriſtianis*, quos vocat oppoſuit, ita libellis XXXIII. ſolide confutavit idem Auguſtinus, ut verba Fauſti ſemper ipſe præmittat, illiſque ſuam ſubjungat reſponſionem, utque adeo integrum, certe quoad ſummam rerum, Fauſti ſcriptum videatur conſervaſſe. Libro ſecundo quæſtionum in Heptateuchum, quæſtione in Exodum ſecunda *opus* ſuum *de vita Patriarcharum adverſus Fauſtum* Auguſtinus memorat, ſed recte a Tillemontio Tomo XIII. pag. 292. eſt notatum, intelligi librum XXII. illorum, quos contra Fauſtum habemus, ſæpius editos inter Auguſtini opera, atque obvios in Tomo octavo editionis noviſſimæ Benedictinorum, Pariſiis ſemel iterumque & Amſtelodami ac Venetiis prælis ſubjectæ.

Feliciarius Epiſcopus *Arelatenſis*, cujus opuſculum *admonitionum atque interpretationum* Locorum aliquot Sacræ Scripturæ difficilium, prodiiſſe Coloniæ 1531. 8. notat Daumius, cum *Honorii* Auguſtodunenſis Speculo Eccleſiæ, ſive ſermonibus de tempore & Sanctis. Vide Tomum XIII. Bibliothecæ Græcæ p. 805. Apud Sammarthanos tamen nullum Feliciarium Arelatenſem Epiſcopum invenio, ſed Felicem circa Annum 680. Tomo 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 43. Bene autem notavit Carolus le Cointe Tomo 1. Annalium Francorum pag. 612. typorum vitio Feliciarium pro *Cæſario* expreſſum a Colonienſibus fuiſſe.

Felinus Sandeus, ſive *Sandæus*, apud Voſſium typorum vitio *Sanderus*, Ferrarienſis, in patria & Piſis Jus Civile docuit, & ab Innocentio octavo præfectus Rotæ Romanæ circa Annum 1486. atque inde Hadrienſis ac denique A. 1499. Lucenſis Epiſcopus obiit An. 1503. Vide Ughellum Tom. 1. Italiæ ſacræ pag. 827. ſeq. Ejus *Epitome de Regibus Siciliæ & Apuliæ*, *nominatim de Alphonſo Arragonum Rege* ad Alexandrum VI. edita a Frehero cum Barthol. Facii dialogo, (de quo ſupra pag. 139.) Hanov. 1611. 4. & cum Freheri præfatione ac notis recuſa nuper in theſauro antiquitatum Siciliæ Burmanniano parte V. Nihil aliud eſt, ut notat Voſſius, quam centones ex Pandulpho Hoſtiario, Ottone Friſingenſi, Antonino, Pio ſecundo, Blondo, Poggio, Platina, Matthæo Palmerio, Bernhardo Juſtiniano, Leonhardo Aretino & Philippo Bergomate: quorum & nomina ſingulis excerptis ſubjungit. Ejuſdem Felini *de indulgentia plenaria* ſermo in illud: *hodie mecum eris in paradiſo*, Luc. XXIII. 43. in Oceano Juris, ſive tractatu tractatuum Tomo XIV. p. 157. Commentarius *in V. libros Decretalium*, Venetiis 1498. Lugduni 1519. 1549. 1587. Venetiis 1570. fol. cum additionibus A. Mocenigi, Philippi Simonet & Johannis a Gradibus. Varii ejuſdem tractatus ut: *Quomodo puniatur conatus*: *Quando litteræ Apoſtolicæ noceant Patronis Eccleſiarum*, aliique memorati in appendice Trithemii & apud Geſnerum, qui exſtant in ejus *Conſiliis*, Lugduni 1553. 1587. fol. Venetiis 1570. 1582. fol. Baſileæ &c.

* *Felinus Maria Sandeus* (ita enim appellatur in Codice quodam MS. Bibliothecæ ejuſdem) Ferrarienſis Patria, origine Lucenſis fuit, apud quos Sandea familia diu florens, modo jacet extincta. Natum anno 1444. inde colligo, quod in nota ipſius manu ſcripta ad oram codicis cujuſdam Bibliothecæ ſuæ anno 1466. ætatis egiſſe ſe ſecundum ſupra vigeſimum admoneat. In patria Urbe Canonici dignitatem obtinuit; Lucæ vero anno 1464. Rector Hoſpitalis S. Catharinæ renunciatus eſt, quod

Digitized by Google

quod ipſe in Codice Bibliothecæ ſuæ 143. teſtatur poſteris manu ſua reliquit. Juvenis adhuc anno ſcilicet 1466. ætatis 22. vel forte 21. Juris Canonici cathedram in Urbe patria obtinuit, tenuitque ſeptennio integro, donec anno 1474. Piſas accitus venit, ut jura legeret, quod ex ejus annotatione in Cod. 307. Bibliothecæ ejus diſcimus. Anno demum 1484. invitatus eſt Romam a Sixto IV. Pontifice, a quo ſponte ne rogato quidem Auditoris ſacri Palatii munere, ac dignitate ornatus eſt, quod ipſe Felinus totidem fere verbis ſcripſit in epiſtola ad Oliverium Cardinalem Neapolitanum, quam opuſculo ſuo *de Reſcriptis* præfixit. Id vero adnotaverim, ne fides habeatur Pancirolo lib. 3. cap. 42. qui commenta plura unica periodo complexus eſt, ſcribens Romam contendiſſe illum anno 1488. ut ſeceſſione illa ſua diſcrimen pugnæ literariæ, quæ ſibi committenda erat cum Decio celebri juriſconſulto declinaret. Non enim Romam venit niſi invitatus a Pontifice, nec ab alio pontifice, niſi Sixto IV. a quo inſperato Romani Palatii Auditor eſt declaratus. Anno 1495. teſte Ughellio Pennenſem, & Hadrienſem Epiſcopatum obtinuit; eodemque pariter anno coadjutor Sandonnino Lucenſi Epiſcopo acceſſit cum ſpe futuræ ſucceſſionis. Eumdem demum Epiſcopatum, quem poſt obitum Sandonnini quinque tantum menſibus retinere potuit deſerere coactus a Juliano Cardinali Roboreo, qui eamdem eccleſiam Lucenſem ab Alexandro VI. obtinuit adminiſtrandam; tandem pleno jure acquiſivit an. 1501. & ad obitum uſque retinuit. Obiit an. 1503. menſe Octobri, morienſque refertiſſimam pro privato homine Bibliothecam ſuam Capitulo Canonicorum majoris Eccleſiæ Lucenſis legavit, quas ſupremas voluntates ſuas executioni demandandas credidit ſingulari patrono ſuo Franciſco Piccolomineo S. R. E. Cardinali Pii II. Pontificis nepoti, eidem nempe, qui anno ipſo Felino emortuali in Pontificiam cathedram aſſumptus ſub Pii III. appellatione, eodem, quo dignitatem obtinuit anno, & fere dixerim menſe interiit. Extant in MS. Codice Archivi Canonicorum Lucenſium hujus jam Pontificis literæ ad Canonicos poſt obitum Felini data, quibus & Bibliothecam Felinianam committit, & quæ neceſſaria judicabat ejus conſervationi, injungit.

Vir fuit Sandeus Juris ſcientia clarus ſummis Pontificibus Innocentio præſertim VIII. & Alexandro VI. charus & in pretio, quibus in adminiſtratione rerum maximi momenti adſtitit, operamque præſtitit egregiam. Qui viri memoriam celebrarunt ævo illo fuerunt plures, quibus tamen palmam præripuit Michael Fernus (non Ferrus, ut male apud Ughellium) ſuperbo elogio apud eumdem Ughellium legendo virum commendans; ſed & de illo adhuc in vivis agente mira prædicavit idem Fernus in ſua ad eundem Felinum epiſtola ad calcem epitomes de Regibus Siciliæ ab eodem Felino ſcripta, eodemque curante Ferno excuſa, de qua infra.

Plura ſcripſit, quæ typis vulgata ſunt, plura etiam nondum edita in pluteis Bibliothecæ ejus ſervantur. Adhuc in vivis agens plura opuſcula ſua evulgavit, quæ dein poſt annos plures tranſiiſſe in conſiliorum volumen recte Fabricius monet. Priores tamen illorum, editiones indicabo. *Super proœmio Decretalium* opus anno 1487. abſolutum, editumque Ferrariæ, recuſis dein ibid. an. 1492. Exſtat editio ipſa in Bibliotheca Felini multis ad oram pagellæ adnotationibus ejus manu ſcriptis ornata. In eodem compactum volumine eſt compendioſum opus ſuper titulo *de Reſcriptis, & nonnullis aliis*, vulgatum vetuſtis typis ſine anno & loco. Direxit illud Felinus Oliverio Caraffa S. R. E. Cardinali Neapolitano, & Sabinenſi Epiſcopo, a quo epiſtolam retulit gratulationibus, & gratiarum actionibus refertiſſimam, quibus ipſe viciſſim no-

novis literis paria rependit. Utramque epiſtolam & Cardinalis ad ſe, & ſuam ad illum Felinus ſua manu in codice Bibliothecæ ſuæ deſcripſit; quæ ambæ cum breviores ſint, hic dantur.

Cariſſime, & Excellentiſſime vir amice noſter præcipue.

Exprimere non poſſumus, quanto nos gaudio, & voluptate affecerit commentarii veſtri munus, quo certe nihil gratius hoc tempore nobis contingere potuit; quippe qui nihil a doctiſſimo ingenio veſtro niſi egregium, & rarum provenire poſſe exiſtimemus. Videmur profecto a vobis phœnicem ex Arabia accepiſſe, & donum omnibus margaritis exornatum allaturum nobis, cum legerimus, ingentem voluptatem. Ob quod gratias vobis agimus immortales, & quantas poſſumus; daturi in poſterum operam, ne tanti muneris immemores videamur. Compaginavimus jam illud cum alio opere, ut faciendum ſuaſiſtis, & conveniens fuit, & utrumque nunc inter res nobis chariſſimas, & pretioſas tenemus. Non deſiſtimus merito tanto iterum gratias agere. Bene valete.

Romæ 24. *Aprilis* 1485.

Alia manu

Dominum Franciſcum Aretinum noſtrum noſtro nomine ſalutate.

Totus veſter O. Epiſcopus Sabinenſis Cardinalis Neapolitanus M. P.

A tergo literarum

Clariſs. ac Excellentiſs. Domino V. J. conſulto inſigni Amico noſtro chariſſimo.

Replicatio mea.

Reverendiſſime &c. Nunc vigilaſſe juvat, dulce eſt meminiſſe laborum. Quoniam ex humaniſſimis literis R. D. V. plane percepi, quam gratum eidem fuerit munuſculum a me tranſmiſſum. Cæterum dum eas mihi partes tribuit R. D. V. quæ in quocumque Juriſconſulto non mediocres eſſent, hoc efficit ejuſdem humanitas daturam ſe operam, ne muneris immemor videatur; ego vero ex nunc datam video operam, & quidem maximam, poſteaquam ejuſdem ſervitorum dilectorum numero adſcriptum me eſſe perſpicio. Id enim ad exiſtimabile mihi peculium exiſtimo. Bene valeat R. D. V.

De litis conteſtatione opuſculum ſine loci adſcriptione anno 1484. *Sermo de indulgentia. Quando literæ Apoſtolicæ noceant patronis Eccleſiarum. Additio ad opus principiatum Abbatis in Decretum.* Hæc ſimul opuſcula ſine loco & annis vetuſtis typis prodierunt.

Felini *repetitis Cap.* 1. & 2. *de ſponſalibus* Bononiæ 1498. *Commentarii de exceptionibus, præſcriptionibus, & ſententiis;* quibus accedit *tractatus, quando conatus puniatur*, Piſciæ 1489. Huic poſtremo tractatui in Codice Bibliothecæ Felinianæ adjunguntur ejus manu adnotationes ad oram pagellæ plures. *De commentariis ejus in* 5. *libros Decretalium* dictis hic a Fabricio addendum nihil ſuccurrit. *Epitome de Regno Siciliæ* diu ante prodiit, quam a Frehero vulgaretur; jam enim inde ab anno 1495. lucem viderat abſque adſcriptione loci, curante editionem hanc Michaele Ferno Mediolanenſi. In fine editionis hujus legitur editoris ad Felinum epiſtola excuſantis factum ſuum, quod ipſo inſcio opus vulgaverit. Claudit omnia epigramma Ferni ad Authorem, quod hic proferendum judico, cum editio illa rariſſima ſit, & paucis nota.

Ad D. meum D. Felinum Michael idem.

Quæque Solon, & quæ Cæſar ſanxere periti,
Et quæ Pontifices, jura, Feline, tenes
Quæ cecinit Clio totum, vel geſta per orbem,
Et quæ confinxit quiſque poeta, tenes.

Dic

Dic age, num una eſt, an plures? in corpore quæ te
In cunctis foveat condita dic anima?
Unus homo eſt, quæ tanta fuit concordia Divis,
Multorum ſpires unus ut ingenium?
Cur ego non video, ſupereſt quæ ſola laborum
Gloria cardineo connumerare choro.
Et quæ non deerit virtuti pulchra corona
Irradiet capiti denique fixa tuo?
Certe erit ut video; nam ſunt in culmine cœli
Fata, ego quæ vates certa futura cano.

In codice Bibliothecæ Felini extat idem opus fere totum manu ipſa authoris ſcriptum; collatumque illud a me cum edito Ferni ſatis fideliter expreſſum deprehendi, ſi tantummodo excipias raras quaſdam, & parvi momenti additiones ad oram pagellæ adſcriptas, quæ negligi tuto poſſunt.

Felini opera inedita hæc perquirens reperi in ejus Bibliotheca. In codice 223. MS. ſunt *diverſæ Juris Civilis, & Canonici concluſiones, & Lecturæ per Felinum publice diſputatæ, & expoſitæ cum oratione ab ipſo habita ad auditores*. In codice 224. ſunt *additiones Felini ad Tractatum Bartholomæi Bellincini de Heremitis, cæco, & Bannitis*. In codice 244. eſt *Conſilium ejuſdem, quod profeſſi Religioſi non poſſunt petere legitimam ante mortem naturalem*. In codice 232. ſunt *Adnotationes Felini ad Jus Civile, & Canonicum, quas tempore proximo pueritiæ ſuæ* ſcripſiſſe ſe ibidem manu ſua adnotavit. In codice 304. extant *Lectiones Juris Canonici habitæ vel dictatæ in gymnaſio Patavino* (ſic lego) *a Felino Sandeo, dum ibi legeret, vel ſtuderet*.

Ex aliis ejuſdem Bibliothecæ codicibus hæc ad Felini ſcriptiones ſpectant: *Relatio facta Alexandro VI. dum diceretur Gallos venire in Apuliam* ad illam ſcilicet pro ſuo ut obtendebant jure vindicandam. Suadet Pontifici Felinus, ut ſe dominum Feudi agnoſcat, nec alium patiatur arbitrum in ea lite judicanda.

Epiſtola Innocentii VIII. non publicata dictata per Felinum Sandeum propter petitionem Concilii factam a Ferdinando, & alia. Ferdinandus Aragonius Siciliæ Rex cenſum feudi Pontifici pendere detractaverat: offenſus Pontifex recepturum ſibi Siciliam minitatus eſt: Ferdinandus ad futurum Concilium, quod ſtatim poſtulabat cogi, provocavit. Hoc epiſtolæ argumentum.

Fundamenta Regis Ferdinandi excuſantis ſe cum Rege Franciæ, quare non teneatur ſolvere cenſum Eccleſiæ; & refutatio ejuſdem ſcripti, eodem Felino authore.

Replicatio ad reſponſiones Regis Ferdinandi recuſantis ſolvere cenſum octo millium unciarum auri Papæ dictata per Felinum, & miſſa ad Regem Franciæ, & Regem Ferdinandum.

Informatio facta Innocentio VIII. mortuo Matthia Rege Hungariæ, & Maximiliano adſpiranti ad illud regnum. Porro Maximilianus ex pactis conventis an. 1463. Imperatorem inter, & Matthiam Regem deberi ſibi regnum illud contendebat, cum Matthias ſine liberis deceſſiſſet. Monet Felinus Pontificem, ne, cauſa incomperta, aliquid decernat.

Epiſtola Innocentii Papæ VIII. ad Herculem Ferrarienſem Ducem, quem monet ne angarizet ruſticos. Hanc epiſtolam, quamquam Felini nomen non præfert, eo dictante exceptam fuiſſe credo, cum ſit in codice, in quo Feliniana ſcripta continentur. Deberi etiam eidem authori arbitror epiſtolam aliam Alexandri VI. ad Regem Hungariæ recuſantem accipere relictam Regis Matthiæ ab eo deſponſatam.

Conſilium pro Cardinali Senenſi (Franciſco Piccolomineo) *ne populus Senenſis imponat collectas clero*, id quod ſe jure poſſe contendebat authoritate Pontificii Brevis jam olim ſibi conceſſi; id vero nequaquam juris eſſe Pontificii contendit Felinus, ut ſine cauſa permittat, quæ jure divino vetantur. Nullam autem ſubeſſe in ea re cauſam evincere conatur.

. *Contra falſas doctrinas, quibus Illuſtriſſimus Rex Ferdinandus miſerabiliter a ſuis adulatoribas decipitur, concluſiones* demonſtrantes Regem illum e jure regni excidiſſe, nec potuiſſe ad Concilium provocare. Quid eſſet conſilii Pontifici in ea cauſa ſuggeſtum dein in ſcriptis ſubjicit Felinus, narratque pariter, quid tunc Cardinalis S. Marci ſuaſerit.

Poſt hæc omnia in codice ſubjicitur ſcriptum manu ipſa Felini, *num liceat Pontifici remittere oppignoratam juratamque ſponſalibus a Chriſtianiſſimo Rege Franciæ fidem cum filia Sereniſſimi Regis Romanorum*. Tum in eodem ſcripto diſquirit, *num concedenda ſit diſpenſatio conjugii rati, & non perfecti inter Regem Romanorum, & Duciſſam Britanniæ*. Evincitque argumentis juris id eſſe Pontificii, & merito in re præſenti præſtari.

Poſt hæc ſcripta alia quædam nactus ſum opportune catalogo operum Felinianorum adjicienda. Sunt vero: *epiſtola Felini Sandei Juriſconſulti ad Joannem Medices Apoſtolicum protonotarium Laurentii Medices patritii Florentini filium*. Excuſa legitur in opere Antonii Panormitæ *de dictis & factis Alfonſi Regis* editionis Piſanæ an. 1485. in 4.

Multa etiam nec proletaria adnotavit manu ſua codici edito *Decadum* Blondi, qui hodie pariter in ejus Bibliotheca ſervatur. Adnotationum iſtarum ſpecimen hoc exhibeo: *ſuadent Florentini Sfortiæ ut a Paulo Guiniſio ob avaritiam deſiſtat. Suadent itidem Guiniſio, ut urbem Lucam cum eis permutat, accepturus caſtella in Romandiola, & auri ſummam priuſquam Luca in poteſtatem Sfortiæ veniat. Philippus* (Vicecomes) *avertit animum a Guiniſio ſtatuens ſpoliare eum imperio Lucenſi, & divitiis quibus abundabat. Literis quoque Florentinorum magna aſtutia fictis odia ſeminantur inter Guiniſium, & Sfortiam adeo ut tandem Nicolaus Petrucius Senenſis, qui multa pro Guiniſio fecerat, tandem ipſum cum altero filiorum comprehenderit. Paulo poſt alter filius, qui cum Sfortia militabat, Lucam captus perducitur. Supellex Guiniſii, & omnia ejus bona partim populo Lucenſi, partim Sfortianis applicantur. Sfortia recedit, acceptis* 48. *millibus auri a Florentinis &c.*

Felini etiam ſunt adnotationes quædam ad librum Petri de Monte falſo inſcriptum *de Monarchia* editæ cum eodem opere loco & tempore, de quo Fabricius V. *Petrus de Monte*.

Denique adnotationes etiam crebræ ejus manu deſcriptæ paſſim occurrunt in codicibus ejus in Bibliotheca Feliniana adhuc ſervatis, ut in operibus Antonii de Butrio Panormitani, Archidiaconi, aliorumque.

Geſta purgationis *Felicis*, Epiſcopi *Aptungitani* habita Carthagine Anno Chriſti 314. atque edita a Papyrio Maſſono cum geſtis collationis Carthag. recuſa poſt Optatum, & in appendice ad Tomum nonum Auguſtini pag. 12. editionis Amſtelod. & cum notis a Baluzio Tom. 2. Miſcellan. pag. 81. & a Dupinio ad calcem Optati inter monumenta vetera ad hiſtoriam Donatiſtarum pertinentia pag. 163. 165.

Felix Diaconus *Carthaginienſis*, cujus famoſam Epiſtolam de Maxentio Imperatore circa Annum 809. ſcriptam memorat Optatus lib. 1. cap. 17.

Felix Croyiandenſis, ſive Gervvenſis, Monachus Ordinis Benedictini, ſcripſit ad Ethelbaldum, Orientalium Anglorum ab Anno 720. ad 749. Regem, *vitam S. Guthlaci* anachoretæ in Croylandia, defuncti A. 714. Exſtat apud Surium XI. April. & in Mabillonii Sec. 3. Benedict. pag. 263. & cum notis Henſchenii in Actis Sanctorum XI. Aprilis Tomo 2. pag. 38. 50. Narrationem de translatione S. Guthlaci A. 1136. facta, quam idem dat Henſchenius pag. 54. longe junioris ſcriptoris eſſe patet, quanquam Felici eidem adſcribitur a Baleo Centur. 1. cap. 100. qui eidem quoque tribuit *Geſta Abbatum Croylandiæ*. Baleum ſequitur Pitſeus pag. 126. De eodem Felice Lelandus cap. 57. & 106.

Fe-

Digitized by Google

Felix Faber. Supra, pag. 130. *Faber*.

Felix Malleolus (Germanico nomine *Himmerlein*) Patria Tigurinus, Decretorum Doctor Bononienſis, Præpoſitus Solodurienſis & ab A. 1428. Cantor Thuricenſis, ſive Tigurinæ Eccleſiæ, obiit An. 1456. Ejus *Paſſionale* MStum Tiguri, & Heſſuero inſpectum eſt *Dialogus auctoris & patientiæ* conſolantis ipſum, quo toto fere hoc agit teſte Hottingero pag. 22. Scholæ Tigurinæ, ut doceat *Canonicos ſui temporis ineptos pleroſque fuiſſe & officii immemores, ingloria ventris mancipia*. Alterum *Paſſionale virginum nubilium nondum nuptarum, cum Mundo degentium*. Ejuſdem *Repertorium copioſum utriuſque Juris*. *De nobilitate & ruſticitate Dialogus*, ad Albertum Ducem Auſtriæ. *De aſſaſinis in mortes Principum tendentibus*. *De miſericordia captivis & defunctis impendenda*. *De aeris diſtemperatione propter quorundam hominum cadavera non rite ſepulta*. *De balneis naturalibus* in ſylloge Veneta de balneis pag. 290. *Proceſſus judiciarius coram omnipotente Deo inter nobiles & cives Thuricenſes ex una, & Svitenſes cum complicibus ex altera parte*. Ejuſdem variæ delectationis Opuſcula excuſa Baſileæ 1497. fol. & Argentorati 1532. 4. quibus abuſus ſuorum temporum fortiter & cordate reprehendit: *Contra validos mendicantes*. (a) *Contra Anachoretas, Beghardos Beghinaſque ſylveſtres*. *Lollhardorum deſcriptio*. *Gloſſa bullarum per Beghardos impetratarum*. *De negotio Monachorum*. *De plebanis & religioſis mendicantibus*. *De religioſis proprietariis præcepta Domini prædicantibus*. *Tenor Epiſtolæ de cœlis miſſæ per Patronos Eccleſiæ Thuricenſis, contra negligentes Divinum cultum*. *De novorum officiorum Divinorum inſtitutione*. *De oblatis & ſolutis pecuniis pro Præbenda, ſeu beneficio in Eccleſiis vel Monaſteriis percipiendo*. *Dialogus de anno Jubilæi*. *De benedictionibus auræ cum Sacramento faciendis*. *Tractatus de exorciſmis*. Alius *exorciſmorum & adjurationum*. *De credulitate dæmonibus adhibenda*, (quæ tria inſerta etiam Tomo ſecundo mallei maleficarum.) *De arbore torculari ducendo in die feſto*. *De matrimonio ſeu ſponſalibus*. *De furto reliquiarum & aliis rebus nuper in monaſterio B. Virginis loci Eremitarum per tres perſonas miraculoſe commiſſo & deducto & finaliter reperto & recuperato*. *Epiſtola contra quendam ſuperbum Clericum*. *Forma appellationis contra quendam Cardinalem, qui in Germania vellet intrare Eccleſiam* Cathedralem. *De libertate Eccleſiaſtica*. *De boni & mali occaſione*. *De emtione & venditione unius pro viginti*. *De contractibus, qui obſtagia dicuntur, & vulgariter Giſel*. (b) *Doctoratus in ſtultitia*. *Tenor Litterarum Doctoratus in ſtultitia*. *Contra iniquos Judices*. *Dialogus de conſolatione inique ſuppreſſorum*. Vitam hujus Malleoli Germanice non longe poſt exceſſum ejus ſcriptam memorat Hottingerus ſcholæ Tigurinæ p. 24. in qua non ſtudia minus ipſius quam mores, liberalitas præſertim in pauperes commendantur. *Theologica, Juridica, Hiſtorica, Phyſica ita* Felix *tractavit, ut quamvis multa & accuratius & melius dicere potuiſſet, præſtantis tamen barbariei flagellum fuerit*. * In recenſendis viri hujus docti opuſculis paulo majorem diligentiam in Fabricio deſideres, cujus proinde defectus hic ſupplendus eſt.

Igitur unum ejus in folio volumen vetuſtis typis, ſed abſque adſcriptione loci, & anni impreſſum omnia hæc viri docti opuſcula continet. *De nobilitate, & ruſticitate Dialogus; item de Suitenſium ortu, nomine, confœderatione, moribus, & quibuſdam aliis (utinam bene) geſtis*. Item *Proceſſus judiciarius coram Deo habitus inter nobiles Juricenſes ex una, & Suitenſes partibus ex altera; cum ſententia definitiva & ejus executione*. *Item epiſtola Caroli Magni ad*

 Fri-

(a) Hoc Malleoli ſcriptum Germanice verſum edidit Goldaſtus in *Reichs-handeln* Parte XIX. pag. 768. *ein Rechts-gegrundeter* Dialogus *wider die Bettel-Meache im Heil. Romiſchen Reiche*.

(b) *Geiſſel*, obſides, vide Cangium in voce *Giſilee*.

Fridericum III. Imp. qua de cœlo eum hortatur ut de Suitenſibus vindictam ſumat. Hæc in uno volumine.

In altero vero itidem in fol. continentur *variæ oblectationis* (non delectationis ut hic habet Fabricius) *opuſcula*, Baſileæ an. 1494. (non 1497. ut a Fabricio creditum) Errat pariter Fabricius, dum in tractatu *variæ oblectationis* recenſet diſſertationes 28. cum revera ſint 30. omiſit enim *recapitulationes* nimirum libr. contra *validos Mendicantes*, & alteram Dialogi *de Anno Jubilæi*.

Felix Afer, *Gillitani*, ſive *Guillenſis* in Africa Monaſterii Abbas, ſive hegumenus, Quintæ Synodo ſcriptis ſuis adverſatus atque inde cum Ruſtico Diacono, quem ipſe ad idem faciendum impulerat exilio damnatus a Juſtiniano Imperatore. Vide Sirmondum ad Facundi librum contra Mucianum Scholaſticum Tomo 2. Opp. Sirmondi pag. 269.

Felix Manichæus, cum quo perinde, ut cum *Fauſto* & *Fortunato* diſceptavit, ſed auſpicatiore eventu S. Auguſtinus: Felicem enim ad Eccleſiam reduxit Honorio ſeptimum Conſule, h. e. An. Chriſti 407. Vide libros duos Auguſtini de Actis cum Felice, Tom. VI. Operum edit. Benedictinorum, & Poſſidium in Auguſtini vita cap. 16.

Felix Manilius circa Annum 1511. ſcripſit libris duobus *vitam B. Gebhardi* ſecundi Conſtantienſis Epiſcopi & Confeſſoris defuncti A. 995. Prodiit in Caniſii antiquis Lectionibus Tom. VI. pag. 477. & editionis novæ Baſnagianæ Tomo IV. pag. 822.

Minucius Felix, incertum an Afer patria, certe Romæ, ut ex Hieronymo (*a*) diſcimus, inſignis cauſidicus, præter librum *de fato* (*b*) adverſus Mathematicos, qui pridem intercidit, ſcripſit *Octavium*, ſive Dialogum Cæcilii Natalis, Cyrtenſis Ethnici cum Januario Octavio Chriſtiano, Oſtiæ de religione diſputantis. Leguntur quædam eadem in S. Cypriani libro adverſus Idolorum vanitatem, quæ non Minucium a Cypriano (ut Franciſco Balduino viſum) ſed Cyprianum mutuatum eſſe a Minucio, rectius ni fallor, judicabat Rigaltius. *Si Tertullianicis*, inquit Rigaltius, *comparentur Minuciana, ſtatim apparebit Minucium ab Tertulliano & argumenta & diſſerendi ordinem, atque ipſa plerumque verba ſumſiſſe: Cyprianum vero in illo præſertim opere, quo vanitatem Idolorum redarguit, Minucianis verbis & ſententiis uſum eſſe tanquam ſuis, ut gloriari tamen debeat Minucius ea ſibi in mentem veniſſe, quæ Cyprianus uſurpando ſanxerit. Hoc amplius, ne quidem ſemel a Cypriano Minucium eſſe nominatum, neque a Minucio Septimium: rationibus utrinque, ut par eſt credere, haud improbandis*. Johannes Dallæus Apologia contra Cotribium pag. 187. contendit Minucium ante Irenæum, Clementem Alex. & Tertullianum ſcripſiſſe ſub Antoninis, quia de *Frontone* Cyrtenſi Oratore cap. 9. & 31. tanquam viro ſuæ ætatis loquitur, & amico Cæcilii, quem Minutii Octavius ad Chriſtum adducit. Sane quidem in Antonini Mongitoris Bibliotheca Sicula Tom. 2. pag. 222. per errorem traditur Minutius Felix citare Lactantium, Svetonium, Plutarchum. Laudant Minucium etiam Lactantius lib.

(*a*) Hieron. de S. E. cap. 58. Memorat & ipſe Minucius cap. 2. judiciarias curas ſuas, vindemialibus feriis relaxatas. De Minutiorum ſive Miniciorum familia videndus Paulus Galeardus Obſervationibus ad vetus marmor Brixienſe: *Giornale de' letterati d' Italia* Tom. XXX. pag. 21. ſeqq. *Nouvelles Litteraires Tom. X.* pag. 281. ſeqq. In Ephemeridibus Eruditorum Pariſiis 1692. pag. 161. ubi de Tomo ſecundo Hiſt. Eccleſ. Claudii Fleury: *On trouve auſſi l' extrait de Minutius Felix, qui a cela de particulier, qu' il rapporte mieux que nul autre les objection des Payens*.

(*b*) Hieron. de S. E. c. 58. & in Epiſt. ad Magnum Oratorem. Miror Tillemontium, qui de Minucio ejuſque Dialogo erudite diſſerens Tomo 3. memoriarum Hiſt. Eccleſ. pag. 167. edit. Pariſ. addit librum de fato tributum Minucio legi typis exſcriptum in quadam Arnobii editione. *On luy a en effet attribué un livre intitulé* du deſtin, *ou* contre les Mathematiciens, *qui ſe trouve imprimé dans une edition d' Arnobe*.

lib. 1. cap. 11. & lib. 5. cap. 1. inſtitutionum, & poſt Hieronymum pluribus locis Eucherius, qui inter clariſſimos facundia refert, Epiſtola de contemtu Mundi & ſæcularis Philoſophiæ ad Valerianum cognatum ſuum. Minucii dialogus in primis editionibus male pro octavo venditatur Arnobii libro: Minucio auctori eum reſtituerunt Franciſcus Balduinus & apud Hadr. Junium libro 3. animadverſorum cap. 1. Antonius Morillonus. Analyſin argumentorum Minucii præter Abrahamum Scultetum in Patrum medulla Tom. 1. pag. 388. ſeq. & Nicolaum le Nourry (*a*) Tom. 2. apparatus ad Bibl. Patrum exhibet B. D. Chriſtianus Kortholtus, in diatriba qua in theſes & Aphoriſmos reſolutum Minucium exhibet, Kilon. 1685. 4.

Minucii Felicis & Nicolai Contareni philoſophemata de fato, notulis quibuſdam illuſtrata, in Juſti Sinceri parergis (*b*) Germanice editis Wiſmariæ 1724. 8. parte prima.

Editiones *Minucii*.

Princeps editio eſt Romana cum Arnobio 1542. fol. a *Fauſto Sabæo* Brixiano ad Vaticani Codicis fidem facta, quem Leo X. Franciſco I. Regi Galliæ dono dederat. Inde ſecutæ Baſileenſes ex *Sigiſmundi Gelenii* recenſione 1546. & 1560.

Heidelbergenſis 1560. 8. & Francof. 1610. 8. *Franciſci Balduini*. (*c*) Hinc ex *Fulvii Urſini* caſtigatione (Petri Ciacconii ſchedis adjuti) prodiit Romæ 1583. 4. Et cum *Johannis Wowveri* eruditis notis Baſileæ 1607. 8. addito S. Cypriani libro de vanitate idolorum.

Geverh. Elmenhorſtii, Hanov. 1603. 8. & Hamb. 1612. fol. De ſimultate ſuper Minucio edito Elmenhorſtii ac Wovverii, confer Joſephi Scaligeri Epiſt. 257. 260. ſeqq. Laudat Elmenhorſtium Barthius pag. 2916. Adverſar.

Deſiderii Heraldi, Pariſiis 1605. 8. 1613. 4. cum Tertulliani Apologetico & 1615. 4. cum Arnobio.

Omitto editiones in Bibliothecis Patrum, nec non Oxonienſem, quam memorat Petrus Antonius Buchardus, Sleſvicenſis, in diſſertatione de Minucio, quam theſibus ex ejus libello excerptis & Chreſtomathiæ Minucianæ præmiſit & præſide B. D. Chriſtiano Kortholto habuit Kiloniæ 1685. 4.

Nicolai Rigaltii, (*d*) Pariſiis 1643. 4. & 1645. cum Firmico & 1666. fol. per *Philippum Priorium*, cum Cypriano, Arnobio, Firmico & Commodiano: & cum Cypriano de Idolorum vanitate, & Wovverii Firmico Lugduni Batavorum 1645. 12.

Cum notis Variorum, curante *Jacobo Oiſelio*, Lugduni Batavorum 1652. 4. 1672. 8.

Oxoniæ 1678. cum notis Nicolai Rigaltii. Giornale de' letterati di Roma 1679. pag. 137.

Cum notis *Chriſtophori Cellarii*, Halæ Saxonum 1669. 8.

Cum notis Rigaltii & ſelectis Variorum noviſque V. C. *Joannis Davies*, Cantabrig. 1707. 8. *Bibliotheque choiſie de Mr. le Clerc*, Tom. 18. pag. 334. *Memoirs of literature* Tom. 1. p. 353.

Cum integris Wovverii, Elmenhorſtii, Heraldi & Rigaltii notis, aliorumque hinc inde collectis, edente *Jacobo Gronovio*, qui emendationes & explicationes ſuas, tum libellum S. Cypriani, qui Minucii veſtigiis inſiſtit, de idolorum vanitate & Firmicum de errore profanarum relig. adjecit, Lugduni Batavorum 1709. 8. *Acta Eruditorum Tom. 4. ſupplem.* pag. 423. *Bibl. choiſie* Tom. 18. pag. 341.

Denique ex ſecunda *Johannis Daviſii* recenſione cum Variorum notis excuſus

(*a*) Ex Nourrio Memoriæ Trevoltianæ An. 1716. pag. 807. ſeqq.

(*b*) *Neben-Stunden*.

(*c*) Nonnulla in Balduini editione reprehendit Lud. Carrio lib. 2. emendatt. cap. 18.

(*d*) Sarravius pag. 69. Epiſt. *Eruditiſſimi Rigaltii Minucius Felix ſub prælo ſudat. Miraberis ex uno MSto Regio tot diverſas editiones prodiiſſe. Vidit tamen ille, quæ cæterorum diligentiam effugerunt. Scilicet ſolus tranio vultures.*

ſus eſt Cantabrigiæ 1711. 8. addito Commodiano. *Memoirs of literature* Tom. 1. pap. 353. *Memoires de Trevoux* 1711. pag. 888. *Bibliotheque choiſie* Tom. 24. pag. 120.

Gallice per *N. du Mas*, Pariſ. 1637. 4. & *Perroto Ablancurtio* interprete Pariſiis 1646. 12. 1662. 12. atque Latinis e regione poſitis Lipſ. 1689. 12.

Anglice Londini 1682. 8. *Reeveſio* interptete, quem aliquot locis reprehendit & alia Minutii illuſtrat auctor obſervationum in Auctores veteres & recentes Anglice editarum Londini 1731. 8. pag. 15. ſeqq. 228. ſeqq. Tom. 2. pag. 140. adde An. 1732. pag. 12. ſeqq. 36. ſeqq. & 84.

Belgice A. Elzevirio, JCto interprete, cum notis. Amſtel. 1696. 12. *Boeckſaal van Europæ* 1697. p. 165. & per M. Gargonum. Ulyſſingæ 1712. 8.

Hypercriticus Minucianus *Joannis Meurſii* cum Critico ejus Arnobiano prodiit Lugd. Batav. 1598. 8. & in edit. Minutii poſteriore cum notis Var. Lugd. Batav. 1672. 8.

Minucium ab Eraſmo editum, cave credas Dupinio, qui etiam falſus eſt, quando impingit Minutio, quod animas ſimul cum corporibus mori docuerit. Longe enim alienum ſe ab hoc errore fuiſſe demonſtrat cap. 34.

Antiquiorem quam vulgo creditur Minucium, extremis Marci Antonini temporibus ſcripſiſſe perſuaſit ſibi etiam Henr. Dodvvellus III. 16. diſſ. Cyprian. Et Blondellus libro Gallice edito de Euchariſtia pag. 119. Minutium æqualem faciens Frontonis, qui M. Antoninum docuit circa Annum Chriſti 160. Salvianum nonnulla Minutii eſſe imitatum obſervavit Rittershuſius. Locum inſignem Minutii cap. 21. de veribus ſive fulcris, Dianæ ſimulacro apponi ſolitis illuſtravit Luc. Holſtenius in ſingulari diſſ. ad ſymbolicam Dianæ Epheſiæ ſtatuam a Claudio Menetrejo, cimeliothecæ Barberinæ præfecto expoſitam, Rom. 1688. fol. Eam Jacobus Gronovius in Tomo VII. theſauri Græcar. Antiquit. pag. 393. & in ſua Minucii editione integram exhibuit pag. 209.

Felix Narbonenſis Epiſcopus circa Annum 650. cujus *Epiſtola ad Deſiderium* Cadurcenſem edita a Caniſio Tom. V. antiquar. Lect. (Tom. I. edition. novæ pag. 650. & Deſiderii ad Felicem p. 641. Eædem Epiſtolæ deinde editæ in Marquardi Freheri Corpore Francicæ hiſtoriæ veteris, & in Andreæ du Cheſne Tomo I. Franc. pag. 881. & 888.

Felix I. Epiſcopus Romanus ab A. 270. Calend. Jan. ad An. 274. Decembr. 24. & Martyr cui *tres Epiſtolas* ſuppoſuit Iſidorus Mercator, unam *ad Paternum* Epiſcopum, alteram *ad Epiſcopos Galliæ* per provincias conſtitutos, & tertiam ad *Benignum*. Eas falſitatis convictas exhibet Blondellus in Pſeudo-Iſidoro pag. 353. ſeq.

Felix II. ab An. 355. ad 358. Jul. 29. Epiſcopus Romanus, quem intruſum indignatur S. Athanaſius in hiſtoria Arianor. Tom. 1. pag. 389. Huic in Pſeudo-Iſidori ſylloge tribuuntur *duæ Epiſtolæ*, una *ad Athanaſium & univerſos Ægyptiorum*, *Thebaidorum*, *Libyorum Epiſcopos* in ſancta Alexandrina Synodo congregatos: & altera nomine Concilii Romani *ad univerſos ſpirituales fratres*, apud Blondellum in Pſeudo-Iſidoro pag. 499. ſeq. una cum notis, quibus falſitatis convincuntur. *Exſtat & tertia*, inquit apud Ludovicum Jacobum Franciſcus Joverius, *hujus Pontificis ad Epiſcopos Ægyptios Epiſtola* cohortatoria ad perſecutiones & tribulationes ferendas patienter. Sed pro *tertia* apud Joverium haud dubie *ſecunda* legi debet, nam non niſi primam ille attulerat parte 3. pag. 126. Genuinum fragmentum ex Epiſtola hujus Felicis *ad Maximum Epiſcopum & Clerum Alex.* Græce ex Actis Concilii Epheſini Actione I. pag. 512. & Cyrilli Apologetico adverſus Orientales, anathemate 6. & Latine ex Mario Mercatore pag. 178. & 240. edit. Baluzianæ offert & Felici vindi-

Digitized by Google

cat Petrus Couſtant in Epiſtolis Pontificum pag. 298.

Felix III. Papa ab Anno 483. Febr. 13. ad A. 492. 25. Febr. de quo Acta Sanctorum Tom. III. Febr. 25. pag. 502. ſeq. & Tillemontius Tom. XVI. memor. pag. 436. ſeq. Hujus *Epiſtolæ ſexdecim* in tomis Conciliorum leguntur, de quibus Tomo XI. Bibliothecæ Græcæ pag. 412. Epiſtola *ad Zenonem*, Epiſcopum Stapulenſem, in Agvirrii Conciliis Hiſpaniæ Tom. 2. pag. 234. Felicem hunc Conſtantinopolitani Epiſcopi *Acacii damnatorem* vocat Facundus libro contra Mucianum Scholaſticum, ad quem locum Sirmondus Tom. 2. Opp. pag. 831. *formulam ſive edictum damnationis* edidit, datum Venantio Conſule (An. C. 484.) & in veteri Codice Epiſtolæ Felicis ad Acacium de ipſius damnatione ſubjunctum. Illud ita ſe habet: *Acacius, qui ſecundo a nobis admonitus ſtatutorum ſalubrium non deſtitit eſſe contemtor, meque in meis credidit carcerizandum, hunc Deus cœlitus prolata ſententia de Sacerdotio fecit extorrem. Ergo ſi quis Epiſcopus, clericus, monachus, laicus, poſt hanc denunciationem ei communicaverit, anathema ſit Spiritus S. exequente.* Conferendus Henr. Valeſius diſſ. de duabus Synodis Romanis in quibus damnatus eſt Acacius, priore V. Cal. Auguſti & poſteriore Calendis Auguſti, Anni ejuſdem 484. ad calcem notarum in Evagrium. De *Decretis* aliis hujus Felicis Ludovicus Jacobus conſulere jubet Gratianum, Carranzam, Barboſam, & alios Decretorum collectores.

Felix IV. Beneventanus, a Theodorico Rege electus Papa ab An. 526. Jul. 12. ad An. 530. Septembr. 25. qui ut eſt in ejus epitaphio:

Prælatus multis humili pietate ſuperbis
Promeruit celſum ſimplicitate locum.

Cujus una exſtat genuina *Epiſtola* ad *Cæſarium* Arelatenſem, laudata etiam Gennadio cap. 86. de S. E. de qua adeundus Sirmondus Tom. 1. Concil. Galliæ pag. 114. Cæteras duas ex Iſidori Mercatoris officina, alteram *ad omnes Epiſcopos per diverſas provincias conſtitutos*, & alteram *exhortatoriam ad Sabinam*, exhibet & νοθείας convincit Blondellus in Pſeudo-Iſidoro pag. 578. ſeq. De *Decretis* quæ ad eum referuntur apud Ivonem, Gratianum, Burchardum alioſque referre minus neceſſarium eſſe exiſtimo. * Dedit præter unicam illam epiſtolam Fabricio cognitam, geminas alias quas nulla cenſura huc uſque notata comperi. Harum alteram dedit ad Clerum Ravennatenſis Eccleſiæ, quam ſub Eccleſio Epiſcopo inteſtinum diſſidium agitabat, eaque de cauſa ad Felicem concurrerat. Integram illam recitat Agnellus in Pontificali Ravennatenſium Epiſcoporum, ex quo ego in meum ſupplementum Conciliorum tranſtuli. Ibi vero adjeci & epitomen alterius Felicis epiſtolæ ad Sicilienſes Epiſcopos, qualem in MS. Codice nactus ſum, quamquam ex conjectura tantum ab hoc ipſo Felice potius, quam ab alio quopiam pontifice ejus nominis ſcriptam aſſerui.

Felix Petancius Cancellarius Segnienſis, legationibus ad Bajazethum ſecundum & Selymum obitis circa An. 1480. ac deinceps clarus, ad Uladiſlaum Hungariæ & Boemiæ Regem ſcripſit libellum *quibus itineribus Turci ſint aggrediendi*, quem Jo. Cuſpinianus ſubjunxit libro ſuo de Turcorum origine, religione & tyrannide, ut dixi ſupra T. 1. pag: 442. Deinde Nicolaus Reuſnerus edidit in tomo quarto Orationum & Conſultationum de bello Turcico, Lipſ. 1596. 4. pag. 116. 126. Denique prodiit in Wecheliana collectione ſcriptorum rerum Hungaricarum pag. 610. Etiam Petancii hujus *Genealogias Turcicas* habuit idem Cuſpinianus, nondum quod ſciam editas. Vide Voſſium pag. 607.

Felix Pratenſis Hetruſcus ex Judæo Rabbino Chriſtianus, non Dominicanus, ut Sixto Senenſi viſum, ſed Auguſtinianus, cui Ordini An. 1518. nomen dedit, & defunctus eſt centenario proprior Romæ 1539. Latine vertit ex Hebrai-

brai-

Digitized by Google

braico, & Leoni X. dicavit Pſalterium cum argumentis in ſingulos Pſalmos notiſque editum Venetiis 1515. atque inde Baſileæ. Daniel Bombergius, cui Felix hic auctor fuit & adjutor Bibliorum Hebraicorum tam nitide & emendate excudendorum, teſtatur intra duarum hebdomadum ſpatium verſionem Pſalterium ab illo abſolutam fuiſſe:

Omnia teſtificor Felicis acumine noſtri
Non plus ter quina facta Latina die.

Verſionem Jobi & aliorum librorum Biblicorum, quam Philippus Elſſius memorat, nunquam puto lucem vidiſſe: quanquam conſtat in propoſito habuiſſe totum Vet. Teſtamentum ex Hebræo convertere, veniamque ejus rei a Leone X. petiiſſe, qui prius voluit ex Pſalmorum verſione de interpretis peritia judicium fieri. * Vide Humfredum Hody pag. 461. operis eruditi de Bibliorum textibus Originalibus, verſionibus Græcis & Latina vulgata. Porro de Pratenſi præter Elſſium pag. 192. ſeq. encomiaſtici Auguſtiniani, conſulenda Rev. Wolfii noſtri Bibliotheca Hebræa Tom. 1. p. 981. & Tom. 3. pag. 935. ſeq. & Colomeſii Italia Orientali., ſtudio ejuſdem Wolfii in lucem data pag. 19. * Viri hujus docti Chronologiam texens Fabricius non ſemel a vero aberrat; nam Dominicus Gandolfo Genuenſis non ſine idoneis teſtibus affirmat Auguſtiniano cœtui ante an. 1506. ſeſe illum adjunxiſſe; quomodo ergo vera narraverit Fabricius, qui anno 1518. nomen ab eo datum inter Auguſtianos ſcribit? Fabricium equidem in hac definitione anni cœpti Monachatus erraſſe demonſtrat opus ipſum a Felice evulgatum an. 1515. in quo Eremitanum Monachum ipſe ſe profitetur. Mortalitatem vero exuit Felix non quidem an. 1539. ut Fabricio creditum; ſed an. 1557. idem ſcriptor demonſtrat. Vide Gandolfum in diſſert. de ducentis Auguſtinianis pag. 120. &c.

Felix Ravennatenſis ab Anno 708. ad 717. Epiſcopus, qui *Petri Chryſologi* ſermones digeſſit & *prologo* ornavit, ut dixi Tomo 1. pag. 379. *Commentarium in Matthæum*, quod cœcitate laborans abſolvere vel expolire non poſſet, fato propior flammis dare juſſit, ut notavit Ughellus Tomo 2. Italiæ ſacræ p. 343.

Felix ex Hiſpalenſi *Toletanus* in Hiſpania Epiſcopus, præfuit Concilio Toletano XVI. A. C. 693. & XVII. A. C. 694. ſcripſitque *elogium* deceſſoris ſui *Juliani*, Toletani Epiſcopi, quod Ildefonſi de ſcriptoribus Eccleſiaſticis libro ſubjici ſolet, & exſtat apud Agvirrium Tomo 3. Conciliorum Hiſpaniæ pag. 81. notiſque illuſtratum in Actis Sanctorum Tomo 1. Martii VIII. pag. 785. De hoc Felice Pſeudo-Luitprandus Ramireſii pag. 379. ſeq. & 375. ſed audire juvat Nicolaum Antonium V. 8. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ Tom. 1. pag. 310. *Hunc Felicem Pſeudo-Luitprandus Chronico ad Annum 693. & 700. Irienſem fuiſſe ante alia Epiſcopum, Julianique Chronicon nonnihil auxiſſe, concionatorem magnum, (a) nec non acerrimum Fidei defenſorem, ac B. Virginis Mariæ clientem extitiſſe, credere nos voluit.* Iriæ *fuit revera* Epiſcopus Felix *quidam, ut ex ſubſcriptionibus Conciliorum Toletanorum XII. An.* 681. *XIII. A.* 683. *XV. A.* 688. *novimus. Hunc tamen Felicem Irienſem, Hiſpalenſibus inde mactum inſulis, ut credamus, aliis teſtimoniis pervincendum eſt. Quale autem Juliani* Chronicon *idem continuaverit Felix, edoceri cupimus, qui nec fidem habemus Pſeudo-Juliano, eundem libelli* de XII. ſcriptorum vitis (b) *auctorem jactanti in Chronico num.* 363.

Fe-

(a) De alio hujus nominis Felice Pſeudo-Haubertus in Chron. An. DXXXVII. num. 26. Cæſarauguſtæ obiit Felix, Diaconus Eccleſiæ S. Salvatoris. *Fuit concionatorius & valde doctus*. Concilio Toletano XVI. An. 693. ſubſcripſit etiam Felix Calaguritanæ (al. Calahorritanæ) Eccleſiæ Epiſcopus.

(b) Intellige non illum, qui inter *Bedæ* Opera pag. 491. & ad calcem *Hieronymi* de ſcriptoribus Eccleſiaſticis prodiit, in Bibliotheca Eccleſiaſtica a me edita pag. 226. Sed qui in eadem Bibliotheca legitur ad Ildefonſi calcem pag. 68. & in Agvirrii Conciliis Hiſpan. Tomo tertio pag. 84.

Digitized by Google

Felix Urgellenſis, ſive *Urgelitanus* in Hiſpania Epiſcopus, cum *Elipando* Epiſcopo Toletano, poſt *Theodorum* Mopſveſtenum (*a*) *Bonoſianos*, (*b*) ſive *Bonoſiacos*, & *Theodiſcum*, (*c*) Hiſpalenſem Epiſcopum, ac *Fidelem*, Abbatem in Aſturiis, (*d*) propugnator acer hæreſeos de Chriſto adoptivo, non nativo Dei Filio: & licet viſus ſemel iterumque recantaſſe, immortuus hæreſi ſuæ Anno 818. (*e*) Oppugnarunt Felicem, cujus ſola fragmenta apud ejus adverſarios exſtant, & Elipandum *Agobardus*, *Alcuinus*, *Benedictus* Anianenſis, *Beatus* & *Etherius*, ſive *Heterius*, & *Paulinus* Aquilejenſis: de quibus ſingulis ſuo loco, ſicut etiam de *Folmaro*, qui Adoptianam hæreſin revocavit. Ad *Concilium* vero *Francofurtenſe*, in quo An. 794. damnatus Felicis & Elipandi error eſt, (*f*) vide B. Dorſchei noſtri collationem ad illud Concilium, editam Argentorati 1649. 4. pag. 101. ſeqq. & Gabrielis Vaſquez, ſive Vaſquii diſſertationes duas contra errores Felicis & Elipandi, editas ad calcem librorum trium de cultu adorationis atque T. VI. Vaſquii Operum. De locis vero *liturgiæ Moſarabicæ*, ad quæ corrupta Felix provocavit, apud Alcuinum libro VII. pag. 895. Operum, Vide Johannem Pearſonum in Symb. pag. 249. & Johannem Pinium, Soc. Jeſ. diſſertatione de liturgia Moſarabica, ante Tomum ſextum Actorum Sanctorum Julii. De loco Hilarii II. 27. de SS. Trinitate, ubi Felix legebat: *carnis humilitas adoptatur*, Alcuinus *adoratur*: adeundus Bartholomæus Germon de veteribus hæreticis Eccleſiaſticorum Codicum corruptoribus libri 2. parte ſecunda: ſed & Petrus Couſtant in Vindiciis Manuſcriptorum Codicum, atque

Tom. II.

in iiſdem Vindiciis confirmatis pag. 156. ſeqq. ubi lectionem Benedictinis in ſua Hilarii editione pag. 82. etiam probatam *adoptatur*, contra Germonium defendit. *Concilium Narbonenſe* An. 788. quod edidit Baluzius ad Petri de Marca Concordiam Sacerdotii & Imperii lib. VI. cap. 25. *Concilium Forojulienſe* An. 791. cui adde Baluzium Tomo 7. Miſcellan. pag. 13. & *Ratisbonenſe* A. 792. de quo confer Sigebertum ad Annum 793. Sirmondum Tomo 2. Conciliorum Galliæ pag. 160. & Pagium ad Annum 788. n. XI.

De Feliciana hæreſi conſuli poſſunt præter hæreſiologos & Annalium atque Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ ſcriptores ac præ cæteris *Natalem Alexandrum* Sec. VIII.

Jacobus Baſnage in diſſertatione præmiſſa Beati & Hetherii diſſ. Tom. 2. novæ editionis lectionum Caniſii antiquarum pag. 284. ſeq.

Georgius Calixtus, infra p. 162.

Johannes Conradus Dannhauer in der abgenehtigten Rettung pag. 130. ſeq. poſt partem VII. Lactis catechetici.

Johannes Georgius Dorſcheus, ſupra pag. ead.

Geverh. Elmenhorſtius ad Gennadii dogm. Eccleſ. cap. 2. pag. 104.

Joannes Forbeſius libro VI. Inſtructionum Hiſtorico-Theol.

Carolus Joſephus Imbonatus in adventu Meſſiæ ab hæreticorum calumniis vindicato pag. 232. ſeqq.

Cornelii Dieterici Kochii diſquiſitio, Helmſtad. 1721. 4. & in Rev. Joannis Vogtii Bibliotheca hiſt. hæreſiologicæ pag. 448. ſeq.

Joannes Tobias Major (ad quem Reineſii Epiſtola) in diſſertatione de filiatione Chriſti ut hominis, Jenæ edi-

X ta

(*a*) Vide Sirmondum ad Facundum Tomo 2. Opp. pag. 707. 717.

(*b*) Vide Garnerium ad Marium Mercatorem Tomo 2. pag. 315. ſeq. Sirmondum ad Aviti Epiſt. 3.

(*c*) Sandii nucleus Hiſt. Eccleſ. pag. 353. Jo. Trellund lect. 1. §. 9.

(*d*) Nic. Anton. VI. 2. Bibliothecæ Hiſpanæ veteris §. 29.

(*e*) Vide Carolum le Cointe Tomo 7. Annalium Francorum pag. 503. ſeq. Joannem Trellund ſect. 3.

(*f*) *Hadriani* Papæ, Epiſcoporumque Synodicæ contra Felicem & Elipandum leguntur etiam apud Aguirrium Tomo 3. Conciliorum Hiſpan. pag. 91. ſeq.

ta & laudata Sagittario pag. 954. introduct. aliis.

Johannes Euſebius Nierembergius Epiſtola ad Laurentium Ramireſium de Prado, ad calcem Pſeudo-Luitprandi pag. 518.

Dionyſius Petavius dogmatibus Theologicis de Incarnatione lib. 1. cap. 22. & lib. 7. cap. 4.

Theophilus Raynaudus Tomo 2. Operum pag. 44. ſeq.

Thomas Reineſius Epiſtola ad Johannem Tobiam Majorem, inter Gudianas pag. 312. ſeq.

Nicolaus Schatenius in Carolo M. lib. IV. cap. 5. & *D. Chriſtianus Niſanius* in oſtenſione Hiſt. Theolog. pag. 412. ſq. & apologia oſtenſionis p. 658.

Jo. Trellund, Theologi Hafnienſis, erudita diſſertatio de Felicis & Elipandi hæreſi Adoptiana, Hafniæ 1699. 4. & in laudati Vogtii Bibliotheca Hiſtoriæ Hæreſiologicæ, cujus faſciculum ſecundum mihi pro ſuo in me amore dedicavit, p. 345. Ejusd. Trellundi aſſertio plenior genuini ſtatus Controverſiæ Orthodoxos inter & Adoptianos ſæculo VIII. agitatæ. Hafniæ 1715. 4. & Quæſtionum Theologicarum Felicianæ controverſiæ affiuium Decas. ibid. 1716. 4.

Gabriel Vaſquez, ſupra p. 161.

Felicem & Elipandum excuſant atque a Neſtorianiſmi dica liberare inſtituunt poſt *Vaſqueſium*, *Joannes Henichius* ſyſtematis Theologici pag. 882. ſeq. & *Georgius Calixtus* in programmate ſingulari, quod feſto Natalitio edidit.

Johannes Felton, Anglus, Vicarius Eccleſiæ S. Magdalenæ extra muros Oxonii circa Annum 1440. Ejus *Lecturas Sacrarum Scripturarum*, *Alphabetum*, ſive Dictionarium *Theologicum* ex Roberto Lincolnienſi, memorant Baleus VII. 93. & Pitſeus pag. 634. qui ſermonibus ad populum ita ſuo tempore claruiſſe teſtantur, ut *Homiliarii*, ſive *Concionatoris* cognomen tulerit. Præter *ſermones* proprios, etiam alii a Pitſeo, & Oudino Tomo 3. pag. 2432. ad eum referuntur, quos ex *Odone* Pariſienſi Epiſcopo aliiſque ſelegit.

Pſeudo Feneſtella, vide infra, *Floccus* Florentinus.

Ferius (aliis *Levinus*) *Hilpericus* unus fortaſſe ex Alcuini diſcipulis, (*a*) Monachus Selingeſtadienſis. Exſtat ejus carmen hexametrum, verſuum 536. de laudibus Caroli Magni & celebrato ab eo Maicampo & venatione & *congreſſu* ejuſdem & *Leonis III. Papæ* facto Anno 790. De ejus editionibus dicere me memini Tom. 1. pag. 962. Hunc Hilpericum ſi audimus, Carolus

Grammaticæ *doctor conſtat prælucidus artis*.
Nullo unquam fuerat tam clarus tempore lector,
Rhetoricæ *inſignis vegetat præceptor in arte*,
Summus apex Regum, ſummus quoque in orbe Sophiſta.
Exſtat & orator facundo famine pollens,
Inclyta nam ſuperat præclari dicta Catonis
Vincit & eloquii magnum dulcedine Marcum
Atque ſuis dictis facundus cedit Homerus,
Et priſcos ſuperat Dialectica *in arte Magiſtros*.
Quattuor aſt alias partes (*b*) *quæ jure ſequuntur*,
Diſcernit ſimili rerum ratione magiſtra
Doctus in his etiamque modo Rex floret eodem,
Solus iter meruit doctrinæ adipiſcier omne,
Occultas penetrare vias, myſteria cuncta
Noſſe Deo ſeriem revelante ab origine rerum,
Omnem quippe viam doctrinæ invenit & omnem
Artis opacum aditum ſecretaque clancula verba

Omnia,

(*a*) Vide Voſſium de Poetis Latinis pag. 69.

(*b*) Geometriam, Arithmeticam, Muſicam, Aſtronomiam.

Digitized by Google

Omnia, ſolus enim meruit pius ille talenta
Suſcipere & cunctis præfertur in arte Magiſtris.
Scilicet imperii ut quantum Rex culmine Reges
Excellit, tantum cunctis præponitur arte.

Fernandus, ſive *Ferdinandus*, de Corduba, Hiſpanus, Subdiaconus Romanus, ſcripſit ad Xyſtum IV. *de jure beneficiorum vacantium medios fructus annataſque exigendi*, & *de poteſtate Papæ in temporalibus*. Et ad Beſſarionem Cardinalem *de artificio omnis & inveſtigandi & inveniendi natura ſcibilis*. Et *de Pontificii pallii myſterio* ad Cardinalem Franciſcum Piccolomineum. Vide Nicolaum Antonium X. 13. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ Tom. 2. pag. 209. Et *an ſit licita pax cum Saracenis*. Præterea Commentarium in magnam Bibliorum partem, præſertim in *Apocalypſin*. Tum *in Almageſtum Ptolemæi*, & præfationem ad *Albertum Magnum* de animalibus, editum Romæ 1478. fol.

Ferrandus Diaconus Carthag. Infra, *Fulgentius Ferrandus*.

Petrus Ferrandus (*Fernandez*) ex Gallæcia, Hiſpanus, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1270. *Vitam S. Dominici*, & *Chronicon Ordinis ſui* a Dominico uſque ad Humbertum, Magiſtrum Generalem quintum ſcripſiſſe traditur. Vide Nicolaum Antonium Bibliothecæ Hiſpanæ veteris VIII. 3. 119. Tom. 2. pag. 46. Jacobum Qvetif Tom. 1. p. 127.

Anonymi Gibellini, qui circa Annum 1310. ſcripſit Chronicon parvum *Ferrarienſe* ab origine Ferrariæ, ſive ab Anno 658. ad 1264. editum a Clariſſimo Muratorio Tomo 8. (*a*) ſcriptorum rerum Italicarum pag. 469.

Vita *S. Ferreoli Lemovicenſis* Epiſcopi & Confeſſoris, qui Concilio Matiſconenſi An. 585. interfuit, *Vita* vulgata a Labbeo Tom. 2. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 527. 528.

Ferreoli Presbyteri *ſententiæ* in libello de Officio Rectoris Eccleſiæ, Coloniæ 1531. 8.

S. Ferreolus, *Ucetienſis* in Gallia Narbonenſi Epiſcopus, defunctus An. 581. de quo Sammarthani Tomo 3. Galliæ Chriſtianæ pag. 1145. & pluribus Carolus le Cointe in annalibus Francorum ad Annum 521. quo natus Ferreolus, & 528. 553. 555. 558. 581. ex veteri auctore *vitæ*, quam ex Foxienſi MSto mitti ſibi deſiderabat Holſtenius Epiſtola ad Lambecium Tomo 6. pag. 271. Ejus *Regula Monaſterii Ferriolacenſis* ad Lucretium Papam, edita in Holſtenii Codice Regularum parte 2. pag. 71. & apud Cointium Tom. 1. pag. 833. ſeq. *Libros* aliquot *Epiſtolarum*, quos Sidonii exemplo ſcripſiſſe Ferreolum teſtatur Gregorius Turonenſis lib. VI. cap. 7. nemo hactenus in lucem protulit.

S. Vincentius Ferrerius, ſive *Ferrarius* Valentinus, Hiſpanus, Ordinis Prædicatorum, Concilio Conſtantienſi interfuit A. 1418. obiitque A. 1419. 5. Aprilis, Sanctis adſcriptus Anno 1455. de quo Acta Sanctorum Tomo 1. Aprilis pag. 477. ſeq. & Vita ſcripta a *Petro Fanzano* pag. 482. ſeq. & de ſcriptis Ferrerii Labbeus Tomo 2. de S. E. pag. 484. ſeq. Nicolaus Antonius Bibliothecæ veteris Hiſpanæ X. 2. Tom. 2. pag. 136. Henricus Warthonus ad Caveum, & Jacobus Quetif Tomo 1. pag. 766. & 767. ubi ſpeciatim de ejus *Sermonibus*. * Animadvertere juvat S. Vincentiii Sermones geminos de S. Jacobo Apoſtolo in editis fruſtra quærendos legi in Cod. Latino 844. Biblioth. Univerſal. Taurinenſis. Prior eſt in illud: *Dic ut ſedeant* &c. Incipit: *Auguſtinus*. Alter in illud: *Unus ad dexteram tuam* &c. Incipit *Feſtum & ſollemnitas*.

Ferretus Vincentinus, Poeta & Hiſtoricus magna libertate diſertus atque elegans & Felice Oſio judice iis accenſendus, qui cum Franciſco Petrarcha

(*a*) In Clariſſimi Kœleri Directorio hiſtorico pag. 65. typorum vitio pro Tomo VIII. ſignatur Tomus III.

(*a*) & paucis quibuſdam aliis litteras inſtaurarunt. Claruit poſt ſæculi decimi quarti initia, ſcripſitque circa Annum 1328. ut videtur, *ſuorum & paullo ante actorum temporum* præſertim in Italia *hiſtoriam libris VII.* ab Anno 1250. ad 1318. quod opus extrema parte, ut opinatur, mancum edidit e MStis duobus Vincentinis Clariſſ. Muratorius Tomo IX. ſcriptorum rerum Italicarum pag. 935. Elegantiæ ſtudio arguitur, quod nomina vetera affectando paſſim obſcuriorem (*b*) ſe reddiderit, *Cimbricos* appellans pro Vincentinis, pro Florentinis *Feſulanos*, *Picenos* pro Piſtojenſibus. Notitiam Poematum Ferreti ex Voſſio mutuari placet, ſimul annotatis iis, quæ poſt viri hujus docti fata a laudato Muratorio edita ſunt. *Carmine heroico Ferretus deſcripſit* geſta Canis Grandis Scaligeri. (*c*) *Item reliquit verſus CX. in obitum* Dantis, (*d*) *poetæ Florentini. At CLV. in exceſſum* Benevenuti de Campeſanis, (*e*) *poetæ Vicetini. Item XLIX.* ad Albertum Muſſatum, *vatem Patavinum*. (*f*) *Item* Priapeja *reliquit, quorum initium ponit* Johannes Baptiſta *Pajarinus libro ſexto Hiſtoriæ ſuæ, in quam non pauca ex Ferreti hiſtoria derivavit. Item verſus XXV.* ad Pulicem de Cuſtoza, *Vicentinum Poetam, de puero, qui natus erat*, Matthæo de Scledo. *Item carmen aliud* in laudem Baxlardini de Nogarolis, *Veronenſis, Scaligeri affinis, cum inſtaurandam curavit nobilem Urbis portam, quam diſjecerant Patavini*.

Anonymi Orationem in nuptias *Danielis Ferreti* vulgavit idem Muratorius T. IX. pag. 1189.

Aurelianus Feſtivus Imperatoris Aureliani libertus, ſcriptor *vitæ Firmi* Imperatoris, ex qua, inſolita refert nonnulla Vopiſcus in ejus vita cap. 6. Firmum, *unctum crocodilorum adipibus, nataſſe, & elephantem rexiſſe, & hippopotamo ſediſſe, & ſedentem ingentibus ſtruthionibus vectum eſſe & quaſi volitaſſe*.

Rufus Feſtus, (aliis *Sextus Rufus*) ſcriptor *breviarii de victoriis ac provinciis populi Romani* ad Valentinianum II. Auguſtum, & opuſculi *de regionibus Urbis Romæ*, de quibus ſicut etiam de *Rufo Feſto Avieno* dixi in Bibliotheca Latina lib. 3. capite undecimo.

Julius Feſtus, ſive *Sextus Pompejus Feſtus*, Grammaticus, qui non diu ante Macrobium *commentarios priſcorum verborum, cum exemplis*, e Verrio Flacco contractos compoſuit, de quibus in eadem Bibliotheca Latina cap. 6. Vide & infra, *Paulus* Diaconus.

Feus, ſive *Pheus Belcharius*, (ita enim rectius quam alii *Febus*, vel *Maſſeus*, (*g*) *Belchamus*) Florentinus, obiit ſenex A. 1484. (*h*) Scripſitque ſed Italice non Latine (*i*) tum alia tum A. 1449. ad Joannem Coſimum Medicem, Laurentii & Juliani Parentem, *vitam*, non S. Columbani, ſed *Johannis Colombini* Senenſis, qui A. 1365.

Or-

(*a*) *Johanni Ferreto*, Grammatico Ravennati, qui Petrarcham ſenem An. 1374. defunctum, puer noverat, Leonardus Aretinus, teſte Leandro Alberto, hanc laudem tribuit, quod primus ſtudium poeſeos & eloquentiæ in Italia inſtauraſſet, ex cujus ſchola præter Aretinum prodiere Jacobus Angelus, Guarinus Veronenſis, Omnibonus Leonicenus, Poggius, Robertus Roſſius, Petrus Paulus Vergerius, Victorinus Feltrenſis. Vide Diarium Eruditorum Italiæ Tom. IX. p. 138. ſeq.

(*b*) *Se rendant inintelligible par élegance*, Memoires de Trevoux A. 1733. p. 762.

(*c*) Poema epicum Ferreti de Scaligerorum Origine libris IV. circa Annum 1329. ſcriptum ad Canem Grandum Scaligerum, Veronæ, Vicentiæ & Patavii Dominum, edidit laudatus Muratorius Tomo IX. pag. 1193. Cenſuram vide, ſi placet, in Ephemeridibus Eruditorum Pariſ. A. 1733. Maj. pag. 102.

(*d*) Obiit Dantes A. 1321.

(*e*) Etiam hoc carmen apud Muratorium pag. 1183.

(*f*) Hujus quoque carminis, quod pag. 1187. ibi ſequitur, argumentum eſt obitus ejuſdem Poetæ, *cui cognomen avis* Campus *dedit &* Bene *nomen cum* Venio.

(*g*) Vide Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XVII. pag. 333. ſeq.

(*h*) Hieronymi Benivenii *deploratoria per la morte di Pheo Belchari, poeta Criſtiano*: in operibus Benivenii pag. 109.

(*i*) Latinis Hiſtoricis accenſetur a Voſſio pag. 603.

Digitized by Google

Ordinem Jeſuatorum (*a*) inſtituit, editam Brixiæ 1500. atque inde Florentiæ in 4. & Venetiis 1554. 8. & noviſſime Latine in Tomo ſeptimo Actorum Sanctorum Julii 31. Vertit quoque ſed itidem Italice Pratum ſpiritale Johannis Moſchi, de quo dictum in Bibliotheca Græca Tomo IX. pag. 22. ſeq. aliaque ſcripta Aſcetica, ut ipſe (*b*) in Epiſtola ad Johannem Coſmum teſtatur. * Scripſit utique vitam S. Joannis Columbini ordinis Jeſuatarum inſtitutoris, ſed Italice, dicavitque opus Joanni Coſmo Medices. Primo vero prodiit hiſtoria iſta in fol. ſine loco, & anno, quæ tamen editio Florentiæ, quantum ex forma typorum colligimus, adornata eſt, atque multo antiquior habenda eſt editione Brixienſi, quam Fabricius hic tamquam omnium primam indicat.

Ficardus Cirenceſtrenſis, ſeu de Cirenceſtria, Hiſtoricus Anglus, ſcripſit *Speculum Hiſtoriale*. Hæc de eo Pitſeus p. 858.

Marſilius *Ficinus*, Canonicus Florentinus, Philoſophus Platonicus, apud Laurentium & Coſmum Medices gratioſus celebratiſſimuſque, quem Annus Chriſti 1499. rebus humanis abſtulit, Politianus autem hoc decoravit epigrammate.

Mores, ingenium, muſas, ſophiamque ſupremam
Vis uno dicam nomine? Marſilius.

De ejus vita & moribus ſcriptiſque cum apologia pro Ficino Magiæ poſtulato erudita commentatio V. C. Joannis Georgii Schelhornii Tomo 1. amœnitatum litterariarum, cui jungendus Jacobus Gaddius Tomo 1. pag. 115. ſeq. de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis, Lambecius Tomo 7. pag. 15. ſeq. (ubi etiam effigies ejus, ut apud Jovium, Boiſſardum, Reuſnerum, Sambucum & Bullartium) Henricus Warthonus in appendice ad hiſtoriam litterariam ſcriptorum Eccleſ. Niſeronus in memoriis clarum virorum Gallice editis Tomo V. pag. 214. & Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum pag. 398. ſeq. Idem pag. 401. complures laudat de Ficini laudibus ſcriptores, ſed in quibus nomina quædam perperam expreſſa, ut Thomas *Coppe* Blount, pro *Pope*, *Davilliandus* in deſcriptione Urbium Italiæ pro *Dn. de Villamont*: *Nicetius* de claris interpretibus pro *Huetio*, *Iſidorus* Bullart pro *Iſaacio*: *Levini* Conſilia, pro *Elberti Leonini* &c. Vitam Ficini a Dominico Mellino ſcriptam, nunquam vidiſſe lucem idem Niger pag. 153. docet. Inter Opera junctim edita Venetiis 1516. Baſileæ 1561. & 1576. nec non Pariſiis 1641. fol. duobus Voluminibus, in priore familiam ducit liber *de Religione Chriſtiana & Fidei pietate*, de quo dixi in elencho ſcriptorum de Veritate Religionis pag. 540. ſeq. Cætera apud laudatos ſcriptores recenſita videri poſſunt, & de verſionibus Græcorum ſcriptorum *Platonis*, *Plotini*, *Speuſippi*, *Xenocratis*, *Alcinoi*, & quorundam *Theophraſti*, *Priſciani* Lydi, *Syneſii*, *Pſelli*, *Hermetis*, *Dionyſii* Areopagitæ, *Athenagoræ*, & aureorum *Pythagoræ* carminum, mentio facta in Bibliotheca Græca ſuis locis. * Quamquam catalogo operum ſcriptoris hujus a Niceronio deducto nihil addendum ſuccurrit; juvet tamen hic dare anecdotum quodam in edito ejus volumine *de chriſtiana Religione* primæ editionis in 4. ſine loco & anno mihi caſu obvium. Eſt autem illud Epiſtola Marſilii; ipſa, ut arbitror, ejus manu ſcripta in pagella vacua ante titulum, qua opus amico dirigit: Illam nunc profero.

Marſilius Ficinus Magiſtro Donato Ugolino inſigni Theologo, & vener. Abbati Cultiboni
S. D.

Dono tibi Religionem meam, religioſi pignus amoris: non ut inſignem pietate virum inſtruam ad pietatem; ſed quia uno hoc munere puto magis quam cunctis diſpu-

(*a*) A Clemente IX. Anno 1668. hic Ordo iterum ſuppreſſus. Vide Acta Sanctorum Tomo V. Julii pag. 817.

(*b*) Joachimus Hildebrandus de Religioſis Ordinibus pag. 72. Julius Niger de ſcriptoribus Florentinis pag. 162.

Digitized by Google

diſputationibus meis ipſi me pietati ſatisfacturum. Si forte noſtra hæc religio tibi videbitur pauperrima, memento chriſtianam Religionem in paupertate fuiſſe fundatam. Memento præterea apud nos non expreſſores librorum eſſe, ſed oppreſſores. Verum qualiſcunque ſit; quandoquidem nihil eſt in re amata, quod amanti non placeat, amatori ſuo Donato ſatis formoſa diveſque videbitur.

Taddæum, & Bartholomæum fratres tuos literis amœnioribus ac moribus ornatiſſimos meo nomine ſalvere jubeto. Vale felix.

XXV. Julii 1477. *Florentiæ.*

In principio operis eadem manu ſcribitur.

In omnibus, quæ aut hic, aut alibi a me tractantur, tantum aſſertum eſſe volo, quantum ab Eccleſia comprobatur.

Vide etiam Catalogum Bibliothecæ Riccardianæ pag. 188.

Finanus qui Poſſevino, is in Bedæ Codicibus III. 17. Hiſt. Angl. eſt *Sinan*, Aidani in Epiſcopatu Scotiæ ſucceſſor, quem idem Beda *de Paſchatis obſervatione* minus recte ſenſiſſe ac ſcripſiſſe, ejuſque ſententiam libro de temporibus a ſe confutatam teſtatur.

Finus Adrianus, ſive *Adrienſis*, (*a*) Scripturarum Ducalis Fiſci Eſtenſis Magiſter ſeptuagenario major An. 1503. cœpit ex Petro Bruto, Jacobo de Valentia aliiſque condere *flagellum adverſus Judæos*, cujus necdum abſolutos *novem libros* reliquit defunctus A. 1517. ætatis 86. Hoſce filius Daniel Finus, ſcripturarum Reipublicæ Ferrarienſis Magiſter vulgavit ſpiſſo volumine Venetiis 1538. 4. recuſos ibid. 1569. & Ferrariæ 1573. 4. Vide Rev. Wolfii Bibliothecam Hebræam Tomo 2. pag. 1128. ſeq. & Theophilum Sincerum commentario de libris rarioribus Germanice edito parte 2. pag. 93. ſeq. Hieronymi Spiritonis, Monachi & Abbatis Cæleſtini, (qui An. 1662. diem obiit) obſervationes ad Fini libros Italice editas memorat Proſper Mandoſius Tomo 2. Bibliothecæ Romanæ pag. 244.

Firmianus, vide infra, *Lactantius*.

Julius Firmicus Maternus, qui An. 337. Conſtantino Magno adhuc ſuperſtite ſcripſit *Libros VIII. Matheſeos*, ſive de aſtrologia apoteleſmatica, & deinde Chriſtianus factus, librum *de errore profanarum religionum* ad Conſtantem & Conſtantium ſacratiſſimos, quos paſſim appellat Imperatores. Dixi lib. 3. Bibl. Latinæ cap. 8.

Firmilianus Epiſcopus Cæſareenſis in Cappadocia, qui Synodo Iconienſi circa Annum 231. & An. 265. Synodo Antiochenæ adverſus Paulum Samoſatenum interfuit, *Epiſtola ad S. Cyprianum* circa Annum 256. contra Stephanum Papam inter Cyprianicas Oxon. Pamel. & Baluz. LXXV. Latine legitur, ſed ut videtur non Latine ſcripta a Firmiliano, ſed ex Græco verſa, fortaſſe ab ipſo Cypriano. Vide Baluzii notas pag. 311. & 316. & de Firmiliano Tillemontium Tomo quarto memoriarum pag. 308. ſeq. Raymundo autem Miſſorio Franciſcano paucos ſpero ſuffragaturos, qui utramque Epiſtolam Firmiliani & Cypriani, decreto Stephani, Epiſcopi Romani, oppoſitam, contendit nomina auctorum mentiri & ſuppoſitam fuiſſe a Donatiſtis arguit, in diſputationibus Criticis editis Venetiis 1733. 4.

Firmus, itidem Cæſareæ Cappadociæ Epiſcopus A. 439. defunctus, ad quem Epiſtola Johannis Antiocheni ex veteri Latina verſione legitur in Synodico adverſus tragœdiam Irenæi, Græce non Latine ſcripſit, de cujus Epiſtolis a celeberrimo Muratorio editis dixi in Bibliotheca Græca Tom. 7. p. 442.

Fiſcanenſis in Normannia Cœnobii *Chronicon* a nato Chriſto uſque ad Annum 1220. ex quo excerpta una cum appendice Brennacenſi uſque ad Annum

(*a*) Daniel Finus in opus Parentis ſui:
Incipta naviſrago nomen dedit Adria *ponto*,
Et ſoltum ſummis Regibus illa fuit.
Hæc fuit auctoris genitrix: Ferraria nutrix,
Et genus & nomen Fina propago dedit.

num 1246. edidit Labbeus Tomo 1. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 325. 328. cum Catalogo Abbatum Fiſcanenſium ab Anno 1000. ad 1650. p. 328. ſeq.

Joannes *Fiſlenport* Moguntinus, Ordinis S. Sepulchri, Auctor continuationis *Chronici* ab *Hermanno* Januenſi ſcripti: *non proprio dictamine*, ſed ut profitetur *ex aliis Chronicis* deductæ ab A. 1352. ad A. 1421. Exſtat in D. Simonis Friderici Hahnii Tomo 1. collectionis monumentorum veterum & recentium, Brunſv. 1724. 8. pag. 397. 405.

Fitz Ralph, infra, *Richardus Armachanus*.

Flaccus, ſupra, *Albinus*, ſive *Alcuinus*, Tom. 1.

Antonius Flaminius, alio nomine *Biaxander*, Menenſis Siculus, trium linguarum peritus, Romæ docuit circa Annum 1489. cujus *Epiſtolas quaſdam* & libros duos *de excentricis*, *epicyclis* & *apſidibus* memorat Antonius Mongitor, qui de eo videndus Tomo 1. Bibliothecæ Siculæ p. 67. Adde etiam Colomeſii Italiam Orientalem a Rev. Wolfio noſtro editam pag. 17.

Sebaſtianus Flaminius Forocornelienſis, interpres *Vitæ B. Ambroſii Sanſedonii* Senenſis, Ordinis Prædicatorum, An. 1286. defuncti. Vide Jacobum Quetif Tomo primo pag. 403. & de Ambroſio illo Acta Sanctorum Martii 20. Tom. 3. pag. 180. ſeqq.

Johannes Antonius Flaminius, *Johannis* diſertiſſimi Viri (*a*) Filius, qui a patria Foro Cornelii, ſive Imola, Flaminiæ civitate (*b*) Flaminii nomen ſibi cooptavit. Bonas litteras docuit Serravalle ac deinde Bononiæ, ubi diem obiit Anno 1536. *Epiſtolas* ejus quaſdam cum narratione de ejus vita & laudibus edidit Joachimus Camerarius, Norimbergæ 1571. 8. ex quo elogium Flaminii exhibet V. C. Johannes Georgius Schelhornius Tomo X. amœnitatum litterar. pag. 1148. ſeq. De cæteris ejus ſcriptis nihil habeo, quod addam Voſſii induſtriæ, quem vide ſis lib. 3. de Hiſtor. Latin. pag. 682. ſeq.

Omitto etiam dicere de filio *M. Antonio Flaminio* Serravallenſi, (*c*) viro doctiſſimo, cui metaphraſin Pſalmorum atque alia inſignia ſcripta debemus, defuncto A. 1550. De eo præter Ghilinum Tomo 2. pag. 192. Gaddiumque T. 1. pag. 187. ſeq. laudatæ amœnitates litterariæ Tom. X. pag. 1148. ſeq. & Comnenus Papadopoli Tom. 2. Gymnaſii Patavini pag. 197. Nec non de *Lucio Flaminio* Siculo, qui ſeculo XVI. docuit Hiſpali, ſcriptor commentarii *in proœmium Plinii* naturalis Hiſtoriæ. Hunc Lucium cum Antonio eundem facit Nicolaus Antonius Tomo 2. Bibliothecæ novæ Hiſpanæ pag. 357. Sed diverſum eſſe docet Mongitor loco laudato.

Qui ſub *Marcelli Palingeni* nomine M. Antonium Flaminium latere ſibi perſuaſere viri clariſſimi, eos falli dubium non eſt, perinde ut eos, qui Marſilium Ficinum. Utrumque uno Palingenii verſu perſpicue refellitur, qui legitur in Aquario:

Vidi ego, dum Romæ Decimo regnante Leone
Eſſem ....

Leo Decimus regnavit Romæ ab Anno 1513. ad 1521. Ficinus A. 1499. jam diem obierat: Flaminius Romam venit poſt Annum 1522. dignitate Ordinis Equitum S. Petri ornatus inde a Clemente VII. quem Papam creatum conſtat menſe Novembri A. 1523. Nihil certius quam verum eſſe nomen ſcriptoris Marcellum Palingenium Stellatum, hoc eſt Stellatenſem, de Stellata ſive Stellada in ditione Ferrarienſi. * Codicem integrum epiſtolarum Flaminii hujus edidit ante octo annos P. F. Dominicus Joſephus Capponi Ord. Prædic. typis Bononienſibus in 8. In ipſo

(*b*) Amœnitatt. litterar. Tom. X. pag. 1153.
(*a*) Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XXXI. pag. 28.

(*c*) Hieronymus Lioni differtat. de patria M. Antonii Flaminii, in Diario Eruditorum Italiæ T. 31. pag. 26. ſeq.

Digitized by Google

pſo operis veſtibulo præter authoris vitam indiculum exhibet operum viri hujus docti typis jam evulgatorum, tum & alterum de operibus ineditis. Deſideratur ibi oratio, quam ad Julium II. P. M. recens aſſumptum ad honorem Pontificatus nomine Forocornelienſium ſuorum recitavit, cujus meminit lib. 5. epiſt. 5.

Dominicus de Flandria ſupra.

Guido Flandrini ſcriptor libelli, ſive *Epiſtolæ* præſentatæ Regi Francorum Carolo VI. A. 1402. *ex parte Studii Toloſani in facto Eccleſiæ*, damnata decreto A. 1406. & in Concilio Pariſ. 1408. habito adverſus fautores Petri de Luna, ſive Benedicti XIII. Vide Baluzium ad Papas Avenionenſes Tom. 1. p. 1112. ſeq.

Petrus Flandrini, Cardinalis S. Euſtachii ab Anno 1371. Scripſit An. 1381. pro Clemente VII. contra Urbanum VI. oppugnatus a Petro Archiepiſcopo Toletano. Vide Oudinum Tomo 3. pag. 1191. ex Baluzii pag. 1111. & Raynaldum ad Annum 1381.

Flavianum in libro, qui *de veſtigiis Philoſophorum* inſcribitur, laudat Johannes Sariſberienſis, Policratici ſive de Nugis curialium II. 26. Ad idem opus reſpicit Flavianum identidem allegans VIII. 11. & 12. Alius ut videtur Flavianus, ad quem Symmachi Epiſt. libro 2. & qui *Virius Nicomachus Flavianus* V. C. & *Hiſtoricus diſertiſſimus* vocatur in veteri Inſcriptione apud Voſſium pag. 743. ſeq. Valeſium ad Ammiani XXVIII. ult. Reineſium pag. 441. Inſcript. & Sponium Miſc. pag. 123. Alius certe Flavianus, Antiochenus Epiſcopus, defunctus circa Annum Chriſti 303. & Flavianus CPol. ad quem Leonis M. Epiſt. De utroque dictum in Bibl. Græca.

Flaviniacenſe Chronicon, infra, *Hugo Flav.*

Analecta monumentorum Cœnobii *Flaviniacenſis* a temporibus Chilperici ad Annum Chriſti 1085. in Labbei T. 1. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 269. 272.

Flavius Blondus, de quo Tom. 1.

Flavius Claudius Gordianus Fulgentius, infra, *Fulgentius*.

Flavius Vopiſcus Syracuſius, de cujus *Vitis* quorundam *Imperatorum*, quos Conſtantini Magni temporibus ſcripſit, dictum libro III. Bibliothecæ Latinæ cap. 6.

Flauvaldus, ſive *Flovvaldus*, Monachus Remenſis, apud Sigebertum cap. 131. & Trithemium cap. 307. de S. E. & lib. 2. cap. 68. illuſtr. Benedictin. Vide infra, *Flodoardus*.

Fleta, ſeu *commentarius* inſignis, faciem *Juris Anglicani* veteris, qualis fuit Eduardi I. temporibus, exponens *libris VI.* atque ſic nuncupatus, quia Auctor *Anonymus*, qui circa Annum 1300. illos collegit ac deſcripſit, hoc fecit in Carcere, qui Anglis *priſona de Fleete* a præterlabente fluviolo nuncupatur, cujus mentio in hoc ipſo commentario l. 2. c. 30. Vide Cangii gloſſarium Latinum in voce *Fleta*, & Johannem Seldenum diſſertatione ad Fletam cap. X. §. 3. qui primus hos libros vulgavit Londini 1647. 4. ſubjuncta erudita diſſertat. quæ recuſa Tomo ſecundo Seldeni Operum, Londini 1726. fol.

Guilelmus Flete, ſeu *Fleta*, Pitſeo *Fletæus* Anglicus, Auguſtinianus temporibus Richardi II. circa Annum Chriſti 1380. cujus *prædictiones ad Anglos* & *Epiſtolas* tres ad Ordinis ſui in Anglia Profeſſores, ad Provincialem eorum, ad doctores Povinciæ, ad fratres in communi, Chriſtiana eruditione plenas laudat Baleus VI. 41. & ex eo Pitſeus p. 521. ſeq. * S. Catharinæ Senenſi interdum a ſacris confeſſionibus, ad quem ejuſdem ſacræ Virginis literæ quædam datæ ſunt; ſcripſit, præter notata hic a Fabricio, *Sermonem in reverentiam S. Catharinæ Senenſis*, quod ex Codice MS. Senenſi ſe daturos in Appendice ad vitam S. Catharinæ Senenſis editores noviſſimi operum S. Catharinæ ſpoponderunt, nec obligatam fidem liberarunt. Vide adnotation. ad Epiſtol. 124. S. Catharinæ Oper. Tom. 2. pag. 725.

Scri-

Digitized by Google

Scripſit & *narrationem ſpecialis doctrinæ* ejuſdem S. Virginis, quam pariter ex archivo Senenſi ſeſe edituros viri illi annunciarunt, neque adhuc in publicum prodivit. Vide Gandolfum in diſſer. de ducentis Auguſtinianis.

Johannes Fletus itidem Anglus, Ordinis S. Benedicti & Presbyter in cœnobio Weſtmonaſterienſi ſuburbii Londinenſis, ſcriptor *Chronici Weſtmonaſterienſis* libris duobus teſte eodem Pitſeo pag. 875. ubi & *Homiliarum* liber hujus Fleti memoratur.

Stephanus Fliſcus Soncinenſis. Vide ſupra Tom. 1. in *Alberto* de Eyb.

Andreas Dominici Floccus, Florentinus, Emanuelis Chryſoloræ diſcipulus, (*a*) & ab Anno 1427. Canonicus in Eccleſia patria Cathedrali, & Pontificis Eugenii IV. Secretarius, obiit Anno 1452. (*b*) Ad Brandem Cardinalem Placentinum (*c*) ſcripſit *de Romanis poteſtatibus*, Sacerdotiis & Magiſtratibus *libros duos*, ſæpius editos ſub *L. Feneſtellæ* veteris hiſtorici nomine, Plinio, Gellio, Svetonio, (*d*) aliiſque laudati Annalium ſcriptoris, qui Tiberii temporibus obiit. Ab aliis tributi ſunt *Poggio Florentino*, (*e*) *Pomponio Læto* ab aliis: ſed Flocco auctori MSS. Codicum (*f*) fide illos reſtituit Ægidius Witſius, Juriſconſultus Brugenſis, & ſub ejus nomine vulgavit Antvverpiæ 1561. 8. unde ſæpius Flocci nomen præferentes recuſi ſunt, ut Antvverpiæ 1609. 8. & in Petri Scriverii Republica Romana, atque in Philippi Caroli Antiquitatibus Romanis. *Brandis* Cardinalis nomen, cui dicatos a Flocco fuiſſe Gyraldus auctor eſt, in nulla editione apparet. Sub Feneſtellæ nomine & nulla librorum diſtinctione prodierant ſine loco & anno in 4. quam editionem habeo in manibus, tum Pariſiis apud Badium an. 1511. tum in 8. ac deinde Baſileæ 1532. 8. cum præfatione Valentini Curionis recuſi ſæpius ibidem 1538. 8. 1581. 8. & minore forma 1556. 1561. nec non Pariſiis, Lugduni, Coloniæ ex Johannis Camertis (*g*) recenſione & cum ejus Concordantiis Hiſtoriæ Romanæ, & Italice verſi a Franciſco Sanſovino ad Angelum Mottam, (*h*) Venetiis 1547. in 8.

Flodoardus, ſive *Frodoardus*, Sigeberto & Trithemio *Flauvaldus*, Ordinis Benedictini Culminiacenſis, (*Cormicy*) (*i*) Presbyter & Canonicus S. Remigii Remenſis, obiit A. 966. 28. Martii ætatis 73. (*k*) Ejus ſcripta ſunt:

Annales, ſeu *Chronicon* ætatis ſuæ ab Anno 919. ad 966. in P. Pithœi XII. ſcriptoribus coætaneis, Pariſiis 1588. & Francofurti 1594. 8. pag. 109. 198. cum brevi appendice uſque ad Annum 978. pag. 198. 201. & continuatione ab Anno 977. ad 990. ex Chronicis *Wilhelmi Nangii*, Monachi S. Dionyſii pag. 207. 214. Hoc Chronicon licet Flodoardo non audet certo tribuere Pithœus, tamen egregiam lucem præterre illis temporibus non diffitetur, & ſub Flodoardi nomine recuſum eſt & ex Codice Thuano emendatius in Andreæ du Cheſne, ſive Quercetani, ſcriptoribus rerum Francorum Tomo 2. p. 590. Novam editionem hujus Chronici & omnium Flodoardi operum melio-

(*a*) Martinus Hanckius libro 1. de Romanarum rerum ſcriptoribus cap. 44. Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum pag. 35. ſeq.

(*b*) Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XI. pag. 335.

(*c*) Vide Gyraldum dialog. 4. de Poetis Tomo 2. Operum pag. 233. *Brandes* Cardinalis fuit ab Anno 411. defunctus Anno 1443. 5. Februarii.

(*d*) Non etiam Livio, ut legas apud Polletum III. 14. hiſt. fori Romani.

(*e*) Adi Voſſium lib. 1. de Hiſt. Lat. cap. 19.

(*f*) Inſpectorum Blondo, Gyraldo, Witſio & Jameſio. Adde Voſſ. pag. 101. & 581. Catalogum MSS. Cotton. p. 66. num. VI. 1.

(*g*) Integrum hujus viri docti nomen *Johannes Ricutius Vellinus*, qui *Camertis* nomine notior Monachus Ordinis Minorum docuit Viennæ Auſtriæ ſub ſæculi XVI. initia. Vide Waddingum pag. 223.

(*h*) Angelus Motta præter rem interpres traditur in Diario Eruditorum Italiæ Tomo XI. p. 338. Recte autem pag. 339. rejicitur Sandii conjectura, quem deinde ſecutus Hallervordus eſt, Dominico Flocco tribuentis *Poema de vita & morte B. Virginis*, quod *Johannis Dominici*, Ordinis Prædicatorum, eſſe, notavi ſupra.

(*i*) Oudin. Tom. 2. pag. 445.

(*k*) Pagi ad Annum Chriſti 966. num. 4. Mabillonius præfatione ad Sec. II. Benedictin. §. 64.

rem jampridem parari a D. de Targny, Noviodunenſi, Theſaurario Eccleſiæ Remenſis & Bibliothecario Regio teſtatus eſt Jacobus le Long in Bibliotheca Hiſtoricorum Galliæ n. 3746. & 6870. Conferendus Codex integrior Cottonianus ab Octaviano Imperatore, cum continuatione *Reginaldi*, Archidiaconi Andegavenſis, uſque ad Annum 1277. Vide Catalogum MS. Bibl. Cotton. n. 69.

Hiſtoria Eccleſiæ Remenſis, ſive, ut Sigebertus cap. 132. vocat, *geſta Pontificum Remenſium*, libris IV. uſque ad Annum 948. quorum verſionem Gallicam ſed pluribus paſſim omiſſis ediderat Nicolaus Cheſnau, ſive Querculus, Decanus Remenſis, Remis 1580. 4. Integros Latine primus vulgavit Jacobus Sirmondus Pariſiis 1611. 8. cum appendice *Anonymi*, Canonici Remenſis circa Annum 1140. qui Flodoardum breviaverat, aliiſque opuſculis ad eandem Eccleſiam ſpectantibus: Poſt Sirmondum Georgius Colvenerius, qui Codice Latino, ex quo Cheſnæus Gallicam verſionem ſuam adornaverat, contuliſſe ſe teſtatur, ac præter ſcholia & vocum obſcurarum explicationem addidit appendicem Sonacii de ſtatutis Synodalibus Eccleſiæ Remenſis, & Catalogum Archiepiſcoporum Remenſium. Duaci 1617. 8. Colvenerii editionem expreſſerunt Bibliothecæ Patrum Pariſ. 1639. & noviſſima Lugdunenſis Tom. XV. p. 500. *De Romanis Pontificibus* a B. Petro ad Leonem VII. poemate heroico libris XV. quod Anaſtaſiani operis de vitis Pontificum paraphaſin eſſe notat Papebrochius in Actis Sanctorum Tom. VII. Maji pag. 773. niſi quod variorum Sanctorum elogia paſſim interſperſa habet. Inſignem partem hujus operis a Gregorio II. A. 715. ad Leonem VII. An. 935. ex Codice Carmelitarum excalceatorum San-Germanenſi vulgavit Mabillonius Sec. Benedict. III. parte 2. pag. 596. Etiam ex Sanctorum interſperſis elogiis non pauca edidit idem Mabillonius, ut a præſtantiſſimo Caveo jam notatum, S. *Columbani* Abbatis Sec. II. pag. 30. *S. Attalæ* pag. 127. *S. Bertulfi* Abbatis Bobienſis: & ex libro XIII. carmen octavum de *S. Benedicto* ejuſque miraculis, in ſupplemento ad Sec. I. ad calcem Seculi ſecundi pag. 1095. Ex eodem Mabillonio mutuatus Papebrochius Flodoardi carmen de *Paſchali* Papa, quod exhibet in Actis Sanctorum appendice ad XIV. Maji Tom. 7. pag. 773.

Non dubium haberi debet, idem hoc eſſe opus Flodoardi, quod Treviris in ſummo templo aſſervari teſtatus eſt apud Miræum ad Sigebertum, Voſſiumque Johanes Bonderius A. 1555. in Indice Codicum MSS. per Belgicam, *de triumphis Italicis Martyrum & Confeſſorum libr. XV.* metro ſcriptos. Clare hoc patet ex Theodorici Ruinarti obſervatione de MS. Carmelitarum Sangermanenſi, quam infra ſubjungam, cum prius notavero in eadem Bibliotheca Trevirenſi, Bonderio teſte, etiam aſſervatos *libros III. de triumphis Chriſti & Sanctorum Palæſtinæ*, & *libros II. de triumphis Chriſti & Antiochiæ geſtis*, itidem carmine epico, a priore opere diverſos. Etiam lib. 3. Hiſt. Eccleſ. c. 6. Flodoardus miracula in baſilica B. Virginis Remenſis credita referens, *quorum plurima*, inquit, *quæ ante noſtram ætatem ſunt geſta*, *nobis habentur incognita*. *Nos tamen ea*, *quæ coram poſiti vidimus*, *vel perſonis quæ viderant referentibus agnovimus*, *ſilentio hic quoque præterire incongruum rati ſumus*, *licet ea* verſibus *olim exaravimus*. Sed Ruinartum lingua ſua, pleriſque eruditis hodie familiari, quæ in MSto illo Codice obſervavit, exponentem audiamus.

J'Ai examinè ce Manuſcrit, dont le commencement eſt dèchirè; l'Ouvrage commence par la fin du prèmier Chapitre du troiſième Livre. Il y eſt parlè des Martyrs, qui ont ſouffert ſous la perſecution de Valerien.

Le 4. Livre commence par le Pape S. Felix, & traite des perſecutions d'Aurelien

relien, *de Claude*, *de Numerien*, *& de Diocletien*. *Il y parle des Papes*, *ſelon le tems qu' ils ont vècu*.

Le 5. *& le* 6. *Livre ne s' y trouvent pas*, *quoiqu' il ſemble n' y rien manquer*.

Le 7. *ne traite que de la perſecution de Diocletien*.

Le 8. *eſt intitulè* de perſecutione Maximiani. *Il commence par l' Hiſtoire de S. Marcel*, *& de tous les Martyrs*, *qui ſont dans ſes faux Actes*; *enſuite il parle des Saints Martyrs qui ſont reverez dans les Villes d' Italie*. *Le Chapitre* 15. *eſt de Sainte Afre d' Augsbourg*. *Le* 16. *eſt de S. Euſebe Pape*.

Le 9. *Livre parle de Saint Valentin Martyr à Rome*, *enſuite des Martyrs des environs*; *& des Actes de S. Silveſtre*, *de Gallican*, *de S. Jean & de S. Paul*, *& des pluſieurs autres Martyrs que l' on met à Rome ſous Julien l' Apotat*.

Le dixième Livre commence par Saint Jules Pape, *& finit à Vitalien & à Adeodat*. *Il y mele pluſieurs autres Saints*, *comme dans le Chapitre* 2. *Il parle d' Euſebe*, *qu' il appelle* Præſul, *qu' on dit avoir ſouffert à Rome ſous Conſtance avec Oroſe*, *&c. de Saint Euſebe de Verceil*, *de Victorin le Rheteur*, *& de Saint Denis de Milan*, *il fait mention de la Tranſlation de ce dernier*, *faite par Saint Baſile*, *qui envoya ſon Corps à Saint Ambroiſe*. (*J'ai la Lettre de Saint Baſile adreſsèe à Saint Ambroiſe d' un ancien Manuſcrit*, *où il eſt fait mention de cette Tranſlation*.) *Dans le* 3. *Chapitre*, *où il traite de Saint Damaſe Pape*: *il y parle de Saint Jerome*. *Dans le* 8. *Chapitre li parle du Schiſme de Laurens de Paſchaſe Diacre* ... *Dans le* 19. *de Hormiſde Pape*, *de la Paix d' Orient*, *de Saint Germain de Capoue*, *de la Reſtitution d' Afrique*, *de Saint Remy*, *de la Converſion de Clovis*, *de la Couronne qu' il envoya à Rome*, *des Habits Conſulaires qu' il reçut de l' Empereur*. *Dans le* 10. *Chapitre*, *de S. Jean Pape*, *de Symmaque*, *& de Boece*, *que Theodoric fit tuer*. *Dans le Chapitre* 12. *de Caſſiodore*, *de ce qu' a fait Beliſaire contre les Goths en Italie & en Afrique*. *Enfin il traite fort au long de Saint Gregoire*, *& de ce qui eſt arrivè en ſon Monaſtere*.

L' onzième Livre comprend l' Hiſtoire des Papes depuis Agathon juſqu' à Chriſtophle. *Dans le Chapitre cinquième*, *il parle au long de Saint Boniface d' Allemagne*, *qu' il appelle Docteur & Martyr*. *Dans le Chapitre ſixième*, *de Carloman Prince François*, *qui ſe fit Religieux*. *Dans le Chapitre* 7. *du Pape Eſtienne II. de ſon Voyage en France*, *de ſa Gueriſon miraculeuſe à l' Abbaye de S. Denis*, *&c.*

Le douzième Livre contient l' Hiſtoire depuis Leon IV. juſqu' à Leon VII. Dans le Chapitre 1. *il parle des deux* Palliums *d' Hincmar*, *de l' ètabliſſement de l' Octave de la Fete de l' Aſſomtion de Notre-Dame*. *Dans le Chapitre* 2. *de Jean Eveque de Ravenne*. *Dans le Chapitre* 3. *d' Hincmar & de Charles le Chauve*. *Dans le Chapitre* 4. *de Foulques Archeveque de Rheims*, *& de pluſieurs Commiſſions que les Papes lui ont donnèes*. *Dans le Chapitre* 5. *de la Tranſlation de Saint Calixte Pape à Rheims*, *qu' il appelle* Urbem noſtram. *Il traite au long des Actions de Formoſe*, *à qui il dit que Charles Roi de France demanda de lui envoyer du Pain benit*, Panem Benedictum.

Le 13. *Livre eſt des Saints dont Saint Gregoire traite dans ſes Dialogues*, *& d' autres Saintes d' Italie*.

Le 14. *Livre eſt des Saints Patrons*, *Martyrs & autres des Villes d' Italie*.

Il finit par Saint Colomban & ſes Diſciples.

A la fin eſt une Epitaphe de Flodoard meme.

Ce Manuſcrit n' eſt gueres moins ancien que Flodoard.

Guido Flonocherus, ſive ut Poſſevino & Altamuræ *Flenochetus* Narbonenſis, Ordinis Prædicatorum Magiſter Generalis, cujus *Chronicon* Simlero, Poſſevino & Voſſio memoratur, apud Jacobum Quetifium Tom. 1. pag. 808. vocatur *Guido Flamochetti*, traditurque

 diem

diem obiiſſe Neapoli 1451. 19. Novembris.

Bartholomæus *Florarius*, de quo dixi Tomo 1. pag. 179. Ex ejus libro *de abſtinentia* locum profert Joannes Wolfius Tomo 1. lection. memorabilium pag. 801.

Florentius Abbas Britannus, ſcripſit *Vitam S. Judoci*, filii Regis Britonum & Confeſſoris medio Seculo VII. ad confratres tranſmarinos, per Francorum & Teutonicorum regna conſtitutos. Exſtat apud Surium 13. Decembris. Florentius teſtatur ſe *de libro vitæ ac geſtorum B. Judoci* neſcio cujus auctoris hæc quæ offert breviter excerpſiſſe, & prolixitatem miraculorum prorſus omiſiſſe.

Florentius Gallus, *Tricaſtinus* Presbyter ad Celſam Abbatiſſam ſcripſit vitam *S. Ruſticulæ*, ſive *Marciæ*, civis Vaſionenſis, Abbatiſſæ S. Cæſarii Arelatenſis, defunctæ circa Annum 632. ex qua fragmenta apud Andream du Cheſne Tomo 1. ſcriptorum rerum Francicarum pag. 564. 565. integra in Mabillonii Actis Sanctorum Benedict. Sec. 2. pag. 139.

Florentius Bravonius, Monachus in Anglia *Wiccenſis*, ſive *Wigornienſis*, ſcriptor *Chronici ex Chronicis* (*a*) ab Orbe condito ad Henrici I. tempora, ſive ad Annum Chriſti 1117. Nam Anno proximo 1118. Nonis Julii ex hac vita diſceſſit. Primus edidit Gvilelmus Hovvardus, poſtea Comes Northamptonienſis, Londini 1592. 4. ſubjuncta *Anonymi* Veteris *continuatione* ab Anno 1118. ad 1141. Cum eadem continuatione recuſum eſt typis Wechelianis Francofurti 1601. fol. ſubjunctum Matthæo Weſtmonaſterienſi. Compoſitam a Florentio *Continuationem Mariani Scoti* (qui in An. 1083. definit) ad ſua uſque tempora, laudat nullam Chronici faciens mentionem Lelandus cap. 149. cui Baleus II. 66. adjungit librum *de rebus ſui Cœnobii* & alium *de regali Anglorum proſapia*, a quo Pitſeus p. 197. male diſtinguit librum *de Genealogiis Regum*, quem notat Cantabrigiæ ſervari MS. in Collegio S. Benedicti. Hunc Caveus recte monuit exſtare ad calcem Chronici, edit. Lond. nam in illa pag. 566. *Incipit regalis proſapia Anglorum deſcendens ab Adam*. Sed eadem legitur etiam in Wecheliana pag. 688. Annos Chriſti numerare incipiens Florentius, ita computat, ut anno primo ſecundum æram Dionyſii Exigui, annus XXIII. ſecundum Evangelium reſpondeat, illumque duplicem quem ſemper obſervat computum orditur his verbis: *Incarnatio ſecundum Dionyſium incipit, conſcripta per ordinem, contraria Incarnationi ſecundum Evangelium*.

Florentinus Anonymus *Hiſtoriæ Florentinæ* auctor ab Anno 1406. ad 1438. editus a celeberrimo Muratorio Tomo XIX. ſcriptorum rerum Italicarum, non Latine ſcripſit, ſed Italice.

Flores Hiſtoriarum, infra, *Julius Florus* & *Matthæus* Weſtmonaſterienſis.

Flores Temporum, infra, *Martinus* Franciſcanus & *Hermannus* Januenſis.

Flos Florum Chronicon in An. 1399. deſinens.

Floretus. Vide ſupra in *Bernhardo* T. 1. atque infra in *Joanne Gerſon*.

Floriacenſe Chronicon breve ab Anno 615. ad 1060. in Baluzii Miſcellan. Tom. 2. pag. 303. 307. *Floriacenſium* Abbatum Catalogus. id. Tom. 1. pag. 491. 493.

Floriana de Seelſen, de qua Chronicon Huxarienſe a Chriſtiano Franciſco Paulino editum ad Annum 1290. *docta monialis in valle Dei*, & *Prioriſſa ibidem*, *elegantem* homiliam de filio viduæ Nain *ad* Henricum Hornburgicum *ſcripſit*. *Promte loquebatur Latine: in controverſiis & articulis Fidei bene exercitata*, ut

(*a*) Gildam, Bedam, Adonem, Marianum, Sigebertum & ſimiles religioſe ſecutus, ſicut ipſum ſequuntur & laudant Gvalterus Coventrienſis, Ranulphus Higdenus, Johannes Roſſus & alii, notante Lelando cap. 149. & Baleo II. 66. Inſertos etiam illi ſuis locis antiquos Anglo-Saxonum Annales, Voſſius pag. 397. monuit.

Digitized by Google

ut ſane, niſi ſilentium imponeret mulieri Apoſtolus in Eccleſia, erudite potuiſſet concionari, *altera* Anaſtaſia, Helena, Gorgania & Roſvvitha. Addit etiam Epiſtolam Henrici Abbatis Corbejenſis, quam eodem Anno 1290. ad Florianam lecta ejus homilia exaravit.

Florianus de Sancto Petro, Bononienſis Juriſconſultus circa Annum 1435. cujus Commentarios in Digeſta & Codicem laudat Trithemius cap. 788. De eo Pancirollus II. 85. Marcus Mantua pag. 465.

* *Florianus de S. Petro* agri Bononienſis oppido circa an. 1400. florebat. Ejus Repetitio ſuper *l. civitas ff. ſi certum petatur* Cod. 224. MS. in Bibliotheca Feliniana. Ibi pariter extat Diſputatio Floriani *in materia legitimationis*. Ejuſdem Floriani tres elegantes diſputationes editæ in lucem per Nepotem ſuum Hieronymum de S. Petro ex originali deprompta lucem viderunt Bononiæ typis impreſſæ an. 1492.

Ejuſdem ſuper XXII. Digeſtorum titulis fol. Neapoli per Bertoldum Riling Argentinenſem 1475. & Mediolani an. 1497. T. IV.

Floridi Horti Chronicon, ſupra in *Emone*.

Florilegus inter Hiſtoricos, vide *Matthæus* Weſtmonaſterienſis.

Florilegus, qui *Flores Poetarum* de virtutibus & vitiis digeſſit libris decem: de ſuperbia, de bona fama, de invidia, de ira, de avaritia, de gula, de luxuria, de remediis luxuriæ, de donis Sancti Spiritus, ſive de virtutibus, cum libro decimo, excerpto ex Alani Anti-Claudiano. Prodiit Coloniæ 1505. 12. *Hos morum flores ſi carpſeris, ut roſa flores*. Indicem Poetarum, quorum verſus a Florilego laudantur, dedit Daumius Epiſt. ad Reineſium LXXV. pag. 304. ſeq.

Magiſtri *Florini* Phyſiologus, ſive liber de natura animalium verſibus elegiacis MS. in Bibliotheca Lipſienſi Paulina inter libros Collegii majoris Principum, teſte B. Fellero pag. 391. Alius Phyſiologus verſibus Hexametris leoninis, de quo infra, *Theobaldus* Epiſcopus.

De *Drepanio Floro* dictum ſupra p. 63. notatumque eundem videri cum *Magiſtro Floro*, Diacono Lugdunenſi. (*a*) Dictum quoque pag. 64. de *Floro Tricaſſino* Epiſcopo, & de *Floro Monacho S. Trudonis*, quem a Trithemio confictum eſſe non ſatis certis argumentis pugnat Oudinus Tomo 1. pag. 1806. ſeq.

Julius Florus auctor ſive Collector Chronici, quod *Flores Hiſtoriarum* inſcripſit a Nino Aſſyriorum Rege uſque ad Annum 1041. Prologum & excerpta edidit Labbeus Tomo 2. Biblioth. novæ MSS. pag. 190.

Paulus Florus, qui temporibus Juſtiniani Imperatoris vixit, & res ejus Imperatoris panxit Latino carmine. Vide Voſſium II. 19. de Hiſt. Lat. p. 240.

Flotildæ Virginis in Lavenna Remenſis territorii villa, *Viſiones* quas vidit Anno 940. menſe Martio in Quadrageſimali Jejunio, inter Petri Pithœi ſcriptores XII. coætaneos, Pariſiis 1588. & Francofurti 1594. 8. pag. 201. 207. & in Andreæ du Cheſne ſcriptoribus rerum Francorum Tom. 2. pag. 624. ſeq.

Focas, ſeu *Phocas*, Grammaticus Urbis Romæ, ſcripſit *vitam Virgilii* carmine hexametro, quod præmiſſo verſibus Sapphicis exordio exſtat, ſed extrema parte mutilum in veteribus poematiis Petri Pithœi, & in quibuſdam Virgilii editionibus, nec non in Catalectis Virgilianis, ut in Bibliotheca Latina notare me memini. In eadem Petri Pithœi ſylloge etiam occurrit Focæ *Dodecaſtichon* in commendationem *Artis* ſuæ *Grammaticæ*, quod incipit:

Ars mea multorum es quos ſæcula priſca tulerunt,

Sed

(*a*) De hoc Lugdunenſi Floro nuper Dominicus de Colonia in hiſtoria litteraria Lugdunenſi Tomo 2. pag. 135. ſeq. & de ejus poematibus pag. 141. ſeq.

Sed nova te brevitas aſſerit eſſe meam.

Artem de nomine & verbo & aſpiratione edidit Putſchius in Grammaticis Latinis pag. 1683. 1687.

Ægidius de Foeno, ſupra Tomo I.

Folcardus, qui Voſſio Cangioque auctor *Chronici Beneventani* ab Anno 1113. ad 1140. quo uſum ſe Baronius & pleraque ex eo in Annales ſuos tranſtuliſſe profitetur ad Annum 1113. num. 1. *ſincera plane & integra fide* ſcriptum celebrans, utpote qui retulit ea, *quæ vel vidit vel ab iis qui viderunt audivit*. Hic non diverſus eſt a *Falcone*, de quo ſupra unde patet Baronium parte priore Chronici ab Anno 1102. ad 1113. deſtitutum fuiſſe. Vide Pagium ad Annum 1113.

Folcardus Monachus *Bertinianus* Ordinis Benedict. Audomaropoli in Arteſia circa Annum 1050. ſcriptor *Vitæ S. Audomari*, Epiſcopi apud Morinos Tarvanenſium, & vitam *S. Bertini*, qui Audomaro ſucceſſit & triennio poſt, A. 698. obiit. *Audomari* Vitam ſed interpolatam edidit Surius 9. Septembris. Vitam S. Bertini idem Surius 5. Septembris, ſed integros de vita & miraculis S. Bertini ad Bovinum Abbatem ſuum, Mabillonius Act. Sanctor. Benedict. Sec. III. parte 1. p. 104.

Folcardus, ſive *Folchardus*, Anglus, Monachus Doroberneuſis, ſive Cantuarienſis, Ordinis Benedictini Congregationis Cluniacenſis circa Annum 1066. ſcripſit ad Aldredum, Archiepiſcopum Eboracenſem, libris duobus *vitam* & *miracula Joannis Beverlacii*, ex Haguſtaldenſi Epiſcopo An. 687. Archiepiſcopi Eboracenſis. Vide Lelandum cap. 140. Baleum II. 53. & Pitſeum p. 188. Vita illa MS. in Bibliotheca Cottoniana, ut conſtat ex Thomæ Smithi Catalogo pag. 74. b. Edita eadem a Mabillonio Sec. III. Benedictin. pag. 433. & in Actis Sanctorum Tomo 2. Maji VII. pag. 168. Etiam *vitam S. Oſwaldi*, Wigornienſis Epiſcopi, & aliorum Angliæ Sanctorum hiſtorias ſuaviter a Folcardo compoſitas teſtatur Ordericus Vitalis lib. 2. hiſt. Eccleſ. ad Annum 1118. ut Caveo jam notatum, qui Dorobernenſem a Bertiniano Folcardo non diverſum fuiſſe opinatur. Hoc quanquam per temporum rationes fortaſſe poſſit admitti, tamen perquam dubium mihi videtur, ob ſcriptorum Anglorum ſilentium de Bertiniano Flocardi ſui Monachatu.

Folcuinus, *Fulcuinus*, *Folquinus*, *Volquinus*, *Fulquinus*, ex Monacho Bertiniano Abbas in Belgio Laubienſis, ſive Lobienſis ab Anno 965. ad 990. ſcripſit *Chronicon de rebus geſtis Abbatum* (*a*) *Laubienſis Cœnobii*, a S. Landelino fundati ab Anno 697. uſque ad ſua tempora. Vulgatum a Dacherio Tomo VI. ſpicilegii pag. 541. (editionis novæ T. 2. pag. 730.) in eo de ſe Folcuinus capite 28. ſeq. pag. 740. Præter ea, quæ in eodem Chronico cap. 30. ſeqq. de miraculis S. *Urſmari* (*b*) narrantur, *Hiſtoriam miraculorum* ejus ſingulari libro deſcripſit, quem cum notis exhibet Henſchenius in Actis Sanctorum T. 2. April. XVIII. pag. 563. 573. *Vitam* vero *Folcuini*, Tarvanenſis Epiſcopi in Flandria A. 854. defuncti Mabillonius Sec. IV. Benedict. pag. 622. Hiſce *homiliam de zizaniis* ad Matth. XIII. 25. ſeq. MS. Lovanii ad S. Martinum licet addere ex Oudino Tomo 2. pag. 475.

Gilbertus Foliot ex Abbate Canonicorum Regularium Leiceſtrienſi, Epiſcopus A. 1147. Herefordienſis & ab Anno 1163. ad 1187. Londinenſis: ſcripſit *Expoſitionem in Cantica Canticorum*, ad Robertum Melidunum, ſuum in Epiſcopatu Herefordenſi ſucceſſorem. Edidit Patricius Junius Londini 1638. 4. cum *Alcuino* in eadem Cantica. Præterea Baleus III. 7. eum tradit ſcripſiſſe *pro cauſa Henrici II.* Regis Angliæ ad Alexandrum III. Pontificem, at-

(*a*) Laudat Sigebertus cap. 136. de S. E.

(*b*) De S. Urſmaro, Epiſcopo & Lobienſi Abbate, qui A. 713. obiit, vitæ ſcriptores *Anſo*, *Hegerus*, *Ratherius* Veronenſis.

atque *invectivam in Thomam*, *Cantuarienſem* Archiepiſcopum, cujus etiam cædis A. 1170. auctor fuiſſe perhibetur a Radulpho de Diceto & aliis, (*a*) quanquam Thomam hunc diſcipulum primo, deinde Patronum habuerat, teſte Lelando cap. 185. ubi Folioti opus *de Sacramentis Veteris Teſtamenti* laudat *plane undecunque luculentiſſimum*. *Vitas* aliquot *Sanctorum Angliæ* litteris ab eo commendatas notat Voſſius pag. 425. ex Poſſevino. Etiam *Epiſtolarum* ejus *librum* Pitſeus poſt Baleum memorat, ſed idem fallitur cum pag. 152. ſcribit ad Foliotum hunc exſtare Epiſtolam S. *Bernardi XXIV*. Nam illa data eſt ad *Gilbertum* quidem, ſed a noſtro diverſum, illum nempe, qui ex Canonico Autiſiodorenſi factus eſt Londinenſis Epiſcopus ab Anno 1128. ad 1135. *Veteris & Novi Teſtamenti gloſſator* eximius, atque *in cunctis hujus Mundi ſapientum litteris* adſuetus *ludere*, eoque nomine *Univerſalis* apud S. Bernardum appellatus. Vide Mabillonii ad eum notas, Tom. 1. pag. 41.

Robertus Foliotus de Melundino, Gilberti Folioti propinquus & in Epiſcopatu Herefordienſi A. 1163. (*b*) ſucceſſor, cujus *librum exerptorum de Chronicis Mariani Scoti*, & *Conciones de Sacramentis* Voſſius pag. 423. laudat Pitſeus pag. 236. ex Balei III. 8. etiam *librum de Sacramentis antiquæ & novæ Legis*, quem Gilberto Folioto tributum a Lelando cap. 185. jam dixi.

Folmarus Præpoſitus Cœnobii *Truſenſteinenſis*, ſive *Trieſenſteinenſis* (*c*) (petræ ſtillantis) in Franconia in diœceſi Wirtzelburgenſi, ſive Herbipolitana circa Annum 1160. ſcripſit *ad Eberhardum*, *Archiepiſcopum* ab Anno 1147. ad 1164. *Salisburgenſem*, *Epiſtolam* in qua facit cum Berengario: & aliam *ad Prælatos in Bavaria & Auſtria conſtitutos*, in qua ſententiam ſuam revocat, & ſe in *libello*, quem *de carne & anima Verbi*, *ad Gerhohum* ſcripſerit, plenius de argumento illo tractaſſe teſtatur. Libellus quidem intercidit: ſed Epiſtolæ illæ Folmari duæ editæ ſunt a Gretſero poſt ſcripta Waldenſibus oppoſita Tom. 1. pag. 329. 338. Ingolſtad. 1613. 4. una cum aliis quinque Epiſtolis ad Folmarum, Gerhohumque: & in Bibliotheca Patrum Colonienſi Tom. 13. p. 344. & Lugdunenſi Tomo 25. p. 312. 315. Contra hunc Folmarum, quem *Follem amarum* vocant ac præter alios errores etiam cum Felice & Elipando ſenſiſſe arguunt, ſcripſere *Gerhohus*, Præpoſitus Reicherſpergenſis, qui An. 1169. & frater ejus ac ſucceſſor *Arno*, qui An. 1175. obiit, de quibus ſuo loco. Prologus autem & fragmentum operis Golmaro oppoſiti editum a Stevartio in ſylloge veterum ſcriptorum pag. 243. (in nova editione Antiquarum Lectionum Caniſii Baſnagiana T. 3. parte 2. pag. 200.) & in Bibliotheca Patrum Lugdunenſi Tomo 23. pag. 240. non *Beati* nec *Hetherii* eſt, qui adverſus Felicem & Elipandum multis ante Folmarum ſæculis ſcripſerunt, ſed *Adami*, Decani Reicherſpergenſis, qui vaſtum ſuum adverſus Folmarum Volumen dicavit P. Decano Herbipolenſi, meminitque *Epiſtolæ* Folmari *ad Tavanenſem* Archiepiſcopum, (lege *Juvavenſem*, & Salisburgenſem intellige, ſed aliam quam quæ exſtat ad illum Folmari Epiſtolam) in qua injurias Gerhoho, Præpoſito Reicherſpergenſi, irrogaverit. Denique Stevartius notavit in Boicis Bibliothecis præter illud Adami opus exſtare etiam *Gerhohi* librum *de inveſtigatione Antichriſti*, in quo Folmarum refellendum ſibi ſumſit, perinde ut in *libro de Gloria & Honore Filii Hominis*, ad Hermannum Epiſcopum Brixinenſem, qui vulgatus eſt a Bernardo Pez Tomo 1. Anecdotorum parte 2. pag. 163. Auguſtæ Vindelicorum 1721. fol.

Jaco-

(*a*) Vide Oudinum Tomo 2. pag. 1482. ſeq.
(*b*) Warthonus Tom. 1. Angliæ ſacræ p. 301.
(*c*) Gerhohus contra Folmarum cap. 15. *inſectandus eſt hæreticus & quaſi vulpes demoliens vineam, videlicet Eccleſiam VVirtzelburgenſem, in qua latitat nectens truffas in loco qui dicitur Truſenſtein &c.*

Jacobus Folquerius, Doctor Toloſanus atque Lector Theol. Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, ſcripſit *Viridarium Gregorianum*, ſive allegorias in libros Sacræ Scripturæ S. Gregorii Magni verbis, ad Clementem VI. Anno 1345. Opus MStum in Bibliotheca Eremitarum Auguſtinianorum majoris Conventus Parif. teſte Oudino T. 3. p. 946. Prologum edidit Jac. Hommey p. 555. ſpicilegii.

Folquinus, ſupra, *Folcuinus*.

Fontanellenſis Abbatiæ S. Vandregeſili in Normania, diœceſis Rotomagenſis, *Chronicon*, ſive *geſta SS. Patrum Fontanellenſis Cœnobii*, (*a*) ab Anno Chriſti 645. uſque ad Annum 834. cum commemoratione Genealogiæ *Arnulfi* progrediente ad Annum 885. & cum duplici appendice Chronici, quarum poſterior definit in An. 1053. in Dacherii ſpicilegio Tom 3. pag. 185. (editionis novæ Tomo 2. pag. 263. 290.) *Fragmentum* ab Anno 841. ad 856. plane diverſi a Dacheriano Chronici Fontanellenſis apud Andream du Cheſne Tomo 2. ſcriptorum rerum Francorum pag. 387. 390. ubi & aliud *fragmentum* ab Anno 841. ad 848.

Godfridus de *Fontanis*, ſive de *Fontibus bonus Epiſcopus* dictus, geſſit autem Cameracenſem Epiſcopatum ab Anno 1220. ad 1238. Scriptor librorum *de Divinis Officiis*. Vide Bulæi Academiam Parif. Tom. 3. pag. 680. & T. 5. pag. 465.

Galfridus de *Fontibus*, Cancellarius Pariſienſis circa Annum 1283. cujus *Quodlibeta* ſatis prolixa *quatuordecim* de variis argumentis exſtant MSS. in Bibliotheca Regia & aliis Galliæ Bibliothecis. Vide Oudinum Tomo 3. pag. 584.

Anonymi Benedictini Burani Hiſtoria *Fontis Salutis* (Legenda de Hailprunne) A. 1159. in Bernardi Pez Anecdotis Tom. 3. parte 3. pag. 647. 656.

Bartholomæus Fontius, Florentinus, auditor non infrequens Hieronymi Savonarolæ, (*b*) Franciſci vero Philelfi ſucceſſor, in Cathedra patria Oratoriam & Græcas litteras (*c*) docuit ab Anno 1480. Ugolino Verino quidem judice,

Ille fuit *Rhetor pubis moderator Hetruſcæ*,
Judicio & nulli morum pietate ſecundus.

Deinde præfectus Bibliothecæ Budenſi (*d*) a Matthia Corvino, quem Hungariæ & Bohemiæ Regem conſtat diem obiiſſe. An. 1490. Scripſit Fontius *Commentarium in Perſium*, poſt editionem Venetam A. 1482. fol. ſæpius exſcriptum typis, ut dixi libro 2. Bibliothecæ Latinæ cap. 12. *Orationes* ejus junctim editæ in 4. de Eloquentia, de Hiſtoria, de bonis Artibus: de Poetica, de Sapientia, de Satyra & de ſtudiis Humanitatis. Vita Pauli Gviaccheti. De Pœnitentia, ſive Reſipiſcentia ad Laurentium Medicem. De aſſe, menſuriſque ac ponderibus. Poeticum, Saxettus. Dialogus de pudicitia & conjugio, cum aliis vulgatus Francofurti 1621. 12. cura Georgii Remi. De homine Oratio, cujus argumentum his verbis tradit Marſilius Ficinus: *Latiſſime a Medicis explicatam de humoribus, complexionibuſque & mirabili humani corporis artificio, atque elegantiam Platonis in hominis corpore deſcribendo adeo admiratus eſt Bartholomæus Fontius noſter, Rhetor egregius, ut præclara oratione probaverit, neque Lactantium, neque Cornelium Celſum, neque Ciceronem ipſum in re deſcribenda ad mentem Platonis accedere potuiſſe*.

Traditur etiam illuſtraſſe *Livium* & *Juvenalem* & *Ariſtotelis Poeticam*: Præterea ſcripſiſſe *Annales ſuorum temporum* ab Anno 1448. ad 1483. quos manu au-

(*a*) Interpolatum eſſe notat Carolus le Cointe T. V. Annal. Francorum pag. 438. ſeq.

(*b*) Julius Niger de Scriptoribus Florentinis pag. 82.

(*c*) Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XVII. pag. 332.

(*d*) De hac Bibliotheca Johannes Alexand. Braſſicanus præfatione ad Salvianum An. 1530. Baſileæ editum in fol. & Julius Pflugk Epiſtola ad illuſtrem Seckendorfium vulgata Jenæ 1688. in 8.

Digitized by Google

auctoris ſcriptos Latine ſervat Florentiæ inſtructiſſima Bibliotheca illuſtris Viri Franciſci Riccardi. *Epiſtola* hujus Fontii ad Robertum Salviatum legitur inter Epiſtolas ad Joannem Picum Mirandulam pag. 173. in qua Orationis Budæ a ſe habitæ meminit. Omitto Epiſtolas Phalaridis in Hetruſcum idioma ab eo verſas, Florentiæ 1491. editas, & carmina ejus ſcripta Italice, unde illuſtribus poetis Italis accenſetur a Joanne Mario Creſcimbenio Tomo 4. hiſtor. Poeſeos Italorum vernaculæ p13. 27. Alius *Bartholomæus Fontius*, Venetus, diſcipulus Palladii *Fuſci* Patavini, clarus ſub ſæculi XVI. initia. De Fuſco illo infra ſuo loco. Hujus Fontii nomen inter ſcriptores prohibitos legitur in Indice Tridentino.

* *Bartholomæus Fontius Florentinus Cardinalis Tuſculani Secretarius de pœnitentia non abſque commendatione oravit*; hæc lego in Diaria Jacobi Volaterrani ad an. 1484. Non dubito quin hanc ipſam orationem in opuſculum de pœnitentia converſam ad Laurentium Medicem direxerit, qua de re Fabricius hic.

Annales ſuorum temporum, de quibus hic Fabricius, ita breves ſunt, ut paulo plus impleant, quam unam alteramque pagellam. Vulgavit vero illos Cl. Lamius in Catalogo Bibliothecæ Riccardianæ pag. 193. &c. In eadem vero Bibliotheca Riccardiana extant alia ejuſdem Fontii opuſcula, quorum indicem hic dare juvat: *Verſus: vocabularium, & obſervationes Grammaticæ, & Etymologiæ præcipue ex Tortello deſumptæ, Calendarium Feſtorum Chriſtianorum, & Ethnicorum, Caſtigationes in Perſium*, opus ut arbitror a Commentariis diverſum, *Vita Pauli Diacceti, Translatio Argonauticorum Apollonii. Sylva variæ lectionis. Excerpta de rebus naturalibus diverſis. Excerpta ex antiquis, & recentioribus auctoribus.*

Johannes Fordenſis, ſive de *Forda*, ſive de *Fordan*, Abbas Ordinis Ciſterc. circa Annum 1210. Johannis Regis Anglorum a ſacris Confeſſionibus, auctor Commentarii *in Jeremiam* ejuſque *threnos*, & *in Cantica* ab eo loco, ubi *Gilbertus* deſierat, nec non libri *de Contemtu Mundi*, & *Homiliarum* CXX. Scripſit etiam *Vitam Walfrici*, Conodunenſis Presbyteri, ad Bartholomæum Iſcanum, ſive Exonienſem Epiſcopum. Vide Lelandum cap. 206. Baleum III. 66. qui addit librum *de triplici Cruce*, & *Acta quædam Regis Johannis*, ſicut Pitſeus pag. 276. *Lectiones ordinarias*, & pag. 277. Scotichronicon, ſed quod juniorem, ut mox dicam, auctorem habet.

Johannes Fordun, Scotus, auctor *Scotichronici* libris ſex uſque ad Annum 1360. MSti in Cottoniana & aliis Angliæ Bibliothecis. Vide Oudinum Tomo tertio pag. 1091.

Mauritius Fordanus, Anglus, Monachus Bernardinus, cujus Carmen *de ſchemate Pontificali* ad Reginaldum, Badunenſem, ſive Bathonienſem & Wellenſem Epiſcopum, laudat Lelandus cap. 215. Reginaldus ille diem obiit Anno 1192. Vide Warthoni Angliam ſacram Tom. 1. pag. 113.

Rogerus Fordanus itidem Anglus & Monachus Bernardinus, quem idem Lelandus cap. 205. ait, beneficio *Gvilelmi Savignenſis*, in unum volumen collegiſſe, & Baldevino, Fordano Abbati dedicaſſe, *Revelationes S. Eliſabethæ*, Virginis Schœnaugiani Monaſterii. Eliſabetha illa defuncta eſt A. 1168. de qua ſupra. Iiſdem revelationibus Rogerus ſubjunxit *Encomium B. Virginis* verſibus ſcriptum.

Jacobus Philippus Foreſtus, *Bergomenſis*, infra, *Jacobus Philippus*.

Forlivienſes Annales ab Anno 1275. ad 1483. editi a celeberrimo Muratorio in ſcriptoribus rerum Italicarum Tomo XXII. Vide & infra, *Hieronymus* Forlivienſis.

S. Formoſus, priore nomine *Damaſus*, ex Portuenſi Epiſcopo Papa Romanus ab Anno 891. Septembris 19. ad Annum 896. Aprilis 4. Ejus nomine Epi-

Epiſtola *ad Epiſcopos Angliæ*, revocando interdicto & *de Eccleſia Anglicana bene ordinanda* apud Wilhelmum Malmesburienſem libro 1. de geſtis Pontificum Angliæ, Baronium ad Annum 894. num. 14. Spelmannum Tomo 1. Conciliorum Angliæ pag. 388. qui Formoſi nomen pro Leone V. putat irrepſiſſe: quanquam Gabriel Coſſartius malit pro Johanne IX. & Papebrochius pag. 146. conatus Chronico-hiſtorici ſuſpicatur merum eſſe figmentum Seculi XI. quo inter Cantuarienſem & Eboracenſem Archiepiſcopos fuit contentio atque Eboracenſis Cantuarienſi æquari per omnia voluit, primatus autem Cantuarienſi in hac Epiſtola vindicatur. Altera Epiſtola reſpondet Formoſus ad Epiſtolam, quam *Stylianus* Neocæſarienſis Euphrateſiæ Epiſcopus ad Stephanum V. ſcripſerat. Utraque in Tomis Conciliorum obvia, quibus accedit Epiſtola *ad Bernonem*, *Abbatem Gigniacenſem*, de privilegiis ejuſdem Monaſterii, apud Baluzium Tomo 2. Miſcell. p. 159. De ejus Epiſtolis *ad Fulconem*, Archiepiſcopum Remenſem, Regeſque *Carolum* & *Odonem*, ſive *Othonem* Flodoardus IV. 2. ſeq. hiſtoriæ Remenſis, & e Flodoardo Baronius ad Annum 893. 894. Pro ordinationibus a Formoſo Papa factis & pro cauſa ac negotio ejus contra Stephanum VII. Sergiumque Anti-Papam diligenter ſcripſit *Auxilius*, de quo ſupra Tomo 1. Huic Formoſo incerta conjectura Oudinus T. 2. p. 382. ſeq. tribuere non dubitat *librum Pontificalem*, (*a*) qui ſub *Damaſi* fertur nomine: & minus veriſimili etiam ſuſpicione pag. 387. ſcripta in S. Hieronymi obvia operibus, ſub titulo: *Euſebii de morte Hieronymi* ad Damaſum, *Auguſtini ad Cyrillum* Hieroſol. & *Cyrilli ad Auguſtinum* de miraculis Hieronymi. * *Formoſi epiſtola ad Angliæ Epiſcopos* diſſidii argumentum præbuit viris eruditis, ut Fabricius innuit. Omnium poſtremus Wilkinſius in Conciliis Britanniæ cenſuit non Formoſo quidem, at potius Sergio III. tribuendam eſſe, quamquam & ipſe titubans ſcribit. Formoſi Epiſtolam *ad Servum Dei Gerundenſem Epiſcopum* dedit olim P. Martene Anecdot. Tom. 1. p. 239. ſed integriorem ex ipſo typo Gerundenſi deſcripſit vulgavitque Dominicus Georgius in adnotationibus, quas una cum meis ſubjecit recentiſſimæ Baronii una cum Pagio editioni Lucenſi ad an. 892. ex quo ego illam dedi in Suppl. Concil. To. 1. pag. 1066. adjungendamque cenſui alteri datæ *Monachis S. Theuderi* in territorio Viennenſi ex Spicilegio Dacherii Tom. 3. deſumptæ. Argumenta aliarum quarumdam ex hiſtoria Remenſi Flodoardi, & ex carmine ejus de Romanis Pontificibus a Mabillonio in Analectis vulgato in eodem Suppl. exhibui.

Jacobus *Fornerius*, ſupra *Benedictus XII.* Papa. Tom. 1.

Fortanerius, ſive *Sertorius Vaſſelli*, Aquitanus, Ordinis Minorum Miniſter Generalis, Patriarcha Gradenſis & Cardinalitiæ dignitatis Candidatus obiit Patavii A. 1361. Ejus ſcripta laudata a Waddingo pag. 110. ſeq. præter *Sermones*, & *Lectiones Theologicas*, ac *Quodlibetica diſputata*, ſunt Commentarii *in omnes fere ſacrorum Bibliorum libros*, & in aliquot libros *S. Auguſtini* præſertim *libros XXII. de Civitate Dei*. ic enim puto verius quam quod apud Waddingum eſt, *librum XXII.*

Suleo Fortena & *Haneo Fortena*, Friſii, qui temporibus Caroli Magni ſcripſiſſe traduntur: ille quidem *Principum Regumque Friſiæ genealogiam & res geſtas*, hic, *expeditiones a ſe ſuſceptas ſub Imperatore Græco*, *Rege Scotiæ Angliæque & Carolo Magno*, ex ſolo noti Suffrido Petri Decad. V. cap. 9. & Decad. VI. cap. 6. non certiſſimo in talibus auctore. Vide Voſſium pag. 299.

Fortunatianus, in Honorii Codicibus lib. 1. cap. 98. vitioſe *Fortunatius*, natione Afer, Aquilejenſis Epiſcopus, interfuit Concilio Sardicenſi An. 347. & teſte

(*a*) Supra pag. 6. 7.

teſte Hieronymo cap. 97. ſcripſit *Commentarios in Evangelia*, *titulis* ut apud Hilarium fit) *ordinatis*, *brevique & ruſtico ſermone*. De ruſtico ſermone Latino ſingularem ſe libellum conſcribere propoſuiſſe teſtatus eſt V. C. Chriſtianus Falſterus ad Gellii XIII. 6. parte 3. Amœnitatum Philologicarum p. 286. De Fortunatiano hoc, qui ad Arianos denique deflexit, plura Tillemontius Tomo VI. memoriarum pag. 364. 419.

Curius Fortunatianus Rhetor, de quo ſupra T. 1. Vide ſis & infra *Portunianus*.

Venantius Honorius Clementianus Fortunatus, Italus, Presbyter & in Gallia Epiſcopus Pictavienſis, celebravit carmine elegiaco nuptias Sigeberti Regis & Brunechildæ An. 565. lib. VI. carmine 2. Carmen quod ad Chilpericum Regem tempore Synodi Brinnacenſis A. 581. habitæ ſcripſit, in libro nono primum locum occupat. Non ante Annum 600. rebus humanis valedixit. Vitam ejus ſcriptis præmiſit Chriſtoph. Brovverus, S. J. qui Carmina Fortunati & alia opuſcula, quæ potuit reperire, cum notis ſacris, hiſtoricis & Geographicis vulgavit Moguntiæ 1603. & 1616. 4. inde recuſa in Bibliotheca Patrum Lugdunenſi Tom. X. Indicem autem quem adjunxit Chronologicum, omnino mendoſum eſſe, & ad exactiores revocandum calculos notat Labbeus Tomo 2. de S. E. pag. 458. teſtatus omnia ſe opuſcula Fortunati infinitis locis partim ex optimæ notæ Codicibus, partim ex certiſſimis conjecturis emendata editis auctiora prælo jamdudum parata habere. Hunc ejus laborem necdum vidiſſe lucem dolendum eſt, cum hæc Labbeus jam ſcripſerit An. 1660. Subjunxit Brovverus etiam ſilvam ſive indicem *enormium*, ut appellat, *quæ contra Grammaticæ vel Proſodiæ Canonem, aut peregrina in Fortunati lectione occurrunt*, Tomo X. Bibl. Patrum Lugd. p. 617.

Poematia Fortunati pauca in Georgii Fabricii Poetis Chriſtianis, & in Corporibus Poetarum Latinorum: plura in editione Jacobi Salvatoris Solarii, Venetiis 1578. 8. atque inde in Bibliothecis Patrum Bigneanis: Sed longe plurima in editione Chriſtoph. Brovveri, S. J. digeſta itidem *libris undecim*, cum præmiſſa ad Gregorium Turonenſem amicum ſuum dedicatoria. In his libris præter varias Epiſtolas, etiam alia ſcripta proſario ſermone interſperſa ſunt, ut *expoſitio* (*a*) *Symboli* libro XI. *Expoſitio Orationis Dominicæ* & *Conſolatoria ad Mummulenum in morte filiæ decennalis*, libro decimo: Carmen *de reſurrectione Domini* legitur lib. III. 9. quod *Lactantio* præter rem antea tributum emendavit, Venantioque reſtituit Georgius Caſſander, Caroli 1573. 8. & pag. 228. Operum: prodiit & ſeparatim cum notis Auguſti Buchneri, Wittebergæ 1627. 8. Difficilis quædam & laborioſi artificii carmina (qualia Optatiani Porphyrii habemus & Rabani) exſtant lib. II. 4. 5. 6. & V. 7. quæ, ut multa alia, in editione Solarii & in Bigneana Bibliotheca Patrum, etiam Pariſ. 1624. deſiderantur, cum Brovveri Fortunatus tot jam annis ſemel antea atque iterum vulgatus extitiſſet. Singula Fortunati carmina, inter quæ multis *Epitaphiis Virorum illuſtrium* locum dedit, enumerare longum eſſet, & factum hoc ex parte a Leyſero in Poetarum medii ævi hiſtoria p. 152. ſeq.

Vita S. Martini Turonenſis, quam libros *Sulpicii* Severi proſa ſcriptos ſecutus, panxit Fortunatus hexametro libris quatuor, præmiſſa Epiſtola qua eos *Domino ſancto atque Apoſtolico pii ſſimo in Chriſto, & peculiari patri Gregorio Papæ* Turonenſi dedicat. In limine libri primi alios etiam ante ſe Poetas Chriſtianos celebrat his verbis:

Primus enim docili diſtinguens ordine carmen
Majeſtatis opus metri canit arte Juvencus,

 Hinc

(*a*) Orationis Dominicæ & Symboli Expoſitio legitur etiam in Orthodoxographis pag. 1221. & 1227. Baſileæ 1569. fol.

Digitized by Google

Hinc quoque conſpicui radiavit lingua Seduli,
Paucaque perſtrinxit florente Orientius ore,
Martyribuſque piis ſacra hæc donaria mittens
Prudens prudenter Prudentius immolat actus,
Stemmate, *corde*, *fide pollens Paulinus* (*a*) *& arte*
Verſibus explicuit Martini *dogma magiſtri*.
Sortis Apoſtolicæ quæ geſta vocantur & actus
Facundo eloquio vates ſulcavit Arator.
Quod ſacra explicuit ſerie genealogus olim,
Alcimus egregio digeſſit acumine præſul.

Exſtat hæc vita in editione poematum Fortunati Veneta & Moguntinis, & in Bibliothecis Patrum Colonienſi 1618. Tomo VI. Pariſienſi 1624. Tomo VIII. pag. 752. & in Lugdunenſi Tom. X. pag. 597.

Carmen elegiacum *de excidio Thuringiæ* ex perſona Rhadegundis, quod incipit:

Conditio belli triſtis, ſors invida rerum. Tomo X. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſis pag. 613. Confer Caſparis Sagittarii Antiquitates Regni Thuringici p. 323.

Hodœporicon carmine elegiaco *ad Juſtinum juniorem*, *Imperatorem & Sophiam Auguſtam*, quod incipit:

Gloria ſumma Patris, *Natique ac Spiritus almi*.

Tomo X. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſis pag. 614.

Carmen elegiacum *ad Artachin*, quod incipit:

Poſt patriæ cineres & culmina lapſa parentum.

ibidem pag. 615.

Fortunati Vitæ Sanctorum.

S. Albini, Andegavenſis Epiſcopi, defuncti circa Annum 550. apud Surium 1. Martii & apud Mabillonium Sec. 1. Benedictin. pag. 108. & in Actis Sanctorum Tomo 1. Martii pag. 57. cum notis.

S. Amantii, Epiſcopi Ruthenenſis, apud Surium 4. Novembris, & ſincerior in Labbei Bibliotheca nova MSS. Tom. 2. pag. 474. 481.

S. Germani, Pariſienſis Epiſcopi, defuncti An. 576. apud Surium 28. Maji, & in Mabillonii Sec. I. Benedictin. p. 319. atque in Actis Sanctorum Tomo 6. Maji XXVIII. pag. 778. cum notis Henſchenii.

S. Hilarii, Pictavienſis Epiſcopi, qui Anno 369. obiit, libris duobus ad Paſcentium Papam, ſive Epiſcopum Pictavienſem, ſcripta ante Annum 559. (*b*) apud Surium 13. Januar. & ante Hilarii Opera pag. CXXVIII. cum notis Benedictinorum, & in Actis Sanctor. Tom. 1. Januarii pag. 790. Liber ſecundus, qui eſt de Hilarii miraculis, an Fortunati hujus ſit, dubium videtur viris quibuſdam doctis.

S. Marcelli, Pariſienſis Epiſcopi, apud Surium Novembris 1. Confer Gregorium Turonenſem de gloria Confeſſorum cap. 89.

S. Maurilii, Epiſcopi Andegavenſis, qui circa Annum 431. obiit, apud Surium 13. Septembris.

S. Medardi, Epiſcopi Noviomenſis, defuncti circa Annum 556. interpolata apud Surium 8. Junii: ſincerior in Dacherii ſpicilegio Tomo VIII. pag. 391. & editionis novæ Tomo 2. pag. 70. 71. atque apud Mabillonium Sec. I. Benedictin. pag. 234. & in Actis Sanctorum Tomo 2. Junii pag. 79. cum notis Papebrochii, præmiſſo pag. 78. carmine elegiaco de ejuſdem Medardi miraculis, quod incipit: *Inter Chriſticolas*.

S. Paterni, Epiſcopi Abrincenſis, circa Annum 565. in Mabillonii Sec. 2. Benedictin. pag. 1100. & cum Henſchenii notis Act. Sanctor. Tom. 2. Aprilis XVI. pag. 427.

S. Radegundis Reginæ, quæ A. 587. objit,

(*a*) Paulinus Petrocorius. (*b*) Labbeus Tomo 2. de S. E. pag. 459.

obiit, apud Surium 13. Auguſti. Vitam a Fortunato ſcriptam ſupplevit *Baudonivia* Sanctimonialis. Vide Pagium ad Annum 527. num. XVI.

S. Remigii, Remenſis Archiepiſcopi, apud Surium 1. Octobris.

Expoſitio Fidei Catholicæ in Symbolum Athanaſianum *Quicunque:* quam edere promiſerat celeberrimus Muratorius Tomo 1. Anecdotorum Latinorum pag. 15. vulgavitque Tomo 2. p. 212. 217. ſubjuncta erudita de Symbolo illo diſſertatione.

Hymnum ad baptizatos, ex MSto Pontificali Eccleſiæ Pictavienſis, edidit Edmundus Martene de antiquis Eccleſiæ ritibus pag. 181. qui cum brevis ſit, etiam hoc loco non erit ingratus Chriſtiano Lectori.

Tibi laus perennis auctor
Bapiſmatis ſacrator,
Qui ſorte paſſionis
Das præmium ſalutis.
Nox clara plus & alma
Quam luna, ſol & aſtra,
Quæ luminum corona
Reddis diem per umbram.
Tibi laus.
Dulcis, ſacrata, blanda,
Electa, pura, pulcra,
Sudans honore mella,
Rigans odore chriſma.
Tibi laus.
In qua Redemptor orbis
De morte vivus exit;
Et quos catena vinxit
Sepultus ille ſolvit.
Tibi laus.
Quam Chriſtus aperivit
Ad gentium ſalutem,
Cujus ſalubri cura
Redit novata plaſma.
Tibi laus.
Accedite ergo digni
Ad gratiam lavacri;
Quo fonte recreati
Reſulgeatis agni.
Tibi laus.
Hic gurges eſt fideles
Purgans liquore mentes,
Dum rore corpus ſudat,
Peccata tergit unda.
Tibi laus.
Gaudete Candidati,
Electa vaſa regni,
In morte conſepulti
Chriſti fide renati.
Tibi laus.

Alius Fortunati hymnus ex Eccleſiæ Mindenſis antiphonario MSto, quod Helmſtadii ſervatur, editus a Polycarpo Leyſero pag. 168. Hiſtoriæ Poetarum medii ævi, quem & ipſum hic adſcribere placet, licet repetitum in Diario Theologico Dreſdenſi (*a*) Anno 1722. pag. 532.

Crux fidelis inter omnes
Arbor una nobilis,
Nulla ſilva talem profert
Fronde, flore, germine.
Dulce lignum, dulce clavo
Dulce pondus ſuſtinens.
Pange lingua glorioſi (*b*)
Prælium certaminis,
Et ſuper crucis tropheo
Dic triumphum nobilem.
Qualiter Redemptor orbis
Immolatus vicerit.
De parentis protoplaſti
Fraude Factor condolens;
Quando pomi noxialis
Morſu in mortem corruit.
Ipſe lignum tunc notavit
Damna ligni ut ſolveret.
Hoc opus noſtræ ſalutis
Ordo depopoſcerat.
Multiformis perditoris
Ars ut artem falleret,
Et medelam ferret inde
Hoſtis unde læſerat.
Quando venit ergo ſacri
Plenitudo temporis,

Miſ-

(*a*) *Fortgeſetzte Sammlung von Alten, und Neuen Theologiſchen Sachen.*

(*b*) Hinc Thomas Aquinas ſumſit anſam hymni, ſed diverſi longe, qui in Feſto Corporis Chriſti frequentari conſuevit, atque incipit: *Pange lingua glorioſi Corporis myſterium, Sanguiniſque pretioſi quem in Mundi pretium Fructus ventris generoſi Rex effudit gentium.*

Digitized by Google

Miſſus eſt ab arce Patris
Natus orbis conditor,
Atque ventre virginali
Carne factus prodiit.
Vagit infans inter arcta
Poſitus præſepia,
Membra pannis involuta
Virgo mater alligat,
Et pedes manuſque crura
Stricta cingit faſcia.
Luſtra ſex qui jam peracta
Tempus implens corporis,
Se volente natus ad hoc
Paſſioni deditus,
Agnus in crucis levatur
Immolandus ſtipitem.
Hic acetum, fel, harundo,
Sputa, clavi, lanceæ,
Mite corpus perforatur,
Sanguis unda profluit,
Terra, pontus, aſtra, mundus,
Quo lavantur flumine!
Flecte ramos arbor alta,
Tenſa laxa viſcera,
Et rigor lenteſcat ille,
Quem dedit nativitas.
Ut ſuperni membra Regis
Miti tendas ſtipite.
Sola digna tu fuiſti
Ferre pretium ſæculi,
Atque portum præparare
Nauta mundo naufrago,
Quem ſacer cruor perunxit
Fuſus agni corpore.
Sit Patri, Natoque ſumma
Gratiæ cum Spiritu,
Sempiternæ Trinitati
Laus, ſalus & gloria:
Quæ creavit, quæ redemit,
Quæque nos illuminat.

* *Venantius Fortunatus*. Parcendum eſt Fabricio eterodoxo ſcriptori, ſi ea, quæ ex Breviario Romano notiſſima ſunt orthodoxis, nova ſibi accidant, & ignota, ac digniſſima judicaverit, quæ ſua opera typis recudantur. Hymnus ille: *Crux fidelis inter omnes*, cui non orthodoxo notus eſt ex Breviario Romano? Quin & ex libellis aliis ſacrarum precationum, quos pia fidelium religio diurna nocturnaque manu verſat?

Fortunatus Manichæus, Presbyter Hipponenſis, cum quo Acta ſive Diſputatio S. Auguſtini adhuc Presbyteri per duos dies habita Hippone circa Annum Chriſti 392. ſæpe prodiit inter hujus opera & Tomo VI. editionis Benedictin. pag. 67.

Fortunius Tuburſicus in Africa *Donatianæ* partis Epiſcopus, cui cum eodem S. Auguſtino interceſſit diſputatio circa Annum 397. de cujus Actis vide hujus Epiſtolam 163. ad Eleuſium Glorium & Felices, (editionis novæ XLIV.)

Ægidius Foſcherarius, ſupra in *AEgidio* Tomo 1.

Foſſæ Novæ Chronicon ab Anno primo noſtræ Salutis uſque ad Annum 1217. auctore anonymo, editum ex MSto Cœnobii Foſſæ novæ a Ferdinando Ughello ſub falſo nomine Johannis de *Ceccano*, Tom. 1. Italiæ Sacræ A. 1644. in appendice pag. 450. & editionis novæ An. 1722. Tomo decimo, ubi inter anecdota Ughelliana ducit familiam. Noviſſime emendatius vulgavit celeberrimus Muratorius Tom. VII. ſcriptorum rerum Italicarum pag. 851.

Gerhardus de Fracheto, Lemovicenſis Ordinis Prædicatorum, defunctus Anno 1271. ſcriptor *Chronici* (*a*) ab initio Mundi uſque ad coronationem Caroli Francici in Regem Siciliæ A. 1265. MS. in variis Bibliothecis Galliæ & Italiæ. Vide Oudinum Tomo 3. pag. 493. & Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 260. ubi etiam de Fracheti hujus *Vitis Fratrum Ordinis Prædicatorum* ſcriptis juſſu Humberti, Magiſtri Ordinis, editiſque Duaci 1619. 4. & Valentiæ Aragonum 1657. 4.

Nicolaus de Fractura, Decretorum Doctor & ex Monacho Caſſinenſi Abbas S. Vincentii de Vulturno in Italia abſolvit An. 1299. *Commentarium in Regulam S. Benedicti* ad Abbates Fratreſque Monachos illius Ordinis, quem MStum in Bibliotheca Sangermanenſi Pa-

(*a*) Hoc eſt quod *Chronicon Lemovicenſe* a Cangio appellatur.

Digitized by Google

Pariſ. evolverunt Cangius, & Oudinus Tomo 3. pag. 649. qui in calce Codicis hos verſus reperit:

Hic liber eſt ſcriptus, exponens ſit benedictus:
Ut roſa flos florum, ſic eſt liber iſte librorum.

Rudolphus de Frameynsberg, miles, ſive nobilis Bavarus, ſcripſit *inveſtigationem & locorum diſtinctionem*, ſive *deſcriptionem itineris* Landshuta An. 1346. (*a*) ſuſcepti abſolutique in Palæſtinam, ad montem Sinai & in Ægyptum: Edidit ſed extrema parte mutilam Henricus Caniſius Tomo 6. antiquæ Lectionis p. 320. (editionis novæ Baſnagianæ Tomo IV. pag. 358. 360.)

Johannis Georgii Eccardi (*b*) Commentarii de rebus *Franciæ* Orientalis, ſive Germanicæ, & Epiſcopatus Wirceburgenſis uſque ad Henrici Aucupis tempora, Wirceburgi 1729. fol. duobus Voluminibus, quorum utrique ſubjuncta varia antiqua monumenta, Tomo priori quidem 1. *Annotatio temporis vetuſta ex Codice MSto Homiliarum S. Burchardi antiquiſſimo depromta*, pag. 803. 2. *Annales breves ex Codice Seculi noni*, pag. 804. 3. *Annales breves Anno 816. conſcripti*, pag. 805. 4. *Chronicon Wirceburgenſe Baluzianum*, pag. 806. 5. *Anonymi Chronicon Wirceburgenſe Anno 1340. conſcriptum, & uſque ad Laurentium de Bibra continuatum*, ex Codice MSto monaſterii S. Stephani Wirceburgenſis, p. 816. 6. *Venerabilis Bedæ liber de ratione temporum, cum Bibliothecæ Cathedralis Wirceburgenſis Codice collatus*, adjectis *binis Chronicis vetuſtiſſimis*, pag. 825. 7. *Additamentum ad Bedæ Martyrologium*, ex Codice Wirceburg. ſeculo IX. exarato, pag. 829. 8. *Necrologium inſertum Bedæ Martyrologio*, ex Codice Wirceburg. ſeculi IX. pag. 830. 9. Excerpta *ex Calendario Miſſalis Friſingenſis vetuſtiſſimo*, pag. 834. 10. *Burchardi, Epiſcopi Wirceburgenſis, Codex Homiliarum*, ex Bibliotheca Cathedrali Wirceburgenſi excerptus, cui nonnulla ex MSto, ære cælata inſeruntur, pag. 837. 11. *Gloſſæ veteres lingua Hibernica*, Epiſtolis D. *Pauli* adſcriptæ, ex Codice Seculi IX. Wirceburgenſi, pag. 847. 12. *Gloſſarium Romano-Theotiſcum*, ex Codice ſeculi octavi, in Fuldenſi quondam, nunc Bibliotheca Haſſo-Caſſellana aſſervato, cui eruditas ſubjunxit notas editor, pag. 853. 13. *Fragmentum fabulæ Romanticæ, Saxonica Dialecto, Seculo octavo conſcriptæ*, ex Codice Haſſo-Caſſellano, cum interpretatione editoris & notis præclaris, p. 864. 14. *J. G. Eccardi Commentatiuncula de Anonymo Ravennate, ejuſque ætate*, quippe quem gente Gothum, ac Seculo VII. vixiſſe, & jam ante Annum 647. ſua conſcripſiſſe, evincit, pag. 902. 15. *Vita S. Chrodegangi, Epiſcopi Metenſis*, ex Codice Seculi XII. Gvelferbytano, pag. 912. 16. *Ottonis, Ducis Brunſvicenſis, Privilegium*, quo Jus Francorum civitati Mundenſi, confirmatur pag. 936.

Tomo poſteriori: 1. *Diplomata Wirceburgenſia*, ubi *Schannati*, Fuldenſis Hiſtoriographi, errores acri ſale perſtringuntur, pag. 863. 870. 2. *Specimen Breviarii rerum Fiſcalium Caroli Magni*, una cum *Capitulari de villis*, ex Codice Helmſtadienſi, pag. 902. 3. *Annales breves Colonienſis*, ex MSto Bibliothecæ Metrop. Coloniæ, pag. 917. 4. *Catalogus Abbatum Werthinenſium & Epiſcoporum Colon.* ex Codice Seculi XI. Werthinenſi, pag. 918. 5. *Exorciſmi & Ceremoniæ in Judiciis Dei*. ex Codice Werthinenſi Seculi XI. pag. 919. 6. *Catecheſis Theotiſca*, ex Codice Bibliothecæ Cæſareæ, pag. 923. 7. *Confeſſio Theotiſca*, ex Codice Bibliothecæ Cathedralis Wirceburgenſis, pag. 930. 8. *Homiliarum Theotiſcarum Fragmenta*, ex Codice Cæſareo, pag. 941. 9. *Hymni Francici*, ex Codice Juniano Oxonienſi, pag. 948.

(*a*) Non 1336. ut typorum errore apud Oudinum Tomo 3. pag. 914.

(*b*) Acta Eruditorum An. 1732. pag. 145. & 249. Immortuus Eccardus vir doctus huic operi, Wirceburgi An. 1730. menſe Februario. Bibl. Germanique Tom. XXI. p. 224.

948. 10. *Rabani Mauri Gloſſarium in Vetus & Novum Teſtamentum*, ex Codice Bibliothecæ Cæſareæ, p. 950. 11. *Gloſſæ Theotiſcæ*, ex Codicibus Bibliothecæ Cathedralis Wirceburgenſis, pag. 977. 12. *Gloſſæ Florentinæ*, ex Bibliotheca Magni Ducis, pag. 981. 13. *Gloſſarium Latino-Theotiſcum*, ex Codice Bibliothecæ Hamburgenſis Sec. X. pag. 981. 14. *Gloſſæ Theotiſcæ*, in *Bedæ* artem metricam, ex Codice *Goldaſtino* Bibliothecæ Bremenſis Sec. X. pag. 1002. 15. *Gloſſæ Theotiſcæ*, ex Ebneriano Prudentii Codice Sec. XI. pag. 1003.

Petri Pithœi Annalium & Hiſtoricorum *Francorum* ab Anno Chriſti 708. ad Annum 990. *Scriptores coætanei XII.* Pariſiis 1588. & Francofurti typis Wechel. 1594. 8. Poſt præmiſſam ex antiquo Codice Legis Salicæ, *brevem notationem Chronicam* ab Anno 697. ad 713. in hoc volumine continentur:

I. *Annales Francorum* ab anno incarnationis Domini DCCXIV. ad annum DCCCLXXXIII. Maguntiæ, ut videtur, ſub ditione Lotharii & Ludovici filii, ſcripti temporibus Rhabani Mauri, Archiepiſcopi, pag. 1.

II. *Frodoardi* Presbyteri Eccleſiæ Remenſis Annales, ſive Chronicon ætatis ſuæ, i. ab anno Chriſti DCCCCXIX. ad annum DCCCCLXVI. cum appendice annorum aliquot, pag. 109.

III. Continuatio ab Anno DCCCCLXXVII. ad annum DCCCCXC. ex Chronicis *Wilhelmi Nangii*, Monachi S. Dionyſii, tunc nondum editis, pag. 207.

IV. *Odoranni*, Monachi S. Petri Vivi Senonenſis, Chronicon, quod ille jam ſexagenarius collegit Anno MXLV. pag. 214.

V. Fragmentum Gallici ſcriptoris ex *Conrado* Abbate, ad annum DCCCCXXII. pag. 216.

Genealogia B. Arnulfi, Metenſis Epiſcopi, ex antiqua membrana ejuſdem Eccleſiæ, pag. 219.

Fragmentum veteris ſcriptoris de Majoribus domus Regiæ, ex Codice Floriac. Cœnobii, pag. 226.

VI. *Vita Karoli Magni*, Francorum Regis & Imperatoris, deſcripta, ut videtur, magna parte *a Monacho S. Eparchii Egoliſmenſis*, ex *annalibus plebejo & ruſticano ſermone compoſitis*, quos & *Regino* Prumienſis ſequutum ſe ait ad annum DCCCXIV. nonnullis interpolatis, paucis etiam additis, pag. 230.

Charta diviſionis Imperii, quæ in quibuſdam exemplaribus *Karolo Magno* adſcribitur, non certa fide, pag. 283.

VII. Fragmentum ex hiſtoria *Pauli Warnefridi* Longobardi filii, Diaconi Forojulienſis, de Epiſcopis Mediomatricum Eccleſiæ, pag. 288.

VIII. Conſtantini Manaſſis de Karolo Imperatore verſus Politici, Græce, pag. 290.

IX. *Thegani*, Chorepiſcopi *Treverenſis*, *de geſtis Ludovici Pii* Imperatoris, cum præfatione *Wallafridi Strabonis*, Abbatis Augienſis, pag. 295.

Acta impiæ & nefandæ exauctorationis ejuſdem Ludovici Imperatoris apud Compendium, Anno DCCCXXII. pag. 322.

Præceptum ejuſdem Imperatoris de diviſione inter filios, pag. 330.

X. *Vita* ejuſdem *Ludovici Pii* incerto ſcriptore, ſed tamen coætaneo, p. 336.

Chartæ privilegiorum ab eodem Imperatore conceſſorum Hiſpanis, qui ad ipſum, Saracenorum metu confugerant, ex Tabulario Eccleſiæ Narbonenſis, pag. 427.

XI. *Nithardi*, Angilberti filii, Karoli Magni Imperatoris ex Bertha filia nepotis, de diſſenſionibus filiorum Ludovici Pii, libri quatuor, pag. 433.

Libellus proclamationis Karoli Regis adverſus Gvenilonem, Archiepiſcopum Senonum, oblatus Synodo Tullenſi, ſive Saponariæ, anno DCCCLIX. cui ſubjuncta eſt Epiſtola ejuſdem Synodi ad Epiſcopos Britanniæ ſive Armoricanæ provinciæ pag. 491.

Acta Coronationis Karoli Imperatoris Ludovici filii, pag. 498.

Sacramentum eidem Imperatori præſtitum ab Archiepiſcopis, Epiſcopis, Ab-

Abbatibus, Comitibus, ac reliquis Italiæ optimatibus, pag. 506.

Subjuncta ſunt alia fidelitatis ſacramenta eidem Regi a Francis præſtita pag. 508.

Fragmentum hiſtoriæ Francicæ a Ludovico Balbo, qui a quibuſdam *illuſtris*, ab aliis *Nihili* dictus eſt, ad Hugonem regem. Ex vetuſta membrana Floriac. Cœnobii, pag. 510.

Aliud fragmentum Aquitanicæ hiſtoriæ ex pervetuſta ſcida Lemovic. a morte Karoli Calvi ad Hugonem regem. Incipit: *Interea Carolo Calvo de ſeculo migrante*, pag. 517.

Epitaphia quorundam Regum, ex vetuſtis monumentis, pag. 427. 524. 525.

XII. *Abbonis* Levitæ de obſidione urbis Pariſiorum a Normannis ad Gozlinum fratrem, Libri duo, verſibus hexametris, pag. 530. 572.

Petri Pithœi Hiſtoriæ *Francorum* ab Anno 900. ad 1285. Scriptores veteres XI. extrema ſtirpis Carolinæ & Capetiorum Regum res geſtas, uſque ad Philippum D. Ludovici filium explicantes. Francofurti 1596. fol.

1. *Glabri Roduphi* ad Odilonem Abbatem Cluniacenſem, Hiſtoriarum libri IV. ab Anno 900. & maxime ab Anno 1000. qui fuit Roberti Regis XIII. ad Annum 1045. pag. 1.

2. *Helgaldi*, ſive *Helgaudi*, Floriacenſis Monachi, Epitoma vitæ *Roberti* Regis, ex alterius Monachi ſcriptis. pag. 62. præmiſſo Teſtamento *Leodebodi* Abbatis S. Aniani, quod factum eſt ſub Chlodoveo Rege Francorum, filio Dagoberti ſenioris. pag. 59.

3. Aquitanicæ Hiſtoriæ fragmentum, quod incipit: *Hugo Rex Francorum mortuus eſt*. pag. 79.

4. Fragmentum hiſtoriæ Francicæ a Roberto Rege ad mortem Philippi Regis, ex veteri exemplari Floriacenſi. pag. 83.

5. *Vita Ludovici* Groſſi ſive Craſſi Regis, Philippi I. filii, ſcriptore *Sugerio*, Abbate B. Areopagitæ Dionyſii, p. 95.

6. *Geſta Ludovici Regis*, filii Ludovici Groſſi. pag. 136.

7. *Geſta Philippi Auguſti*, Francorum Regis, deſcripta a Magiſtro *Rigordo*, Chronographo Regio. p. 158.

8. *Gvilermi Britonis*, Armorici. Philippidos libri XII. carmine epico ad Ludovicum filium Regem, p. 226.

9. Fragmentum continens *geſta Ludovici VIII.* Regis, qui Sancto Ludovico Regi pater fuit. p. 396.

10. *Geſta Sancti Ludovici*, Francorum Regis, deſcripta per fratrem *Gvilermum de Nangis*, Monachum S. Dionyſii in Francia. pag. 400.

11. Ejuſdem de geſtis *Philippi Audacis*, Ludovici Sancti filii. pag. 471. 504.

Marquardi Freheri Corpus *Francicæ* Hiſtoriæ veteris & ſinceræ, ad Ludovicum XIII. Galliæ Regem. Hanov. 1613. fol.

Ivonis Epiſcopi (*a*) ab Anno 1092. ad 1115. Carnotenſis, de geſtis a tempore Regum Aſſyriorum uſque ad Conſtantinum Magnum pag. 1. cum brevi Chronico de Regibus Francorum a Pharamundo uſque ad Philippum, qui deceſſit anno regni XLIX. Chriſti 1108.

S. Gregorii, Toronis ſive Turonenſis Epiſcopi, geſta Regum Francorum epitomata Capitibus LIII. uſque ad Annum 720. pag. 55.

Nazariani Annales breves ab Anno 707. quo Pipinus ſenior regnare cœpit, ad 790. pag. 86.

Fredegarii Scholaſtici hiſt. Miſcellæ pars excerpta ex Chronica *Gregorii*, Epiſcopi Thoronachi (Turonenſis) capitibus XCIII. pag. 99. ab originibus Francorum uſque ad Chilpericum.

Ejuſdem *Fredegarii* Chronica a Guntramno Rege Francorum uſque ad Annum 739. capitibus CX. p. 118.

Appendix ex alio Codice ab A. 742. ad 768. pag. 160.

Erchanberii, ſive *Erchanberti* Fragmentum

(*a*) Sammarthan. Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 487. ſeqq.

tum ex breviario Francorum & Maiorum domus pag. 167 a. Clothario, ſive ab Anno 613. ad 737. & alterum egregium de Pipino ſeniore, Anſegiſi F. ab Anno 688. ad 692. pag. 168.

Pauli Warnefridi, Langobardi F. Diaconi Forojulienſis, *de Epiſcopis Metenſis Civitatis* ab Apoſtolicis temporibus, ſive a Clemente ad Annum 777. ſeu uſque ad Augilramnum, cui hunc librum Paulus inſcripſit. pag. 171.

Ejuſdem Pauli *Supplementum Langobardicorum* e MSto Palatino pag. 178. ubi extrema regni Longobardici finiti A. 773. cum ſtetiſſet per annos 206. ex quo ipſi Italiam intraverant.

Anonymi fragmentum Chronici ab Anno 776. ad Annum 825. pag. 179. Poſtremo loco affertur Juramentum, quod Romano clero & populo Eugenius Papa facere imperavit: *Promitto ego ille per Deum Omnipotentem, & per iſta ſacra quatuor Evangelia, & per hanc Crucem Domini noſtri Jeſu Chriſti, & per corpus beatiſſimi Petri Principis Apoſtolorum, quod ab hac die in futurum fidelis ero Dominis noſtris Imperatoribus Hludovico & Hlothario, diebus vitæ meæ, juxta vires & intellectum meum, ſine fraude atque malo ingenio, ſalva fide quam repromiſi Domino Apoſtolico: & quod non conſentiam, ut aliter in hac ſede Romana fiat electio Pontificis, niſi canonice & juſte, ſecundum vires & intellectum meum: & ille qui electus fuerit me conſentiente, conſecratus Pontifex non fiat, priuſquam tale ſacramentum faciat in præſentia Miſſi Domini Imperatoris, & populi, cum Juramento quale Dominus Eugenius Papa ſponte pro conſervatione omnium factum habet perſcriptum.*

Epiſtolæ Francicæ LXXXIII. pag. 182. repetitæ deinde ab Andrea du Cheſne Tom. 1. rerum Francorum p. 847.

Gregorii Florentii, Epiſcopi *Turonici*, Hiſtoriarum libri decem, pag. 1. cum recapitulatione de Epiſcopis Turonicis a Gratiano primo (tempore Decii) uſque ad Gregorium XIX. Epiſcopum. pag. 240.

Decem libros Hiſtoriarum, inquit pag. 243. *anno vigeſimo primo* (a) *ordinationis noſtræ: ſeptem Miraculorum, unum de Vitis Patrum ſcripſi: in Pſalterii tractatum librum unum commentatus ſum: de curſibus etiam Eccleſiaſticis unum librum condidi.*

Aimoini Monachi, qui antea *Annonii* nomine circumferebatur, Hiſtoriæ Francorum libri IV. ad Joannis Nicotii Codicem reſtituti, ex editione Wecheliana 1567. 8. pag. 245.

Adelmi Benedictini, ſive ſecundum alios *Ademari* Monachi Annales Francorum Regum ab Anno 741. ad 828. pag. 381.

Vita & geſta Caroli Magni per *Eginhartum* illius quandoque alumnum atque ſcribam adjuratum, Germanum. pag. 435.

Vita Hludovici Pii Imperatoris, Karoli Magni filii, incerto auctore, ſed coætaneo & Aſtronomiæ (*b*) perito uſque ad Annum 840. quo Ludovicus obiit, ante pleniorem Petri Pithoei editionem pro *libro quinto Aimoini* habita editaque: pag. 445. Et *Aimoini* Annales continuati ab Anno 846. ad 1165. pag. 476.

Michaelis Ritii, Patricii Neapolitani, de Regibus Franciæ a Marcomiro ad Ludovicum XII. libri III. ad Gvidonem Magnum, Franciæ Cancellarium, ſcripti Romæ A. 1505. & in anno 1503. deſinentes pag. 531.

Caroli Magni Vita per *Donatum Acciajolum* edita pag. 549. 559.

Andreæ du Cheſne Hiſtoriæ *Francorum* Scriptores Coætanei. Tomus *primus* ab ipſius Gentis origine ad Pipinum uſque Re-

(*a*) Gregorii I. Papæ quinto (Chriſti 594.) Guntheramni Regis XXXI. Childeberti junioris XIX.

(*b*) ad Annum 830. pag. 471. ubi de Cometa & de Imperatore, quid ille portenderet ſollicito: *antequam ſomno membra committeret, accito quodam, itemque me qui hæc ſcripſi, & qui hujus rei ſapientiam habere credebat, percontari ſtuderet.* Auctor faſciculi temporum Philoſophum, cum quo Imperator attonitus de Cometa contulit, vocat Eginhardum.

Digitized by Google

Regem: *Secundus* a Pipino Caroli Magni Patre uſque ad Hugonem Capetum. Pariſiis 1636. & poſt Andream A. 1640. (*a*) inopino fato extinctum, continuante laborem *Franciſco du Cheſne*, filio. *Tertius* a Carolo Martello Pipini Regis patre uſque ad Hugonis & Roberti Regum tempora. *Quartus* ab Hugone & Roberto Regibus uſque ad regnum Philippi Auguſti, Pariſiis 1641. & *Quintus* denique 1649. fol. a Philippo Auguſto Rege uſque ad tempora Philippi IV. ſive Pulchri. Quæ ſingula in locuplete hac collectione Lectori offerantur, eſſet hic referendi locus, niſi diſtincte & accurate id factum eſſet nuper in Clariſſimi Chriſtiani Gottlieb Buderi Bibliotheca ſcriptorum rerum Germanicarum, quæ celeberrimi Burchardi Gotthelf Struvii Corpori Hiſtoriæ Germanicæ præmiſſa legitur Jenæ 1730. fol. pag. 105. 118. Longe ulterius autem progredi ſtatuerat Cheſnei utriuſque patris & filii induſtria, nam ſimili ſtudio voluerat perſequi Hiſtoriæ Francicæ monumenta ad ſuam uſque ætatem, per Tomos XXIV. quorum notitiam Chronologica ſerie conſignatam jam tertium edidit Franciſcus du Cheſne Pariſiis 1663. 8. atque ego recudendam dedi in iſagoge in notitiam ſcriptorum hiſtoriæ Gallicæ, Hamburgi 1708. 8. una cum Chriſtiani Gryphii commentatione de ſcriptoribus, qui res Gallicas ſeculo præſertim XVII. illuſtrarunt, & Hermanni Dieterici Meibomii diſſertat. de Gallicæ hiſtoriæ periodis & ſcriptoribus edita Helmſt. 1703. 4. Poſt Cheſneorum tempus ab illuſtriſſimo Colberto, (*b*) qui An. 1676. apparatum integrum a Franciſco du Cheſne redemerat, ac deinde ab aliis ſpes facta eſt operis illius per eruditos Galliæ non perficiendi modo, ſed etiam ſupplendi augendique: hactenus tamen necdum quicquam in lucem prolatum, quanquam materiæ tantum ſuppetat, ut illi complectendæ non XXIV. ſed ne XL. quidem Volumina ſatis videantur futura eſſe.

De ejuſdem Andreæ du Cheſne *Normannicarum* rerum ſcriptoribus ab Anno 838. ad 1220. Pariſ. 1619. fol. dicere me memini Tom. 1. p. 103.

Vide & quæ de *Francorum* Annalibus ſupra in *Carolo* M. & in *Eginharto*.

De *Stephani Baluzii Capitularibus Regum Francorum*, Pariſiis 1677. fol. duobus Voluminibus, abunde dictum Volumine XI. Bibliothecæ Græcæ pag. 493. 515.

Jacobi Bongarſii Geſta Dei per Francos, ſive de expeditionibus Gallorum in Palæſtinam ab An. 1095. ad 1420. ſcriptores veteres duobus Voluminibus Hanov. 1611. fol. recenſitos Lector videre poterit in libro de propagatione Lucis Evangelicæ pag. 522. ſeq. ubi etiam de tertio Tomo adhuc inedito pag. 526. & de pluribus veteribus, quæ illi collectioni addi poſſunt, monumentis pag. 527. 533.

Carolus le Cointe, Trecenſis, Congregationis Oratorii Presbyter, auctor Operis præcipui, quod *Annales Eccleſiaſticos Francorum* inſcripſit, atque octo Voluminibus in folio deduxit ad Annum Chriſti 845. Octavum quidem Volumen in lucem proferre ipſe non potuit, ſed cum operi auctor eſſet immortuus, (*c*) factum illud a Presbyte-

(*a*) Claudius Sarravius Epiſtola 24. data Rothomagi Nonis Majis A. 1640. *Andreas du Cheſne nobiliſſimi Regni Geographus & Hiſtoriographus hac ſeptimana miſerabiliter obiit: e curru decidens baculus ilia ingreſſus eſt, unde magno cum cruciatu poſt unam aut alteram horam exſpiravit.*

(*b*) Jacobus le Long Bibliotheque hiſtorique de la France pag. 954. Vide & p. 310. ſeq.

(*c*) *Cointius* defunctus eſt An. 1681. Januarii 18. ætatis 90. De eo conſules Vitam a Boiſio præfixam Tomo octavo Annalium, Ephemerides Eruditorum Pariſ. 1681. pag. 89. Acta Eruditorum A. 1685. pag. 340. Richardi Simonis Epiſtolas ſelectas Gallice editas T. 3. p. 80. ſeq. Jacobi le Long Bibliothecam Hiſtoricam Galliæ num. 1519. pag. 66. ſeq. Niſeroni memorias Virorum eruditorum Tomo IV. pag. 260. *Hadrianus Valeſius*, Henrici frater, extinctus A. 1692. 2. Julii. De eo Ephemerides Eruditorum illius anni pag. 503. & Valeſiana A. 1694. in lucem data a filio. Acta Eruditorum An. 1694. pag. 307. Claudii Perraulti vitæ illuſtrium Gallorum Gallice editæ Tomo 2. pag. 149. Niſeroni Memoriæ Tomo 3. pag. 215.

ro Oratorii altero *Gerhardo Boiſio*, Pariſiis 1683. fol. *Primus* Tomus lucem viderat An. 1665. atque ab Anno Chriſti 265. ubi Francorum prima mentio (*a*) deſinit in obitu Clotharii primi An. 561. in quo etiam terminantur geſta veterum Francorum libris VIII. deſcripta ab *Hadriano Valeſio*, Pariſ. 1646. fol. ſive Volumen primum operis præclari, cujus ſecundus & tertius Tomus A. 1658. in lucem dati hiſtoriam deducunt ille ad Annum 584. hic ad 754. *Secundum* Cointii Volumen deſinit in An. 632. quo obiit Clodoveus II. *Tertium* in A. 680. *Quartum* in A. 737. *Quintum* in An. 771. *Sextum* in A. 804. *Septimum* in An. 828. & *Octavum* in A. 845.

A *Martino Bouqueto* denique, Benedictino erudito & Præfecto Bibliothecæ S. Germani de Pratis proxime exſpectamus novam collectionum *Pithœi*, *Freheri*, & qui ab illis vulgata repetiit, ſed meliora pleraque & pluribus aucta monumentis *Duſcheſnii*, longe emendatiorem locupletioremque editionem cujus duo ſingulis annis Volumina edenda (*b*) promittuntur.

Ampliſſimam & diligentem atque accuratam notitiam ſcriptorum veterum recentiumque, qui res *Francorum* expoſuere vel quomodocunque illuſtrarunt, debemus Viro incredibilis induſtriæ & candidi beneque ſani judicii *Jacobi le Long*, Presbyteri Oratorii & Bibliothecæ Præfecti. Ejus Bibliotheca hiſtorica Galliæ lucem vidit Pariſiis 1719. fol. in qua recenſet Opera majora & minora quoque, Vitàs, Orationes &c. numero circiter 18000. Idem de aliis Bibliothecarum Gallicarum ſcriptoribus diſſerit num. 6545. ſeqq. pag. 310. ſeq. Diem obiit Jacobus le Long Pariſiis An. 1721. 13. Auguſti, cujus opus ſupplendum continuandumque accepi in ſe ſuſcepiſſe ſucceſſorem ejus in Bibliothecæ Præfectura Clariſſimum *F. de Molets*: & ſecundæ editionis mentionem injici video in Dominici de Colonia Tomo 2. hiſtoriæ litterariæ Lugdunenſis pag. 657. Pro ſupplemento etiam illius haberi poſſunt non paucæ obſervationes, quæ de rerum Gallicarum ſcriptoribus obviæ ſunt in Tomo quarto methodi hiſtoriarum *Langleti Freſnæi* editæ Pariſiis 1729. in 4.

S. Franciſcus Aſſiſias Umber, Doctor *Seraphicus*, Auctor An. 1215. *Franciſcani Ordinis Minorum* confirmati ab Innocentio III. & Honorio III. Hic poſt iter in Orientem An. 1219. ſuſceptum redux diem obiit apud S. Mariam de Portiuncula An. 1226. 4. Octobr. Sanctis poſt obitum adſcriptus a Gregorio IX. An. 1228. Vitam ejus præter *Angelum Tancredum*, *Leonem* Aſſiſiatem, & *Rufinum Sciſſium*, alioſque ſcripſit *Bonaventura*, editam in ejus Operibus & a Lipomanno, nec non a Surio 4. Oct. quibus poſſunt e recentioribus ſcriptoribus adjungi Lucas Waddingus Tom. 1. Annalium Ordinis Minorum, Lugduni 1625. fol. (*c*) & cujus non ita pridem opus lucem vidit Gallice Candidus Chalippus Pariſiis 1729. 4. (*d*) Neſcio autem an de ullo homine tantum ſibi indulſerit credulitas hypocriſis ſuperſtitio quam de Franciſco, cum cogito ſcripta ſimilia qualia ſunt Bartholomæi Piſani Conformitates, de quibus dixi ſupra in *Albicio*, & ex quibus excerpta nuper cum iconibus ære a Picarto nitide deſcriptis viderunt lucem Gallice ac Latine Amſtelodami 1734. 12. duobus Voluminibus: (*e*) & quibus noviſſime non dubitavit teſtimonium ſuum

(*a*) Vopiſcus in Aureliano cap. 7. & 33.

(*b*) Bibliotheque raiſonnèe Tom. XI. pag. 483.

(*c*) Opus totum *Vvaddingi* ſeptem Tomis abſolvitur, quorum poſtremus lucem vidit An. 1648. His deinde notitiam Scriptorum Martyrumque Ordinis Minorum ſubjunxit Romæ 1650. fol. Supplementum Bibliothecæ Waddingianæ a *Johanne a Divo Antonio* prodiit, ut mox infra ſum dicturus.

(*d*) Journal de Savans An. 1728. pag. 404. & 1729. May pag. 49. Memoires de Trevoux A. 1729. pag. 503. 678. 838. 1014.

(*e*) L' *Alcoran des Cordeliers*. Confer ſcriptum: Legende dorèe, ou ſommaire de l'hiſtoire des frere mendians de l' Ordre de S. Dominique & de S. Francois. Amſt. 1734. 12.

Digitized by Google

ſuum adjungere P. Poiſſonius Franciſcanus in panegyrico S. Franciſci, quem edidit Pariſiis anno ſuperiore 1733. 4. (*a*) in quo etiam celebrat Europam, Aſiam, Africam Franciſcanam, & pluribus quam XVII. provinciis Franciſcanorum per Americam enumeratis, Mundum denique Franciſcanum. Solus cum ſtigmatibus pingendus S. Franciſcus ex bulla Sixti IV. apud Edmundum Martene Tom. 6. monumentorum pag. 1382.

Scripta S. Franciſci collegit edique curavit *Lucas Waddingus* additis notis Antverpiæ 1623. 4. Poſt Waddingum *Johannes de la Haye*, Pariſiis 1641. fol. & Lugduni 1653. fol. adjunctis ſcriptis *S. Antonii* de Padua. Subjecit Waddingus etiam vitam S. Franciſci, a Bonaventura ſcriptam: & Gregorii IX. bullam Canonizationis, *Nicolaique Lyrani* contemplationem in qua per decem antiphonas totidem Pſalmorum loca ad Franciſcum detorquentur.

In ſcriptis ejus, quæ tribus parvis Tomis digeſta ſunt, in *primo* familiam ducunt *Epiſtolæ XVII.* quarum tertia eſt ad B. *Antonium de Padua*, IV. & V. ad *S. Claram* & cæteras *ſorores cœnobii S. Damiani* prope Aſſiſium: VI. VII. VIII. ad *Eliam*, Ordinis Vicarium Generalem: XVI. ad fratrem *Leonem*, & XVII. ad Dominam *Jacobam de Septem ſoliis*.

Admonitio ad omnes Fratres, Capitulis XXVII. pag. 70.

Verba ad humilitatem, obedientiam, devotionem & patientiam inducentia. pag. 87.

De virtutibus S. Virginis & ſanctæ cujuſque animæ. pag. 88.

De vera & perfecta lætitia. pag. 93.

Expoſito in Orationem Dominicam. pag. 97.

Laus Domini altiſſimi. pag. 101.

Orationes, ſeu *Precationes XII.* pag. 101.

Teſtamentum. pag. 120.

SECUNDO TOMO.

Regulæ duæ pro Fratribus, una Capitum XXIII. pag. 132. altera Capitum XII. pag. 170.

Regula pro Sanctimonialibus S. Claræ, ſive *Sororibus pauperibus*, Capitum XII. pag. 190.

Regula Tertiariorum, ſive *Fratrum de Pœnitentia*, Capita XX. pag. 223.

TOMO TERTIO.

Collationes breves XXVIII. de variis argumentis ad vitam Monaſticam ſpectantibus pag. 286.

Ordo recitandi Officium Dominicæ Paſſionis ab hora Completorii Feriæ quintæ majoris Hebdomadæ ad Completorium Sabbati ſancti, & omnibus diebus ferialibus per annum: pag. 381.

Canticum Fratris Solis, Italice, cum Latina verſione pag. 398. Alia *duo Cantica*, itidem Italice pag. 402. 406.

Apophthegmata LVII. pag. 422.

Familiaria Colloquia XLI. pag. 443.

Prophetiæ XVI. pag. 474. *Parabolæ* II. pag. 484. & *Exempla* V. pag. 487.

Benedictiones VII. pag. 492.

Oracula XXX. pag. 497. & *Sententiæ* XVI. pag. 506.

Sermones breves VII. pag. 510.

Sex præcipuæ rationes, *quare Deus Religionem Minorum ſuæ concesſerit Eccleſiæ* pag. 517.

Decem perfectiones Veri Religioſi & perfecti Chriſtiani pag. 521.

Hæc S. Franciſci ſcripta etiam ſine Waddingi commentariis edita Salmanticæ, Alexandriæ Statelliorum, Neapoli &c.

Scriptores quidam ad Hiſtoriam *Franciſcani* Ordinis facientes.

Johannis a Divo Antonio, Salmanticenſis, Fratrum Minorum atramento vel ſanguine ſcriptorum Bibliotheca, ſupple-

(*a*) Journal des Savans An. 1733. Aout pag. 544. 554.

plementum Bibliothecæ Waddingianæ. Salmanticæ 1728. 4. Ejuſdem Bibliotheca univerſalis Franciſcana. Madrit. 1732. fol. duobus Voluminibus Hiſpanice.

Petri Antonii, Veneti, Italice ſcripti, faſti Serafici, Venet. 1684. 8. Iſtoria Serafica, ovvero Cronica della riformata provincia di S. Antonio. 1688. 4. Vite e fatti de' ſommi Pontefici e Cardinali aſſonti dell' ordine Serafico, Trevigi 1703. fol. Giardino Serafico iſtorico, Venetiis 1710. 4. duobus Voluminibus. Compendio dell' indulgenze, grazie, ſtazioni &c. 1719. 12. Legendario Franciſcano, Venet. 1721. 1722. Volumina 12. totidem menſibus reſpondentia in 4. in quibus Vitæ amplius 500. Vite de' Santi, Beati & Venerabili Servi di Dio del terz' ordine di S. Franceſco. Venet. 1725. 4.

Johannes Blancona vertit Gallice Tomum I. Chronici Franciſcani, quod Luſitanice edidit Marcus Ulyſſiponenſis.

Zachariæ Boverii Annales fratrum Minorum Capucinorum, Lugduni 1632. fol. duobus Voluminibus, & ex Latino Italice, & Labbeo teſte auctiores etiam Hiſpanice tribus Tomis in fol.

Johannis de Cardillo Hiſtoria tertii Ordinis S. Franciſci. Cæſarauguſtæ 1620. 4. Hiſpanice.

Bartholomæus Cimarellus & *Henricus Diola* ſcriptores ſive interpretes Chronici Franciſcani editi Venetiis 1617. 1621. 4. quinque Voluminibus.

Chronica Serafica. Vita del glorioſo Patriarcha S. Franciſce, i de ſus primeros diſcipulos, eſcrita por el R. P. Fr. Damian Cornejo, *Chroniſta General de la Regular obſervancia. Parte primera. En Madrid por Juan. Garcia Infanzon*, An. 1682. in fol.

Pars ſecunda apud eundem Infanzon, A. 1684. in fol.

Pars tertia apud eundem, An. 1686. in fol.

Pars quarta apud eundem, An. 1698. in fol. Quæ pars edita fuit Autore jam Epiſcopo *Aquarum calidarum*, vulgo *Orenſe*.

Horatius Diola, Bononienſis, Italice vertit ex Luſitanico Tomum I. Chronici *Marci* Ulyſſiponenſis, Brixiæ 1581. 4.

Franciſci Dionyſii, Genuenſis, Bibliotheca ſcriptorum Ordinis Minorum, Genuæ 1691. fol. editio ſecunda auctior, vide Auguſti Beyeri memorias Hiſtorico-Criticas librorum rariorum pag. 153.

Mariani, Florentini, faſciculus Chronicorum Ordinis Minorum MS. Vide Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum pag. 397.

Johannis Franchini Biblioſofia e memorie letterarie degli Scrittori Franceſcani Conventuali c' hanno ſcritto doppo l' anno 1585. Modona 1692. 4.

Angeli a S. Franciſco Sacrarium Privilegiorum Seraphico Ordini conceſſorum, Duaci 1636. & Catalogus ſcriptorum Anglorum Seraphici Ordinis. ibid. 1649. 4.

Franciſci Gonzagæ, Epiſcopi Mantuani, de origine Seraphicæ Religionis ejuſque progreſſibus. Romæ 1587. fol. & Venetiis 1607.

Franciſci Haroldi &c.

Editum a *Thoma Hearne* Oxoniæ 1726. 8. ſcriptum, the antiquities of the Engliſh Franciſcans.

Hilarion de Nolay, Capucinus, qui Gallice edidit gloriam tertii Ordinis S. Franciſci, ſive Hiſtoriam originum ejus progreſſuumque. Lugduni 1694. 4.

Franciſci Lanovii, Pariſini, Chronicon generale Ordinis Minorum, Pariſ. 1631. fol.

Marci Ulyſſiponenſis Chronicon Ord. Fratrum Minorum, Tomus I. & II. Luſitanice. Ulyſſipone 1556. & 1562. fol. & utrique 1615. fol. Tertias Hiſpanice ad Philippum II. Salmanticæ 1570. fol. De Hiſpanica primorum Tomorum, Italica & Gallica verſione vide Nicolaum Antonium Tomo 2. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ pag. 69.

Benedicti Mazzaræ, Sulmonenſis, de ſan-

Digitized by Google

ſanctis & illuſtribus Franciſcanis, Venet. 1676. 4. Italice.

Arturi du Monſtier, ſive *de Monaſterio*, Martyrologium Franciſcanum Obſervantium, Diſcalceatorum, Recollectorum, Conventualium, Capucinorum, Clariſſarum, Urbaniſtarum, & Tertiariorum utriuſque ſexus tam Secularium quam Regularium, Pariſ. 1638. fol.

Chriſtophori Moreni de claris familiæ S. Franciſci Viris, Hiſpanice. Vide Nicolaum Antonium Tomo I. Bibliothecæ novæ Hiſpanæ pag. 189.

Didacus Navarrus vertit Hiſpanice ex Luſitanico Tomum I. Chronici *Marci* Ulyſſiponenſis. Compluti 1566. fol.

Rodolfus Oſvvalter de Scriptoribus Ordinis Minor. A. 1559. 4. non niſi ex Labbeo mihi notus.

Antonii de Orvieto Cronologia della Provincia Serafica Riformata dell' Umbria, o d' Aſſiſi, diviſa in tre libri. Peruſiæ 1717. 4.

Franciſcus de Piſa, Toletanus, cujus Catalogus Sanctorum & Virorum illuſtrium tertii Ordinis Franciſcani lucem vidit Hiſpanice Toleti 1617. 4.

Benedicti Puccii, Ordinis Camaldulenſis, Compendio delle Chroniche de' frati Minori. Venet. 1608. 8.

Ludovici de Rebolledo Chronicon generale S. Franciſci & Apoſtolici ejus Ordinis. Hiſpali 1598. & 1603. fol. Hiſpanice duobus Voluminibus, cum Catalogo Sanctorum & Virorum illuſtrium ejuſdem Ordinis.

Petri Rodolphi, Toſſiniacenſis Hiſtoria Seraphica libris III. Venetiis 1586. 1595.

Philippus de Soſa vertit ex Luſitanico Tomum ſecundum Chronici *Marci* Ulyſſiponenſis.

Henrici Sedulii elogia Sanctorum ex tribus S. Franciſci Ordinibus, addita eorum imaginibus ære deſcriptis Antverpiæ 1602. Hiſtoria Seraphica, ſive Sanctorum Ordinis Franciſcani Vitæ cum notis. ibid. 1613. fol.

Chronica Serafica eſcrita por el P. Fr. Euſebio Gonzalez de Torres, *Croniſta General de la Regular obſervancia. Quinta parte. En Madrid en la imprenta de la vinda de Juan Garzia Infanzon*, A. 1719. in fol.

Sexta parte, *apud eandem viduam*, A. 1725. in fol.

Septima parte, *apud eandem viduam*, A. 1729. in fol.

Henrici Willoti, Leodienſis, Athenæ Orthodoxorum ſodalitii Franciſcani, Leodii 1598. 8. Antvverpiæ 1600. 8.

Lucas Waddingus in Scriptoribus Ordinis Minorum & Syllabo Martyrum ejuſdem Ordinis, Romæ 1650. fol. & in vaſto Annalium Ordinis Minorum opere, quorum primus Tomus in A. 1250. ſecundus in 1300. tertius in 1350. quartus in 1400. quintus in 1450. ſextus in 1475. & ſeptimus in 1500. deſinit. Lugduni 1625. 1648. fol. Tomus octavus, nonus, decimuſque, quibus ad ſuam ætatem perducere Annales illos voluit, lucem quod ſciam non viderunt. Necdum ſpes impleta quam A. 1711. jam moverunt Diarii Eruditorum Italiæ auctores Tom. VII. pag. 489. quorum verbis hunc elenchum finire placet.

Il P. *Antonio Meliſſano di Macro*, de' Minori Oſſervanti Riformati già Lettore di Teologia, Provinciale, e Cróniſta del ſuo Ordine, ebbe commiſſione dal ſuo Generale di ſupplire, e continuare gli *Annali* della ſua Religione già compilati in otto volumi in foglio dal celebre Luca Wadingo. La morte impedì a queſto Padre di terminare, e di porre in luce queſti ſuoi *Supplementi*, che egli penſava di dare in molti volumi; e probabilmente i ſuoi ſcritti ſarebbono andati a male, ſe il P. *Antonio-Maria di Torre*, d' Aoſta, Religioſo del medeſimo Ordine, al quale li 10. Maggio dell' anno 1705. fu commeſſa dal P. Ildefonſo di Biezma ſuo Generale la ſteſſa carica di Croniſta, non ſi foſſe preſa la cura di raccoglierne le memorie confuſamente diſperſe; il che fedelmente egli fece in un groſ-

ſo

ſo volume in foglio di pagg. 523. ſenza le prefazioni, e la tavola, il quale ſi finì di ſtampare nel decorſo anno con queſto titolo: *Annalium O. M. Supplementa ab admod. R. P. Fr.* Antonio Meliſſano de Macro, *O. M. Strictæ Obſerv. Reform. ec. ab anno* 1213. *uſque ad annum* 1500. *collecta. In lucem edita per* F. Antonium Mariam de Turre, *ab Aug. Prætoria, ec.* Si ſpera, che queſto Padre ci darà un giorno la continuazione de' medeſimi Annali dall' anno 1500. fino a' noſtri tempi.

* *Scriptores ad hiſtoriam Franciſcanam facientes.*

Quamquam plures ſunt, qui catalogo ſcriptorum de rebus Franciſcanis a Fabricio confecto adjungi rectiſſime poſſunt; adhuc ego tamen ne longus ſim pleroſque omittendos cenſui unum tantum vel alterum addixiſſe ſatis habens. Annales Ordinis Minorum a Luca Wadingo confecti hodie creverunt ad Tom. XIX. quæ voluminum complexio continet præter VIII. Tomos a Wadingo vulgatos iterumque recuſos, novem alios additos a F. Joanne Luca Veneto primum, cui ſuppetias in poſtremis tomis tulit Joſeph Maria de Ancona. Definit collectio iſta in anno 1564. Cœpit editio an. 1731. & deſiit an. 1745. Præter hæc F. Dominicus de Gubernatis a Soſpitello emiſit Romæ orbem Seraphicum ideſt hiſtoriam de tribus ordinibus S. Franciſci, deque eorum progreſſibus per quatuor mundi partes, idque operis excudi cœpti an. 1682. & abſoluti anno 1689. voluminibus pluribus conficitur.

F. Michael Angelus a Neapoli vulgavit Chronologiam hiſtorico-legalem ordinis Minorum ab exordio uſque ad annum 1633. Tom. 1. fol. Neapoli 1650. Eidemque ſubjuncta eſt continuatio uſque ad an. 1718. per F. Julium de Venetiis Tom. 1. fol. Venetiis 1718.

Rainerus Franciſcus Marczic ideſt F. Innocentius a Caſabaſciana, quod oppidum eſt in Lucenſi ditione, typis Lucenſibus protulit librum, cui titulus: *Apologia per l' ordine de' Frati Minori in riſpoſta al libro intitolato Ragioni iſtoriche da umiliarſi alla Sac. Congr. de' Riti, colle quali dimoſtraſi, tutti i Santi, e Beati de' primi due ſecoli Franceſcani appartenere a' ſoli Padri Conventuali*, Lucæ Tom. III. in 4. an. 1748. Opus iſtud quamvis a F. Innocentio, de quo mox, confectum eſt, deſcriptum tamen eſt ſtylo, & calamo F. Valerii a Decimo Lucenſis, qui ſub nomine Warronatemburg deliteſcit.

Franciſcus de Abbate, ſive ut Waddingo pag. 111. *de Abbatibus*, de Civitate Aſtenſi, Ordinis Minorum. Hujus Poſtillas ſuper Evangelia Dominicalia totius anni & Sermones Quadrageſimales memorat Sanderus in Bibliotheca Belgica MS. pag. 180.

Franciſcus de Accoltis, Aretinus, Juriſconſultus circa Annum 1300. ſupra T. 1. pag. 4.

Franciſcus Accurſius, Florentinus Juriſconſultus, coryphæus gloſſatorum Juris celeberrimus, qui diem obiit Bononiæ A. 1259. De eo Nicolaus Hieronymus Cundlingius in hiſtoria poſtuma Eruditionis, edita Germanice Tomo 2. pag. 1786. ſeq. & Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum pag. 181. qui diverſum ab hoc *Accurſium* Azonis diſcipulum pag. 1. ſeq. fingit Franciſci hujus Parentem.

Franciſcus Accurſius, Franciſci ſuperioris filius, de quo ut de *Cervetto* fratre dixi Tom. 1. pag. 4. Ab Eduardo I. ſollicitatum, in Angliam ut veniret Anno 1276. notavit Seldenus ad Fletam pag. 526. Sed Bononiæ obiiſſe conſtat eodem cum patre tumulo conditum. * Dedit etiam orationem pro Anglis coram ſummo Pontifice dictam, quam olim ego, dum Viennæ agerem in codice quodam Bibliothecæ Vindobonenſis offendi. Nihil tamen ex ea mihi deſcripſi, cujus negligentiæ nunc me pœnitet.

Franciſcus de Aggregatiis, Cremonen-

nenſis, Ordinis Minorum, Epiſcopus ab Anno 1403. Bergomenſis, Concilio Conſtantienſi An. 1414. interſuit, obiitque Bergomi An. 1427. Ejus *Orationes* aliquot in Concilio illo habitas Willotus, Waddinguſque memorant.

Franciſcus Albertinus, Florentinus ſcriptor libri de Mirabilibus veteris & novæ Romæ An. 1505. De laudibus Florentiæ & Saonæ An. 1509. De ſtationibus & reliquiis Urbis, ad Imperatorem Maximilianum. Vide Voſſium & Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum pag. 181.

* *Franciſcus de Albertinis* Pontificius Doctor. Liber ejus *de Mirabilibus novæ, & veteris Urbis* Romæ prodiit Romæ an. 1510. in 4. In epiſtola Cornelii Cymbali ad authorem legimus ſcriptos ab eodem Albertino libros *de Urbis ſtationibus*; *de confeſſione*; *de modo recte vivendi*; *de ſacramento* (Altaris credo) *ſuper orationem Dominicam, & ſalutationem Angelicam*. Hæc tamen an unquam prodierint, ignoro. Liber *de laudibus Urbis Florentiæ & Saonæ*, nihil eſt aliud, quam poſtremum caput libri tertii & ultimi opuſculi *de mirabilibus Urbis Romæ* una cum illo editum eodem anno 1510.

Antonius Franciſcus Patavinus, *Doctor* ſive *a Doctoribus*, Juriſconſultus inſignis docuit ab Anno 1465. Patavii, & Ferrariæ per annos tres & quinquaginta, cujus celebrantur additiones ad Abbatem Panormitanum & ad Alexandrum Imolenſem. Obiit An. 1528. annos natus LXXXVI. Vide Pancirollum III. 52. de interpretibus Juris.

Franciſcus de Aqua putrida, Neapolitanus, Philoſophus: Ordinis Minorum circa Annum 1340. ſcripſit Compendium Concluſionum univerſæ Philoſophiæ, ſive *Diadema Philoſophorum* de reconditis Naturæ arcanis. Vide Waddingum pag. 111. & Nicolai Toppi Bibliothecam Neapolitanam pag. 87.

* *Franciſcus Aretinus*. Scripſit *lecturam ſuper Decretales*, quam exhibet MS. Codex 180. Bibliothecæ Felini. De hoc viro nihil habeo, quod addam iis quæ Felinus ipſe ad extremam oram ejuſdem Codicis adnotavit: *ſolemniſſimi, rariſſimique juris conſulti Franciſci Aretini commentaria, quæ in ultimis ſuis congreſſibus Ferrariæ geſtis ſapientiſſime edidit. Demum quinquennio vixit ſub imperio Ducis Mediolani ſecretorum ipſius fideliſſimum ſcrinium. Cui Duci defuncto ſucceſſo Galeacio filio abiit tantus Doctor vocatus a populo Senenſi leges Romanas iſtic commentaturus. Quo tendens per Ferrariam tranſitum fecit 3. Octobris 1466. quo die ſorte hæc commentaria ſcribere complevi Felinus ego ſtudiorum meorum anno finito 9. ætatis 22. Injuncto mihi lecturæ Decreti onere pro ſequenti anno quam alio anno habueram*. In fine voluminis legitur epiſtola Felini Sandei ad eumdem Franciſcum. Iſte vero commentarius dein prodiit excuſus Bononiæ an. 1481. fol. In codice 292. MS. ejuſdem Felini legitur ejuſdem Franciſci *Conſilium in cauſa Teſtamenti*. In cod. 312. eſt Repetitio in *l. ſi fratris C. de jure Deli*. edita Papiæ an. 1494. fol. Forte hic Franciſcus idem eſt cum Franciſco de Acceptantibus de Aretio, cujus tractatus de ſententia interlocutoria, & diffinitiva antiquis typis excuſus abſque expreſſione loci, & anni, extat in Bibliotheca Felini. In altero ejuſdem Bibliothecæ codice MS. ejus oratio gratulatoria ad Paulum II. pro adito Pontificatu, habita nomine Franciſci Sfortiæ Mediolanenſium Ducis.

Franciſcus Aſculanus, Ordinis Minor. inter Scholaſticos *Doctoris Succincti* celebratus titulo, circa Annum 1340. ſcripſit Waddingo pag. 112. teſte: *In quatuor libros Sententiarum, Reportata in eaſdem, Opus Contradictionum*, & *Improbationes quaſdam*, ni fallor contra Johannem XXII.

Franciſcus de Bachone, ſive *Bacone*, Gerundenſis Catalanus, Carmelita circa Annum 1448. ſcripſit *Repertorium Prædicantium*, & *ſuper Sententias* libros IV. Vide Alegrii Paradiſum Carmelitici decoris pag. 349. & Nicolai An-

Digitized by Google

Antonii Bibliothecam veterem Hiſpanam Tomo 2. pag. 114.

Franciſcus de Belluno, Italus Trevifanus, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1342. Pariſiis libros Sententiarum interpretatus, ſcripſit Commentarios *in Geneſin*, *in Jobum* & *Tobiam*, MStos Bononiæ apud Dominicanos. Superſtes adhuc An. 1352. Vide Jacobum Qvetif Tom. 1. pag. 640.

Franciſcus Cæſar, ſive de Keyſere, Dixmundanus Flander, Ordinis Ciſtercienſis, libros Magiſtri Sententiarum enarravit Pariſiis, & deinde Religioſus Mariæ de Dunis, in Flandria diem obiit An. 1294. Præter *Commentaria in* jam dictos *Sententiarum libros*, Carolus de Viſch pag. 111. memorat ejus *librum de tribus votis monaſticis*, & *Vitam S. Bernardi* ſcriptam Carmine atque editam Pariſiis 1483.

Franciſcus Camenus, Peruſinus, cujus hymnus Sapphicus *in S. Nicolaum Peregrinum*, Tranenſem Apulum, defunctum A. 1094. Sanctiſque adſcriptum A. 1098. extat in Actis Sanctorum 2. Junii, T. 1. pag. 253. quem Papebrochius non diu poſt Canonizationem, certe ante A. 1117. compoſitum eſſe annotavit. Incipit: *Sidus o Cæli Nicolae fulgens Magne protector populi Tranenſis* &c.

Franciſcus e Candia, Ordinis Minor. *Doctor fertilis* nuncupatus, cujus nihil niſi commentarios in IV. libros Sententiarum Waddingus pag. 114. memorat.

Franciſci Monachi *Carthuſienſis* Epiſtola ad *Aynardam* Prioriſſam domus Bertandi Ordinis Carthuſienſis circa Annum 1440. Vitæ formulam ei præſcribens, in Edmundi Martene Tom. 1. Anecdotorum pag. 1799. 1801.

Franciſcus Reformator Monaſterii *Caſtellenſis* Ordinis S. Benedicti, circa Annum 1405. Opuſculum *de Monacho ad exemplum Chriſti crucifixo* edidit Bernardus Pez in Bibliothecæ Aſceticæ Tomo IX. pag. 179. illique pag. 217. ſubjunxit Ejuſdem *libellum Epiſtolarem Quæſtionum Regularium de Vita Sanctimonialium Virginum*, ad Magiſtrum Nicolaum Prolvin.

Franciſcus Dantis, *Caſtilioneus* ſupra Tom. 1.

Franciſcus Delbenius Veronenſis circa Annum 1500. cujus opus de familiis Veronenſibus a Voſſio pag. 674. celebratur.

Franciſcus Eximenez, Ordinis Minor. infra, *Ximenez*.

Franciſcus Fabrianenſis, Ordinis Minorum, qui An. 1322. diem obiit, ſcripſitque præter *Sermones* multos *Artemque Prædicantium*, Tractatum *de Officio & dignitate Prælati & Sacerdotis Evangelici*, & alium *de veritate & excellentia indulgentiæ S. Mariæ de Portiuncula*.

Franciſcus Ferrarienſis, Ordinis Prædicatorum, circa Annum 1500. Scripſit *Vitam B. Oſannæ* Mantuanæ libris VI. Mediolani 1513. itemque alia in Thomam & in Ariſtotelem. Vide Voſſium pag. 676. * Vitam B. Oſannæ Mantuanæ ſcripſit; ſed opus illud Mediolanenſibus typis prodiit anno 1505. ut ego oculatus teſtis inſpecto codice agnovi.

Franciſcus Florentinus, cognomento *Paduanus*, Ordinis Minorum, poſt medium Sæculi XV. a Nicolao V. uſque ad Sixti IV. tempora floruit, & teſte Waddingo pag. 118. & Julio Nigro in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum pag. 207. compoſuit:

Chriſtianarum inſtitutionum librum ad Braccium Martellium, Florentinum, in XL. capita diſtinctum.

De excellentia conditionis humanæ.

De Divinis item operibus.

De lapſu hominis. Præfatio incipit: *Cœperam, amantiſſime Bracci*.

Librum *de Aſtrologorum parvipendendis judiciis, ac de incantatoribus, & divinatoribus nullo modo ferendis*, ad Inquiſitores hæreticæ pravitatis, & ad Nicolaum V. Pontificem Maximum.

Breviloquium, *ac de Epidemia ad Petrum Coſmi filium* Medicem.

De

De inſenſata cura mortalium ad illuſos hujus vitæ amatores. Proponens decem illuſiones. Incipit: *Cum quotidie mecum cogito*.

Tractatus *de floccipendendo vulgo*, & *contemnendis ejus ineptiis*, & *de quidditate fortunæ*.

Tractatum *de B. Franciſco*, *Aſſiſiate*.

Exſtant ejuſdem *Epiſtolæ gratulatoriæ ad Sixtum IV. & ad Petrum Medicem*. Incipiunt: *Feliciſſime Paſtor*.

Præterea *Orationes* coram Summis Pontificibus habitæ.

Hæc omnia, Julio Nigro teſte, MStæ in Bibliotheca Franciſcana Conventus S. Crucis Florentini.

Franciſcus Georgius, Venetus, infra, *Georgius*.

Franciſcus Gothus, Ordinis Minorum, Theologiæ Profeſſor, ſcripſit *Compendium Biblicum*, ſingula capita Divinorum librorum quaternis dimetris Jambicis perſtringens, quorum hoc ſpecimen apud Waddingum pag. 120.

Ante fit, lux producitur,
Dividens aquas congregat,
Ornatus factis additur,
Producta Adæ ſubjungit.

* Compendium illud Biblicum, cujus hic meminit Fabricius, ſub nomine Franciſci Gotthi legi excuſum in exordio Bibliorum Lugduni an. 1515. in 8.

Franciſcus Gravanus, Genuenſis, (Poſſevino & Cangio corrupte *Gratianus*,) Ordinis Prædicatorum circa Annum 1312. cujus memorantur Poſtilla & Collationes *in Evangelium Lucæ*, *Sermones* in Dominicas, Quadrageſimam & de Sanctis, nec non *Opuſcula* alia. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 517.

Franciſci de Luchanis librum *de Juſtitiis* MStum evolvit Cangius in Codice Regio 1837.

Franciſcus de Marchia, Picenus, (non Piſanus, ut legas apud Jacobum le Long, pag. 730. Bibliothecæ Biblicæ,) Ordinis Minorum, ſcripſit, Waddingo pag. 121. teſte, Commentaria *in IV. Evangeliſtas*, *in IV. libros Sententiarum*, & *in Ariſtotelis Phyſica atque Metaphyſica*.

Franciſcus Martini, Carmelita, Barcinonenſis Catalanus circa Annum 1390. ſcripſit *Compendium Veritatis de immaculata conceptione B. Virginis*, *Tractatibus ſeptem* diſtinctum, editumque a Petro Alva & Aſtorga una cum aliis de eodem argumento ſcriptoribus. Vide Nicolai Antonii Bibliothecam veterem Hiſpanam Tomo 2. pag. 116. ſeq. & novam Tom. 2. pag. 134.

Franciſcus de Mayronis, Gallus, ex oppido Vallis Barcinonenſis, Diœceſis Ebrodunenſis: Scoti diſcipulus, inter Scholaſticos *Doctoris illuminati* notus appellatione, nec non *Magiſtri Abſtractionum*, & *Doctoris acuti*: Ordinis Minorum, defunctus Placentiæ An. 1325. Scripta ejus ex Waddingo & Warthono referre placet:

Commentarii in Geneſin. Incipiunt: *Quia ſecundum vulgatiſſimum*. Habentur in Bibliotheca Conventus Leodienſis Ord. Minorum M. S.

In primum Sententiarum, Baſileæ 1489. fol.

In quatuor libros Sententiarum. Venet. 1504. 1520. & 1507. per Mauritium de Hybernia cum *Quodlibetis*.

Reportata in librum ſecundum Sententiarum.

Reportata in quartum Sententiarum, quæ, inquit Waddingus, penes me habeo nitido charactere exarata uſque ad diſtinctionem 43. Incip. *Samaritanus*, *vulnerato apparens*,

Epitome in libros naturales Ariſtotelis.

In Univerſalia & *Prædicamenta*. Venetiis 1517.

Quadrageſimale, quod Venetiis a Bernardino Novarienſi excuſum eſt, Anno 1491.

Poſtillæ per Annum.

De feſtivitatibus Beatæ Mariæ, *Sermones*.

De feſtivitatibus Sanctorum, *Sermones*. Prodierunt Venetiis apud Peregrinum Paſqualium anno 1493. Baſileæ 1498. & habentur MSS. in archivo Servitarum Florentiæ, in codice pergamineo

Digitized by Google

ſimul cum vita Beati Philippi Benitii.

Super Miſſus eſt, lib. 1.

Determinatio paupertatis Chriſti, *&* *Apoſtolorum*, de qua acriter ſub ſupradicti Johannis XXII. tempore diſceptabatur.

De virtutibus, *&* *vitiis capitalibus*. Incipit: *Circa multiplices manſiones*. Habeo, inquit Waddingus, in noſtra ſecretiori Bibliotheca manuſcripta.

De articulis fidei. Incipit: *Circa articulos*.

De decem præceptis explicatio. Prodiit Pariſiis apud Johannem Frelonum, anno 1619.

Theologicæ Veritates, ſive *Compendium librorum S. Auguſtini de Civitate Dei*. Toloſæ 1488. & Venetiis 1489. una cum *Thomæ* Anglici in eoſdem commentariis.

Commentaria brevia in ejuſdem ſancti Doctoris librum Confeſſionum.

In librum de Mirabilibus Sacræ Scripturæ.

In libros Retractationum.

In libros diverſarum Quæſtionum.

In librum contra Epiſtolam Fundamenti, *&* *in alios nonnullos*.

Commentarii breves in Dionyſii Areopagitæ librum de Myſtica Theologia; quos, ut adhiberet, rogavit Robertus Rex Siciliæ.

Commentarii in aliquot libros D. Anſelmi.

Tractatus varii, ſcilicet

De Baptiſmo.

De Angelis.

De humilitate.

De ſuffragiis mortuorum.

De pœnitentia.

De indulgentiis. Iſtum, inquit Waddingus, habeo MStum, in quo quidem egregie & clare hanc materiam pertractat.

De jejunio.

De Corpore Chriſti.

De ſeptem donis Spiritus Sancti.

De ultimo Judicio.

Commentarius in Orationem Dominicam.

Alius in Canticum Magnificat. Omnes hos Tractatus excudit Baſileæ Jacobus Pfortzen A. 1498. Scripſit etiam

Quodlibeta.

Tractatum de formalitatibus.

De primo principio.

De Divinorum Nominum explanatione.

De univocatione entis. Quæ univerſim a Mauritio Hibernico correcta prodierunt, ſimul cum Commentariis in quatuor libros Sententiarum, Venetiis, expenſis Hæredum Octaviani Scoti, anno 1507. 1520. 1569. Compoſuit inſuper opus inſcriptum:

Conflatile, id eſt, variæ Quæſtiones, *de diſtinctionibus*, *relationibus*, *ſignis naturæ*, *&* *formalitatibus*.

Mille quingentas quæſtiones de variis locis Sacræ Scripturæ *&* *dubiis Theologicis*. Incipiunt: *Utrum Chriſtus ſecundum naturam humanam*.

Interrogationes circa varias, *difficileſque materias*. Incipiunt: *Licet multi probatiſſimi viri*. Utrumque hoc opus habeo, inquit Waddingus, apud me manuſcriptum in uno volumine, quod Fr. Franciſcus Ferrarienſis in ſua patria exſcripſit anno 1456.

Sermones de Sanctis, quos etiam habeo manuſcriptos, incipiunt a feſto S. Andreæ, & ab illis verbis: *Ambulans Jeſus juxta mare*. Prodierunt Venetiis 1493. & Baſileæ 1498. * Juvat hic adnotationem quamdam referre, quam olim ego legi in MS. codice membranaceo Bibliothecæ Malateſtarum Cæſenæ. Scriptus eſt codex ſæculo XIV. *Explicit lectura F. Franciſci de Mairono de provincia Provinciæ repertata ſub eo Pariſius An.* 1320. Quamquam hic dicitur *de provincia Provinciæ*, locus tamen iſte erat forte profeſſionis monaſticæ.

In editione Veneta An. 1493. præter ſermones de ſanctis ſunt etiam tractatus ſuper *Pater noſter*, *de Pœnitentia*, *de articulis Fidei*; *expoſitio in Magnificat*; *Tractatus de corpore Chriſti*, *de ſeptem donis ſpiritus S.* ac denique ſuper *Miſſus eſt*. Quare horum tractatuum editio præcedit Baſileenſem An. 1498. quam

quam veluti primam Fabricius commemorat.

Franciſcus de Mileto, Florentinus ſub ſæculi XVI. initia, cujus ſententiam de Antichriſto confutatam a Paulo *Orlandino*, Monacho Camaldulenſi, memorat Johannes Mabillonius in Itinere Italico pag. 170. *Exſtat in Cœnobio Angelorum apud Florentiam, Ambroſii viri eruditiſſimi & aliorum Camaldulenſium Patrum inſigniorum ſeceſſu illuſtri aliud opus* Pauli Orlandini, *Monachi ejuſdem Cœnobii, & poſtea Ordinis præpoſiti generalis, dictum* Heptaticum, *inſcriptum Antonio Puccio, Epiſcopo ab Anno* 1518. *Piſtorienſi & Nuncio Apoſtolico ad Helvetios. Argumentum eſt de virtutibus & de triplici Theologia, conjuncta, diſcreta & miſta, de interpretatione Scripturarum ſanctarum contra vanos ariolos: e quibus arguit nonnullos, qui jactitabant, Anno Domini MDXXX. Antichriſtum eſſe prædicaturum, & Eccleſiam Catholicam penitus exſtinguendam: quorum hominum probationes vaniſſimas eſſe demonſtrat. Agit vero præcipue contra quendam Aſtrologum Cremonenſem, & contra alium Florentinum, qui* Franciſcus de Mileto *vocabatur, duoſque præcipuos conſcripſit libros, quorum alteri* Convivium, *alteri* Quatrivium *titulos dedit. Porro auctor in eo refutando ait ſe* Theologorum Pariſienſium more, *decem ejus argumenta proferre; ac poſtea totidem regulas, quibus Mileti argumenta refutantur.* * De hoc viro juvat ea tranſcribere, quæ legi in Synodo Florentina an. 1517. cui ego in meo Conciliorum ſupplemento Tom. V. pag. 407. locum aſſignavi. Ita vero ibi in Rubr. de Magiſtris &c. cap. I. *Præ manibus ſunt Franciſci Mileti opera, qui cum laicus ſit, & quidem idiota, ut vidiſtis omnes, auſus eſt ingentes ſcripturæ theſauros evertere, atque omnem catholicorum expoſitorum ſenſum conturbare novas ſibi & inauditas concluſiones formando.* Et cap. IX. *opera quædam Franciſci Mileti convivii, & Quadrivii, & expoſitionis Pſalmorum titulis prænotata, quæ pleroſque ſub hujus præmiſſæ amplificationis pietate in errorem, atque hæreſes, & ſchiſmata facile inducere poſſent*, velut venenoſa & impia & in pleriſque concluſionibus catholicæ veritati inimica, erronea, temeraria, præſumptuoſa condemnavit, & ſuſpecta reddidit, nedum illa ſed & omnia ſua alia opera impreſſa & non impreſſa, donec fuerint per ſedem Apoſtolicam approbata, mandavitque omnibus in tota Florentina provincia commorantibus, ut quæcumque & quotcumque qualiacumque ex prædictis operibus habent, deferant vel ad Vicarium R. R. Archiepiſcopi Florentini, vel ad præſidentem capituli Eccleſiæ Florentinæ vel ad R. hæreticæ pravitatis Inquiſitorem infra octo dierum ſpatium ſub pœna excommunicationis, & Florenorum X. auri, ut flammis demandentur, ſicut cremari digna ſunt, & ita ea cremanda pronunciavit.

Franciſcus Niger, Presbyter Venetus circa Annum 1480. cujus *Grammaticam* & *Epiſtolas* laudat Trithemius cap. 848. Exſtat etiam ejus libellus *de modo* ut ipſe vocat *epiſtolandi*. * Hujus *P. Franciſci Nigri Veneti* eſt epigramma legendum in fine operis *Theorica* Planetarum Gerardi Cremonenſis (ſic ibi) editi Bononiæ in 4. An. 1489. per Dominicum Fuſcum Ariminenſem. en illud:

Sidereos cœli motus, nutantiaque aſtra,
Et planetarum perlege, lector, equos.
Impreſſi fuerant reges, impreſſaque bella
Quæ geſſere patres, auſpice digna Jove.
Sed qui bella regit, pacis qui fœdera jungit
Juppiter, & mundus jure legendus erat.

Opuſculum ejus de arte epiſtolandi prodiit An. 1496. quæ tamen editio an ſit prior, ignoro. Ejus brevis grammatica ad ſplendidiſſimum equitem Leonardum Bottam Ducis Mediolani ,ad Senatum Venetum oratorem lucem aſpexit Venetiis An. 1480. in 4.

Franciſius Parmenſus JCtus circa Annum 1226. Ferrariæ.

Franciſcus Paſſavienſis, ſive *Patavienſis*,

ſis, cujus *Orationem de S. Leopoldo* (*a*) An. 1487. habitam, poſt veterem editionem in Italia, & Surium 15. Novembr. edidit Hieronymus Pez in ſcriptoribus rerum Auſtriacarum T. 1. p. 577.

Franciſcus, Patricius Venetus, qui A. 1454. obiit. Vide ſupra T. 1. in *Franciſco Barbaro*.

* *Franciſcus Patricius* Senas habuit patriam, tum vero Cajetanum Epiſcopatum obtinuit, & an. tandem 1494. obiit. Scripſit opus *de regno*, *& Regis inſtitutione*, quod una cum Scholiis Joannis Savignæi prodiit an. 1519. in fol. Dedit etiam *de inſtitutione Reipublicæ* libros novem an. 1494. loco incerto excuſos & Pariſiis una cum ſcholiis Joannis Savignæi an. 1518. Poſtremum hoc opus verſum Italice a Joanne Fabbrini Florentino lucem aſpexit Venetiis an. 1549. in 8. Prius vero illud eodem Interprete Venetiis 1547. in 4. Itidem orationem habuit nomine Ferdinandi Regis ad Innocentium VIII. novum Pontificem excuſam ſine anno.

Franciſcus de Paz, ſive *de Pace*, Hiſpanus, Mercenariorum inſtituto addictus, cujus librum *de Regia poteſtate*, & Commentarios *in libros Regum* memorat Nicolaus Antonius Tom. 2. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ p. 263.

Franciſcus Petrarcha. Infra, *Petrarcha*.

Franciſcus Philelfus, infra, *Philelphus*.

Franciſcus Pipinus, Bononienſis, Ordinis Prædicatorum, clarus circa Annum 1315. non modo *Marci Pauli* Veneti (*b*) Iter Orientale ab Anno 1250. ad 1268. & ab Anno 1269. ad 1295. Latine vertit ex Italico, ſed & ipſe ſcripſit *de locis Terræ Sanctæ a ſe viſitatis* A. 1320. Hic liber MStus memoratur ab Antonio Sandero in Bibliotheca Belgica MSta pag. 284. una cum *Marci Pauli* de mirabilibus, ſive de conditionibus & conſuetudinibus Orientalium Regionum, quæ ipſa eſt verſio Franciſci, ſed hactenus inedita librorum trium Marci Pauli Veneti de Regionibus Orientalibus, MSta adhuc ſuperſtes in pluribus Bibliothecis, ut docet Jacobus Qvetif Tomo 1. de ſcriptis Dominicanorum p. 539. ſeq. Prologum & initium ex MSto Berolinenſi vulgavit Andreas Mullerus, & ex Codice Regio Parienſi Qvetifius: Incipit verſio: *Tempore quo Balduinus Princeps ſceptrum*. Alia Latina interpretatio neſcio cujus ſcriptoris eſt, quæ ſeparatim primum edita, deinde in novo Orbe Simonis Grygnæi pag. 330. Baſileæ 1532. fol. ac deinde ſæpius: præcipue ſingulari cura Andreæ Mulleri, Greifenhagii, una cum Haithono Armeno vulgata eſt Coloniæ Brandenburgicæ 1671. 4. Incipit: *Balduino Principe inclyto regni Conſtantinopolitani ſceptra tenente*. Extat quoque typis exſcripta iſta Pauli Veneti lucubratio *Italice* in Joh. Baptiſtæ T. 2. Ramuſii A. 1553. nec non Sam. Purchaſii & aliorum ſimilibus collectionibus, ſed dubium adhuc videtur ſitne ipſa Pauli originaria lucubratio, an interpretis neſcio cujus verſio ex Latino, ſicut aliæ quæ feruntur interpretationes ejus *Anglicæ*, *Gallicæ*, *Luſitanicæ*, *Hiſpanicæ*, *Germanicæ*, *Belgicæ*. Commentarium in Paulum, quem promittit Andreas Mullerus pag. 98. diſſertat. de Chataja, non vidiſſe lucem, dolebunt mecum, qui Mulleri eruditionem noverunt.

Idem Franciſcus Pipinus ex Gallico vertit *Bernardi Theſaurarii* librum *de acquiſitione Terræ Sanctæ* ab Anno 1095. ad Annum circiter 1230. quam verſionem in lucem dedit celeberrimus Muratorius in ſcriptoribus rerum Italicarum Tomo VII. pag. 657. Ejuſdem *Chronicon* ab Anno 1176. ad Annum circiter 1314. Tomo IX. p. 581. Vide Bernardus Theſaurarius.

Franciſcus Piſanus Juriſconſultus, Baldi

(*a*) Vide Voſſium pag. 612.

(*b*) Nicolai Pauli Patris cum Mafeo fratre: & deinde Nicolai ejuſdem cum Marco Paulo, filio.

di præceptor, docuit in patria & Peruſii circa A. 1335.

Franciſcus de Platea, Bononienſis, Ordinis Minorum, Juris Canonici conſultus circa Annum 1442. Scripſit, ut notat pag. 132. Waddingus:

De reſtitutionibus. Incipit: *Utrum Reſtitutio ſit de neceſſitate ſalutis*. Venetiis 1494.

De Cenſuris, & præſertim de Excommunicatione. Incipit. *Quæro, qui ſunt caſus excommunicationis majoris?*

De Uſuris. Incipit: *Uſura primo, ſcilicet in contractu mutui*. Hæc tria opuſcula habeo, inquit Waddingus, penes me MSta.

De actu matrimoniali, quando poſſit fieri ſine peccato, & quando non. MS. in Bibliotheca Paulina Lipſienſi. Vide Catalogum B. Felleri p. 174.

De Cenſura Eccleſiaſtica, & de uſuris liber alter, qui impreſſi ſunt Patavii Anno 1473.

Summam Myſteriorum Chriſtianæ Fidei.

Sermones varios.

* Opuſcula de reſtitutionibus, uſuris & excommunicationibus prodierunt junctim Venetiis 1474. extantque in Bibliotheca Feliniana cod. 123.

Franciſcus Poggius, infra, *Poggius*.

* *Franciſcus Puccius* Florentinus, ſed qui Neapoli agens prius quidem Politianum audivit, dein græcas & latinas literas ibidem publice docuit. Ejus orationes tres legendas ad ſe miſſas ab Andrea Cambino memorat, & laudat Ficinus epiſt. lib. 9. in ep. ad ipſum ſcripta. In cod. MS. Felini lego hujus Franciſci epiſtolam vel brevem commentationem de Rebellione Neapolis a Carolo Francorum Rege ad Ferdinandum Aragonium, quod ſcriptum direxit Marino Caracciolo datum Neapoli XIII. Cal. ſextiles 1495. Hujus Franciſci meminit Pocciantus in catalogo ſcriptorum Florentinorum.

Franciſcum Ragatium, Cremonenſem, qui Concilio Conſtantienſi An. 1414. interfuerit, Epiſcopum Bergomenſem, defunctum A. 1470. Waddingus pag. 134. confinxit ex *Franciſco de Aggregatiis*, de quo ſupra p. 192.

Franciſcus Rubeus de Pignano, Picenus, Ordinis Minorum, circa Annum 1300. ſcriptor Commentariorum in primum Sententiarum Scoti.

Franciſcus de Sylveſtris, Ordinis Prædicatorum, ſupra, *Ferrarienſis*. Hujus opuſculum de libertate Evangelica edidit Claudius de Spina, Pariſiis 1552. forma minore.

Franciſcus Thomaſius ab Anno 1428. ad Annum 1440. continuavit Hiſtoriam Senenſem, quam ab Anno 1402. deſcripſerat proavus ejus *Johannes Bandinus de Bartholomæis*, deductam per *Petrum Ruſſum* ad Annum 1468. Edidit laudatiſſimus Muratorius Tomo XX. ſcriptorum rerum Italicarum.

Franciſcus de Toleto circa Annum 1480. ſcriptor Commentarii Theologico-Juridici *contra eos, qui ad dividenda & conferenda privatis factionibus regna impotenter aguntur*. Vide Nicolai Antonii Bibliothecam veterem Hiſpanam Tom. 2. pag. 202.

Franciſcus Vercellenſis, Juriſconſultus, in patria docuit circa Annum 1228. atque *Decretales* illuſtravit Commentario.

Franciſcus Ximenius, infra, *Ximenius*.

Franciſcus Zabarella, infra, *Zabarella*.

* *Franciſcus de Zanellis* Bononienſis Medicus vivebat circa an. 1340. legit primo artes Peruſii, tum lauream in medicina ſumpſit, ni fallor, Bononiæ; ſcripſit tractatum comminantium, quo adverſus omnes veteres medicos nititur evincere *nullum ſemen eſſe formaliter animatum*. Scriptum iſtud impugnavit Joannes de Penna Neapolitanus; utrumque vero libellum integrum in ſuam medicinæ ſummam tranſtulit Thomas de Garbo l. 1. tract. 5.

Franco Abbas ſecundus Affliĝhemenſis in Brabantia ab Anno 1109. ad 1130. ſcripſit adhuc Monachus ad deceſſorem

ſuum

Digitized by Google

ſuum *Fulgentium*, Abbatem Afflighemenſem, libros XII. *de Gratia*, ſeu *Beneficentia Dei*, prodiere Antvverpiæ 1565. Friburgi 1620. qui præmiſſa Fulgentii, qua eum rogat, Epiſtola leguntur in Bibliothecis Patrum Colonienſi Tomo XII. & Lugdunenſi Tomo XXI. pag. 293. 327. Sub extremum libri XII. pag. 326. exſtat Carmen elegiacum, quod ſignavit Henricus Gandavenſis cap. 39. ac Trithemius cap. 367. & II. 104. illuſtr. Benedictin. cum Franconem *de ſtatu futuræ Gloriæ*, metrice ſcripſiſſe perhibent, & Caveus præter rem putabat intercidiſſe: Leyſerus verſus libris de Gratia Dei ſubjectos ab illo ſcripto præter rem diſtinguit. Quoniam breve eſt, etiam hoc loco cum bona, ut ſpero, venia Lectoris legetur.

Franco, Abbas Afflighemenſis, de ſtatu futuræ Gloriæ.

L*Uctus ibi nullus reſonat, quia nec dolor ullus:*
Nil ibi, quod pigeat, tædeat, aut pudeat:
Non ibi peccatum, quod poſſidet hic dominatum.
Quod ſervit vitio, non ea ſcit regio.
Cunctis inviſa mors, ipſa nec eſt ibi viſa
Nec metuenda tibi: vita perennis ibi.
Non opus eſt aratris illic, aut imbribus atris
Semina qui foveant arida, ne pereant.
Omnibus eſt unus panis, mirabile munus,
Quem ſemper comedas, nec comedens minuas.
Mirum, ſed verum: facies illic nova rerum,
Qui vere cibus eſt, panis ibi Deus eſt.
Anxietas, peſtis, morbus, languor, procul eſtis:
Terrigenas premitis, cælicolas fugitis.
Qualis ibi veſtis ſit, adeſt ſacra pagina teſtis.
Chriſto veſtitur, qui lavacro abluitur.
Hanc cuſtodieris, nudus non invenieris.
Nunc clarus ſola, tunc in utraque ſtola.
Urbs ex æterno ſtat in illo monte ſuperno:
Quæ quam clara gerat mœnia, quis reſerat?
Vallatur muro quadro, nunquam ruituro.
Stat ſuffulta fide, non alio lapide.
Turribus eſt fortis, duodenis pervia portis,
Perpetuo claret lumine, nocte caret.
Pax ibi tranquilla, nullus metus hoſtis in illa,
Gaudet turba pia perpete lætitia.
Concurrunt gentes, nullus vetat ingredientes,
Promiſſaque ſibi ſorte fruuntur ibi.
Accelerant quique, celeri pede, perfacilique,
Fertur turba ſenum, mixta choro juvenum.
Convocat hinc cives ad præmia, gratia dives,
Ut quotquot veniant, debita percipiant.
Erogat his dona, datur unicuique corona.
Sanguine purpureus clarus ibi cuneus.
Durius afflictus, præclarius eſt & amictus,
In turba nivea, veſte micans roſea.
Sunt quoque clara ſatis tunc præmia virginitatis:
Carnis ab illecebris libera, fit celebris.
Ob meritum magnum niveum ſequitur comes agnum,
Ac removens ſpeculum, figit in hunc oculum.
Hoc viſu mentem ſic explens eſurientem,
Ut ſibi quod doleat deſore, nil maneat.
Felices cuncti tam largo munere functi,
Ut tantum capiant, plus nihil ut cupiant.

Ta-

Digitized by Google

Talibus, in cœlis donatur quiſque fidelis:
Chriſti corde pio deditus obſequio.
Tanta ſuis natis confert pia gratia gratis,
Ipſius donum credimus omne bonum.
Sed percunctaris, ſi gratis, quid merearis?
Ipſum velle tuum, noveris eſſe ſuum.

Exſtat præterea Franconis hujus *Epiſtola* duplex Tomo XXI. Bibliothecæ Patrum pag. 327. *Quod Monachus abjecto habitu non poſſit ſalvari*. Et pag. 328. *ad Moniales ac ſorores in Bigardis ad ſoreſtum, Conſolatoria*. Tractatum *de curſu vitæ ſpiritualis* per diſtinctiones XII. ſive Tomos digeſtum, quem Oudinus Tomo 2. pag. 959. memorat, non puto diverſum a libris XII. de Gratia. Sed apud eundem Oudinum laudantur etiam Franconis MStæ lucubrationes duæ, una *de jejunio quatuor temporum*, & altera *de laudibus B. Mariæ Virginis*. * Ad quem potiſſimum hujus nominis ſcriptorem referendus ſit liber *de inſtitutione Euchariſtiæ*, ignoro. Reperit illum P. Martene in Cœnobio *de Agonia Chriſti* Canonicorum Regularium S. Auguſtini prope urbem Tungrenſem cum hac inſcriptione: *Franco humilis Monachus de inſtitutione Euchariſtiæ*. Vide Itineris litterarii Tom. II. pag. 198.

Franco Scholaſticus *Leodienſis*, ab Affligemenſi Abbate utique (*a*) diſtinguendus circa Annum 1050. ſcripſit ad Hermannum ſecundum, (*b*) Coloniæ Archiepiſcopum, *de quadratura Circuli*, & alium *de ratione computi*, teſte Sigeberto cap. 164. Fertur & *in ſacris Scripturis* nonnullos compoſuiſſe Tractatus, teſte Trithemio cap. 346. ſed qui negat ad notitiam ſuam illos perveniſſe.

Francofurtenſium Dominicanorum Annales ab Anno 1306. ad 1500. ſcriptos a *Petro Herp*, Ordinis Prædicator. edidit V. Cl. Henricus Chriſtianus Senckenberg in Tomo ſecundo Selectorum Juris & Hiſtoriarum Anecdotorum, Francofurti 1734. 8. Idem Tomo primo dedit *Diplomatarium Francofurtenſe* & Statuta Francofurtenſia An. 1352. ſeq. ſed Germanice pleraque: & pag. 507. ſeq. Hiſtoriam Juris ſtatutarii Reipublicæ Francofurtenſis, quam ipſe compoſuit, & pag. 634. ſeq. Varia ad Judæos Francofurtenſes & Fridbergenſes ſpectantia. Atque in prolegomenis diſſerit de hiſtoricis rerum Francuferttenſium antiquioribus, *Entrando*, *Petro Herpio*, *Philippo Schurgio*, *Bernardo Rohrbach*, *Johanne Latomo*, *Michaele Schaubillero*, *Wolfgango Koenigſtein*, *Laurentio Bulla*, *Caſpare Camenz*, & de recentioribus *Johanne Friderico Fauſtio ab Aſchaffenburgo*, & *Johanne Maximiliano zum Jungen*, *Caſpare Sagittario*, *Achille Auguſto von Lerſner*, *Gebhardo Floriano*, *Philippo Ludovico Anthæo* aliiſque.

Joannes de Francfordia, infra, *Joannes*.

Theodoricus Franconis, vide, *Theodoricus Pauli*.

Freculfus ex Monacho Ordinis benedictini & Abbate Fuldenſi Epiſcopus ab Anno 823. ad 851. in Gallia Lexovienſis, ſcripſit *tomos duos Chronicorum*: quorum (*c*) prior in VII. tributus libros ad *Eliſacharum*, Præceptorem ſuum, quem *Venerandum Sacerdotem* (*d*) appellat, a conditione primi hominis uſque ad Chriſti nativitatem Domini, ſive Annum Mundi 5129. Tomus poſterior dicatus Judithæ, Ludovici Pii ſecundæ Conjugi, libris quinque a Chriſti Servatoris nativitate ad Bonifacium III. qui Papatum geſſit ab Anno 607. Qui exſtant Chronici Freculfiani libri duodecim prodiere Coloniæ 1539. fol. ex Egenolphi officina, & emendatiores ex Commeliniana 1597. 8. nec non in Bi-

(*a*) Dubitat Clariſſimus Caveus.
(*b*) Hermannus II. Archiepiſcopatum Colon. geſſit ab Anno 1036. ad 1055.
(*c*) Solum priorem Tomum inſpexit Sigebertus c. 90. & Trithemius cap. 259.
(*d*) In Carmine hexametro, quod ad eundem Eliſacharum præmittitur.

Digitized by Google

Bibliothecæ Patrum auctario Pariſienſi 1639. & in Bibliothecæ Patrum Colonienſis Tomo IX. & Lugdunenſis Tomo XIV. pag. 1061. Anonymo Mellicenſi cap. 64. hic eſt *Fricholphus*, *Epiſcopus ſcientia doctrinaque præcipuus*, quem præter *veraces hiſtorias ab exordio Mundi uſque ad tempora Nortomannorum*, ait ſcripſiſſe *explanationes in Geneſin*. Sed *Rabanum* Maurum quidem hortatus Freculfus fuit, ut explanationes in Geneſin componeret, ſicut ex *Epiſtola* Freculfi ad Rabanum conſtat, quæ in Tomo ſecundo Rabani Operum præmittitur libris quatuor hujus enarrationum in Geneſin, quos præmiſſa Epiſtola, Freculfo relegendos & examinandos Rabanus miſit & dedicavit.

Fredegarius patria Burgundus, Scholaſticus, poſt Gregorium Turonenſem ſcriptor, parum politus licet, Hiſtoriæ Francicæ præcipuus, clarus circa Annum Chriſti 641. de cujus opere, editionibus & continuatoribus breviter referam, quæ poſt Freherum, Caniſium, Caſneum, viri docti Lambecius, Adr. Valeſius, (*a*) Ruinartus, Jacobus Baſnagius & Jacobus le Long (*b*) annotarunt. Scripſit Fredegarius *Chronicon* ab Orbe condito uſque ad annum ſecundum Clodovei II. ſive Annum Chriſti 641. *libris quinque* Priores *libri I. II. III.* MSti ſine nomine auctoris in Bibliotheca Cæſarea, ab Adamo narrationem deducunt uſque ad tempora Juſtiniani, & Beliſarii ab Aucelino (*c*) victi mortem, hoc eſt ad Annum Chriſti 561. *Præfationem* ex Codice Cæſareo edidit Lambecius Tomo 2. p. 850. & *poſtremum caput libri tertii* p. 851. ſeq. unde patet (*d*) eoſdem eſſe tres libros, quos ſub titulo *Collectionis Hiſtoriæ Chronographicæ* edidit Henricus Caniſius Tomo 2. Antiquarum Lectionum p. 569. (editionis novæ Baſnagianæ Tomo 2. pag. 154. 194.) Liber *primus* ex *Julio Africano*, (vel *Hippolyto* potius) exſtat etiam emendatior in Labbei Bibliotheca nova MSS. Tom. 1. pag. 298. *ſecundum* & *tertium* ex *Idatio* magnam partem mutuatum ſe Auctor profitetur. *Liber quartus* Epitome & ſupplementum eſt librorum ſex primorum *Gregorii* Turonenſis (qui *Thoromachus* vitioſe dicitur) & in morte Chilperici definit, hoc eſt in Anno Chriſti 584. Prodiit in Freheri ſcriptoribus rerum Francicarum pag. 90. Andreæ du Cheſne Tom. 1. pag. 722. in Ruinarti Gregorio Turonenſi pag. 541. & in nova editione Lectionum Caniſii Tom. 2. p. 195. 217. *Liber quintus* a Fledegario Gregorii Turonenſis hiſtoriæ continuandæ adjunctus eandem perſequitur ab A. 584. ad 641. editus cum Gregorio Turonenſi ex S. Nazarii Laureacenſi Codice a Flacio, Baſileæ 1568. 8. deinde in Bibliothecis Patrum Tomo XV. Lugd. pag. 815. & a Frehero p. 117. 159. Ducheſnio Tom. 1. pag. 740. & Ruinarto pag. 585. Ex Capitibus 118. quæ Ruinartus exhibet ſola 90. priora in indice, quem ex MS. præmiſit Freherus & in Codice Sirmondiano, Fredegarii eſſe indicantur, pro qua ſententia pugnat etiam Henſchenius in S. Sigeberti vita Tom. 1. Actorum Sanctorum Februarii pag. 214. Præter *primam* a cap. 91. *Continuationem Anonymi* ſcriptoris ab Anno 641. ad 680. aliæ adhuc tres ibi exſtant *Continuationes* Auctoribus diverſis & ignotis, *ſecunda* a cap. 97. ab Anno 680. ad 735. *tertia* a cap. 109. circa medium, ab Anno 736. ad 752. utraque auctore Anonymo *Auſtraſio*, qui juſſu Childebrandi Comitis ſcripſit. *Quarta* denique cap. 118. ab Anno 752. ad 768. Auctore Anonymo qui juſſu Nibelungi, Childebrandi filii ſcripſiſſe ſe profitetur. Ea quæ poſt caput 110. apud Freherum & in Andreæ du Cheſne Tom. 1. pag. 772. leguntur a ver-

(*a*) Diſſertal. de Fredegario ejuſque operibus, Tomo 2. hiſtoriæ Francorum pag. 443. Vide & Dominicum de Colonia Tom. 2. hiſt. litt. Lugd. p. 43.

(*b*) Bibliotheque Hiſtorique de France num. 66c6. ſeqq. qui num. 6612. etiam Apologiam Fredegarii a Renato Auberio Vertoto ſeriptam memorat.

(*c*) Lambec. a *Bucelino*.

(*d*) Adde Sandium ad Voſſ. pag. 472. ſeq. edit. a me curatæ.

Digitized by Google

verbis : *Chiltrudis quoque filia ejus, faciente conſilio nefario novercæ ſuæ* &c. primus ediderat Caniſius Tomo 2. pag. 708. Jacobus vero Baſnagius in nova ſua editione Tom. 2. pag. 219. 226. exhibet ſub titulo *libri ſexti* Chronici Fredegariani. Fredegarium cum Gregorio Turonenſi *Gallice* a ſe redditum vulgavit Michael Marolles, Pariſiis 1688. 8. Circa res aliarum nationum Fredegarium frequenter hallucinari, notavit Carolus le Cointe Tomo 2. Annal. p. 577.

Fredegis, ſive *Fredegiſus* Caroli Magni & Ludovici Pii clarus ætate, a Theodulfo Aurelianenſi lib. III. carminum celebratur his verſibus 175. 176.

Stet Levita decens Fredegis ſociatus Oſulfo,
Gnarus uterque artis, doctus uterque bene.

Ad quæ verba hæc notat Sirmondus : (*a*) *Exſtat* Alcuini *ad Fredegiſum hunc libellus*, (*b*) *in quo propoſitis ab eo de SS. Trinitate quæſtionibus reſpondet, fuerat enim ipſius diſcipulus, ut & Oſulfus. Exſtat Fredegiſi quoque ipſius Diaconi* de Nihilo & Tenebris Epiſtola *nondum edita, cujus hoc eſt exordium :* Omnibus fidelibus & domni noſtri Sereniſſimi Principis Caroli in ſacro ejus Palatio conſiſtentibus, Fredegiſus Diaconus. Agitatam diutiſſime a quampluribus quæſtionem de Nihilo &c. *Abbatem poſtea fuiſſe Monaſterii S. Martini, & Cancellarium, ex variis Ludovici Pii diplomatibus compertum eſt.*

Epiſtola hæc Fredegiſi *de Nihilo & Tenebris* ad Proceres Palatii, (*c*) qua probare contendit *Nihilum* & *Tenebras* eſſe aliquid, vulgata eſt a Baluzio T. 1. Miſcellan. p. 403. 408.

Epiſtola *ad Agobardum* intercidit : ſed exſtat *Agobardi* liber contra objectiones Fredegiſi Abbatis ſæpius excuſus inter Agobardi opera & Tom. XIV. Bibliothecæ Patrum editionis Lugdunenſis p. 275. 280. tractatque de variis incommodis locutionibus, quæ objiciuntur vel defendendæ ſuſcipiuntur ultro citro que.

Fredericus, infra, *Fridericus*.

Berengarius de Fredola, aliis *Stedellius*, (*d*) Narbonenſis Gallus, Epiſcopus ab Anno 1298. Biterrenſis, Magnus Papæ Pœnitentiarius, & Cardinalis ab Anno 1305. ad 1321. Fuit hic inter eos, quorum judicio Bonifacius VIII. ſubjecit Decretales libri ſexti, collectos a Gvilelmo Ebredunenſi & Richardo de Senis. Eidem Gvilelmus de Mandagoto, Archidiaconus Nemauſenſis, nuncupavit librum de electionibus Prælatorum. Huic Mandagoto viciſſim Berengarius dicavit *Oculum* (*e*) ſuum, ſive *Inventarium Juris Canonici, atque Elucidarium ſuper ſumma Oſtienſis*, (*f*) per ſeriem Alphabeti, cum illa Summa editum Baſileæ 1573. Lugduni 1597. fol. atque alibi. Scripſit & Tractatum : *De excommunicatione atque interdicto, omnibuſque caſibus Juris, in quibus quis eſt excommunicatus :* Nec non *de forma degradationis in reis & morti addicendis Sacerdotibus*. Et *de caſibus ſpectantibus ad Curiam Romanam*. Quæ MSS. in variis Bibliothecis Italiæ, & Galliæ quoque. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 692.

Fretellus, Archidiaconus Antiochenus, tempore belli ſacri conſignavit *Terræ Sanctæ deſcriptionem*, qua MSta uſum ſe profitetur Chriſtianus Adrichomius Delphus, in ejuſdem argumenti opere, quod Theatrum Terræ Sanctæ inſcripſit, acceptum ex Bibliotheca Crucigero-

(*a*) Tom. 2. Operum Sirmondi pag. 1066. & in Bibliotheca Patrum Lugdunenſi Tomo XIV. pag. 4.

(*b*) Opera Alcuini pag. 759. Idem *Fridugiſus*, ad quem Alcuini Epiſtolam de tribus generibus viſionum edidit Dacherius, ut dixi ſupra Tomo 1.

(*c*) Hilduinum, ſacri Palatii Antiſtitem, Walam Abbatem &c. Ad eoſdem proceres, Agobardi Epiſtola Tomo 14. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſis pag. 280.

(*d*) Georgius Joſephus Eggs in purpura docta Tom. 1. p. 283. Supra Tom. 1.

(*e*) Ita hoc opus vocatur Trithemio cap. 513. Neque *Repertorium Juris* ab illo *Oculo* diverſum eſſe exiſtimo, licet diſtinguit Purpuræ doctæ ſcriptor.

(*f*) Henrici de Seguſio, Cardinalis.

rorum Colonienſium una cum Jacobi de Vitriaco libro de terra ſancta & de mirabilibus quæ ibidem vidit. * Libellum hunc Fretelli nactus ego ſum in Codice MS. Collectaneorum e diverſis Chronicis auctore Nicolao Cardinali Aragonienſi. Integrum ibi opuſculum recitatum dirigitur ab auctore *Domino ſuo Venerabili & Fratri Raymundo Dei gratia Toletano* (legendum utique Toloſano) *Comiti*. Incipit : *cum ad Orientalem Eccleſiam cauſa tuorum peccatorum confugiſti* &c. In fine Patriarchæ Hieroſolymitani recenſentur hoc ordine : *Patriarchæ Hieroſolymitani : Cyrillus I. Joannes, Parachilius, Juvenalis, Joannes, Zacharias, in tempore cujus Coſdra Rex Perſarum Hieroſolymam venit, & Eccleſias Judææ deſtruxit, & occidit 36. millia Chriſtianorum. Modeſtus ipſe conſtitutus Patriarcha ab Heraclio Imperatore, quando de Perſide rediit dominicum deferens lignum. Sophronius. In tempore hujus Saraceni Chriſtianos omnes de Jeruſalem excepto Patriarcha ejecerunt. Theodorus, Ilia, Gregorius, Thomas, Baſilius, Sergius, Leonicos, Athanaſius, Chriſtodolus, Joannes, Meſtus, tempore cujus Archiſodorus nepos Oreſtis Patriarchæ Hieroſolymam miſit exercitum ſuum ad deſtruendum omnes Eccleſias Patriarchatus, quatuor millibus inde deſtructis, avunculum ſuum Patriarcham deduci fecit Babyloniam, eumque ibi occidi. Theophilus, qui reædificavit hanc Eccleſiam, favente Archiſodoro. Sophronius, tempore cujus Turci Hieroſolymam expugnantes Saracenos occiderunt, & obtinuerunt civitatem; Chriſtiani autem in ea remanſerunt. Guitinus Simeon, cujus tempore Franci venerunt regnum David ſublimantes, Eccleſiaſque Deo reddentes & urbem.*

Sequuntur Patriarchæ Hieroſolymitani latini.

Patriarchæ latini. Daybertus Piſanorum Archipræſul; Ibelinus Arelatenſis Archiepiſcopus; Arnulphus Archidiaconus Jeruſalem.

Denique commemoratione dignum cenſeo Fretellum hunc nullibi in eo libro Antiochenum Archidiaconum appellari, ſed tantummodo ſe Archidiaconum dicere nulla facta deſignatione Eccleſiæ, cui erat addictus.

Fretulphus non notus niſi ex Aventino, qui eum inter antiquiores Bojorum Hiſtoricos laudavit, ut a Voſſio, aliiſque annotatum eſt. Suſpicabar *Freculphum* ſub illo nomine latere, cujus Chronico uſum Aventinum non dubito. Quia tamen cum *Schritovino*, altero antiquiſſimo Bojorum Hiſtorico Fretulphum memorat, libenter adhuc ampliandum cenſeo.

Fridericus Frezzius, Ordinis Prædicatorum, in Umbria Italiæ Epiſcopus Fulginenſis ab Anno 1403. ad 1416. 2. Januar. Conditor *Academiæ Conciliorum* eo fine ac ſcopo, ut membra illius, Dominicani fratres, in dijudicandis doctrinæ, morum, rituumque controverſiis ad normam probatarum Synodorum decidendis, Fulginii adſuefierent. Omitto ejus poema Italicum *Quadriregii* titulo, (*a*) laudatum Ughello Tom. I. pag. 703. Italiæ ſacræ: non ſane commentarium in quatuor libros Regum, ut Ludovicus Jacobus in Bibliotheca ſcriptorum Umbriæ, pag. 102. ſibi perſuaſit, ſed de quatuor regnis, enthei Amoris, Satanæ, Mundi ac Virtutis, ingenioſe multa confingens opus prolixum, Dantis æmulum, quod poſt veteres editiones raro obvias, Peruſinam 1481. Bononienſem 1494. Venetam 1501. aliam 1508. ſine loco, Florentinam ſine anno, & Venetam 1511. nuper cum notis recudi fecerunt Academici Rinvigoriti. Fulgin. 1728. 4.

Johannes. Friburgenſis, ſive Lector de *Friburgo*, Teutonicus, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1320. (diſtinguendus a Johanne Teutonico ſeniore, qui ex Epiſcopo in Hungaria Boſſunenſi A. 1241. Magiſter Ordinis Dominicanorum Generalis, fato functus eſt An. 1254.) Huic juniori præter *Summam Confeſſariorum*, Reutlingæ 1487. Lugdu-

(*a*) Acta Eruditorum Tomo IX. ſupplem. ſect. 8, pag. 374.

Digitized by Google

duni 1518. & *Quæſtiones Caſuales*, atque *Gloſſas in Raymundi de Pennaforti ſummam de Pœnitentia & Matrimonio*, *Manuale* & *Confeſſionale*, & *Commentar. in libros Sententiarum*, MSS. in variis Bibliothecis: videtur etiam tribuendum *Chronicon* ab Orbe condito ad Annum Chriſti 1361. de quo Lambecius pag. 873. Vide Oudinum Tomo 3. p. 734. ſeq. & Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 523. ſeqq. & 113.

Fridegodus, Monachus fani Servatoris Duroverni Cantiorum ſive Cantuarienſis, Ordinis Benedictini circa Annum Chriſti 9060. *Vitam S. Audœni*, Archiepiſcopi Rothomagenſis An. 677. defuncti, proſa ſcriptam ſub hujus nomine edidit Surius ad 24. Auguſti. *Vitam S. Wilfridi*, Eboracenſis Archiepiſcopi, (qui A. 687. obiit,) verſibus hexametris ad Odonem, Archiepiſcopum Cantuarienſem, vulgavit Mabillonius Sec. III. Benedictin. pag. 169. & ſupplementum ejuſdem ex Codice Cottoniano Sec. IV. pag. 722. Johannes Baleus II. 32. eumque ſecutus pag. 174. ſeq. Pitſeus huicce Fridegodo præterea tribuunt Tractatum: *De peccatrice in Evangelio*, qui incipit: *Dum pietate multimoda Deus;* & alium: *De Hieruſalem ſupera & viſione Beatorum*, ſcriptum verſibus, hoc initio: *Cives cœleſtis patriæ regione ſuperna*. Denique *Contemplationes varias*. Eodem Baleo notante, *Græce eruditus fuit iſte Fridegodus, ut in opere ſuo de Pontificibus Anglorum Gvilelmus Malmesburienſis habet*. Gvilelmi verba hæc ſunt lib. 1. de geſtis Pontificum Anglorum pag. 200. *Et ut clariſſimum patriæ jubar* (Wilfridum) *produceret in ſpeculam* (Odo Archiepiſcopus Cantuarienſis) *heroico metro vitam illius texi præcepit. Executus eſt id munus* Fridegodus *quidam verſibus non ita improbandis, niſi quod Latinitatem peroſus, Græcitatem amat, Græcula verba frequentat, ut merito dictis ejus aptetur illud Plautinum: hæc quidem præter Sibyllam leget nemo*, Scripſere S. Wilfridi vitam ante Fridegodi tempora, notante Lelando cap. 134. *Beda* Girovicenſis, *Heddius* cognomento *Stephanus*, Accæ Epiſcopi Haguſtaldenſis familiaris, & *Odo*, Cantiorum Archiepiſcopus. Idem fecit poſtea *Petrus Blæſenſis*, Archidiaconus Baduenſis, homo Gallus, ac opuſculum Gallofrido Plantageniſtæ, Eboracenſi Archiepiſcopo, dedicavit. Fridegodi denique eſſe veriſimiliter ſatis ſuſpicatur Caſimirus Oudinus Tomo 2. pag. 467. ſeq. carmen epicum *de Pontificibus & Sanctis Eccleſiæ agri Eboracenſis*, quod ſub *Alcuini* nomine vulgavit Thomas Galeus in Scriptoribus XV. Hiſtoriæ Anglicanæ A. 1691. pag. 730. 732. Certe Alcuino illud non eſſe tribuendum, haud inficiandis laudatus Oudinus probat argumentis. *Vitam Audœni*, qualem edidit Surius, non genuinam veteris ſcriptoris, ſed interpolatam eſſe notat Cointius Tomo 2. pag. 607. adde eundem Tomo 1. pag. 754. ſeq.

Fridericus I. Barbaroſſa, ſive Ahenobarbus, Imperator Romanus ab Anno 1152. ad 1190. quo poſt ſeptem in Italiam expeditiones, occubuit in medio adverſus Turcas & Saracenos curſu victoriarum. *De illa expeditione in Aſiam* A. 1189. ſuſcepta, *obituque* (a) *Imperatoris*, *narratio* a quodam ejus Comite ſcripta, cum *Adriani IV.* Papæ & Friderici *Epiſtolis* duabus amœbæis, prodiit in Petri Pithœi ſcriptoribus rerum Germanicarum, Baſileæ 1569. fol. cum ſcriptoribus rerum hujus Friderici *Othone* Friſingenſi, *Radevico*, *Gunthero* &c. Calcatum ab Alexandro III. Pontifice Friderici collum, inter fabulas cum Baronio ad Annum 1177. & Gretſero ad calcem diſſertationis de Imperatorum & Regum donationibus, Chriſtophoro Lehmanno in Chronico Spirenſi V. 16. pag. 505. Felice Contelorio in narratione concordiæ Alexandri III. & Friderici I. referunt Reineſius Epiſt. ad Rupertum p. 516. ſq. Rupertus ad ſynopſin Beſoldi p. 663. ſq. H. de Bunau in vita p. 242. ſq. Jac. Perizonius præf. ad

(a) Luget Petrus Blæſenſis Epiſt. 172.

ad theſaurum Hiſtoriæ Italiæ Græviānum, G. G. Leibnitius in Leibnitianis p. 419. & ſingularibus diſſertationibus Georgius Remus, recuſa 1728. 4. Ludovicus Liebhardus, Baruth. 1668. Jo. Burchard. Majus, Kil. 1701. Fridericus Georgius Lautenſack, Helmeſt. 1707. Chriſtophorus Auguſtus Heumaunus, Iſenaci 1710. Affirmantium argumenta ex B. Johannis Gerhardi præfatione ad lib. 1. Confeſſionis Catholicæ ſpecialis repetit Joannes Daniel Artopœus diſſertatione edita Lipſ. 1673. & auctor Critici eruditi Germanice editi Tom. 1. qu. 49. pag. 552. ſeqq. Singulari ſcripto probandum idem in ſe ſuſceperat Elias Ehingerus, quod MStum fuit apud Theophilum Spizelium τὸν [illegible]. Joannes Georgius Grævius Epiſt. ad Marquardum Gudium pag. 47. *Vidiſtine vitam Alexandri III. a Joanne Franciſco Loredano, Veneto, ſcriptam? fertur is ex actis ſuæ patriæ accurate proſecutus eſſe faſtum illius Pontificis in conculcando collo Friderici Ahenobarbi*. Vitam glorioſi hujus Imperatoris & res geſtas Germanico ſtylo luculenter & accurate nuper tradidit illuſtris Henricus de Bunau, Lipſiæ 1722. 4. ſubjuncto p. 392. ſq. locupletæ diplomatum Fridericianor. notitia.

Friderici ejuſdem *Conſtitutiones* plures apud Goldaſtum Tomo 3. Conſtitutionum Imperialium pag. 330. 343. *Authentica* de iis, qui ſtudiorum cauſa, publica Gymnaſia frequentant, publicata in Comitiis apud Roncalias An. 1158. quæ incipit: *Habita quidem*, legitur inſerta Codici Juſtinianeo lib. IV. ad calcem tituli 13. *ne filius pro patre*, atque illuſtrata eſt tum ab aliis tum a Johanne Volcm. Bechmanno, Juriſconſulto Jenenſi, in tractatu *de ſtudioſorum privilegiis*, jam quartum recuſo Lipſiæ 1712. 4.

Friderici I. *Epiſtolas* quaſdam tempore ſchiſmatis A. 1159. ſeq. ſcriptas, vulgavit Freherus Tomo 1. ſcriptorum rerum Germanicarum & Andreas du Cheſne Tomo IV. cujus editionem cum Freheriana contulit Burchardus Gotthelf Struvius in nova Freheri editione T. 1. pag. 419. ſeq.

In eodem Tomo pag. 407. 416. exſtat *Tagenonis*, Decani Patavienſis, deſcriptio expeditionis Aſiaticæ Friderici I. A. 1189. conferenda cum illa quam a Petro Pithœo editam dixi, & cum uberiore *Anonymi*, quam poſtrema parte mutilam vulgavit Caniſius Tomo V. Antiquarum Lectionum parte 2. pag. 44. (editionis novæ Baſnagianæ Tomo III. parte 2. p. 499. 526.)

Epiſtola Friderici *ad Ottonem Friſingenſem*, Patruum ſuum, apud Urſtiſium Tomo 1. pag. 403. & Petrum Pithœum ante libros duos de geſtis Friderici. Ex *Amando de primis actis a Friderico peractis in Imperio*, fragmentum affert Chriſtophorus Gevvoldus cap. 6. de Septemviratu pag. 78. Ingolſtad. 1621. 4. Vide & de *Burchardo* notario ſupra Tomo 1.

Mandatum diffidatorium *ad Saladinum* A. 1188. pro reſtitutione terræ ſanctæ, apud Goldaſtum T. 3. p. 362. * Prætereundus non eſt *Rhythmus Chronicus* de rebus Friderici I. Imperatoris vulgatus a PP. Pez & Huebero Cod. Diplomat. par. II. pag. 29. Incipit:
Aetas noſtri temporis brevis non ſeneſcit
Vetera temporum reminiſci neſcit.

Fridericus II. Imperator ab Anno 1212. & Siciliæ utriuſque Rex, defunctus Anno 1250. Princeps egregie litteratus & Patronus Eruditorum, peritus linguarum præter Germanicam, Græcæ, Latinæ, Italicæ, Gallicæ, Turcicæ & Arabicæ. Huic plurimum debent condita vel inſtaurata domicilia illuſtria Muſarum & Academiæ: Viennenſis, Patavina, Ferrarienſis, Neapolitana, Salernitana, Bononienſis. Idem ex Græco vel Arabico idiomate verti curavit Ariſtotelis Opera, magnam Ptolemæi ſyntaxin, Gregorii Nyſſeni de natura hominis, Galeni non pauca & aliorum Medicorum ſicut Aſtronomorum quoque. Italico etiam carmine ita valuit, ut aliis etiam præiverit ad

hanc

Digitized by Google

hanc laudem aucupandam, atque inter primos Italos poetas celebretur a Bembo, Caſtelvetro aliiſque apud Antoninum Mongitorem in Bibliotheca Sicula pag. 247. & 248. ubi etiam de Allatio, qui carmina Friderici Hetruſca edere voluit ex Codicibus Vaticanis, Barberinis & Ghiſianis. Latine exſtant ejus *Epiſtolæ IX.* apud Baluzium Tomo 1. Miſcellan. pag. 446. De aliis dicturus ſum infra, ubi de *Petro de Vineis*: cujus meliorem editionem jampridem a Clariſſimo Viro, Joanne Hermanno Schminckio exſpectamus. *Aurea bulla pro libertate Principum* S. Rom. Imperii exſtat in T. VII. reliquiarum MSS. diplomatum & monumentorum ineditorum pag. 515. cum notis Joannis Petri de Ludevvig pag. 520. 560. De *aurea bulla pro Eccleſiaſtica libertate*, conſulendus Goldaſtus in replicatione contra Gretſerum pag. 378. ſeqq. Conſtitutio ipſa exſtat tum alibi tum apud eundem Goldaſtum Tomo 1. Conſtitutionum Imperialium pag. 289. ubi & aliæ ejuſdem p. 292. & *contra hæreticos* pag. 293. longeque plures varii alterius argumenti, ſed & *Ordinatio teſtamentaria* An. 1251. pag. 307. Varia reſcripta LXXX. Tom. 2. pag. 51. ſeqq. cum Conſtitutione de Libertate conceſſa Gentibus ad Catholicæ Fidei unitatem converſis pag. 77. Aliæ Tomo 3. pag. 372. ſeqq. Prima Teutonico (*a*) idiomate exarata Moguntinenſis Anno 1235. Plures itidem conſtitutiones apud Raynaldum, Bzoviumque, & in Aquila Sveva Joannis Palatii, libro XXVI. *Siculæ* quædam & *Neapolitanæ* etiam apud Baronium ad Annum 1097. ne dicam de indice Græco Conſtitutionum Siculaꝛum Friderici II. apud celeberrimum Montfauconum in Palæographia Græca p. 416. qui *diplomata* ejus *quatuor* etiam Latine ſubjunxit pag. 428. ſeq. Idem p. 319. videndus de libris tribus βασιλικῶν διατάξεων Friderici II. ſcriptis circa Annum 1230. atque obviis in Bibliotheca Regis Galliarum ubi hunc Codicem confert cum *Conſtitutionibus Siculis*, ſive *Neapolitanis* Rogerii & Gvilelmi & Friderici II. Latine editis in Friderici Lindenbrogii Codice Legum antiquarum pag. 691. In eaſdem Leges laudantur notæ & commentarii Bartholomæi de Capua, Marcelli Flori, Jacobi de Ayello, Lalli a Tuſæa, Sebaſtiani Neopodani, Marini de Caramanico, Lucæ de Penna, Nicolai Superantii & Matthæi de Afflictis. Quod vero Oudinus Tomo 2. pag. 66. memorat Jus Navale, editum Germanice An. 1561. 1572. 8. non Imperatoris eſt, ſed Friderici II. Regis Daniæ.

Latine autem prodiere Friderici II. Imperatoris reliqua *de arte venandi cum avibus*, una cum additionibus *Manfredi* Regis, & *Alberti* Magni de falconibus, aſturibus, & accipitribus ex ejus libro XXII. de animalibus. Auguſtæ Vindelicorum 1596. 8. Confer Velſeri Opera pag. 843. 844. 847. & quæ de aliis hujus argumenti ſcriptoribus notavi in Bibliotheca Græca lib. 1. cap. 25. §. VI.

Anonymum de rebus Friderici II. & filiorum ejus, Apuliæ & Siciliæ Regum Conradi ac Manfredi ab Anno 1210. ad 1258. vulgavit Ughellus Tomo 8. Italiæ ſacræ (editionis novæ Tomo X. inter anecdota) pag. 561. 654. Eccardus Tom. 1. Corporis ſcriptorum medii ævi p. 1025. Caruſius Tomo 2. Bibliothecæ Siculæ Hiſtoricæ pag. 675. & noviſſime Muratorius Tomo octavo ſcriptorum Italiæ pag. 489. a quo docemur nomen ſcriptoris eſſe *Nicolaum de Jamſilla*.

Incredibile Johannis Harduini commentum eſt, qui perſuadere lectoribus ſuis voluit, ſuppoſitos fuiſſe ſcriptores quos pro antiquis atque probis libenter evolvimus magnique facimus, pleroſque omnes Græcos & Latinos, & Fridericum II. fuiſſe cujus auſpiciis artibuſque perfecta fraus hæc fuerit. Horribile iſtud arcanum obſcuro involutum ænigmate, acute inveſtigavit ac deprehendit,

(*a*) Johannes Michael Hallvvachſius in 'poſitionibus de Friderico II. §. 40. Tubingæ 1710. 4.

Digitized by Google

dit, doćteque confutavit vir præclarus Maturinus Veiſſerius la Croſe in diſſertationibus hiſtoricis Gallice Anno 1707. editis pag. 197. ſeq. atque in Vindiciis Veterum Scriptorum A. 1708. 12. Præterea non magis credibilem hoſtium calumniam putidam de tribus impoſtoribus blaſpheme a Friderico hoc, ut ajunt, jactatis, quam refellerunt Struvius, Oudinus aliique. Sic diu poſt mortem ejus fama fuit *Fredericum adhuc vivere in caſtro Kuſhuſen*, ut eſt apud Theodoricum Engelhuſium pag. 1115. Chronici, *cum ſenex quidam in Civitate Nutz finxiſſet ſe eſſe Fredericum, ad quem multi nobiles confluxerunt, quos omnes noſcens propriis nominibus ſuſcipiebat. Qui cum ad tempus regnaſſet, tandem a Colonienſibus crematus eſt*.

Fridericus III. (*a*) Imperator ab Anno 1440. ad 1493. 8. Septembris, cujus vitam & res geſtas deſcripſit *Æneas Sylvius*, ut dictum ſupra Tom. 1. Conferenda & Freheri editio Tomo 2. ſcriptorum Germanicorum pag. 81. quo in volumine ſicut in tertio quoque plura ad hiſtoriam rerum Friderici III. laudatiſſimi Principis facientia leguntur. Ipſeque Fridericus, qui Bibliothecæ Cæſareæ Vindobonenſis amplificandæ primus auctor (*b*) fuit, *Diurna Vitæ ſuæ Acta* variaſque miſcellaneas Obſervationes manu ſua Germanice conſignavit, quæ MStæ Vindobonæ ſervantur, ex quibus nonnulla annotata a Lambecio in Diario ſacri Itineris Cellenſis pag. 7. ſeq. editionis a me curatæ. In eadem Bibliotheca exſtat *Nicolai Langkmanni* Hiſtoria inedita deſponſationis & Coronationis Friderici & Conjugis ejus Eleonoræ, teſte eodem Lambecio Tom. 2. p. 698. De *libello precationum* Friderici III. adeundus Gaſpar Bruſchius in hiſtoria Monaſteriorum Germaniæ pag. 623. ſeq. ex quo precationem pro Imperii incolumitate etiam repetiit Freherus Tomo 2. pag. 407. a quo etiam pag. 402. ſeq. præmittuntur *quatuor* ejus *Epiſtolæ* ad Carolum VII. Francorum Regem, ad Nicolaum V. Papam de amiſſione Urbis CPol. (inter Æneæ Sylvii Epiſt. 153.) ad Eugenium IV. & ad Cardinalem Epiſcopum Senenſem. Ejus *Aviſamenta* tempore Concilii Baſileenſis A. 1440. *Concordata Nationis Germanicæ* An. 1447. aliaque apud Goldaſtum Tomo 1. Conſtitutionum Imperialium pag. 403. ſeq. & Tomo 3. pag. 322. ſeq. ubi *Sacra* ad Papam de regnis legitimo heredi non auferendis, & alia de expeditione contra Turcas facienda.

Fridericos, Germaniæ Imperatores, Electores, Principes litterarum amantes ſtudiorumque Patronos ſingulari ſchediaſmate celebravit M. Henricus Auguſtus Schumacherus, edito Grimæ 1728. 4.

Fridericus Apocriſiarius Leonis IX. Papæ (poſtmodum & ipſe An. 1057. Papa mutato in *Stephanum IX.* nomine) ſcripſit inſignem tractatum *contra hæreſin Fermentaceorum*. Hæc de eo Anonymus Mellicenſis cap. 86. ad quem illuſtrandum conferenda hæc Wiberti Archidiaconi in Vita S. Leonis IX. (*c*) lib. 2. cap. 5. *Ea tempeſtate orta eſt hæreſis* Fermentaceorum, *quæ calumniatur ſanctam Romanam ſedem, imo omnem Latinam & Occidentalem Eccleſiam, de azymis vivificum Deo offerre ſacrificium. Quam calumniam etiam ſcripto ediderunt Epiſcopi Michael Conſtantinopolitanus & Leo Achridanus*; (erat Achris ſeu Acrida Metropolis tunc Serviæ & Bulgariæ) *pervicaciter exhalantes peſtiferas mephites adverſus ſanctam & Apoſtolicam fidem. Hæc quidem calumnia Græco ſermone edita, & Joanni Tranenſi Epiſcopo* (in Apulia ſc. Peucetia, qui cum Græcis

(*a*) Revera *Quintus*, ſed tertius ex iis, qui coronati Romæ Imperatores Friderici fuere. *Tertius* etenim Fridericus Pulcher Auſtriacus, A. 1314. electus contra Ludovicum Bavarum Imperatorem, & *Quartus* Fridericus, Dux Brunſvicenſis, electus A. 1400. ſed non diu poſt occiſus. Vide Lambecium Tom. 2. p. 710.

(*b*) Idem Tom. 1. pag. 116.

(*c*) Edita a Sirmondo Pariſiis 1615. 8. & in Actis Sanctorum Tomo II. Aprilis 19. Vide ibi pag. 662. & Antonium Pagi ad Annum 1053. num. 12.

Digitized by Google

cis colludens, a Nicolao II. A. MLIX. depoſitus eſt) *in ſugillationem omnium Latinorum directa, cum fuiſſet Trani exhibita fratri Humberto ſanctæ Eccleſiæ Sylvæ Candidæ Epiſcopo, in Latinum eſt translata ejus ſtudio, atque delata domno Papæ Leoni IX. Itaque glorioſus Apoſtolicus (Leo nonus) libellum compoſuit luculentiſſimum adverſus jam dictas præſumtiones & nimias vanitates eorum, conatus eos ad viam veritatis adducere: ſed poſtmodum incorrectos, Eccleſiaſtico damnavit anathemate. Prædictus etiam frater Humbertus edidit contra eorum putida ſcripta reſponſionem inſtar dialogi, ab ipſo Latine ſcriptam Apocriſariatus ſui tempore Conſtantinopoli: & juſſu Imperatoris religioſi & orthodoxi Conſtantini Monomachi Græce editam, ſub nominibus Conſtantinopolitani & Romani, anno Domini MLIV.* (hic dialogus exſtat ad calcem Tom. XI. Annalium Baronii, & in Bibliotheca Patrum Lugdunenſi Tom. XVIII.)

Domnus quoque Fridericus tunc Cancellarius, poſt a Deo electus Romanæ ſedis Apoſtolicus (dictus in Pontificatu Stephanus IX.) *invective reſpondit quibuſdam objectionibus quas ediderat* Niceta *Monachus Conſtantinopolitanus, qui &* Pectoratus, *contra Latinam Eccleſiam: quem libellum titulaverat; de Azymo, de Sabbato, & de nuptiis Sacerdotum. Quæ invectio de Latina translata & publice coram ipſo Imperatore eſt recitata, idemque Niceta coactus eſt damnare & comburere ſua ſcripta: habita diſputatione apud monaſterium Studii in urbe Conſtantinopolitana. Siquidem glorioſus Apoſtolicus direxerat Conſtantinopolim Sanctæ Romanæ Sedis Apocriſarios, præfatum ſcilicet Humbertum & Petrum Amalfitanorum Archiepiſcopum* (ſcilicet in Picentinis, nunc Principatu citeriore,) *Fredericum quoque tunc Diaconum & Cancellarium. A quibus Niceta, accipiens perfectam propoſitionum ſuarum ſolutionem, iterum ſponte anathematizavit omnia dicta & facta vel tentata adverſus primam & Apoſtolicam Sedem, ſicque ab eis in communionem receptus, effectus eſt eorum familiaris amicus*. Plura infra in *Stephano IX.*

Fridericus Cloſnerus, res Urbis *Argentinenſis* a Rudolpho Habſpurgenſi exorſus perduxit uſque ad Annum Gratiæ 1362. teſte Voſſio pag. 530. de Hiſtoricis Latinis. Neque plura de eo Hertius in Bibliotheca Germanica n. 1216. aut in Bibliotheca Piloſophica pag. 98. Lipenius, Cangiuſve, vel Kœnigius, aut Struvius: neque alibi ejus mentionem vel apud Geſnerum ejuſve continuatores, Lexicorumve auctores hiſtoricorum reperi, neque ipſum memini me videre, ut non editum exiſtimem.

Fridericus Erlenbacenſis, Franco, ex Profeſſore Lipſienſi, ubi Ariſtotelis libros interpretatus fuerat, Guardianus Chemnicenſis, Ordinis Minorum An. 1498. Huic in centuria ſcriptorum a Madero edita num. XLIV. tribuuntur hæ lucubrationes: *Expoſitio Epiſtolarum Pauli. In quatuor libros Sententiarum. De decem Præceptis. De ſeptem vitiis. De ordine rerum Univerſi. De excidio oppidi Hallenſis. De arte bene moriendi. Sermones de tempore, de Sanctis, Collationes ad Clerum, Quadrageſimale Sermones XX. ſuper Salve Regina. De modo ſtudendi. De modo loquendi. De modo verſificandi. Elegia de duobus amantibus.*

Fridericus de Senis, Juriſconſultus, Doctor Decretorum, Baldi (*a*) Præceptor, qui tum in aliis Italiæ Academiis, tum Peruſii docuit circa Annum 1340. Eius *Conſilia*, Romæ 1472. fol. cum tractatu de permutatione beneficiorum ad Dominum *Lapum de Podiboniti* qui fecit additiones, quæ ſunt præmiſſis quæſtionibus inſertæ.

* *Fridericus de Senis* Abbas S. Galgani. Tractatus de rerum permutatione cum additionibus ad dictum tractatum per Alexandrum de Antola, Extat in MS. Cod. 224. Bibliothecæ Felini. In altero pariter chartaceo Cod. MS. num. 400. ſunt diſputationes quæſtiones & Conſilia D. Friderici de Senis J. U. D. & ſunt n. 304.

(*a*) Thomaſinus Catalogo MSS. Venetorum p. 4.

Digitized by Google

Renatus Profuturus Frigeridus, ſive *Frigiredus*, non notus niſi ex Gregorio Turonenſi, qui lib. 2. hiſtoriæ Francorum cap. 8. nonnulla refert ex ejus *libro duodecimo Hiſtoriæ*, de rebus ad tempora Valentiani III. An. 425. & cap. 9. de Roma a Totila Gotho capta An. 547.

Henricus de Frimaria, ſive *Frimelia*, aliis de *Vrimaria*, *Vurimaria*, *Vrimach*, pago Thuringiæ, prope Gotham, Auguſtinianus docuit Pariſiis, atque exinde Provincialis Saxoniæ & Regens ſtudiorum Cœnobii Pragenſis, defunctus octogenario proprior A. 1340. Scripſit *de diſcretione ſpirituum*, ſive *de quadruplici inſtinctu* Divino, Angelico, Diabolico & Naturali, (*a*) Antvverpiæ 1652. 8. edente Cornelio Dielmanno, qui vitam Henrici præmiſit. *Præceptorium* ſive *de decem præceptis*, quod alii Codices Henrico, *Alexandro Haleſio* alii, editio vetus Pariſienſis *Nicolao Lyrano* tribuunt. *Sermones de Paſſione Domini* & *de Sanctis*, Pariſiis 1514. & Haganoæ 1517. *Additiones ad libros Sententiarum*, cum *AEgidii* Romani Commentariis in eoſdem editas Coloniæ 1513. *De perfectione ſpirituali*, ſive *Expoſitio in Orationem Dominicam*, & *ſuper Ave Maria*, ſive *Angelicam ſalutationem*, ſæpius edita inter *Thomæ* Aquinatis Opuſcula IV. & V. His adde MSta in variis Bibliothecis *Flores ex collatione Patrum*, *libros XXIV.* Commentarium *in libros Ethicorum Ariſtotelis*. *Quodlibeta duo. De occultatione vitiorum*. *De incarnatione Verbi*. *De libertatibus Ordinis Minorum*. *Expoſitionem Decreti de celebr. Miſſa*, *ſuper Decretali*, cum Matthæ &c. Vide Trithemium cap. 589. Oudinum Tomo 3. pag. 911. ſeq. & Philippum Elſſium in Encomiaſtico Auguſtiniano pag. 274. ſeq. qui teſtatur ſcripſiſſe præterea: *In Cantica Canticorum*. *De quatuor ſenſibus Scripturæ*. *De quatuor Virtutibus*. *De origine Ordinis Fratrum Eremitarum*. *De exemptione*. *Manuale Sacerdotum*. *De vitiis capitalibus*. *De nocturnis illuſionibus*. *De mortificatione propriæ Voluntatis*.

Friſingfeldus Sudvolcienſis Anglus, Grammaticus, cujus *Practicam Grammatices* & *Verbarium* memorant ex Boſtono Burienſi, Johannes Baleus XI. 8. & Pitſeus pag. 840.

Friſionum veterum *Leges* digeſtas ſub titulis XXII. cum *additione Sapientum*, *Vulcmari*, *Saxmundi* &c. edidit Johannes Heroldus in Legum veterum ſylloge, Baſileæ 1557. fol. p. 131. 148. & Fridericus Lindebrogius in Codice Legum antiquarum, Francofurti 1613. fol. p. 487. Eædem Leges Friſicæ ſeparatim cum notis Sibrandi Siccamæ, Arnhemii 1617. 4. & noviſſime curante D. Carolo Gvilelmo Gærtnero, (*b*) Lipſiæ 1730. 4. cui editioni præter editoris notas acceſſere tres Leges temporibus Caroli Magni promulgatæ.

Theodatus, ſive *Deus dedit Frithona*, Anglus, Viſiſaxo, carus fuit Gregorii I. Papæ diſcipulo Honorio, Cantuarienſi Archiepiſcopo, cui & in ea dignitate A. 655. (*c*) ſucceſſit. Laudant eum Beda, (*d*) Gvilelmus Malmesburienſis, (*e*) Gervaſius Dorobornenſis, (*f*) ut de Lelando (*g*) taceam, quem Baleus, (*h*) ut Baleum Pitſeus (*i*) exſcribunt. *Vitas Archiepiſcoporum Cantuarienſium* accurate penicillo Orationis ſuæ depinxit. Obiit Anno Chriſti 664. Ercomberti, Cantiauorum Regis, temporibus. Hæc Voſſius pag. 750. qui in eo fallitur cum Pitſeo, quod Vitas Archiepiſcoporum Cantuarienſium ait a Frithona accurate ſcriptas fuiſſe; nam de Gervaſio, non de Frithona hoc tra-

di-

(*a*) MS. Quedlimburgi ſub nomine *Franciſci Mayroni*, vide Catalogum Tobiæ Eckarti pag. 20. In editione Venet. 1498. Henrico, Ordinis Prędicatorum, tribuitur.

(*b*) Acta Eruditorum An. 1730. pag. 523.

(*c*) Warthon Angl. ſacr. Tom. 1. pag. 93.

(*d*) Lib. III. hiſt. Angl. cap. 20. & IV. 1.

(*e*) Lib. I. de geſtis Pontificum Anglorum pag. 196.

(*f*) In Actibus Pontificum Cantuarienſ. p. 1636. inter X. ſcriptores Lond. 1652. fol.

(*g*) cap. 56.

(*h*) X. 11.

(*i*) Pag. 109. ſeq. de ſcriptoribus Angl.

ditum a Lelando, Baleoque, legerant.

Frodoardus Remenſis, qui An. *966.* obiit, auctor Chronici plus ſimplici vice editi ab Anno 919. ad *966.* ſupra, *Flodoardus*. Ab hoc diverſus.

Frodoardus Monachus S. Albani circa Annum 1000. auctor Chronici ab Octaviano Imperatore uſque ad Annum Chriſti *996.* & continuati a *Reinaldo*, ſive *Reginaldo*, Archidiacono S. Mauricii Andegavenſis, uſque ad Annum 1277. MS. in Vaticana (*a*) inter libros Reginæ Chriſtinæ num. 264. & cum continuatione in Bibliotheca Cottoniana, cujus vide Catalogum a Thoma Smitho editum pag. *69.*

Johannes Froſſardus (*Froyſſart*) Valencenenſis, ſive Valentianus ad Scaldim, Canonicus ac Theſaurarius Chimacenſis in diœceſi Leodienſi, inter Hiſtoricos Latinos a Voſſio III. 4. celebratur, quanquam Gallice ſcripſit *Hiſtoriam rerum ab Anno* 1326. *ad* 1400. *geſtarum* ad Eduardum II. Angliæ Regem, cujus Conjugis *Philippæ* Reginæ Gvilelmi III. Boni, Hannoniæ Hollandiæque Comitis filiæ *laudes duobus libris* itidem fuit complexus. Hiſtoria illa, in qua tum aliæ res illo tempore per Europam geſtæ, tum bella Gallorum cum Anglis narrantur, prodiere Gallice (*b*) cum Anonymi continuatione ad Annum 1498. Pariſiis 1503. quatuor Voluminibus fol. & 1505. tribus Voluminibus, & cum continuatione ad Annum 1513. tribus Voluminibus fol. denique ex Dionyſii Salvagii recenſione Lugduni 1559. 1561. quæ nitidior rariorque eſt editio, & Pariſ. 1574. fol. quatuor Voluminibus. Has Gallicas editiones viri docti conquerentur (*c*) parum accuratas eſſe, nominibus numeriſque paſſim corruptis: ſed juſtior etiam querela eſt, quam collatio Codicum MStorum ejuſdem operis ſuppeditat, (*d*) qualis exſtat inſignibus picturis exornatus Uratislaviæ in Bibliotheca Rhedigeriana quatuor ingentibus Voluminibus, & de quo hæc Vir Clariſſimus Gottlob Krantzius in memorabilibus illius Bibliothecæ A. *1699.* 4. editis pag. 87. *Non nego magnam picturarum elegantiam eſſe; ſed majora hic ſunt, quæ animum meum afficiunt. Putat orbis Eruditus, ſe textum* Froiſſardi *egregie poſſidere, quem* Dionyſius Salvagius, (*e*) *Regis Henrici II. juſſu, quinquageſimo nono ſuperioris Seculi anno Lugduni publicavit, ſed fœde decipitur, dum Codex hic impoſturam detegit, &* Salvagii *manu omnia, quæ Aulæ Gallicæ diſplicebant, deleta, vixque decimam Hiſtoriæ partem integram relictam eſſe, manifeſtum reddit.* Similiter Joannes Sleidanus, cujus epitome hiſtoriarum Froſſardi *Latine* compoſita ſæpiſſime cum Philippo Cominæo ex ejus verſione prœla exercuit, Pariſiis 1537. 8. *1562.* 12. Francofurti 1578. fol. 1584. 12. Heidelbergæ 1587. fol. Hanov. *1606.* 12. Amſtelodami 1640. *1656.* etiam ipſe arguitur minus æquus Anglis, & multa digna memoratu fuiſſe prætervectus. Ex Sleidano expreſſa *Anglica* P. Goldingi epitome, Lond. *1608.* 4.

Frotharius ex Abbate S. Apri Epiſcopus ab Anno 813. Tullenſis in Gallia, defunctus poſt Annum 837. cujus *Epiſtolas* XXV. ex antiquo MSto Carnotenſi vulgavit Andreas du Cheſne Tomo 2. ſcriptorum rerum Francicarum pag. 712. 723. ſcriptas ad Imperatorem

(*a*) Jacq. le Long Bibliotheque Hiſtorique de la France num. 14719.

(*b*) Ibid. num. 7293.

(*c*) Pleroſque horum errorum correctos eſſe in editione *Anglicana* Johannis Burchierii, juſſu Henrici VIII. vulgata, notat Wilhelmus Nicolſonus in Bibliotheca hiſtorica Anglic. pag. 67. *Belgicam* verſionem MStam habuit Voſſius. Et typis exſcriptam memorat Longus per Gerritum van der Loo, in fol.

(*d*) De aliis MStis Valerius Andreas Bibliotheca Belgica pag. 503. Oudinus Tomo 3. pag. 2225. &c.

(*e*) Joannes le Laboureur apud Longum Biblioth. hiſtor. Gallic. pag. 368. *Denis Sauvage, qui a remis ſous la preſſe pluſieurs anciens livres, & pluſieurs autres qui ont travaillé après lui, ont plutot diſgracié qu' illuſtré notre hiſtoire, & n'ont ſervi qu' à vendre les originaux & les prémiéres editions plus rares & plus chères, de la vieille Chronique de Flandres, de Froiſſart, de Monſtrelet, de Philippe de Comines, de Joinville, & d' autres excellens Hiſtoriens.*

Ludovicum Pium, ad *Juditham* ejus Conjugem, ad *Aglemarum* Abbatem, *Drogonem*, *Einhardum*, *Gerungum* ſummum ſacri palatii oſtiarium: ad *Hetti* Archiepiſcopum, *Hittonem* Epiſcopum, *Hilduinum* Patrem & Magiſtrum, *Hugonem*, *Sichardum* Magiſtrum, *Teutdericum* & *Ragenardum* venerabiles viros, & ad *Wigbardum* Abbatem: adjunctis ſex Epiſtolis ad Frotharium ſcriptis a *Wicardo* ſive *Wigbardo* Abbate, ab *Aldrico* ſive *Alberico*, *Hieremia*, *Hetti* Archiepiſcopo, & ab Epiſcopo *Lingonenſi*.

Fructuoſus Regio ortus ſanguine Hiſpanus, ex Dumienſi Epiſcopo Archiepiſcopus An. *656*. Bracarenſis, ſucceſſor Potamii, defunctus A. *665*. Auguſtinianum alii, alii Benedictinum faciunt, neutri idoneis inſtructi argumentis. Vide Henſchenium Tomo 2. Actorum Sanctorum Aprilis 16. pag. 430. ſeq. & Nicolaum Antonium Bibliothecæ veteris Hiſpanæ libro V. cap. 5. pag. 283. ſeq. Exſtat ejus *Regula Monaſtica* duplex, ſive una potius, tributa in duas partes, quarum prior capitibus conſtat XXV. altera, quæ *Regula Monaſtica communis* inſcribitur, XX. Capitibus. Utraque exſtat in Codice Regularum S. Benedicti Anianenſis Holſteniano parte 2. p. 137. & 147. ſed prioris capita ultima duo *de Senibus* & *de die Dominico* deſiderantur. Hugo Menardus in præfatione ad Concordiam Benedicti Anianenſis pag. 62. poſteriorem partem ab alio auctore eſſe putat: *Altera regula*, inquit, *eſt cujuſdam alterius Fructuoſi*, *qui in hac Concordia* (pag. 140. 179. 732. 793. 958. 960. 961.) *a ſuperiori diſtinguitur*, *etſi interdum hi duo Fructuoſi*, *ex ſcriptoris incuria confundantur*. *Quis autem ſit alter hic Fructuoſus*, *non mihi plane compertum eſt*. *In Chronico S. Maximi*, *Cæſarauguſtani Epiſcopi ad Annum 569. fit mentio cujuſdam Fructuoſi* Abbatis Conſtantiæ, *in agro Bracarenſi* . . . *Sed*, *ne quid diſſimulem*, *hoc Chronicon*, *ut inter legendum animadverti*, *multa continet abſurda*, & *S. Maximo prorſus indigna*. *Eſt enim multis erroribus maculatum a quodam nebulone*, *qui paſſim huic Chronico multa inepta adjecit pro ſua libidine* . . . *Hæc tamen Regula*, *ut mihi videtur*, *potius tribuenda eſt* Fructuoſo, Abbati Conſtantinæ: *fere ſequitur Regulam S. Benedicti*. Sed nullam fidem deberi Pſeudo-Maximo, recte notavit poſt Menardum ipſum Nicolaus Antonius pag. 284. & Benedictum Anienſem erraſſe, cum duos Fructuoſos finxit, probatum a Mabillonio: cui Henſchenius merito ſuffragatur. Regulæ Fructuoſi tres Codices MStos laudat Antonius Jepeſius apud Miræum in Codice Regularum parte 2. pag. 130. Codicem Treverenſem, Colonienſem & monaſterii Arlanza in Hiſpania, ex quarum uno fortaſſe ſuppleri poſſint capita duo poſtrema, quæ in priore Regula deſiderantur. Priorem Regulam Complutenſi duntaxat Monaſterio, cujus ipſe conditor erat, alteram pro aliis etiam Monaſteriis, in villis præſertim atque agris condidiſſe Fructuoſum, bene videtur annotaſſe Oudinus Tomo 1. pag. 1624. *Apud Caniſium T. V. Antiquar. Lect. notante Miræo exſtat fragmentum quod in regulis nominatis non reperitur*. Hoc eſt *de diverſitate culparum ſuper Regulam S. Benedicti*, quod Fructuoſo indignum eſſe judicavit etiam Mabillonius.

Ambroſius Morales XII. *36*. Chronic. general. Hiſpan. laudat Paulo-Emeritenſi citato teſte *Epigrammata* Fructuoſi in laudem Petri, Narbonenſis Epiſcopi, Regiſque Siſenaudi & neſcio cujus Diaconi. *Epiſtolam ad Receſuvinthum Regem* edidit Ramireſius ad Luitprandum, atque emendatiorem in collectione τῶν ἀνεκδότων vulgare promiſerat Cardinalis de Aguirre. Vide Nicolaum Antonium Tomo 1. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ pag. 285. ubi Pſeudo-Juliani de Fructuoſo commenta explodit.

Vitæ Fructuoſi, quam ſine nomine auctoris habent Ambroſius Morales XII. 35. Chron. Hiſpan. Prudentius de Sandoval in appendice fundationum Monaſticarum Hiſpaniæ, Johannes Tamajus

par-

parte 1. Martyrologii Hiſpan. Aprilis 16. Joannes Mabillonius Act. Sanctorum Benedictin. Sec. II. pag. 581. & Henſchenius Tomo 2. Actorum Sanctorum Aprilis, pag. 431. additis notis, ſcriptorem eſſe *S. Valerium*, monaſterii S. Petri de monte Abbatem, contendit Nicolaus Antonius pag. 283. Huic vitæ etiam *Hugonis*, Archidiaconi Compoſtellani, narrationem de translatione S. Fructuoſi & aliorum Compoſtellam, ſubjungit Henſchenius p. 436. 437.

Frutolphus S. Michaelis Bambergæ Monachus Benedictinus circa Annum 1144. Ab hoc *Evangelium S. Matthæi* copioſe tribus Voluminibus expoſitum, Poſſevinus annotavit, ex Eyſengrenio pag. 69. b. Catalogi teſtium Veritatis.

Fucraldi librum de Muſica laudat Anonymus Mellicenſis capite 107. incertum relinquens quo tempore ille floruerit: cum Anonymum hunc credibile ſit non eſſe ſæculo duodecimo juniorem.

Fulbertus, (Anonymo Mellicenſi cap. 93. *Folbertus*) Scholæ publicæ Carnotenſi (*a*) Præfectus, Doctor multorum clarorum ingeniorum, atque in his Berengarii, (*b*) inde Cancellarius ac denique Epiſcopus Carnotenſis ab Anno 1017. defunctus An. 1028. Ejus ſcripta a Carolo de Villiers, Theologo, Pariſiis 1608. 8. edita, atque in Bibliotheca Patrum Colonienſi 1618. Tomo XI. & Lugdunenſi Tomo XVIII. cum ejus notis recuſa hæc ſunt:

Epiſtolæ CVIII. quibus aliæ aliorum ſubjectæ ſunt XXVI. Ex iſtis Fulberti Epiſtolis, de quibus conſulendus Dupinius in Bibliotheca Eccleſiaſtica ſeculi XI. & quarum aliquas vulgaverat Baronius ad Annum 1007. ſeq. e Codice Vaticano, duæ primores etiam in primis bibliothecæ Patrum Pariſ. editionibus prodierant.

Sermones IX. quorum tertius eſt de purificatione Mariæ, 4. 5. & 6. de ejus nativitate, (*c*) & 7. 8. 9. contra Judæos, quod ſcriptum laudat Henricus Gandavenſis cap. 1. Sermones pleroſque Fulberti recenſuit Combefiſius in Bibliotheca Concionatoria.

Pœnitentia Laicorum, & *Mulierum pœnitentia* per Fulbertum Epiſcopum.

Proſarii hymni in S. Pantaleonem, in S. Piatum, & de Nativitate Domini & de Sancta Trinitate. In feſto S. Ægidii, natione Græci. (*d*) De divo Martino, (*e*) de S. Lamberto & pro Rege.

Verſus & Hymni de B. Virgine, de S. Cruce: De timore, ſpe & amore: De ſeipſo: (*f*) De ſignis, & menſibus, & diebus, & horis, compendium computi. De philomela. De S. Carauno. Caſtitatis gradus. Preces ad *Deum*. Hymnus in natum Chriſtum & alius *Deo* trinuni. Denique verſibus deſcripta ex vitis Patrum vet. narratio de homine quodam, qui imperitus vitam eremiticam vivere tentaverat, eamque non valens ſuſtinere & ad fratrem reverſus *cum Angelus non potuit, vir bonus eſſe didicit*.

Præter hæc a Carolo Villiers edita, ſparſim feruntur:

Fulberti *hymnus in S. Paſchate*, qui incipit: Chorus novæ Hieruſalem. Extat in Georgii Fabricii Poetis Chriſtianis, pag. 799. in Georgii Caſſandri hymnis Eccleſiaſticis pag. 234. Operum, & in Bibliothecis Patrum Bigneanis Pariſienſ. A. 1589. 1624. 1644. 1654.

Epiſtola de rebus Eccleſiæ religioſe & caute diſtribuendis, in Dacherii ſpicilegio Tomo 2. pag. 827. (editionis novæ Tomo 3. pag. 387.) Alia *contra milites Epiſcopos* in Edmundi Martene T. 1. anecdotorum pa. 130.

Sermo in feſto aſſumptionis B. Mariæ, in

(*a*) Launojus de Scholis celebrioribus cap. 40.

(*b*) Anonymus Mellicenſis cap. 93. Trithemius cap. 315.

(*c*) Similia quædam in ſcripto de Nativitate B. Mariæ inter S. Hieronymi Opera. Vide Caveum.

(*d*) *Vitam S. Ægidii* a Fulberto ſcriptam teſtatur Anonymus Mellicenſis cap. 93.

(*e*) Confer Barthium XIX. 13. Adverſar.

(*f*) Hic primo verſu author apud Baronium ad Annum 1007. num. 3. *Angele Conſilii magni Te conſule, Chriſte, mi factor, mea Vita.*

in appendice ad ſermones S. Auguſtini in editione Benedictorum Tomo V. ſermo 208.

Vita S. Autberti, (*a*) Cameracenſis & Atrebatenſis Epiſcopi, apud Surium 13. Decembr. ſed mutila. Integram legi in MStis Codicibus notarunt Sammarthani Tomo 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 233. & Miræus ad Henrici Gandavenſis cap. 1.

Tractatus, ſive *Sermo* in Actor. XII. 1. 11. editus a Caſimiro Oudino in opuſculis ſacris veterum aliquot Galliæ & Belgii ſcriptorum, Lugduni Batavorum 1692. 8. præmiſſa ejus icone ære deſcripta, & compendio Vitæ, ut Tomo 2. de Scriptoribus Eccleſiaſticis pag. 519. ſeq. & quale exſtat etiam in Sammarthanorum Gallia Chriſtiana Tom. 2. pag. 485. ſeqq.

Liber de Sacramentis devotionis, quem *Ivoni* tribuunt alii, Combefiſius ex Petri Damiani auctoritate refert ad Fulbertum.

Labbeus in Bibliotheca nova MSS. pag. 58. ex MSto Vaticano commendat Fulberti *de virtutibus*, & *ſententias antiquorum de ſummo bono*, rhythmo trochaico, nec non *verſus de pace*. Notat etiam Fulberto tribui Verſus *de libra & partibus ejus*, quos neſcio an ſint editi, verſus autem *de uncia & partibus ejus*, & *de ſcrupulo & partibus ejus*, dedit Carolus de Villiers notis ad Fulberti Epiſt. 113. Tom. 8. Bibliothecæ Patrum edit. Lugdunenſis pag. 55.

Fulberti, Archidiaconi Rothomagenſis, *Præfationem in Vitam S. Romani*, Archiepiſcopi Rothomagenſis, vulgavit Edmundus Martene Tomo 1. Anecdotorum pag. 182. 183. Vitam Mabillonius Tomo 2. Actorum Sanctorum Benedicti pa. 952. *Vitam Aichadri*, Abbatis Gemmeticenſis, edidit Surius 15. Sept. cujus auctor *Fulbertus*. Peccator, Voſſio Monachus Gemmeticenſis. *Fulberti*, Monachi S. Audœni Rothomagenſis, *de miraculis S. Audœni*, ad Nicolaum, S. Audœni Abbatem, MS. in illa Abbatia. Acta Archiepiſcoporum Rothomagenſ. quæ edidit Mabillonius Tom. 2. Analect. pag. 424. 455. (pag. 222. editionis novæ in fol.) non dubitat huic *Fulberto*, qui circa Annum 1080. vixit, tribuere.

Fulcherius Carnotenſis Robertum Normanniæ Ducem An. 1095. ſecutus in Palæſtinam, & deinde Regis Balduini I. & II. Capellanus, circa Annum 1127. ſcripſit *geſta peregrinantium Francorum cum armis Hieruſalem pergentium*, ſive Hiſtoriam Hieroſolymitanam & res quibus ipſe interfuerat: quod opus ab Anno 1095. ad 1124. primus in lucem protulit *Jacobus Bongarſius* in Geſtis *Dei* per Francos Tomo 1. pag. 381. 440. diviſum in Capita LVI. *Caſpar Barthius* Codice Baſileenſi (non auctiore tamen) uſus diviſit in Capita XCIX. illuſtravitque notis, quas ex MS. Bibliothecæ Ittigianæ publicavit *Johannes Petrus Ludewig* Tomo 3. reliquiarum MStorum &c. pag. 291. 360. Apud *Andream* vero *du Cheſne* Tomo 4. ſcriptorum de rebus Francicis pag. 816. exſtat eadem Fulcherii Hiſtoria Hieroſolymitana, ex Codice Cœnobii S. Quintini de Monte prope Peronam tributa in *libros tres*, & auctior extrema parte anni 1124. annorumque 1125. 1126. & 1127. a pag. 879. ad 889. Liber *primus* incipit ab Anno 1095. *ſecundus* ab initio regni Balduini I. hoc eſt ab Anno 1100. (editionis Bongarſianæ capite XXII.) liber *tertius* ab initio Balduini II. A. 1118. (editionis Bongarſianæ medio capite XLIV.) Denique *Præfationem* ex Codice S. Germani a Pratis vulgavit *Edmundus Martene* Tomo 1. Anecdot. p. 364. ſeq. in qua Fulcherius ait *compatrium ſuorum quorundam pulſantibus precibus aliquoties*, *motum* ea ſe quæ oculis ipſe ſuis perſpexerit, *ſtylo ruſticano*, *tamen veraci*, *diligenter digeſſiſſe*. Ut a Voſ-

(*a*) Baldericus in Chronico Cameracenſi lib. 1. cap. 77. *Quod ſi quis latius* (de Autberto) *ſcire deſiderat*, *librum quem Fulbertus*, *Doctor Clariſſimus*, *de Vita S. Autberti*, *jubente domino Epiſcopo Gerhardo inſcripſerit*, *legat*. Gerhardus Epiſcopus Cameracenſis fuit ab Anno 1012. ad 1049.

Digitized by Google

Voſſio notatum eſt, reprehenditur Fulcherius a Gviberto Abbate in bellis Antiochenis cap. 29. 30. 31. & 38. Sed a bona fide eum commendat Ordericus Vitalis lib. IX. hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, item Gvilelmus Malmesburienſis lib. IV. qui addit uſum eſſe *ſtylo non quidem agreſti*, *ſed ut dici ſolet* ſine nitore & palæſtra, *& qui alios commonere potuerit*, *ut accuratius ſcriberent*. Idem hic Fulcherius, qui in obſidione Antiochena A. 1098. caute ac fortiter rem geſſit, de quo Gilo Pariſienſis libro VII. apud Cheſneum Tomo 4. pag. 909. (ſive libro IV. apud Edmundum Martene T. 3. Anecdotorum p. 241.)

.... Fulcherius imminet ante
Per tenebras legit ille vias greſſu titubante,
Illis temporibus radios ducente cometa
Præmonſtrabatur regni mutatio læta &c.

Et pag. 241.

.... Fulcherius ille
Natus Carnoti, proceres præcedere mille,
Non timet invictæ properans ad mœnia villæ.
Non hunc tardat onus clypei, ſed ad ardua pronus
Evolat arma gerens ſcalæque viriliter hærens,
Illum Veneticus ſequitur: ſtupet hoſtis iniquus.
Ut ſtetit in muris Fulcherius, enſe (*a*) *necantur*
Fulmineo vigiles, & ad infima præcipitantur.
Exultat victor &c.

Fulconis Hiſtoria geſtorum viæ ſui temporis Hieroſolymitanæ, verſibus ſcripta hemaxetris ab Anno 1096. Libris tribus. Libri tertii hæc eſt clauſula:

Hæc de principiis callis Hieroſolymitani
Scripſimus, ut noſtræ permiſſum ruſticitati.
Cætera deſcribit domnus Gilo Pariſienſis
Cujus turpatur noſtris elegantia nugis.

ſequuntur deinde liber IV. V. VI. VII. additi a *Gilone* Pariſienſi, genere Carminis ſimili. Hos ſeptem libros ſubjectos Fulcherio primus ex Codice Sirmondi edidit laudatus du Cheſne ad calcem Tomi IV. ſcriptorum rerum Francicarum, in Gilonis libris autem plures lacunæ, itaque laudandus iterum Edmundus Martene, qui ex Codice S. Germani de Pratis non modo illos quatuor libros emendatiores ſuppletiſque lacunis in lucem dedit Tom. 3. Anecdotorum pag. 213. ſeq. & libri quarti (apud Cheſneum ſeptimi) verſus ultimos XXXIX. & libros quintum atque ſextum Cheſneo non viſos adjunxit, quorum poſtremus definit in capta A. 1099. Hieroſolyma.

Anno milleno de centeno minus uno
Jeruſalem capitur Julii cum dicitur Idus.
Hæc ego compoſui Gilo nomine Pariſienſis
Incola Tuciaci non inficiandus alumnus.

Gilonem hunc Oudinus Tom. 2. p. 1722. non diverſum eſſe putat ab *Ægidio* Pariſienſi, unumque adeo ex tribus illis Ægidiis Poetis Pariſienſibus, de quibus ſupra T. 1. p. 20. 21. & 23. quique eodem tempore vixerunt poſt Annum 1200. quod ſi conſtat, etiam Fulconem neceſſe fuerit ad Seculi XIII. non cum Bulæo Tom. 4. Academ. Pariſ. pag. 731. Cangioque ad Seculi XII. initia revocare. *Fulconis* Pariſ. *condemnatio quorundam articulorum* Tomo 4. Bibl. Patrum Pariſ. 1654.

Fulco Bonus, Comes *Andegavenſis*, cujus *Hiſtoriæ Andegavenſis* fragmentum ſcriptum circa Annum 1089. edidit Dacherius Tomo X. ſpicilegii pag. 392. (editionis novæ in fol. Tom. 3. pag. 232. 234. ſubjuncti *Anonymi*, Monachi Benedictini Majoris Monaſterii, *Geſtis Conſulum Andegavenſium*, in quibus *Fulcones* plures illuſtres, majores Comitis celebrantur, a Caroli Calvi temporibus

(*a*) Ita legendum puto, non *ecce*, ut habet Martenii editio, nam apud Cheſneum vox tota deſideratur.

Digitized by Google

bus uſque ad ſcriptoris tempora , ſive ad Annum 1137. p. 234. 266. *Epiſtola ad Odonem*, Abbatem Cluniacenſem, in Bibl. Patrum , & Bibl. Cluniac. pag. 114.

Fulcoius Bellovacenſis, Meldenſis Eccleſiæ Subdiaconus circa Annum 1070. de quo Mabillonius Actis in Sanctor. Benedictin. Sec. IV. p. 658. ſeq. Scripſit

I. Opus metricum , de quo elogium a nonnemine Fulcoio ſcriptum ita : Tria volumina per ſeptem libros ſapienter & decenter heroice compoſuit . Primum ſimplex in Epiſtolis, in titulis, quibuſdam quaſi nugis, quod experientiæ cauſa *Utrum* nominavit . Secundum vero duplex , quod *neutrum* appellavit : eo quod in quorundam vita ſanctorum ingenium exercens, nec adhuc quod deſiderabat aggredi præſumens, nec primo volumini , nec ultimo medium continuavit. Tertium autem per ſeptem libros ſeptiformi afflatus ſpiritu , ſub dialogo ſpiritus & hominis , fideli opere , mirifico carmine contexuit . Hac de cauſa quod Vetus & Novum maritans Teſtamentum Chriſto Jeſu , Verbo Patris , latori gratiæ , qui fecit utraque unum, uni viro virginem caſtam, Eccleſiam videlicet deſpondit.

Pulcre compoſuit libros Fulcoius iſtos.
Fecit Utrum , *fecit* Neutrum , *profecit* Utrumque
Scidit Utrum , *ſparſit* Neutrum , *collegit* Utrumque.
Tentat Utro , *fidit* Neutro , *deſponſat* Utroque
Solus Uter, Neuterque *duplex* , *ſeptenus* Utroque
Suntque decem, *nonumque triplex* , *trinumque volumen*.
Solvitur his demum merito Denarius ille.

II. *Epiſtolas metricas* , quarum una *Alexandro Papæ II.* alia *Gervaſio* Remenſis Eccleſiæ Antiſtiti , Manaſſæ deceſſori directa eſt.

III. *Epitaphium Otgerii & Benedicti* elegiacum , a Mabillonio pag. 664. editum hoc initio:

Quam male diſcernit , quod emat , vel qualia ſpernit.

Hæc Polycarpus Leyſerus de poetis medii ævi pag. 352. ſeq. cui addere juvat , quod *Vitam S. Pharonis* metro ſcriptam ab hoc Fulcoio, evolvit Cangius in Bibliotheca S. Germani de Pratis, Codice 738.

Fulcuinus , ſupra *Folcuinus* . Emendandum quod apud Cangium Fulcuinus Abbas S. Bertini ab Abbate Lobienſi diverſus traditur , cum ex Bertiniano idem fuerit Abbas Lobienſis.

Fulcus , ſive *Fulco* , Placentinus , ex Placentino . Epiſcopus Papienſis ab A. 1216. ad 1229. Vide Ughellum Tomo 1. editionis novæ pag. 1098. ubi Honorii III. Papæ bulla, qua ei honorem pallii & Crucis concedit . Fulci *Sermones* laudari in Petri Mariæ de Campis Hiſtoria Eccleſiæ Placentinæ Tomo 2. pag. 141. notavit Cangius, neque aliud de eo mihi compertum . * Optime quidem monuit Fabricius *Sermones* Fulci in hiſtoria Eccleſiaſtica Petri de Campis indicari ; ſed & monendi erant eruditi ex teſtimonio ejuſdem Campi extare in MS. Codice PP. Dominicanorum ejuſdem urbis ſermones Fulci hujus ſexaginta , quorum titulos ibidem Campus deſcribit ; dat inſuper præfixam ab eodem Fulco ſermonibus hiſce præfationem , in qua teſtatur ſcripſiſſe ſe librum *de tribus ordinibus ſalvandorum* ; item de *ſignaculo animæ* ; tandem *de ejuſdem animæ Salvatione* . Obiit Epiſcopus iſte An. 1229. die 26. Octobris.

Fuldenſes Annales Francorum ab Anno Chriſti 714. ad 883. editi a Petro Pithœo in limine ſtatim XII. ſcriptorum, Pariſiis 1588. & Francofurti 1594. 8. & meliores ſemper a Frehero & uſque ad Annum 900. Tomo 1. ſcriptorum German. ab Andrea du Cheſne Tomo 2. pag. 531. & in nova Freheri editione Struviana , in qua notæ etiam accedunt Burchardi Gotthelf Struvii . Supplementum breve apud Leibnitium Tomo 1. ſcriptorum Brunſvicenſium pag. 192. & Sup-

Digitized by Google

Supplementum ab Anno 882. ad 887. & Annorum 894. 895. apud Muratorium Tomo 2. parte 2.

Fuldenſes Annales ab A.714. ad817. vide infra, *Lauriſhamenſes*. Lambec. T. 2. pag. 366. ſeq. Murator. Tom. 2. parte 2.

Vetus Diptychon Fuldenſe, in quo nuda nomina defunctorum Regum Francorum a Pipino, Reginarumque & Epiſcoporum ac Comitum, exſtat in præclari Viri *Johannis Friderici Schannat* pleno bonæ frugis opere, (*a*) quod Vindemias litterarias inſcripſit pag. 16. Fuldæ & Lipſiæ 1723. fol. Sed longe plura ejuſdem ſollerti induſtriæ debemus, hoc loco non prætereunda, inprimis *Corpus Traditionum*, ſive *Donationum Fuldenſium* (*b*) ab Anno 744. ad finem Seculi XIII. Lipſiæ 1724. fol. & *Clientelam Fuldenſem* (*c*) beneficiariam nobilem & equeſtrem, Francofurti 1726. fol. cum elencho clientum, & *Codice probationum*, in quo diplomata DCXXXVI. deinde Hiſtoriam Fuldenſem in tres diviſam partes, ab An. 744. ad præſens uſque tempus, Francofurti 1729. fol. (*d*) cui ſubjicitur *Codex Probationum*, (*e*) in quo habes *Acta vetuſta* Abbatum Fuldenſium ab A. 744. ad 916. pag. 1. *F. Cornelii* Monachi Breviarium Fuldenſe hiſtoricum, ex editione *Chriſt. Franciſci Paullini*, ab Anno 744. ad 1468. pag. 3. *Chriſtophori Brovveri*, Societatis Jeſu, Acta Abbatum Fuldenſium ab Anno 744. ad 1606. pag. 15. *Vitam Sturmii* primi Abbatis Fuldenſis, per *Aegilem* Abbatem, ex *Brovveri* Sider. Ill. Sanct. per Germaniam pag. 67. Excerpta ex vita *Sanctæ Liobæ*, Abbatiſſæ Biſchoffsheimii, ſcripta a *Rudolfo* Fuld. Monacho ſub initium Seculi IX. pag. 79. *Vitam Aegilis* Abbatis Fuld. auctore *Candido* Monacho, ex iiſdem Brovveri Sider. p. 88. *Vitam Rabani* Abbatis Fuld. per *Rudolfum* Presbyterum, ex Brovveri Antiq. Fuld. pag. 117. Litteras *Henrici* Abbatis Fuldenſis de Anno 1253. ad Leodienſem & Lobienſem Abbates, ut juxta ſtatutum Francofurti, ab Innocentio Pontifice confirmatum, adverſus Margaretham Flandriæ Comitiſſam ob non petitam a Wilhelmo Rom. R. inveſtituram feudorum, terris privandam procedant p. 203. Anonymi *Vitam Henrici VI.* Abbatis Fuldenſis ex MSto p. 304. *Notitiam de bello* inter Abbatem Fuldenſem & Nobiles a Riedeſel exorto, ex veteri Chronico MSto pag. 311. *Fundationem Ordinis Equeſtris* utriuſque ſexus, in honorem S. Simplicii a Johanne Abbate inſtituti pag. 327. *Mandatum Maximiliani I.* Imperatoris, quo vetat ſubditos Eccleſiæ Fuldenſis citari ad Dicaſterium Provinciale Epiſcopi Herbipolenſis pag. 330. *Vitam Johannis II.* Abbatis Fuldenſis ex *Spangenbergii* Chron. Henneb. pag. 343. *Acta publica* circa litem inter Johannem, Coadjutorem Fuldenſem, & Philippum, Haſſiæ Landgravium, An. 1526. Erico Brunſv. Duce mediante compoſitam, pag. 375. *Vitam Johannis III.* Abbatis Fuldenſis ex *Spangenbergii* Chron. Henneb. pag. 414. *Philippi Abbatis* Conſtitutionem de moribus Religioſorum obſervandis, pag. 416. in qua ſe vocat *Abbatum Ordinis S. Benedicti per Germaniam & Galliam Primatem*. *Joachimi Abbatis* deductionem juris ſui adverſus Equeſtrem Ordinem Buchoniæ Anno 1648. pag. 434. *Indicem emortualem* Abbatum Fuldenſium ex MSto pag. 463. *Necrologium Fuldenſe* autographum ab A. 779. uſque ad 1065. pag. 464.

Quæ contra Schannatum objecta ſunt a Johanne Georgio Eccardo, (*f*) Johanne Chiliano Mainbergio, (*g*) & Johanne Georgio Eſtore, ad ea reſpondit Schannatus in Vindiciis quorundam Archivi Eſtenſis diplomatum, (*h*) Franco-

(*a*) Acta Eruditorum An. 1724. pag. 51.

(*b*) Ibid. A. 1725. pag. 296.

(*c*) *Fuldiſcher Lehn-Hof*. Acta Eruditorum A. 1726. pag. 24.

(*d*) Acta Eruditorum An. 1730. pag. 91.

(*e*) Idem pag. 102.

(*f*) In Animadverſionibus Hiſtoricis & Criticis, Wirceburgi 1729. fol. Acta Eruditorum Anno 1728. pag. 486. Confer quæ ſupra pag. 183.

(*g*) *Frenckiſche* Acta, XIII. pag. 31.

(*h*) Acta Eruditorum A. 1728. pag. 492. *Frenckiſche* Acta XIII. pag. 166.

Digitized by Google

coſurti 1728. fol. De *Chriſtophori Brovveri* Antiquitatum Fuldenſium libris IV. Antvverpiæ 1612. 4. vide B. Johannis Hubneri noſtri Bibliothecam Hamburgenſem Hiſtoricam Centuria 3. pag. 253. Omitto quod *Eberhardus Fabricius*, Cancellarius Comitis Mansfeldici, Abbates Fuldenſes Ordinis S. Benedicti ab Anno 744. carmine celebravit edito Gieſſæ 1655. 8. & quæ de nupera An. 1711. Fuldæ inſtituta Academia Hiſtorico-Theologico-Eccleſiaſtica commentarus eſt G. Conradus Sieglerus, (*a*) Svinfurt. 1711. 4.

Fulgentius SS. Leandri & Iſidori frater, *Aſtigitanus* in Bætica, & Carthaginis novæ in Hiſpania Epiſcopus poſt Annum Chriſti 619. de quo Bollandus ad 14. Januarii, Tom. 1. pag. 971. ſeq. Varia reliquiſſe hunc Fulgentium ingenii ſui monumenta affirmant recentiores, quorum nec Iſidorus ejus Germanus, nec Ildefonſus, nec alii veteres meminere. Mariana lib VI. cap. 1. *Scripſit Fulgentius librum de Fide incarnationis, aliiſque nonnullis quæſtionibus, qui ad noſtrum tempus conſervatur*. Enumerant Johannes Vaſæus, Sandovallius, Quintanaduennas Fulgentii commentarios *in Evangelia*, *Eſaiam*, *XII. Prophetas minores*, *Pentateuchum*, *libros Regum:* Addunt Quintanaduennas & Sandovallius Commentarium *in Pſalmos:* Paulus Spinoſa lib. 2. Antiquitatum Hiſpalenſium ait quædam eum *Hebraice* ſcripta reliquiſſe. *Mirum eſt*, inquit Bollandus, *ea opera non proferri in lucem, quorum alioquin, quia antiquiorem neminem teſtem habemus, neque affirmata opinione noſtra eſſe volumus*, (unde parum fidei illis quoque tribuit Nicolaus Antonius, qui conſulendus lib. V. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ cap. 1. *nec pro vanis prætermiſſa. Alii probabilius compoſitos ab eo exiſtimant tres Mythologiarum libros* de quibus rectius in *Fulgentio Placiade*.

Fabius Claudius Gordianus Fulgentius V. C. auctor libri proſa ſcripti & diſtributi in libellos XXIII. quorum titulus: *De ætatibus Mundi & Hominis*, *opus mirificum*, *ſine litteris*, nam in toto primo libello de Adamo nullum A, in ſecundo de Abele nullum B, in tertio de Caino nullum C, atque ita in cæteris. Edidit ex Codice Sorbonico (in quo perinde, ut apud Sigebertum cap. 28. Fulgentio Ruſpenſi præter rem tribuebatur) & notis illuſtravit Jacobus Hommey, (*b*) Pictavii 1694. 8. addito etiam ſpecimine *Petri* de Riga, recapitulationum Utriuſque Teſtamenti, verſibus elegis, quas integras publici juris fecit Policarpus Leyſerus in hiſtorias poeſeos medii ævi pag. 705. 727. in quibus ſimiliter prima ſectio ſive diſtinctio nullum habet A, ſecunda nullum B, atque ita ad Z uſque. Hujuſmodi iliadem λειπογράμματον ſingulis litteris per ſingulos libros diminutis, Græcis olim verſibus ſcripſerat Neſtor Larandenſis, atque Odyſſeam Tryphiodorus, de quibus dictum libro 2. Bibliothecæ Græcæ cap. 5. Fulgentiani ſcripti alium Codicem manu exaratum, ſed poſterioribus libris mancum, laudat Sanderus parte 2. Bibliothecæ Belgicæ MS. pag. 23. In hoc non *Fabius*, ut ab Hommeyo, ſed *Flavius* Claudius Gordianus Fulgentius appellatur. Tamen Bollandus eodem mutilo uſus Codice etiam *Fabium* appellat Tomo 1. Januar. pag. 972. *Libycum ſive Afrum ſe non uno loco auctor fatetur*, *idque opus*, Xenophontis *poetæ Græci imitatione agreſſum: Conjectet aliquis* Claudium *fuiſſe*, Gordiani *filium*, Fulgentii *Ruſpenſis patrem*, *qui ex Italia quo Genſerici furor parentem exturbarat*, *reverſus in Africam*, *avitis poſſeſſionibus ac domo ſpoliatus merito in publicas rapinas invectus lib. 1. quæri potuit* &c. Hæc Bollandus.

Fulgentius Donatiſta, cujus libellum confutaſſe exiſtimatus eſt Auguſtinus, ſed librum ſcripto hujus Fulgentii oppoſitum, qui inter Auguſtini opera ſæpius editus, atque a Benedictinis in appendicem Tomi noni rejectus legitur, Au-

(*a*) Acta Eruditorum A. 1711. p. 555. (*b*) Journal des Savans A. 1694. pag. 737.

Digitized by Google

Auguſtino indignum viri docti judicant. In eo plura hujus Fulgentii fragmenta ſervata occurrunt. Ea juncta in unum continuum ſermonem, Germanice vertit ediditque Godfridus Arnoldus in hiſtoria hæreſium Tomo IV. pag. 75. 76.

Fulgentius Ferrandus, Fulgentii Ruſpenſis diſcipulus, & Diaconus Carthaginienſis celebratur a Victore Tononenſi in Chronico ad Annum Chriſti 547. & a Facundo IV. 3. Opera Ferrandi quæ potuit reperire, collegit junctimque edidit Petrus Franciſcus Chifletius, Soc. Jeſu, Divione 1649. 4. unde recuſa ſunt in Bibliotheca Patrum Lugdunenſi. Tomo IX. Sunt autem 1. ad *Reginum* Comitem parænetícus *de VII. Regulis innocentiæ*, pag. 494. quo in ſcripto Ferrandus perſequitur, quæ Fulgentius Ruſpenſis Epiſtola XVIII. abſolvere morte præventus non potuit. 2. ad *Anatolium*, Diaconum Romanum, de duabus in Chriſto naturis, & quod unus in SS. Trinitate natus paſſuſque dici poſſit. p. 502. 3. ad *Eugippium* de eſſentia SS. Trinitatis & de duabus naturis Epiſtola p. 509. quæ exſtat etiam in appendice operum Fulgentii Ruſpenſis. 4. ad *Severum*, Scholaſticum Conſtantinopol. quod Dominus noſter Jeſus Chriſtus ſit unus de Sancta & individua Trinitate. p. 509. 5. ad *Pelagium* & *Anatolium*, Diaconos Urbis Romæ, *pro Epiſtola Ibæ Edeſſeni*, pag. 515. In hac Epiſtola pag. 516. G. leguntur verba, quæ allegat Catalogus XII. Scriptorum, ſubjunctus Ildefonſo de viris illuſtribus, narrans Ferrandum a Pelagio Anatolioque conſultum *utrum liceat quenquam damnare poſt mortem*. 6. & 7. Epiſtolæ duæ ad *Fulgentium* Ruſpenſem, inter hujus quoque opera ſæpius editæ. 8. *Vita* ejuſdem *Fulgentii* illius præmiſſa operibus, quam tamen a Ferrando ſcriptam eſſe non eſt plane exploratum. 9. *Breviatio Canonum Eccleſiaſticorum*, Capitulis CCXXXII. (*a*) contrahens præcipua, quæ continentur Canonibus Conciliorum *Ancyrani*, *Anquiritani*, *Antiocheni*, *Carthaginienſium*, *Cellenſis*, ſive *Zellenſis*, *Conſtantinopolitani*, *Gangrenſis*, *Hipponenſium*, *Jucenſis*, *Laodicenſis*, *Macrianenſis*, *Marazianenſis*, *Mazaranenſis*, *Milevitani*, *Niceni*, *Novæcæſarienſis*, *Sardicenſis*, *Septimunicenſis*, *Suffetulenſis*, *Tenitani* & *Tusduritani*, & denique *Zellenſis* ex Epiſtola Siricii Papæ. Variis nævis ſcatere hanc breviationem docet Queſnellus diſſert. XV. ad Leonem Magnum pag. 738. & pluribus oſtenſurus erat Franciſcus Florens in nova Ferrandi editione. Primus edidit cum Creſconio (de quo ſupra T. 1. pag. 433. ſeq.) *Franciſcus Pithœus* ex Codice MSto Eccleſiæ Trecenſis, ſive Tricaſſinæ, Pariſiis 1588. 8. deinde ad calcem Codicis Canonum Eccleſiæ Romanæ, Pariſiis 1609. 8. Inde cum Dionyſii Exigui, qui utramque præceſſit, collectione Canonum *Chriſtophorus Juſtellus* Pariſiis 1628. 8. Hinc poſt *Antonii Dadini Alteſerræ* editionem, Auguſtoriti Pictonum 1630. 8. in qua indiculus breviationi antiquus cum notis annectitur, & poſt editionem *Petri Franciſci Chifletii*, S. J. Divione 1649. 4. recuſa eſt hæc breviatio una cum Creſconio in T. 1. Bibl. Canonicæ Voelli & Juſtelli Tom. 1. pag. 418. Pariſiis 1661. fol. & in Bibliotheca Patrum Lugdunenſi 1677. Tomo IX. pag. 481. ex Chifletii editione: & cum Codice Canonum Eccleſiæ Romanæ & Petri Pithœi Miſcellaneis Eccleſiaſticis Pariſiis 1687. fol. Conferendus etiam Aguirius Tom. 3. Conciliorum Hiſpan. Johannis Ferrandi, Soc. Jeſu, ſanctum Ferrandum redivivum, in vita S. Hectoris Fulgentii Ferrandi edita Lugd. 1650. 4. quem vult *Epiſcopum* fuiſſe *Carthaginis Spartariæ in Hiſpania*, commentitium oſtendit Chifletius animadverſione edita A. 1656. ad calcem quinque opuſculor.

Fabius Furius Fulgentius Placiades, de

(*a*) Non XXXII. ut errore typographi legis, in B. Gebh. Theod. Mieri hiſtorica relatione de collectionibus canonum §. 17.

de cujus libris III. Mythologicon, libello de continentia Virgiliana & alio de priſco ſermone ad Chalcidium, dixi in Bibliotheca Latina.

S. Fulgentius Ruſpenſis in Byzacena Africæ provincia Epiſcopus, defunctus Cal. Januar. 533. (*a*) Anno Epiſcopatus XXV. Vitæ LXV. Vitam ab ejus diſcipulo (minime certum an *Ferrando*) ad *Felicianum*, Presbyterum, (*b*) Fulgentii in Abbatia Monaſterii Sardiniæ ſucceſſorem, accurate perſcriptam exhibet poſt Surium, Molanum, Sirmondum, ad MStos Codices caſtigatam Bollandus Tomo 1. Januarii pag. 32. 45. Legitur etiam novo recenſita ſtudio ante Opera Fulgentii in Præclara editione Pariſiis 1684. 4. *Fulgentius*, inquit, *fulget ſuper cæteros ſcientia mirabili, eloquentia ſpeciali*. Idem Iſidori Hiſp. judicio cap. 14. de ſcriptoribus Eccleſ. *in confeſſione Fidei clarus, in Scripturis Divinis copioſe eruditus, in loquendo dulcis, in docendo ac diſſerendo ſubtilis ſcripſit multa* &c. Sed de ſcriptis præclari hujus Doctoris juvat cum Lectore communicare B. Doctoris mei Thomæ Ittigii notata, (*c*) meis quibuſdam interpolata obſervationibus.

Cum S. Fulgentii Ruſpenſis Epiſcopi eximium opus (*d*) *contra Fauſtum* Rejenſem, genuinam reſponſionem *adverſus Pintam*, (*e*) librum altercationis *cum Thraſimundo* Rege, librum ſive Commonitorium de Spiritu Sancto *ad Abragilam*, duos de jejunio & oratione libros *ad Probam* ſcriptos, Epiſtolam *ad Carthaginienſes*, pluresque epiſtolas & alia ſcripta non amplius ſupereſſe conſtet, quorum recuperandorum ſpes aut nulla aut exigua apparet, præclare de bono publico meruiſſe dubium non eſt, quorum ſtudium & vigilantia, ne & reliqua ſanctiſſimi & ſua ætate doctiſſimi Antiſtitis monumenta intercederent, præcavit.

In his *Bilibaldus Pirckheymerus*, qui exemplum operum B. Fulgentii miræ vetuſtatis, ex reliquiis Bibliothecæ Trithemianæ ad ſe delatum, & a *Johanne Cochlæo* pro librariis operis deſcriptum edi curavit cum Jo. Maxentio, oppugnatore Arianorum, Haganoæ 1520. fol. impenſis Kobergerorum Norimb. *Johannes Ulimmerius*, cujus ſtudio Fulgentii opera poſt editionem Moguntinam Anni 1515, Colonienſem Anni 1526. & alias, Antverpiæ Anno 1574. 8. una cum *Johannis Molani* prolegomenis ex officina Plantiniana prodierunt; *Henricus Juſtus*, qui telam a *Chriſtiano Urſtiſio* cœptam pertexuit, & Anno Chriſti 1587. 8. Fulgentii opera, addito Petri Diaconi de incarnatione & gratia libello, Baſileæ, ubi etiam jam Anno (*f*) 1566. 8. Fulgentius excuſus fuerat, Sebaſtiani Henricpetri typis exprimenda dedit; *Jacobus Sirmondus*, (*g*) qui Anno Chriſti 1612. Fulgentii librum de SS. Trinitate ad Felicem Notarium, libros tres de prædeſtinatione, librum contra ſermonem Faſtidioſi, epiſtolam ad Ferrandum de baptiſmo Æthiopis moribundi, aliaque Fulgentii opuſcula, & iterum An. Chriſti 1643. fragmenta ex ejuſdem libris contra Fabianum e tenebris protraxit; *Gvilelmus Camerarius* Scotus, qui Anno Chriſti 1634. 12. Pariſ. Fulgentii reſponſionem ad interrogationes Scarilæ de

(*a*) Vide Noriſium II. 24. hiſt. Pelag. & Pagium ad Annum 529. num. 12. quibus malo accedere quam Blondello pag. 40. de S. Euchariſtia, qui Baronium ſecutus obitum Fulgentii ad Annum 529. refert.

(*b*) Epiſcopum aliis, ſed alterum hoc veriſimilius.

(*c*) Act. Erud. A. 1684. pag. 543.

(*d*) Contra duos Fauſti Semi-Pelagiani, libros VII. laudatos ab Iſidoro cap. 14. de S. E. & Epiſcopia Africanis Epiſt. ad Johannem Venerium pag. 276. Hos libros habuit & cum notis edere voluit Hieronymus Vignerius, teſte Dupinio. Vidi etiam memorari Pauli Ervmachi, Theologi Gratianopolitani, Triadem SS. Patrum de Gratia Chriſti & libero arbitrio, Auguſtinum contra Pelagium, Proſperum contra Caſſianum, & Fulgentium contra Fauſtum.

(*e*) Epiſcopum Arianum.

(*f*) Ad hanc editionem obſervationes Latini Latinii in ejus Bibliotheca ſacro-profana pag. 83. 80.

(*g*) Præfationem vide in Sirmondi Operibus T. 4. pag. 615.

Digitized by Google

de myſterio incarnationis, & vilium animalculorum autore, una cum aliis quibuſdam veterum Patrum monumentis publicavit; *Theophilus Raynaudus*, S. J. qui Lugd. 1633. & 1652. fol. (*a*) in heptade Præſulum, Fulgentii opera, 80. ſermonibus & aliis acceſſionibus locupletavit, & *Pet. Franc. Chiffletius*, S. J. qui A. 1649. 4. cum operibus Ferrandi ſub Fulgentii nomine librum pro fide catholica adverſus Pintam & A. 1656. 4. triginta novem excerpta ex libris Fulgentii contra Fabianum, & tredecim fragmenta ex libro Fulgentii ad quæſtiones Scarilæ, una cum Alcuini confeſſione fidei, Rabani Mauri libro adverſus Judæos, & anonymi commentariolo de damnatione Berengarii, Divione luce publica donavit.

Quanquam vero ea Fulgentii opera, quæ Sirmondi, Camerarii, Raynaudi & Chifletii ſtudio publici juris facta ſunt, junctim exhibentur in Bibliotheca Patrum Lugdunenſi An. 1677. Tomo IX. tamen operæ pretium eſt viſum novo illa ſtudio, ad fidem impreſſorum & manuſcriptorum codicum collata recenſere proprioque & peculiari volumine complecti: unde nova Fulgentii editio nata, cujus autores ſe non exiguam in repurgandis mendis operam collocaſſe profitentur. Acceſſerunt variæ lectiones, & nonnunquam aliæ annotatiunculæ ad paginarum calcem & marginem pro illuſtrando Fulgentio adjectæ, cui etiam ex partitione capitum, ob confuſionem in prioribus editionibus deprehenſam aliquoties mutata, nova lux acceſſit. Totius operis poſt præfationem de ordine, occaſione & argumento ſcriptorum Fulgentii, & novæ hujus editionis inſtituto hæc eſt ſeries:

S. Fulgentii Epiſcopi Ruſpenſis vita a quodam ejus diſcipulo, qui nonnullis *Ferrandus* Eccleſiæ Carthaginenſis Diaconus videtur, conſcripta.

Libri tres ad Monimum (*b*) unum e præcipuis Fulgentii amicis, cui *lib.* 1. ad quæſtiones *de duplici prædeſtinatione*, una bonorum ad gloriam, altera malorum ad pœnam, *libro* 2. *de ſacrificii oblatione*, *de miſſione Spiritus Sancti*, & *de ſupererogatione D. Pauli* ad 1. Corinth. VII. 25. reſpondet, *tertio* nonnullas *Arianorum* argutias refellit. pag. 1.

Contra Arianos liber unus ad decem objectiones, quarum miram barbariem & obſcuritatem editores notant, totidem reſponſiones luculentas & ad Patrum ſuperiorum doctrinam exactas continens pag. 51.

Libri tres ad Traſimundum, Vandalorum Regem, quibus ad ea, quæ ex ſubitaria prolixioris libri, bajulo Felice, Regis juſſu oblati, ſed ſtatim iterum extorti lectione memoriæ inhæſerant, regio mandato compulſus diſcutit. pag. 69.

Epiſtolæ in unum corpus collectæ numero *octodecim* varii argumenti, quarum poſtremam ad Reginum Comitem directam pag. 323. Fulgentius morte præventus Ferrando ſupplendam & abſolvendam reliquit. *Prima* eſt de Conjugali debito & voto continentiæ a conjugibus emiſſo pag. 144. II. ad *Gallam* viduam pag. 151. III. & IV. ad *Probam* de Virginitate pag. 163. (cujus pag. 159. mentio) & de oratione ad Deum & compunctione Cordis pag. 177. V. ad *Eugyppium* Abbatem pag. 182. VI. ad *Theodorum* Senatorem pag. 186. VII. ad Venantiam pag. 190. Accenſetur autem his Fulgentii epiſtolis etiam VIII. *libellus de fide ad Donatum*, quo myſterium SS. Trinitatis & incarnationis a variis hæreticorum erroribus vindicatur pag. 197. Inſertæ quoque Fulgentii epiſtolis IX. pag. 208. *epiſtola Victoris ad Fulgentium* ipſius preces enixe flagitantis, & *Faſtidioſi Ariani ſermonem*, qui Victoris epiſtolæ pag. 210. ſubjicitur, confutandum tranſmittentis; item *epiſtola Scarilæ*, X. pag. 212. qui duas quæſtiones, unam de incarnatione Filii Dei, & alteram de vilium animalium auctore, Fulgentio proponit;

(*a*) Vide Labbeum T. 2. de S. E. p. 329.

(*b*) Filium cariſſimum vocat Fulgentius.

nit; *duæ epiſtolæ Diaconi Ferrandi*, quarum una XI. pag. 213. ad duas quæſtiones de baptiſmo & ſalute Æthiopis moribundi, altera XIII. pag. 228. ad quinque quæſtiones diverſi argumenti a Fulgentio reſponderi deſiderat; XII. & XIV. ad *Ferrandum* p. 216. XV. Epiſcoporum Africanorum, *Datiani*, *Fortunati*, *Boethi*, *Victoris*, *Scholaſtici*, *Orontii*, *& aliorum in Sardinia exulum* Epiſcoporum ad *Johannem* quendam Presbyterum & Archimandritam, & *Venerium* Diaconum reſponſoria, qua doctrina de gratia & prædeſtinatione explicatur, pag. 269. obvia etiam in appendice Operum S. Auguſtini Tomo X. pag. 102. editionis Amſtelod. XVI. *Petri Diaconi* & aliorum, qui in cauſa fidei ex oriente Romam ſe contulerant, de incarnatione & gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti ad Fulgentium & alios Africæ Epiſcopos libellus, pag. 277. & in eadem Tom. X. Auguſtini appendice pag. 98. eo tempore ſcriptus quo de phraſi, *unus e Trinitate crucifixus eſt*, & de *Fauſti* Semi-Pelagiani ſcriptis graviſſimæ controverſiæ exortæ fuerant; & XVII. *Fulgentii* cæterorumque Africæ Epiſcoporum exulum *de eodem argumento liber*, pag. 286. quo ſuum de his controverſiis judicium, approbata Petri Diaconi & ſociorum ſententia, expromunt. XVIII. & poſtremam ad *Reginum* Com. directam p. 323. quam Fulgentius morte, ut dixi, præventus *Ferrando* ſupplendam & abſolvendam reliquit.

Liber de SS. Trinitate, quo Fulgentius *Felicem Notarium* ad retundendos hæreticorum inſultus non ſatis inſtructum, ut deſideriis ipſius ſatisfaciat, de hoc myſterio aliiſque fidei capitibus fideliter informat pag. 328.

Liber ad Victorem contra ſermonem Faſtidioſi, qui deſertis orthodoxorum caſtris ad Arianos defecerat, & ex eſſentiali Patris, Filii & Spiritus Sancti unitate, Patris & Spiritus Sancti incarnationem ſequi argutatus fuerat pag. 340.

De remiſſione peccatorum libri duo ad Euthymium, in quibus nec extra Eccleſiam, nec extra vitæ hujus ſpatium, locum pœnitentiæ relinquit pag. 360.

Liber ad Scarilam, quo & *de incarnatione Chriſti*, *& de vilium*, *& noxiorum animalium procreatione* Fulgentius diſſerit, quippe cujus arbitrium elegerant, qui in convivio quodam de utroque capite diverſis ſententiis concertaverant. pag. 406. Edidit primum Gvilelmus Camerarius Parif. 1634. 12. cum aliis monimentis de quibus vide Labbeum T. 2. de S. E. pag. 333.

De veritate prædeſtinationis & gratiæ Dei ad *Johannem* & *Venerium*, libri tres pag. 434. quorum tertium primus integrum cum Ferrandi operibus Chifletius edidit Divione 1649. 4.

Liber de fide ſeu fidei regula, Auguſtini operibus admixtus, (*a*) ſed Fulgentio jam pridem reſtitutus, *ad Petrum*, qui in aliis Fulgentii editionibus vulgo Diaconus cognominari ſolet; quod cognomen expungendum duxerunt, qui novæ huic editioni præfuerunt, cum ex horum ſententia Petrus ille neque Diaconus, ut in titulo hujus libri hactenus dictus eſt, neque Monachus fuerit, quod *Blondello* primum & poſtea *Noriſio* placuit, ſed vir militaris, qui Hieroſolymam profecturus, fidei regulam, qua ſe adverſus hæreticæ pravitatis inſidias muniret, a Fulgentio flagitaverat. p. 500. Caput ultimum XLV. adjunctum ab alio auctore.

Liber pro fide Catholica adverſus Pintam Arianum, pag. 534. quem genuinæ Fulgentii adverſus Pintam reſponſioni ſuppoſitum, inepta & Fulgentio Græcæ linguæ non imperito indigna Homouſii etymologia, & aliæ rationes arguunt. Editus primum a Chifletio.

Decem Sermones, pag. 546. de quibus an omnes Fulgentii ſint, nondum liquet, etſi plerique Fulgentio non indigni videantur. *Sextus* pag. 366. eſt de S. Cypriano Martyre. *Nonus* pag. 507. de S. Vincentio.

Frag-

(*a*) Tom. VI. edit. Amſt. p. 49.

Digitized by Google

Fragmenta XXXIX. ex libris X. Fulgentii, contra geſta quæ adverſus eum *Fabianus* hæreticus Arianus falſa confinxit, pag. 577. item duo fragmenta ex Fulgentii libro *quæſtionum de proceſſione Spiritus Sancti*, pag. 665. ſervata ab Hincmaro & Ratramo contra Græcorum objectiones.

Duo Fulgentii ſermones, unus de circumciſione Domini, pag. 664. alter de purificatione Virginis Mariæ, pag. 668. quos hactenus ineditos *Lucas Holſtenius* e Vaticana Bibliotheca quondam deſcripſit, & *Cardinalis Barberinus* Lutetiam tranſmiſit. Ex his priorem quidem Fulgentio, poſteriorem autem alteri cuipiam auctori, qui Fulgentio junior fuerit, in admonitione præmiſſa, Fulgentianæ hujus editionis curatores cenſuerunt.

Appendix operum S. Fulgentii, complectitur I. *Librum de prædeſtinatione & gratia*, pag. 1. (*a*) in quo Lovanienſes Theologi aliique eruditi viri nihil Fulgentio dignum, imo multa Fulgentio contraria deprehenderunt, quamvis *Theophilus Raynaudus* (*b*) in Cenſura inofficioſæ cenſuræ *Lovanienſium*, *Bellarmini*, *Poſſevini* & aliorum, ut librum hunc Fulgentio aſſerat, maximopere contendat. II. *Epiſtolam Ferrandi Diaconi ad Eugyppium* Presbyterum, p. 11. quam cum nec a Fulgentio, nec ad Fulgentium ſcripta ſit, ab ejus operibus ſemotam in appendicem rejicere placuit; & III. *Sermones LXXX.* Fulgentio perperam tributos, pag. 13. Primum editos a Raynaudo An. 1633. in quibus phraſeos quandam affectationem atque inde obſcuritatem notat Combefiſius.

Indices rerum in Fulgentii operibus contentarum, locorum Scripturæ ab ipſo explicatorum, codicum ad quos de novo, Fulgentii opera recognita ſunt, variarum lectionum ex prætermiſſis ſelectarum, & poſtremo erratorum.

Quamvis vero qui huic Fulgentii editioni Pariſienſi operam dederunt, nomina ſua latere voluerint, de publica utilitate magis quam de fama ſolliciti & egregii facti conſcientia contenti, neminem tamen latere voluere, multum ſe a Jeſuita *Petro Franciſco Chifletio* adjutos, qui variantes in omnia ſere Fulgentii opera lectiones, quas olim ex variis codicibus Bibliothecæ Carthuſiæ ad Portas exſcripſerat, benigniſſime cum iis communicavit. Ab eo tempore Fulgentii opera prodiiſſe ex recenſione *Bernhardi Borghi*, Ordinis Prædicatorum, Venetiis 1696. 4. didici ex Jacobi Echardi Bibliotheca Dominicana Tomo II. pag. 744.

Confeſſionem Fulgentii Epiſcopi *ad Pœnitentiam dandam* edidit Hugo Menardus in notis ad Sacramentarium Gregorii Magni pag. 225.

Damaſi Blyenburg epitome operum Fulgentii ſub titulis XXX. Amſt. 1612. 8.

Fulgentius inter Epiſcopos in *Sardinia* exules, ad quos Epiſtola *Petri* Diaconi & ſociorum, An. 520. & quorum nomine Epiſtola Synodica An. 523. exſtat in appendice Tomi X. S. Auguſtini pag. 98. & 102. edit. Amſt. non diverſus a *Fulgentio Ruſpenſi*.

Baptiſta Fulgoſus, Italis *Frigoſus*, (*c*) quibuſdam *Campofulgoſus*, filius Petri, Ducis Genuenſis & ipſe Dux ab A. 1478. ſed principatu a Paulo Cardinali patruo ſuo An. 1483. (*d*) dejectus & Frequentum relegatus ſcripſit ad Petrum filium ſuum, Valerii Maximi exemplo, non indignos lectu *libros IX. factorum dictorumque memorabilium*, in quorum ultimi capite 6. quod eſt de perfidia & proditione, illatam a patruo injuriam hunc in modum perſtringit p. 723. *Poſtrema in parte eorum, quos proditio inſignes fecit, dignus erat, qui commemo-*

(*a*) Exſtat etiam in Tomo X. Operum Auguſtini in appendice pag. 34. editionis Amſtelodamenſis.

(*b*) Raynaudus Tomo XI. Operum pag. 137. ſeqq.

(*c*) Giornale de' letterati d' Italia T. XXI. p. 399. Niſſeron T. IX. p. 1.

(*d*) Non 1463. ut legas apud Auguſtinum Oldoinum in Athenæo Liguſtico p. 85.

moraretur Paulus Fulgoſius, Cardinalis Genuenſis, patruus meus; ſicuti etiam ſcelere atque perfidia, graviora quam alii admiſit: nam cum opera mea Cardinalatum accepiſſet, a quo imperitia atque vitæ turpitudine prohibebatur, quemadmodum patris quoque mei ope, ad Genuenſem Archiepiſcopatum conſcenderat, haud incongruum erat, ut poſteritas intelligeret, cum illum eſſe, qui patris mei meiſque ſtipendiis enutritus, dignitate honeſtatus, ac parentis loco a me cultus, mihi nepoti, atque ejus bonorum bonorumque authori, item quoad ſeculare imperium pertinet, domino, proditione ac ſcelere in patria principatum ademit: quem tamen, cum ipſe male adminiſtrando, ac nimia, illegitimi filii in cives ſuperbia retinere non poſſet, emendationi tanti ſceleris proximum erat, ut quod impie ademerat, mihi, agnito tandem errore, reſtitueret: ſed ſceleri aſſueto in mentem nihil venire poterat, quod vel virtutem ſaperet, vel vitæ emendationem aliquam polliceretur. Itaque ita actum eſt, ut penes eum, ex principatu, præter ejus mihi ſcelus adempti infamiam, nihil remaneret. Inurenda igitur hæc ejus memoriæ nota erat, ſed majorem moleſtiæ meæ dicendi de eo, quam ipſe in me agendo, ſui ipſius habuerit rationem, habiturus ſum, itaque eo relicto &c.

Inter Latinos Hiſtoricos mentio facta Fulgoſi eſt a Voſſio p. 612. quanquam Italice ille ſcripſerit, non Latine: teſtatus Latine ſcribendi ſtylum ac rationem ſibi defuiſſe, aulæ & non ſtudiis adſueto, itaque libros hos per *Raymundum Soncinatem*, præceptorem ſuum Latinos facere decreviſſe. Sed illo impedito laborem hunc in ſe ſuſcepit *Camillus Gilinus* Alexandrinus e Ducatu Mediolanenſi, Ducis Franciſci Sortiæ ad Carolum V. legatus, defunctus in Sicilia An. 1535. ſive pater ejus *Joannes Jacobus Gilinus* Ducum Mediolanenſium ab Epiſtolis qui diem obiit An. 1532. auctor *deſcriptionis Telinæ vallis, Lariique lacus*, de qua dixi in conſpectu theſauri literarii Italiæ pag. 88. nec non *hiſtoriæ bellorum in Italia geſtorum A.* 1498. & 1499. quæ eleganter ſcripta Latine fuit apud Hieron. Gilinum. (*a*) Quanquam Camillus diſerte teſtatur a patre impulſum ſe, (*b*) ut necdum quidem pueritiæ egreſſus metas, illum laborem exequeretur, atque inter themata quæ ad alendam dicendi facultatem pueris proponuntur, quotidie hujus operis particulam in Latinum verteret. Prima editio librorum Fulgoſi Latina (Italice enim nunquam viderunt lucem) eſt Mediolanenſis A. 1508. fol. quam ſecutæ complures Baſil. 1541. 8. 1567. 8. Antvverp. 1561. 1565. 8. & cum Juſti Gallardi, advocati Pariſienſis auctario, Pariſiis 1534. 8. 1564. 1578. 1585. 8. Colon. 1604. 8.

Exſtant quoque Fulgoſi libri in ſylloge Exemplor. Baſil. 1556. fol. in qua 1. *Nic. Hanapi*, Patriarchæ Hieroſol. circa A. 1291. exempla Virtutum & Vitiorum ex utroque Teſtamento, quæ lucem viderant ſeparatim Tubingæ 1533. Venetiis 1537. Antvverp. 1544. Lugd. 1544. forma minore. Vide Jac. Qvetif de ſcriptoribus Ord. Prædicat. Tom. 1. pag. 425. ſeq. 2. *Valerius Maximus*. 3. *Æliani* Variæ Hiſtoriæ, Græce cum Herm. Vulteji verſione. 4. *M. Antonii Coccejí Sabellici* exemplorum libri X. 5. *Baptiſtæ Campofulgoſi* libri IX. 6. *Parthenii* erotica cum verſione Jani Cornarii. 7. *Guidonis de Fonte Na,o*, Bituricenſis, liber variorum exemplorum ſcriptus A. 1516. 8. *M. Maruli*, Spalatenſis, de vita religioſe per exempla inſtituenda libri VI. ex edit. Baſil. 1513. 4. 9. *Heraclides* de politiis, Græce & Latine e Joannis Stobæi florilegio. 10. *Julii* Frontini ſtrategematon libri IV.

Vita Martini V. Pontificis ab A. 1417. ad 1431. quam Fulgoſius ſcripſiſſe traditur apud Raph. Sopranum de ſcriptoribus Liguribus p. 54. & Auguſtinum Oldoinum p. 85. nondum lucem vidit.

De fœminis quæ doctrina excelluerunt, in-

(*a*) Id. pag. 403.

(*b*) Jac. Thomaſius de plagio literar. §. 443.

Digitized by Google

inter alios de fœminis claris & illuſtribus ſcriptores, Pariſ. apud Sim. Colineum 1521. fol. nihil aliud eſt quam libri VIII. factorum dictorumque memorabilium caput 3.

Anteros dialogus inter Platinum, Baptiſtam & Claudium libris duobus ad equitem Jo. Franciſcum Puſterlam. Mediol. 1486. 4. (*a*) apud Leonardum Pachel, & Gallice *deux livres du Contramour de Baptiſte Fulgoſe, ou le dialogue de Baptiſte & Platine contre les folles amours*, Paris 1581. 4. Platinus ad Baptiſtam Campofulgoſum:

O me felicem, quem tantus nominat auctor
Sæpius in libro nec ſine laude ſuo.
Plenam fulgoris Fulgoſum Gallia noſtrum
Nunc habet, o quantum Gallia lumen habet!

* Liber ejus *Anteros* ideſt in amorem inſcriptus non latinum ſed Italicum eſt opus dialogi more deductum. Qui in dialogum inducuntur viri prioris quidem libri ſunt Baptiſta Fulgoſus, & Platinus Plato; in alterum vero librum tertius inducitur Claudius de Sabaudia. Epilogum operis exhibet latina authoris apoſtrophe ad librum. Prodiit vero Mediolani non quidem an. 1486. ut hic mendoſe Fabricius, ſed anno 1496. apud Leonardum Pachel.

Fulpertus, ſupra *Fulbertus*.

Fulquinus, vide *Folcuinus*.

Andreas Fulvius, Præneſtinus, (*b*) edidit *de Urbis Romæ antiquitatibus* libros duos epico carmine ad Leonem X. Rom. 1513. 4. quo deſcribit Urbis Reges, Conſules, Imperatores, portas, vias, montes, pontes, aquæductus, thermas, fora, templa, ſimulacra, columnas, aliaque. Tum illuſtrium virorum, & mulierum, *imagines* Romæ e numiſmatis a Jac. Mazochio expreſſas anno 1517. temporibus nempe ejuſdem Leonis X. quibus acceſſio facta eſt ſub Clemente VII. atque iterum ſub Paulo III. Hoc de opere judicium Antonii Auguſtini vide dial. XI. Idem Fulvius etiam orationis genere ſoluto antiquitates Urbis Romæ libris V. complexus eſt: quod opus, cum aliis ejuſce libellis, itidem Romæ, ſed anno demum 1545. 8. a M. Valerio Dorico excuſum fuit, addita etiam Oratione de Urbis antiquæ laudibus, ad Quirites. Libro 5. meminit rei quæ contigerat A. 1525. die 20. Junii. Meminit quoque Fulvii Onuphrius Panvinus præf. in commentarios ſuos de Rep. Rom. *Patrum*, inquit, *memoria Andreas Fulvius multis libris carmine & ſoluta oratione Urbem celebravit.*

Fulvius Aſprianus, de quo Vopiſcus in Carino c. 17. *Longum eſt ſi de ejus luxuria plura velim dicere. Quicunque oſtiatim cupit noſcere, legat etiam* Fulvium Aſprianum, *uſque ad tædium geſtorum ejus univerſa dicentem.* Imperium geſſit Carinus A. C. 283. ſeq.

Jo. Vitalis a Furno Vaſatenſis Aquitanus Ord. Minor. & Cardinalis Epiſcopus Albanenſis a Clemente V. creatus Anno 2312. (*c*) obiit Avenione An. 1327. 16. Aug. (*d*) Scripſit pro ſententia Franciſcanorum, *Chriſtum Dominum ejuſque Apoſtolos non habuiſſe bona aliqua nec in ſpeciali nec in communi*. (*e*) Edidit Odoricus Raynaldus ad An. 1322. n. 67.

Speculum morale totius S. Scripturæ An. 1305. compoſitum, editumque Lugdun. 1513. 4. Venet. 1594. & 1600.

Commentaria *in Proverbia Salomonis*, *in IV. Evangelia* & *in Apocalypſin*, MSS. Bononiæ apud Patres Dominicanos, & Cura Cardinalis Sarnani,

Tom. II. Ff Wad-

(*a*) Laudant alii editionem 1469. quod ſphalma videtur M. Auguſto Beyero in memoriis hiſtorico criticis librorum rariorum p. 36. qui de hoc libro conſulendus.

(*b*) Voſſius de Hiſt. Lat. pag. 680. Hanckius T. 2. de Rom. rer. ſcriptoribus p. 126.

(*c*) Ughellus Tomo 1. Italiæ ſacræ pag. 270. Waddingus Tom. 3. Annal. Ord. Minor. An. 1312. num. 10.

(*d*) Epitaphium apud Waddingum & G. Joſephum Eggs purpuræ doctæ T. 1. p. 305.

(*e*) Id. p. 303. ſeq. Oudin. Tom. 3. p. 743. Baluzii Papæ Aven. p. 676. ſeq.

Digitized by Google

Waddingo teſte, Venetiis edita.

In IV. libros ſententiarum commentarii MSS. in Bibl. Vaticana.

Quodlibeta Theologica.

De conceptione B. Mariæ Virginis.

Sermones in diebus ſolennibus habitos & *Commentarios Concionatorios* anniverſaria ratione præcipue *in Quadrageſima* ad reformandos aulicorum mores, præſertim miniſtrorum Curiæ Romanæ, Reges Hungariæ celebrantur, quorum quartus obiit An. 1275.

D. Vitalis de Furno Cardinalis, Archiatri *pro conſervanda ſanitate, tuendaque proſpera valetudine ad totius humani corporis morbos & ægritudines, ſalutarium remediorum curationumque liber utiliſſimus*. Mogunt. 1531. fol. Hujus auctorem ſcripti a ſuperiore diverſum eſſe probat Baluzius p. 679. Paparum Avenionenſ. ex capite 298. Ubi Vitalis hicce profitetur ſe antiquiorem illo fuiſſe & ſcripſiſſe temporibus Belæ Regis Hungariæ. *Expertum eſt temporibus noſtris, quod Rex Ungariæ nomine Bela in coitu cum uxore ſua ſmaragdum in digito habuit, qui propter coitum in tres Partes fractus eſt*. Belæ quatuor inter Baluzii Papæ Avenionenſ. p. 50. 78. & 109.

Ægidius de Fuſcariis, ſupra T. I. p. 19. in *Ægidio*.

Palladius Fuſcus ſive *Niger* clarus, circa An. 1470. Patavinus laudatus Antonio Sabellico dialogo de Linguæ Latinæ reparatione (*a*) aliiſque in locis (*b*) & Ludovico Carrioni II. 19. Antiquarum Lectionum, (*c*) ſcripſit *in Catullum notas* editas tum alibi tum Venetiis 1500. fol. & Andreæ Naugerio vehementer celebratas: Deinde *Notitiam Geographicam* quam MStam habuit laudatque Laurentius Pignorius in Originibus Patavinis cap. XIV. pag. 94. tum libellos duos *de ſitu oræ Illyrici*, qui additis notis Johannis Lucii prodiere Venetiis 1673. 4. cum ejus Inſcriptionibus Dalmaticis: & Amſtelodami 1666. fol. & in Theſauro Siciliæ Burmanniano parte XIV. Lugduni Batavorum 1722. in folio, & ſine notis Lucii cum Bartholomæi Fontii dedicatione (*d*) ad Cardinalem Caſp. Contarenum, qua Fuſcum præceptorem ſuum celebrat, Romæ 1540. 4. *Elegiam* Palladii Fuſci *in laudem Cippici*, ſive *Coriolani Cepionis*, Epiſcopi Famauguſtani, edidit idem Lucius pag. 56. Alia ejus, ut *de bello Turcico* librum, *de Inſulis* libros tres, & *Collectanea rerum non vulgarium*, quæ ad imitationem Auli Gellii elucubravit, memorata Bernardino Scardeonio, (*e*) Voſſio, (*f*) & Nicolao Comneno Papadopoli, (*g*) edita non eſſe exiſtimo. Diem obiit Fuſcus circa Annum 1483.

Anonymus Fuxenſis, ſcriptor coætaneus *geſtis Innocentii III.* Pontificis, qui Friderici II. Regis Siciliæ Balius ſeu tutor fuit, & Papatum geſſit ab Anno 1198. ad 1216. editus e Bibliotheca Collegii Fuxenſis a Franciſco Boſqueto, Toloſæ 1632. fol. deinde emendatior a Baluzio ante Innocentii III. Epiſtolas, Pariſ. 1682. fol. & a Muratorio Tomo 3. ſcriptorum Italiæ pag. 486. & in Johannis Baptiſtæ Caruſii Bibliotheca Hiſtorica Siciliæ Tomo 2. Panormi 1723. fol.

(*a*) *Nec eſt*, inquit, *ut ad Palladium Nigrum, per quem proximis annis Romanæ in ea terra litteræ in antiquum ſtatum ſunt reſtitutæ, ejus ſtudia referas*. Loquitur ibi de Coriolano Cippico. Et pag. 335. *Franciſcus Niger difficile eſt judicare major ne Orator ſit an Poeta*. Tomo IV. Opp. Sabellici.

(*b*) Giornale de' letterati d' Italia Tom. XVII. pag. 281. ſeq.

(*c*) *Palladii Fuſci hæc emendatio eſt, qui ut ſcriptorum ejus ætatis captus erat, homo doctus ante centum & aliquot annos in Catullum ſatis diligenter ſcripſit*. Tom. 3. Lampadis artium Gruterianæ pag. 54.

(*d*) Fallitur igitur Sandius, qui dedicationem illam ipſius Fuſci eſſe exiſtimans reprehendit Voſſium: & Fuſcum An. 1540. vixiſſe ſibi perſuaſit.

(*e*) Antiquitatt. Patavin. pag. 240.

(*f*) Voſſ. pag. 601. de Hiſt. Lat.

(*g*) Hiſt. Gymnaſ. Patavin. Tom. 2. p. 177.

D. S E-

Digitized by Google

D. SEVERININI EPISCOPI

DOCTRINA.

Dilige Deum.
Sapientiam diſce.
Omnia cum menſura age.
Quod odis, & tibi fieri non vis, aliis non facias.
Semper ſpera in Domino.
Tempus futurum exſpecta.
Neceſſitati ſubditus eſto.
Juſtitiam ſequere.
Jurejurando uti noli.
Doce quod utile eſt.
Injuſtitiam odio habe.
Sapientes homines cole, inſipientes fuge.
Quod bonum eſt, diſcere non erubeſcas.
Linguæ tuæ impera.
Magnanimus eſto.
In nullo mentiaris.
Fidem tuere.
Veritatem teſtificare.
Noli aliena concupiſcere.
Pecuniæ amator ne fueris: quantum ad uſus tibi ſufficiat, quære: cum habueris, dona petenti.
Tuis negotiis vaca, alienis autem noli commiſceri.
Loquacitatem odio habe: bona eſt enim taciturnitas, mala eſt verboſitas.
Boni conſilii amator eſto.
Nullum contemnas.
Majorem natu venerare: adoleſcentiorem, ſi ſapiens fuerit, ut ſenem honora.
Lauda veritatem, & quæ animæ proſint diſcere elabora.
De amicis bene opinare.
Inimicos noli exaſperare: utilius eſt enim eos amicos facere, quam inimicos habere.
Cum juſtis hominibus loquere.
Filios tuos bene educa.
Simplicibus inſerere.
Miſericordiam faciens noli contriſtari, nec dubitare.
Quod daturus es, ex animo da, quia futura ignoras.
Miſericordia, & veritas non deſint tibi, & charitas: & hæc bona cooperient multitudinem peccatorum.
Nemini opprobrium dixeris.
Animæquus, & ſuavis, & continens eſto.
Iram fuge, mater eſt enim peccati.
Juſtitiam operare in judicio.
Servos dilige.
De nullo malum loquaris.
Teſtimonium in tempore opportuno verum dic.
Simultates odio habe.
Litigantes concorda.
Mala quæ tibi acceſſerint, patienter ſuſtine.
Juſte judica: memineris enim te hominem eſſe.
De rebus nonnullis noli anxius eſſe: ſapiens homo cito non conturbatur.
Cum nullo ligites.
Linguam bonæ famæ habe.
Sectare ſilentium, quia abſque pœnitentia eſt: tumultum pœnitentia ſubſequitur.
Inimicitias diſſolve.
Noli incredulus eſſe; & elabora in bono non eſſe jactantior.
Inanem gloriam fuge.
Tuis manſuetus eſto, & extraneis neceſſarius.
Concupiſcentias animi tui vince.
Amicos noli cito comparare: quos autem comparaveris, noli cito reprobare.
Peccantium curam habere noli: nihil enim tibi proderit.
Brutis ſapientiam ne dederis: poſtea enim perſequentur te.
Sacramenta Dei niſi dignis non aperias.
Imprudentium primatum ne eligas, ne dux Dæmonum efficiaris.
Contra legem Dei nihil agas.
Differentiam habe inter bonum & malum: & manifeſtum apud te ſit inter juſtum & injuſtum. Injuſtitiæ enim opera hæc ſunt: odium, fornicatio, furtum, rapacitas, veneficia,

Ff 2 men-

mendacium, falſum teſtimonium, cupiditas, detractio, dolus, ſuperbia, malitia, temeritas, improbitas, jactantia, contentio, ſimulatio, maliloquium, amor pecuniæ, impietas, & omne quod alienat a doctrina Dei. Juſtitiæ autem opera ſunt hæc: ſemper Deo gratias agere, Dei cultores amare, nemini nocere, nec contriſtare quenquam, pudice vivere, miſericordem eſſe, proximum ſuum ſicut ſeipſum diligere, eſurientes ſaturare, ſitientibus potum dare, nudos veſtire, hoſpitalem eſſe & humanum, & indigentibus tribuere cum hilaritate.

Noli eſſe amarus his qui in triſtitia ſunt.

Omne quod pertinet ad juſtitiam fac.

Leges hominem ut homo utere, & legem Dei ut Dei.

Noli invidere bono: non enim immortalis es.

Sicut lucerna ardens ita eſto: & Angelus Dei vocaberis.

Cum conſcientia mala noli accedere ad orationem: condemnaberis enim per tuam conſcientiam. Confeſſio peccati initium eſt ſalutis.

Supplex eſto Deo ſemper; & ſic age ut irreprehenſibilis habearis.

Neminem male loqui permittas, ne ut fautor injuſtitiæ habearis.

Abſentem noli condemnare: præſentem juſte accipe.

Ex argumentis noli condemnare, ne & tu condemneris, quia diſplicent Deo talia: & quomodo vis videri agere, ſic judica.

Mulierem in teſtimonium noli recipere.

Omne peccatum indulge (*a*), præter homicidium & adulterium.

Injuriam facienti noli conſentire, ne ſicut adjutor injuſtitiæ puniaris: quem vero reprobaveris, ſit tibi quaſi ignarus.

Servos ut filios enutri: apud Dominum enim æquales ſunt, quia perſonas non accipit.

Super menſuram nihil feceris, & ſuperbis noli conjungi, ne amicus injuſtitiæ habearis.

Facies ſeniorum ſemper inquire, ut inſtruaris verbis eorum: ſapientum enim ſenſus pleni ſunt fructibus vitæ.

Ducem vitæ tuæ ut Deum habe: a Deo enim tibi miſſus eſt ut ſalveris: & in omni ſubſtantia tua participem eum habe: qui enim in divinis te comparticipat, debet in humanis particeps eſſe.

Miſero noli exprobrare, ne & tu exprobrabilis efficiaris: circa omnes enim judicium Dei eſt, & ut juſtum eſt judicat.

Miſericordiam faciens abſconſe facito, & non confundes perſonam tuam. Si facis ut ab aliis publice videaris, & ut magnificeris ab hominibus, nihil tibi proderit.

Adorans Dominum ſecreto adora, & noli notabilem locum eligere: ubique enim eſt Deus, & ubicunque invocatus fuerit, adeſt. Quotidie autem illi gratias age, vigilans & dormiens, ut propitium eum habeas, & deſideria tua impleat. Et orans noli multum loqui, (*b*) ne ſtulto ſimilis habearis. Scit enim Deus petitiones tuas antequam petas, & quæ cogitas non ignorat.

(*a*) Data venia capitalis ſupplicii.

(*b*) Math. VI. 7.

Ad-

Digitized by Google